Urfa Sevdalısı

Mustafa Dişli

Abuzer Akbıyık

URFA SEVDALISI

MUSTAFA DİŞLİ

Abuzer AKBIYIK

URFA SEMBOL YAYINLARI

Bu Kitabın Tüm Yayın Hakları
Sembol Ofset Mat. San. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir

BİRİNCİ BASKI : Mayıs - 2009

ISBN : 978-605-89299-0-6

Yazar : Abuzer Akbıyık
Web : www.abuzerakbiyik.com.tr
E-Posta : abuzer@abuzerakbiyik.com.tr

Tashih : Yusuf Sabri Dişli
Selâhaddin E. GÜLER

Ön Kapak Fotoğrafı : Foto Saba

Baskı : Sembol Ofset Mat. San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Adres : Sarayönü Caddesi Vatan Sokak
Aktaş Apt. Kat:1 No: 2 ŞANLIURFA
Telefon : 0 414 216 97 97
Fax : 0 414 216 85 18
E-Posta : urfasembolofset@gmail.com
Web : www.sembolofset.com

İÇİNDEKİLER

I.ÖNSÖZ /Abuzer Akbıyık 9
MUSTAFA DİŞLİ'YE MANİLER /Abuzer Akbıyık 13
SOĞUDUM /Şiir/M.Hulusi Öcal 15
MUSTAFA DİŞLİ'DEN ÖZLÜ SÖZLER 16
II.HAYAT HİKÂYESİ /Abuzer Akbıyık 18
HAYATI 18
SOSYAL YAŞANTISI 21
SANAT YAŞANTISI 21
SPOR YAŞANTISI 24
MUSTAFA DİŞLİ ÜZERİNE /Abuzer Akbıyık 25
MUSTAFA DİŞLİ'NİN İZDÜŞÜMÜ /Abdülkadir Alğın 62
III.ŞİİRLERİ /Mustafa Dişli 66
A.YENİ ŞİİRLERİ 66
B.DUMANLI DAĞLAR ŞİİR KİTABI 91
Yazar ve Eseri Takdim /A.Naci İpek 91
Önsöz /Mustafa Dişli 92
Yaşantı 93
IV.MAKALELERİ /Mustafa Dişli 142
FIRAT'I HER YERDE İSTİYECEĞİZ 142
URFA 142
KENDİ KENDİMLE KONUŞTUM 144
RESİM İŞ SERGİSİ 146
SORUYORUM CEVAP VER 147
MEHMET H. ÖCAL KARDEŞ 148
11 NİSAN 149
ÇALIŞMAK 150
FIRAT'I URFAYA YAKIŞTIRMAYANLAR 150
URFAYI SEVMEK 151

ALKIŞ VE KRAL 151
HAKEM GÖZÜYLE 152
URFA ESNAFININ DERDİ 154
MİLLİ BİRLİK KOMİTESİNE MEKTUP 155
HASAN TEZ'E AÇIK MEKTUP 156
ŞEHİR İÇİN DÜŞÜNELİM 156
ÖGRETMEN ORDUSU 157
NELER NASIL YÜKSELİR 158
V.RÖPORTAJLARI /Mustafa Dişli 159
MUSTAFA DİŞLİ İLE RÖPORTAJ /M.Yılmaz Özbek 159
MUSTAFA DİŞLİ İLE KONUŞTUK 160
VI.KONUŞMA METİNLERİ /Mustafa Dişli 162
11 NİSAN URFA KURTULUŞ TABLOSU 162
ADI URFA SOYADI MEZOPOTAMYA 164
VII.TİYATRO ESERLERİ /Mustafa Dişli 166
ZAFER DÜĞÜNÜMÜZ 166
ASFALT YOLDA ŞAŞIRMIŞAM 179
VIII.ÖYKÜLERİ /Mustafa Dişli 183
KARALÖKÜN BAĞI 183
BÜYÜK ÖYKÜ 184
M.Emin'in Şehadeti 184
Hacı Ahmet Rastgeldi'nin Öyküsü 185
KÖFTELERİMİZ VE TARİHÇELERİ 186
Çiğköfte 186
Mercimekli Köfte 187
İçli Köfte 188
IX.KENDİSİ İLE İLGİLİ GAZETE HABERLERİ 190
HAKEM MUSTAFA DİŞLİ 190
URFASPOR TRANSFER BOMBALARI PATLATACAK 190
TRANSFER KOMİTESİ İSTANBUL'DA 191
UYANIŞ-GENÇLİK BERABERE KALDI 191

X.HAKKINDA YAZILAN MAKALELER 193
MUSTAFA DİŞLİ' Yİ UNUTURMUYUZ /Abuzer Akbıyık..... 193
MUSTAFA DİŞLİ NERE.. /Abuzer Akbıyık. 194
MUSTAFA ABİ /Şiir/Ali Suvari. 194
TURİZM DERNEĞİNİN BAŞARISI /M.Hulusi Öcal..... 198
URFA FOLKLORUNUN HİZMETKARI /M.Hulusi Öcal..... 198
MUSTAFA DİŞLİ (HATIRALAR) / M.Hulusi Öcal..... 199
DİŞLİ'YE YAZILAN DÖRTLÜK / M.Hulusi Öcal 201
MUSTAFA DİŞLİ'SİZ 11 NİSAN /A.Naci İpek..... 202
URFA'DA ÇOK DEĞERLER / Dr. Osman Bengisu..... 203
BAKBAĞU /Halil Biner 205
URFALIYAM / M.Necdet Yıldırım 206
ŞAİR MUSTAFA DİŞLİ /Mustafa Ayataç..... 207
MUSTAFA DİŞLİ HAKKINDA /Mehmet Çağlayan 209
BİR YILDIZI ANARKEN /Hüseyin Güzeloğlu 211
MUSTAFA DİŞLİ /Av. Adil Rastgeldi 213
MUSTAFA DİŞLİ İLE /Faik Dündar 214
VALİ YAVAŞÇAN MUSTAFA DİŞLİ /Nejat Kırbulut 215
MUHTEREM SABRİ DİŞLİ /İbrahim Güllüoğlu 216
ANEY, BABO ŞİİRÎ /Faruk Habiboğlu 217
ALMAN USÜLÜ ÖDERİZ /Ali Suvari 218
HARRAN OĞLU HARRAN /Salih Özcan 219
URFA'NIN AĞ SAÇLI SEVDALISI /İbrahim Halil Çelik..... 220
ÖLÜMÜNÜN 4. YILINDA /Mehmet Faraç 222
MUSTAFA DİŞLİ VE DUMANLI DAĞLAR /A.Naci İpek 224
MUSTAFA DİŞLİ VE ANILAR /Mispah Hicri..... 226
O'NU HÂLÂ UNUTMADIK /Bekir Şirinoğlu 228
URFA SEVDALILARI /Bekir Şirinoğlu 229
MEZARIMIN DAŞI, URFA'YA KARŞI /A.Rezzak Elçi 230
İZMİR'DE HAVA SOĞUDU /İzzet Altınmeşe..... 233
HAYATIMDA İZ BIRAKAN /Belgin Turan Satıcı 234

UNUTULMAZSIN /Abdülkadir Alğın 235
Güle güle hep başına vurdular 237
Hapan mı kalmışsız 238
Tatlıses'in Ankara'ya geliş öyküsü 238
Yukarı mahallede bir lağım patladı 243
Köşe bayrak direği olayı 245
Karpuz kabuğunu unıtti mı? 246
Biletinizi aldınız mı? 248
HAYATIMIN EN ZOR YAZISI /Yusuf Sabri Dişli 250
BİR URFA SEVDALISI -1. Bölüm /Nejat Kırbulut 257
BİR URFA SEVDALISI -2. Bölüm /Nejat Kırbulut 260
HEKİMDEDE TETİRBESİ /Hakkı Yetkingöz 271
ARKADAŞIM MUSTAFA /Prof Dr. Asaf Özdemir 273
AN BAK BAKIP TA ANMA /Hüseyin Güzel 274
BİR URFA AŞIĞI /Mehmet Kurdoğlu 275
BİYOGRAFİ YAZARLIĞI /Mehmet Kurdoğlu 281
İŞ ORTAĞI /İbrahim Tekok 282
URFALI ŞAİR MUSTAFA DİŞLİ /Aşir Kayabaşı 286
T.B.M.M GENEL KURUL TUTANAĞI /M.Vedat Melik 288
İÇERİDE ÇOCUK VAR /Fethi Aytar 290
BİR MUSTAFA DİŞLİ VARDI /Av. Halit Güllüoğlu 290
AĞLARKEN OYNAMAK /Ali Çizmecioğlu 292
URFALI DOKTORDAN MEKTUP VAR /Yusuf Sabri Dişli 293
FIRAT GELİN OLDU /Şiir/Sabri Temel 294
ONUN İÇİN ANEY URFA'YDI /Yusuf Sabri Dişli 398
ÜÇ TEKERLİKLİ BİSİKLET /Yusuf Sabri Dişli 300
ŞANLIURFA'YI TANITMAK /Yusuf Sabri Dişli 301
DİŞLİ'NİN HAKEMLİĞİ /Fuat Rastgeldi 303
CANSIZ ÇOÇO /Fuat Rastgeldi 303
BİR FOTOGRAFIN HİKÂYESİ /Av. Müslüm Akalın 304
MUSTAFA DİŞLİ VE TATLISES /Altan Demirel 306

VAKİTSİZ ÖTEN HOROZ /Mehmet Faraç 307
MUSTAFA DİŞLİ ANILARIYLA / M.Hulusi Öcal 308
URFA FOLKLORUNUN HİZMETKÂRI /M.Hulusi Öcal 310
URFALININ TERAZİSİNDE /Osman Güzelgöz 311
URFA SEVDALISI MUSTAFA DİŞLİ /Eyüp Tarmak 313
İSOT MEDENİYETİ /M.Emin Ergin 316
ANEY ! /Yusuf Sabri Dişli 317
KARA YAZILI AK SAÇLI AYDIN /Şiir/Nejat Kırbulut 319
XI.ALEYHİNE YAZILAR 321
KİŞİ AYNADA KENDİNİ GÖRÜR 321
HAKEM MUSTAFA DİŞLİ 321
XII.MUSTAFA DİŞLİ'Yİ ANMA GECESİ 323
İmam Bakır Ergin 323
Şanlıurfa Valisi Ziyaettin Akbulut 324
Abuzer Akbıyık 325
Ahmet Mortaş TRT Diyarbakır Radyosu programı 328
Mustafa Dişli'den Mamoş Türkü'sünün hikayesi 330
Osman Güzelgöz 331
Naci İpek 332
Abdullah Balak 333
Yusuf Sabri Dişli 334
Mahmut Tuncer 337
Naci Kayışlıgil 346
Mahmut Duygun 347
Atilla Rızvanoğlu 349
Adil Saraç 349
Mehmet Bıçakçı ve arkadaşlarının tiyatro bölümü 354
Halil Demirkol 354
Mehmet Nacak ve Müzik ekibi 356
XIII.FOTOĞRAF ALBÜMÜ 357
XIV.ABUZER AKBIYIK BİYOGRAFİSİ 420

I.ÖNSÖZ

Mustafa Dişli; Şanlıurfa'nın en tanınmış ve renkli simalarından biridir.

Mustafa Dişli; memleketini çok seven, onun kalkınması, refahı için yıllarca mücadele ve fedakârlık eden özüyle sözüyle hakiki bir Urfalıdır.

Mustafa Dişli; çok yönlü bir insandır. Kültür, sanat ve siyaset adamıdır, hatip, şair, yazar, ressam, karikatürist, kaynak kişi, aktör, organizatör, terzi, modacı, sporcu, hakem ve yöneticilik onun kimliklerinden birkaçıdır.

Şanlıurfalı olup da Mustafa Dişli'yi tanımayan yoktur. Fırat suyunun Haran Ovası'na gelmesi, Şanlıurfa'ya fabrika yapılması, su şebekesi, hidroelektrik santrali kurulması, yol, okul, radyoevi, demiryolu, havaalanı yapılması, Üniversite kurulması gibi Şanlıurfa'nın kalkınması için yaptığı mücadele dillere destandır.

Urfa'ya "kahramanlık" unvanın verilmesi... Spor, yüzme takımı ve halk oyunları ekiplerinin başarı olması için yaptığı çabalar, konuşma kürsülerinde memleketin sorunlarını kendi üslubuyla dile getirmesi, siyasetçilerden hesap sorması, 11 Nisan Kurtuluş Bayramı'nda yaptığı duygulu konuşmalar, okuduğunda dinleyenleri ağlattığı "Aney" şiiri, Yeşil sarı renklerini verdiği Urfaspor'a olan tutkusu, yazdığı ve oynadığı tiyatro eserleri, rol aldığı filimler, çevresinde gördüğü çarpıklıları anlattığı fıkraları, hazır cevaplığı, siyaset meydanlarında yaptığı heyecanlı konuşmaları halkın üzerinde iz bırakmıştır.

Şanlıurfalı ses sanatçılarının şöhrete kavuşması, Mustafa Dişli'nin vizyonu, misyonu, hayalleri, uğraşısı ve çabaları idi. İbrahim Tatlıses ve Mahmut Tuncer başta olmak üzere birçok sanatçının elinden tuttu, şöhrete giden yolda onlara destek oldu. Bu nedenle Mustafa Dişli çok sevilmiş, halkın gönlünde taht kurmuştur.

Mustafa Dişli'nin Şanlıurfa'nın kalkınması ve refahı için yaptığı mücadeleler, fedakârlıklar, yazdıkları, konuştukları bir efsane gibi yıllardan beri halk halkın arasında dilden dile anlatılmaktadır.

Hayatı boyunca Şanlıurfa için çalıştı, çabaladı, fedakârlık etti. Gösteriler, yürüyüşler düzenledi, heyetler oluşturdu, Ankara'ya TBMM'ne gitti, Şanlıurfa'nın sorunlarını kendi üslubuyla dile getirdi, çözümünü ısrarla istedi. Nerde ortamını bulsa konuştu. Konuşmaları zaman zaman başta milletvekili ve belediye başkanı olmak üzere bir kısım insanı rahatsız etti; bu nedenle kendisine "***Soğuk Mıço***" lakabını taktılar. O aldırmadı, mücadelesine, konuşmalarına devam etti. Siyasetçilerin korkulu rüyası oldu.

Dolu dolu geçen 60 yıllık bir hayatı satırlara sığdırmak ebetteki zordur fakat özet olarak Mustafa Dişli için şunları söyleyebiliriz:

Mustafa Dişli, hayatı boyunca varını, yoğunu, çocuğunu, evinin aşlığını, cebinin harçlığını, sıhhatini, sağlığını, her şeyini "Aney" dediği "Urfası" için veren, bir "***Şanlıurfa sevdalısı***"ydı.

Mustafa Dişli, Urfa'nın "su" sorununu iletmek üzere Ankara'ya gitmek için, gözünü kırpmadan tek geçim kaynağı dikiş makinesini satan bir "***Şanlıurfa delisi***"ydi."

Ferhat'ın, Şirin'e kavuşması gibi, dağların delinip, Fırat'ın Harran'a kavuşması için ağıtlar yakan, ovanın sarıdan, yeşile dönüşünü hayal eden, hayalini konuşmalarında, şiirlerinde dile getiren bir "***Şanlıurfa aşığı***" idi.

Beni "Urfa'nın en yüksek tepesi olan Çiftkubbe'ye gömün ki öldükten sonrada Urfa'mı göreyim." Diyecek kadar "***Şanlıurfa tutkun***"uydu. Vefat edince Çift kubbe'ye gömüldü. Şimdi ebedi istirhatgahı Çiftkubbe'den gece-gündüz Urfa'sını seyrediyor....

Şanlıurfa kültürü ile yoğrulmuştu. Kendi değerlerimiz olan çiğköfte, sadeyağ, fıstık ve türkülerimize sahip çıkardı. Bunların başka memleketlere mal edilmesine tahammül edemezdi. Şanlıurfa'da yetişen fıstık, komşu memlekete mal edilince "Eyvah fıstığımı çaldılar" diye şiir yazacak, İstanbul'da fıstık satan tablacıya para vererek "Şanlıurfa fıstığı" diye bağırttıracak kadar "***Şanlıurfa milliyetçisi***" idi.

Şanlıurfa futbol takımı yenilmesin diye yan ağlara takılan topu, gol verecek kadar "***Şanlıurfa fanatiği***" idi. Bu maç sonucunda "Hakemlik belgesi" iptal edilmişti. Ne gam. Şanlıurfa kazanmıştı ya, gerisi umurunda bile değildi Mustafa Dişli'nin...

İyi bir hatipti, 11 Nisan Şanlıurfa'nın kurtuluş törenlerinde ve siyasi toplantılarda yaptığı konuşmalarla halkı coştururdu. Şanlıurfa'ya başbakan, bakan veya bir üst düzey yetkilisi geldiğinde, düzgün Türkçe ve veciz ifadelerle, memleketin sorunlarını dile getirirdi.

Duygulu bir şairdi; "*Şiirleri buram buram Urfa kokar*"dı Şanlıurfa'ya sevgisini, aşkını, sitemini şiirlerine dökmüştü. Feodal düzene başkaldırmış, ağalığa cesurca karşı koymuştu. Ankara'ya gidip de iş yapmayan milletvekillerini korkusuzca eleştirmişti.

Kalemi güçlü bir yazardı; Gazete ve dergilerde memleket üzerine makaleler, senaryo, oyun, öykü, hikâye ve şiir yazardı.

Siyasetçi idi, Cumhuriyet Halk Partiliydi. CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'yü çok severdi onun manevi oğlu olmuştu. Bu partiden Belediye Meclis Üyeliği yaptı. Sol partilere duyduğu kızgınlığından dolayı kısa süre farklı partilerde de bulundu. Siyasi hayatında birçok kişiye basamak oldu, fakat kendisi hep basamak olarak kaldı.

Folklorumuzun kaynak kişisi idi; Şanlıurfa'nın hoyrat ve manilerini, türkülerini, türkü hikâyelerini, halk oyunlarını, efsanelerini bilirdi. Konser, radyo programı gibi birçok ortamda bunları aktarırdı. Halk oyunlarımızı çok güzel oynardı, folkloru hem yaşar, hem yaşatırdı.

Hazırcevaptı, nüktedandı, çevresinde gördüğü çarpıklıkların mizahi yönünü yakalar ve fıkra veya şiir şeklinde ifade ederdi.

Ses tonu çok güzel bir spikerdi; sesini iyi kollanırdı. Türkçesi düzgündü. Şanlıurfa ağzını çok iyi bilirdi. "*Biz elmaya "**Elma**" da "**Alma**" da demesini biliriz*" derdi. Şiirleri okurken adeta şiiri yaşardı. Bu nedenle yumuşak ses tonuyla okuduğu şiirlerle insanları çok etkilerdi. "Dumanlı Dağlar" şiir kitabında yer alan "Aney" şiirini okuduğunda, dinleyenleri ağlatırdı.

Şovmendi: Taklit yeteneği çok yüksekti. Mikrofonu eline aldığında anlattığı anekdot, fıkralarla, yaptığı esprilerle insanları katıla katıla güldürürdü. Kekemeleri taklit ettiği 'Yedi Kekemeler' hikâyesi ünlüydü. Biraz sonra ciddileşir, duygulu şiirler okuyarak oradakileri hüngür hüngür ağlatırdı. Ses sanatçısı şovmen Urfalı Babi ile sahnede atışmaları sonra da barışmaları dinleyenlere unutulmaz dakikalar yaşatırdı. Urfaspor maçlarında seyircileri coştururdu. Türbinlerde kendisini sevmeyen yoktu.

Modacı ve tasarımcıydı, Kadın elbiseleri tasarlar ve dikerdi. Sinema filmlerine, tiyatro oyunlarına ve halkoyunları ekiplerine kostüm hazırlardı.

Gönüllü bir menajerdi. Bugün meşhur olmuş birçok Urfalı ses sanatçısının elinden tutmuştu. Meşhur olmaları için sahneye ve televizyona çıkmalarını sağlamıştı.

Organizatördü. Şanlıurfa kurtuluşu münasebetiyle birçok konser programını, Halkevinde tiyatro oyununu düzenlemiş, düzenlenen gecede sunuculuk yapmıştı.

Yakışıklı bir aktör'dü, uyumlu ve güzel giyinirdi, giydiğini kendine yakıştırırdı. "Mezarımı Taştan Oyun", "Erkek Ali", "Hudutların Kanunu", "Günah" gibi birçok sinema filmi ve birçok tiyatro oyununda rol aldı.

Bilgiliydi; Tarihi, coğrafyayı ve edebiyatı bilirdi. Şanlıurfa kurtuluş tarihini ve kurtuluş tarihindeki önemli şahsiyetler, gaziler ve şehitlerin isimlerini bilirdi. Şanlıurfa ve çevresindeki coğrafi yerleri tek tek bilirdi.

Kültürlüydü, zengin bir ailenin çocuğu olarak büyümüştü. Cemiyette sayılı bir yeri vardı, oturmasını kalkmasını, edep ve erkânı, gelenek ve görenekleri bilirdi.

Sosyaldi; İki dönem de Belediye Meclis üyeliği, Terziler Dernek Başkanlığını, Halkevinde, Urfaspor ve Yüzme takımında yöneticilik gibi birçok sosyal faaliyetin içinde yer aldı.

Cesurdu; Asfalt Cadde'de freni patlayan bir tanker gürültüyle berber dükkanına girdiğinde, çevrede oluşan kalabalık tanker patlayacak korkusuyla sağa sola kaçışırken, Mustafa Dişli cesaretle dükkana dalıp içerideki çocuğu ölümden kurtarmıştır.

Merhametli ve iyilikseverdi; İnsanlara karşı sevgi doluydu. Hayvanlara karşı da aşırı sevgisi vardı. Elindeki yediği ekmeği bir hayvan görünce ona yedirirdi. İyilikseverdi. Sınırlı bütçesi olmasına rağmen işyerine aldığı kumaşlardan fakirlere elbiselik verirdi.

Hoşsohbet ve mütevazı idi, çocukla çocuk, büyükle büyük olurdu. Taklitler yaparak çocukları eğlendiren, kendi çocukları üzerine titreyen iyi bir aile babasıydı.

Fedakârdı; Şanlıurfa için varını yoğunu verirdi. Mesaisini ayırır, kısıtlı bütçesinden harcamalar yapardı. Yöneticiliğini yaptığı takım galip gelince, parası olmadığı için ceketlni mezatta[1] satarak onlara gazoz alacak kadar fedakârdı.

Paraya değer vermezdi, Maddi durumu zayıftı, buna rağmen bankerdi. Gönlü gözü toktu. Eline fırsat geçmesine rağmen Şanlıurfa'ya hizmet aşkı nedeniyle birçok maddi tel örgülerin çekilmesiyle ilgili tel örgülerin çekilmesiyle ilgili imkânı elinin tersi ile itti.

Evini geçindirmek için elbise temizlemeciliği ve kadın terziliği yaptı. Başı dik, alnı ak olarak, bir gün aç, bir gün tok, kıt kanaat geçimini sürdürdü. Gazetecilik, sporculuk, futbol hakemliği, ressamlık, karikatüristlik hobi olarak yaptığı işlerdi.

Mustafa Dişli'nin hayatta olduğu yıllarda hemen hemen her Urfalı mutlaka onu görmüş, onun şiirlerini dinlemiştir. Bu nedenle bizim neslin Mustafa Dişli'yi unutması mümkün değildir.

İstedim ki bizden sonraki nesiller de yüreği Şanlıurfa sevgisi ve hizmet aşkıyla dolu Mustafa Dişli'yi tanısınlar. Memleket sevgisinin ne demek olduğunu Mustafa Dişli'den öğrensinler, Urfa'nın refahı ve kalkınması için hayatı boyunca mücadele eden abide şahsiyet Mustafa Dişli'yi örnek alsınlar ve hiç unutmasınlar.

"Mustafa Dişli hayatta iken şansızdı, şansızlığı ölümünden sonrada devam etti".

1994 yılında başladığım bu kitap çalışması yıllar süren bir serüven, bütün bilgilerin bilgisayardan silinmesi gibi yaşanan birçok aksilikler sonucu ancak bugün elinizde olabildi.

Bu kitapta; Mustafa Dişli'yi her yönüyle sizlere tanıtmaya çalıştım. Yayınlanmış şiirleri ve yazıları yanında, bu güne kadar yayınlanmamış şiirlerine, yazılarına da yer verdim. Ayrıca halkın Mustafa Dişli hakkındaki duygu ve düşüncelerini sundum.

Bu kitabın oluşmasında çok büyük katkılar sağlayan değerli bestekar A.Kadir Alğın'a, kitabımızı tashih eden Tarih Araştırmacısı Selahattin E. Güler'e, Fotoğraflarla katkıda bulunan Gazeteci Salih İlhan'a ve yeğeni Şeref Gündüz'e, arşivini açarak kitabımıza destek veren Hizmet Gazetesi yetkililerine, mizanpaj konusunda yarımlarını esirgemeyen S.Sabri Kürkçüoğlu'na arşiv çalışmasıyla destek olan Celal Bucak'a teşekkür ederim.

Yaklaşık 14 yıl süren bir çalışma sonucu ortaya çıkan bu çalışma sırasında birçok kişi ile görüştüm, bilgilerinden istifade ettim. Bilgi, yardım, yazı ve şiirleriyle katkıda bulunan Mehmet Hulusi Öcal, Abdullah Balak, Osman Güzelgöz, Fuat Rastgeldi, Av. Müslüm Akalın, Bekir Şirinoğlu, Av. Şevket Küçük, Altan Demirel, Salih Turhan, Mehmet Özbek, Mehmet Faraç, Eyüp Tarmak, Nejat Kırbulut, Mehmet Kurtoğlu, İmam Bakır Ergin, İbrahim Tezölmez, Mahmut Duygun, Mahmut Tuncer, A.Naci İpek, Naci Kayışlıgil, Atilla Rızvanoğlu, Adil Saraç, Mehmet Bıçakçı, Halil Demirkol, Mehmet Nacak, İzzet Altınmeşe, A.Rezzak Elçi, Misbah Hicri, Şanlıurfa

---

[1] **Mezat:** açık arttırma usülü ile eşyaların satıldığı yer.

Milletvekileri Osman Doğan, İbrahim Halil Çelik, Mehmet Vedat Melik, Salih Özcan, Yeğeni Salih Özcan ve Halil Özcan, Ali Suvari, Faruk Habiboğlu, İbrahim Güllüoğlu, Faik Dündar, M.Necdet Yıldırım, Halil Biner, Dr.Osman Bengisu, A.Kadir Kırıcı, Belgin Turan Satıcı, Samet Atabay, A.Kadir Tekol Hüseyin Güzeloğlu, Aşir Kayabaşı, Fethi Aytar, Av. Halit Güllüoğlu, Ali Çizmecioğlu, Sabri Temel, Adil Satıcı ve Mehmet Çağla'ya teşekkür ederim. Yazılarıyla katkıda bulunan ve aramızdan ayırlan Av. Adil Rastgeldi, Ressam Mustafa Ayataç ve Yaşar İzgördü'ye Allah'tan rahmet dilerim.

Çalışma ortamını hazırlayarak kitabın oluşması katkıda buluna eşim Sema hanıma ve metinlerin yazıya geçirilmesinde yardımcı olan kızım Seda ve oğlum Fatih'e sonsuz teşekkür ederim.

Rahmetli Mustafa Dişli'nin oğlu Yusuf Sabri Dişli'nin yardımları olmasaydı bu kitap şu anda elinizde olmayacaktı. Bu nedenle Yusuf Sabri Dişli'ye çok teşekkür ederim.

Kitabın basımında emegi geçenlere, herhangi bir maddi karşılık beklemeden Şanlıurfa'ya hizmet adına kitabın basımını üstlenerek elinizdeki kitabın size ulaşmasına sağlayan Sembol Matbaası ve Sembol Gazetesi sahibi Ahmet Akaslan'a da çok teşekkür ederim.

Abuzer Akbıyık

MUSTAFA DİŞLİ'YE MANİLER

Konuşman sözün Urfa
Ateşin közün Urfa
Sen Urfasın, Urfa sen
Bedenin özün Urfa

Hep Urfa'yı yazardın
Hep Urfa'yı çizerdin
Bazen de ceylan olur
Dağlarında gezerdin.

Urfa'ya kafa yordun
Yatarken hayal kurdun
Fabrika, yol, su için
Vekile hesap sordun

Dilin hoş, sözün baldı
İnsanlar feyiz aldı
Şimdi Onbir Nisan'da
Mikrofon öksüz kaldı

Fırat dağları aştı
Yol Urfa'ya ulaştı
Dişli sen rahat uyu
Harran suya kavuştu

Sana "soğuk" dediler
Yalan, sıcaksın sıcak
Urfa'dan selam sana
Sevgiler kucak kucak

Abuzer Akbıyık

SOĞUDUM

Ölü eti yiyenlerden soğudum
Sana "Soğuk" diyenlerden soğudum
Hakk'tan gayrısına kul olmak için
Bel kırıp, baş eğenlerden soğudum.

Mehmet Hulusi Öcal

Bahtı kara, saçı beyaz

Mustafa Dişli (1926-1985)

MUSTAFA DİŞLİ'DEN ÖZLÜ SÖZLER

"Kan Urfa, can Urfa, canan Urfa

Sana bin canla hayranım Urfa

Kendi doğduğu şehrin kurbanı olmasaydım, soyumun kanıyla sulanmasaydı bu şehir, kendimi, çoktan İstanbul'da bulmuştum. Gitseydim dahi cebime bir avuç Urfa Toprağı koyarak giderdim"

"Urfa'ya faydalı olmanın veya olabilmenin tek yolu, Urfa'ya ve Urfalılara hizmettir"

"Urfa'yı, Urfalıyı sevelim. Bir yabancı gibi, bir misafir gibi değil; Urfa'yı bir Urfalı gibi sevelim"

"Kara talihinin yok olduğunu, yıkılmış tahtının dikildiğini gördüğüm gün, sana kurban olacağım Urfa"

"Bence en önemli şey Urfa'yı sevmek, onun öz çocuğu olmak ve Urfalı gururu ile ona hizmet etmektir."

"Leyla ile Mecnun'u kavuştururcasına Fırat'la Harran'ın kavuştuğu gün, dünyayı besleyen koca ovaya saadet yağsın refah yağsın."

"Duraklamaya değil ilerlemeye, iftiraya değil hakikate, eğriye değil, doğruya gidelim"

"Küçük işlerle uğraşmak büyük dertleri unutturur ve bu bab-ı gaflette olan şehri uyandırmaz uyutur"

"Türkiye esnafı, Türk milletinin çalışkan bir makinesidir."

"İnsan odur ki; partisini merdiven yapıp memleketini yükselten, hain odur ki; memleketini merdiven yapıp partisini düşünen."

Mustafa Dişli-1945

Mustafa Dişli öğrencilik yılları

II.HAYAT HİKÂYESİ

HAYATI

Mustafa Dişli 19 Nisan 1926 tarihinde Şanlıurfa'nın Kaleboynu Mahallesi'nde çıkmaz sokaktaki evlerinde doğdu. İlk tahsilini Urfa'da Turan ilkokulunda, ortaokulu da yine Urfa'da bitirdi. Urfa'da henüz lise olmadığından bir süre Adana Öğretmen Lisesi'nde okudu, bilahare Urfa'ya gelerek liseye devam etti çeşitli nedenlerle okulu bitiremedi.

Askerlik görevini yapmak üzere Karaköseye gitti. Askerliğini bitirdikten çeşitli meslekleri yaptı.

Mücadeleli bir hayatı geçti. Bilhassa ömrünün son döneminde maddi yönden çok sıkıntılar çekti. 01.11.1985 tarihinde vefat etti.

İyi bir aile babasıydı, çocuklarının üzerine titrerdi. Nahide, Nermin ve Nevin isimli üç kızı Yusuf Sabri adında bir oğlu vardır.

Esas mesleği terzilikti. Ayrıca Urfa'da ilk olarak temizleyici dükkanı açtı. Uzun yıllar Terziler Derneği başkanlığı yaptı. İki dönem Belediye Meclis üyeliği yaptı.

Mustafa Dişli Orta okulda

19 Mayıs töreninde bisikleti ile

Mustafa Dişli Öğretmen Okulun'da

Mustafa Dişli askerde

SOSYAL YAŞANTISI

Mustafa Dişli, çok yönlü bir insandı. Kültür, sanat ve siyaset adamıydı. Hatip, şair, yazar, ressam, karikatürist, kaynak kişi, aktör, organizatör, terzi, modacı, sporcu, hakem ve yöneticilik onun uğraş alanlarından bazılarıydı. Bu nedenle çok hareketli bir sosyal yaşantısı vardı.

Mustafa Dişli'yi bir gün kürsü başında konuşurken, ertesi gün sahada hakem olarak, bir başka gün bir sinema filminde aktör olarak görebilirdiniz.

Mustafa Dişli'nin, sosyal yaşantısının hemen bütün bölümünde Urfa vardı.

Coşkulu konuşmalarıyla 11 Nisan kurtuluş günlerinin değişmez hatibiydi. Kurtuluş savaşını anlatması ve kurtuluşla ilgili şiirlerini okuması orada bulunanları coşturur, çoğu zaman da ağlatırdı. Urfa ve Urfa dışında birçok 11 Nisan gecelerini hazırladı.

Urfa'nın sorunlarını Ankara'ya taşıdı. Harran Ovası'na Fırat suyunun gelmesi, Hidroelektrik santrallerinden Urfa'ya elektriğin gelmesi, fabrika kurulması, radyoevinin gelmesi, havaalanının gelmesi, Harran Üniversitesi'nin kurulması için her yerde konuştu, çok mücadele etti.

CHP saflarında siyasetle uğraştı, seçim meydanlarında heyecanlı konuşmalar yaptı.

İbrahim Tatlıses, Mahmut Tuncer gibi ünlü olan birçok Urfalı sanatçının elinden tuttu, Urfa'da kendisinin organize ettiği gecelerde çıkarttı.

Urfa'nın folkloruna âşıktı, çiğköftesi, fıstığı, türküleri konusunda çok hassastı. Başka yörelere mal edilmesine çok kızardı. Şanlıurfa'ya ait bir türkü başka yöre adına anons edilse hemen kaleme kâğıda sarılır, ilgili makamı uyarırdı. Türkülerin hikâyeleri ve çiğköftenin efsanesi gibi anlattığı bazı efsaneler Diyarbakır Radyosu'nda yayınlandı.

Halk oyunları ile ilgili çalışmaları oldu bilhassa Dörtlü oyunun canlanması için ekip oluşturdu. Elbiselerini kendisi dikti, bu ekibi birçok gösteriye götürdü, televizyona çıkarttı.

Mustafa Dişli kendisini Urfa ile o kadar özdeşleştirmişti ki kartvizitine hiçbir ünvanını ve adresini yazmaya gerek duymazdı...

Mustafa Dişli (Sol başta) Urfalı Babi Yılmaz ile

SANAT YAŞANTISI

Mustafa Dişli, "Dumanlı Dağlar" kitabında, ilk milli duygularını, memleket aşkını, güzel sanatlara karşı hevesini, şiire olan ilgisini başöğretmeni İhsan Özdemir, ressam hocaları Ahmet Yaman, Şaban Özbek, Lamia Özdemir'den, yine edebiyatçı şair lisede hocası Halide Nusret Zorlutuna'dan,[2] öğretmen okulunda

[2] **Halide Nusret Zorlutuna** (1901-1984): Ünlü şair ve yazardır. Urfa'da edebiyat öğretmenliği yapmıştır. General Aziz Vecihi Zorlutuna ile evli olan Hâlide Nusret hanım Ünlü romancılardan Emine Işınsu'nun annesi, Pınar Kür'ün de teyzesidir. Sisli Geceler (Roman), Aşk ve Zafer (Roman), Benim Küçük Dostlarım (Hikaye), Bir Devrin Romanı (Hatıra) kitaplarından birkaçıdır.

edebiyat öğretmeni Raşit Beş ve Başöğretmen Mehmet Naci Ecer'den aldığını söylemektedir.

İlk şiirlerini ortaokul ikinci sınıfta iken yazmaya başladı.

Şiirlerini mahalli gazetelerde yayınladı. Şiirlerini daha sonra "Dumanlı Dağlar" isimli şiir kitabında topladı. Bu kitaptan iki baskı yapıldı.[3] Şiirlerinde isminden başka "Samir", "Mustafa Samir" mahlaslarını da kullandı. İkinci şiir kitabının şiirlerini hazırlamaktaydı. İkinci şiir kitabına da "Zılgıt" ismini vermeyi düşünüyordu. Bu şiir kitabını yayınlamaya ömrü vefa etmedi. Yayınlanmamış şiirleri bu kitabımızda yer almaktadır.

Şiirleri duygu doludur, coşkuludur ve hemen hemen hepsinde Urfa kokusu vardır. Urfa'nın yaşantısından kesitler, Urfa'nın sorunları şiirlerini ana temasıdır. "Aney", "Dumanlı Dağlar", "Çaldılar", "Sen suçlusan Babo", "Fırat", "Ağlamayın ley" sevilen şiirlerinden birkaçıdır.

"Zamanında Ağarmadın" adlı şiiri Seyfettin Sucu tarafından plaka okunmuştur. Günümüze kadar sevilen bir türkü olarak dinlenmektedir.

Mustafa Dişli'nin şiir yazması kadar şiirlerini okuması da ünlüydü. Ses tonu şiir okumaya çok müsaitti. Şiirlerini yerine göre coşkulu, yerine göre de duygulu okurdu. Okurken çoğu zaman kendisi de duygulanıp ağlardı. Dinleyenleri de ağlatırdı. Okuduğu şiirleri adeta yaşardı.

Mizah ustasıydı. Çevresinde gördüğü çarpıklıkların mizahi yönünü yakalar, fıkra veya şiir şeklinde ifade ederdi. Hemen her ortamda Urfa'nın sorunlarını dile getirirdi. Bu iki huyu tabiî ki bazılarının işine gelmezdi bu nedenle kendisine "Soğuk" lakabını takmışlardı. Lakabı soğuktu ama kendisi hiç de öyle değildi. Samimi, duygulu, sıcak bir insandı

[3] **Dumanlı Dağlar**, Şiir, Mustafa Dişli, Özlem Kitapevi-Şanlıurfa

Mustafa Dişli bir tiyatro oyununda

Ses Sanatçısı Seyfettin Sucu, Saz Sanatçısı Aziz Çekirge ve Mustafa Dişli bir program öncesi

Tiyatro ve mizah yazarı ve oyuncusuydu. Birçok oyunda rol aldı. 1930'lu yıllardaki Urfa Halkevi'ndeki tiyatro ve müzik çalışmalarında ön saflardaydı. 1938'in Ağustos ayında, Urfa Halkevi tiyatro salonunda "Adalı Halil" piyesinde oynadı ve beğeni kazandı. Daha sonra "Yurdum için Kore'ye Gidiyorum","Asfalt Yolda Şaşırmışım", "11 Nisan Urfa'nın Kurtuluşu" oyunlarını yazdı.

Amatör olarak sinema oyunculuğu yaptı, onlara kostüm hazırladı. Urfa'da çevrilen Hüseyin Peyda ile "Mezarımı Taştan Oyun" Eşref Kolçak'la "Erkek Ali", Yılmaz Güney'le "Hudutların Kanunu", Nevin Aypar'ın" Söyleyin Anam Ağlasın",

Muhterem Nur'la "Bu Nasıl Aşk", İbrahim Tatlıses'le "Kara Yazmalım " ve "Günah" filmlerinde küçük rollerde oynadı.

Lisede okurken arkadaşlarıyla birlikte "Amacım" adlı bir duvar gazetesi çıkardı. Okul hayatından sonra da amatör olarak gazeteciliği sürdürdü. Günaydın, Ulus ve Meslek gazetelerinin muhabirliğini yaptı. Yazıları Balıklıgöl Dergisi, Hizmet, Akgün, Demokrat Türkiye, Meslek ve Ulus gazetelerinde yayınlandı. Karikatür, resim yaptı birkaç karikatürü Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlandı.

SPOR YAŞANTISI

Mustafa Dişli spora çok düşkündü; Urfaspor onun ayrılmaz sevdasıydı. Hiçbir maçını kaçırmaz Urfaspor kaybettiğinde hüngür hüngür ağlar, kazandığında çocuklar gibi sevinirdi. Kendisi aynı zamanda Urfaspor kurucularındandı. Urfaspor'a yeşil sarı rengini kendisi vermişti. "*Sarı Urfa'nın geçmişi, yeşil geleceğidir*" derdi.

Futbol hakemliği, su topu ve yüzücü antrenörlüğü yaptı. Su topu takımının yöneticilini yaptı. Anzelha Gölü'nde yetişen Urfalı yüzücüleri Adana'daki yarışmalara götürdü. Türkiye çapında yapılan bu yarışmada Urfalı yüzücüler Türkiye 2.si oldu. Yüzücülerden Mehmet Çoban ve Mehmet Tuz Türkiye'yi temsilen yurt dışındaki ferdi yarışmalara gönderildi. Urfa'da deniz olmadığı halde yüzücülerin başarı sağlaması yarışma ekiplerince hayretle karşılandı.

Mustafa Dişli Futbol hakemliği yaptığı yıllar

MUSTAFA DİŞLİ VE KİTABI ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ

Abuzer Akbıyık

Yüreği Urfa sevgisi ile çarpardı.

Mustafa Dişli Urfa'yı çok severdi. Bir makalesine şöyle başlamıştır: "Urfa'ya faydalı olmanın veya olabilmenin tek yolu, Urfa'ya ve Urfalılara hizmettir."

Benliği Urfa ile dolu, yüreği Urfa sevgisi ile çarpardı. Birkaç defa Urfa'dan gitmeyi düşündüyse de, bazen çocukları haydi gidelim dediyse de o, Urfa'sını bırakıp gidemedi. Kabiliyetli idi, yakışıklı idi, çevresi çok genişti, İstanbul'a gitse sanat camiasında yer bulur, mutlaka meşhur olur, zengin de olurdu. Fakat o, maddi olarak kaybetmeyi göze aldı, şöhreti elinin tersi ile itti ve Urfa'da kalmayı tercih etti. Çünkü Urfa onun her şeyi idi. Urfa onun anasıydı, canıydı, cananıydı...

Mehmet H.Öcal, 19 Nisan tarihli Demokrat Urfa Gazetesi'nde *"Sezarın hakkını Sezar'a verecek karakterdeki bazı kimseler Mustafa Dişli için Urfa'da harcanıyor derler. Hakikaten İstanbul gibi bir kültür merkezinde olsaydı Türkiye'nin adamı olurdu Mustafa Dişli. Ama o zaman Urfa folkloru yetim sayılırdı bence."* diye yazmıştı. Aynı gazetenin 22 Nisan 1967 tarihli sayısındaki yazıda Mustafa Dişli, Mehmet H. Öcal'a şöyle karşılık vermişti.

"Kan Urfa, can Urfa, canan Urfa

Sana bin canla hayranım Urfa.

Kendi doğduğu şehrin kurbanı olmasaydım, soyumun kanıyla sulanmasaydı bu şehir, kendimi, çoktan İstanbul'da bulmuştum. Gitseydim dahi cebime bir avuç Urfa toprağı koyarak giderdim" İşte Mustafa Dişli bu kadar bağlıydı, Urfa'nın taşına toprağına...

A.Naci İpek bir makalesinde "Hepimiz Urfalıyız. Ama o daha başka bir Urfalı idi... Ondaki Urfa sevgisi damıtılmıştı, berrak ve saftı." diye yazmıştır. Bir başka yazısında ise "Herkes memleketini Urfa'sını sever fakat Mustafa'nın sevgisi başka idi. Mustafa'nın nazarında Urfa bir Leyla, kendisi de o leylanın mecnununu, O, Şirin'in Ferhat'ı idi. Mustafa'yı sever takdir ederdim. Fakat Urfa sevgisini gıpta eder, Urfa sevgisini kıskanırdım. Zaman zaman içimden "Keşke ben de Urfa'yı Mustafa kadar sevseydim" diye hayıflanırdım."

Urfa eski Belediye Başkanı ve Milletvekili İbrahim Halil Çelik, Mustafa Dişli için; *"Urfa sevdalısı olarak yaşadı, Urfa aşkıyla öldü. O; ölü yaşayanlardan değil, sağ olan ölülerdendi."* diyerek duygularını dile getiriyor ve 11 Nisan Kurtuluş törenlerinde Mustafa Dişli'ye; *"Ben Urfa sevdasını, Urfa aşkımı senden aldım. Hatiplikte ise rahle-i tedrisinden geçtim. Sen Urfa'mızın bir kıymetisin, seni unutmak, Urfa'yı unutmaktır"* dediğini ifade ediyor.

Urfa sevdalısı Mustafa Dişli

Gazeteci-Yazar Osman Güzelgöz şöyle ifade ediyor: "Mustafa Dişli ile ilgili ne kadar özellik sayarsanız sayınız; hepsinin üstüne çıkan, önünde olan ve bütün özelliklerini de içine alarak kendini hemen belli eden önemli vasfı, Urfa'ya olan sevdası idi. Mustafa Dişli bu bakımdan örnek bir Urfalı idi."

Bestekâr Abdülkadir Alğın, Mustafa Dişli ile Urfa'yı bölünmez bir bütün olarak görüyor ve şöyle diyor "*Bana göre; Mustafa Dişil'siz bir Urfa, Urfasız bir Mustafa Dişli düşünmek mümkün değildir... Güçlü hitabet kabiliyeti, medeni cesareti ve Urfa'nın ve Urfalının dertleriyle yüreğinin yüklü olması, onu Urfa'ya sevdalı kılmıştır. Urfalının tüm kültürel ve folklorik özellikleri onun asaletli kişiliğinde de toplanmıştır. Yaşantısı boyunca Urfa'nın ve Urfalının dertlerini, sosyal, ekonomik ve kültürel, folklorik anlatımlarla işlemiştir. Bildiği doğruları konuşmuş ve haksızlıkları dile getirmiştir. Bazen bir halk kahramanı gibi olayların üzerine gitmiştir. Çabalamış ve gücü ölçüsünde mücadele etmiştir.*"

Dr.Müslüm Turmak ölüm yıldönümünde Mustafa Dişli ile ilgili şu satırları kaleme almış: "*Her toplumun kahramanları vardır. Kahraman terimini çekici kılan en önemli kavram ise karşılıksız fedakârlık yapabilmektir. Günümüzün menfaat dünyasında kahramanlık olgusu da çoktan rafa kaldırıldı. Ne yazık ki artık her şey çıkar ilişkisi çerçevesinde yürüyor.*

Şanlıurfa da bu kahramanlardan elbette nasibini almıştır. Kahraman ve Urfa lafını bir araya getirince benim aklıma Mustafa Dişli gelir."[4]

Mustafa Dişli'de aşırı bir Urfa sevgisi olduğundan, sporda Urfa'nın yenilmesine hiç tahammül edemezdi. Bir Urfa takımıyla yabancı bir takım maç yapıyor. Mustafa Dişli de orta hakem. Maç Urfa'nın aleyhine bitecekken, yan ağlara takılan topu gol diye veriyor. Bu olay üzerine Mustafa Dişli'nin hakemlik belgesi iptal ediliyor.

Çiftkubbe, kalenin bitişiğinde Urfa'nın en yüksek tepelerinden biridir. Bu tepeye çıkıldığında bir taraftan uçsuz bucaksız Harran Ovası, bir taraftan şehrin tamamını görebilirsiniz. Mustafa Dişli, hayatta iken doyamadığı Urfa'sına ölümünden sonrada bakmak istedi. Bu nedenle vefatından önce yakınlarına vasiyet ederek ***"Ölürsem beni Çiftkubbe'ye gömün ki Urfa'yı hep tepeden kuş bakışı göreyim"*** dedi. Vasiyeti üzerine Çiftkubbe'deki mezarlığa defnedilmiştir.

Mustafa Dişli, yıllarca mücadelesini verdiği birçok projenin gerçekleştiğini görmeden vefat etmiştir. Şimdi Çiftkubbe'deki ebedi istirahatgahından, Fırat'ın suladığı yeşile bürünmüş Harran Ovasını, sanayide tüten fabrika bacalarını, Atatürk Barajı'na bağlanan elektrik şebekesini, Fırat'ın sularından beslenen su şebekesini, Harran Üniversitesi'ni, Uluslararası havaalanını görüp huzur içinde uyuyordur inşallah...

Mustafa Dişli sağ olsaydı eminim ki yıllardır bitirilemeyen GAP projesini, Harran Ovası'nın tuzlanmasını, çoraklaşmasını, yarım kalan yolları, ölüm kavşaklarını, yıllardır bitirilemeyen stadyumu, şehri çember içine alan gecekonduları, yıkılan tarihi mekânları kendine dert edinir, mücadelesini verirdi. Urfa'nın bu sorunların çözülmesi için konuşmalar yapar, fırsat bulduğu hemen her ortamda, görevlerini yerine getirmeyen yetkililerden, siyasilerden, milletvekillerinden hesap sorardı.

Mustafa Dişli'nin vefatından sonra yeri doldurulamamıştır. Bugün bu tür bir konuşma gerektiğinde gözler hep Mustafa Dişli'yi aramaktadır. Ne yazık ki insanların sağlığında kıymeti bilinmiyor.

Ünlü şair Yahya Kemal Beyatlı'nın;

Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden,

---

[4] **Şanlıurfa**: Kurtuluş savaşında halkın gücü ile kendi kendini kurtaran üç şehir vardır. Antep, Maraş ve Urfa. Bu nedenle bu şehirler halk arasında Gazi Antep, Şanlı Maraş, Kahraman Urfa olarak anılırdı. 6 Şubat 1921'de Anteb'e Gazilik ünvanı verildi. Bu nedenle 11 Nisan 1920 tarihinde bir destan yazarak memleketimizi düşman işgalinden kurtaran kahraman Urfalılar. "Urfa" isminin başına "Kahraman" kelimesini ekletmek için yıllarca mücadele ettiler. Bardakların üzerine, dağlara, taşlara, (31.12.1957-04.07.1959) Vali Kadri Erogan döneminde Urfa Kalesine "Kahraman Urfa" diye yazdılar. Konu yıllarca siyasilere malzeme oldu. Siyasiler halka hitap ederken "Kahraman Urfalılar" diye başlayıp, ünvanı alacağız diye söz verdiler. Sözler havada kaldı ve "Kahramanlık ünvanı" 7.12.1973 taihinde de Maraş'a verildi. Böylece konu yıllarca gündeme gelmedi. Aradan yıllar geçti bir 1984 yılında dönemin Şanlıurfa Milletvekili Osman Doğan tarafından Urfa'ya "Şanlı" ünvanın verilmesi için teklifli hazırlandı. Teklif T.B.M.Meclisinde görüşülerek 12.06.1984 tarihinde kabul edildi. Urfa ili adının "Şanlıurfa" ili olarak değiştirmesi ile ilgili 3020 sayılı kanun 22.06.1984 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğü girdi. Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisi, Urfa'ya verdiği "Şanlı" ünvanı ile, bağımsızlık ve özgürlüğümüzün kazanılmasında simge haline gelen Urfalıların yazdığı kahramanlık destanını ölümsüzleştirmiştir.

Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden

Mısralarında ifade ettiği gibi ne yazık ki giden de geri gelmiyor.

Avukat Adil Rastgeldi bir makalesinde şöyle yazmıştır: "Mustafa Dişli; çağ dışı, bağnaz, takiyeci bu toplum tarafından dişi çekilerek ebedi aleme gönderilenlerdendir... Batı'da ilerici bir toplumda yaşamış olsa idi, hele yetenekleri doğrultusunda eğitim görüp, istifadeye çalışılsaydı, dünya çapında bir insan olabilirdi... Tarla çoraklaştı, artık ***Şanlıurfa'da Mustafa Dişliler bitmiyor, yeşermiyor. Nur içinde yat Mustafa Dişli ağabey; bu dünyada rahat yüzü görmedin, göstermediler, namertlere muhtaç kıldılar seni, öteki dünyada mekanın cennet olsun.."***

Urfalı Ressam Mustafa Ayataç, Mustafa Dişli ile ilgili duygu ve düşüncelerini şöyle dile getirmiştir: "Bana göre Mustafa Dişli anadan doğma (otantik) Urfalı, özgün bir şair ve edebiyatçıydı. Hazır cevaptı, anekdotlarla anlatırdı.. Geçmişte olsun, günümüzde olsun birçok Urfalı sanatçı gibi Mustafa Dişli de (vurdumduymaz ve teniperver[5]) Urfalıların ilgisizliğine kurban olmuştur."

Mustafa Dişli, Ankara'ya giden Esnaf Dernekleri heyeti, Urfalı Bakan Necmettin Cevheri ve milletvekilleri ile birlikte

[5] **Teniperver:** (Tenperver, Farsça) Rahatına Düşkün. Tembel. Vücudunu beslemek telâşesinde olan.

Size Urfalıların gözyaşını getirdim

Urfa'nın sorunlarını Ankara'ya taşıyanların başında gelirdi.

Urfa'ya üst düzeyde bir hükümet yetkilisi, bir milletvekili bir bakan geldiğinde, gider kendi diliyle Urfa'nın sorunlarını anlatır çözümünü isterdi.

Urfa'nın su probleminin giderilmesi için Ankara'ya giden heyetin başında gitmişti. ***Yol parası olmadığı için, tek geçim kaynağı olan dikiş makinesini satmış yol parası yapmıştı.*** Yolda bir şişeye ilaçlı su koyup beraberinde Ankara'ya götürmüş, devrin Başbakanıyla görüşürken "***Size Urfalıların gözyaşını getirdim, size çeşme başında su almak için birbirlyle dövüşen bacılarımın gözyaşlarını getirdim, size musalla taşında suyu bekleyen cenaze sahiplerinin gözyaşlarını getirdim, akşam evinde yemek pişirmek için su bekleyen ananın gözyaşlarını getirdim, bir damla su için ağlaşan yavruların gözyaşlarını getirdim***" der. Çok duygulanan dönemin Başbakanı "*tamam oğlum sus artık*" diyerek yetkililere seslenir, Urfa içme suyu projesi için 7 milyon ayırmaları için talimat verir. Urfa'dan giden kişiler, orada hazır bulunanlar bu duygulu tablo karşısında gözyaşlarını tutamazlar. Böylece su şebekesi yapılarak Urfa'nın su sorunu o çözümlenir.

Urfa'ya ilk lisenin açılaması için, kahve fincanlarına, çay bardaklarına "*Urfa'ya lise istiyoruz*" diye yazdı. Urfa'ya ziyarete gelen Milli Eğitim Bakanına ikram etti. Böylece lisenin açılmasına vesile oldu.

Eskiden Urfa'da elektrik jeneratörlerden temin edilirdi. Bu nedenle sık sık elektrikler kesilirdi. Urfa'ya merkezi elektriğin gelmesi için miting yaptı. Ayrıca Urfa'ya fabrika yapılması, radyo evinin gelmesi, havaalanının gelmesi, Harran Üniversitesi'nin kurulması ve Harran Ovası'na Fırat suyunun gelmesi için her yerde konuştu, çok mücadele etti.

Birçok kişiye basamak oldu, kendisi basamak olarak kaldı.

Bazı insanlar vardır hayatta şansızdır. Ne kadar kabiliyetli, maharetli, çalışkan, yakışıklı, sportmen vb. olurlarsa olsunlar şansları yoksa bu maharetleri bir şey ifade etmez..

Başarı için, çalışmak, kabiliyet, liyakat gibi meziyetler gereklidir. fakat yeterli değildir. Allah "*yürü ya kulum*" demesi gerekir. Ben buna inanıyorum. Şansın yoksa ağzınla kuş tutsan da batanaj yapan teker gibi yerinde sayarsın. Fasit daire gibi dönüp dönüp aynı yere gelirsin.. Bazen derler ya "başarı için aklını kullanmak lazım, fırsatları değerlendirmek lazım" evet doğrudur. Fakat "Allahın meramı olmaz ise" fırsat çıksa da gözlerin bağlanır, önündeki fırsatı göremezsin, dilin tutulur konuşamazsın...

Ben Mustafa Dişli için de öyle düşünüyorum. Hatipti, şairdi, yazardı, yüreği Urfa sevgisi ile çarpmaktaydı fakat şansızdı. Bütün bu meziyetleri kendisini bir belediye başkanı olarak bir milletvekili olarak Urfa'yı temsil etmesi noktasına getiremedi. ***Gayretliydi, çalışkandı, kabiliyetli idi, fedakârdı, merhametli***

idi, sanatkârdı, fakat şanssızdı. Yaptığı işlerde geçimini zar-zor temin edebilecek kadar kazanabildi.

Urfalı Mehmet Çağlayan, Mustafa Dişli'nin maddi durumu şöyle özetlemiştir: "Hz.Eyyüp Urfa'da mağarada yedi yıl çilesini çektikten sonra, sanki çileli gömleğini Mustafa Dişli'ye giydirip ortadan kaybolmuştur. Bu kul da çileli gömleği sırtından çıkarmıyordu ve bu nedenle fakirlik hayatı ve yükü gün be gün kendisini çökertmiştir. "

Mustafa Dişli organizatör olarak konserler düzenlediği Urfalı mahalli Ses Sanatçılarıyla birlikte (Arkada gözlüklü ses sanatçıları İbrahim Tatlıses ve yanındaki Abdullah Uyanık Önde oturan soldan sağa Ses Sanatçısı Nasih Yılmaz, Tiyatrocu Mehmet Bıçakçı, Ses Sanatçısı Mehmet Delioğlu)

"Belediye başkanı veya milletvekili olamaması", "para kazanama" nedenlerini irdelersek şansızlığının yanında başka unsurlar da karşımıza çıkar.

Her yaptığı işte şahsi menfaatini değil, toplumun ve memleketinin menfaatini düşünen bir insanın servet elde etmesi ne kadar mümkün olabilir? Yaptığı hizmetlerden, bırakın nemalanmayı, rant elde etmeyi, cebinden harcayan, ekmek teknesi olan dikiş makinesini satan kişi nasıl zengin olabilir? Zamanın çoğunu para kazanmak için değil de, memleketine hizmet amacıyla çeşitli faaliyetleri yürütmek için harcayan, karın tokluğuna İstanbul'a, İzmir'e, Ankara'ya, Urfa'yı temsil etmek üzere giden, birilerini şöhret etmek için işini gücünü bırakıp memleket memleket dolaşan biri nasıl para kazanabilir? Bu nedenle bir yazımda *"Mustafa Dişli, hayatı boyunca hep birlerine basamak oldu ve basamak olarak da kaldı"* diye yazmıştım. Çünkü Mustafa Dişli mitinglerde konuştu, birileri onun sırtına bastı belediye başkanı, milletvekili oldu. Güç, unvan, para mal mülk sahibi oldu. Birleri Mustafa Dişli'nin

sırtına bastı sanatçı oldu, şöhret oldu, zengin oldu.. Fakat Mustafa Dişli hep yerinde saydı, hep basamak olarak kaldı..

Mustafa Dişli'nin sporcu, hakem, gazeteci, hatip, şair, yazar, aktör, tiyatrocu, ressam, karikatürist, kulüp yöneticisi, basın sözcüsü, belediye encümen üyesi, dernek başkanı, organizatör, yürütücü, modacı, terzi, kuru temizlemeci gibi birçok konuyla uğraşması onun nasıl kabiliyetli biri olduğunu gösterse de, herhangi bir konuda başarı kazanması için bir zafiyet, bir hata olarak da sayılabilir. Çünkü başarılı insanların çoğu, birçok meziyetleri olsa da genellikle bir konuda yoğunlaşıp, yıllarca konu üzerinde çalışırlar. *İnsan hayatı, birçok konuyu bir arada araştırmaya ve derinlemesine öğrenmeye yetecek kadar uzun değildir.* Ünlü olan birçok ressam, tiyatrocu, ses sanatçısı, bilim adamı, iş adamına bakılırsa yıllarca istikrarlı şekilde kendi konuları üzerinde derinlemesine çalışmışladır.

Mustafa Dişli dostlarıyla
(Soldan Sağa Hasan Çelik, Mustafa Dişli, Hasan Çarhoğlu, Mehmet Çarhoğlu, İbrahim Tatlıses ve Müslüm Güven)

Siyasetçilerin korkulu rüyası idi...

Mustafa Dişli hayatı boyunca Urfa'nın kalkınması için çaba sarf etti. Fırat'ın Harran'a getirilmesi, Urfa'ya su şebekesi, elektrik santrali, yol, okul, hava alanı, demiryolu, radyo evi, fabrika yapılması onun dile getirdiği ve mücadelesini yerdiği konuların başında gelirdi.

Urfa'nın sorunlarını şiirlere döker, yazılarında kaleme alırdı. 1962 yılında Demokrat Urfa Gazetesi'ndeki *"Fırat'ı Her Yerde İsteyeceğiz"* adlı makalesinde "Bizden bir şey isteyen olursa en büyük isteğimiz olan Fırat'ı hatırlatacagız. Bizden oy isteyen olursa Fırat'ı söyleyeceğiz" diye yazıyordu.

Nerede bir siyasetçi görse hemen mikrofonu -bir şekilde- eline alır, ***"Sırtını ihtiyar dağlara dayamış, önü mümbit Harran ovası Urfa'dan selam"***

diyerek belli bir girizgâhtan sonra, bir-iki şiir okur ve ardından sorunu kendi üslubuyla dile getirirdi. Urfa'nın su sorununu dile getirmek için bazen şişeye su koyar başbakana "*anaların gözyaşını getirdim*" der. Bazen bakana sunulacak çay bardaklarının üstüne "*okul istiyoruz*" diye yazardı.

Siyasetçiler herhangi bir toplantıda Dişli'yi gördüklerinde mutlaka konuşma yapacağını bilirlerdi Dişli, konuşmalarında bazen sertleşerek siyasetçilerden hesap sorardı. Bazen de anlattığı fıkralarla, okuduğu şiirlerle onları hicvederdi. Aşiret reisi siyasileri, milletvekillerini gırgıra alır, onlarla alay ederdi. Bu nedenle Mustafa Dişli siyasetçilerin korkulu rüyası idi. Vefatı ile birlikte siyasetçilere hesap soran da kalmadı, böylece siyasetçiler rahat bir nefes aldılar(!)

Değerli yazar Hulusi Öcal bu konuyla ilgili bir makalesinde şöyle diyordu: "Mustafa Dişli 1985 yılında ebedi hayata intikal etti. Ondan sonra da Urfa'nın dertleri davaları eksilmedi. Birçok kere bu konular konuşulurken bir hasretle "Ah gözünü sevdiğim; şimdi Mustafa Dişli olacaktı ki" diyenlere şahit oldum. Daha da çok şahit olacağız herhalde... Mekânı Cennet olsun."

Mustafa Dişli, İsmet İnönü'nün elini öperken

Siyasetçi Mustafa Dişli

Mustafa Dişli CHP'li idi. İsmet İnönü'yü çok severdi, onun manevi oğlu olmuştu. Yıllarca CHP saflarında siyasi hayatını sürdürdü. İki dönem Belediye Meclis Üyeliği yaptı. CHP'den Belediye Başkanlığına adaylığı söz konusu oldu fakat sonra başkasını aday yaptılar. Parti içinde de zaman zaman muhalif oldu. Partidekilere kızıp bir müddet başka partide siyaset yaptıysa da sonunda yine kendi partisine dönmüştür.

Mustafa Dişli CHP'li olsa da her partili ile ilişkisi vardır. Mustafa Dişli'nin memleket sevgisini ve fedakârlığını bilen herkes onu sever ve ilgi gösterirdi.

İş ortağı İbrahim Tekok, öğrendiğimize göre *"1965 yılındaki seçimlerde Türkiye İşçi Partisi'nden Mustafa Dişli'ye milletvekilli adayı olması için teklifi gelmiş, fakat Dişli, bu teklifi kabul etmemiştir."*[6] O seçimde İşçi Partisi'nden Behice Boran "milli bakiye" denen seçim sistemi ile Urfa'dan milletvekili seçilmiştir.

Milliyetçi Mustafa Dişli

Mustafa Dişli, milletini, vatanını, bayrağını çok severdi. Bunu her fırsatta dile getirirdi. Irkçı değildi fakat Türk olmakla övünürdü, şiirlerinde ve konuşmalarında bunu veciz cümlelerle ifade ederdi.

"Kızma Ağam" şiirinde şöyle sesleniyordu Mustafa Dişli:

"...

Türküm ulu bir milletim

Kızma ağam, kızma ağam

Ben ne senin

Ne onun uşağıyım

Ben milletin uşağıyım..."

"11 Nisan" şiirinde ise;

"Ne sandılar Türk Süngüsü parıldarya

Türk kalbinde güneyi var güneş var ya" diye yazmıştı.

Şeyh Şamil şiirinde şöyle yazıyordu;

"Kişnedi atlar

Bozkurt çevirdi kulaklarını

Çadır titredi.

Kalpağının renginde

Umuzunun denginde

İri yarı

Dünya kadar bir adam"

---

[6] Mustafa Dişli'nin iş ortağı İbrahim Tekok'un "İş ortağı ve arkadaşından mektup" adlı yazasında bu olayı nakletmektedir. Söz konusu yazı kitabımızın hakkında yazılan makaleler bölümünde yer almaktadır.

Yine "Ben Mutluyum" şiirinde şöyle diyordu Mustafa Dişli;

"Doğuştan aşığım
Bayrağa millete, vatana
Onun için mutluyum"

11 Nisan bayramında konuşma yaparken

Ağalar ve Mustafa Dişli

Mustafa Dişli feodal düzene, ağalığa karşı çıkardı. Bu konudaki düşüncelerini de her ortamda beylerden, ağalardan korkmadan dile getirici.

"*Kızma Ağam*" isimli şiirinde şöyle diyordu Mustafa Dişli;

"...
Sen ağaç gölgelerinde,
Sen Hilton' da
Sen Ataköy Plaji'nda
Sen Belan' da yaşa...
Toprağıma serpilmek için gönderilen
Gübre parasını,

Harran' da yayılmak için

Gönderilen manda kredisini

Sen memlekete döviz getirecek

Dolar artığını ye sabahlara kadar

Eğlen, göbek at, sırt üstü yat."

Şehirli Mustafa Dişli

Mustafa Dişli, köyden şehre gelip, şehir hayatına uyum sağlama-yanlara, köydeki yaşantılarını şehre taşımalarına kızar, kıyasıya eleştirirdi.

Cumhuriyet yıllarında nüfusun %70'i köylerde %30'u şehirlerde yaşa-makta idi. Yıllar içerisinde iş bulma, şehrin imkânlarından istifade ederek daha iyi yaşama, çocuğunu okutma, terör vs. nedenlerle insanlar köylerden şehirlere göç etmişlerdir. Bu süreç halen devem etmektedir. Bugün şehirde yaşayanların nüfusu %70'e çıkmıştır. Köyden gelenler, şehirlerin çevresinde mahaller oluşturarak, kendilerine özgü bir yaşam biçimi devem ettirmek-tedirler.

Şanlıurfa'da da 1950'li yıllardan günümüze kadar köyden şehre göçler olmuştur. GAP, sulama ve terör gibi nedenlerle 1990'lı yıllarda göçler zirveye çıkmıştır. Göçler nedeniyle Şanlıurfa'nın etrafında gecekondular yapılmıştır. Bugün Urfa'nın %70'i gecekondudur.

Şehir hayatının kendine has kural ve kaideleri vardır. Köyden şehre gelen insanlardan bazıları kısa zamanda şehir hayatına edepte olmakta, bazıları köydeki yaşantısını şehirde sürdürmeye devam etmektedir.

Mustafa Dişli, hayatı boyunca düşüncesiyle modern bir Urfa şehrini hayal etmiş, giyimi, konuşması ve tüm yaşantısıyla şehirli halkı temsil etmiştir. Mustafa Dişli, köyden şehre göç etmiş fakat şehir hayatına uyum sağlamak istemeyen, düşüncesi ve yaşantısı ile Urfa'yı köy haline getirmek isteyenlerle hayatı boyunca mücadele etmiştir.

Bir manisinde şöyle diyordu Mustafa Dişli:

Ağası

Geçti buradan ağası

Ağalar köye gitti

Geldi yeni ağası"

Ağası var

Begi var ağası var

Ellere kazan vermiş

Bizde yağ tavası var

Mustafa Dişli'nin Atatürk sevgisi

Mustafa Dişli'nin gönlünde Mustafa Kemal Atatürk'ün ayrı bir yeri vardı. Ona olan sevgisini bilhassa 11 Nisan kurtuluş törenlerindeki konuşmalarında dile getirirdi. Kuruluşunun 60. yılında yaptığı konuşmada şöyle diyordu Mustafa Dişli:

"Bu tarihi altın yaprağın tarihe geçişi, büyük Komutan Atatürk[1]ün zafer müjdesi, büyük komutanına güvenen bir Urfalının, Urfasına güvenen büyük bir kentin sahibi Allah'ına inananlarındır. Gazan mübarek ola Urfalım, 60. yılı kutlayan kahramanlığın gaziliğin tarihteki şerefin silinmez, silinemez."

Mustafa Dişli

Aydın Mustafa Dişli

Mustafa Dişli aydın ve dinine bağlı biridir. Allah'a olan inancını hemen her vesile ile ifade eder, ama tutucu ve bağnaz değildir.

Şanlıurfa'nın kurtuluşuyla ilgili yazdığı bir şiirinde şöyle diyor Mustafa Dişli;

Başa kalkmam, çabalaram ölürem.

Toprak vermem, içine gömülürem.

İndirmem başımı ben, Nabi'nin oğluyam.

Tapamam hiç kimseye, ben Allah'ın kuluyam.

Mustafa Dişli Urfa'nın dini şahsiyetlerinden birçoğu ile sohbeti muhab-beti vardır.

Nur cemaatinin önderi Bediüzzaman Said-i Nursi vefatından birkaç gün önce Urfa'ya gelmiş ve 1960 yılında Urfa'da vefat etmiştir. İsmail Şerifoğlu "Bediüzzaman'ın Urfa Günleri" adlı kitabında[7] şöyle yazıyor "*Bir tane CHP'li vardı, lakabına "Soğuk Mıço (Mustafa)" deniyordu. O, Nur talebeleri'nin aleyhine biri olmasına rağmen vefatının akabinde Üstad'a çok güzel bir "mersiye" yazmıştı. Adam teslim olmuştu. O dönemin mahalli gazetelerinde çıkmıştı. Hükümet, Üstad'ı Ankara'ya çağırıyordu, Urfa'daki CHP'liler bile bunu istemiyordu. Hatta Nur Talebeleri dediler ki; " Soğuk Mıço kendini affettirdi."*

Kültürel mirasa sahip çıkan Mustafa Dişli,

Mustafa Dişli kültürlü idi. Urfa tarihi, coğrafyası, müziği ve fokloru hakkında geniş bilgiye sahipti. Konuşmaları, yazıları ve şiirleri arasına bu bilgilerini sepiştirirdi.

Tarih bilincine sahipti. Urfa kalesi, Balıkıgöl gibi Urfa'nın simgesi olan tarihi eserlerine çok önem verir ve ***Urfa'nın kültürel mirasına sahip çıkardı. Tarihi eserleri yıkmak, tahrip etmek isteyenlerle de mücadele ederdi.***

Değerli dostum Folklor Araştırmacısı-Yazar M.Emin Ergin, Urfa kültürüne zarar verenleri, şehri defolu hale getirenleri, kültürü yozlaştıranları, hafife alanları, görmezden gelenleri, yok sayanları eleştirmek amacıyla yazdığı "İsot Medeniyeti"[8] adlı kitabında Mustafa Dişli'nin Urfa kapılarından biri olan Sultan Murat Kapısı'nın yıkmasına karşı çıkışını şöyle nakletmektedir.

Urfa'nın etrafı surlarla çevrili olup Harran Kapı, Zincirli Kapı, Samsat Kapısı, Bey Kapısı gibi çeşitli yönlere çıkışlarında kapıları vardı. Bunlardan biri de güneybatı çıkışında bulunan "Sultan Murad Kapısı'" idi. Bu kapı, Osmanlı padişahı IV. Murad Bağdat seferine giderken şehre uğradığında bu kapıdan girdiği ve Şeyh Ali Dede ve Urfa eşrafı tarafından bu kapıda karşılandığı için halk arasında "Sultan Murad Kapısı" olarak ismi ile anılırdı. Halillür-rahman'dan Halepli Bahçesi'ne kestirme yol olsun diye gereksiz bir şekilde bu tarihi kapı yıkılmıştır.

Zamanın Belediye Başkanı, Müze Müdürü'ne ***"Ben yıkıyorum, sen istediğin yere şikâyet et"*** diyerek Vali' den de aldığı cesaretle bir gecede bu eseri yıkmıştır. Kimsenin karşı çıkmaya cesaret edemediği ortamda Mustafa Dişli ön plana çıkarak valiyi tenkit etmiş, yapılanın yanlış olduğunu söyleme cesaretini göstermiştir. Eleştirdiği için Valinin talimatıyla bir gece merkez karakolunda nezarette tutulmuş, hırpalanmış, uyarılmıştır. Mücadelesini kamuoyuna mal eden Mustafa Dişli ise ertesi gün ***"Sayın Valim, sizi en büyük makama Allah'a şikâyet ediyor, onun adaletine havale ediyorum"*** şeklinde postaneden vilayete bir protesto telgrafı çekmiştir.

---

[7] Bediüzzaman'ın Urfa Günleri. İsmail Şerifoğlu, Biyografi, Şahdamar Yayınları Yayın No : 1, s. 128

[8] **İsot Medeniyeti**, M.Emin Ergin, Elif Matbaası, 2008, Şanlıurfa S.48-49

Şair Mustafa Dişli

Mustafa Dişli'nin şiirlerin çoğu serbest tarzda yazılmıştır. Şiirde *"**zarf mı, mazruf mu önemli**"* derseniz, Mustafa Dişli için *"mazruf"* yani *"şiirin içeriği"* önemlidir. Zaten Mustafa Dişli Şanlıurfa'ya sevgisini, sorunlarını, hizmet etmeyenlere sitemini, kahramanlığını şiir diliyle yazmış ve söylemiştir. Bu nedenle ***Mustafa Dişli'nin şiirleri; edebi sanat kaygılardan uzak, içten gelen söyleyişleridir, samimidir, duygu yüklüdür,*** bir duygu çemberi gibi insanı sarıp sarmalar. İnsanı alıp nereden nereye götürür.

Nasıl ki insan çok sevdiği birine doymaz, Mustafa Dişli de Şanlıurfa'da yaşadığı halde Şanlıurfa'ya doymayan biridir. Bu nedenle Mustafa Dişli'nin birçok şiirinde Şanlıurfa sevgisi ve hasreti vardır. Şiirlerinde, hayal ettiği Şanlıurfa'sı vardır. Şiirlerinde; Harran Ovası'nın yeşile boyandığı, fabrika bacalarının tüttüğünü görür. Şiirlerinde; Balıklıgöl, Kale, Dergah gibi Şanlıurfa'nın meşhur yerlerini gezer, ceylan bakışlı güzelleri görürsünüz. Şiirlerinde; çiğköftesini, kına gibi acı isodunu, fıstığını yersiniz. Şanlıurfa'nın düşman işgalinden kurtuluşu destanlaşır şiirlerinde. Bazı şiirleri sosyal içeriklidir, *"bu gece de eve sepeti boş getirdim"* şiirinde insanların yoksullunu çirsizliğini dile getirir. Şiirde *"komşuda kıymalı ekmek kohi kohlamayın lo"*derken. Dramatik bir tabloyu gözlerinizin önüne getirir, sizi ağlatır.

"Aney" şiiri ile ünlü Mustafa Dişli, bir gecede şiir okurken

Şair ve yazar Naci İpek bir makalesinde şöyle yazar: Şiirlerini (Dumanlı Dağlar) isimli bir kitapta toplamıştı. Kırlaşmış saçları ile kendinin de başı dumanlı idi. Ama yüreği Urfa'ya sevdalı, Urfa'ya tutkulu idi. Yüzü gülerken gönlünde hüzün yumak yamak olurdu. Naci İpek, Mustafa Dişli'nin "Dumanlı Dağlar" adlı şiir kitabının 2. baskının önsözünde Mustafa Dişli'nin şairliği ile ilgili de; "Şiirlerde görüleceği gibi teknik ve sanat pek yoktur. Ama coşku bir heyecan bir sevgi bir heyecan ve bir sevecenlik vardır." der.

Edebiyat öğretmenim değerli şair Adil Saraç, Mustafa Dişli'yi anma gecesinde şairliği ve şiirleri üzerine yaptığı konuşmada şunları söylemiştir *"Mustafa Dişli'nin kendisini, yaşamını şiirini, birbirinden ayırmak oldukça zor. Mustafa Dişli bir şiirdir, şair değildir. Ama ustaca yazılmamış bir şiir olabilir, meram; süslü söz oyunlarının, kafiyelerin arkasına gizlenmemiş, çırılçıplak yalın olabılır. Onu tanıyan ve seven-sevmeyen herkes takdir eder ki, Mustafa Dişli bir şiirdir ve şiir gibi yaşamıştır. Bu sözlerimi abartılı bulanlarla her yerde her zaman burası hariç tartışmaya hazırım."* der ve şöyle Mustafa Dişli'nin şiir dünyasını şöyle anlatır; *"Bildiğiniz gibi onun dünyadayken sahip olmaktan gurur duyduğu bir kitap var Dumanlı Dağlar. Bu kitaptaki şiirlere baktığınızda onun, aşk, keder, ezilmişlik vatan sevgisi, doğaya tutkunluk her türlü haksızlığa isyan, ölüm, gurbet gibi konularda şiirler yazdığını ve bunların hepsinin içine de, Urfa'yı yerleştirdiğini görüyoruz."* der ve ***"Mustafa Dişli'nin şiirleri buram buram Urfa kokar"*** diyerek Mustafa Dişli'nin şairliği ve şiirleri üzerine son noktayı koyar.

Mustafa Dişli şiirlerini ilham geldiği hemen her yerde yazmıştır. Bazen bir otel odasında, bazen bir lokantada, bazen de bir masa başında yazmıştır. Şiirlerini; genellikle daktilo ile kâğıda veya defterine el yazısı ile yazmıştır. Fakat ilham geldiğinde, kullanılmış bir zarfın arka yüzüne, bir kâğıt peçete üzerine yazdığı şiirlerin de vardır.

Mustafa Dişli; Şanlıurfa'ya özlemini, beklentilerini, düşüncelerini dile getiren bir talebenin ağzından yazdığı "Aney " şiiri halk tarafından çok sevilmiştir. Beş bölüm olan Aney şiiri şöyle başlar:

Ben siye bu mektubu Aksaray'dan yazıyam,

Ne"Dellice"[9] ötüşü, ne"Yusubututan"ın sesi var.

Ne kazan kebabı, ne şıllık[10] kokusu var.

Dolaştım adım adım aşhanaları,

Lokantaları...

Karnım doymadı ley.

Fırat Nehri'nin Harran Ovası'na akıtılması özlemiyle yazdığı Fırat şiirinde;

Sen geldiğin gün Urfa'ya

Yeşil sahalarında fakir fukaraya

---

[9] Dellice: atmaca kuşu

[10] Şıllık: Şanlıurfa'da yapılan bir çeşit tatlı

Düğün olacak.

Al yeşil giyinecek gelinler kızlar

Urfalı bağıracak, zılğıt çalacak.

Yükselteceksin sıra sıra bacalar

Fabrikan bol olacak.

Sen geldiğin gün,

Urfa'da düğün olacak.

Şanlıurfa'nın susuzluğunu" Dumanlı Dağlar" şiirinde şöyle anlatmış;

Su bulursa bayramıdır; Mamoş'un

Mamoş bir kova su için

Can verir, yaz günü..

Şanlıurfa'nın kurtuluşu ile ilgili temayı şiirlerinde çok işlemiştir "Oğlıyam" adlı şiirinde;

Benim anam sırtıyla su daşıydı

Babam düşmanla yaka yaka savaşıydı

O zaman Urfa Kutuluş savaşıydı

Ben o ananın, o babanın oğlıyam

Tiyatrocu Mustafa Dişli

Sanatın birçok dalında faaliyeti olan Mustafa Dişli, tiyatro konusunda da yazar hem de oyuncu olarak yer aldı. Tiyatro oyunlarının sahne dekorlarını hazırladı, oyuncuların kostümlerini dikti.

İlkokul yıllarında okul temsillerinde yer aldı. 1938 yılında Urfa Halkevi tiyatro salonunda "Adalı Halil" piyesinde ve daha sonra birçok oyunda rol aldı. "Yurdum için Kore'ye gidiyorum","Asfalt Yolda Şaşırmışım", "11 Nisan Urfa'nın Kurtuluşu" oyunlarını yazdı.

Mustafa Dişli'nin yazdığı oyunu sahneleyen tiyatrocular
(Hasan Çelik, Mehmet Bıçakçı, Sait İşçi, Nuri Yıldırım, Kadir Öztop

Mustafa Dişli'nin yazmış olduğu "Urfa Kurtuluşu" adlı oyunu izleyen Dr. Osman Bengisu şöyle nakletmişti: " Bu piyes 1958-1959 senelerinde Urfa Belediyesi'nin yardımı ile sahneye kondu. Piyes tam Urfa kurtuluşunu canlandırıyordu. Aradan öyle sahneler geçiyordu ki seyircilerin hepsi ağlıyordu. Bu arada şöyle bir tablo geçti. Yeni evlenen bir genci çete olarak askere almışlar. Ve o akşam Saco'ya[11] hücum etmek üzere o genci görevlendirmişlerdi. Sahnede çetenin hanımı, beyaz türbanlı olarak altı aylık bebeğini beşikte sallıyordu. Çocuk ağlıyordu. O zaman çetenin şehit edildiği haberi geldi. Herkes heyecanla bu tabloyu takip ederken Karaköprülü İsmail[12] çok güzel sesiyle şu hoyratı okudu:

Naçar ağlama
Gündür geçer ağlama
Bu kapıyı örten Mevlam
Bir gün açar ağlama

Salona baktım Mustafa Dişli dahil, Vali ve Belediye Reisi dahil bütün cemaat ağlıyordu. "

[11] **Saco:** Urfa'yı işgal eden Fransız kuvveti komutlarından Yüzbaşı Sajous (Urfalıların diliyle Saco)
[12] **Karaköprülü İsmail:** Hoyrat ve Gazel okumasıyla ünlü Urfalı ses sanatçısı

Sporcu Mustafa Dişli

Mustafa Dişli gerek sporcu gerekse yönetici olarak sporun birçok dalı ile uğraştı. Urfaspor'un kurucuları arasında yer aldı. "***Sarı Urfa'nın geçmişi, yeşil geleceğidir***" dedi ve Urfaspor'a yeşil sarı rengini kendisi verdi. Yıllarca Urfaspor yönetiminde ve transfer komitesinde yer aldı. Maçlarına gitti, konuşmalarıyla şiirleriyle seyirciyi coşturdu. Birkaç mahalle takımının da yöneticiliğini yaptı. Onları il dışındaki maçlara götürdü. Maddi imkânları sınırlı olmasına rağmen cebinden harcadı.

Yine bir gün takımını Akçakale'de bir maça götürüyor. Takımı maçı kazanıyor. Bir kamyonun arkasında Urfa'ya dönüyorlar. Bütün oyuncular sevinçli. Oyunculardan biri "Mustafa ağabey maçı kazandık gerek bize bir gazoz ısmarlarsın" diyor. "Tabi neden olmasın, bekleyin gazozları alıp geleyim" diyor. Bir müddet sonra bir kasa gazozla dönüyor. Herkes neşe içinde gazozlarını içiyor. Mustafa Dişli'nin gazoz almaya giderken üzerinde olan ceketinin, döndüğünde olmadığını bir futbolcu fark ediyor. "Mustafa ağabey ceketine ne oldu, bir yerde unutmuş olmayasın diyor." Mustafa Dişli söyleneni duymazlıktan gelip "afiyet olsun arkadaşlar" deyip oradan ayrılıyor. Futbolcular bir müddet sonra, Mustafa Dişli'nin gazoz alacak parası olmadığını, ceketini mezatta[13] satıp kendilerine gazoz aldığını duyuyorlar.

İşte Mustafa Dişli; ceketini satıp gençlere gazoz alacak kadar fedakâr biridir.

Mustafa Dişli, Galatasaray'da futbol oynayan Urfalı Müfit Erkasap'la Urfaspor'a transfer konularını görüşürken

[13] **Mezat:** Açık arttırma suretiyle malların satıldığı pazar.

Mustafa Dişli, su topu ve yüzücü antrenörlüğü yaptı, ekipleri il dışındaki yarışmalara götürdü.

Futbol hakemliği yaptı. Mustafa Dişli'nin yönettiği maçlar çok renkli geçerdi. 26 Kasım 1962 tarihli Demokrat Türkiye Gazetesi'nde Mustafa Dişli'nin hakemliğini yaptığı Uyanışspor ile Gençlikspor maçının haberi vardır. "Uyanışlı Mustafa'nın rakip kaleci Beder'i öpmesi ve Gençlikli Halil'in de Mustafa'ya yumruk atması, her ikisinin de oyundan atılmalarına sebep oluyor... Devrenin bitimine beş dakika kala Mustafa Dişli yan hakemi dışarıya atıyor..."

Futbol tarihinde; yan hakemin oyundan atıldığı başka bir maç var mıdır? Bilemiyorum...

Balık Yüzme İhtisas Kulübü-1960.
(Ayaktakiler soldan sağa Remzi Erdem, Mustafa Dişli, Mehmet Çoban, Hüseyin Cavcı, Ahmet Ünal,
Oturanlar soldan sağa: Halil Öğretmen, Küçük Ziya, Sait Demirkol, Kara Mustafa)
(Resimle ilgili bilgiler Adil Satıcı ve A.Kadir Algın'dan alınmıştır)

Mustafa Dişli CHP'li encümen üyesidir. Belediye başkanı da (dışarıdan ilkokulu bitirmiş) Adalet Partilidir. Mustafa Dişli, belediye başkanına muhalefet eder, onu yermek için hiçbir fırsatı kaçırmaz, onunla ilgili fıkralar üreterek anlatır. Anlattığı fıkralardan biri de şöyledir.

Belediye başkanı yardımcılarıyla Urfaspor maçını izliyor. Urfaspor atak yaptığında, birkaç kez hakem düdüğü çalıp oyunu durduruyor. Belediye Başkanı,

"ne oldu" diye yanındakilere soruyor "Efendim hopsayt"[14] diyorlar. Bir-iki hopsayt derken, maç bitiyor.

Belediye başkanı hopsayt kuralını bilmediği için hopsaytı Urfaspor akınları kesen, karşı takım futbolcusu olduğunu zannediyor. Yardımcısına dönerek "yahu bu Hop Sait'i bir dahaki sene Urfaspor'a alalım" diyor.

Şiir yorumcusu Mustafa Dişli

Mustafa Dişli, usta bir şiir yorumcusudur, diksiyonu çok güzeldir. Kelimelere vurguyu yerinde ve tadında yapar. Mustafa Dişli, İstanbul Türkçesini ve Urfa ağzını çok iyi bilir. Kendi deyimi ile *"elmaya, elma da, alma da demesini biliriz."*

Mustafa Dişli bir programda şiir okurken

Mustafa Dişli, şiirleri buğulu sesi ve Urfa ağzıyla okunduğunda insanı etkiler, şiirler bambaşka bir anlam kazanır, Hele "aney" şiiri bambaşka bir tad verir Mustafa Dişli'nin ağzında.

---

[14] **Hopsayd:** Esası "off side"dir. Ofsayt pozisyonunun tanımında, 'rakibinin kale çizgisine yakın', kafasının, vücudunun veya ayağının herhangi bir bölümünün rakibin kale çizgisine toptan ve ikinci son rakipten daha yakın olduğu anlamına gelmektedir. Halk arsında **hopsayt** ya da daha da abartılı bir biçimde kullanılarak "hop said" biçiminde söylenir.

Şiir okuma tavrı, özeldi, nevi şahsına münhasırdı. Günümüzde birçok yorumcu Mustafa Dişli'nin okuma tavrını taklit ederek şiir okumaktadır.

Urfa'nın çeşitli sorunlarını dile getirdiği şiirlerini adeta yaşayarak okurdu. Bu nedenle dinleyenler mutlaka etkilenirdi. Urfalı ünlü şair ve yazar Mehmet H.Öcal bir makalesinde şöyle yazmıştır: "*Yazdığım bazı memleket şiirlerinde onun verdiği heyecanın etkisi vardır desem gerçeği ifade etmiş olurum.*"

TRT saz sanatçısı Altan Demirel bir hatırasını şöyle naklediyor:

"İbrahim Tatlıses'le birlikte Ankara Maltepe'deki Şanzelize'de çalışıyo-ruz. Sabaha doğru sahneye çıktığımız günlerden bir gün Tatlıses, Mustafa Dişli'nin kendisini dinlemeye ve izlemeye geldiğini ve gazinoda bulunduğunu anons etti. Ben kendisini bir vesile ile "Aney" şiirinden gıyaben tanıyordum. İbrahim Tatlıses'in anonsu ile sahneye çıktı. Tatlıses saygıda kusur etmeyerek elini öptü ve Mustafa Dişli kısa bir sevgi konuşmasından sonra beklendiği gibi "Aney" şiirini okudu. O şiiri onun kadar güzel bir başkasının okuyabileceğini düşünemiyorum. Her sözcük.. Her dize okunmuyor adeta yaşanıyordu. O an gözlerimi yumdum ve kendimi bir an için Urfa bozkırlarında, Harran Ovası'nda hissettim. Öylesine duygu yüklü idi..."

Efsaneler ve Mustafa Dişli

Şanlıurfa ile ilgili birçok efsaneyi, öyküyü ilk olarak Mustafa Dişli'den dinledik.

"Çiğköfte Efsanesi"ni ilk ondan dinliyoruz; Demokrat Urfa Gazetesi'nin 15 Nisan 1967 Tarih ve 1784 sayılı nüshasındaki makalesinde Mehmet Hulusi Öcal şunları yazıyordu.*" Geçtiğimiz 11 Nisan günü akşamı Atlas Sineması'nda mükellef bir ziyafet vardı. Turizm Derneği'nin tertiplemiş olduğu Folklor ziyafeti... Sizlerin de bu ziyafet gecesinden nasipdar olmanızı ne kadar ister-dim..... Urfa sıra gecelerinin canlandırılışı tabii bir hava İçerisinde cereyan etti... Sazlar, sözler arasında çiğköftenin yoğruluşu bu güzel nimetin lezzetine lezzet kattı... Ve kabul etmek lâzım ki; her memleketin sahip çıkmak İstediği çiğköftemizin bundan daha güzel reklâmı yapılamaz, bize alt olan tapusu bundan daha güzel tescil edilemezdi. Hele* ***Mustafa Dişli'nin anlattığı "Çiğköfte Efsanesi" her hafızı da Urfa İle çiğköfte sözünü bir çağrışım haline getirecek niteliktedir"***

Yine kitabımızın ilerleyen sayfalarında yer alacak olan Mercimekli Köfte, İçli Köfte'nin doğuşu ile ilgili hikayeler, Mamoş Türküsünün öyküsü, Şanlıurfa'nın kurtuluşunda şehit olan Mehmet Emin ve Ahmet Rastgeldi'nin öyküleri, Mustafa Dişli'nin bilgi ve hayal dağarcığında yoğrulmuş ve kendi dilinden ve kaleminden bizlere aktarılmıştır.

Kahraman Urfa

Urfa'nın tanıtılması, Urfa'nın değerlerine sahip çıkılması ve Urfa'nın altyapı sorunların çözümü Mustafa Dişli'nin hayatı boyunca mücadelesini verdiği konulardır.

Mustafa Dişli'nin mücadelesini verdiği konulardan biri de Urfa'ya "Kahramanlık" unvanın verilmesi idi. Fırsatını bulduğu her ortamda konuyu dile getirir, kurtuluş savaşında şehit olan Rasgeldi Ahmet'in ve diğer şehitlerin öykülerini anlatarak *"Kahramanlık"* unvanın Urfalıların hakkı olduğunu haykırdı. Neydi bu"Kahramanlık" meselesi.

Bilindiği gibi Mondros Mütarekesi'nden sonra bölgemiz önce İngilizler daha sonra da Fransızlar tarafından haksız olarak işgal edildi. Bu işgale karşı koyan halkın gücü ile kendi kendini kurtaran üç şehir vardır. Antep, Maraş ve Urfa... Bu nedenle bu şehirler halk arasında; Gazi Antep, Şanlı Maraş, Kahraman Urfa olarak anılırdı. 6 Şubat 1921'de Anteb'e, Gazilik unvanı veridi.

11 Nisan 1920 tarihinde bir destan yazarak memleketimizi düşman işgalinden kurtaran Urfalılar da "kahraman" lığ payesinin kendilerine verilmesini beklediler. Verilmeyince "Kahramanlık" hakkını almak için yıllarca mücadele ettiler. Mücadele edenlerin başında da Mustafa Dişli gelmekte idi...

Arabaların arkasına, bardakların üzerine, dağlara, taşlara, (31.12.1957-04.07.1959) Vali Kadri Erogan döneminde Urfa Kalesi'ne " Kahraman Urfa" diye yazdılar.

Konu yıllarca siyasilere malzeme oldu. Siyasiler halka hitap ederken "Kahraman Urfalılar" diye başlayıp, unvanı alacağız diye söz verdiler. Sözler havada kaldı ve "Kahramanlık" unvanı 07.12.1973 tarihinde de Maraş'a verildi. Böylece konu yıllarca günden kalktı.

Aradan yıllar geçti bir 1984 yılında Dönemin Şanlıurfa milletvekili Osman Doğan tarafından Urfa'ya "Şanlı" unvanın verilmesi için teklifli hazırladı. Teklif, T.B.M.Meclisi'nde görüşülerek 12.06.1984 tarihinde kabul edildi. Urfa ili adının "Şanlıurfa" ili olarak değiştirmesi ile ilgili 3020 sayılı kanun 22.06.1984 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisi, Urfa'ya verdiği "Şanlı" unvanı ile bağımsızlık ve özgürlüğümüzün kazanılmasında simge haline gelen Urfalıların yazdığı kahramanlık destanını ölümsüzleştirdi.

Yıllar içerisinde o şevk, o heyecan kalmadığı için Urfa'ya "şanlı" unvanın verilişi yıldönümü yıllarca kutlanmadı. Meclise öneriyi veren Milletvekili hatırlanmadı. Son yıllarda göstermelik de olsa bir iki mesaj yayınlanıyor, bir-iki etkinlik yapılıyor.

Bırakın "Şanlı" unvanı verilmesini, 11 Nisan Urfa'nın düşman işgalinden kurtuluş törenleri bile, sıradan bir tören haline getirildi. Milli şuur yok edilip kutlamanın içi boşaltıldı, kurtuluş törenleri kiraz festivali, karpuz festivali gibi eğlenceye yönelik festival haline getirildi.

Urfa'nın her mahallesinden çetelerin, aşiret reislerinin katıldığı, bütün esnafın resim geçit yaptığı, köylü, şehirli herkesin tören alanında buluştuğu, Mustafa Dişli'nin şiirleriyle milli duyguların şahlandığı 11 Nisanlar nerde? Hani o coşku, hani o heyecan, ah Mustafa Dişli ah... Sen ölünce, sanki o ruh da öldü.

Ey Mustafa Dişli! Çiftkubbe'den başını kaldır bir bak. Binlerce kilometrelik yoldan gelip haksız yere Urfa'mızı işgal eden, Vezir Hamamı'na girip kadınlara sarkıntılık eden, Rastgeldi Ahmed'i, Mehmet Emin'i kana böleyen, yüzlüce Urfalıyı

şehit eden, İngilizlere, Fransızlara ayıp olmasın (!) diye diye 11 Nisan törenlerindeki temsili kurtuluş sahnesini de kaldırdık.

Ey Mustafa Dişli kalk bak! Dünya değişti, İngilizi, Almanı, Fransızı bizi çok seviyor. Avrupa Birliğine giriyoruz "Artık düşmanlık yok, dostluk var, kardeşlik var barış var (!)". "45 senedir bizi oyalıyorlar, bizi Avrupa Birliği'ne almayacaklar,[15] Avrupa ülkeleri ve Amerika, Emeni Soykırımını kabul eden yasar çıkarıyorlar" diye haber alıyorsan inanma (!), bu haberlerin aslı astarı yok.

Ey Mustafa Dişli, Artık İngilizci, Fransızı, Amerikalısı başka ülkeleri işgal etmiyor (!) Bak eğer öbür dünyada, "Birinci Dünya Harbi'nde olduğu gibi bu ülkeler Irak'a petrol için girdiler" diye duyarsan sakın inanma. "Amerikalılar, askerlerimizin başına çuval geçirdiler, Iraklı çocukları öldürdüler, kapılarını kırıp, çizmeleriyle evlerine girdiler, Iraklı kadınlara tecavüz ettiler" diye duyarsan sakın inanma(!) Çünkü onlar medenidir demokrasi aşığıdır (!) böyle bir şeyleri asla yapmaz. Zaten Irak'a da barışı götürmek üzere girdiler (!)"

Ey Mustafa Dişli, mezardan başını kaldır, bir bak, bu kocaman yalanlara bizim de inanmamızı istiyorlar...

Irak'ın işgali karşısında "***Kravatlı Eşkıya***" adlı şiirinde Abuzer Akbıyık duygularını şöyle ifade etmiş:

Ateş düştü Kerbela, Bağdat yanıyor
Bunlar Yezid[16] torunu herkes tanıyor
Otuzüç top[17] ile Hüseyin vuruldu
Kanıyor aney cigerim kanıyor

Demokrasi getirdik dediler güya
Ortadoğu işgal, sen hala oyalan
Kanıpta bunlara dalma uykuya
Özgürlük, barış yalan, külli yalan..

Kömür, altın madeni, petrol, doğal gaz
Onların gözünde biz, yolunacak kaz
İşte budur işgalin esas nedeni
Anla bunu, ferasetin[18] varsa biraz.

Buş dedi "haçlı seferi"dir bunun adı
Bin doksanbeşten beri gelir inadı
Bugün Irak, yarın Suriye ve İran

---

[15] Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkilerin hukuki temelini oluşturan anlaşma, 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) arasındaki anlaşmadır.
[16] **Yezid:** Hz. Peygamberin torunu, Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hüseyin'i ve ailesini Kerbela'da çember içine alıp susuz bırakan, Hz.Hüseyin'in kafasını kestirerek şehit ettiren Emevi hükümdarı. (Kerbela olayının tarihi 10 Muharrem 61 / 10 Ekim 680)
[17] Şehit edilen Hz. Hüseyin'in vücudunda otuz üç ok, otuz dört kılıç ve kargı yarası vardı.
[18] **Feraset:** Zekâ, Akıl, Anlayış, Seziş, Sezgi.

Bölgeyi ele geçirmektir esas muradı.

"Kravatlı Eşkıya", milleti soyan
Evet bunlar çocukları öksüz koyan
İnsan maskesi takmış hilkati[19] *şeytan*
Gözün aç uykudan uyan artık uyan..

Namlunun ucu birgün sana da döner
O gün evlerin yıkılır ocaklar söner
Derim ki gerçek budur yaz bir kenara
Belki o zaman hayatta olmaz Abzer

Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy bakın ne demiş:

"Geçmişten adam hisse kaparmış... Ne masal şey!
Beş bin senelik kıssa, yarım hisse mi verdi?
Tarihi "tekerrür" diye tarif ediyorlar;
Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?"

GAP Projesi ve Mustafa Dişli:

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) son yıllarda tarım üretimini arttır-manın yanında hidroelektrik güç meydana getirmek gayesiyle başlanıp yürütülen 32 milyar dolarlık Türkiye'nin en büyük projesidir. 1977–2008'lik dönemde nakdi olarak yüzde 60'ı gerçekleşmiştir.

Bu proje ile Fırat ve Dicle nehirleri üzerinde 13 sulama ve enerji projesi gerçekleştirilecektir. İşte birçok baraj, sulama kanalı, hidroelektrik santrali gibi dev bir projenin elbette ki düşünce aşamasından, yıllar süren plan proje ve gerçekleştirme aşamasına kadar, birçok kişinin, birçok hükümetin ilgisi ve katkısı olmuştur.

Harran'la, Fırat'ı buluşturma fikrinin milattan önceki dönemlere dayan-dığını ileri sürenler vardır.

GAP'ın, Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar giden bir proje olduğunu 1936'ta ilk olarak kurulan Elektrik İşleri Etüd İdaresi kuruluşu ile Atatürk'ün talimatına kadar giden bir süreç olduğu ifade edilmektedir.

Cumhuriyet döneminde barajların 1950–1960 yılları arasında planlan-dığını, 1966'da temeli atılan Keban Barajı ile başlandığını, ikinci 1976'da Karakaya, üçüncüsü olarak da 1977 de Urfa Tünelleri'nin, 1983'de Atatürk Barajı'nın temeli atıldığı çeşitli kaynaklarda yazılıdır.

---

[19] **Hilkat:** Fıtrat, Yaradılış. Bir şeyin yaratılırken kazanmış olduğu özellikler bakımından durumu anlamıda taşıyan kelime.

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Turgut Özal, Başbakan Tansu Çiller ve Mesut Yılmaz, Bakan Necmettin Cevheri ve daha birçok siyasetçi, GAP Projesine sahip çıkar. Kimi fikrini ben verdim, kimi ben projesini yaptım, kimi ben temelini attım, kimi ben açılışını yaptım der ve projeden kendine bir pay çıkarır. Hepsi de doğrudur. Çünkü projenin başlangıcından bu güne kadar geçen 32 senelik dönemde birçok hükümet görev almış, projenin çeşitli ünitelerinin temeli atılmış açılışları yapılmıştır. Yıllarca Urfa'nın susuzluğu üzerine röportajlar yapıp, yazılar yazan Fikret Otyam gibi yazarların, Fırat üzerine şiirler yazan, mümbit Harran Ovası'nın susuzluğunu dile getiren nice şairlerin de bu projenin oluşmasında katkıları olmuştur.

Fırat'la Harran'ın buluşması için mücadele edenlerden konuşmalarıyla, şiirleriyle gündemde tutan şahsiyet olarak Mustafa Dişli'yi zikretmek gerekir. Mustafa Dişli o kadar hararetle dile getirir ki Harran'la Fırat'ın kavuştuğu an kendini kurban etmeye hazırdır.

1967 yılı Mart ayında yayınlanan Balıklıgöl Dergisi'nin 8. sayfasında Mustafa Dişli Urfa üzerine yazdığı makalesini şu cümlelerle bitiriyor. *"...Harran; süzülüp yaban ellere geçen Fırat'ına kavuştuğu an, sağdıç ona kivre olacak. Er kişiyi sabırla bekleyecek, kara talihinin yok olduğunu, yıkılmış tahtının dikildiğini gördüğüm gün, sana kurban olacağım URFA"*

"Fırat" isimli şiirinde şöyle haykırıyordu Mustafa Dişli:

.....

Senin geldiğin gün Urfa'ya

Yeşil sahalarında fakir fukaraya

Düğün olacak.

Al yeşil giyinecek gelinler, kızlar,

Urfalı bağıracak zılgıt çalacak.

Dikenlerin fabrikada kâğıt olacak

Pamukların çadır olacak

Pamukların üstünde hoplayan yavrularına

Allı pullu elbise olacak

Yükselecek sıra sıra bacalar

Fabrikalar bol olacak

Sen geldiğin gün

Urfa' da düğün olacak

Tarih olan Harran uyanacak

Artık Nemrut ateşini yakmayacak

İbrahim'i ateşe atılmayacak

Bütün yangınları söndüreceksin, Fırat

Biz seni Eyyüb' ün sabrı ıle bekliyoruz.

Biz diyoruz ki, Harran seninle

Sarmaş dolaş olacak,

Ve... İşte senin düğünün Fırat,

Böyle olacak...

1977'de Urfa Tünelinin, 1983'de Atatürk Barajı'nın temeli atıldı. 1992 Atatürk Barajı hizmete girdi, 1994'te de Urfa Tüneli açıldı ve Fırat Harran ile buluştu.

1985 yılında vefat eden Mustafa Dişli ne yazık ki Fırat suyunun Harran Ovası'na gelişini, Fırat'la Harran'ın buluştuğunu göremedi.

Fıkralarla Mustafa Dişli

Bazı olayların mizahi tarafını yakaladığında onu fıkra haline getirir birçok yerde anlatırdı. Tahsili olmayan fakat nüfuzu sayesinde sürekli seçim-leri kazanan zamanın belediye başkanına muhalifti bu nedenle onunla ilgili sık sık şu fıkrayı anlatırdı.

Urfa'da şehir elektriğinin jeneratörle sağlandığı dönemdir. Bir vesile ile o şehre gelen heyet yeni yaptıran jeneratörlerin bulunduğu yeri de görmek ister. Hep birlikte jeneratörlerin bulunduğu yere gidilir. Belediye başkanı jeneratör hakkında heyete bilgi vermeye başlar. Bir ara Heyet başkanı "*Bu jeneratörler kaç beygir gücünde*" diye sorunca, Belediye başkanı da "*Efendim bizin jeneratörler beygirle değil, mazotla çalışıyor*"diye cevap verir.

Olayın gerçek olup olmaması önemli değildir. Mustafa Dişli ince zekâ-sıyla anlattığı fıkrayla dönemin belediye başkanıyla alay eder, muhalefet eder, eleştirir.

Dişli, hazırcevaptı, nüktedandı. Kendisi gibi birini görse dayanamaz ona laf atardı. Bu huyu bazen onu zor durumlarda bile bırakırdı.

Emekli öğretmen Cemil Dedeoğlu esperisi bol biridir. Bir gün yeni aldığı Mobilyet motorunun üzerine bir yazı yazdırmak üzere tabelacının yanına uğrar. Mustafa Dişli, esprili kişiliğini bildiği Cemil Bey'i tabelacıda görünce, dayanamaz hocaya takılmak için kendisi de oraya gider. Cemil Hocaya sorar "*Hayırdır hocam ne işiniz var tabelacıda?*' Cemil Hoca da "*Motosikletimin üzerine bir şeyler*

yazdıracağım" deyince. Dişli, "Hoca motorunuzun üzerine *Cansız Çoço*[20] yazdırın" der. Hoca da hiç bozuntuya vermez. Tabelacıya dönerek, oğlum şöyle yaz der: *"Cansız çoço, imza Savıh Mıço"*

Mustafa Dişli ince zekasıyla fıkra üretirken, halk ta Mustafa Dişli ile ilgili fıkralar üretmiştir.

Şovmen şair ve ses sanatçısı, feylesof Urfalı Babe (Yılmaz Kayral) ile Mustafa Dişli sınıf arkadaşı olup aynı zamanda yakın arkadaşlardı. Konser, düğün veya başka vesilelerle zaman zaman bir araya gelirlerdi. Bir araya geldiklerinde önce birbirlerini ağırlar, daha sonra da şiirlerle, fıkralarla atışırlardı. Atışmaları sırasında kaydedilmiş birçok bant vardır.

Buzdolabı piyasaya yeni çıkmıştır. Urfa eşrafından Ticaret Odası Başkanı Hacı Hasan Demirkol da Arçelik bayisidir ve buzdolabı satmaktadır. Urfalı Babi İstanbul'dan Hacı Hasan Demirkol'u telefonla arar. *"Sen daha çok buzdolabı satmak ister misin?"* diye sorar. Hasan Demirkol *"Tabi ki kim istemez"* deyince. Babe Yılmaz *"O zaman sana bir reklam önereceğim, bunu yaparsan satışlar patlar"* der. Hasan Demirkol *"söyle bakalım önerin nedir"* dediğinde, Babi Yılmaz şöyle der. *"En büyük buzdolabını vitrine koy, içine Mustafa Dişli girsin, içeriden kapıyı açıp dışarı çıkarken, benden de soğuk desin bak nasıl satışların artar."* Bu telefon görüşmesini duyan Mustafa Dişli çok kızar küplere biner. Zaten Urfalı Babe Yılmaz'ın da amacı Mustafa Dişli'yi kızdırmaktır. Bu konuşma halk arasında dilden dile anlatır.

Avukat Şevket Küçük, ses sanatçısı İbrahim Tatlıses'ten naklediyor: Mustafa Dişli ile Urfalı Babe dostlarıyla birlikte bir restoranda oturmuş içki içmekteler. Garson masayı meyve ve mezelerle donatmış. Masada bulunan-lardan biri *"Yahu Mustafa ağabeyin mezesi hangisiydi?"* diye sorunca Urfalı Babi hemen patlatır *"Hangi meze soğuksa o, Mustafa'nın mezesidir."*

Ses sanatçısı İzzet Altınmeşe, Abuzer Akbıyık'a anlatıyor: "Birgün İzmir'de Fuar'da çalışıyorum Fuar döneminde hava sıcaktır ve açık havada konserlerimizi veririz. Fakat o ara her nedense havalar soğudu, epeyi soğudu. Program sonunda Urfalı Babe ile buluşup yemek yeyip sohbet ediyoruz. *"Babe dedim bu mevsimde böyle soğuk olmazdı, donduk, bu ne soğuk,"* dedim. Urfalı Babe (davudi sesiyle) "Senin haberin yok mu" dedi, "yok" dedim. *"Savuh Mıço İzmir'e geldi, havalar soğudu"* dedi.

Mustafa Dişli, Ankara'da dostlar meclisindedir. Sohbetler, şiirler ardı ardına gelir. Mustafa Dişli bu, duramaz meclistekilere takılır. O arada televiz-yonda haberler başlar Sohbette bulunanlardan biri Dişli'ye takılmak için *"Arkadaşlar hele biraz sessiz olun Mustafa Dişli ağaybemizin Ankara'ya gelişi haberlerde yer almış mı"* deyince, diğer arkadaşı espriyi patlatır. *"Mustafa Dişli'nin Ankara'ya gelişi, haberlerde değil olsa olsa hava durumunda yer alır."*

---

[20] **Çoço:** Eşek. Binek hayvanı.

Mustafa Dişli Gençlikspor ile birlikte.

Urfalıların "Soğuk Mıço"sı

Eskiden Urfa'da insanlar soy isimlerinden çok lakaplarıyla tanınırdı. Bu lakaplar bazen ailesinden gelen "Güllüzade Osman, Barutçuzâde Hacı İmam" veya "Bozeyin oğlu Ahmet" gibi idi.

Bunun yanında çeşitli nedenlere lakap takılanlar vardı. Kimi yaptığı işten "Tenekeci Mahmut, Kazancı Bedih, Fırıncı Mehey, Kasap Yasin" gibi, kimi vücudundaki bir arızadan "Toppal Halaf", "Kör Cümey", "Tırnik Helley", kimi doğduğu yerden "Karaköprülü İsmail", "Harputlu Ali", kimi kullandığı araçlardan " Ştayır Abe, taksi Ehmo, Tank Hüsso" [21]gibi lakaplarla anılırdı.

Mustafa Dişli de Urfa'da "Soğuk Mıço" olarak tanınır. Bu lakabın Mustafa Dişli'yi yermek için onun konuşmalarından, hareketlerinden rahatsız olan siyasi rakiplerinin verdiği söylenir.

Bazıları da "Soğuk" lakabı verilmesini şöyle anlatır: Çiğköfte genellikle buz ile birlikte yoğrulur. Mevsim kıştır. Lapa lapa kar yağmaktadır. Bir sıra gecesinde Mustafa Dişli çiğköfte yoğuracaktır. Mustafa Dişli pratik bir çözüm bularak buz yerine dışarıdan bir avuç kar getirerek çiğköfteyi karla yoğurur. Çiğköfteyi karla yoğurduğu için arkadaşları kendisine "Soğuk Mıço" demiş-lerdir.

---

[21] Urfa'da kişileri yermek, aşağılamak veya kızgınlık ifade etmek için isimlerin sonu "o" harfi ile bitecek şeklinde söylenir. Mesala; Ahmet, Ahmo, Mehmet, Meho, Hasan, Hasso, Hüseyin, Hüso, Ali, Alo, Müslüm Müsso Celal, Cello, Halil Héllo olarak çağırılır. Erkek isimleri yanında, kadın isimleri de böyledir. Sinirlenen biri; Cemile'ye Cemo, Ayşe'ye Ayşo, Emine'ye, Emo, Hatice'ye Heco, Leyla'ya Leylo, Zeliha'ya Zelo der. (Fatma'ya, Fato, Hazal'a Hazo denilmesi gibi başka yörede de bu örneklere rastlamak mümkündür).

Yakın dostu Şair ve Yazar Naci İpek Mustafa Dişli'nin "Dumanlı Dağlar" şiir kitabının önsözünde konuyla ilgili şunları yazmıştır: "Herkesle dosttur. Herkesle arkadaştır. Şimdi konuştuğu birini ayrıldıktan sonra alaya almak, karikatürize etmek Mustafa'mızın vazgeçemediği huyudur. Bu bakımdan da çok zaman evvel birileri ona "Soğuk" sıfatını takmışlardır. Çoğu kimseler tarafından bu sıfatla anılır ve tanınır. Ama kendisine soğuk diyenler bile onun içtenliğinin, samimiyetinin ve dostluğunun hayranıdırlar."

Mehmet H. Öcal bir makalesinde "Bu kadar çok yönlü bir insanın dost-ları kadar çok (düşmanlarını diyemem) çekemeyenleri olacağı da tabiidir. Bu yüzden merhumun nüktedanlığını ve çok ince esprili hayatını hazmedemeyen bazı zevaliler O'nu "soğuk" diye niteler, performansını bozmağa, moralini çökertmeğe çalışırlardı. O bu sözden rahatsız olur ama kafasına ve gönlüne koyduğu işin peşini de bırakmazdı." Diyerek makalesini şu şiiri ile noktalı-yordu.

Ölü eti yiyenlerden soğudum
Sana "Soğuk" diyenlerden soğudum
Hakk'tan gayrisine kul olmak için
Bel kırıp, baş eğenlerden soğudum.

Ünlü Ressam Mustafa Ayataç; *"Mustafa'ya Urfalılar nedense bana göre pek isabetli olmayan bir isim takmışlardı, Savıh Mıçe. Bu ismi Mustafa'ya ben hiçbir zaman yakıştıramamışımdır."* Diyordu.

Rahmetli Avukat Adil Rasgeldi bir makalesinde: "Bugün dahi beyaz pantolonu kabul edemeyen bir toplum yapısı ve 1940'lı yıllarda beyaz pantolon ile gezen ilerici Mustafa Dişli... Elbette savuk diyeceklerdi..." diyerek Mustafa Dişli'ye niçin soğuk dediklerini izah ediyor.

Ali Süvari, Urfa'dan yaklaşık yirmi bin kilometre uzaktan, Avustralya'nın Melbourne şehrinden yazdığı mektubunda, Mustafa Dişli'ye sevgi ve hayranlığını dile getiriyor ve şiirinde Mustafa Dişli için şöyle yazıyor:

.....
O güzel Urfa ağzı
Şivesiyle, katıksız;
"Çığkiftemi iyisiz
Ayranımı içisiz
Her şeyimi veriyem
Bir de abe deyıken
Birez öte gettim mi?
"Savih Mico" deyisiz
Derdi sitem ederek;

Apak gür, darmadağın
Saclarıyla sevecen
Civan Mustafa abi...

Mustafa Dişli'ye lakap verilemesinin hikayesi her ne ise de Mustafa Dişli gerek Urfa'da gerek Urfa dışında "Soğık Mıço"olarak tanınır.

Mustafa Dişli bu lakabına "Ti" ye almış bazen kızmış ve sitem ederek yazı ve şiirlerinde yer vermiştir.

Mustafa Dişli "Derler" isimli şiirinde;

...

Peynir ekmek marol üstüne şerbet içersin,
Malzemeler meze, şerbette şarap derler.

Çok güzel giyinir şık olmak için zamana uymak için,
Hele bak şu çoçoya, çulu deyişmiş derler.

Hiç bir şey dememeleri için bu diyardan göçmeli.
Orada bir bela karşına çıkar, merhaba "sovuk" derler.

Renkli ve popüler kişiliği nedeniyle Mustafa Dişli toplumda hep konuşulan kişi olmuştur. Bu nedenle de onu çekemeyenler ona birçok lakap takmışlardır.

Ünlülerin berberi olarak tanınan Berber Necdet Yıldırım, Asfalt yolda Mustafa Dişli'nin dükkan komşusudur. Lakapla ilgili bir olayı şöyle anlatıyor: "Yine bir gün, Mustafa Dişli'nin milliyetçiliğine şahit oldum. Asfalt yolda Vali Kadri Eroğan tarafından yaptırılan üç kademeli havuz, pislik, susuz ve mikrop yuvası haline gelmişti ve bu pislik içerisinde olan havuzu yaşatmaya güzelleştirmeye ve Urfa'ya layık bir hale getirmeye karar verip, bizlere esnafa yakın ilişkiye girip bizleri oraya yararlı kılıp azimlendirdi. Havuzu hep berber temizledik, kendisi oranın suyunu temin edip güzel bir görünüm kazandırdı ve içersine de kaz ve ördek bıraktı ve kendini bilmez bazı kişiler, *kazcı Mustafa, Ördekçi Mustafa* diye lakap taktılar. Buna istinaden, *yıllarca bana, Savuk Mustafa dediler kızmadım, bundan sonra Kazcı Mustafa da deseler, ördekçi Mustafa da deseler ne çıkar Urfa'm için canım feda olsun. Ben Urfa'lıyam hem kahraman hem de Şanlıyam* derdi."

Mustafa Dişli, Urfa'da çevrilen "Mezarımı Taştan Oyun" filminde.

Şanssız Mustafa Dişli

Araştırmacı-Yazar Mehmet Faraç şöyle yazıyordu: "*Mustafa Dişli için; "Aney" şiirinin o hüzünlü adamı, yaşamın yoksulluğuna, düşenin yalnızlığına ve sanatçının hüznüne dişlerini geçiremedi!"*

Evet, Mustafa Dişili hayatı boyunca şanssızdı, şansızlığı ölümünden sonra da devam etti. Niye derseniz. Hayatı boyunca şanssızdı; gün kazandı gün yedi, bir eli gördü diğer eli görmedi, maddi ve manevi yönden çok sıkıntılar çekti, başından türlü serencamlar[22] geçti. Ölümünden sonra da şanssızdı.

1994 yılından başladığım Mustafa Dişli kitap çalışmasının başına gelmeyen kalmadı. Dokümanların kaybolup yeniden bulunmasından tutun da, bilgisayarın çökerek bilgilerin silinmesine kadar ne kadar şansızlık varsa yaşadım bu kitap çalışmasında.

Mustafa Dişli 1926 doğumlu ben 1958. Aramızda 42 yaş var, yani ben Mustafa Dişli'nin kuşağından değilim. Fakat ortaokul yıllarından beri sosyal faaliyetler içinde bulunmam nedeniyle Mustafa Dişli'yi birçok ortamda görme, dinleme fırsatım oldu. Çünkü Mustafa Dişli, Urfa gecelerinin, konserlerinin spikeri, 11 Nisan kurtuluş törenlerinin hatibi, siyasi veya memleket mesele-leriyle ilgili toplantıların konuşmacısı idi. Bu nedenle hemen her Urfalı gibi ben de onu tanırdım ve birçok kez dinlemiştim.

---

[22] **Serencam:** baştan geçen durum, macera

Mustafa Dişli'ye şiir kaseti yaptık

Mustafa Dişli vefatından önceki 6–7 senede de işyerini benim işyerimin bulunduğu Urfa İş Hanı'nın 2. katına taşıdı. Böylece son birkaç yıl komşu olduk ve sık sık görüşme konuşma imkânımız oldu.

Maceralı bir serüven sonunda kendisine bir şiir kaseti hazırladım. Çoğaltarak kendisine verdim. Çok memnun oldu. Arkadaşlarına dostlarına hediye etti.

Mustafa Dişli'nin ses tonu güzeldi, sesinin tüm inceliklerini kullanarak şiir okurdu. Mustafa Dişli'ye kendisinin şiirlerinden oluşan ve kendi sesinden bir şiir kaseti yapma fikrimi söyleyince çok sevindi, fakat "*şimdi rahatsızım biraz düzeleyim o zaman yaparız*" dedi. Hakikaten de o ara hastaydı. Aradan aylar geçtikçe sağlığı daha da bozuluyordu. Ha bugün, ha yarın bir türlü bir türlü randevu veremiyordu. Bir ara görüştüğümüzde "*Bu Pazar yapalım*" dedi. Dünyalar benim olmuştu. Hemen arkadaşlarıma haber verdim. O pazar S.Sabri Kürkçüoğlu'nun evinde buluştuk. İzzet Özdemir ses kaydı hazırlıklarını tamamlamış, Bakır Karadağlı fon yapmak üzere sazının akordunu yapmış bekliyoruz. Saatler geçiyor Mustafa Abi gelmiyor. Acaba yine rahatsızlandı mı diye merak edip Mustafa Abi'nin Topçumeydanı civarındaki evine gittim. Evdekiler Mustafa Bey "Urfaspor maçına gitti" dediler. Hemen maçın yapıldığı stadyuma gittim. Maç bitmek üzere ama çok kalabalık... Bu kalabalıkta Mustafa ağabeyi nasıl bulacağım diye düşünürken, aklıma kendisi de sanatı seven ve güzel sesi olan sahanın yetkilisi Halil Bağış geldi. Onu buldum Mustafa Dişli'yi sordum, "*türbinde oturuyor, mümkün değil, maç bitmeden gelmez*" dedi. Sahanın dışında maçın bitmesini bekledim. Mustafa abi maç bitiminde soyunma odasına gitmiş maçı kazanan sporcuları tebrik etmiş, çıkmış evine gidiyor. Staddan çıktığını gördüm, bir süre takip ettim. Bahçelievler Mahallesi'ne girince, yanına gidip selam verdim.. Beni görünce biraz da mahcup bir ifade ile "*herhalde bugün eliyden kurtulamayacağız*" dedi.. Mustafa Dişli hastalığı nedeniyle şiir okumada performansının yeterli olmayacağını düşünüyor ve sürekli erteliyordu. O gün de tamamen iyileşmemişti ama canı gibi sevdiği Urfasporun maçına gitmekten kendini alıkoyamamıştı Beraber yürüyerek kayıt yapacağımız evin önüne kadar geldik. Eve çıktık merdivende bir iki sendeledi. Eve vardığımızda "*Mustafa abi rahatsızsan bugün de kalsın sonra yaparız*" dedim. "*Yok, iyiyim*" dedi. "*yalnız maça yetişmek için yemek yemeden gittim bu nedenle karnım aç ne varsa getirin bir şeyler yiyeyim*" dedi. Zeytin-peynir bir kahvaltı hazırladık, bir şeyler yedi çay içti tamam ben hazırım dedi. Böylece bir kaset olacak şekilde şiirlerini okudu. Sesi bazı yerde titriyordu, bazı yerde dili sürçüyordu. Rahatsızlığı belli oluyordu... Buna rağmen çok güzel bir çalışma oldu. Kaseti çoğaltıp kendisine verdik, kendi eliyle yüzlerce kişiye dağıttı.

Bu kaset vesilesi ile samimiyetimiz daha da arttı. İşyerlerimiz aynı iş hanında olduğu için zaman zaman benim büroma uğrar Urfa meseleleri üzerine sohbet ederdik.

Evimizde var tavuh

Şen şakrak ve hoşsohbetti. Bir gün büromda sohbet ederken bestekâr Abdülkadir Algın da üstüne geldi. Abdülkadir Algın'la Mustafa Dişli'nin uzun zaman dayanan bir dostlukları vardı. Zaman zaman birbirleriyle de atışırlardı. Bu nedenle sohbet koyulaştı. Derken Abdülkadir hoca "*yeni bir beste yapıyorum hele bir dinle nasıl olmuş*" deyip "*Evimizde var tavuh, başında var kavuh...*" dedi, tabi diğer mısraının "*savuh*" olacağı belli olmuştu. Bunu beklemeden Mustafa Abi "*Ulan Kedo, seni de, besteyi de, tavuğida, kavugi da batsın deyip*" Abdülkadir hocayı kovalamaya başladı. Böylece günler günleri, aylar ayları, yıllar yılları kovaladı.

Ölümünden birkaç saat önce görüştük.

Bir sabah büromda birkaç müşterimle konuşurken, Mustafa Abi kapıdan başını uzatıp, selam verdi. Yerimden kalıp buyur ettim.. "*Yok girmeyeyim*" dedi "*şimdi müşterilerin var sonra uğrarım*" dedi.. Israr ettimse de oturmadan gitti... Akşama doğru yine bana uğradı tesadüf bu ya yine birkaç müşteri ile konuşuyoruz. Mustafa Abi adımını içeri attı, odayı ikiye ayıran paravanının demirine yaslandı. Onu görünce hemen ayağa kalkıp "*buyur Mustafa abi*" dedim. Bana dönüp "*Yav ben ne biçim bir adamım, senin işin var ben gene geliyorum*" dedi Ben "*Estağfurullah abi, lütfen oturun işimiz bitmek üzere*" dedimse de oturmadı. "*Sana bir şey söyleyecektim, daha sonra uğrar söylerim*" deyip gitti... Aradan birkaç saat geçmeden ölüm haberi geldi. Mustafa Dişli lokantada yemek yerken olduğu yere yığılmış ölmüş dediler. Adeta şok oldum sanki oraya yığılan o değil de bendim. Binlerce kalabalık eşliğinde Çiftkubbe'deki ebedi istirahatgahına uğurlarken, Mustafa ağabeyin "*Sana bir şey söyleyecektim*" cümlesi kafamda yankılanıyor, Urfa için yaptıkları bir film şeridi gibi gözümün önünden geçiyordu.

Mustafa Dişli'nin hayatını yazmak...

Mustafa Dişli'nin Urfa için yaptıkları halk arasında bir efsane gibi anlatılıyordu. Ben de Mustafa Dişli'nin birçok konuşmasını dinlemiş, fedakârlığını görmüştüm. Ele avuca sığmayan efsane adamın son dönemde sıhhatinin bozulmasına, çektiği maddi sıkıntılara şahit olmuştum. Bu nedenle, hayatı boyunca varını, yoğunu, çocuğunu, evinin aşlığını, cebinin harçlığını, sağlığını her şeyini "Aney" dediği "Urfa'sı" için veren "*Urfa sevdalısı* " Mustafa Dişli'nin hayatını yazmalıydım. Bizden sonraki nesiller böylesi fedakâr bir insanı tanımalı Urfa için yaptıklarını bilmeliydi.

Bugün çevremiz, şahsi menfaatini her türlü menfaatin üstünde tutan, hep cüzdanı için çalışan, menfaatçi, bencil, egoist insanlarla dolu. Konuştuk-ları zaman mangalda kül bırakmayan, fakat sıra fedakârlığa geldiğinde ceplerinde akrep olan insanlar etrafımızı sarmış durumda. Dernekte, vakıfta, cemaatte, hep üst başta oturan fakat memleketi için elini taşın altına koyamayanlar, makam ve mevkileri işgal etmiş. Kendi menfaati varsa o memleket meselesi ile meşgul olan, yoksa o konuyla hiç ilgilenmeyen siyasetçiler halkın omuzun da... İşte bu zamanda gençlere; Urfa milliyetçiliği ile Urfa sevgisi ile mücadele ve fedakârlığı ile Mustafa

Dişli'yi örnek göstermeliydim. Gençlere; Urfa'sı için başbakan, bakan, milletvekilli, belediye başkanından hizmet isteyen, mikrofonu eline aldığında onları sorgulayan, cesurca eleştiren Mustafa Dişli'yi tanıtmalıydım ki gençler de memleketi için çalışsın, fedakârlık etsin, sorgulasın, görevini yapmayanlardan hesap sorsun...

İşte bu düşünceler yıllarca beynimi kemirdi ve nihayet 1994 yılında Mustafa Dişli'nin hayatı ile ilgili kitabı yazmaya karar verdim.

Bu kadar renkli bir kişiliği olan kişinin hayatını, birkaç sayfaya sığdır-manın zorluğunu da biliyordum.

İlk önce Mustafa Dişli'nin oğlu Yusuf Sabri Dişli ile görüştüm. Onun verdiği dokümanlarla çalışmalarımı genişlettim. Sonra diğer akrabaları, iş arkadaşları, dostları, sevenleri, muhalifleri birçok kişi ile görüşmeler yaptım. Yakın çevresine ve arkadaşlarına mektup yazarak onunla ilgili hatırlarını ve anekdotlarını aldım.

Çeşitli aksilikler, şanssızlıklar kitabın yazım süresinin uzamasına neden oldu.. Ama sürenin uzamasının bir yararı da oldu, o da, bu zaman süreci içinde birçok kişi ile Mustafa Dişli hakkında konuşma fırsatım doğdu.

Bir daha Mustafa Dişli gibi biri gelir mi?

İnsanlarla konuştukça, gelen yazıları okudukça Mustafa Dişli'yi daha çok tanıdım. Abartısız söylüyorum; onun kuşağından her kime Mustafa Dişli'yi sordumsa, o kişi, Mustafa Dişli ile ilgili bir anı, bir anekdot anlattı. Mustafa Dişli'yi anlatanların birçoğu onu anlatırken heyecanlandı, duygulandı, gözleri doldu, *"bir daha Mustafa Dişli gibi biri gelir mi?"* diye hayıflandı.

Anlatılan anekdotlardan birkaçını size aktarayım. Eskiden Urfa'ya kırsal bölgelerden deve ile saman ve fırınlarda yakacak olarak kullanılan kurutulmuş biyan gelirdi. Develer sokak aralarından hızlı hızlı geçerken sahipleri "veh, veh" diyerek develeri sakinleştirilirdi. Mustafa Dişli bir sabah Sarayönü'ndeki fırında küncülü ekmek yaptırmış, bir tas da yoğurt almış bir elinde ekmek diğerinde bir tas yoğurt Vezir Hamamı'nın önünden eve gidiyor. Sokağın köşesine geldiğinde aksi yönden gelen biri önüne bakmadan gelip Mustafa Dişli'ye çarpıyor. Tabi Mustafa Dişli bir yana, ekmek bir yana savruluyor, yoğurt yerlere dökülüyor. Mustafa Dişli paldır-küldür üzerine gelen adama "veh veh" diye bağırıyor. Sokaktaki esnaf gülmekten kırılıyor.

Eskiden Urfa'da gazino vardı. Urfa'nın ileri gelenleri gazinoya gider yer-içer eğlenirdi. Mustafa Dişli de ehl-i keyif biriydi. Bazı akşamlar gazinoya giderdi. Yine bir akşam yazlık gazinoya gidiyor. Oturduğu masanın yan tarafında da Urfa eşrafından Seyit Balcan[23] lakabıyla tanınan kişinin oğlu Avukat Kemal Bey var. Kemal Bey de edebiyatı seven hazırcevap biri. Kemal Bey garsonu çağırıp patlıcanlı kebap siparişi verirken, Mustafa Dişli'nin duyacağı şekilde. (Mustafa Dişli'nin soğuk lakabına izafeten) *"Hava da soğu-du keşke ceketimizi alsaydık"* diyor. Mustafa Dişli hiç bozuntuya vermiyor. O masaya dönerek (Kemal Bey'in babası Seyit Balcan'ı

---

[23] **Balcan :** Patlıcan

kastederek) *"Kemal Bey, acı patlıcanı kırağı çalmaz"* diyor. Her iki masada olanlar da kahkahayı patlatıyorlar.

Hayatında hiç Urfayı görmediği halde Urfa milletvekili seçilen, dışarıdan aldığı ilkokul diplomasıyla milletvekili, bakan olan, sırf liste dolsun diye ismi yazılıp, rakip partinin seçim barajına takılması sebebiyle tesadüfen milletvekili seçilenlerin şehri Urfa, siyasi tarih açısından çok enteresan bir memlekettir. Bu yönüyle Urfa siyasi tarihi doktora, bir doçentlik tezi olabilecek araştı-rılmaya değer bir konudur.

Cumhuriyet döneminden itibaren Urfalı olmayan birçok kişi Urfa'dan aday olmuş ve milletvekili seçilmiştir.[24] Mustafa Dişli milletvekillerinin Urfalılar arasından seçilmesinden yanadır. Bu nedenle yabancıların gelip Urfa'dan milletvekili adayı olmasına çok kızar ve muhalefet ederdi. Konuyla ilgili bir anekdotu da 1983 ve 1987 yıllarında ANAP'tan Şanlıurfa Milletvekili olan Osman Doğan bize anlattı.

Osman Doğan Urfalıdır. Babası Neşet Bey'in oğlu Kemal Bey'dir. Annesi Hamalı Osman'ın kızı Fatma Hanımdır. Mensup olduğu aile Şanlı-urfa'nın tanınmış ailelerindedir. Ailesi Urfa'da Neşet Beyler olarak bilinir. İlköğrenimini Şanlıurfa Atatürk İlkokulunda, orta ve lise tahsilini Şanlıurfa Lisesi'nde tamamladı. Daha sonra Ankara Üniversitesi'nden mezun oldu. Okulu bitirdikten sonra Ankara'da kalarak ticaretle uğraştı. Anavatan Partisi'nin kuruluşunda yer aldı ve Urfa'dan aday oldu.

Osman Doğan, uzun yıllar Urfa dışında kaldığı ve soy ismi de "Doğan" olduğu için kendi akranları dışında pek kimse tanımıyordu. Mustafa Dişli'ye de Anavatan Partisi'nden Urfalı olmayan birinin aday olduğunu söylemişler. Mustafa Dişli de çeşitli yerlerde Osman Doğan aleyhine konuşmalar yapmış. Osman Doğan naklediyor:

"Seçim gezilerim sırasında bana Mustafa Dişli senin aleyhine konuşuyor dediler. Ben Mustafa Dişli'yi talebelik yıllarımdan tanıdığım ve onun da beni tanıdığını bildiğim için dedim bunda bir iş vardır. Bana bunu söyleyenlere o benim ağabeyimdir. İstediği gibi konuşsun. Dedim. Bir gün köy gezisinden döndüm arkadaşım olan İsmail Demirkol'un odasına gidecektim. Baktım üstüm başım toz içinde dedim o sokakta bulunan Sıhhi Banyo'ya gidip bir duş alayım. Banyoya tek başıma gittim. Kimse beni tanımıyor. Soyunup içeriye girdim. Baktım Mustafa Dişli de banyoda. Karşısına oturdum bir müddet izledim. O da beni gözleri ile süzdü. Aradan çok seneler geçmesine rağmen beni tanıdı, Osman sen misin dedi. Evet Mustafa abi benim dedim. Ula ne gezisen, nerelerdesen deyip hal hatır sordu. Ben de milletvekili adayı olduğumu söyleyince eyvah dedi ben ne yaptım. Hayırdır

---

[24] **Cumhuriyet döneminden itibaren Urfalı olmayan birçok kişi Urfa milletvekili seçilmiştir.** Bu konu bence entresandır ve bence Urfa siyasi tarihi bu yönüyle bir inceleme konusudur. Urfa'nın Fransızlardan kurtuluşunu örgütleyenlerden olan asker ve siyasetçi **Ali Saip Ursavaş** Kerküklüdür, 23 Nisan 1920'de açılan birinci TBMM'ye Urfa milletvekili olarak girmiş, 1931'de ve 1935'te yeniden Urfa milletvekili seçilmiştir. Ünlü şairlerden Kudüs doğumlu **Ahmet Kutsi Tecer** , Üsküp doğumlu **Yahya Kemal Beyatlı**, İstanbul doğumlu **Mehmet Emin Yurdakul** Cumhuriyetin ilk yıllarında Urfa milletvekilliği yapmışlardır. Halk arasında "Babo" lakabıyla tanınan Hacı Bektaş doğumlu **Kadri Eroğan da** 1960'dan sonra Urfa milletvekilliği yaptı. Erzurumlu **Vecihi Ataklı** 1983'te, Bursa doğumlu **Behice Boran** 1965 Milletvekili seçimlerinde "milli bakiye" denen seçim sistemi ile Urfa Milletvekili olarak seçilmiştir.

Mustafa abi" dedim "Yahu ben senin olduğunu bilmiyordum, dediler bir yabancı biri aday olmuş, bilirsin ben yabancıların adaylığını tasvip etmem, bu nedenle ben de aleyhine verdim veriştirdim." "Canın sağ olsun abi" dedim. Mustafa Abi boynuma sarıldı beni öptü. Tellaklara seslendi. Dedi Osman beyi güzel bir yıkayın, bu gördüğünüz kişi Urfa milletvekilidir ona göre hürmet edin dedi.

Mustafa Dişli'nin isminin okula verilmesi

Oğlu Yusuf Sabri Dişli, babası Mustafa Dişli'ye: "*Bu memlekete hayatını verdin, memleket sana ne verdi?*" diye sormuştu bir zamanlar. Bu soru hala kulaklarımda çınlamaktadır.

Milli Eğitim Bakanı'nın görmesi için, yollara, çay tabaklarına, "Lise istiyoruz" diye yazarak Urfa'ya ilk lisenin kurulmasını sağlayan Mustafa Dişli'nin ismi bir okula verilemez miydi? Urfasporun kurucularından, ona yeşil sarı rengini veren Mustafa Dişli'nin adı bir spor tesisine verilemez miydi? Açılması için yürüyüşler yaptığı bir caddeye... Fırat suyunun Harran ovasına gelmesi için mücadele ettiği, uğruna ağıtlar GAP projesi kapsamındaki bir tesise, kurulması için nice mücadeleler verdiği... Harran Üniversitesi'nde bir mekâna "Mustafa Dişli" adı verilemez miydi? Urfaya fabrika kurulsun diye yıllarca feryat eden Mustafa Dişli'nin ismi Organize Sanayi bölgesinde bir yere verilemez miydi? Urfa'nın kurtuluş törenlerinin değişmez hatibi için 11 Nisan törenlerinde "Mustafa Dişli" adına yarışma veya herhangi bir etkinlik düzenlenemez mi?

Urfalı "Soguk Mıço"sunu, "sımsıcak" bağrına basmıştır.

Bilindiği gibi, Mustafa Dişli bir "Urfa Sevdalısı"dır; bu nedenle "*Urfa*"yı ve "*Urfalı*' yı canı gibi çok sevmiştir. Menfaatçi ve kadirbilmez insanlar ona "Soğuk" lakabını takmış olsalar da, şu bir gerçekti ki; gerçek Urfalı da Mustafa Dişli'yi çok sevmiş, "*Soğuk Mıço*"sunu, "sımsıcak" bağrına basmıştır. Mustafa Dişli'nin cenazesine seveni, sevmeyeni, sağcısı, solcusu, binlerce kişinin katıldığına bizzat ben şahit oldum. Ölümünün üzerinden yirmi küsur yıl geçmiş olmasına rağmen, Urfa'nın kalkınması için yaptığı mücadeleler, fedakârlıklar halk arasında efsane gibi dilden dile anlatılmaktadır. Bu yönüyle Urfalı için, Mustafa Dişli, bir "*örnek kişi*"dir, bir "*halk kahramanı*"dır.

Avukat Hüseyin Güzeloğlu'nun dediği gibi "***Sen söylenilenin aksine soğuk değil en az Urfa kadar, Urfalı kadar sıcaksın ve öyle de kalacaksın..***"

Oğlu Yusuf Sabri Dişli, Çiftkubbe'de bulunan babası Mustafa Dişli'nin mezarı başında

Mustafa Dişli

MUSTAFA DİŞLİ'NİN İZDÜŞÜMÜ

Abdülkadir Alğın

"Ey... Vefakar can Urfalım
sanatınla yüceydin
kalplerde gönüldeydin
-Urfa sevdalısı dost-
Keşke bunları bilseydin
Can bedende iken de
Dinleseydin görseydin"

Bir milletin tanınmasında, yücelmesinde, yaşamasında ve de yaşatıl-masında; sanatın ve bilhassa güzel sanatların önemi tartışılmaz. Sanatçılar ise bu değerleri geliştiren, canlı tutan ve halkının benimsemesini, özümsemesini sağlayan kültürel mihenk taşlarındandır.

Bir yerde onlar, geçmişi geleceğe taşıyan toplumun hayatına sürekli canlılık arz eden, öz varlıklarının da ta kendisidir. "Güzel sanatlar" , denilen bu değerler sevgiyle beslenir. İnsanlar ve toplumlar arasında sevgi ve saygı, dayanışma birlik ve beraberliğini de akabinde geliştirir. Toplumun iç ve dış hayatını düzenlenmesine de aracı olurlar.

Şairin aracı ana dildeki sözcüklerdir. Ressamın ise yurdunun renkleri, çizgileri, ışıkları; mimar ve heykeltıraşın ise ana toprağının taşları metalleri, tunçlarıdır. Sanatçı tüm çevresinin ürünleriyle malzemeleriyle dünyalar oluş-turup "nesnel" olarak tasvire çalışan değerlerdir. İşte Urfa sevdalısı "Mustafa Dişli" yukarıda açıklamaya çalıştığımız sanat dallarının içindedir. Özüdür. Odak noktasıdır.

O, pratik sanatların ve bilhassa güzel sanatların ana ifadelerini oluştu-ran edebiyat, resim, heykeltıraşlık, musiki, tiyatro, dans (halkoyunları), sine-ma, fotoğrafçılıkla beraber, sporun çeşitli dallarında da bilhassa yönlendirici ve icracı olarak karşımıza çıkar.

Kendi dünyasını oluşturan bu uğraşların temel konumunu "halkevleri" geleneğinin toplumcu karakterini almıştır. Mustafa Dişli yaşadığı dönemin en popüler şahsiyetlerinden biridir. Urfalı olup ta onu tanımayan yoktur. 7'sinden 70'ine kadar tüm Urfalılar da onu yakinen bilirdi. O her yerde ve her mekânda yaşayan ve yaşatılan birisiydi. Çarşıdan, pazardan, sokaktan tutun; tüm resmi ve mahalli kurumların mekânlarında yaşayan ve yaşatılan ender şahsiyetlerin başında gelir. Çok sevilir, çok sayılır, yardımseverlikte de üstüne diyecek yoktur. Urfa'ya "lisenin" açılmasındaki gayretlerini ve Harran Ovası'nın Fırat'la birleşmesindeki çabasını, haykırışlarını işitmeyen ve duymayan yok gibidir. O intizarını yazılarıyla, şiirleriyle tüm topluma duyurmuştur. Fedakârlıklarıyla da ön plandadır.

Terzi dükkânındaki dikiş makinesini satıp yol parası ederek Urfa'nın sorunlarını TBMM'ye taşıyacak kadar da duyarlı ve öz verili birisidir. Dönemi-nin en ünlü şahsiyetleriyle de oldukça yakın dostluklar içinde olan birisi konumundadır. Rahmetli İsmet İnönü ye baba diyecek kadar yakın bir dostu-dur. Onu bazen filmlerde karakter oyuncusu olarak görürüz. Bi bakarsınız ki, Hüseyin Peyda'yla onu bir filminde, bir bakarsınız Yılmaz Güney'in sosyal içerikli bir filminde; bir seyrederiz ki Agah Hun'un dini içerikli bir filminde, bazen de İbrahim Tatlıses'in derin bir aşk filminde karşımıza çıkar. Velhasıl çeşitli babacan ve dirayetli rolleriyle bir sanat elçisi olarak bizlere kendini kabul ettiren birisidir. Bir sanat erbabı ve sanat elçisidir.

Bazen önemli günlerde şiirler okuduğunu görürüz. Kürsüde bir kartal gibidir. Herkesi coşturur, bazen de hüzünlendirir, duygulandırır. Ve o tatlı Urfa şivesiyle gönüllerdeki tahtına oturuverir. Bilinen o ki o Urfa'yı ve Urfalıları çok yönlü sanat birikimiyle taşıyan birisidir. Bir bakarsınız yurdumuzu dünyada temsil eden yüzme sporumuzun değerli yüzücülerinden "Mehmet Tuz ve Mehmet Çoban'ın (Kıllı) hamisidir. Yönlendiricisidir menajeridir.

Dedik ya o Urfalıların yükünü taşıyan kültür adamı ve kültür emek-çisidir. Başta İbrahim Tatlıses olmak üzere, Mahmut Coşkunses, Mehmet Güçlü, Seyfettin Sucu, Mahmut Tuncer, Zekeriya Ünlü, Halil Kendirli, Halil Altınses ve benzeri sayılamayacak kadar sanatçı ve okuyucularımızı yurdu-muzda tanınmasında ilk vesile olan fedakâr insanlardan biridir.

Çok, çok vefalıdır. Bazen bir okulun müsamere çalışmasında onu özverili bir şekilde yönlendirici öğretmenlerle diyalog içersinde buluruz, bir şeyler anlatır konuya bir şeyler ilave eder. Oyuncuları yönlendirir. Motive ederken de babacan tavrını da sakınmaz.

Bir bakarsınız Urfa şehir stadyumunda futbol hakemidir. Bazen de voleybol hakemliği yapar. Oyuncudur. Bir denk düşer Balıklıgöl'deki yüzme havuzunda yarışmacıların ve su topu müsabakalarının değerli bir hakemidir. Bazen de Urfa halk oyunlarımızın icrasında ve şekillenmesinde mihmandardır.

Ayrıca Urfaspor'un logosu ve renkleri de onun düşüncesinden ve fırça-sından çıktığı bilinir. Onun başta kültür adamı olduğunu söylemiştik. Söylemek değil zaten görünümü ve icraatlarıyla da bunu çevresine kabullendirmiştir. Urfa'ya gelen kültür ve sanat adamalarının her zaman yanında olur. Misafirlere yardımcıdır. Onları ağırlar Urfa'yla ilgili değerlen-dirmeleriyle de katkıda bulunurdu. İster siyaset olsun, ister sosyal konular olsun hep onun evrensel ve Urfa donanımlı odak noktasında şekillenerek değerlenirdi. Ölçülürdü biçilirdi.

Şanlıurfaspor'un şampiyon olduğu yıl Mustafa Dişli futbolcu ve yöneticilerle birlikte

Birçok önemli derneklerde ve vakıflarda en ön planda faaliyet gösteren biridir. Türkiye Terziler Konfederasyonu'nda, futbol hakemleri komitesinde ve benzeri oluşumlarda karşımıza çıkar.

İyi bir ressamdır. Renkler ve çizgiler hususunda kendine özgü bir tarzı ve stil karakteri vardır. Ayrıca stilist bir terzidir. Usta bir modacıdır. Moda dünyasında cesur açılımların öncüsü olan bir Urfalı şahsiyet olarak da hak ettiği yerdedir. Onun şiirleriyle toplu halde tanışan biri olmaktan gurur duyan birisi olmam dolayısıyla kendilerini iç dünya haliyle de tanımama vesile olmuştur. 1970–1971 yıllarında ben Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu son sınıf öğrencisiyken şiir müsveddelerini bana bırakarak: "*Yeğenim bunları diz kapak resimlerini de kafana göre çiz Ankara Demirtepe'deki gittiğimiz matbaaya bırak*" dedi. Üzerime düşen görevi yaptım kitabın basım masrafını da rahmetli İnci Baba'dan (benim de yakın akrabam olan) Mehmet Nabi İnciler'den alarak matbaaya bıraktım. Onunla olan dostluğumuz ağabey kardeş dayanışması ve kültürel diyalogumuz böylece başlamış oldu.

Çok iyi bir hatip olduğu konusunda herkes aynı kanaati taşır. Bilhassa bayram günlerindeki Urfalılara hitabeti akıllardan hiç çıkmaz. Özellikle 11 Nisan 1920 yılına tekâmül eden Urfa'nın kurtuluşu kutlamalarının baş mimarıdır. Kültürel yönlendiricisidir. Çevresinde dönemin valisi, belediye başkanı, idari ve mülki amirleri bulunurdu. Onlarla bu kutlamanın diyalog-larının görüşürdü. Ayrıca savaş gazisi subay ve gazeteci Ahmet Mesçi ile kurtuluş savaşımız konusunda ayrı ayrı seslenişleri Urfalıların unutamayacağı günler olarak hala hafızalardadır.

Dedik ya kürsüde kartallar gibi görünen birisidir. Gerek fiziği gerek estetik görüşüyle bir Urfa beyefendisi olarak Urfa kurtuluş savaşının Onikileri olarak bildiğimiz; Hacı Kamilzade (büyük) Hacı Mustafa Efendi, Mollazade Hacı Mahmut Efendi, Hacı Kamilzede (küçük) Hacı Mustafa Efendi, Arabizade Şakir Efendi,

Barutçuzade Hacı İmam Efendi, Güllüzade Osman Efendi, Şellizade Ali Ağa, Nebızade Hacı İmam Efendi, Teğmen Adil Hulusi Efendi, Teğmen Pertev Efendi, Hacı Mustafa Çavuş ve Bedir Ağazade Halil Ağa ve saymakla bitiremediğimiz şehitlerimizin adlarının yanında Şehit Hacı Ahmet Rastgeldi beyefendinin adlarını haykırışında Urfalıları duygulu bir galeyana sevk edişinin anıları hala akıllarda ve hafızalardan çıkmaz... Bu seslenişleri dönemi yaşayan Urfalıların kalplerine ve yüreklerine kazınmış gibidir. Öyle bir şahlanış gösterir ki bazen de munistir, sakindir, vakurlu ve de kahramandır. Bir bakarsınız Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bayram Veli olur. Bazen Aşık Garip, Urfalı Nabi, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Aşık Ömer, Evliya Çelebi, Dadaloğlu, Bayburtlu Zihni, Namık Kemal, Tevfik Fikret olup çıkar. Bir bakarsınız Ahmet Haşim, Emin Yurdakul, Ziya Gökalp, Mehmet Akif Ersoy, Halide Nusret Zorlutuna (onun öğretmenidir). Nazım Hikmet, Necip Fazıl Kısakürek olmuştur. Bu kurtuluş günlerinin aranan ve aranacak şahsiyetidir o. Bir rüzgardır bazen meltem bazen de lodos misali eser durur.

İşte Mustafa Dişli böyle birisidir. Ve de dillerden düşmeyecektir. Anıla-rıyla da sürekli yaşatılacaktır. Çünkü o Urfa için bir idol haline dönüşmüştür. O demokrasi aşığıdır. Evet, çile desem çilelerin en zorunu çekmiştir. 12 Eylül öncesinde evine bomba atılır. Çocukları sakat kalır kendileri Köprübaşı'ndaki eski Kız Enstitüsü'nün mahzeninde günlerce sorgu ve işkenceden geçirilir. Sonradan görmeler emek sarf etmeden kazanma yollarına sapmış fanatik ideologlar ona iftiralarda bulunur. Bu demokrasi aşığını suçlamadan da geri kalmazlar. O, yanlış yolda olanlar. Hâlbuki Mustafa Dişli Cumhuriyet kazanım-larında yana bayrağına, milletine, vatanına bağlı her türlü bölücü ve ayrımcı fraksiyonlara karşı birisidir. Atatürk ve onun ilkelerinin hayranıdır. Yürekten koruyucusudur. Kendini bilmez insanlar bu güzel sanatçı insanımıza hayatı zindan ederler. Lakin o yine de halkına küsmez, daima halkının yanındadır ve bir mutluluk elçisidir. Gün gelecek o da fani olacaktır ve de öyle olur. Lakin alnı açık ve başı dik bir şekilde Urfa sevdalısı olarak aramızdan ayrılır. O yapmakta olduğu Çiftkubbe Mezarlığı'nın yükselen ufuklarında canı kadar sevdiği Urfa'yı seyreder. Ve hep Urfalıları görür, dertlerini dinler. Harran ovasına sevdalı bakar.

Malı mülkü yoktur. Tabiri caizse "Aba tek asa tek" birisidir. Ama şerefli bir mazisi ile tertemiz evlatlarını bizlere yadigâr olarak bırakıştır. Dünya döndükçe akıllardan ve anılardan düşmeyecek bir kişi olarak yaşayacaktır yaşatılacaktır. O ölünce Urfa yetim ve de sahipsiz kalmıştır. İnanın onsuz bir Urfa'yı düşünmek yazmak çizmek tasvir etmek bile kifayetli değildir. Onsuz bir Urfa tasvirde de eksik kalır. Nur içinde yatsın. Cefakâr "Urfa sevdalısı" Mustafa Dişli, ağam... Beyefendi dost.

III.ŞİİRLERİ

A. YENİ ŞİİRLERİ

Mustafa Dişli'nin şiirleri "Dumanlı Dağlar" isimli şiir kitabında yayınlanmıştır. Bu bölümde yer alan şiirler Dumanlı Dağlar şiir kitabında yer almayan şiirlerdir.

Bu bölümde yer alan yeni şiirlerin bir kısmı gazetelerden derlenmiş, büyük bir kısmı da peçete kâğıdına veya herhangi bir kâğıda Mustafa Dişli'nin el yazısı ile yazdığı şiirlerdir ve ilk olarak burada yayınlanmaktadır.

Bu şiirler Mustafa Dişli'nin oğlu Yusuf Sabri Dişli tarafından bana verilen dokümanlardan yazılmıştır. Şiirlerin birçoğunun Mustafa Dişli'nin yazısı ile orijinal halleri kitabımızın sonunda tıpkıbasım olarak yer almaktadır.

BEN DÜŞTÜ SİYAH KAŞIMA

Ben düştü siyah kaşıma
Neler geldi ah ah başıma
Gülen yüzüm iki gözüm
Dert gam arkadaş[25] güzüm yaşıma

BİTTİLER

"Giderem buradan artık
Baş açık yaka yırtık"
iki yakam bir olmadı
Tırnağım uzamadı
Dalım, budağımı
Ağılım, çardağımı
"Han evim harap
Kürt evimi Arap"
Ettiler.
Düğünümü şen ettiler
Gülerken şivan ettiler
Ne çıkar
Ben bittim amma
Onlarda bittiler.

---

[25] Orijinal metinde "arkaş" yazılıdır, "arkadaş" diye tarafımızdan düzeltildi (A.Akbıyık)

GEÇTİ

Bir hatıra ki mazide yaprak yaprak
Bir hatıra ki geçtiği yerde,
Selama durur toprak.
Ama geçti,
Deldi geçti
Yaktı geçti

Bir gün siyah gözlerini
Süzerek geçti.
Yaktı geçti
Bakarken kalbimi,
Deldi geçti.
Tazelendi ümitlerim
Benliğimi uyardı
Baktı geçti.
Yaktı geçti.

Bir hatırayı uyardı
Kalbim birden yandı
Mazideki hatırlar, birden canlandı
Yalnız kalbim kan ağladı,
Karalar bağladı
Çünkü vakit çok geçti,
Çünkü zaman elimden geçti
Tutamadım
Zamana uyamadım
Geçti içimdeki alev
Çoktan geçen zamana kandım
Geçti süzülerek hatıralar geçti
Geçti utanarak zamanım

Dedeman Oteli/Ankara

DEĞİŞTİ

Jurnalciler rağbetlendi, yalancılar bir sıra,
Rağbet mertlerindi, mertlik değişti.

Belli değil mevsimler ne yaz ne bahar,
Atom icat edildi, mevsimler yer değişti.

Mühürü yanlış verdi, muhtar kardeşine,
Operlörler ilan etti, adet değişti.

Arabanın atları, rahatları kaçırdı,
Nallar lastik oldu, baytar değişti.

Bu mukaddes toprağa, ağaç dikilmez oldu,
Neyleyim dünyaya, bir bahçıvan değişti.

Ramazan yaklaştı, zahire damı boş,
Neyleyim feleğe, hayat değişti.

Davalarım hepsi yüz üstü kaldı,
Avukatım mebus oldu, vekil değişti.

Gazetemiz Urfa'da satılsın diye
Yalan baskılar yaptık, satış değişti.

5 milyon Fırat'a verildi diye,
Yüzler yalandan güldü, dolap değişti.

Ay sonunda liderler ilimize gelecek,
Gelmezlerse ne yapalım, pusula değişti

Öğretmen vekilinin, vekili olmaz,
Kedersiz şansımızın, hali değişti.

Hevesli büyükler, öğretmen oldu
Yazı tahtalarında, şekil değişti

Sami[26]

[26] Mustafa Dişlinin "Sami" mahlası ile yazdığı bu şiiri Akgün Gazetesi'nin 2867 sayılı nüshasında yayınlanmıştır.

İŞTE BAK

İşte bak
Saadet içindesin
Gülüp oynaşan yavrular
Deste deste gül
Demet demet çiçek
Katarları dolduran
Siloları taşıtan
Altınbaşak
Senin bunlar

UNUTMADIM

İlk aşkımı unutmadım.
Bir güvercin misali
Kanatlanmış,
Bir güvercin misali
Kalbimin çırpıntısı
Baş aşağı akan su
Tavanda hayallerin.
Kaçmış yine
Ne gündüz hayali
Ne gece uykusu
Kalmamış.
16 altı yaşın heyecanı
16 altı yaşın duygusu
Başlamış.
Albümde konuşuyor fotoğraflar
Duvarda hatıra tablolar
Hatıralar canlı hatıralar
Bağdaşmış.

MODA OLMUŞ

Şarkan dere
Garben Ankara
Diyenler
Tapusuz tapu sahipleri
Köylünün hakkını
Çiftçinin hakkını
Utanmadan
Çuval çuval
Kamyon kamyon
Gübre yemek moda oldu.

Kulağından çenesine
Yüzünün yarısına
Kıl bırakmak
Kalem gibi değil
Yarım sakal moda oldu.

Darda kalan vatandaşa,
Evi yıkılmış kardaşa,
Biri ikiye
Yüzü bine
Faiz vermek moda oldu.

Hamamda hoyrat söyleyen
Dağlarda sesi deneyen
Sözde güfte
Sözde beste
Plak yapmak moda oldu.

Perişanlığa bakmadan
İşsizliği aldırmadan
Hem geyime
Hem yeyime
Hem havaya
Hem suya
Zam üstüne zam
Moda olmuş moda olmuş.

URFA'YA YENİ GÜFTE

Ağası
Geçti buradan ağası
Ağalar köye gitti
Geldi yeni ağası

KAYA YARPUZU

Bataklıkta değil, su kenarında değil
Değilim işte hakkımı alırsanız
Ben çıldırırım bu gidişle
Özgürlüğüm için kayalarda bittim.

Beni kara gömseniz dahi,
Çamura bulasanız dahi,
Umudumu yitirmem.
Yeşil yapraklarımda,
Kökenimde dalımda,
Yine de yeşil umut var kaynağımda.

Ben ne su kenarında,
Ben ne bataklıklarda,
Bir gün gördünüz mü?
Bittiğimi viranelerde,
Ben hep kayalarda,
Benim adım Kayarpuzu
Ben kayalarda biterim kayalarda.

Ne gübre yığınlarında,
Ne pis tarlalarda,
Ne yas kokan baykuşların yerinde
Özgürlüğümden yana aşığım hürriyete
Benim adım Kayarpuzu
Ben hep kayalarda biterim kayalarda

18.8.1972

ÖLÜRSEM

Ben yazdım
Hayatımın şiirlerini,
Mezarımın taşına
Ya ben ölürsem
Nasıl sökeceksiniz
Taşlardan...
Her mezara bir şiir,
Her ölüye son hatıra
Yazdım...
Ya siz ne yazacaksınız
Bundan gayrı...

19.5.1976 Saat 18,30 Urfa

Mustafa Dişli bir törende (sağ başta)

ÇAĞLAYANA DESTAN

Çağlardın içimde bir şelale misali
Bedir gibi dolardın,
Ve Reha'ma, Edessa'ma, Urfa'ma
Hayran, hayran bakardın bir aşık misali
Kime uydun kime kandın arkadaş,
Dört günden beri içime kan akar yavaş yavaş,
Gülerken küçülen gözlerinden öperim öperdim
Bana biraz kızsan, ben kendimden geçerdim.

İkinci bir adın var, Urfa kurtuluşunda
Kalbime yer yapmıştın, bir kardeş misali
İki sene Arap Reşşo, alkışlandı Bizans'ta
Tarih ayağa kalktı, şahlanmıştı Bizans'ta
Aldığım mektubunun sahibi sen değilsin
Çelikten olsa bile, hem diz çöksün eğilsin
İnsan olmayanlar, insan kadrini ne bilsin

Bu son gelişinizde, değer koymuştunuz.
Zaten o zaman kolumu kırmıştınız.
Yoksa ben para için size esir olsaydım.
Bir dostu candan sevip, ak saçımı yolsaydım
Bir kırlangıç misali, leylek gibi kansaydım.
İstanbul boğazında, Urfama haykırsaydım.
Değer bilmez insandan, biraz azar alsaydım.
Utanırdım kendimden, bir arkadaş misali.

Kentimde, "herkes yaptığından utansın" derler.
Biraz acele ettim, bana da acil derler.

Eğer şımarıklığın, karşılığında bir şey olsa
Ona da çok sarhoşsun, mevki sarhoşu derler.
Düşman gibi dost bildiğim, arkadaş misali

Kime sordumsa, bu çağlayan sözü değil
Yinede sana, canım kurban bunu bil.

YOL UZAK

Yol uzak, dağlar var arada erişemem
Küsmek zor senden kardaş, küsersem barışamam
Eğer inansaydım, bu sözler senin sözün
Yıkılırdım, o zaman kör olsun benim gözüm
İnanmam hiç inanmam, severim bir kardeş misali

Herkese selam yazdım, ona yazmamak suç mu?
Götürürken heyecanlı şerefli, öz Urfalı
Benim abem benim gözüm, benim Urfalım, Rahalı
Gönderirken etrafına bir dost aramak suç mu?
Candan sevdiğim bir kardeşlik misali

Gün bir gün değil, dünya büyük vakit çok
Böyle kötü saldırmanın hiçte yeri yok.
Bana kıymet veren kıymetine diyecek yok
Eğer yazarsam cevabını diyeceklerim pek çok.
Yapanlara yaptıran bir düşmanlık misali

Ağladım için için ayrıldım sofulardan.
Göremedim orada yaşa diyen sesleri
Göremedim orada alkışlayan elleri
Göremedim orada bana gönül verenleri
Neydi suçum acaba ayrıldım bir hırsız misali

Geldim yine terminale bir tek çağlayan vardı
Tepemden vuruldum, birden gönlüm karaldı
Utandım kendimden, doğuşumdan arlandı
Gelmekle gitmek arasında sorsam acep ne vardı
Birden etrafı yıkan bir insafsız misali

Öpülen gözlerime, kahrettim o anda birden
Öpülen anlımda terler çoğaldı birden
Acaba bu değişiklik neden diye sordum.
Bu mektubumla kardeş yandım kavruldum
Acaba suçlu kim? bir gezegen misali

Bu yazmalar, çizmeler kahpe şansımın eseri
Vasıtalı vurdun kalbimden oldum deli serseri
Nasıl kıydın sana gönül vermiş adama
Avını yanlış vuran öldüren bir avcı

DERLER

Peynir ekmek marul üstüne şerbet içersin,
Malzemeler meze, şerbette şarap derler.

Sinekkaydı tıraş olursan eğer,
Hele bak şu züppeye, sinek avlıyor derler.

On bin lirayı bozdur git çarşıya pazara,
Etrafa selam gönderir, selamım var özele derler.

Çok güzel giyinir şık olmak için zamana uymak için,
Hele bak şu çoçoya, çulu deyişmiş derler.

Yüzmek bilirsin yüzersin sabahlara dek,
Dün gece, bir co co soydu derler.

Futbolcu olursun kıvırırsın herkesi,
Hele bak şu züppeye, çalım atıyor derler.

Büyürsün mevki almak istersin
Hayvanat bahçesinden, ne zaman kaçtın derler.

Çok güzel giyinirsin uyarsın cemiyete,
Eşek o eşek ama çulu deyişmiş derler.

Biraz peynir bir soğan katık edersen eyer,
Zengin olmak istiyor, bu döyüs derler

Hiç bir şey dememeleri için bu diyardan göçmeli.
Orada bir bela karşına çıkar, merhaba "sovuk" derler.

Bence her şeyden evvel ölüm acı bir şerbet.
Yığılırlar başına, el Fatiha derler.

Mustafa Dişli

GELECEKSİN

Benim ceylan gözlüm
Hurma saçlım
Hoş nefeslim
Dişi seslim
Geleceksin.
Benim ceylan topuklum,
O geyik ayaklarınla,
Tıpış tıpış geleceksin.
Yemin ederim ki
Vallahi geleceksin
O ceylan topuklarınla
İnandım geleceksin
İnan ki geleceksin.
Belki mezarımın başına
Geleceksin, geleceksin ya
Bu yeter bana
Bu yeter bana.

16.06.1946 Mustafa Dişli

PİŞMAN OLACAKSIN

Aşkıma yan baktın
Kör olacaksın.
İşittin işitmezlikten geldin
Sağır olacaksın.
Sana kalbimi verdim
Giremedin içine.
Gel dedim
Gelmedin
Sev dedim
Sevmedin
Pişman olacaksın.

USANDIM

Usandım ben bu hayattan usandım
Gündüz dersleri heceleye heceleye
Eyvah her şey yalan oldu
Ve bir hayat böyle talan oldu
Yinede vatandaş oku okut dediler
Okumak boş şeydir demeden gelin
Okullar nur saçar insana
İlim irfan yuvası dediler

Mustafa Dişli
08.08.1984
Çarşamba

İSTİYORUM

O kara gözlerine
Bir ömür boyu bakmak istiyorum.
O siyah saçlarını
Boynuma dolamak istiyorum.
O kuş tüyünden yumuşak kollarında
Bir ömür boyu uyumak istiyorum.
O aşkın alevinde
Cayır cayır yanmak istiyorum.
Gözyaşlarınla kalbimi,
Sulamak istiyorum.
Bir ömür boyu
Senin için ağlamak istiyorum.

18.12.1943

İstiyorum.
O Kara gözlerine
Bir ömür boyu bakmak istiyorum
O Siyah saçlarını
Boynuma dolamak istiyorum
O kuş tüyünden yumşak kollarında
Bir ömür boyu uyumak istiyorum.
O Aşkının Alevinde
Cayır Cayır yanmak istiyorum.
Göz yaşlarınla Kalbimi
Sulamak istiyorum.
Bir ömür boyu
Senin için Ağlamak istiyorum
18/12/1943.

YOLDA MEYHANE

Ağızları eğik
Yüzleri çizgi dolu
Kadehlerde rakı.
Bilinmez kim saki.
İçe içe kendinden
Gece geçe
Bıkmadan usanmadan
Kahkaha atmadan
İçilmez sanki rakı
Bir tarafta teyip
Bir tarafta televizyonda
Senfoni
Ve bir tarafta bardak sesleri.
Ve gülerken ağlayanlar
Ama bir hoş insanlar
Ama rakıya doymayanlar
Ve içkimin son yudumlarında
Helal olsun evin yolunu bulanlar.

BUNU DA GEÇ

Erken geldim dünyaya
Veya geç.
O zaman Padişah varmış
Bazısı 8, bazısı 80
Avrat almış.
Ölmüş sonra 80 avratlar

Mezar taşlarına sarık sarmış
Türbe olmuş yutturmuşlar insanlara
Bunu da geç..

Ya erken geldim ya da geç.
Sazbentler saz çalarmış
Şairler meşk yaparmış
O zamanda herkes çirkine değil
Güzele taparmış.
Güzel çiçek, güzel deniz
Güzelin hepsine avradına
Uzanma bir servi ağacına
Şiirler güfteler besteler yazarmış
Bunu da geç...

Şimdi sokaklarda boyum, boyuna
Şimdi caddelerde kol kola
Şimdi her ağacın altında
Dudak dudağa
Şimdi plajda arkadaş
Diskoda yavaş yavaş
Işık olsun ister karanlık
Şimdi İzmir üzümü gibi
Altın gibi yavrular
Asma dalında değil
Kimine hiç yer hedef olmuş
Kimi kalaylanmış kafaları hiç için
Ve kimileri
Bir salkım üzüm gibi
Soyulmuş incir gibi
Perçinlenmiş
Geç ağam bunu da geç...
23/11/1978

GÖZLERİ

Gözleri yerinden fırlamış
Evini barkını
Düşmüş kemeri
Sürünen paltonun
Paçasında unutmuş.

YEMİN

Ben seni canımdan
Hayatımdan malımdan
Mülkümden ruhumdan
Daha çok seviyorsam
Her an anıyorsam
Kuruyayım solayım.

KÜSTÜM

İki defa küstüm
Sofrada beklettin
Yatakta beklettin

ŞİİR YAZDIM

Şiir yazdım karasız
Derde düştüm çarasız
Ben düştüm ataşlara
Siz düşmeyin yanarsız

BEN YAZDIM

Ben yazdım
Hayatımın şiirlerini
El kazdı.
Mezarımın taşına
Ya ben ölürsem
Ben öldüğümde
Sözlerimi nasıl
Sökeceksin taşlardan.
Her mezarda bir şiirim var
Her ölüye son hatırasını
Yazdım.
Ya siz ne yazacaksınız
Bundan gayri
(Ölümü hak etmişti öldü)

BİR AYNA KIRILDI

Bir ayna kırıldı
Bakıyordum
Yüzümdeki sayısız çizgiye
Bakıyordum
Demet demet aklara
Seyrekleşmiş kirpikler
Bakıyordum aynaya
Hızla indi bir yumruk
Çerçeve bütün kaldı
Bir iki damla kan damladı
Nasıl kalktı

Kim kırdı.
Kim daldı bu hayale
Bu yaralı el kimin
Kırılan ayna emekli ayna
Bir kalp kırma misali
Bir ayna kırıldı.

ÇATLAMIŞTI HARRAN

Çatlamıştı sabrede ede Harran
Sabır taşı gibi
Eyyübünden âliminden
Ders almıştı Harran
Ya sen vefasız Fırat
Güzel gelin
Dilli gelin
Zilli gelin
Bağırarak akmıştın
Sessiz akmıştın
Coşmuş akmıştın
Yatmış akmıştın
Yaban ellere.
Şimdi sırası işte
Seni doya doya içeceğim
Tas tas içeceğim
Demet demet yolacağım
O yeşil saçlarını
Yavrularım senin
Yeşil eteğinde
Sarı giyiminde
Renk Renk

Çeşit çeşit raks edecek.
Bu düğünün de
Yıllar yılı sürecek
Dost gülecek
Düşman ağlayacak ama
Urfa bir cennet bahçesi
Sen onun huri kızı
Dinecek artık her türlü
Dert ve sızı
İşte bak
Saadet içindesin
Gülüp oynaşan yavrular
Deste deste gül
Demet demet Çiçek
Katarları dolduran
Siloları taşıtan
Altınbaşak
Senin bunlar

HER ANANIN ELİNDE KANLI BİR GÖMLEK VARDI

Her ananın elinde kanlı bir gömlek vardı
Babalar imdat deyip bir kahraman aradı
Mehmedim duydu derinden gelen sesi
Sakarya'da su için o çelik süngü vardı

Yıkılmaz bu ilke bunu kainat duysun
Bu hayasız akınlar cennet vatanda dursun
Yaslı göklerden bir ses yükseldi yavaş yavaş
Yazıktır bu vatana yakma yıkma arkadaş

Dolaştık yurdumuzu bir baştan öbür başa
Şimdi Ata yerinde kahraman Evren Paşa
Yeryüzünün cenneti vatanı satamayız
Demokrasi üstüne bir pislik atamayız

Gözyaşları akmayan[27] ana ve bacı oldu
Terörler ve örgütler yürekte sancı oldu
Kahraman Evren Paşa başların tacı oldu
Çok fidanı kestiler bize çok acı oldu

Ata yanımda yoksa olamazdı bu güneş
Haykırmıştı birden birleş, bir daha birleş...

ŞİMDİ SENİ ANDIM[28]

Şimdi yine seni andım
Hayal görürüm sandım
Ne yanıldım ne kandım
Bu loş odada hep seni andım

60. YIL

Ne sandılar Türk Süngüsü parıldarya
Türk kalbinde güneyi var güneş var ya
Ovalarda kan dökülür kan akarya
Urfam'da ne işin var ölürsün ya
Yürü çete yürü asker yürü tarih
Düşmanları eze eze yürü tarih
Ufakları saferinle bürü tarih
Su toprakta ne işin var ölürsün ya

---

[27] Mustafa Dişli el yazısı üzerinde çizip değişiklikler yaptığı için bu kelime "akmayan" veya "akmıyor" şeklinde okunabiliyor.
[28] Mustafa Dişli bu şiirini bir kağıt peçete üzerine yazmıştır.

Bu tarihi Altın yaprağın tarihe geçişi büyük Komutan Atatürk'ün zafer müjdesi büyük komutanına güvenen bir Urfa'nın, Urfa'sına güvenen büyük bir kent'in sahibi Allahına inananlarındır. Gazan mübarek ola Urfalım 60. yılı kutlayan kahramanlığın gaziliğin tarihteki şerefin silinmez silinemez.

Büyük bayramın kutlu olsun

34 Seneden beri Urfa Kurtuluş tarihi dile getiren

Belediye Meclis üyesi

Mustafa DİŞLİ

Saygılarımla

ŞANLIURFA

Burası Müslüman kenti.

Şanlıurfa.

Ay ışığında reçetesini yazan. .

Yıldızları sayan.

Şanlıurfa.

Derdi yıldızlar kadar olan.

Şanlıurfa,

Pislikten caddelerden geçilmeyen,

Şanlıurfa.

Burası ölüsünü temiz su ile yıkayamayan,

Şanlıurfa.

Burası abdesi doğru dürüst alamıyan,

Şanlıurfa.

Müslüman kent,

Türkiye'nin büyük kenti,

Valisine güvenen ve inanan,

Şanlıurfa.

Şan ve şeref sizin olsun.

Bir tas su verin imdat, su verin su,
Su.
Geceleri sabahlara kadar su arıyoruz su,
Su, Su, Su, Su, Su, Su Su, Su,
Kaçmış yine gecelerin uykusu
Hani Müslüman kent.
Hani Şanlıurfa,
Bir kova su için baş başa gelmiş
Su su diye Allah'a doğru el açmış,
Şanlıurfa.
Bir kova su için göz yaşları dökmüş
Kurtuluş savaşında bir şahin gibi ötmüş
Hiçbir devirde utanmamış,
Hiçbir devirde utanacak iş yapmamış,
Evet burası
Şanlıurfa.
Kırk defa ermeni patırtısında kafa tutmuş,
Tarihe altın sayfalar bağışlamış,
Şanlıurfa.
San ve şeref sizin olsun su istiyoruz, su,
Su, Su, Su, Su, Su, Su, Su.
Kaçmış yine gecelerin uykusu,
Selam sana su
Saygı sana su.
Gel artık gel.
Yeter çok bekletin.

YALANCIYIM[29]

Bir zaman
Mektup yazardım
Şöyle başlardım
Döndüm mazime baktım
Yine dolu yalanlar
Eşek dahi hoş görünür
Sırtındaki palanla
Bir zaman
Şiir yazmak istedim
Şöyle başlardım
Daha neydi ki yaşım
Aklarla doldu başım
Bir zaman
Boyamak isterdim saçlarımı
Şöyle başlardım
Aynalara bakarak
Sokaktaki aklar yığın yığın
Yaşımın işareti
Boyanmaz
Belki bir yüksek damdan
Kar atmışlar başıma
Belki bir yüksek dağdan
Aşarak gelmiş
Boyanmaz
Evet evet
Bende
Bu yalancı dünyada
Bir yabancıyım.

Dişli

[29] Mustafa Dişli'nin bu şiiri Demokrat Türkiye Gazetesi'nde yayınlanmıştır.

Mustafa Dişli'nin "**Dumanlı Dağlar**" şiir kitabının 1. baskısı.
Kapak çizimi: Abdükadir Alğın

Mustafa Dişli'nin "Kardeşlerin en güzeline..." diye yazarak Abuzer Akbıyık'a hediye ettiği "**Dumanlı Dağlar**" şiir kitabının iç kapağı

B. DUMANLI DAĞLAR" ŞİİR KİTABI [30]

Yazar ve Eseri Takdim

Urfalı olup da Mustafa Dişli' yi tanımayan var mıdır? Sanmam... bir Urfa sevdalısı, bir Urfa sevdalısı, bir Urfa delisidir; O, samimi insandır, dost bir insandır. Ama her şeyden evvel Urfa'yı ve Urfalı hemşerilerini seven insandır. Duygulu ve heyecanlıdır. Duygu ve heyecanından odak noktası ise Urfa'dır. Balık susuz insan havasız yaşabilir mi? Yaşayamaz! İşte, Mustafa'mız da Urfa'dan başka bir yerde yaşayamaz. Urfa sevgisi kanına ve ruhuna öylesine işlemiştir. Kopartılıp atılamaz. Belki şair dostumuzun bazı şeylerinden şüphe edebilir. İnsanlık hali... Ama, Urfa sevgisinden asla şüphe edilemez.

Hepimiz bu vatanın evlatlarıyız. Elbette vatanımızı ve Urfa' mızı severiz. Şahsen ben bu satırları yazarken kendimi yokluyor ve tartıyorum. Urfa sevgisinde Mustafa ile aynı kefeye kendimi koyup tartılamam.

Bu sevginin ötesinde çok yönlü bir sanatkârdır. Ama bu niteliği maalesef kullanamamıştır; değerlendirememiştir. İyi bir ressam, iyi bir sahne ve tiyatro oyuncusu olabilirdi. Derim ki, kararlı olsaydı. Bugün yurt çapında bir şair-yazar olabilirdi. Kıvrak zekâsını zaman zaman iyi kullanır. İrticalen vasatın üstünde iyi konuşur. Daha iyi bir hatip olabilirdi. Geçmiş 11 Nisan Kurtuluş Bayramlarında yaptığı konuşmalar hala kulaklarımda çınlamaktadır. Az mı bayram yerine gelen Urfalıları coşturmuş, heyecanlandırmış ve ağlatmıştır.

Kader, bu yetenekleri, bu özellikleri Mustafa'yı kararsız yapmış, üç-beş karpuzu bir koltukta taşımak istemiştir. Bu yüzden de, ekmek kavgası için meydana atıldığında, Hz. İdris'in mesleğini seçmiş, terzi olmuştur.

Zaman zaman kendi kendime düşünmüşümdür: Mustafa terzi olmasaydı, çok iyi bir karikatürist, daha kuvvetli bir mizah yazarı olurdu. Kalemine ve çizgisine konu olmamak için o zaman çoğumuzun kendisinden kaçardık, herhalde... Gördüğü toplumsal aksaklıkları ve siyasi kişileri hicvetmekte, Eşref'ten pek geri kalmaz. Bu yüzden de bazı çevre ve kişiler kendini ciddiye almazlar. Bunu kendiside bilir. Aldırmaz geçer. Şen ve şakraktır, daima... Daha doğrusu öyle görünmek çabası içerisindedir. Türlü felaketlerle, onulmaz acılarla karşılaşmıştır. Yüzü gülerken, gönlünde hüzün çiçekleri açmıştır.

Herkesle dosttur. Herkesle arkadaştır. Şimdi konuştuğu birini ayrıldıktan sonra alaya almak, karikatürize etmek Mustafa'mızın vazgeçemediği huyudur. Bu bakımdan da çok zaman evvel birileri ona " Soğuk" sıfatını takmışlardır. Çoğu kimseler tarafından çoğu kimseler tarafından bu sıfatla anılır ve tanınır. Ama kendisine soğuk diyenler bile onun içtenliğinin, samimiyetinin ve dostluğunun hayranıdır.

---

[30] 1. Baskı, Dumanlı Dağlar, İdeal Matbaası, Ankara
2. Baskı, Dumanlı Dağlar, Olgaç Matbaası, Özlem Kitapevi, A. Naci İpek, 1984, Şanlıurfa

Çoktandır tükenmiş olan "DUMANLI DAĞLAR"ın ikinci baskısını yapmaktan hemşerilerimize sunmaktan kıvançlıyız. Şiirlerde görüleceği gibi teknik ve sanat pek yoktur. Ama coşku bir heyecan bir sevgi bir heyecan ve bir sevecenlik vardır. İşte Mustafa'yı aratan Dumanlı Dağların birinci baskısını tükettiren bu özelliklerdir.

Bu eski dostumun bu eseri yayınlamakla kendisine olan vefa borcumu ödediğim kanısındayım. Kendisine sağlık ve esenlik diliyorum.

A. Naci İpek

Önsöz

Kazılardan ve aramalardan, oylum oylum mağaralardan, Sümerlilerden, Mitanilerden, İslam imparatorluğundan, Selçuk Beylerinden, Osmanlı İmparatorluğu'ndan, Türkiye Cumhuriyetine... Bir tarih kitabı olan Urfa, daima bahtsız hadiselere sahne olmuş yanlışlıklarla çok defa kurban olmuş bahtsız şehirdir.

Her duvarında mızrak yarasından tut, ok yarasına kadar, mermi yarasından tut, top güllesine kadar gazilik ve şeref izleri vardır.

Her kapının eşiğinde bir şehidin kanı, her evin bohçasında bir şehidin kanlı gömleği vardır. Sayısız harplere sahne olmuş savaşların meydanı olmuştur. Bunlar da gösterir ki Urfa yaşantısının yarısını mücadele ve savaşlarla geçirmiştir.

Peygamberler beldesi olarak bilinen Urfa, yetiştirdiği kahramanlar, yetiştirdiği şairler dünyaca isim yapmış; tanınmış şahsiyetlerin yurdu olmuştur.

Yanlışlıkların başında Selçuk beylerinden Alaeddin Keykubat Urfa'ya geldiğinde kovalamış olduğu düşmanlar, kalenin içine sığındığını sanarak etrafındaki elma, dut, kayısı ve fıstık ağaçlarını, bağ kökenlerini budayıp günlerce çalışarak hendeğe yığarlar. Sonra Urfa Kalesine çıkıp kovalanan düşmanla boğuşup geri çekilen Urfalılar bu ani baskından bir şey anlamadan mücadeleye başlamışlardır. Kocası ölen kale beyinin karısı yalın kılıç bağırarak:

-Dur ya kâfir... Dize gel... Daha dün kocamı yendin; yaslı başımda kara var.

Neye uğradığını bilmeyen Alaeddin bu Müslüman kadına karşı yanlışlık yaptığını iki oğlunun bu mesamede öldüğünü duyunca

-İsminiz ne ola ya hatun? Bu yanlışlığı nasıl yaptım?

-Ömerimin, Osmanımın katilisin. Sen kim olasın? Söyle ben kale beyinin karısı Aynzeliha...

-Söyle söyle emret ne istersen yapacağım bu bir yanlışlık

-Uzat sağ kolunu ya Alâeddin oğluma kılıç sallayan sağ kolunu diyet olarak alacağım.

-Kolum değil kellem emrindedir. Kesebilirsin ya Aynzeliha...

Aynzeliha, hayretle Alâeddin'in yüzüne bakar. Eşkâlini gözden geçirir. Etrafındakiler bu tabloya gözyaşlarıyla bakmaktadırlar.

İşte talihsiz Urfa'nın başından geçen ve bazı kitaplar da çok kısa geçen büyük yanlışlıkların, çok zaman kurbanı olmuş. Bu şehir bütün bakımsızlıklara rağmen, bütün kin ve garazlara rağmen kalesi yine gururla durur ve kuleleri hala ayaktadır.

Mustafa Dişli

Yaşantı

Dedem şöyle anlatır: "Ayınbet ve Marut köyleri anne ve babamın geldiği yerlerdir". Gelişimiz köy üçyüz senelik Urfa'da bir mazisi olan bir köylü çocuğuyum. 1926'nın 19 Nisan'ında Kaleboynu Mahallesi'nde bir çıkmaz sokakta bulunan evde doğdum. İlk tahsilimi Turan İlk Okulu'nda gördüm. Burada bana milli hisleri, milli duygularını, memleket aşkını, güzel sanatlara karşı hevesimi arttıran hocaların ismini saymadan geçemeyeceğim çok değerli başöğretmenim İhsan Özdemir, ressam hocalarım Ahmet Yaman, Şaban Özbek ve Lamia Özdemir unutamayacağım hocalarımdır.

Ortaokulu, Urfa Ortaokulu'nda birinci sene dolgun numaralarla iftihar listesine geçerek okudum. İkinci sene muhitin etkisi ile olacak ilk aşk başladı. Ders kitapları düşman oldu işte o zaman kara bahtım kadar kara olan talihimin ilk şiirlerine başladım. Daha doğrusu kelime oyunları ile şunları yazıyordum.

Bir gündü çalışmıştım iftiharla hevesle
Okula geliyordum bilgi dolu nefesle
Yürüyordu önümde bir peri bir neferle
Bakıyor dönüp dönüp yolu takip ederken
Sandım ki bakan melek hem babadır hem ana
İşte o an kitaplar düşman kesildi bana
Keşke ona her saat baksaydım kana kana
O karanlık günleri maziyi doldururken.

Bu başlangıç kitaba karşı, okumaya karşı bana ilk kafayı tutan ve hayatımda rol oynayan bir olaydır. Ortaokulu bitirip Urfa'da henüz lise açılmadığından aşık olduğum öğretmenlik mesleğine kendimi attım. Adana Öğretmen okuluna nehari[31] olarak devam etmeye başladım. Adana'nın havamıza denk sıcaklığı orda da beni kovaladı aşk bahçelerinde aşk aramaya çıkan bir talebe, fakat derslerine düzgün devam eden öğretmenini daima dinleyen ancak dinlediklerinden ne öğrendiyse öğrenen öğrenci misali hayat yaşadım.

Sene sonu Fransızcadan sınıfta kaldığımı görünce ölen benmişim dedim. Tekrar dirilmek için Urfa'ya geleceğini duyduğum o zamanın Milli Eğitim Bakanı merhum Hasan Ali Yücel'in trenine şöyle bir yazı yazdım: "7000 yıllık şehir Urfa'ya

[31] **Nehari**: Gündüzlü

bir lise açmadan dönme, yolun açık olsun saygı değer bakanım" Takip ettim Urfa'ya kadar geldim... Kahve fincanlarına, çay bardaklarına Urfa'ya lise istiyoruz yazılarını yazdırdık.

Urfa'ya lise açıldı, şenlik yapıldı, bir bayram havası vardı şehirde. Biraz daha medeni şehir olan medeni cesaret veren hocalarımızın etkisi vardı. Mesela değerli şair Halide Nusret Zorlutuna öğretmen okulunda edebiyat hocası Reşit Bey büyük baş öğretmen Mehmet Naci Ecer gibi serbest büyümenin demokratik yazarlığının temel taşlarını kendilerine verdiğinden, bizde o temelin üstünde Urfa Lisesi'nde *"Amacım"* adlı bir duvar gazetesi çıkarmaya başladık. Karikatür, resim ve şiir köşeleri bana aitti, orada çok sevdiğim hoca Ratip Akdeniz'e saçsız olan başına zarif görünüşüne uygun bir karikatürün altında şunu yazdım.

Anlı pak ruhu temiz

Hocam Ratip Akdeniz

Değerli hocam beni o samimi görünüşüyle, elimi sıkışı ile taltif ettiler. Bundan cesaret alarak ikinci sayısında merhum Salih Saraç'ın bir karikatürü ile bir sınıf arkadaşının karikatürünü hiçbir şaka ile çizdim. Taltif edileceğini beklerken değerli hocam aynen şunları söyledi: *"Sen duvar gazetesi çıkarmak için okula geliyorsun. Yoksa okumak için değıl, pamuk ipliği kırıldı senin yerine olsam kitaplarımı defterlerimi toplar giderim"* Buna cevaben hocama şunları sordum.

-Değerli hocam siz doktor olsaydınız hastanızı hemen öldürürdünüz, eğer ben hasta olarak yanınıza gelseydim sen veremsin ölüme mahkumsun diyecektiniz. Yazık, çok yazık bir karikatür, bir şaka beni, okulumdan edemez şunları okurdum.

Sana ebedi kulum

Çok sevgili okulum

Değerli hocam gözyaşlarını tutamamış ve beni derse hemen kaldırmıştı. O gün kendim kurtaracak bir numara almıştım. Fizik, kimya hocası olan sayın hocam o günkü trajedi ile bana hak ettiğim notu verdiği halde diğer derslerimde birinden çaktırmıştı.

Bitirme imtihanlarına girişim birkaç dersimin kalacağı sırada değerli partimin düşüşü, diğer partinin iktidara gelişi ile kurbanlık koyun olarak o günün politikası bizi seçti. Ve Karaköse'de vatani vazifemi yaparken *"Yurdum için Kore*'ye gidiyorum" adlı üç perdelik bir piyes yazıp sahneye koydum mükâfat izni ile taltif edildim.

Vatani vazifemden dönüş tahsilime denk bir iş bulup babama yük olmak istemedim. Tatillerde amcamın yanında terzilikle zamanımı geçirdiğimden evvela memleketimde bulunmayan temizleyici dükkanı, bilahare İstanbul'da az bir zaman da bir dükkanda kurs görerek bu günkü mesleğim olan kadın terziliğini öğrenip hayatıma bir yön tayin ettim. Buna son kez senaryolar, hikâyeler, fıkralarım, mahalli gazetelerde çıktığı gibi röportajlarım meslek ve ulus gazetelerinde neşredilmiştir. Bunların yanında spora hayatımın büyük bir kısmını verip bu vefasız branşı halen devam ettirmekteyim.

Saygı değer okurlarım başınızı ağrıttım, selam ve saygılarımla.

Mustafa Dişli

DUMANLI DAĞLAR

Çöl havası
Yayla havası
Dağ havası bir yerde kökleşmiş.
Güneş bütün havaya hakim;
Gök her gün mavi
Hazin ovalarda yaylalarda öpüşür.
Çöllerde kaval sesi, dağlarda aksi seda
Dumanlı Dağlar
Yok burada...

Her ana – babanın başında
Bir dağ ağırlığı duman orada tüter
Tezek dumanımı desem
Keder dumanımı desem
Gam dumanımı desem?

Yazın aç susuz...
Kışın yolsuz,
Kurak geçer seneler.
Mevsim harmansız
Hastane doktorsuz
İnsanlar dermansız...
Kuş uçmaz
Kervan geçmez yollardan geçer bahtsızım
Serden geçer
Topraktan geçer, sürüden geçer.
Dumanlı dağların sahibi
Yardan geçmez, heyy !...

Mamoş ölür yar için
Mamoş biter.
Mamoş tükenir ar için...
Su bulursa bayramıdır; Mamoşun
Mamoş bir kova su için
Can verir yaz günü...
Mamoş yılandan akrepten korkmaz
Mamoş düşmandan korkmaz
Mamoş susuzluktan korkar
Mamoş yarsızlıktan korkar
Süt sağar, yağ yapar
Esans gibi kokar...

Çadırın siyahı kadar kara
Kara tarihi kadar siyah olan
Bahtı gibi yerde
Tahtı gibi yıkılmış talihi
Faizcinin elinde zindan olur.

Nine ağlar çocuk ağlar;
Yar ağlar
Giyim ister Mamoş'tan, bütün avratlar.
Baharın çiçekleri var
Mamoş'un derdi kadar...
Baharın yeşil ümidi, Mamoş'ta biter
Derdi birikir
Dağ kadar olur dert...
İnsan derdi toprak derdi
Der ortasında, ömrü de az olur baharın.
Gam eker

Harman zamanı dert – elem biçer.

Harmanlar duman olur, saman olur;

Halimiz yaman olur.

İşte o zaman,

Mamoş'un başında duman tüter.

Mamoş'un başı dağ olur.

Dert dumanla tüter

Duman sel olur, ağıt olur

Duman yel gibi çağlar

Onun için Urfa' ya

"Gelen ağlar giden ağlar"

Hem de yar ağlar, heyy...

8 Temmuz 1970

ÇALDILAR

Demet demet güfte
Deste deste beste
Her evde saz...
Saz bizim, söz bizim, beste bizim
Eyvah radyo evimi çaldılar.

Mezopotamya idi adım
Yeşil yeşildi tarlalarım.
Kayalardan su damlardı
Hayat damlardı saadet damlardı
Şimdi kurudu dudaklarım
Eyvah Fırat'ımı çaldılar.

Gümüş gibi leğen
Hac tasında su
Altın gibi tane tane bulgur
Lokum gibi döğilmüş et,
Mis kokan isot,
Frenksuyu, baharat, hem de yeşilliği
Yoğur ağam, yoğur,
Eyvah çiğköftemi çaldılar.
Tektek dağlarının süsü

Yemişlerin al duvağı
Bağ tiyeklerinin yeşil çadırı
Yemekle doyulmayan
Baklavaların lezzeti
Eyvah fıstığımı çaldılar.

8 Nisan 1963

DÖRT ER KİŞİ

Mendil elde,
Şal belde
Davul ağır ağır
Gümm, gümm, gümm, vurur.
Ağır ağır başlar;
Dik başlar,
Gurur dolu göğüsler...
Milli bir dalga var
Sallanan çift marhamada[32]...

Başta püsküllü püşü
Ayağında al postal.
Yaslan yiğidim
İhtiyar dağlara yaslan.
Haydi seyret zılgıt çal
Davulcu vur, zurnacı çal !

Dördü birden yükseldi
Dördü birden şahlandı
Anası zılgıt çaldı,
Baba heyecanlandı
Tempo tuttu dedesi
Zılgıt üstüne zılgıt çaldı ninesi...
Damlarda ılgıt ılgıt
Damlarda zılgıt zılgıt
Ceylan gözler yaşardı
Dört er kişinin çepkeninden
Ter üstüne ter damladı.
Dönüyor yiğitler
Diz vurdukça yer sarsılıyor.
Haydi ana haydi bacı
Çoştu Urfa' nın yiğidi
Parladı kılıncı...

10 Nisan 1959

---

[32] **Marhama:** mendil

Mustafa Dişli

OĞLIYAM

Başa kalmam, çabalaram ölürem.
Toprak vermem içine gömülürem
İndirmem başımı ben Nabi'nin oğluyam
Tapamam hiç kimseye, ben Allah'ın kuluyam.

Benim anam sırtıyla su daşiydı.
Babam düşmanla yaka yaka savaşiydı.
O zaman Urfa Kurtuluş savaşıydı
Ben o ananın, o babanın oğluyam.

12 Nisan 1948

Mustafa Dişli

OĞLIYAM

Başa kalmam, çabalaram ölürem.
Toprak vermem içine gömülürem
İndirmem başımı ben Nabi'nin oğluyam
Tapamam hiç kimseye, ben Allah'ın kuluyam.

Benim anam sırtıyla su daşiydı.
Babam düşmanla yaka yaka savaşiydı.
O zaman Urfa Kurtuluş savaşıydı
Ben o ananın, o babanın oğluyam.

12 Nisan 1948

SARHOŞ

Heyy!... Heyy!...
Köroğlu gibi on defa hey!...
Dalga dalga dalgalanıyorum,
Sarhoşum diyorum.
Kör müsünüz?
Elimde şarap bardağı
Dönüyorum dönüyorum.
Ayılmayacağım bu sarhoşluktan
Ders almayacağım gidişatlardan
Dümensiz gemi misali gibi gidiyorum deryada...
Sarhoşum
Elimde şarap bardağı
İçiyor içiyorum.
Benden evvelkilerin şarap bardağı
Dilenci çanağı oldu.
Ne oldu sanki onlara
Köpek satanlara
Onlar benden sarhoştu
Dilenmediler,
Ağlamadılar.
N' olacak sanki
Ne olursa olsun
Ben bildiğimi okuyorum.
4 Mayıs 1970

YAĞMUR DUASI

Dile kolay yağmıyor yağmur.
Gubar[33] yok mevsim geçti
Aylar geçti, yıllar geçti
İki yıl dile kolay
Düşmemiş tek bir damla...
Çatlamış topraklar,
Çatlamış dudaklar,
Çatlamış topuklar...
Kül elenmiş bahçelere, bağlara
İhtiyar dağlara
Her yerde kesilmiş nefes susuzluktan.
Gökyüzünde tek bulut yok
Gözyaşı bitmiş
Ter tutkallaşmış,
Bir tas su içinde sabaha kadar
Ağıt, şivan...
Herkes ümitle uyandı bir sabah
Toplanıldı Eyyübün Düzlüğü'nde
Çakıl taşları kadar imanlı olan
Sabır taşlarının üstünde
Ellerin hepsi açık gökyüzünde
Yükseldi ağıt sesleri, şivan sesleri
Tekbir sesleri...
Bir nurani yüzlü ihtiyar
Sarığı kadar aksakallı
Siyah cübbesini bulut yaptı sanki

---

[33] **Gubar:** Arapça toz, ot'un diğer adı argosu

İnat mavi gökyüzüne
Rüzgâra denk uçtu sanki cübbesi
Kesildi herkesin sesi nefesi
Bağırdı, Hacı Abdullah Hoca
Üç kez...
" Allah!...Allah...Allah..."
herkesin tüyleri ürperdi
perde perde bir ses yükseldi.
Susmuyordu Hacı Abdullah
" -Atlar kişneyin su isteyin
kuzular meleyin ot isteyin
beli bükük nineler dizine vurun
ağlayın yetimler, dullar, sabiler, sahipsizler,"
Eli havada bağırıyor Hacı Abdullah:
" – Bulutlar deryalarda ağlayan
Gök delinmiş gibi çağlayan
Bulutlar, bulutlar, bulutlar,
Gelin Urfa' da davet var
Gelin Urfa' da davet var
Gelin Urfa' da ağlayan damat Harran Var
Ya Rab secdeye varacağam
Bir yağmur damlası boynuma düşmeden kalkmayacağam.."
Ve.. siyah cübbesiyle kapandı secdeye

Kıblede yığın yığın
Kıblede saf saf
Kıblede hallaç pamuğu gibi
Kıblede yığıldı bulutlar
Sanki Urfa' da bulutlara davet var
Sanki sabrın üstünde de büyük bir ziyafet var
Düşmüştü yağmur tanesi Hacı Abdullah' ın boynuna

Berden irkildi insanlar
Zenginler, fakirler, hastalar, sağlar
Allah' a yaklaşan eller açılmıştı havaya
Çok şükür diyorlardı, büyük Hüda' ya..
Yağmur, yağmur
Nimet büyük nimet
Şimşek çakar gök gürler.
Yağmurun gözyaşlarına kardaş
Gözyaşları yağmura arkadaş...
İniyordu şehre yağmur seli
İnsan seli
Sevinçle akıyordu insanlar
Çünkü bugün Urfa'da bayram var
Çünkü bugün topraklar da su var
Yine Hacı Abdullah haykırıyordu!...
Sanki yer – gök titriyordu.
26 Ekim 1970

BAŞLIK

İsmin kelimelerde ecem,
Simsiyah saçların gecem.
Yüzün gündüzüm gibi
Bakardım sana.
Arımla namusumla
Allah'ın emriyle
İsterdim babandan
Bir gün mektup geldi.
Adetmiş, yok olsun böyle adet
Kör olsun böyle istek...

On bin başlık
Dayısına harçlık

Daha ne yok ki.
Dünya yok oldu sanki birden
Yazmışlardı, on beş birinden
Başım döndü karardı gözüm
Yapamazdım bunları işte
Okumaya mecburdum bu gidişle...

Gittim; ne sağa kaydım ne sola kaydım
Senin için okudum Eminem
Senin için adam oldum
Savaştım geldim, işte...

Ne çıkar
Seni bir ağaya
Üçüncü avrat olarak atmış bin liraya satmışlar.
Kız Eminem ben sana
Altmış bin defa kurbandım.
Seni adama değil, adam olana değil
Başlıkla değişmişler.
Seni sağ mezara gömmüşler.
Ve bunun adına başlık demişler
Sonumuz budur işte...

16 Ağustos 1948

BİZİM HAFIZ

Hacı Nuri Hafız'a[34]

Bir hafız varmış
Bahçesi varmış,
Gül açarmış

---

[34] **Hacı Nuri Hafız (Başaran)**: Urfa'nın ünlü Kura hafızlarındandır. Urfa makam geleneğini çok iyi bilir. Gazelhan ve mevlüthandır. Ne acıdır ki sahip çıkılmayan Urfalılardan biridir. Gençliğinde zenginler onu ağırlamak için gayret sarf ederken, ihtiyarlığında tek başına bir cami hücresinde çile çekmiştir. Hücrede kalırken Ünlü Gazelhan Tenekeci Mahmut Güzelgöz'ün ve oğlu İbrahim Güzelgöz ilgilenmiş, cenazesi Dr Osman Bengisu ve birkaç yakını tarafından kaldırılmıştır.

Kanayan rengiyle solarmış...
Bizim Hafız'ın
Ne bağı, ne bahçesi varmış,
Bizim Hafız'ın

Dağlar da bülbül yerine Hafız ötermiş
Bizim Hafız'a Hazreti Davut' tan
Hoş bir seda yadigar kalmış.

Bizim Hafız dağlarda söylerken
Güllerin dikenleri çoğalırmış, dik dik olurmuş
Bülbül Hafız'ın sesinde
Bülbü
lün sesinde, Hafız varmış
Öttürürmüş sevdalı bülbülleri
Okurken yer gök dile gelirmiş...
Bizim Hafız' a Hazreti Eyyüp' tan
Çile miras kalmış
Hazreti Eyyüp mağarada
Hafız loş bir hücrede kalmış...

Bizim Hafız'dan bize temizlik, insanlık
Ve... Dağları inleten gök kubbede
Hoş bir seda yadigar kalmış.

5 Mayıs 1971

KIRARIM SAZIMI

Çalmazsa kırarım sazımı

Teline bülbül konmazsa

Çatlamazsa bülbül öte öte

Kırarım sazımı

Yarı çağırmazsa

Yar pencereyi açmazsa

Kırarım sazımı...

At kişnemezse

Horoz ötmezse,

Bulut ağlamazsa,
Şimşek çakmazsa
Kırarım sazımı...
Parçalarım,
Tüm insanlar ahenge uymazsa
Canlı varlıklar dile gelmezse
Kırarım sazımı

11 Nisan 1961

BİR DUVAR YIKILDI

Bir aile ki
Bir ineğe bel bağlamış
Dört yetim, iki ihtiyar, çaresiz...
İnek sütüyle geçinir bunlar
Gelin bakın evinde neler var:
Bir eski hasır
İki kırık küp
İki eğri tas
Süt sağmak için bir kırık külek var.
Yağmur yağdı yıkıldı duvar
Bütün bunlar
Canlılardan inek
Cansızlardan saydıklarımız var.
Dört yetim ağlar,
Nine saçını yolar
Dede bağrına vurur
Gelin bakın bu duvarın altında
Neler var
Bir duvar yıkıldı
Bir duvar yıkıldı bir duvar daha yıkıldı.

5 Ocak 1970

OĞLUMA

Yavrum sen ağlarken
Ciğerim sızlardı.
Yavrum ben seni sabır beşiğinde sallarken
Yavrum ben seni koklayıp bağrıma basarken
İçim açılırdı.
Yavrum sen kara bahtıma kara mezar oldun
Yavrum ölüm acel derlerdi
Ve insanı, insanları bir birine denk
Izdırap işkence, ağır şivan
Bir arap şivanı değil
Bir ciğer yarası değil...
Bu yasların en ağırı evlat yası
Bu acının en acısı evlat acısı...
Yavrum senin ölümünle ben zaten öldüm.
Bunlardan daha büyük acı olmaz ki...

SEN SUÇLUSUN BABO

Suçlusun!...
Dört avrat almışsan
Dört avrattan dört oğlan
Her biri bir tarlanın mahsulü.
Sen suçlusun babo!
İlk tahsil orta tahsil
Sonra bırakmışsın dördünü birden
Biri sağa
Biri sola
Biri atlı biri yaya...

Sen suçlusun babo!
İşsiz şehirde
Toprağa hiyanet etmişsen
Sürmeden tohum ekmişsen.
Kaderimiz mi?
Birimiz hudut boylarında
Mayın tarlalarında
Birimiz sorumsuz yaşamaya
Sokaklara bırakmışsın
Birimizi çöllere
Yellere gurbet ellere
Gavur illerine atan
Sensin babo, sensin babo!..
Onun için sen suçlusun babo!...
7 Ağustos 1961

BEN KADERİME REST ÇEKTİM

Dosttan çektim,
Düşmandan çektim,
Zardan çektim,
Yardan, ağyardan çektim
Çile çektim, ah çektim
Ben kaderime rest çektim.

Su çektim...
Kurtlu su çektim seksen metre kuyudan
Hac tasına doldurdum, başıma çektim
Bundan daha beteri
Ben kaderime rest çektim.

10 Kasım 1965

AT

Ben Viyana kapılarında kişnedim
Ben Gazi Osman'ı taşıdım sırtımda...
Ben Hazreti Ali' nin Düldül' ü
Ben Fatih Mehmet'in kır atı
Ben rüyalarınızın kanatlı atı...
Beni rozet yapıp göğüslere taktınız.
Bayrak edip arabanıza astınız
Kayseri'de kesip pastırma yaptınız.
Sosis yapıp Beyoğlu'nda sattınız.
Daha daha neler ettiniz.
Nasıl kıydınız
Asalet dinlemediniz
Secereye bakmadınız
Bütün vebal yüklerinizi
Yüklediniz sırtıma...
Yük üstüne yük
Zam üstüne zam yaptınız
Tek atlı araba ile koşturdunuz
Yokuşlarda kırbaçladınız.
Çıkamadım ben bu yokuşları
Artık rozet olmayacağım
Artık ne keli, ne körü sırtımda taşımayacağım,
Artık at olarak yaşayacağım.

6 Ağustos 1969

GELECEKSİN

Benim hurma saçlım
Hoş nefeslim
Burma burma saçlım
Geleceksin!

O ceylan ayaklarını andıran
Topuklarınla geleceksin
Bir şiir gibi süzülerek
Kulaklarımda gezinen sesinle
Unutamadığım nefesinle
Geleceksin!

Ceylan gözlüm geleceksin.
Belki de, mezarımın başına geleceksin
Geleceksin ya...
Bu, yeter bana...

12 Nisan 1950

BEN MUTLUYUM

Umutluyum!
Dert arkadaşım olsa da
Keder yoldaşım olsa da
Yine de mutluyum.
Doğuştan aşığım
Bayrağa millete, vatana
Onun için mutluyum
Anam çift sürer, yayık yayar
Bacım tezek ateşiyle yemek yapar.
Medeniyet nedir bilmem,
Vatanıma bağlıyım.
Kerpiçten ev, ağıl yaparız

Terleriz gün batana kadar.
Dost uyur, düşman uyur, yılan uyur,
Biz uyur uyanık...
Sap yastıklara dayanık
Keçelerin üstüne
Gökyüzünün yıldızlarından
Işık payı ararım
Renkli rüyalar, hülyamın eşidir.
Şarkta hayat başkadır;
İnanç başkadır.
Her gün şafak sökecek diye beklerim
Umutluyum, umutluyum.
Onun için ben mutluyum.

11 Haziran 1949

ZAMANINDA AĞARMADIN

Zamanında ağarmadın

Beni yalancı çıkardın.

Her an kalbime saplandı

Sana artık kızacağım,

Seni tek tek yolacağım.

Bahtım kara, saçlarım beyaz

Gamlı geçti gene bu yaz.

Dert yüküm çok ağırlaştı

Saçlarım birden kırlaştı

Buna aynalar da şaştı

Artık sana kızacağım,

Seni tek tek yolacağım.

Bahtım kara, saçlarım beyaz

Gamlı geçti gene bu yaz.

MEZARIMIN TAŞINA

İsterse yığılmasın bir yığın taş kucuma
İsterse dikilmesin bir selvi başucuma...

Hatırlamayın beni hiç gelmeyin karşıma
Yalnız şunları yazın yeter, mezar taşıma:

"Uyandırmayın yatsın, bir elem yolcusudur,
Mansıbına[35] varmadan buhar olmuş bir sudur."

10 Temmuz 1946

UNUTMADIM

İlk aşkımı unutmadım
Bir güvercin misali, kanatlanmış...
Bir güvercin misali
Kalbimin çarpıntısı
Baş aşağı akan su...
Tavanda hayallerin
Kaçmış yine
Ne gündüz hayali
Ne gece uykusu
Kalmamış
Onaltı yaşın heyecanı
Onaltı yaşın duygusu başlamış..
Albümde konuşuyor fotoğraflar
Duvarda hatıra fotoğraflar
Hatıralar canlı hatıralar
Bağdaşmaz
Bu ağacın altında,

---

[35] **Mansıb:** Makam, mevki, kat, yer

Bu kayanın gölgesinde
Susuz toprağın üstünde
Bu bağda, bu bahçede
Senin için, senin için gönlüm yanmış...
Yirmi dört yıl geçti, az değil
Kaç ay, kaç gün, kaç saat
Her dakika, her saniye senin için kalbim
Çarpmış...
Deryaya dalarcasına
Eski heyecanın artığı yavaşlamış...
Yalancı dünyadan arta kalan
Ne apartman ne para
Ne köy, ne tarla
Yalnız ve yalnız senin aşkın
Varmış...

15 Haziran 1966

İSTİYORUM

O Siyah gözlerine

Bir ömür boyu bakmak istiyorum.

Geceyi andıran uzun saçlarını

Okşamak istiyorum.

O kuş tüyünden yumuşak kollarında

Gözyaşlarımla kalbimi

Sulamak istiyorum.

Bunlardan ne çıkar,

Ben aşkınla

Cayır cayır yanmak istiyorum.

19 Temmuz 1943

GİDECEKSİN

Nazlanma öyle,
Her yere gidip gelmek var.
Ya son gidişin?
Huyun yere batsın.
Bıktım usandım
Nazından, niyazından...

Bu gidişin, son gidişin olacak
Gelemeyeceksin artık...
Bunu bilmeyecek ne var
Dört adamın omuzun da
Tahta tabut içinde
Musalla taşında,
Yatmadan, nefes almadan
İnsan yüzü görmeden
Karanlık çukura değil,
Kara kara yollara gereceksin.

Gidişin çok berbat olacak
Dönmeyeceksin.
Gideceksin, ama, mutlaka gideceksin.

29 Ağustos 1967

FIRAT - I

Be ne vefasızlık, ne nankörlük
Be ne unutkanlık?
Sen nazlı yârim FIRAT
Senden ayrıldım ayrılalı
Rengim sarardı
Gözümde nur, kolumda kuvvet kalmadı
Ötmez oldu, bahçemde bülbüller
Açmaz oldu güller...
Ben senin yüzünden
Dert hamalı oldum.
Dizlerimde derman kalmadı
Ben senden ayrılalı
Gül benzim soldu...
Fırat, Fırat, Fırat
Sen benden ayrılalı
Anam, bacım kardaşım
Çukurova tarlalarına doldu
Hayatları ipotek oldu.
Gavur Dağı, şehitler mezarı oldu.
Yollara düştü Harran
Fırat senin yüzünden
FIRAT, FIRAT, FIRAT...

FIRAT - II

Yıllar yılı senin yüzünden
Köşe kapmaca oynadım
Geleceksin diye bekledim

Emekledim...
Bir gün duysam ki geleceğini
Yatağımı, yorganımı hazırlardım,
Yünlerini çırpardım.
Tarlayı sürdürürdüm
Bağı bahçeyi hazırlardım.
Sap yastığı dayardım köşeye
Seni beklerdim.

Sen, Fırat sen
Vefasız yarim...
Süzülerek nazlı nazlı
Yaban ellere akardın.
Hanı, adın Mezopotamya
Soyadın Edessa idi ?
Şimdi Reha
Ah ah çeke çeke
Seni beliyorum.

FIRAT - III

Senin geldiğin gün Urfa'ya
Yeşil sahalarında fakir fukaraya
Düğün olacak.
Al yeşil giyinecek gelinler, kızlar,
Urfalı bağıracak, zılgıt çalacak !..
Dikenlerin fabrikada kâğıt olacak.
Pamukların, çadır olacak değil,
Pamukların üstünde hoplayan yavrularına
Allı pullu elbise olacak.

Yükselecek sıra sıra bacalar
Fabrikalar bol olacak...
Sen geldiğin gün,
Urfa' da düğün olacak...

Tarih olan Harran uyanacak
Artık Nemrut ateşini yakmayacak
İbrahim ateşe atılmayacak
Bütün yangınları söndüreceksin, Fırat
Biz seni Eyyüb' ün sabrı ile bekliyoruz.

Biz diyoruz ki, Harran seninle
Sarmaş dolaş olacak,
Ve... işte senin düğünün Fırat,
Böyle olacak...

BEN GÜNEYİN ÇOCUĞUYUM

Yanıktır türkülerim
Göz üstüne türkü söylersem
Göz göz olur yaralarım.
Tazelenir ümitlerim.
Karanlık gecelere türküler söylerim.
Beni anam, ıssız bir köy çölünde doğurdu
Çoban olarak doğdum
Keder sürüsünü yaydım, ovalarımda...

Kavalım'da Fırat' ı aşırdım.
Beni anam ne Ataköy plajında, nede Hilton' da
Ne de kaloriferli odada,
Beni anam kaba taş duvarları arasında
Kerpiçten duvar gölgesinde doğurdu.

Gam sözlüm, keder yüküm, ıstırap nişanlım.
Ben hep bunlarla yaşarım.
Hülya deryaları teselli ilacımdır.
Bazen hayellerimde kalorifer görürüm.
Asansörle çıkarım bulutlara

Televizyon varmış !
Ben mum ışığında derdime derman ararım
Tatlı dilimden başka hünerim yok
Yanık türkü söylerim, dedim.
Türkülerimde:"Ağlamın elinden nasıl edim" derim
Gündüzleri yanar, terimle yıkanırım
Seher yıldızı umut yolu
Samanyolu gecemin arkadaşıdır.
Gece kaderim kadar karanlık,
Işıksız gecelerde umut ışıklarım, ay ışığıdır.
Ve yine gökyüzünün süsü ay yıldız
Güneyin çocuğunun umududur.

10 Kasım 1962

AĞLAMAYIN LEY

Bu gece de eve sepeti boş getirdim

Kazanamadım, kazanı kaynatamadım.

Yatın ley, yatın loo...

Komşuda kıymalı ekmek kohı

Acıdır kohlamayın leyy,

Kohlamayın lo

Tepsi tepsi kadayıf geçti

Üzlemeli pilav, süpha[36] geçiy kapıdan

Acıdır bakmayın ley

Bakmayın lo..

Bu gece size

Aş yerine nenni çalacağım,

---

[36] **Süpha:** Şanlıurfa'nın geleneksel düğünlerinde misafirlere ikram edilen yemeklerin genel adıdır. Süpha verilen evde düğüne katılanlara yemek verilirken, evin kapısı bu süre içerisinde açık tutularak tanıdık, tanımadık herkesin gelip yemek yemesi sağlanır. Ayırca tepsilere konularak komşulara ve sini sürenlere (yardımlaşmak amacıyla düğün sahibine şeker veya pirinç gönderen kişiler) yemek gönderilir.

Ekmek yerine beşik sallayacağım,

Siz yatın ben ağlayacağım

Ağlamayın ley,

Sızlamayın loo...

17 Kasım 1967

ANEY - 1

Ben siye bu mektubu Aksaray'da yazıyam,
Ne "Delice" ötüşü ne "Yusubu tutan" ın sesi var
Ne "Kazan Kebab" ne "Şıllık" kokusu var
Dolaştım adım adım aşhanaları
Lokantaları...
Karnım doymadı leyy !...

Sen şimdi kara bahtım gibi
Kara sac üzerinde bazlamaç yapisan;
Hem yapısan hem aktarisan ley...
Buram buram Karacadağ'ın[37] pirinci gibi
Ter dökisen.
Doldur şişeye o ter damlalarını
Esans gibi kokliyim, leyy...

Dün gece gene seni rüyamda gördüm:
Keşkeşli ayzeynen[38] eyvanda gezisen
Babam kırk düğme yeleği'ni soymuş
Üzü kesik annebi ayakkabısını çıkarmış
Sen onu yellisen...
Kız aney çok zor bu şehirde yaşamak,
Ama siye söz veriyem:
Okuyacağam, adam olacağam...
Seni tandırlıhtan[39]
Tezek dumanından,
Kızgın güneş altından kurtaracağam, leyy..
O çiğköfte yoğuran elleriyden öperem.

---

[37] **Karcadağ:** Şanlıurfa'nın **Siverek ilçesi** yakınlarında sönmüş bir yanardağ. Bu bölgede yetişen pirinçler çok meşhurdur.
[38] **Keşkeşli Ayze:** Fırfırlı (Valön) kadın elbisesi
[39] **Tandırlık:** Avlulu evlerdeki mutfak

KIZ ANEY - 2

Bu mektubu siye, şimdi, Beyoğlu'ndan yaziyam :
Deste deste derdim var Aney,
Seni çok öksemişem[40]
Gedemeç[41] kenarında küleğin içindeki
Su mu, ayran mıydı? Aney
Şimdi cünge[42] çekilmişsen
Teşi eliyde biye kazaklık yünk mi eğrisen?
Yoksa çırık mı çevirirsen?
Bütün bunlardan seni kurtaracağam leyy...
Okuyup, gelecağam
Dergah dergah yazılar,
Sütun sütun minaralar yanına
Sıra sırra, saf saf
Fabrika bacaları koyduracağam.
Yeminliyem Aney,
Siye hayırlı evlat olacağam.
Boranı kiftesi[43] yuvarlıyan elleriyden öperem.

KIZ ANEY - 3

Bu mektubu da, tarihinin büyük şehrinde
Sokakları geniş geniş Ankara'da
Gökdelenler gölgesinde yazıyam
Topdağı' nın Dedeyin Serinci'nin gölgesini arıyam, Aney...
Son sınıftayam,
Siye faydalı olamasam namerdem.
Bir sabah güneşle beraber,

---

[40] **Öksemek:** Özlemek
[41] **Gedemeç:** Eşik
[42] **Cüng:** Köşe
[43] **Boranı:** Şanlıurfa'da yapılan bir yemek

O ak şaçlarıyı iri dişli darakla darıyken
Bir fabrika dumanı görecaksan...
Babam sevincinden yiğit göğsüne vuracak,
Bacım Heco zılgıt çalacak
Ve Urfam cennet bahçalarına dönecek
Fırat'la Harran' ı barıştıracağım.
Aney, eğ kulağı, bi söz söyliyacağam:
Gelir gelemez evlenacağam.
Arına – namusuna
Teline duvağına,
O kınalı ayağına, kurban olduğum
Urfalı iste, leyy...
Burda evlenemem Aney
Yuvamı kurduktan sonra
Derdimi derdikten sonra
Ben siye kul köle olacağam, Aney ;
Seni Allah' tan sonra seviyem Aney!...

KIZ ANEY - 4

Okudum, Aney
Adam oldum.
Artık dertlerden kurtulacaksan
Artık siye bakan var.
Oğlıy öğretmen oldu.
Get Dergâh'a kurban kes,
Gamı, kederi
Karakoyun'a[44] akıt
Oğlıy öğretmen oldı.
Hestahanay doktorsuz
Sokaklarıy yolsuz,

---

[44] **Karakoyun:** Şanlıurfa'nın içinden geçen dere.

Mektepleri hocasız,
Fabrikalarıy bacasız kalmayacak..
Gül eğlen leyyy...
Oğlı bakan oldu.
Yumurtalı köfte yoğuran elleriyden öperem, leyy...

KIZ ANEY - 5

Bu beşinci mektup
Ancak bu kadar...
Sebep olan, kebap ola...
İşleri yarım bıraktım,
Yapamadım.
Yedik yumruğu..
Hıyanetin cezası, bu...
Bende onlarla çektim.
Ne ektim,
Neler biçtim ?
Beni affet anam,
Aney !...

25 Temmuz 1970

OĞLUM

Senden ne çıkar,
Ben böyle doğurdum ki
Ben Ebu Harran' ı doğurdum
Sabrın sembolü Eyyub'ü doğurdum.
Bereketin sembolü İbrahim'i doğurdum.
Ben İsa'yı sinemde besledim
Ben cesaretin sembolü Şeyh Mesut'u doğurdum.
Şairlerin piri Nabi'yi,
Ben Dede Efendi'yi, Nebi Efendi'yi doğurdum.
Ben ananızım.
Ben helâl edecağam
Ben Sabırlıyam.
Elbet bir gün vefakâr
Oğlum doğar.
Onu beklayacağam...

DÖNER

Dolap dertli dertli döner
Binenler eğlenirler.
İnsanoğlu Ay etrafında döner,
Aya inen eğlenir
Aylar hızla döner
Alanlar eğlenir
Memur ay, ay der döner
Ay başında eğlenir.

Bizim de ayımız var
Hergün ay, ay'ımız var
Biz ay, ay der döneriz.
Bizimde ayımız var.
Ayı gören eğlenir.

10.Aralık.1969

ŞEYH ŞAMİL

Kişnedi atlar
Bozkurt çevirdi kulaklarını
Çadır titredi.
Kalpağının renginde,
Umuzunun denginde
İri yarı,
Dünya kadar bir adam
Çadırdan çıktı.
Gökyüzüne baktı,
Sanki Cengiz Han
Ayağa kalktı.
Bağırdı:
" - Bugün savaş var !
At getirin."
İnsanlar bulut oldu,
Tozla...
Şeyh Şamil' in atı vuruldu
At yerine, dağa bindi Şeyh Şamil
Kırbaçladı dağları,
Çiğnedi ovaları
Yaylalara indi, Şeyh Şamil..

21 Aralık 1954

KIZMA AĞAM

Sen ağaç gölgelerinde,
Sen Hilton'da
Sen Ataköy Plajı'nda
Sen Belan'da yaşa...
Toprağıma serpilmek için gönderilen
Gübre parasını,
Harran'da yayılmak için
Gönderilen manda kredisini
Sen memlekete döviz getirecek
Dolar artığını ye sabahlara kadar.
Eğlen, göbek at, sırt üstü yat.
Kızma ağam, kızma ağam
Ben elliyedi derece sıcak güneşte
Ben vantilatörsüz dükkanda
Ben tezek dumanlarında
Ben mayın tarlalarında
Yaşayacağım.
Ben ekmeğimi taştan çıkarır,
Ben ekmeğimin hakkını yerim
Ben Hilton'a değil dağlara dağlara
Ben Belan'a değil bağlara bağlara
Ben dolar artığına değil
Türk lirasına bakarım.

Sen arabana bin
Sen uçakla dolaş
Sen viski iç...
Sen haram kokan, şarap kokan

Loş salonlarda yaşa...
Sen hayat kadınlarının kucağında yat.
Sen localarda,
Sen namus hırsızı
Bacalarda dolaş, dolaş...
Kızma ağam, kızma ağam
Ben taban kuvvet hedefe
Ben viski yerine ayran
Ben loş odalar yerine tarlalara koşar,
Ben hayat kadınları yerine
Öz yavrumu öperim.
Senin elinde eldiven,
Senin kadife pantolon,
Senin belinde tabancan olduğu halde
Sen esnafı dolandır;
Sen çal-çırp, giydir.
Kürk, manto, mini etek..
Taksitleri ödeme
Onu da ye..
Kızma ağam, kızma ağam...
Sen kendin söz söyletme
Sen hükümetin verdiği tohumluğu
Etraf şehire sat,
Git pavyonda göbek at.
Ondan sonra benden değildir, deyip
Fakire fukara bühtan at..
Kızma ağam, kızma ağa,
Sen çık çardağa,
Bize mağara..
Olur mu böyle, Süleyman ağa?
Benim nasırlı ellerimde kan,

Çıplak ayaklarımda diken
Isırgan tarlalarında yürürken
İğne ile kuyu kazarken
Mutluyum ağam, mutluyum ağam.
Çünkü ben,
Ne sağdayım, ne soldayım.
Çünkü ben
İnsanın güvenin,
Çalışanların yanındayım.
Türküm, ulu bir milletim
Kızma ağam, kızma ağam
Ben ne senin,
Ne onun uşağıyım.
Ben Ata'nın kuşağıyım,
Ben milletimin uşağıyım...

12 Mart 1970

ÜMİT

Sararan rengimin
Solan çiçeğimin
Rengi...

Harran Ovası'nda kurumuş dudaklı
Çiftçimin,
Deste deste biçtiği buğdayımın
Tahılımın rengi
Sarı, sarı, rengim
Sarılım, sarılım, sarılım aman!

Ömrü az olan, Harran'da bahar
Bahar' da Harran
Aynızeliha'da Halil' in rengi
Yeşilim, yeşilim, yeşilim aman!

Hardal dalında sarıçiçek
Hardalın yeşili Urfa'nın rengi
Sarılım yeşilim, Urfalım aman...

SEN DE BİLDİN BEN DE BİLDİM

"Ahmet Karaoğlan"a[45]
Yollar uzun gelemedim,
Derdimi bildiremedim
Çok uzundu söylemedim
Kaderimiz kara imiş...
Sen de gördün, bende gördüm.
Muradıma eremedim,
Tatlı bir gün göremedim,
Bunu sana diyemedim
Kaderimiz kara imiş..
Sen de duydun, bende duydum
Sen gittin yaban ellere
Düşürdün dilden dillere
Ateştim, döndüm küllere
Talihimiz kara imiş..
Sen de bildin ben de bildim

[45] **Ahmet Karaoğlan:** Genç yaşta İzmir'de vefat eden Şanlıurfalı ses sanatçısı.

Kavuşma kaldı mezara
Al yeşil yerine, kara
Beni ahrette ara
Talihimiz kara imiş...
Sen de sezdin, bende sezdim.
8 Eylül 1971

SADAKAT

Sadıkım...
Sadık !
Sözüme,
Özüme,
Aşkıma sadıkım.
Bir köpek sadakatiyle
Bağlıyım.
Kapına,
Yapına,
Tapına, tapına
Sana sadıkım.
Aşkımsın,
Vatanımsın,
Bayrağımsın.
Ben ancak sana
Yalnız sana
Sadıkım.
Sen benim
Urfamsın, vatanımsın

OĞLUM OĞLUM [46]

Sen toprak için yaratılmış
Sen ölüm için, amma
Ya ben?
Ben nasıl dayanacağım,
Gidişine can verişine..
O yalvaran göz,
O ceylan gözler..
Hele, sen baba deyişine,
Son bitişine...
Taşıyamadı kucağımda
Sanki, gözüm seninki gibi kapandı.
Sanki, dudağım seninki gibi yandı.
Tir tir tiredi dizim.
Bitmeyen sızım,
Kalbimde sancım
En şiddetli acım.
Dünya zindan
İçimde ağıt, fiğan..
Senin son
Senin daha dönmemek üzere
Toprağa verişime

11 Nisan 1959

[46] Mustafa Dişli bu şiiri vefat eden oğlu Şahin için yazmıştır.

ÇİLELİ BÜLBÜL

Gül dalından şakır şakır şakırdım,
Dökerdim yaşımı güle güle
Çileli bülbül, çileli bülbül...

Yerim eskiden yeşil yeşil daldı.
Bana en sonunda kuru bir dal kaldı.
Çileli bülbül, çileli bülbül...

Artık ağlasan ne çıkar ne olur.
Boşalan dilenci elinde ne kalır,
Çileli bülbül, çileli bülbül...

KERVAN

Naci İpek'e saygılarımla

Uzaktan gelmiş gibi
Bir edan var.
Dert yüklü,
Keder yüklü,
Gam yüklü,
Yedibin yılın yolcusu kervan...

Kurak kurak topraklar
Susuzluktan çatlamış topraklar
Susuzluktan kurumuş dudaklar
Deve sabrı kadar yüklü kervan.

Ne olur, dur, biraz dinle
Nereye, nerelere böyle,
Seni Nemrut' mu kızdırdı, söyle ?
Bu ani gidiş değil,
Bir değil, bin değil,
Yedi bin yılın yorgun kervanı.
Türbe türbe, dergâh, dergah
Toprak, taş, yerden yükselen bin ah var, ah!..
Bu ahları dinle kervan...

Burası Harran...
Bir seher vakti uyanacaktın, uyan !
Bir kervan değil, bin kervan geçer uzaktan
Duyduğum, yalnız, çıngırak sesi var;
Uzakta, çok uzaklardan...

Sanki sırsır böcekleri
Sanki İbrahim'in melekleri
Sanki Eyub'ün sabır gelinleri
Yüklenmiş kervanın sırtına
Yedibin yıldan beri, muttasıl[47], güç eyler.
Hep geçer buradan
Bağırdı yanık sesle Ayn-ı Zeliha,
O da dedi, uyan
Tarih dolu Harran.

Burası Harran,
Kaderin, rest çektiği diyar.
Burası Harran

---

[47] **Muttasıl**: Aralık vermeden, devamlı.

İlmin, irfanın bittiği yer !..
Burası Harran, yeşil ağaçlar altında
Bağdat'a yolların gittiği yer
Gelirse dertlere derman,
Gelmezse baykuş öten bir viran.

Nerede kervansaraylar?
Kervanlar nerede konaklamışlar,
Nerede gülmüşler,
Nerede ağlamışlar ?
Sanki yedibin yıldan beri
Ağlamışlar, karalar bağlamışlar.
Sanki dünyayı doyuran
Harran'ı unutmuşlar.

Kesilsin artık, derinden gelen ahlar.
Çıksın meydana, Şıh Maksutlar, Ayn–ı Zelihalar.
Dursun şu kaçan zaman,
Uyan derin uykudan, Harran, Harran, Harran...

Dinsin artık
Çatlamış topuklardaki kan.
Bitsin bu hayâsızlık,
Kahrolsun bu hırsızlık...

El ele verip durdurun bu kervanı,
Unutsun Urfa'm kederi, gamı.
Harran'a acımak bu mu ?
Gel artık, ilim dolu, irfan dolu kervan.
Üniversiten açılacak Harran
Güneş doğduğu an guruptan

Selam sana Harran'dan.
Elbet artık bülbül ötecek
Kervan, senin de derdin bitecek!

Bir nehir misali değil,
Bir deniz misali değil,
Bir damla su için uyan !...

Burası Harran yaaa....
Sen yan Harran...
Yahut yetiştir sabır, ya sen gel kervan.

URFA URFA ÖVERLER

Urfa Siverek överler,
Yolda bulgur döverler.
Korkma korkma sevgilim
Öldürmezler severler.

Kız Meyremo Meyremo
Hava atar, çalım satar Meyremo
Aynaya bakar, fiyaka yapar Meyremo...

Urfa'nın yollarında
Kelepçe kollarında
Allah canımı alsın,
O yarın kollarında...

Kız Meyremo Meyremo
Hava atar, çalım satar Meyremo
Aynaya bakar, fiyaka yapar Meyremo...

6 Mayıs 1944

GEL

Gel, sanatkârım gel,
Gel esnafım.

Gel yığıl
Sağdan gel,
Soldan gel,
Köyden gel,
Bucaktan gel,
Her düşünceyi bırak
Vatan için gel...

Hangi kentten gelirsen gel...
Ankara'da sahibine gel.
Şerefe gel,
Şana gel...

Sen, tutan biri var;
Bizim Tiyanşan'a gel...

22 Eylül 1971

AĞASI VAR

Ağası var
Beği var, ağası var
Ellere kazan verdi
Bizde yağ tavsı var.

Ceylanımı yad ellere vurdular,
Kadehime zehiri doldurdular.

O YARAM

O yaram
Göz göz oldu o yaram
Gözüm dosta hor bakma
Vallahi seni oyaram

KARA GÖZLER

Kara gözler
Kararmış kara gözler
Yelken deryalarda dalmış
Kaptanı kara gözler

GÜLE NAZ

Güle naz
Bülbüle naz, güle naz
Girdim yar bahçasına
Ağlayan çok, gülen az

ALMA YANI

Alma yanı
Kızarmış alma yanı
Nasıl kabre koyarlar
Muradını almayanı

DAĞDA DUMAN

Dağda duman olur mu ?
Beyde ferman olur mu ?
Ciğerim parça parça
Derde derman olur mu?

KALA YERİ

Kala yeri
Yıkılsın kala yeri
Yandım kara kül oldum
Gelmesin kara yeli...

İSFİHANDIR

Yar adı İsfahan'dır
Gözleri ev yıkandır
Lütf edip yüziy göster
Bağrım dolu kandır.

YAR ADI HAVVA

Yar adı Havva mıdır?
Derdime deva mıdır?
Ben sevdim eller aldı
Bu Allah'tan reva mıdır?

DAĞ DİBİNE

Han dibine
Kalmışım han dibinde
Eller bağlarda yaşar
Ben kaldım dağ dibinde...

KARA GÖZ

Kara göz
Yaktı beni kara göz
Ateş beni yandırmaz
Yaktı beni kara göz.

SÜRME BENİ

Sürme beni
Çek göze sürme beni
Kapıyda kul olmuşam
Darılıp sürme beni

DAĞLAR

Dağlar dağladı beni
Gören ağladı beni
Felek siye ne yaptım
Derde bağlattı beni

OK SENDEN

Ok senden
Yara benden, ok senden
Yolcu yoluya kurban
Selam et, yara benden...

KULİYAM

Kuliyam
Kurbaniyam, kuluyam
Sen Allah'lık etmezsen
Ya ben kimin kuluyam ?

ŞEKER EKTİM

Şeker ektim
Yar göğsüne şeker ektim
Sen gittin ellere
Derdiyden neler çektim.

AĞLAMAKTAN

Ağlamaktan
Kör oldum ağlamaktan
Tüccarda bez kalmadı,
Yaramı bağlamaktan.

KIBRIS

Neslimin çiçek kokan parçası
Namazımın bükülmez seccadesi,
Seni bir gün doya doya koklayacağım
Senin üstünde sabah namazını kılacağım

GÜL MEMEYDEN

Gül memeyden
Gül kokar, gül memeyden
Yemlik kuzu olaydım
Emeydim, gül memeyden

SENDE YETİM

Sen de yetim
Ben öksüz, sen de yetim
Binmişsin aşk atına
Yavaş git, ben de yetim.

SÜRME BENİ

Sürme beni
Çek göze sürme beni
Kapıyda kul olmuşam
Darılıp sürme beni

HUMU

Bu gözler humu gözler
Ay batmış günü gözler,
Ben o yarı gözlerim
Acep o yar kimi gözler

SU

Sen olmadığın yerde temizlikte yok olur.
Sen olmadığın yerde umutlarımız söner.
Umutlar yeşillenmez, bitki bitmez...

Tabiat alemi kül olur.
Sen olmadığın yerde, her tarafta kül olur.
İşte şimdi Urfa böyle bir diyar oldu.
İstemez eksik olsun ne şan, ne şeref...

Bahçelievler, Kaleboynu oldu.
Gazilik, kahramanlık şanla yaşanmaz,
Bir tas su verin ciğerim kavruldu
Gül bahçelerimde güllerim soldu.

Nar bahçemde gülüm narım kurudu,
Ateş yandı bahçelerde, bağlarda, ihtiyar dağlarda...
Kaya gölgesini aradık durduk.

Eridik kül olduk, yerimizde durduk,
Suya selam, suya saygı, suya sevgiler...
Su su su su su...
Kaçmış yine gecelerin uykusu...

20 Temmuz 1984

Mustafa Dişli 11 Nisan Urfa'nın kurtuluş töreninde-
1968

Terziler Derneği olarak sünnet ettirilen çocuklar ile

IV. MAKALELERİ

FIRAT'I HER YERDE İSTİYECEĞİZ [48]

Dişli

Ellerimizi Havaya açıp: Allahım bize Fırat'ı çok görme derken yer gök titreyecek, bütün canlı varlık buraların sakinleri dile gelecek herkes ellerini havaya açacak isteyecektir. Herkes bir şey yalvaracaktır.

Bir devlet büyüğü bizden ne istiyorsunuz derse;

Fırat...Fırat.. Fırat.. diyeceğiz.

Neşeli anlarımızda Fırat,

Istıraplı anlarımızda Fırat,

Her yerde Fırat,

Her şeyde fırat .

Ne topluluğu olursa olsun, münasebet olsun olmasın, ilgili, ilgisiz neresi olursa olsun Fırat'ı her yerde soracak her şeyde onu arayacağız.

Mevlütte duamız o olacak ..

Camide ilk niyazımız o olacak.

Bizden bir şey isteyen olursa, en büyük isteğimiz olan Fırat'ı halırlatacagız. Bizden oy isteyen olursa Fırat'ı söyleyeceğiz.

Seçilmek istenen herkes, bizi Fırat'la avlamasın, söz versin kandırmasın, Fırat için önderimiz olsun, göksünde rozet Fırat olsun. Çay içtiği bardakta, su içtiği tasta, kahve içtiği fincanda Fırat olsun.

Leyla ile Mecnun'u kavuştururcasına Fırat'la Harran'ın kavuştuğu gün dünyayı besleyen koca ovaya saadet yağsın refah yağsın.

Evet münasebetsizler isteğimizi münasebetsiz bulurlar. Yolumuza her yerde Tekaütoğlu gibi adamlar çıkabilir, biz onlara sadece "kervan yürür" diyeceğiz yolumuzda durmadan yürüyeceğiz.

URFA [49]

Mustafa Dişli

Her devrin duvarında, öldürücü silahların gazi yarası olan şehir.

Mezar taşlarında dahi kurşun yarasını alan şehir.

Her devirde şansızlığı, talihsizliğinden solan şehir.

İlmin irfanın demet demet sazı ile güftesi ile bestesi ile göğsüne vurup zılgıtlayan senin için şivan şehir.

---

[48] Mustafa Dişli'nin bu yazısı 06.01.1962 yılında Şanlıurfa'da yayınlanan **Demokrat Türkiye Gazetesi**'nde "Dişli" adıyla yayınlanmıştır.

[49] Urfa, Mustafa Dişli, Makale, **Balıklıgöl Dergisi** Mart-1967 Say:4. S.8-Urfa

Her devirde sahipsiz kalan şehir... İçinde barınanlara dargın sinesinde doğanlara kızan şehir. Tarih boyunca düşmana baş eğmeyen bu uğurda, tarih olaylarına, deste deste yanlışlıklarla dolan şehir.

Hanların, hakanların, padişahların, paşaların, kürek kazmasına kurban şehir... Ermeni patırtılarında dost ve düşmana talan olan şehir...

Tarlalarında sarı altın başak, uzun saçlarını susuzluktan yolan şehir...

Gece-gündüz sönmüş ışıklarıyla tarihin ilk çağında kullanılan mum gibi yanan şehir. Yetiştirdiği, yük yük ton ton fıstıkların ismini komşusuna veren şehir...

Evliya ve enbiyalara aguşunu[50] açmış, yalandan hoşlanmayan daima doğruya giden, büyük zatların yeşil türbelerine verdikleri emre uymayıp, halka dolap tuzak vaad inanılması güç yalanlarla boğulan şehir.

Hani Urfalı beklediklerin hani? Her devirde verilen söz, her devirdeki cennet hayatı hani? Sen sabırlısın Hz.İbrahimin bereketini, Hz. Eyyubun sabrını nereye sakladın?

Senin annen, sırtıyla su daşıydı

Baban, Fransızlarla yaka yakaya savaşıdı

O zaman Urfa Kurtuluş savaşıydı

Sen o ananın o babanın oğlusan oğlu

Sen yağmur duasında Allah'tan yağmur isterken, göz yaşlarına yağmur taneleri arkadaş oldu. Sen o nurani yüzüne yağmur taneleri damladıkça sevinç içinde sesin arşı alayı çıktı.

Sen her şeye layıksın...

Yine bekliyoruz, rüyalarımızın gerçek olmasını, yaslı ve korkusuz fakat yıllar yılı çatlamış dudakları ile, nasır tutmuş ayakları ile, deve dikeni gibi sert kılları ile yatağında bekleyen erkek. Harran; süzülüp yaban ellere geçen Firat'ına kavuştuğu an sağdıç ona küvre olacak. Er kişiyi sabırla bekleyecek, kara talihinin yok olduğunu yıkılmış tahtının dikildiğini gördüğüm gün, sana kurban olacağım URFA

[50] Orijinal metinde tashih hatası olsa gerek. "abuşunu" şeklinde yer almaktadır. Doğrusu "kucak" anlamına gelen "ağuş" kelimesi konulmuştur.

Mustafa Dişli Adana Öğretmen Okulunda

KENDİ KENDİMLE KONUŞTUM

Dişli

32 senenin tatlı ve acı günlerini görmüş yolun yarısına gelmiş ilk, ortaokulu Allah'a şükür tamamlamış öğretmen okuluna gitmiş arka kapıdan çıkmış, liseye gitmiş yan kapıdan çıkmış, öğretmenlikten sonra artistliğe ondan sonra yağ tüccarlığına daha sonra kalaycılığa sonra terziliğe. Bu kapıları çalmağa giderken ressamlığa, şairliğe, sporculuğa (yüzme dahil), gazeteciliğe heveslenen bu hercai adamı aradım aradım buldum bir kaç sual sormak istedim.

— *Kaç yaşındasınız?*

— 35, 62'de 30

— Yabancı dil bilir misiniz?

— He lo.

— Kaç vali gördünüz?

— Bu yaşa kadar 7 vali bir de paşa vali.

— Sevdiğiniz renk?

— Siyah beyaz

— Meyvelerden?

— Turp

—

— Sebzelerden?

— Maydanoz

— Hayatta sevdiğiniz insanlar?

— Bütün insanları severim, fakat unutmaktan korktuğum iki arkadaşım vardır, onlardan başka babam oğlum ikisi de merhum.

- En çok neye güldünüz?

5 ay evvel Urfa'ya gelen Amerikanın meşhur komedi kordelası olan soytarıların kıralı, kıralların soytarısı filmine halen gülerim.

— Bu günler, neşeniz kırık neden?

— Amcamın kırık, dayımın kırık, dul annemin kırık, çocukların dayısının kırık, benimki nasıl kırılmasın, neşe mi kaldı.

— En çok hoşuna giden mektup?

— Hiç açık mektup almamıştım geçen gün bir mektup Fırat gazetesinde çıktı. Anlamağa çalıştım anliyamadım, mektepte cebirim zaifti, galiba onu bir cebir hocası yazmış olacak. Üç bilinmeyenli bir denklem şayet dişli olmasaydı 4 bilinmeyenli olacaktı.

— Hayatta sevdiğinizi söylediniz ya sevmedikleriniz?

— Dedim ya insan olan herkesi severim, madem ki istiyorsun eğ kulağını söyleyeyim Pıs... Pis... Pis ., Pis .. Allahını seversen kimseye söyleme yerin kulağı var jurnal ederler.

— Son sual, niçin hakemlik etmiyorsun, lisedeki vazifenden niçin ayrıldın bazı konserlerden yarim kalkıyorsun?

— Bir zat var beni görünce hemen soruyor (Bunu kim çağırdı) o adam yarım geliyor, ben yarım kalkıyorum, ne yapalım Allah'tan dileğimiz ikimiz bir memleketin havasını dahi bölüşemiyoruz. Allah hakka yardım eder. Kendi memleketim de memleketsiz olmaz ya.

Mustafa Dişli, 11 Nisan Şanlıurfa'nın Kurtuluş töreninde çetelerle birlikte

RESİM İŞ SERGİSİ

Mustafa Dişli

İstikbalin öğretmenlerinin: sulu boya, oyma, kesme yapıştırma, yırtma yapıştırma, kalem ve mürekkeple yapmış oldukları küçük eserleriyle büyük işler başaracaklarını yadedişleri onara bel bağlıyanlar sevindirmiştir.

Urfa'da Kız Öğretmen Okulu'nun açılışından beri halka, efkâr-ı umuma varlıklarını gösteren ikinci gösterişler olmuştur. Geçen sene itina ile hazırlamış oldukları müsamere ve bu sergidir. Henüz kendi kabına yerleşmemiş bir kültür yavaşından bundan daha üstün sergi beklenemez.

Resim iş öğretmenini ne bu sergiyi süsleyen ona emek sarf edenleri, candan tebrik ederken istikbalde daha büyük başarılar dilerim.

Urfa Sanat Okulu Halk Oyunları ekibi ile

SORUYORUM CEVAP VER[51]

Mustafa Dişli

Urfa Kurtuluş Bayramı'na hazırlıklar devam ederken, yıllardan bu bayramın daha sürekli daha ahenkli geçebilmesi için çırpınan bir vatan evladı olarak, bazı hadiseler bizi seyirci bırakıyor.

Bu üzüntü içinde kendi kendime soruyorum.

Urfa kurtuluş piyesini yazdınız muafiyetinizin derecesi.

— Evet Urfa Kurtuluş piyesini 11 Nisan'da Urfalılar yazdı, ben kaleme aldım, 5 sene üst üste Urfa Halkevi'nde, sinemalarda oynandı alkışlandı. Hatta öğretmen okulunda o zamanın Belediye Reisi Ömer Alay okuldan izin alarak yine belediye Reisi Merhum Reşit Akyüz, askerden il alarak getirip piyesi tekrarlattılar. Yıllar bizi kötü tesirlerden kurtarmadı, şimdi her şey hazırken kendi hemşerilerim ve bu işlerden bihaber kompetanlar daima bu gibi muhitken bizi uzaklaşırdılar.

—Urfa kurtuluşu folklor ekibi ve Milli oyun piyesler nasıl olmalıdır?

—Urfa'nın müzik severleri o gün için ne derlerse onu yaparlar. Fakat programı Milli ekibin giyinişi yine bilgisiz ellerdedir. Giydirilmekte, kuşatmakta

[51] Mustafa Dişlinin bu yazısı 14.03.1963 tarihli Demokrat Türkiye Gazetesi'nde yayınlanmıştır.

yabancı tesirden kurtardıktan sonra Milli duyguya aşık olan gidip bayramı seve seve süsler. Eğer İl Eğitim merkezi, bayrama bir ay kala alışsalardı bir mehter takımı dahi çıkarabilirlerdi. Gece misafirlere misafirperver Urfa'nın şanına yakışacak bir gece. Tarihi Urfa'yı tanıtmak şarttır.

—Niçin gidip de efendim piyes var, eleman var, salon var, hazırlamayalım demiyorsun?

—Urfa bir zavallı şehir, hiçbir babacan derdini dile getiremez. Çünkü sorulan yerler, diğer yeni küçük görür söylemeye utanır.

MEHMET H. ÖCAL KARDEŞ

Mustafa Dişli[52]

Samimiyet ve iyi niyet dolu yazınız gözlerimi yaşarttı. Zengin Urfa folklörüne desenlerle, sözlü ritimlerle beslenmiş hareketli figürlerle seslenen Urfa folkloru. Ne Çare.

Geline bak geline
Kına yakmış eline
Düşmüş sarhoş diline

Bağırmak çağırmak para etmiyor Sayın Öcal, kimlere gitmedim. En büyük taşlara başımı vurdum, derledim, topladım yardımcı arkadaşlar sayesinde öğretmenler derneğinde Sayın Valimiz ve o günün Urfa misafirlerinin huzurunda Urfa'yı dile getirmeye çalıştım. Allaha şükür dediğim oldu bir kıpırtı gördük, fakat (Havar eliden Urfalı Havar) dedim, intizam ve insicamsız hareketler folkloru bu gün yine kötüye götürüyor.

Bir dirilip ayağa kalksa folklor Urfa'ya turist celbi için tarihi yerlerimiz yanında yardımcı olur, yoksa "Hala Hala Hey" derler adama. Daima çizgi harici tutulduğum halde daima Urfa'mın faydalarında çizgiye kendim girmişim.
Evet Sayın Öcal Kardeş Urfamın esiriyim

Kan Urfa, can Urfa, canan Urfa
Sana bin canla hayranım Urfa

Kendi doğduğu şehrin kurbanı olmasaydım, soyumun kaniyle sulanmasaydı bu şehir, kendimi, çoktan istanbul'da bulmuştum. Gitseydim dahi cebime bir avuç Urfa Toprağı koyarak giderdim, çünkü hakkın şehrinde halk çocuğuyum.

---

[52] Mehmet Hulusi Öcal 19 Nisan 1967 tarihli Demokrat Urfa Gazetesinde Urfa Folklorunun gönüllü Hizmetkarı Mustafa Dişli" adlı makalesi üzerine Mustafa Dişli 22 Nisan 1967 tarihli Demokrat Urfa Gazetesinde bu makaleyi yazmıştır.

11 NİSAN

Mustafa Dişli

Bir yıl daha geçti kendini kurtaran bir kentin 64. yılını idrâk etmiş, kurtuluşumuzun biraz sonra canlı tablosunu sunacağız. Bu tablonun (yadırgamadan, mubalağa yapmadan) hazırlanmış bir orduya karşı, kurtuluş tarihini yapan atalarımızın izindeyim. Her gün, her an düşmanla karşı karşıya gelebiliriz. Her an hudut boylarının korkusuz kahramanları olarak, bir 11 Nisan değil, bin 11 Nisan yapacak güçteyiz. Atalarımızın ruhu şad olsun ve bize güvensinler içte kurtuluş tablomuz.

Ben bir Türküm

Düğün başladı. Oniki kahramanın mahallede kurduğu örgütler düğüne gelmiş gibi savaşa meydanına koştular ve vuruştular, vuruştular yılmadan vuruştular.

Büyük Hacı Mustafa, Karakin'i haklayan Kırmızı Hacı Mustafa Güven, Şıho Ramazan, Barutçuzade Hacı Molla oğlu, Aydogdu Halil, Ali Sayım ve Şıh Aga bizzat cephede çete ekiplerinin başından ayrılmadılar. Takviye Kaleboynu'ndan oldu, Ali Şelli Ağa, Gülzade Osman Efendi, Harankapısı'nın eşsiz kahramanı Nabizade Hacı İmam, Komser Şakir'in Urfalı olmadığı halde savaşa katılması kahramanlığın şaikasıdır.

(Şehitler listesinde Mehmet Emin Akyol, Şekercizade ilk şehit Hacı Ahmet Rastgeldi'nin hikayesi...)

Başa kalkmam çabalarım ölürem.....

İşte bir ihanet tablosu daha elçileri geliyor, cephede gözleri bağlı muhafızlar altında gönderiyor. Biz kahramanların kararı terk edeceksiniz burayı ya ölüm, ya istiklal. Bu mukaddes toprakları düşman çizmeleriyle çiğnetmeyiz. Kararımız; defolup gitmenizdir.

Öyle gideceksiniz ki, arkanıza bakmadan, gideceksiniz ki bu toprağa ayak basmadan gideceksiniz. Siz çapulcular, sizi beynamuslar, Paris neresi Urfa neresi? Bir hücumda hemen kesildi sesiniz. Geliyor Büyük Hacı Mustafa'nın çeteleri geliyor.

"Dı yeri, yeri çetelerim yeri.
Kahramanlar yürüyor, dönmüyor geri."

"Dağlarda uğuldar, göklerde gürler.
Yankılar dinmeden söyler günü,
Urfa'yı bir daha kükrer görürler,
Her Onbir Nisan'da anarken dünü."[53]

---

[53] Bu dörtlük **Urfalı Şair Hulusi Kılıçarslan**'ın yazdığı **Urfa Kurtuluş Marşı**'ndan bir bölümdür. Bu marşın diger bir dörtlüğü de şöyledir.

Tarihe nişandır kurtuluşumuz.
Bize armağandır kurtuluşumuz
Bir eşsiz destandır kurtuluşumuz
En büyük şereftir Türk oluşumuz

ÇALIŞMAK

Mustafa Samir Dişli

Urfa için çalışmak, millet için çalışmak temas etmeden mevzuya girmeyeceğim. Dedikodu cemiyet hayatımızın tartılı fas çekirgesi kadar bir afatıdır. Dedikoduyu bırakalım, çalışalım, çalışanları yolunda alıkoymayalım.

Urfa'da bir metoroloji istasyonu vardır, onun çalışkan bir hemşehrimiz olan müdürüne hiç nazarlarınızı çevirdiniz mi? Aletlerin temizliği, bahçenin her şeyinin intizam ve temizliği, bir de bunun yanında ağaç, çiçek yetiştirmek eskiden kendisine kümes halinde teslim edilen binanın sonu ve bugünkü Şehitlik sırtını süsüleyen inci gibi binası.

Şöyle bir stadyum bahçesine uzanın fıskiyenin direk boyu yükselen suyunu, bahçenin intizamını, ağaç ve çiçeklerin normal halini görünüz. Urfa'da ağaç, çiçek nasıl yetişirmiş, çalışmanın semerisini görürüsünüz.

Tekel binasının Urfa'da daha görmediğiniz giriş yolu, iki yolu iki tarafı bahçe çamın mışıl mışıl kokusu başka bir alaem başka bir hayat.

İşte kendilerini işine gücüne vermiş iki hemşehirmizin herkes onlar kadar çalışsa, Urfa'da ağaçlanmayan boş yer kalmaz. Herkes onlar gibi işine dikkat etse hiçbir işimiz aksamaz.

Değerli hemşehrilerim çalışmanızı ve sizleri takdir temek elbetteki vazifemizdir başarılar dileriz.

FIRAT'I URFAYA YAKIŞTIRMAYANLAR

Mustafa Dişli

Duygusuzsun, bilgisizsin, görgüsüzsün, Urfa'nın tarihini okumadığın için bilgisizsin. Harran'ı görmediğin için görgüsüzsün, duygusuzluğun da yazdığın yazıdan anlaşılıyor.

Urfa'nın 3 zümre yükselmesini istemez.

1. 40 defa istila etmek isteyen Ermeniler ancak 40 defa bu topraga gömüldüler onların torunları istemez.

2. Fransızlar Urfa'ya geldiklerinde, kokusu açık boş bir bina zannettiler Urfa'da bir iman şahlandı ve Fransızların bekli de bizden alacakları bir intikamları vardır onu için istemezler.

3. Urfa bu hazreti Eyyup'tan nasibini almış Nemrut denilen Hazreti İbrahim'i ateşe atan Nemrud'un tahtını tacını devirdiği için Nemrudiler sevmez.

Aydında senin fikrine hizmet edenlerin olduğuna inanmıyorum. Fakat senin düşmanlığının nereden geldiğini anlayamadım. Ben biraz utangacım eğ kulağını bir çift sözüm var. .....öyle değil mi yoksa rahmetlik olan Topal Fazo amca ile Kavak Ali amca ile tanıştın mı?

Bir düşmanlık da oradan gelir.

URFAYI SEVMEK

Dişli

Urfa'ya faydalı olmanın veya olabilmenin tek yolu, Urfa'ya ve Urfalılara hizmettir. Bu hizmetler saymakla bitmez, ancak bazı noktalara işaret etmek mecburiyeti vardır.

Heybetli bir kahramanın uyuduğu gibi uyuyan şehir. Kalkınmasıyla kollarını sıvaması bir olacak. Çalışacak, kazanacak, birleşecek, memleketini imar edecek, fakat bunu uyandırmak, bir parmak işareti vermek büyüklere düşer.

Bir baba şefkatine ihtiyaç vardır bu diyarın. Tüm yönlerden kalkınmaya himmet bekler bu tarihi belde.

Bayağı, küçük işlerle uğraşmak büyük dertleri unuturur ve bu hab-ı gaflette olan şehri uyandırmaz uyutur... uyutur.

Zamanı bir nimet bilelim, elele bu derde bir çare, bir derman bulalım. Urfa'yı, Urfalıyı sevelim. Bir yabancı gibi, bir misafir gibi değil; bir Urfalı gibi sevelim Urfayı.

ALKIŞ VE KRAL

Mustafa Dişli

Gazeteci arkadaşlarımın kendilerini ziyaretimde memleketimin bütün dertlerini ele alacaklarını, muvaffak olursa pohpohlanma övme alkış gibi şeylerden hoşlanmadığını, Muvaffak olmazlarsa hemen ayrılacaklarını yalan ve iftiradan hiç amma hiç hoşlanmadıklarını buyurmuştur. Size ait bir hatıram var anlatayım.

Akçakale'deyim bir üsteğmen arkadaşla konuşuyorum. Talim uçaklarından biri geçiyordu. Üsteğmen hazır oldu ve uçağa ciddi bir salem çaktı. Rengi sararmıştı dayanamadım sordum.

-Bu ne, bu selam kime

-Kral geçiyor

-Hangi kral?

-Hudutların kralı

-Nasıl olur, nasıl kral?

-General Aleddin Kral.

O devirde ben çok çekinmiştim. Çeken vatandaşlarım çoktu. İnim inim inlemiş, bolluk arasında zügürtlük. Demokrasi maskesi altında diktatör, yaşama yerine cop sesi, hürriyet yerine rezalet oturmuştu. O zaman yerde gezene de gökte uçana da kindardım.

27 Mayıs aydınlığı, maskeleri yırttı. Kimin ne olduğunu meydana çıkardı ve ardan zaman geçti bir gün Radyoda Aladdin Kral Urfa'ya vali oldu dendi.

Duyduğumda hiçbir değişiklik olmadı nedense biraz sevindim. Hemen her devrin valisine derdimi anlatmasını bilmiş 7.000 yıllık tarihi şehrimin durumunu, acıklı durumunu hepsine anlatmıştım.

Sevindik. Mesai harici çalışmanızı duyduk, sevindik. Huduttaki kaçağa para, düşmana silah verenleri takip eden mazinize sevindik. Geldiğiniz gün halkla temasa geçtiğiniz için sevindik. Pof pöflenmeyi alkışlanmayı sevmeyip, sinsi sinsi mevki arayanlara ders verdiğiniz için sevindik. Hayran olduğumuz için sevindik.

Evet siz kızdığınız halde sizi alkışlayacak günü bu kahraman şehir bekleyecek. Urfa'ya şu esnafın derdine derman, iş sahası bulduğumuz gün diğer derlerimizi unutup sizi alkışlayacağız, buna mani olamayacaksınız.

4000'nin üstünde üye sayısı olan bir gençlik teşkilatının adına sizi selamlarım.

Derdi milyonları aşmış esnaf namına selamlarım. Memleketim sizden çok şey bekliyor. İnanıyoruz güveniyoruz, bize yol gösteriniz, çalışacağız.

Mustafa Dişli 11 Nisan töreninde

HAKEM GÖZÜYLE

Mustafa Dişli

Çalışmalara yersiz davalara daima seyirci kalmak gazetemizin ve kendimin şiarıydı. Fakat işi şahsiyete dökünce hem yalan ve iftira dolu yersiz ve mesnetsizcesine yapılan taarruza elbette cevap vereceğiz. Evvela saçmalarını dağıtan bir avcı, boş döner. Hatta ava gideceği yerde avlanır. Senin saldırışın tabirinizle Don Kişotvari de değil. Daha gülüncü cılız bir koyunun, koç atmasına benzer. Geri geri gider ve kuyruğunun üstüne oturur.

3 seneden beri lise yardım derneği idare heyetindeyiz. İlk hamlemiz gözleri kamaştırdı. Bizim hatamız paranın üstüne oturup 55.000 lirayı ek binayı beklemek değil mi. Hayır Naci hayır. Yalın ayak sırtı çıplak yavruları giydirdik. Kervansarayı andıran duvarsız okula, duvar yaptık. Topdağı'nı andıran enkazı kaldırdık. Barka kurdurduk. Yetim ve kimsesiz yavruları barındırcak yurt yaptırdık. Teferruata kaçmayalım, karınca kaderince çalıştık.

Bir kongreye gelmemeşiz. Bilmiyorsunuz. Biz her gelişimizde seçildik. Oraya ki mevcudiyetimiz seçilmemiz demekti. Gelmedik değerlerden, değerlilerden bahs ediyorsunuz.

Bizce bütün memleket çocukları değerlidir ve ısrar ediyorsunuz, parayı bu idare heyeti toplamadı. İspata hazırım. Bu parayı liseye yardım derneğinin bu günkü idare heyeti topladı. Seçilsek yine toplayacağız. Seçilmesek 3 senenin temiz çalışma ve yardımlaşmanın kıvancıyla sevinçle ayrılacağız.

Bir hatamızı daha söyleyeyim; arzularına ram olduğunuz kimselere boyun eğmedik, eğmeyeceğiz. Çünkü biz uysal koyun olmadık olmayacağız.

O parayı kapı kapı dükkan dükkan topladık. Kimi kovdu, kimisi verdi, kimisi elimizden almak istedi. Bu para böyle toplandı.

Kara ve kin perdesini siz açtınız. İcap ederse her şartlar altında oynanan komediyi açıklarım. O zaman sen de dağarcığında olanları çıkar.

Hakem gözüyle sizi kendim ve arkadaşlarım adına suçlu görüyorum. Urfa'ya lise yardım derneğine daha çok yararlı olmak için dedikodu iftirayı bırakalım el ele çalışalım, gün o gündür. Duraklamaya değil ilerlemeye, iftiraya değil hakikate, eğirye değil doğruya gidelim.

Mustafa Dişli, Ses sanatçısı Seyfettin Sucu ile

URFA ESNAFININ DERDİ

Mustafa Samir Dişli

Çiftçi dertlidir, çünkü senelerdir Urfa kurak gidiyor. Tüccar dertlidir, çünkü Urfa'da yün yağ yapağı umulduğundan çok az geliyor.

Memur dertlidir, maaş maişetini tatmin etmiyor.

Koyuncu dertlidir, çünkü umduğunu bulamıyor. Mağaza sahipleri dertlidir, alış-veriş olmuyor. Devirciler dertlidir eski daleverelerini çeviremiyorlar.

Devir alanlar dertli, çünkü iflas ettiler.

Kuyumcular dertli, çünkü altın ucuzluyor.

Değirmenciler dertli, çünkü su yok. Bahçıvanlar dertli, su yok ya buna bağlı olan Esnaf. Çiftçiye, kunduracısı kundura dikmiş, terzisi elbise, gömlekçisi gömlek, postalcısı postal dikmiş borç kabarmış. Herkes parasını isteyince çiftçinin büyüğü:

-Hele bu sene durun harmana.

Küçük çiftçi;

-Harman kaldırdım tohumun kardeşi kalmadı, harmana.

Tabi esnaf boynunu bükerek yanından ayrılıyor.

Fakat dükanın tezgahı anasından oluyor, çünkü onun da iplik borcu var, onun da dükkan kirası var, çünkü onunda evinde yiyecek bekliyeni var. Çünkü onunda evinde hastası var . Harman, harman hepimizin harmanı. Çiftçiden çok esnaf bu yağmura bu kara seviniyor. Çünkü borcunu toplayarak borcunu verecek.

Allah çiftçiyi güldürsün

Allah küçük esnafı sevindirsin.

MİLLİ BİRLİK KOMİTESİNE MEKTUP

Mustafa Samir Dişli

Aziz Komutanlarım,

Hareketlerimiz Türklüğümüzün ta kendisi, varlığınız varlığımızdır. 27 Mayıs günü büyük hürriyet günü onu takip eden her gün bir 27 Mayıs'tır. Seviniyoruz, inanıyoruz, güveniyoruz. 10 sene ızdırap, 10 sene işkence, 10 sene sahte bir zenginlik içinde daima borçlu olan esnaf, bugün on senenin borcu sanki esnaf kaçıyormuş gibi sıkıştırılıyor. Halbuki yüklü bir nafakası temine borçlu olan esnafın alacak canından başka hiçbir şeyi kalmadığı gibi dükkan kirasını dahi verecek durumda değildir.

Görüyoruz ki 10 senelik devrin ızdırabını çeken her topluluğa yardıma koştunuz. Yaralarına melhem oldunuz. Ya eli nasırlı elleriniz, ya her devrin en mahsum vatandaşı esnaf. Memur maaşı arttı, zirai yardım, tüccara yardım, fikir işçilerine yardım, bütün düşenlere yardım. Her zaman yanıbaşınızdan ayrılmayan esnaf yardım bekliyor. Hiç olmazsa Esnaf Kefalet Kooperatiflerinin 2.500 lira olan kredilerini 5.000 liraya çıkarınız ve bu yardımı bizden esirgemeyiniz. Gerçek bir ıstırap içinde olan esnafın derlerini bildiğim için vicdanlarınıza sığınır yardımlarınızı bekliyoruz.

Türkiye esnafı Türk milletinin çalışkan bir makinesidir. Onu işletmek siz büyüklerimize düşer. Üstün saygılarımla arz ederim.

HASAN TEZ'E AÇIK MEKTUP

Samir Mustafa Dişli

On senelik zalimler çekilen ıstırabın yıkıntıları altında yığın yığın enkazı altında ezilen esnafın diliyle.

Çiftçiye yardım, memura yardım, tüccara yardım, sanayiciye yardım, ya bu esnafın derdi ne? Bilen var mı?. İşte esnaf olarak yoğrulmuş kurucu meclise gittiğiniz gün, bize bir sahip, bir avukat, derdimizi bilen bir fert olarak tanıdığımızdan sevindik. Fakat zamanın acı ızdırap dolu hatırlarını milli şuurumuz dışında kalmış esnaf sizden beklediğini görmek istiyor.

1- Esnaf Kefalet kooperatiflerinin kredisinin arttırılması

2- Esnafın eline geçecek ve ekmeğini kazanacak her türlü maddenin kolay yollardan elde edilmesinin temini

3- Esnaftan 350 lira vergi alınacak diye tirtir titrerken, işinden tamamıyla soğumuş vaziyette olduğu, hal böyle iken hiçbir tarafa hayır, size verilen bu vergiler adalet çerçevesi dahilinde olduğunu 350 lira herkesin değil, layık olanların vereceğini diyen onu cesaretlendiren bir sesi duyurmak.

4- Son derdimiz, esnaf hakikaten on yılın enkazı ve şiddeti altında ezilmiştir. Bunu kurtarmak için Mecliste hakiki dert dinleyen, dert söyleyen bir HASAN TEZ'i görmek istiyor.

Onun içindir ki; Güney vilayetlerinden dert dolu, ısdırap dolu bir memleketin esnaf teşekküllerinden görevli bir fert olarak size derdimizi anlatmam için esnafın hislerine tercüman oldum.

Saygılarımla.

ŞEHİR İÇİN DÜŞÜNELİM [54]

Mustafa Dişli

Hamle okumak okutmak, yetişmek ve yetiştirmek için hamle.

En izbe köşelerde unutulan köylere öğretmen.

Otomobil görmeyen, uçak sesiyle mağaralara sığınan köylere öğretmen.

Milli birlik hareketiyle milli eğitimin şahlanışı, elbette bu unutulmuş memlekette büyük faydalar sağlayacak.

Müjdeler büyük müjdeler gelecek sene şayet bir deneme olsa okur yazar listesinde büyük artış göreceğiz.

---

[54] Mustafa Dişli'nin bu yazısı 1.12.1960 Perşembe günü Demokrat Türkiye Gazetesi'nin 174. sayısında yayınlanmıştır.

Köyler doydu yeter şehir içinin acıklı halini düşünelim 7-8 yaşlarında yavrularımız şimdiden bilye (gülle) oyunları oynuyorlar, yani kumarın başlangıcı.

12-14 yaşlarındaki fakir yavrular, gözlerin görmedikleri yerlerde kötülüğün kumarın en iğrenç hareketlerini öğrenmekle meşguller. Okulların zıddı, bilgini aksi toplulukta aranan vasıfların hiç biri olamayan cemiyette yılan yetiştiren bu haller acı, çok acı.

Onun için gelen genç öğretmenlerden azami istifade etmeğe çalışalım öğretmensiz okulsuz mahalleri düşünelim. 4.000 nüfuslu Yakubiye okulsuzdur. Bir o kadar nüfusa sahip İnönü Mahallesi okulsuzdur.

Çift tedrisatlara sebep olan okulsuzluk fayda sağlamaz, zararın büyüğünü getirir. İşte bir misal; çocuk öğleden sonra okuldan ayrılınca serseri, avara dolaşan kendi mahallerinin çocuklarıyla bağdaşır. Öğleden evvel aldığı dersi de unutur. Bilgisi sarsar. Onun söylediğini söyler, onun oynadığı oyunu oynar.

Çocuk psikolojisi yani çocuk ruhu yanılmağa müsaittir.

Köy eğitimini başarıya götürürken, şehir içini unutmayalım.

Ağaç yaşken eğilir.

ÖGRETMEN ORDUSU

Mustafa Dişli

Mehmedin süngüsünün yazdığı 27 Mayısı siz tebeşirle, siz yazı tahtasına oradan defte, defterden tarihe, tarihten gönüllere yazdırcaksınız.

Mehmetciğin 10 senelik kötüler kötüsü bir idarenin yıkılışındaki şiddetli yumruğun sesini siz duyacaksınız.

Yine 10 senede hazineleri boşaltan, müzeleri yok eden, sanatkarlıkları (!) Çankaya'yı köpek cambazhanesine çevirenlerin akibetini siz anlatacaksınız.

Ocak, bucak, il, ilçe başkanlarının saltanatlarına, vatan cephesinin bir rezalet cephesi olduğunu, vurun babam vurun, yiyin babam yiyin devrini, siz söyleyeceksiniz.

Kardeşi kardeşe vurduran, anayı yavruya, yavruyu babaya düşmen eden bir devrin, talebeyi polise öldürten, piçleri doktorlara aldırtan bir devrin çizelgesini siz çizeceksiniz.

Tarihe mal olan, düşman huzurunda eğilmeyen, başlara taş atan besleme devrini siz yaracaksınız.

Yol kesen, adam soyan, adam aldatan, etrafını milyoner diğer zümreyi züğürt eden yok eden bir idarenin trajedisini siz yazacaksınız.

Evet, siz "Ey Türk gençliği birinci vazifen Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini korumaktır" vazifesine müdriksiniz. Ata'nın ruhu şad olacaktır.

Onun için vazifen sivillikte kalem, askerlikte süngü taşımaktır.

O devrin üstüne siyah bir örtü atıp, yeni devre el ele, kol kola, omuz omuza, ayak uyduralım, yürüyelim durmadan yürüyelim. Şayet bir daha namert eline düşersek o zaman Kızılay Meydanı'ndaki haykırışlar, cop sesine

karşı hürriyet, bombaya karşı yumruk. Elbette ki sabrın sembolü aslan Mehmedin süngüsüyle tekrar bir 27 olacak fakat kardeş kanı asla dökülmeyecektir.

Öğretmen ordusu o zaman verdiği milli heyecanla uyanık, vazife bekleyen Mehmetçik gibi dimdik duruyordu. İş geldi mukaddes vazifeyi yapma sırası haydi daha öğretmen göndermemiş köylere gelenler.

NELER NASIL YÜKSELİR

Mustafa Dişli

Piyasada mevsimlik ne varsa bir şebekenin elinde yükselir. Kim ne derse desin biz de bu olaylara seyirci kalırız.

Kömürü kömürcü değil onu yükselten habire yükselten bir şebeke vardır. Başta kömür işlerine bakan memur.

Odunu şebeke yükseltir. 10 senenin iktidarı bizi maddi bakımdan çok, manevi bakımdan yıprattı.

Alışveriş kaidemizi bozdu. Vicdanımızı aldı, siyasi ahlakımızı bozdu. Bizi para ile almakla yıprattı. Menfaatler çarpıştı, menfaatin girmediği yer kalmadı.

27 Mayıs yüzdeki maskeleri yırtıp attığı halde halen hayasızca şuur altındaki vazifelerine devam edenler var. Bir memur tanırım yanına giden her vatandaşa evvela partisini sorar eğer ülküsünü kabul ederse çay, kahve içirir, işi görülür, şayet ülküsünden değilse sürünür, sürülür , kovulur. Siyah bir bulut altından kurtulduğumuz gün bundan da kurtulduk. Gururu sevinci içinde bayram ettik. Heyhat yine vilayetin daha yeni temizlenmiş basamakları üstünde onu görüyoruz.

10 sene içinde en kötü durumda bir lokma ekmek bulamadığım bir sırada ortaya bitirmiş bir vatandaş olarak memuriyet kanunlarına uygun imtihana girdim ve kazandım emir beklerken yine aynı şahıs karşıma dikildi;

-Sen bilmiyor musun devlet kapısında sana iş ve yok uzun bir gülüş.

Vilayetin merdiveninden inerken halen onun baykuş sesini andıran gülüşü kulağımda. Urfa'da hiç kimseye benzemeyen fizyonomisi karışımdadır. Saymakla bitmeyen genç kardeşlerime aynı tabloyu yapan bu zat bir daha o mevkiyi arıyor. Yükselme ve düşme işte buna derler.

V. RÖPORTAJLARI

MUSTAFA DİŞLİ İLE RÖPORTAJ [55]

M.Yılmaz Özbek

Birkaç filmde rol alan, doktor ve aksesuar için perdemizin söz sahiplerinden nazarlarını kendine çeviren. Defalarca İstanbul film muhitine celp edilip gitmeyen bu mevzuda söz sahibi Mustafa Dişli'yi, dükkânında buldum ve sorularımı sıraladım.

- Oynadığınız ilk filmde ne gibi his duydunuz?

- "Söyleyin Anama Ağlamasın" filimde bir zifaf gecesi canlandırmak icap ediyordu. Bekarlık ve ilk filmim olduğu için çok heyecanlıydım. Gelin rolünü alan Hamiyet Şahin'in ilk rolü olması hesabıyla o da benim kadar heyecanlıydı. İkimiz objektif ve prodoktör karşısında kamera numarası verildikten sonra ikimizde titreşiyorduk, reji bu sahneyi üç defa tekrarladı.

- Şayet sinema dünyamızın şöhretleri arasına girerseniz hangi rollerde oynamayı isterdiniz?

- Sinema dünyamızın şöhretleri arasına girmek hiçte büyük mesafe değil. Bugün Türk filmcilik aleminde şöhret sahibi olanlar, ya güzelliği ile ya zenginliği, yada sesinin sayesinde bu raddeye gelmiştir.

- Türk filmciliği hakkındaki düşünceniz nedir?

- Türk filmciliği aşan film çevirdiği halde ancak birkaç tanesini sayabiliriz. Bunlar arasında Üç arkadaş ve "Kırık çanaklar"ı gösterebiliriz. Bunlar Türk filmciliği için bir adım sayabiliriz.

- Artistiğe niçin veda ettiniz?

- Ben etmedim. O etti. Çünkü muhitim müteasıp bu münasebetle ancak kendi muhitimde çevrilen filmlerde rol aldım. Yoksa bana yapılan teklifler çok iyi ve cazipti. Elimde "Beyaz Bulutlar", "Bir Avuç Kahraman" isimli senelerden beri üzerinde durduğum senaryolardır. Bunlar çevrildiği vakit, birinde baş, diğerinde ikinci derecede rol alacağım.

- Artistliğe hevesiniz nerden doğdu?

- İlkokul çağlarında okulda yapılan piyeslerin hepsinde rol aldım. Orta okulda halkevi temsil kolundaydım. Öğretmen Okulu'nda Adana halkevinde temsillerde başarılı rollere çıktım ve her şey böyle başladı.

- Kaç filmde rol aldınız? Beğendiğiniz film hangisi?

---

[55] Mustafa Dişli ile yapılan bu röportaj 20.Ocak.1962 günü (Hizmet) Demokrat Türkiye Gazetesi'nin "Sinema Dünyası" köşesine yayınlamıştır.

- Başlıca rol aldığım filmler, Söyleyin Anama Ağlamasın, Bu Nasıl Aşk. Diğer rollerde ise figüranlık rolleri aldım.

- Beğendiğiniz yerli ve yabancı artist?

- Hüseyin Peyda, Muhterem Nur, Çolpan ilhan, Clark Gable, Esther Williams, Gray Cooper.

On parmağında on hüner olan Terzi, Hakem, Ressam, Şair,Hatip, Ajan ve siyasetle uğraşan ağabeyimizi rahatsız etmemek için gayesiyle yanından ayrıldı

MUSTAFA DİŞLİ İLE KONUŞTUK [56]

CHP den Belediye Başkanlığına aday adayı olan Mustafa Dişli İle Konuştuk

Duyduğumuza göre Terziler Derneği Başkanı Mustafa Dişli Belediye Başkanlığına adaylığını koyuyormuş.

Gazetemizi ziyaretlerinde kendilerine şu soruları sorduk:

S—1 Belediye Başkanlığına adaylığınızı koyuyormuşsunuz. Doğru mu?

C—Her vatandaş gibi meşru hakkımdır onu kullanacağım.

S—2 Bu cesareti nereden aldınız ve bugünkü şartları biliyor musunuz?

C—Her seçim devresinde Urfa politikasının içerisinde olduğum için her partinin adayları belli olur. Nedense CHP nin adaylarını duymadım. Karşı tarafın sayısız adayları 20'nin üstündeyken ve yüzde yüz kimin kazanacağının belli oluşu beni bu işe teşvik etti. Çünkü yalnızlık Allah' a yakışır.

S—3 Plan ve programınız nedir?

C—Yılların şehri yüz ölçümü babından 7'nci, nüfus babından 17'nci olan şehrimiz yılların ihmaline uğramış, bu son belediye vazifesini yapmamış, nice çamları devirmiş, pislik içersinde bocalamış, vur patlasın, çal oynasın şeklinde idare edilmiştir. Bütün bunları görünce bir memleket sevgisi ile tarihin Urfa'sına bir Urfalı olarak çalışmak arzusu beni bu işe teşvik etmiştir.

S — 4 Partinizin üst kademesi sizi tutmuyormuş doğru mu?

C – Demokrasiye inanmayan daima yüksekten bakanların siyasi teminatları kısa sürmüştür. Bunun en büyük acısında yıllarca CHP çekmiştir. Zannetmem ama bir ön seçim müessesesi vardır. Ön seçimi kazanan o partinin adayıdır.

---

[56] Bu yazı 22.02.1962 tarihinde Şanlıurfa'da yayınlanan Demokrat Türkiye Gazetesi'nde yayınlanmıştır.

S—5 Sizden başka aday yokmuş. Doğru mu?

C—Olurda, olmazda gücümün yetebildiği dilimin dönebildiği kadar delegelerle temasa başladım. Yıllardan beri emek verdiğim onun yüzünden elimin bağlanmasına ve çektiğim çileler delegelerce malumdur. Bence en önemli şey Urfa'yı sevmek, onun öz çocuğu olmak ve Urfalı gururu ile ona hizmet etmektir.

S—6 Parti veya Urfa deseler hangisini tercih edersiniz?

C—Bu sual çok ağır Faruk Bey, bence insan odur ki partisini merdiven yapıp memleketini yükselten hain odur ki memleketini merdiven yapıp partisini düşünen URFA için doğdum. Urfa'ya kulum ben.

S— Maddi bakımdan nasılsın Sayın Dişli?

C—Ben kaymak ekmekle Urfalı'nın oy ve vereceğine inanmıyorum. Ona inananlar göreceklerdir. Urfa sağlamdır, merttir, yeşil türbeli yurdum kadar temiz ve iyi niyetlidir.

VI. KONUŞMA METİNLERİ

11 NİSAN URFA KURTULUŞ TABLOSU

Mustafa Dişli

"Tarihi Noktalama"

Parçalamak istedikleri Anadolu'muzun Urfasına sahip olmak için evvela İngilizler baş kaldıran Urfalılara dayanamayıp kaçınca, Fransızlar bir alayını Urfa'nın en yüksek noktalarına yerleştirdiler. Karargahlarını şimdiki Urfa devlet hastanesi Mahmut Nedim'in ve buna benzer birçok yerlerde kurdular. Beli bükük nineyi, beşikteki balayı acımadan öldürdüler. Bir yandan iç düşman Ermeniler, bir yandan silahları, uçakları, ağır makineları, topları ateş saçarak caddeleri kana boyadılar. Bir sabah Urfa karar verdi mutlaka Urfa kurtulacak. 12 mahallenin 12 kahramanı yağız atiarın kişnemesiyle, deryaların dibinde esir olmuş bir avuç kum, deryalar sıkı durun ben uyanıyorum. Büyük bir uyanış hareketi ile dalgalanıyor şanlı bayrağımız en yüksek yerlere dikilmenin özlem içersinde düşmanın dalgalanan barağını gördükçe kadınlı-erkekli soyca kahraman, baskıya, şiddete dayanamıyan Urfalı 12 kahramanın emrinde, elleri silahsız, göğüsleri imanlı, kafir düşmana bir elçi gönderiyor, elçi kahpece arkadan öldürülüyor. Bu memleket içinde bomba tesiri yapıyor. Şıh Remezan, Mehmet Emin, Barutçuzade Hacı İmam, Eyyübiyeden Hacı İmam Elçi, Harrankapısı'ndan Ali Şelli, Güllüzade Hacı Osman, Kalaboynundan Şeyho Ağa, Samsatkapsı'ndan Molla oğlu Hacı Halil Bey, Beykapısı'ndan Aydoğdu Halil, Hakimdede'den Küçük Hacı Mustafa, Harrahmanbaşı'ndan Jandarma kesimini ve cesur taraflarını Hacı Mustafa Güven, vatanı kurtarma, şımaran düşmana şamar atmak için bir ruh gibi Hacı Kamilzade büyük Hacı Mustafa'nın etrafında toplandırlar. Elçinin gelmesini düşman haberlerini almak için beklediler fakat eyvah elçiyi kalleşçe soysuz düşman vurunca birden çete kaynadı, birden coştu, Urfa ya istiklal ya ölüm diyerek yer yer çete kaynadı. Karataştar şehit kanları ile sulandı. Ve düşman şaşkına döndü. Beyaz bayrağı sallıyarak mütareke teklif ettiler. Birden bire uğultu koptu.

Dağlarda uğuldar göklerde gürler

Yankılar dinmeden söyler o günü

Urfa'yı bir daha kükrer görürler

Her 11 Nisan anarken dünü

Tarihe nişandır Kurtuluşumuz

Bir eşisiz destandır kurtuluşumuz

En büyük şereftir Türk oluşumuz

Diyen Urfalı hasretle yanan bayrağını düşman bayrağının yerine diktiler

Başa kakmam çabalaram ölürem

Topak vermem içine gömülürem

Baş eğmem kimseye ben Nabi'nin oğluyam

Tamamam kimseye ben Allahın kuluyam

Ben Anam sırtı ile su daşıdı.

Baban düşmanla yaka yakaya savaşıdı

O zaman Urfa Kurtuluş savaşıdı

Ben O babanın Ananın oğluyam

Birden tarihe sığmayan, destanın tarihe armağan oluşu, birden Türk'ün Urfa'nın kükreyişi ve birden Urfalının tarihe dönüşü, tekrar Abideleşen tekrar coşkun bir savaşın nişanesini şerefle taşıyan Urfalım gazilik kahramanlık sana az gelir, sen yavuz Sultan Selim'in Kahramanı Urfalısan, sana Gazilikte az gelir sen tarihin adamısan sen defalarca savaş görmişsen, sen benim anamsan, namusumsan, Urfamsan sen benim bayrağımsan

Ne Sandılar Türk Süngüsü parıldar ya

Türk kalbinde güneş mi var, güneş var ya

Ovalarda kan dökülür, kan akarya

Urfamda ne işin var, ölürsün ya

Yürü çete yürü asker yürü tarih

Düşmanları eze eze yürü tarih

Ufukları zaferinle bürü tarih

Bu toprakta ne işin var ölürsün ya

Bu tarihi altın yaprağın, tarihe geçişi büyük Komutan Atatürk'ün zafer müjdesi, büyük komutanına güvenen bir Urfalının Urfasına güvenen büyük bir Kent 'in sahibi Allahına inananlarındır. Gazan mübarek ola Urfalım. 60.yılı kutlayan kahramanlığın, gaziliğin tarihteki şerefin silinmez silinemez

Büyük bayramın kutlu olsun 34 seneden beri Urfa Kurtuluş tarihini dile getiren Urfa Belediye üyesi.

Saygılarımla

ADI URFA SOYADI MEZOPOTAMYA

Mustafa Dişli

Sayın

Adı Urfa, Soyadı Mezotopamya olan kentin asil çocukları,

Şahsıma göndermiş olduğunuz bence büyült bir müjde olan kuruluşunuzla gurur ve şeref duyduğum gözlerimi yaşartan o haberinizi birçok Urfa severlere okudum, bende sizin kadar neden diye sordum, sizlerin yapacağınız her işlerinizde manevi gücümle maddi yapımda ancak tüm inancımla yardıma hazırım. Herkese sorduğum nedenleri siz bana sorduğunuzda yaramı tazelemiş oldunuz.

Bir hazırlık sayılan ana temele harç atmış gibi çagrınız ileride Urfa'da yapılacak herhangi harekete bereketli verimler getireceğine candan inanıyorum. İlk yardım olarak ancak emeğimin karşılığı olarak tüm Urfa dertleri ile ilgili (Dumanlı Dağlar) kitabımdan 400 tane gönderiyorum, fiyat;. 7.50 kuruştur. Satarsanız yarısı kurmuş olduğunuz cemiyetinizindir. Urfa Kalkınmasında büyük katkınız ve Urfa reforumda Pilot Bölge olarak Türkiye'ye numune kent olarak gösterilmesi, sahtede olsa bu sene Kapalı Spor Salonu'nda (Urfa Gençlik Gecesi) diye adlandıran I9 Mayıs akşamı yapacağınız gece en aşağı size net olarak 25.OOO.TL bırakır. Acil yetiştirebilirseniz modelini alt taraf çizdiğim rozeti yaptırabilirseniz damıtma olarak 11 Nisan'da yalnız 20.000 Lira rozetten kazanacağınızı umarım. Benim değerli kardeşlerim belki yukarıda arz etmiş olduğum gelir kaynaklarını sizde muhakkak düşünmüşsünüzdür.

Benim yapacağım her şeyde emirlerinize amadeyim, yalnız bir birimi uzaktan değil yakından sevelim. Urfa'nın hayrına olacak bu kurtuluşumuz bir gün Boğaz Köprüsü üstünden geçerken Urfa talebe yurdu yazısını okuyabilirsem Marmara Sularına iki damla gözyaşım damlayacaktır.

Bu günler bilhassa bugün Nisan 5, Abuzer bugün hastane penceresine tırmanıp çıktı, Fransızların ağır makinalı namlusuna yapıştı, sıcak olan namlu elini yaktığı halde bırakmadı hayretle bu tabloyu gören düşman subayı, pencereden çıkmak üzere olan Abuzer'in göbeğine ateş etti, ateş o kadar seri idi ki, gövdeyi ikiye böldü. Bacaklar aşağıda bekliyen iki sert adamın yanına düştü, sert Mahmut'la, sert Çavuş umutlarını kestiler geriye doğru dönecekleri sırada ağır makinalı ile Abuzer'in diğer kısım pencereden düştü, sürünerek agır makinalı ile Abuzer'i başbug Büyük Hacı Mustafa'ya ikisini birden götürdüler. Abuzer halen silahı tutmuştu, etraftakilerin gözyaşları ile sulanan şehidin naaşı ve büyük Hacı Mustafa'nın yükselen sesi "Oğlum Abuzer verdiğin sözü tuttun, ölüm pahasına da olsa silahı getirdin ama bırakmıyorsun, bırak aslan Abuzerim bırak" dediği an Abuzer elini açtı. Silah 11 Nisan Kahramanlarının en büyük silahı oldu, inşaallah bir ağır makinalıyı düşmanın elinden aldınız, artık ben gavurun penceresinde değil, sizin için işleyen bir silah olacagım. Ve emrinizdeyim.

İstanbul'da okuyan kardeşim çocuklarına saygım selamım az gelir. Sizi boş bırakmamak için elime geçmişken söyliyeyim

Urfalıyım Gam dillini bilirem
Bülbül gibi Gam dalına gelirem
Ölürem ben Gam olmazsa ölürem
Böyle ancak Urfalılar konuşur[57]

Saygılarımla. 05.04.1974

---

[57] Bu dörtlük Urfalıları çok güzel anlatan **Birecikli Şair Necip Mirkelemoğlu**'nun şiirinden bir bölümdür.

Kara gözlü ceylan gezer dağında
Ilgıl ılgıt esen yeller konuşur
Al göğüslü bülbül öter bağında
Mor sümbüller sarı güller konuşur
Bu cihanda raslanılmaz eşine
Şehit makberidir basma taşına
Mübarek şehirde adım başına
Öksüzler, yetimler dullar konuşur
Tanrının busesi parlar alnında
İmtihan vermiştir vatan yolunda
Gayret zamanında namus gününde
Mavzer kabzasında eller konuşur
Seher bülbül güle geldiği zaman
Dertli mızrap tele geldiği zaman
Mukim Tahir dile geldiği zaman
Gamlı saz göğsünde teller konuşur
ihvanlar doldurmuş eyvanı
Sazlar da çalınan Urfa Divanı
Türkü, ibrahim-i , hoyrat, şirvanı
Halepli'de ehl-i diller konuşur.
Urfalıyam gam dilini bilirem
Bülbül gibi gam dalına gelirem
Ölürem ben gam olmazsa ölürem
Böyle ancak Urfa'lılar konuşur.
Necip Mirkelamoğlu

VII.TİYATRO ESERLERİ

ZAFER DÜĞÜNÜMÜZ

I.PERDE

KİŞİLER

1. BELEDİYE BAŞKANI HACI
2. ALİ SAİP YÜZBAŞI
3. MUTASARRIF ALİ RIZA EFENDİ
4. BARUTÇUZADE HACI İMAM
5. GÜLLÜ OSMAN
6. HALİL AĞA
7. MUSTAFA REŞİD
8. ŞELLİZADE ALİ AĞA
9. HÜSEYİN PERTEV
10. ŞAKIR EFENDİ
11. HACI İMAM NEBO

Urfa'da bir müsamere grubu ve öğretmenler (Arkada ayakta soldan altıncı Edebiyat öğretmeni ve ünlü yazar Halide Nusret Zorlutuna, Sol baştaki Mustafa Dişli)

(Perde açıldığı zaman şark usulü döşenmiş evin iç kısmı görünmektedir. Duvarda sap yastıkları dayalı halı, sürmedanlık. Ortada mangal, içerde bulunan Osman kahve pişirmekle meşguldür, kapı çalınır.)

GÜLLÜ OSMAN: (Kuşağındaki tabancayı çekerek kapıya seğirtir.) Kim o?

HACI İMAM: Benim Hacı İmam. Aç Hacı Osman

GÜLLÜ OSMAN: Sen misin? Hacı geç. (Hacı İmam, Halil Ağa girer)

HACI İMAM: Selamün aleyküm.

GÜLLÜ OSMAN: Aleykümselam. Merhaba sizlere.

HACI İMAM: Merhaba

HALİL AĞA: Merhaba. Daha gelmediler mi?

GÜLLÜ OSMAN: Daha gelmediler. Arkadaşımız Ömer'i değirmene unluk görürürken vurmuşlar. Arkadaşlar onu defnetmeye gittiler. Şimdi neredeyse gelirler.

HALİL AĞA: Bu kutsal toprakları pis çizmeleri ile kirleten, bizi öz topraklarımızda rahatça yaşamaya çoluk çocuğumuzun rızkını temin etmeye çırpınan insanlara bile merhamet etmeyen, öldüren, insanlara karşı daha ne kadar sabredeceğiz? Daha ne kadar susacağız?

HACI İMAM: Babalarının toprakları gibi biri çıkıp, diğerine teslim ediyor. Önce İngilizler şimdide Fransızlar. Ellerini kollarını sallayarak Urfa'nın en stratejik yerlerini işgal ediyorlar. Yerleştikleri Mahmut Nedimin Köşkü ile Hastaneyi Urfalılar başlarına yıkmaz mı?

GÜLLÜ OSMAN: Ermeni çocuklarının kaldığı yetimhaneyi de sizleri koruyacağız diye girmişler.

HALİL AĞA: Fransız garnizonun mevcudu sonradan gelenlerle birlikte 461 Er, 12 subaydan ibaretmiş.

GÜLLÜ OSMAN: Jandarma kumandanı Ali Rıza Bey'i de Mutasarrıftan azlolunmasını istemişler. Ali Rıza Bey'i siyasetle çağırıp tutuklamışlar. Ali Rıza Bey'de beni serbest bırakın azlolunduğumu mutasarrıf beye bildirip görevimi bölük kumandanına devredeyim demiş. Buna inanan Fransızlar onu serbest bırakmışlar. Ali Rıza Bey durumu Mutasarrıfa bildirip Hakimdede Mahallesi'nden Karakoyunu geçerek Siverek'e ordan Diyarbakır'a oradan da Elazığ'a geçmiş.

HACI İMAM: Bütün bunları yapmakla halkı sindireceklerinin sanıyorlar. Aha Ali Rıza beyi faka bastırıp gitmesine neden olsalar bile, bu halk mücadelesinden ölene kadar vaz geçmeyecektir. İşte yine burada toplanmamız bunun en güzel örneği değilmi? Birazdan, Urfa halkını mücadele için örgütlemek, aşiretler ile Urfa halkının birliğini sağlamak için gelen, Ali Saip Yüzbaşıda gelecek. Zaten bugün toplanmamızın nedeni nasıl örgütlenip kim nasıl, ne görev yapacağını tesbit edip, düşman üstüne abanacağız. (Kapı çalınıp Mustafa Reşit, Şellizade Ali Ağa, Şakir Efendi, Hacı İmam Nebo, Hüseyin Pertev girer.)

HEPSİ BERABER: Selamün Aleyküm

İÇERDEKİLER: Aleykümselam

GÜLLÜ OSMAN: Buyrun geçin arkadaşlar diğerleri de nerede kaldı?

MUSTAFA REŞİD: Ömer'i defnettik. Şimdi Hacı Mustafa gelir. Mutasarrıf Ali Rıza Bey'le Yüzbaşı Ali Saip Bey beraber gelecekler. Her şey bu gece belli olacak.

ŞELLİZADE ALİ AĞA: Düşman bu gece mahallenin en güzel gelinini öldürmüş. Bu yetmiyormuş gibi Kaleboynu'nda üç tane çocuğu süngülemişler.

ŞAKIR EFENDİ: Bu alçakların bebekleri öldürmeleri artık bardağı taşırdı. Daha ne kadar susacağız. Bıçak kemiğe dayandı. Ne olacaksa bir gün önce olsun. Ölümde bugün, şivan da.

HACI İMAM NEBO: Bu işler aceleye gelmez. Arkadaşlar gelsin bakalım bizlere ne işler düşecekse yapacağız.

HÜSEYİN PERTEV: Bir yanda Ermeni patırtısı[58]. Bir yanda kıtlık. Diğer yanda Fransızların baskını. Bizi hasta yatağında yakaladılar. Vatanın her yanı cephe.

---

[58] **Ermeni Patırtısı** :1915 yılındaki Ermeni Ayaklanması

Kahraman Türk ordusunun şerefli mücadelesine bizde çete[59] olarak bu mübarek toprakları karış karış savunacağız.

GÜLLÜ OSMAN: Sağolasınız arkadaşlar. Sizin gibi sağduyulu arkadaşlarımız böyle heyecan duydukça, bu millet nasıl zilleti kabul eder. (Kapı çalınır. Hacı Mustafa girer. Üzgündür.)

HACI MUSTAFA: Selamünaieyküm.

İÇERDEKİLER: Aleykümselam

GÜLLÜ OSMAN: Buyur geç otur. Hacı Mustafa niye böyle üzgünsün inşallah herhangi bir yaramazlık yoktur.

HACI MUSTAFA: Bugün ne oldu biliyor musunuz?

İÇERDEKİLER: Hayrola Hacı.

HACI MUSTAFA: Bu gün Fettane Behiyesi geldi daireye. Başımdan fesi aldı başına geçirdi. Başındaki yaşmağı da başıma bağladı, kalk dedi buradan siz iş yapamıyorsunuz, size kalırsa şerefimiz numusunuz elden gider. Şerefimiz ayak altında kalır. Çıkın buradan biz gelelim. Bu gün kadınlar Vezir Hamamı'nda yıkanırken oraya yakın postaneyi bekleyen Fransız askerleri hamama girdiler. Biz onları peştemalla kovaladık. Dedi. Arkadaşlar bu güne kadar namusumuz ve şerefimizle yaşadık . Bu gün hamama giren yarın kapımıza gelir.

GÜLLÜ OSMAN: (Kılıcı çeker) Bu kılıç daha yüz Fransız öldürür Hacı Mustafa.

HACI MUSTAFA: Bu işler hiddetle olmaz Osman, her şeyi akıla çözeceğiz, hepinizin heyacanını çok iyi anlıyorum. (Kapı çalınır. Mutasarrıf Ali Rıza Bey ve Ali Saip bey girerler.)

MUTASARRIF ALİ RIZA BEY: Selamünaleyküm

İÇERDEKİLER: Aleykümeselam

GÜLLÜ OSMAN: Buyrun Ali Rıza Bey bizde sizleri bekliyorduk. (Ali Saip beye) sizde hoş geldiniz Yüzbaşım.

ALİ SAİP BEY: Sağ olasınız.

ALİ RIZA BEY: Urfa'nın değerli eşrafları gönül arzu ederdi ki bütün Urfa'lılarla bir toplantı yapalım. Fakat işin ehmmiyetini ve gizliliğini biliyorsunuz. Bu nedenle sizlerin şahsında alınacak kararlar tüm Urfalılar adına alınmış olacaktır. Yanımdaki beyi belki de hepiniz tanıyorsunuzdur. Yüzbaşı Ali Saip Bey. Büyük Kumandan Mustafa Kemal Paşa tarafından siz değerli Urfa çetelerini ve Aşiretleri birleştirip, örgütlemek, sizlerle omuz omuza savaşmak için gelmiştir. Ben şimdi sözü kendisine bırakıyorum.

ALI SAİP BEY: Esaret ve esirliği hlç bir zaman hazmetmeyen. Yeri geldiği zaman yumrukları memleket kadar büyük bu mübarek toprağın değerli evlatları, kıymetli

---

[59] **Çete** : Savaş sırasında orduya yardımcı olarak toplanan silahlı halk gücü, Milis, 11 Nisan 1920 tarihinde bir destan yazarak Urfa'yı düşman işgalinden kurtaran gönüllü vatanseverler.

kader arkadaşlarım. Sizlerle tanışmak böylesine onurlu bir mücadelenin tohumunu oluşturup burada toplandığımız için çok mutluyum. Böyle bir geceyi bize bahşettiği için Yüce Allah şükran borçluyuz. Tüm Türkiye'nin duası bizime beraber, teşebbüs bizlerinden zafer ve hidayet yüce Allah'tan.

HACI MUSTAFA: Bizlerde sizlerle tanışmaktan büyük mutluluk duyduk. Şimdi yeri gelmişken nasıl bir plan uygulayacağımızı arkadaşlarla konuşalım.

ALİ SAİP BEY: Arkadaşlar biliyorsunuz. Halefim Ali Rıza Bey Milis kuvvetleri ile toplantılar yapıyor diye ihbar edilip buradan zorunlu olarak uzaklaştırıldı. Yapacağımız bu toplantıların gizliliğini hepiniz benden iyi biliyorsunuz. Bunu tekrar etmeme lüzum yok.

HACI MUSTAFA: Buna emin olmanızı istirham ederim. Buraya gelen kişiler bu uğurda baş koyan kişilerdir.

ALİ SAİP BEY: Yanlış anlamayın, niyetim olayın ehemmiyetini ima etmekti. Zaten amacımız kahraman Urfa'mızın şeref ve haysiyetini korumaktır. Hepimizde vatan sevgisinin sonsuzluğu malumunuzdur. Amaç bunları bölük pörçüklükten kurtarıp tek olan amacımız karşısında birlik beraberliği sağlamaktır.

İşte ben bu birlik beraberliği organize etmekle görevliyim. Zaten sizler bu durumu çok iyi bilen insanlarsınız.

GÜLLÜ OSMAN: Sağolasın Ali Saip Bey.

ALİ SAİP BEY: Şimdi burada bulunan insanlar gibi yüreği vatan ve memleket aşkı ile yanan hürriyet için gecesini gündüzüne katan çok değerli Aşiret Reislerinden Mehmet Emin Efendi. Ramazan Efendi, Sakıp Efendi ile bunun yanısıra Badıllı Aşiret Reisi Said beyle, Düğerili Aşiret Reisi Bekir Bey ile Şeyhanlı Aşiret Reisi Hacı Ömer Efendiyle, Baziki Aşiret Reisi Bekir Aruz Ağa ile İzoliu Aşiret Reisi Bozan Beyle bundan başka Siverekli Ali Efendi ve Viranşehir Milli Aşireti ile bunların yanı sıra ile birçok memleket aşkı ile tutuşan insanlarla görüştüm. Herkes ilk kurşun ile mücadeleye hazır. Biz şimdi burada iş bölümü yapıp Fransızlara gerekli ültimatomu vereceğiz.

HACI MUSTAFA: O zaman ne bekliyoruz. Hemen görev bölümü yapalım.

ALI SAIP BEY: Ayaklanma önce Jandarma tarafından yapılacaktır. Urfa'da 600 Rus tüfeği ile 1.5 milyonluk Rus cephanesi var.

ALI RIZA BEY: Yarın akşam ceza evinde tutuklu mahkumları af ediyoruz, kilit çekeceğiz[60]. Biz şeref ve namus mücadelesi verirken onları zindanlarda bırakmayacağız. Onlarında zaferde payı olsun.

ALİ SAİP BEY: Hacı Mustafa Bey Belediye Başkanı olarak size burada çok iş düşmektedir. Yarın akın akın aşiretler gelecektir, bunların burada konaklanması ve doyurulması söz konusudur.

---

[60] **Kilit çekme:** (Urfa'da bir deyim) Hapishanedeki mahkumların serbest bırakılması

HACI MUSTAFA: O nasıl söz Ali Saip Bey, böyle bir mücadele için kellesini önüne koymuş insanlar en iyi şekilde ağırlanacak, bütün Urfalılar onları bağrına basacaktır. Bir parça ekmeğini onlarla paylaşacaktır. Bunun yanısıra 800 adet makineli tüfek makenizması çıkartılarak Ali Rıza bey tarafından toprağa gömülmüştür, Birecikte 55 sandık cephane ve tüfeklerde saklanmıştır, hepsi bu milletin alın teri ile alınmıştır. Millete feda olsun,

ALİ SAİP BEY: Öyleyse şimdi Fransızlara ültimatomumuzu yazalım. Biriniz lütfen kaleme alsın.

GÜLLÜ OSMAN: Buyrun Ali Saip Bey ben kaleme alayım. (Söyleneni yazar)

ALİ SAİP BEY: Yazın lütfen. Urfa Fransız işgal kuvveti kumandanlığına. Yüzyıllardan beri özgür ve egemen yaşamış bir millet istila ve esirliği kabul edemez. Vilson ilkelerine ve mütareke hükümlerine aykırı olarak gittikçe artan gaddarca ve zalimane istilaya karşı kutsal haklarımızın konunmasına fiilen karar vermiş bulunuyoruz. Urfa'daki misafirliğinize daha fazla izin vermekliğimiz mümkün değildir. İşgalinizi şiddetle red eder Yirmidört saat içinde Urfa'yı terk etmediğiniz takdirde kesin harekete girişileceğini, dökülecek kanların sorumluluğunun size ait olduğunu bildiririz. Urfa Kuvayi Milliye Kumandanlığı.

HACI MUSTAFA: Peki bu ültimatom red edilirse yapacaklarımızında ne olacağını arkadaşlara anlatalım.

ALİ SAİP BEY: Bu durumda yapılacaklar.

1- Aneze Aşireti Reisi Haçım Bey, karargah Sultantepe kuvvetlerinin bir bölümü ile Telabyad da bulunan Fransız işgal kuvvetlerini oradan atıp, telgraf hatlarını kesecek.

2- Suruç Aşiret Reisi Haçım bey aşireti ile birleşecek, Suruç ve Arappınardaki Fransız kuvvetlerini püskürtecek, Suruç'un başka yerle bağlantısını kesecek.

3- Döğerli, Badıllı, Izollu ve merkez sancağa bağlı aşiretler ile kasabadaki Kuvayı Milliye ve Jandarma, Urfa'daki Fransız Kuvvetlerini çıkarmaya ve Urfa ile diğer yerler arasındaki telgraf hattını kesmekle görevlidir.

HACI MUSTAFA: Lütuf ve hidayet Allah'tan mücadele tüm Urfalılardan. Sıra and içmeye geldi. Kuran-ı Kerimi getir Osman. (Kuran getirilir, herkes elini basar ant içer)

HACI MUSTAFA: Taki Urfa kurtuluncaya kadar, düşmandan yüz çevirmeyeceğimize, birbirimizden ayrılmayacağımıza, Vatanımız ve namusumuz kurtuluncaya kadar, el ele yan yana çarpışacağımıza Kuran-ı Kerim üzerine and içeriz.

11 Nisan 1920'de Urfa Kurtuluş Savaşına katılan çetelerden bir grup

II. PERDE

2.TABLO

KİŞİLER
1. DEDE
2. AYŞE
3. BEBEK
4. DÜŞMAN SUBAYI
5. TERCÜMAN
6. I. DÜŞMAN ASKERİ
7. II. DÜŞMAN ASKERİ
8. M. EMİN
9. I.ÇETE
10. II. ÇETE

(Mütevazı bir aile odası, yan tarafta bir kanepe karşı tarafta bir çocuk beşiği, beşikteki bebekten ağlama sesi gelir.)

DEDE: Plevne'de 20 yaşında. Biraz geçti aradan Yemen'de Çanakkale'de canla başla çarpıştım. Şimdi de kocasına su götüren annenin yavrusuna bakmak bana düştü. Ah...Ah., nerede o günler. Yokmu bu kara bulutları silen. Düşmanın kabzasına kadar vardığı Urfa'yı yok mu kurtaracak. Yok mu bu kara bahtlı kaderini kurtaracak olanlar.

(Uzaktan bir ezan sesi gelir. Dede dinler gözlerini siler beşikteki bebek ağlar.) Ayşe kızım...Ayşe.... gel çocuğu götür.

AYŞE: (Telaşla girer.) Dede, iki büyük kahramanı şehit verdik. Abuzer hastaneden ağır makinalı tüfek almaya giderken düşman ateşine rastlamış. Orada yığılıvermiş, Mehmedim aslanlar gibi çarpışıyor. Ama yanındaki Şekerci Mehmet Emin şehit olmuş. Üzüntümüz büyük ama vatan sağ olsun dede.

DEDE: Kızım bu şehir şimdiye kadar nice Abuzerlerini ve Şekerci Mehmet Eminlerini şehit verdi. Urfa hiç bir zaman teslim olmadı. Destan yazdı. ... Destan. Tarihi sana açacak değilim. Zaten Urfa'nın her sokağında, her kapının önünde bir şehit kanı var. Bohçalarımızda hatıra olarak sakladığımız şehit gömleklerimiz var. Yaa... kızım bu memleket böyle mi kalacak, herkes yine eskisi gibi mutlu olacak... Yine Rızvaniye'den... Dergahtan yükselen ezan sesleri hür Urfa semalarını çanlatacak. Yine herkes çekinmeden abdestini alıp namaza gidecek, dükkan darabaları korkusuzca açılacak, herkes korkusuzca rızkının peşine düşecek. (Dışardan gürültü sesleri gelir kapı çalınır.)

AYŞE: Bu da ne baba, dışarıdan gürültü geliyor. (Pencereden bakar) Düşman kumandanı bu tarafa doğru geliyor.

DEDE: Heyecanlanma kızım gelse ne çıkar. Geleceği varsa göreceğide var. (Duvardaki kılıcı göstererek) Paslanmış zaten. Elim hala kılıç tutar. (Kapı çalınır.)

DEDE: Ayşe aç kızım.

AYŞE: (Kapıyı açar) Ne istiyorsunuz?

TERCÜMAN: Niye deminden beri bizi kapıda bekletiyorsunuz moruk. Öteden beri Ermeni mahallesine göz açtırmayan karıştırmadık yer bırakmayan, her taşın altından çıkan Mehmet Eminin babası olduğunu biliyoruz. Fransızlarla haberleşmemizi engelleyen iaşemizi engeleyen köpeklerin başı senin oğlundur. Bu saklama. Ben ve işgal kuvvetleri kumandanı Mehmet Emin'i istiyoruz, sayın Sajos bizzat kendisini istiyor.

DEDE: Sorduğu şeye bak köpek? Yaptıkların yetmiyormuş gibi şimdi de düşmana mı yardım ediyorsun. Yıllarca bu topraklarda insanca yaşadın. Sahip olduğumuz bütün haklara sende sahip oldun. Bu topraklara vefa borcunu böyle uşaklık ederek mi ödüyorsun? Ermeni köpeği... Dua et ihtiyarlığıma rast geldin. Yoksa bütün şehitlerin kanına bedel, bu kirli kanını buraya akıtırdın.

TERCÜMAN: Geçmiş geçmişte kaldı, sen bu güne bak, gün bu gündür, bu boş laflarla bizi oyalayıp durma, Mehmet Emin'in yerini söyle yoksa sana unutamayacağın dersler verdirteceğim.

DEDE: Zaten topunuz dalkavukluktan başka ne işe yararsınız.

TERCÜMAN: Komutanın kulağına eğilerek bir şeyler söyler. Komutan da sinirlenerek bir şeyler söyler. (Dedeye dönerek.) Ayaklarını yağda kızartacağım. Dilini çekecek yine seni söyleteceğim, diyor.

DEDE: Bu vahşeti yapınız elinizden ne gelirse yapınız. Son demlerimde şehit olmak buna şeref verir.

TERCÜMAN: Mehmet Emin'in yerini söyle, inat etme, sonradan pişman olacağın şeyleri bana yaptırtma. Bak ihtiyarsın bana kötü işkenceler yaptırtma.

DEDE: Beni işkence ile korkutamazsınız. Senin gibi ödleklerin yapacağı ancak yaltaklıktır. Aranızda topladığınız paraları, iaşeleri vermekten, haberleri yetiştirmekten başka ne yaptınız. Buna bir de işkenceyi ekleyin ne çıkar. Mehmet Emin'i burada mı geziyorsun. Onlar erkek, onlar cephede sizin de yerinizin orası alması gerekmez miydi? Soluklarının ensenizde olduğunu hissettiğiniz sürece kendi ilmeğinizi kendiniz sıkıyorsunuz. Ancak işiniz gücünüz lağımlarda dolaşmak. Sizin gücünüz ancak savunmasız bebeklere, beli bükük dedelere yeter. Düşmanlık bile size yakışmıyor, siz savaşmayı bile bilmiyorsunuz. Tuh sizin erkekliğinize.

TERCÜMAN: Bak benden günah gidecek sus.

DEDE: Evet belki bu yaltakçılık ve yağcılığınla ve şu yanında duran çoban köpeği ile benim gibi bir ihtiyarı susturabilirsin. Ama bak Mehmetler, Mustafalar, Said'ler, kızlar, kızanlar hepsi sokakta. Tasmanız gittikçe daralacak. Bu milletin şahlanışını hangi gücünüzle susturacaksınız. Bastığınız yerler size mezar olacak....Mezar.

TERCÜMAN: (Kumandana hiddetle bir şeyler anlatır. Kumanda da hiddetle bir şeyler anlatır ve beşiği gösterir.) Şu gelinin rezil olmasını ve şu piçin gebermesini istemiyorsan öt.

DEDE: İşkence yapma şerefsizliğine hazırsanız bende hazırım. Ne yapacaksanız bana yapın. Bu sizin için son şanssa çekinmeyin bana yapın. Savunmasız bir kadınla sebi bir çocuktan ne istiyorsunuz. Siz ne aşağılık insanlarsınız ulan köpekler.

KOMUTAN: (Askerlere işaret eder, askerlerden biri beşiğe ateş eder.)

AYŞE: (Feryad ederek beşiğe abanır.) Yavrum... Yavrum.... Yavrumu vurdular ne istediniz parmak kadar çocuktan. (Elinin kana bulandığını görünce çılgına döner, beşikteki bıçağı çekerek önüne gelene saldırır. Bu mu sizin erkekliğiniz? Ömeri mi vurdunuz Ömerimi al kızıl kanlara belediniz.

DEDE: Sizi köpek soyları (duvardaki kılıca seğittir bunu gören düşman askerlerinin biri geline ateş eder diğerleri de dede ile boğuşurlar.) Namussuzlar Ömerim yetmedi şimdide Ayşemi mi vurdunuz... Yavrum Ayşem.. (Çıldırmıştır, herkese ayrı ayrı saldırır. Biri ateş eder dedenin de yere yıkıldığını gören askerler kaçar) Ah anam (Yere yığılır) adi namussuzlar. (Birkaç saniye sonra dışardan silah sesleri ve koşuşmalar biraz sonra Mehmet Emin ve iki çete içeri girer.)

M.EMİN: (İçeri girer hangisine sarılacağını şaşırır) Babacığım, baba (Ağlar) Geberttiğimiz köpek soyları demek bizden kaçıyorlarmış. Telaşla koşmalarından belliymiş. (Gözü Ayşe'ye takılır. Ayşe'ye doğru koşar) Ayşem....Ayşem... Doymadım Ayşem doymadım. Bu da mı başıma gelecekti. Sizin ne günahınız vardı. (Beşiğe seğirtir.) Bunu da mı yaptılar alçaklar.

I. ÇETE: Baban yaşıyor Mehmet Emin biz onu hastaneye yetiştirelim. (Çeteler dedeyi dışarı taşır.)

M.EMİN: (Beşikteki bebeği kucaklayarak sahnenin önüne gelir.) Ömerim.,.Ömerim... Hangi tarih yazar bu vahşeti. Buraya neye geldiniz? Savunmasız kadını, beli bükük dedeyi, sebi[61] bebeyi, yatağındaki nineyi.,..öldürmeye mi geldiniz? Hangi can dayanır bu acıya hangi can? Allahım... (Ağlar) Hangi Millet ayaklanmaz bu acı karşısında? (Bebek kucağında sahnenin önünde diz çökerek ağlar arkadan fon müziği)

Yaram sızlar

Ok değmiş yaram sızlar

Yaralının halından

Ne bilir yarasızlar

---

[61] **Sebi (Sabi):** Hiç bir günahı olmayan ve 0-7 yaş grubu çocuk için kullanılan terim

II.TABLO

KİŞİLER
1.DEDE
2. I.YARALI ÇETE
3, II.YARALI ÇETE
4. DOKTOR
5. HEMŞİRE
6. M.EMİN

(Hastanenin bir odası görünmektedir. Sağda solda İki tane ranza. Dede, sağdaki ranzada yatmaktadır. Perde açıldıktan sonra savaş efektleri arkasından çocuk ağlama efektleri verilir. Dede efektlerle yatağında kıvranmakta, yandaki çete yatmaktadır.)

DEDE: (Yaralı olan kısımları sarılıdır. Şok geçiriyor gibi) Ayşe... Ayşe... Ayşe yavrum... Ayşe bu nasıl uyku Ömer ağlıyor duymuyor musun? Bu hengamede bu patırdıda nasıl uyuyabiliyorsunuz. Şimdi uyumak zamanı mı? Bak Ömer çatladı? Kalk yavruma nane kaynat. Belki sancılanıyordur. Kalk yavruma çetelerime yemek götür...Ayşe neredesin? (Yatan çeteyi dürterek) Ayşe'yi görmediniz mi? Bak Ömerim ağlıyor sende mi sesini duymuyorsun. Bak Ömer'e, bak çatladı, bak yavruma, bak sesine bak.

I.YARALI ÇETE: Ne Ayşesi dede. Ne Ömeri. ne oldu sana? Hastasın gel yatağına dolaşma.

DEDE: Yok yavrum... Ayşe... Benim gelinim. Cephede savaşan kahpe Fransıza dünyayı dar eden yavrumun karısı.

I.YARALI ÇETE: Taman dedem tamam gel hele. Otur bak. Ayakta duramıyorsun.

DEDE: Sen Ömeri de mi tanımıyorsun? Ömer... Ömer... Ben.... Benim torunum. Daha üç aylık... Onu hep dizime alıp ninniler söylerim. Savaş ninnileri. Gün görmeyen yavrum.

I.YARALI ÇETE: Dedem bu millet ne acılar gördü, bu günlerde geçecek. Bu ağlayan yavruların, bu minarelerde yükselen ezanların yüzü hürmetine, bu yatan kurtulacak. Daha ne Ömerler Ayşeler... Fatmalar özgürce koşup oynayacak. Bu gün yaptıklarımızı destanlaştıracak. Dedeleri ile iftihar edecek. Bir millet şahlanırsa neler yapar. Bütün tarih kitapları yazacak.

DEDE: Ne güzel konuştun oğlum. Yoksa sende mi çetesin?

I.YARALI ÇETE: Evet dede bende çeteyim. Bu günlerde çete olmayan var mı?

DEDE: Öyleyse Mehmet Eminim'i tanırsın. Nerede, gördün mü? Çarpışıyor mu? Söyle bizi hiç düşünmesin. Biz iyiyiz. Ayşe..Ömer... Hepimiz İyiyiz. Vursun kahpe düşmana. O köpekler bu topraklardan çıkmadan eve dönerse, hakkım haram olsun. Öyle bir vursun ki, bu alçaklar Türk Yurduna göz dikmenin ne demek olduğunu öğrensin. Dua etsinler ki son çağıma geldiler ama sen gençsin. Elin silah tutacak yaşta. Benim gibi içerde ne pinekliyorsun? Haydi yavrum git, sen de git. Senin de payın olsun. Vatan müdafaasında. Görürsen Mehmet Eminime selam söyle. Ayşeyi görürsen çabuk gelsin.

I.YARALI ÇETE: Gel dede otur. Felek insanca çarpışmayı da çok gördü bana. Mahmut Nedim'in Evi'ne yaptığımız ilk taarruzda yaralandım. Arkadaşlarım aslanlar gibi çarpışırken işte ben böyle hastane köşelerinde eli kolu bağlı olarak bekliyorum. Ya.. Dede ben de senin gibi ilk katılanlardan, ilk yaralananlardan biriyim. Bir millet top yekun zulmün önünde ayaklanırken, biz böyle hastane köşelerinde.

DEDE: Ne... hastane deyip duruyorsun? (Kendi kendini yoklar)

I.YARALI ÇETE: Evet dede hastanedeyiz. Bunu saklamanın anlamı yok. Bir haftadan beri burdasın. Durmadan Ayşe...Ömer diye sayıklayıp durdun.

DEDE: (Birden geçmişi hatırlar gibi) Eyvah ölen benmişim de haberim yok yavrum...Ayşem....Ayşem acımadan öldürdüler. Bu da yetmezmiş gibi kundaktaki torunumu katlettiler. Evimin direğini yıktılar. Ömerim kundağında kana bölenirken ben hala yaşıyorum, öldürmeyi beceremedim, ölmeyi de beceremedim. Niye yerinize ben öleydim yavrularım. Yavrularım. (Çırpınıp ağlar)

I.YARALI ÇETE: (Hızla dışarı çıkar. Bir süre sonra çete, hemşire ve doktor içeri girer.)

DOKTOR:(Ağlayan dedeyi yerden kaldırarak) Tamam dede tamam bir şey yok.

DEDE: Bırakın bende onların yanına gideyim... Bırakın benim canım onlardan kıymetli mi?

DOKTOR: Sen yapacağım bu vatan için yapmışsın. Senin görevin bundan böyle bize dua etmektir. Senin duaların bile bize yeter. (Hemşireye) Bir sakinleştirici yapalım. (Dedenin koluna girerek yatağına yatırırlar. Hemşire çıkar. Az sonra bir iğne ile gelir. Dedeye iğne yapılır. Bu sırada yaralı bir çete getirilir.)

DOKTOR: Yatakta kalmadı. Nereye yatıracağız şimdi bunu?

I.YARALI ÇETE: Benim yatağıma yatırın doktor bey ben artık ayakta dolaşabiliyorum.

II. YARALI ÇETE: Ne yatması ağam. Bütün bir Urfa ayaklanmışken ben nasıl yatarım? Ben yatmak değil savaşmak istiyorum. Bu mübarek kutsal toprakları kirli çizmeleri ile kirleten. Evine unluk götüren bayanı, bir yudum su, bir parça ekmeği, cephedeki kocasına yetiştirmek isteyen anayı, beşikteki bebeği, beli bükük dedeyi, yerinden kalkamayan nineyi öldüren bu alçakları gebermeden yatmak bana haram olsun. Bırakın beni Allah rızası için bırakın.

DOKTOR: Tamam aslanım tamam gene savaşacaksın zamanı var.

II. YARALI ÇETE: Ne zamanı ağam. Gün bu gün. Haberiniz yok mu?

DOKTOR: Haber sizlerde aslanım. Haftalardır buradan çıktığımız mı var? Anlat bize cephede neler oluyor?

II.YARALI ÇETE: Dışarıda Türkün birliği var ağam. İmanın birliği var. Namusundan, iffetinden, hürriyetinden taviz vermeyen topyekün bir halkın birliği var. Zulmün karşısında şahlanışı var. Topyekun Urfalılar, Aşiret reisleri bir bütün olmuş. Tek vücut olmuş. Gök gürültüsü gibi vurduğu yeri titretiyor.

DOKTOR: Yaşasın Urfalılar. Bu millet böyle işte birleştimi önünde dağ taş dayanmaz.

II.YARALI ÇETE: Dayanmaz ya ağam. Çetelerin son toplantısında Belediye Reisi Hacı Mustafa kesin taarruzu ertesi gün önerdiğinden beri, önce Fransızların dışardan ve Ermenilerden bağlantıları kesildi. Çeteler ve aşiret reisleri Ali Saip Bey'in başkanlığında Hacı Bekir Camii içinden Kürkçü Osman Efendi'nin evine, Hayırsızların Evi'nden, Şişkonun Damı'ına, Samsat Kapı bir çembere ve taarruza maruz kaldı ki neye uğradıklarını şaşırdılar.

DOKTOR: Şaşırırlar ya alçaklar azmi çektirdiler?

II.YARALI ÇETE: Boyunlarındaki ilmeğin yavaş yavaş sıkıldığım gören köpekler gitmek için izin, eşyaları için de 60 deve ve 25 yük arabası istediler. Daha sona pıllarını pırtlarını toplayıp geldikleri gibi Hızmalı Köprü üzerinden Suruç yoluna doğru gidiyorlardı. Şebekede yine çatışma oldu . Ben orada yaralandım. Urfalılar hala çarpışıyorlar (Bu sırada Mehmet Emin içeri girer

MEHMET EMİN: (Heyecanlıdır) Babam.. Babam burada mı yatıyor?

DOKTOR: Dur evlat heyecanlanma. Neler oluyor. Baban burada. Sakinleştirci verdik uyuyor. Bu teleşın ne?

MEHMET EMİN: Ben telaşlanmayım da kimler telaşlansın. Adalet zulme, hak haksızlığa galip geldi. Urfam kurtuldu. Düğün bu gün, bayram bu gün, herkes halay çekecek zılgıt çalacak. (Babasını kucaklayarak) Kalk baba ne mutlu sana ki, bu topraklar için şehit verdin. Bütün Urfalılar gibi destanlaştın. Kalk bu sevince sen de katıl. Kalk, zafer düğününde sen de halay çek kalk.. kalk..

Kaynak Kişi : Mustafa Dişli
Kaynak Eser : Milli Mücadelede Urfa, Av. Müslüm Akalın
Sahneleştiren : A.Kadir Kırıcı[62]

[62] **A.Kadir Kırıcı:** Emekli öğretmen, Tiyatro Sanatçısı, Yönetmen

ASFALT YOLDA ŞAŞIRMIŞAM

Dekor: (Sade bir dekorla Asfalt Yol[63] havası verilecek)

(Sahne açılır hamal içeriye girer)

HAMAL - Of.. of...bu ne hayat. Gelde bekle ki bi kamyon gelsin yükünü endirağ. Birkaç kuruş kazanağ. Kaç gündür burda bekliyem Gönder yarabbi gönder...Muharrem ayı değil ki evler de daşınsın.

(O anda bağırarak benzinci içeri girer)

BENZİNCİ - Benzin[64] verelim abi benzin verelim...Çakmaklara benzin verelim, benzin koyımı Mehmet Emmi.

HAMAL- Yok istemiyem, çakmağım ne gezi,

BENZİNCİ - Niye ciğara içmimisen?

HAMAL - İçiyem ama otlanarağ içiyem. Hele Kulup Cığarası[65] öyle hoş ki. Sende bizim kafamızı şişirme. Hadi get.

BENZİNCİ - Kafayı ben mi şişirişem, Ulan yeri get. Zaten siftah etmemişem, asıl sen kafamı pozma.

HAMAL - Ulan get diyem.

BENZİNCİ - Ulan sen get hırpo.

(O anda Sarhoş elinde şişesi içe içe içeri girer)

SARHOŞ - Kara üzün habbesi le le canım

Göynüm sevmez herkesi

Ulan burda noli, nedir har gür edisiz. Şimdı hereyize bi sille attım mı yere yapıştırram... Zatan kafam duman.

HAMAL - Sarhoş abi, bu adam zornan bana benzin satmak isti. Ben de get diyem getmi.

---

[63] **Asfalt Yol:** Şanlıurfa'da; Sarayönü Caddesinden, Samsatkapı'ya doğru uzanan bir caddenin adı. Geçmişte bu caddede ortasında havuz bulunur havuzda ördekler yüzer, fiskiyelerden sular atardı. Atlas, İnci ve Vatan Sinemaları ve Urfa Lisesi bu cadde idi. Bilhassa Cumartesi ve Çarşamba günü bayan matinelerinde bu cadde en kalabalık, canlı ve hareketli günlerini yaşardı.

[64] Sigara içenler, eskiden yaygın olarak "**Benzinli Çakmak**" kullanırdı. Buna "**Muhtar Çakmağı**" da denirdi. Bazı kişiler bu çakmaklara doldurmak üzere ellerinde ibriğe benzeyen bir kapla "benzin" satarlardı.

[65] **Kulup Cigarası:** Bir sigara çeşidi. Eskiden, paket tütün, sarılı sigara çeşidi olarak da Birinci, Gelincik, Bafra, Yenice, Bitlis, Harman, Kulüp gibi sigara çeşitler vardı. Filitresiz olan bu sigaralardan, herkes maddi durumuna uygun olanı alırdı.

SARHOŞ - Kesin ulan, Benzinci hadi yürü işine get.

(Benzinci oradan ayrılırken, Sarhoş hamala)

SARHOŞ - Ne istiysen ulan elin garibanından şimdi seni vurumu (der ve bıçağını çıkarır, tam o sırada bekçi içeri girer)

BEKÇİ - Ne oli bırda. Ne birbirizle atışısız. Elindeki o bıçak nedir, şimdi seni karakola götürürüm ha.

SARHOŞ - Yok be bekçi kardaş, şimdi bi elma soyidim, onun için bıçak elimde kaldı.

BEKÇİ - Madam elma soydi, hanı yerde kabığı .

SARHOŞ - Baktım elma hoş, yerden kabığını da kaldırıp yıdım.(der ve şişeden bir yudum daha icerken yere yığılır, bayılır)

BEKÇİ - Aha adam öldü mü noldı lan, hamal. Tez gel bına ne oldı. (Hamal gelir kalbini dinler)

HAMAL- Yaşi, yaşi, çok şükür.

BEKÇİ - Öyleyse telefon et hastahanaya, bi kamyon getirsinler.

HAMAL - Kamyon göndermedilermi, ben kaldırıram sırtıma yolumu buluram.

(Hamal telefonu eline alır) Yahu bunu nasıl çevirağ, hangi tarafa.

BEKÇİ - Ulan çevir işte .

(Hamal herhangi bir numara çevirir)

HAMAL - Alo, orası hastahana mı? Ne kassap dükkanı mı,

BEKÇİ - Ver ulan telefonu (deyip telefonu elinden alır)

Alo ne kassabı, biz hastahaneyı aradık. sen nerden çıktın.

HAMAL - Olsun kasaba kaldıralım bu hastayı.

BEKÇİ - Niye ulan kassapta ne işimiz var.

HAMAL - Nasıl olsa kasap da cigerden, dalaktan yanı amalyattan ilgileni. daha ne işimiz var hastahanada.

BEKÇİ - Hadi ulan bunı yetştırağ, sen ayağından bende kolundan taşıyağ.

(Hamal ayağından tutar, bekçi de kolunu tutar)

BEKÇİ VE HAMAL- (birlikte) Yaallah (derler)

BEKÇİ - Ulan kaldırsana adamı.

(Hamal Sarhoşun ayakabısını eline alır)

HAMAL - Ben bını taşıyayım sen de geri kalanı.

BEKÇİ - Ulan olurmu, ver onu biye ben taşıyım. Sen geri kalanı taşı. Uyanık.

(ikisi bir olur adamı kaldırırlar, Sarhoşu dışarı çıkarırlar. O esnada boyacı içeri girer)

BOYACI - Boyıyalım abe, Boyıyalım... Yahu bögın Asfalt Yolda kimse yok. nereye gitmişler. Hanı buranın numune adamları.

(Bu sırada hamal içeriye girer)

HAMAL - Ne işe düştüğ yahu. Bir yandan benzinci, bi yandan sarhoş..(Tam o sırada)

BOYACI - Abe ne olır getir şu ayakabını boyıyayım. Öyle bir boyaram ki yüzi içinde görürsen.

HAMAL - Hele boya bakım nasılmış.

(Boyacı boyayı tamamlar)

BOYACI - Abe tamam hadi paramı ver.

HAMAL - Ne parası, paradan olsa her yerde boyacı var, benim kuruşum yok.

BOYACI - Ver lan paramı ver.

HAMAL - Param yok dedim.

(Tam o sırada Heeeyyt ulan diyerek kabadayı içeri girer)

KABADAYI - Varmı ulan.. Varmı buralarda dokuz ürekli. Varmı...

HAMAL - Var abe.

KABADAYI - Ne banamı ulan.

HAMAL - Yok abe sana değil, dokuz canlı dedin de aklıma pisik[66] geldi, pisikte dokuz can var da.

KABADAYI - Ulan hangi yigitmiş gelsin yanıma bakayım, cigerini sote edeyim de aklı başına gelsin.

BOYACI - Abe boyıyayı mı

KABADAYI - Boya bakım nasıl boyisan.

BOYACI - Abe boyıyayım ama paramı ver ha. Bı hamal boyadı ama paramı vermedi.

KABADAYI - Ne nasıl boyar parasını vermez ulan (Hamala Şrak diye bir tokat yapıştırır)

HAMAL (ağlayarak) - Ne vurisan, ben şimdi bekçi emmiyi çağırım da seni götürsün görüm. (diyerek Bekçi dayı, Bekçi dayı deyip Bekçiyi çağırır)

KABADAYI - Daha dili varmı ulan (der satırı çeker ..tam o esnada bekçi içeri girer ve kabadayının elinden tutar. titreyerek)

---

[66] **Pisik:** Kedi

BEKÇİ - Ne yapısan bırda kardaş, ayıp değilmi, bösböyük adam olmışsız hala çekişisiz.

KABADAYI - Siye ne oldı sen ne deyisen.

BEKÇİ - (Hamala dönerek) Fazla konuşma (der)

KABADAYI - Ulan ne kadar bekçi varsa (derken bekçi döner)

BEKÇİ - Ne...

KABADAYI - 0 kadar da polis var..

BEKÇİ - Haa Şimdi yürüyün bağım önüme düşün (der. onları alıp götürürken)

HAMAL - (bağırarak) Asfalt Yolda şaşırmışam (ve perde kapanır)

VIII. ÖYKÜLERİ

KARALÖKÜN BAĞI

TV. Oyunu 1. Perde

İri bal rengi gözlerini Urfa'ya çöken karabulutların üstünden gezdirdi, ve içeriye seslendi.

Rastgeldizade Hacı Ahmet — Avrat, cepheye gidiyem, şehit olmağa gidiyem. Şayet Cennet kapusunu açabilirsem, yani şehit olursam kanlı tabutuma zılgıt çal ve kızıma iyi bak. Gazi olursam Urfa'nın kurtuluşunda bir yarayı bir madalya bilip şerefle taşıyacağım. Şayet sağlam gelirsem, bilki yeri göğü yaratan beni çok sevimiş ve saklamış veyahut da Allah'ım beni kabul etmemek için bana garaz etmiş. Allah'a ısmarladık. Bu mavi gök üstündeki, siyah bulutları mutlaka götürmeye gidih.

Karalökün Bağı amansız mermi yağmuru ve ilk olarak gördüğü uçaklar dan atılan bombalar arasında yerdeki dumanı yeni gökten inmiş bulutlara benzeterek yürüdü Bedi-i Zaman'ın yüce mezarlarından birine dayandı. Etrafındakileri görmeden sanki Allah ile konuşuyor.

Hacı Ahmet — Allah'ım, sana geliyorum. Doğduğumdan beri emrinizdeyim, şimdi de emrinizdeyim. Bunu bana çok görme, körü körüne gitmiyorum. Vuracağım, bu yolda ölmek var. Fakat ne olur Allahım evliyalarını, enbiyalarını yaratıp Peygamberleri şehrimde dogurtan sen değil misin? Sen değil misin ki, gözümde kirpiğimde, saçımın her telinde senin eserinin kokusu yok mu? En karanlık, en izbe yerlerde hazır nazır değil misin? Bana çok görme.. Ayandır ki evimle, yurdumla hellalaştım.

Kendisini dinleyenler vücuttaki kıllarının gökyüzüne doğru dim dik olduğunu hepsi his ettiler. Hepsi ayni hissin, ayni duygunun içinde çırpındılar. yavaş yavaş mezardan ayrıldı.

Hacı Ahmet — Geliyorum, beşikteki yavruya acımadan vuran kahpe düşman. Geliyorum, unluğunu evine götüren genç çocuklarımızı kalleşçe arkadan vuran düşman ... Biliyorum, yıllar evvel nasıl bir yarı gece kaçmışsa, bu kaçışma fursant[67] vermek için geliyorum ve seni ölsem de dize getirmek için geliyorum... Kuyu başında öldürdüğün bacılarımın intikamını almak için geliyorum ... Bu toprağın üstünde sana, yaşama hakkı vermemek için geliyorum... Sırmalı abasını soyarak kendi köyünden getirdiği adamına uzatarak :

Hacı Ahmet — Abuzer ver şu azab abanı, beni takip et, ölürsem abama sararsın çünkü dedemden kalmıştır. Abuzer'in abasını giyerek barut kokan dumanlar arasına girdi ve bağırıyordu. Çoktan yara aldığı halde ağır makinelinin üstüne Allahın verdiği tüm gücünü toplayarak herkesin hayret ve açılan gözlerile

---

[67] **Fursant:** Fırsat

ilerliyordu. Tam bağın ağılına yaklaştı. Son mermisini attı. Düşman komutanı bu kahramana na'şını içeriye çekmek için askerlerine emrettise de askerler bu cesur adamaın na'şını içeriye çekmeye cesaret edemediler. Fakat Abuzer ve arkadaşları yağmur gibi gelen, sel gibi akan kurşun, top güllelerine karşı gittiler, cesur Hacı Ahmet'in kalbura dönmüş vücudunu dede abasına sararak omuzlarında Bedi-i Zaman'ın önünden geçerek evine götürdüler. Ne şivan sesi, ne çığlık sesi vardı. Sadece bir ses yüceldi.

Avrat - Zılgıt...zılgıt... zılgıt.... Çalın bir güveyi cennete gönderiyoruz. Ne durisiz zılgıt... zılgıt... zılgıt çalın, sesiz kuruya zılgıt... ve sadece zılgıt sesiyle bir kurtuluş kahramanı cennete uçup göç etti.[68]

Bu kahramanın ruhuna fatiha.

15 Ocak 1977

Mustafa Dişli

BÜYÜK ÖYKÜ

Röportaj : Mustafa Dişli

Kurtuluş tarihinde efsaneleşmiş bir isim varsa Mehmet Emin'ının şehadetidir. Bir de; Rastgeldi Hacı Ahmed'in evinden ayrılırken ve savaşa giderken ailesine söylediği sözler. Halk arasında iki efsanenin, iki öykünün biri birinden yarışacak güzel oluşu, kadın erkek her toplantıda bunlardan bahsedilişi büyük bir özellik taşır. Onun için halk arasında (iki öykünün adı büyük öyküdür)

M.Emin'in Şehadeti

Eyyubiye Mahallesi'nden zılgıt sesleri arasında simli cepkenli, işlemeli, kabardin şalvarına, kırmızı kalıç potinini giyip, beline gümüş saplı kılıcını, çift hançerini, toplu tabancasını bağlayıp eline beşli mavzerini alıp, Şıhmaksut Mevkii'nde mermerleşmiş gücü ile mermer duvara dayanarak aynen şunları söylemiştir.

"Urfa'm güveği gibi geliyem siye, geydığım cepkeninin bütün geydılıların bana kefen olsa da, ya seni kurtaracağım, ya öleceğim. Urfalım, analarım, bacılarım Şebeke'ye[69] gidiyem. Onların uçakları, topları, benimse simli cepkenim var. Sizin için, size kurban olmağa, memleketimin çocuklarını istikbale kavuşturmağa gidiyem. Elveda beşikte yatan yavrum... Sana temiz süt içirmek için savaşa gidiyem."

---

[68] **Zılgıt:** Düğünlerde eğlenmek amacıyla dili ağız içinde değişik bir biçimde oynatarak çıkarılan ahenkli ses. Şanlıurfa'da genç ölümlerinde de cenaze evden çıkarken zılgıt çalınır.

[69] Şebeke Boğazı: Urfa kurtuluş savaşında, Urfalıların Fransızlarla savaştığı yer.

Ellerini havaya açarak "Allahım beşli mavzerim destimde[70], canımı bana bağışlarsan evim şenlik içerisinde olur. Şehit düşersem, yine sevinç gözyaşları arasında eşim Ben bir şehit karısıyam diyecek. Annem şehit annesi olduğu için iftihar edecek. Bana canımı bağışla, memleketime göz diken düşmanı Şebeke Deresi'nde gömüm. Çarpışmak benden, yardım senden Allah'ım" deyip çetenin önünde marşla güneş doğacağı sırada burma bıyıklarına doğan güneş ışıkları sert çehresinden geri dönerek diğer çetelere vatan sevgisini aşılayarak yürüyordu. Savaş başladı başlıyacak, mevziler alınmış, Mehmet Emin birden geriden fırlayarak.

"-İleri kahraman Eyyubiler, ileri yiğit Urfalılar, ileri kardeşlerim, vatanı kurtaralım." Üç beş düşman temizledikten sonra alnından aldığı bir yara ile geriye dönüp "Arkadaşlar, beni bırakın siz ilerleyin, Allah'tan umduğu mu buldum." Salavat getirerek teslim olur.

Bu kahramanın menkıbesi dillerde dolaşır. Kurtuluş tarihimize bir yiğitlik, bir mertlik menkıbesi olarak geçer.

Hacı Ahmet Rastgeldi'nin Öyküsü

-Savaş meydanlarına hazırlık var. Çete başı olan Hacı Ahmet eşine seslenir.

- En güzel elbiselerimi getir avrat. Dedemden kalma simli abanı ver. İçimde bir duygu var şehit olacağım. Kızını kucağına alır annesinin ellerini öper ve karısına şu tembihi veriri.

- Elveda benim derdimi çeken eşim. Şayet kanlı tabum eve girerken ve sende ağlarsan sana olan emeğimi helal etmem. Yok annem sen ve mahallenin tüm kadınları tabuduma zılgıt çalacaksınız. Allah için olsun bunu yapın. Hakikaten ilk savaşta ilk çarpışmada Karalök'ün Bağı'nın önünde şehit olur. Mahallenin civanmertleri sırmalı abasına sararak sedye içerisinde genç Ahmedin cesedini getirirken mahallenin tüm kadınları zılgıt, karısı da;

- Dediğin oldu Ahmet. Bak ağlamiyam, gözlerim dolgun dolgun ama siye söz vermiştim ya zılgıt çalıyam. Annesi;

- Oğlum sütüm sana helal olsun. Marş sesleri kulağıma geli. Zafer bizimdir zafer seninle başladı. Yattığın yer nurla dolsun. Yanın Hz. Peygamberin yanı olsun.

Bu efsanede böyle biter.

---

[70] Dest: El

KÖFTELERİMİZ VE TARİHÇELERİ

Mustafa Dişli

Atalarımız tüm yemeklerin Urfa folkloruna tarihi katkıları vardır. Derken efsanevi küçük ve çok geniş tarihçelerini anlatırlar,

Çiğköfte

En büyük efsane çiğköftenin efsanesidir. Çiğköfte İbrahim Halilullah, Nemrut mücadelesinde meydana gelmiştir. Bir buluş değil ilk doğuşu bir mecburiyetin eseridir. Hayin Nemrut -

(Tüm ateşler İbrahim için yanacak hiç bir evde yakacak yanabilecek bir şey kalmayacak damların direkleri sökülecek, tahta kapılar kapıdan çıkıp mancınığın önüne yığılacak. En taze ağaçlar dahi kökünden vurulacak kalmayacak. Memlekete yanacak bir şey hiçbir evin ocağı tütmeyecek, duman görmeyeceğim hiçbir yerde bütün ateşler ibrahim için yanacak onu cayır cayır yakacağım mancınığa dayanacağım o yanarken ben kahkaha atacağım)

Evet Nemrud'un dediği yapılır. Nemrut taraftarı bir cengaver, Mezopotamya'dan vurduğu bir ceylanın evine getirir ve şöyle bağırır "Emine gel ceylanı al bu kapı nereye gitti"

Emine —(içeriden) Nemrut götürdü kapıyı

Abuzer — Ceylanı pişireceksin

Emine —(Üstü açılmış damın tavanını göstererek) baksanıza ne var yakacak hepsi gitti neyimle pişireyim Abuzerim

Abuzer - Demek Nemrut soysuzluğunun bir daha ispatladı, demek alçaldı Nemrut. Demek ben ona boşuna hizmet etmişim, demek damımı evimi yıktı olamaz olamaz böyle şey..

Emine — Sırtımdaki gömleğimden başka ne kadar elbise varsa onları da Nemrud'un taraftarları götürdü, bence İbrahim'in dediği doğru Allah mevcuttur, herşeyi görür, bence senin de İbrahim tarafına dönmen gerekir ya Abuzer

Abuzer — Elbette Eminem, gideceğim Nemrut tek başına kalacak arkadaşlarıma da söyleyeceğim... Artık hepimiz İbrahim'den yana olacağız, o hınzıra dersi vereceğiz der. Kapısız evinden hiddetle çıkar. Zavallı Emine ceylanı soyar kara etlerine bakar düşünür, nerde bişireceğini ki temiz yıkanmış taşın arasında ezer, bulguru döker, eliyle ovalar, domates katar bir daha ovalar, tuz ve bibere karıştırır, ovalar, ağzına kor et kokusu gelmektedir. Taze tarçın, kuru soğan doğrar, eliyle ezer taşla ezer bir tarafa indirir. Biraz sonra yaralı kül sisleri yüzüne terlemiş anlında biriken ızdırap işaretleriyle kapıdan Abuzer görünür.

Abuzer — Eminem, Nemrut yaktığı alevlerin üstüne İbrahim Halil'i ateşe atmak isterken kızı Ayn-ı Zeliha diz çöktü Nemrut'a baba onu atma Halilime kıyma

dedi. Nemrut kızını dinlemedi onu ateşe attı. Fakat Allahın emir ile ateş İbrahimi yakmadı, İbrahimin düştüğü yerler güllük gülistanlık oldu. Pınar kaynadı göl oldu. Getir bakalım yemek için ne yaptın.

Emine – Biliyorsun ateş yakmak için odunumuz yoktu, bu nedenle eti ezerek bulgurla ve yeşillike karıştırıp bir yemek yaptım inşallah begenirsin Abuzerim dedi. Abuzer ve tüm aile yemeği büyük bir iştahla yedi. Bir mecburiyet karşısında Urfa'da ortaya çıkan bu yemek "çigköfte" olarak yüzyıllar boyunca yapılmaya davam etti.

Mercimekli Köfte

Büyük şairimiz Divanın Üstadı Yusuf Nabi Hazretleri, Ayınbat Köyün'de her zaman gittiğinde ya ağanın odasına, ya kâhyanın, ya muhtarın evine giderdi. Bi kere at üstünde Ayınbat'a yaklaşırken, dağ eteğinde bir mağara önünde kaba taşla yapılımış, bahar olması nedeniyle etraf yeşermiş mağaranın önünde, Fatma ile Kadir yan yana dertleşmektedirler. Patpat çiçekleri açmış, gelincikler, şakşako yeşil tarlaların süsü olmuş. Nabi'yi ilk gören Fatma birden ayağa kalkmış.

Fatma - Kadir bak ilk defa bize doğru Nabi gelir, bu büyük misafir şerefine bir tek koyunumuz var südü ondan alıyoruz, yinde de kesağ onu ancak böyle memnun ederiz. Deyince Kadir birden koşarak içeri girer koyununu getiri Nabi'nin atının ayakları dibine uzatır.

Nabi - Onu kesmeyin bilirem bir koyununuz var, süt ondan yağ ondan yemeksizden, bırakın onu" der. Attan iner piçağı Kadir'in elinden alır.

Kadir - Yüce misafir, gerçi bir şeyimiz yok, bir koyunumuz var onu size kurban etmeye hazırdık, neden mani oldunuz.

Nabi - Allah'tan başka yüce yoktur. Ben sadece misafirem bir daha böyle yaparsanız daha hiç uğramam. Size sadece şunu söyleyeyim biraz mercimek, biraz bulgur, birazda üstüne yağ dökersiniz işte o zaman karnım doyar.

Bütün bu olayları Rahime içeriden izlemektedir. Evin tek kızı olan Rahime bunları dinlerken, mercimeği ocağa koyar, tezeği yakar mercimek kaynamaktadır. Soğanı doğrar, az biraz su ile bulguru, kırmızıbiberi, tuzunu atar. Karıştırır, salçayı katar, biraz daha yoğurur, kızgın mercimeği üstüne döker, eli yanar ama tahta kaşık imdadına yetişir, onunla karıştırır. Soğuyunca biraz yoğurur, kızarmış yağı üstüne döker, soğuyuncaya kadar biraz daha yoğurur. Taze doğranmış maydanozu karıştırır ve Nabi'nin önüne indirir. Nabi sıcak bazlamaçla ayranla yer.

Nabi - İşte gördünüz mü? Yumurtalı köfteden sonra, içli köfteden sonra, çiğköfteye bir arkadaş daha çıktı "mercimekli köfte", der. Kalkar seccadeyi ister ikindi namazını kılmak üzere secdeye varır. Bu sırada öğretilmiş gibi koyun gelir, Nabi'nin cübbesini yalamağa başlar, sanki koklar, sanki öper Nabi'yi. Nabi şu duayı Allah'a avuç açarak diler.

Nabi - Allahım koyunu kurtardık, yavrusunu sevmeyi yavrusunu öpmeyi bana nasip et. Koyun birden ağıla doğru koşar bir meleme sesi gelir arkasından bir sevin çığlığı Fatma'nın zılgıt sesi duyulur.

Fatma- Abuzer koyunumuz bir dişi kuzu doğurdu, daha bir ay var tahmin ediyordum. Nabi efendinin ayağı bize uğur getirdi, bereket getirdi, yavruyu kucağına alıp Nabi'ye getiren Abuzer

Abuzer - Ya Nab,i bak annesi de arkama düştü geldi, işte anne kız yanında gözleri dolgun dolgun yavruya bakan Nabi sevinir, el çırpar kuzuyu öper sever.

Nabi - Bir mercimekli köfte bize çok şey getirdi, Allahım sana bin şükür, bir daha bağlandım, zaten bağım çözülmez ki sen her şeye kadirsin

Rivayete göre Ayinbet Köyü'nde, bütün koyunlar dişi kuzu doğurur, çünkü Nabi'nin duası daima o köyün üstündedir. İşte "Mercimekli Köfte"nin bizdeki tarihçesi.

İçli Köfte

Bundan tahmini 700 yıl evvel bir Ramazan günü hava bulut biraz sinirli, hele sigara tiryakisi olduğundan Ramazan'ın iftar zamanı kocasından çok çekinen Lütfiye, iftara kocasını beklerken her iftara da çiküfteye alışmış Bekir' in gelmesini bekliyen, havanın bulut olması dolayısı ile kızına;

Lütfiye - Kızım Ayşe kapıda Amcalarından sor iftara nanca[71] var

Ayşe - Baş üstüne aney, iftara çok az kalmış köfteyi yoğurabilirsin

Lütfiye – Eviy şen ola kız, neden daha önce sormadık der. Gümüş gibi leğeni, Haç tasında suyunu, kına gibi isodunu, tarçınını ve tüm zerzevatını yanına alır. Kıyma tahtasında baş soğanını doğrar, hemen köfteye başlar biraz sonra oğlu Ahmet girer.

Ahmet – Aney delirdin mi daha iftara bir saat var

Lütfiye – Başıma küller, hamır mı yedirağ herife, hele bu ramazan günü evim yıkıldı, gördimi başıma geleni.

Ahmet – Aney kıymay var, ceviziy var, sada yaği küp dolu, biraz da kafay çalışsın. Her gece çiğköfte zatan acızdığ[72] gel bu gece bir şey icat edağ, köfteyi oyağ, içersine kıyma ile ceviz içini doldurağ, yağnan kavurağ, Babonun önüne indirağ.

Lütfiye – Başka çarası yok ne yapağ, çaresizlik ya bize akşam akşam bir sille çeker, yada takdir eder. Allah senden razı olsun der ve hemen oyup içesine kıymayı doldurur, küpe doğru seğirtir, büyük tavayı malzıta endirir, acele yağı dağlar yavaş yavaş kavururken Bekir içeriye girer.

Bekir – Avrat gene ne yapmışsan, bu evin içersi esans gibi koki

Lütfiye – Hele yemek başına otur, anaygilden yaprak sarması gelmiş, peynirli helvayda var, hele birde üzlemeli pilav yaptım bu Ramazan gecesi rıskıy geniş herif. Sofralar süslenir, hiç kimse elini uzatmaz yalnız herkeste bir şaşkınlık vardır.

---

[71] **Nanca:** ne kadar
[72] **Acızdığ:** Bıktık

Bekir – "Lehavle kuvvatilbillahilazim" Hayır inşallah, hayır inşallah sizde bir şaşkınlık var. Bu sırada evlerine çok yakın olan bir minareden ezan sesi duyulur ve iftar edilmiştir leziz yemekler yendikten sonra.

Bekir – Hani benim çiğköftem, soframın kıralı nerde, bu sırada Lütfiye elinde kamburgalı bir sehenle içeriye girer.

Lütfiye – bu gece benim efendi kocama başka bir köfte yaptık macarasını da yemekten sonra anlatacağım.

Bekir – (enen sahana bakar hayretle eline alır ağzına koyar) Vay elleriy dert görmesin, vay Allah seni başımızdan eksik etmesin, sen bir meleksen bu köfteyi başka kimse bilmi gelecek hafta seheniyemiz[73] var onu arkadaşlarıma yedireyim görsünler bu hanımımın eserini

Lütfiye – Allah ömürlü etsin Bekir, Allah bize akıllı bir Ahmet vermiş o öğretti bu akılı, yoksa bu oruç ağız korkumdan dilim tutulacaktı. Yaptığımız yemegi beğenmene o kadar memnun oldum ki, berhudar olasan Allah seni başımızdan eksik etmesin

Bekir- Bu çiğköftenin yavrusuna ne ad koyağ

Ahmet – (uzaktan bağırarak) Baba bunun da adı "içli köfte" olsun O gün bugün içli köfte bütün Türkiye'ye dağıldı, ne Lütfiye'nin, ne Ahmet'in, ne saati yanlış söyliyen Ayşe'nin, onu tatlı tatlı yiyen Bekir'in adı söylenir yalnız bir ad vardır o da "İçli Köfte"

Öğrencilik yılları

[73] **Seheniye:** Bazı arkadaş grupları haftanın belli günlerinde sohbet ve muhabbet için bir araya gelirler. Gelirken herkes kendi evinden bir kap yemek getirir. Getirlen yemekler birlikte yenir, Şanlıurfa'da bir geleneğe "Seheniye" denir.

IX. KENDİSİ İLE İLGİLİ GAZETE HABERLERİ

HAKEM MUSTAFA DİŞLİ TEKTEKSPOR'U ANCAK 1-0 GALİP GETİREBİLDİ.

Sahada düdük öttürmesinden başka hiç bir şey bilmeyen Hakem Mustafa Dişli, taraf tutmamalıdır. Maça saat 15,30 da hakemlikle alakası olmayan Mustafa Dişli'nin idaresinde Gençlik Spor'un vuruşuyla başlandı. Maça çok süratli başlayan Gençlik, ilk dakikalar hakimiyeti eline almış fakat hakemin yersiz kararlarıyla morali tamamen bozuluş ve bu yüzden 1–0 lık mağlubiyete kurban gitmiştir. Ve bu mağlubiyette sebep olan hakem olmuştur. Halbuki hakem taraf tutmasaydı Gençlik çok açık farkla galip gelecekti. Gençlikspor'un birçok alanlarını kesen Mustafa Dişli'nin acaba azda olsa yüreği sızlamadı mı?

URFASPOR TRANSFER BOMBALARINI İSTANBUL'DA PATLATACAK

Transfer İçin İstanbul'da karargâh kuran Sarı-Yeşilli Kulübün Başkanı Şükrü Çadırcı futbolculara, "Para benden, şampiyonluk sizden" dedi

Urfaspor Transfer Komitesi Üyesi Mustafa Dişli, üstte birlikte görüldüğü Galatasaraylı Müfit'i kendilerinin yetiştirdiğini, transfer konusunda İstanbul kulüplerinden anlayış beklediklerini söyledi. Dişli, İstanbul'dan transfer işlerinin yürütüldüğünü söyledi.

Urfaspor, yeni futbol mevsiminden şampiyonluğu oynamak için büyük transferler yapmaya karar vermiştir. Üçüncü lig mavi grupta uğraş verecek olan Sarı-Yeşilliler, transferlerde istenilen hedefe varabilmek ve şampiyonluk ipini göğüsleyebilmek için Türkiye'deki tüm Urfalıları yardıma çağırmışlardır.

TRANSFER KOMİTESİ İSTANBUL'DA

Urfaspor Yönetim Kurulu, İstanbul'daki transfer işlerini yürütmek için Avukat Mustafa Kuran, Urfa Dayanışma ve Tanıtma Derneği Başkanı Avukat Selahattin Görkey, Atilla Rızvanoğlu ve Mustafa Dişli'yi görevlendirmiştir. Transfer komitesi üyesi Mustafa Dişli, İstanbul'a tanınmış futbolcu almak için geldiklerini söylemiş "Biz Urfalı olarak Galatasaray ve Fenerbahçe gibi değerli kulüplerimize futbolcu yetiştirdik. Örneğin Galatasaraylı Müfit ve Fenerbahçeli Hayri gibi. Şimdi biz de kendilerinden transfer edeceğimiz futbolcular için anlayış bekliyoruz" demiştir. Mustafa Dişli gizli yürüttükleri için 1 milyon lira ayırdıklarını belirterek, "Urfaspor, transfer bombalarının İstanbul'da patlatacaktır." demiştir.

Urfaspor'un sevilen Başkanı Şükrü Çadırcı, yeni futbol mevsiminde şampiyon olmak için hiç bir fedakârlıktan çekinmeyeceklerini söylemiştir. "Para benden, şampiyonluk sizlerden" diyen Çadırcı, daha sonra şöyle konuşmuştur "Yeni mevsimde başa güreşeceğiz. Tabii ki hedefe ulaşabilmek için bazı engellerin, sorun olmaktan çıkarılması gerekmektedir. İşte biz bunu yapacağız. Hamam giren terler. Bizde şampiyonluk yoluna gireceğimize göre, bazı fedakarlıklar yapmak zorundayız. Bu arada özellikle İstanbul'daki Urfalıların bizlere yardım ellerini uzatmalarını istiyoruz." Urfaspor Kulüp Başkanı Şükrü Çadırcı, yeni mevsimde, Mavi Grup'ta şampiyonluğa oynayacaklarını, paranın kendileri için önemli bir sorun olmadığını söyledi./Günaydın Gazetesi...

UYANIŞ-GENÇLİK BERABERE KALDI (2-2) [74]

Kavgalı maçta iki tarafta sert oynadı.

Dün saat 15'de şehrimiz stadyumunda Hakem Mustafa Dişli idaresindeki Uyanış Gençlik arasında yapılan lig maçının son dakikalarında Uyanış sporun galip durumda iken, Uyanışın yapmış olduğu favul hareketine hakemin çift vuruş vermesine sinirlenen bazı Gençlikspor taraftarları, sahaya hücum ederek hakemi tartaklamışlardır. Emniyet durumu güçlükle bastırmıştır. Elektrikli bir hava içerisinde başlayan maçın bitimine 3 dakika kala Gençlikspor'un atmış olduğu bir golle maç 2-2 berabere bitmiş ve bir anda her iki tarafın taraftarları sahaya hücum ederek birbirlerine girmişlerdir.

Emniyet müdürünün ve saha komiserinin yerinde müdahaleleri ile hadiseyi güçlükle bastırmışlardır.

Bu arada taş ve yumruklu bazı yaralamalarda olmuş. 10 kişi kadar nezarete alınmıştır.

Oyuna Gençliksporun vuruşuyla başlandı ve karşılıklı akınlarla geçen maçın 15. dakikasında Uyanışın karambolden birinci golünü Şahin temin ediyor. Ve uyanışlı Mustafa'nın rakip kaleci Bedir'i öpmesi ve Gençlikli Halil'in de Mustafa'ya yumruk atması her ikisinin de oyundan atılmalarına sebep oluyor. Ve böylece Gençlik hücumda fakat netice yok. Dakika 32, Uyanış bastırıyor. Nejat uyanışın

[74] Bu Spor Haberi Demokrat Türkiye Gazetesi, 26 Kasım 1962, Sayı :420, Sayfa:6'da yayınlanmıştır.

ikinci golünü kaydediyor. Ve bu iki gol Uyanışlıların türbinini büsbütün coşturuyor. Dk. 39 Gençlik hücumunda Bekir'in şutu kaleci Mahmut'ta, fakat topa hakim olamayarak elinden kaçırıyor. Gençliksporun birinci golünü Kemal filelere saplıyor. Uyanış yine sahaya hakim ve devrenin bitimine 5 dakika kala Mustafa Dişli yan hakemi dışarıya atıyor. Böylece devre 2-1 Uyanışın galibiyeti ile sona eriyor.

İkinci devre oyuna gayet kızgın başlayan Gençlik netice elde edemiyor. Akın üstüne akın tazeleyen Uyanış üçüncü golü atamıyor. Nihayet karşılıklı akınlarla geçen maçta Gençlik hakimiyeti eline geçiriyor ama bu arada Uyanış müdafaası yol vermiyor. Ve nitekim Halil'i hakem dışarı atıyor. Dokuz kişiyle mücadele eden Uyanış müdafaaya çekilmiş herke maçın bitmesini beklerken Uyanışın yanlış yapmış olduğu faulü İbrahim, Osman'a, Osman da Gençlik sporun 2-2 beraberliğe yükselten golü atıyor. Ve böylece maç 2-2 berbere bitiyor.

Urfalı Kaval Sanatçısı Abdullah Devecioğlu ile

TRANSFER KOMİTESİ İSTANBUL'DA

Urfaspor Yönetim Kurulu, İstanbul'daki transfer işlerini yürütmek için Avukat Mustafa Kuran, Urfa Dayanışma ve Tanıtma Derneği Başkanı Avukat Selahattin Görkey, Atilla Rızvanoğlu ve Mustafa Dişli'yi görevlendirmiştir. Transfer komitesi üyesi Mustafa Dişli, İstanbul'a tanınmış futbolcu almak için geldiklerini söylemiş "Biz Urfalı olarak Galatasaray ve Fenerbahçe gibi değerli kulüplerimize futbolcu yetiştirdik. Örneğin Galatasaraylı Müfit ve Fenerbahçeli Hayri gibi. Şimdi biz de kendilerinden transfer edeceğimiz futbolcular için anlayış bekliyoruz" demiştir. Mustafa Dişli gizli yürüttükleri için 1 milyon lira ayırdıklarını belirterek, "Urfaspor, transfer bombalarının İstanbul'da patlatacaktır." demiştir.

Urfaspor'un sevilen Başkanı Şükrü Çadırcı, yeni futbol mevsiminde şampiyon olmak için hiç bir fedakârlıktan çekinmeyeceklerini söylemiştir. "Para benden, şampiyonluk sizlerden" diyen Çadırcı, daha sonra şöyle konuşmuştur "Yeni mevsimde başa güreşeceğiz. Tabii ki hedefe ulaşabilmek için bazı engellerin, sorun olmaktan çıkarılması gerekmektedir. İşte biz bunu yapacağız. Hamam giren terler. Bizde şampiyonluk yoluna gireceğimize göre, bazı fedakarlıklar yapmak zorundayız. Bu arada özellikle İstanbul'daki Urfalıların bizlere yardım ellerini uzatmalarını istiyoruz." Urfaspor Kulüp Başkanı Şükrü Çadırcı, yeni mevsimde, Mavi Grup'ta şampiyonluğa oynayacaklarını, paranın kendileri için önemli bir sorun olmadığını söyledi./Günaydın Gazetesi...

UYANIŞ-GENÇLİK BERABERE KALDI (2-2) [74]

Kavgalı maçta iki tarafta sert oynadı.

Dün saat 15'de şehrimiz stadyumunda Hakem Mustafa Dişli idaresindeki Uyanış Gençlik arasında yapılan lig maçının son dakikalarında Uyanış sporun galip durumda iken, Uyanışın yapmış olduğu favul hareketine hakemin çift vuruş vermesine sinirlenen bazı Gençlikspor taraftarları, sahaya hücum ederek hakemi tartaklamışlardır. Emniyet durumu güçlükle bastırmıştır. Elektrikli bir hava içerisinde başlayan maçın bitimine 3 dakika kala Gençlikspor'un atmış olduğu bir golle maç 2-2 berabere bitmiş ve bir anda her iki tarafın taraftarları sahaya hücum ederek birbirlerine girmişlerdir.

Emniyet müdürünün ve saha komiserinin yerinde müdahaleleri ile hadiseyi güçlükle bastırmışlardır.

Bu arada taş ve yumruklu bazı yaralamalarda olmuş. 10 kişi kadar nezarete alınmıştır.

Oyuna Gençliksporun vuruşuyla başlandı ve karşılıklı akınlarla geçen maçın 15. dakikasında Uyanışın karambolden birinci golünü Şahin temin ediyor. Ve uyanışlı Mustafa'nın rakip kaleci Bedir'i öpmesi ve Gençlikli Halil'in de Mustafa'ya yumruk atması her ikisinin de oyundan atılmalarına sebep oluyor. Ve böylece Gençlik hücumda fakat netice yok. Dakika 32, Uyanış bastırıyor. Nejat uyanışın

[74] Bu Spor Haberi Demokrat Türkiye Gazetesi, 26 Kasım 1962, Sayı :420, Sayfa:6'da yayınlanmıştır.

ikinci golünü kaydediyor. Ve bu iki gol Uyanışlıların türbinini büsbütün coşturuyor. Dk. 39 Gençlik hücumunda Bekir'in şutu kaleci Mahmut'ta, fakat topa hakim olamayarak elinden kaçırıyor. Gençliksporun birinci golünü Kemal filelere saplıyor. Uyanış yine sahaya hakim ve devrenin bitimine 5 dakika kala Mustafa Dişli yan hakemi dışarıya atıyor. Böylece devre 2-1 Uyanışın galibiyeti ile sona eriyor.

İkinci devre oyuna gayet kızgın başlayan Gençlik netice elde edemiyor. Akın üstüne akın tazeleyen Uyanış üçüncü golü atamıyor. Nihayet karşılıklı akınlarla geçen maçta Gençlik hakimiyeti eline geçiriyor ama bu arada Uyanış müdafaası yol vermiyor. Ve nitekim Halil'i hakem dışarı atıyor. Dokuz kişiyle mücadele eden Uyanış müdafaaya çekilmiş herke maçın bitmesini beklerken Uyanışın yanlış yapmış olduğu faulü İbrahim, Osman'a, Osman da Gençlik sporun 2-2 beraberliğe yükselten golü atıyor. Ve böylece maç 2-2 berbere bitiyor.

Urfalı Kaval Sanatçısı Abdullah Devecioğlu ile

MUSTAFA DİŞLİ' Yİ UNUTURMUYUZ [75]

Abuzer Akbıyık[76]

Şanlıurfa'mızın dertlerini anlatmak için terzilik yaptığı makinelerinden birini mezata verip satan o parayla Ankara' ya gidip ve elindeki şişeyi göstererek işte *"Size Urfalıların göz yaşlarını getirdim, yeter dertlerimize bir çare bulun"* diyen Mustafa Dişli' yi nasıl unuturuz.

Bayramlarda duygulu ve heyecanlı konuşmalarının dinlediğimiz gecelerde ağlayarak *"Aney", "Babo"* şiirlerini okuyan iyi bir şair, iyi bir hatip Mustafa Dişli'yi nasıl unuturuz.

Memlekete hükümetin bir yetkilisi veya bir bürokrat geldiğinde, karşılamaya giden ve Şanlıurfamızın dertlerini ızdıraplarını kendi diliyle anlatan Urfa sevgisi kanına, canına işlemiş olan Mustafa Dişli' yi nasıl unuturuz....

Sıcak, soğuk demeden, hatta son günlerinde hasta olmasına rağmen Urfaspor'u bir an olsun yalnız bırakmayan, maç kaybedildiğinde ağlayan, kazanıldığında çocuklar gibi sevinen Mustafa Dişli'yi nasıl unuturuz...

Kendisini çocukluğumdan beri, bayramlarda, gecelerde yaptığı konuşma ve okuduğu şiirlerden tanırdım. Sonra aynı pasajda dükkânlarımız oldu ve komşu olduk ve kendisini yakından tanıma fırsatı buldum... Fakat o zaman çok düşmüş, çok hastaydı. Eski Mustafa Dişli'den eser kalmamıştı. Nihayet geçen sene şiirlerini kasete okumasını rica ettim ve o Pazar Urfaspor'un maçından çıkarken kendisini alıp şiirlerini okuması için evde hazırladığımız stüdyoya götürdüm. Çok heyecanlıydı maçı kazanmıştık. Ayakta duracak vaziyette olmamasına rağmen çocuklar gibi seviniyordu. Şiirlerini okumak üzere mikrofonu uzattım, okumaya başladı. Gözlerine baktım ağlıyordu. Memleket meselelerine karşı çok duygulu, çok içliydi.

Siyasi hayatında çok kişiye basamak olmuş, kendisi hep basamak olarak kalmıştı. Unutulmayacak hatıralar ve eserler bırakarak gitti. Allah Rahmet Etsin.

İşte adını Türkiye'ye duyuran şiiri

---

[75] Abuzer Akbıyık'ın bu makalesi 05.11.1985 tarihinde Şanlıurfa'da yayınlanmakta olan **Hizmet Gazetesi**'nde yayınlanmıştır

[76] **Abuzer Akbıyık**: Folklor Araştırmacısı-Yazar

ANEY

Bu mektubu da, tarihin büyük şehrinde
Sokakları geniş geniş Ankara'da
Gökdelenler gölgesinde yazıyam
Topdağı' nın Dedeyin Serinci'nin gölgesini arıyam, Aney
....
Son sınıftayam,
Siye faydalı olmazsam namerdem
Bir sabah günle beraber,
O ak saçlarıyı iri dişli darakla dariyken
Bir fabrika dumanı göreceksan...
Babam sevincinden yiğit göğsüne vuracak,
Bacım Heco zılgıt çalacak
Ve Urfa'm cenet bahçalarına dönecek...
Fırat'la Harran'ı barıştıracağım
.....
Aney, eğ kulağıyı, bi söz söliyecağam
Gelir gelmez evlenecağam.
Arına namusuna
Teline duvağına,
O kınalı ayağına kurban olduğum
Urfalı kızı iste, leyy...
Burada evlenemem Aney,
Yuvamı kurduktan sonra
Derdimi derdikten sonra
Ben siye kul köle olacağam, Aney
Seni Allah'tan sonra seviyem Aney!..

MUSTAFA DİŞLİ NERE.. AVUSTRALYA NERE.

Abuzer Akbıyık

Mustafa Dişili ile ilgili Avustralya'nın ne ilgili var demeyin. Mustafa Dişli nere Avusturalya nere.. Demeyin. İlgisi var. Gönülden gönüle bir yol varsa, zaman mefhumu yok olur, mesafeler kısalır...O zaman dünyanın öbür ucundaki Avusturalya size çok yakın olur.

Geçenlerde Mustafa Dişili ile ilgili bir kitap hazırlamakta olduğumu, www.abuzerakiyik.com.tr adlı internet sitemde yazmıştım. Kitapta yer almak üzere, Mustafa Dişli ile ilgili ilginç anıları, onunla ilgili duyduğunuz anekdotları, onun hakkında görüşlerinizi, duygu ve düşüncelerinizi bana yazmanızı, resim veya başka dokuman varsa göndermenizi rica etmiştim. İnternette yayınlanan bu mektubuma karşılık Avusturalya'da yaşayan hemşerimiz Ali Suvari bir mektup gönderdi..

31 Ekim 1985 günü aramızdan ayılarak ebedi aleme göçen Mustafa ağabeyimizi bir kez daha anmak ve ona rahmet okutmak için bu mektubu sizlerle

paylaşmak istiyorum. (O merhumun ruhu, kalanların selameti, Allah rızası için, el Fatiha)

"Sayın hemşehrim Abuzer bey,

Her Urfalı azda olsa Mustafa Abi'ye bir şeyler borçludur inancını taşıyorum. Mustafa Abi'nin meclislerine zaman zaman katılırdım, o sıralarda hatırlayabildiğim kadarıyla; Celal Gayberi, Emin Tahtasiz, Selahattin Leblebicioglu, Doğan Doğancıoglu, Mehmet Sait İgrek ve isimlerini hatırlayamadığım daha nice Türk dili ve edebiyatına gönül vermiş güzel insanlarla beraber olma zevkini tadarken çok tabiidir ki Mustafa Abi'den apayrı bir feyz alırdık. Ben şu anda yurdumdan yaklaşık yirmi bin kilometre uzakta yaşamaktayım, yaklaşık dört yıl önce anılarım beni Mustafa Abi için aşağıya aktaracağım şiiri yazmaya teşvik etti, yazacağınız kitabınıza katkısı olması dileği ile saygılar sunuyorum.

Ali Suvari , 29/07/2005 , Melbourne/Avusturalya

MUSTAFA ABİ

"Zevk almadım hayatımın

Baharından yazından

Kara bahtım utansın

Saçımın beyazından"

Tek tek yolacağım derdi

Saçlarını gösterip;

Apak gür, darmadağın

Saçlarıyla sevecen

Ozan Mustafa abi...

Gençlik ona hayrandı

Dörtyol Kahvehanesi

En sevdiği mekândı,

Sıra gecelerinde

Meclislerin adamı

Kendi yorumu ile;

"türküler İbrahimi

Hoyrat ise şivandı"

Apak gür, darmadağın
Saçlarıyla sevecen
İnsan Mustafa abi...

O güzel Urfa ağzı
Şivesiyle, katıksız;
"Çi kiftemi iyisiz
Ayranımı içisiz
Her şeyimi veriyem
Bir de abe deyıken
Birez öte gettim mi?
"Savih Mico" deyisiz
Derdi sitem ederek;
Apak gür, darmadağın
Saclarıyla sevecen
Civan Mustafa abi...

Tahtasız uydusuydu
Ona şiir getirir
Çok da güzel okuyup
Bir nefeste bitirir,
Daha sonra sorardı
Nasıl Mustafa abi?
O da şöyle bir bakar
"Surati bata derdi"
Apak gür, darmadağın
Saçlarıyla sevecen
Yaman Mustafa abi...

Tatlıses'e babalık
Tuncer'e arkadaşlık

Kel Hamza'nın hayranı,
Zamansız gitti diye
Mukkim Tahir'e yanık,
Tenekeci Mahmut'la
Makamlarda hanende
Kazancı, Bekci Bako
Onunlaydı her yerde,
Apak gür, darmadağın
Saçlarıyla sevecen
Yaren Mustafa abi...

Şair hatip ve aydın
Urfa'yla özdeşleşmiş
Urfa'lıyla var olan,
İçimizde yaşarken
Yerini alamadan
Aramızdan ayrılan
Dolu dolu yürekten
Selam sana Urfa'dan
Apak gür, darmadağın
Saclarıyla sevecen
Destan Mustafa abi...

Ali Suvari
Tarih:14.07.2001
Saat : 01.00
Yer : Melbourne/Avusturalya

TURİZM DERNEĞİNİN BAŞARISI [77]

Mehmet H. ÖCAL

Geçtiğimiz 11 Nisan günü akşamı Atlas Sineması'nda mükellef bir ziyafet vardı. Turizm Derneği'nin tertiplemiş olduğu Folklor ziyafeti... Sizlerin de bu ziyafet gecesinden nasipdar olmanızı ne kadar isterdim ..

Mutlu gecenin açılışını Kadri Barut[78] yaptı .. Parlamento mensuplarının da bulunduğu bir "İlgilier Meclisi"ne bundan daha güzel bir takdim düşünülmezdi ..

Urfa sıra gecelerinin canlandırılışı tabii bir hava içerisinde cereyan etti... Sazlar, sözler arasında çiğköftenin yoğruluşu bu güzel nimetin lezzetine lezzet kattı... Ve kabul etmek lâzım ki; her memleketin sahip çıkmak istediği çiğköftemizin bundan daha güzel reklâmı yapılamaz, bize alt olan tapusu bundan daha güzel tescil edilemezdi. Hele Mustafa Dişil'nin anlattığı «Çiğköfte Efsanesi» her hafızada Urfa ile çiğköfte sözünü bir çağrışım haline getirecek niteliktedir. Bütün maharet de buradadır zaten: iki mefhumu birbirine kaynaştırabilmek

Genç solistlerinn okudukları türküler içimizde nice Nuri Sesigüzel'lerin, Ahmet Sezgin'lerin bulunduğunu gösterdi.. Folklorumuzun türkü dalında istikbalin garanti olduğuna bu sahada yine Urfa'nın rakipsizliğine inandık..

Urfa Kurtuluş gecesinde ayrı bir yeri olan Kız Öğretmen Okulu'nun başarısını da takdirle analım. Emsali kültür müesseselerinden her hususta ileri olan Kız Öğretmen Okulu'nun Urfa Folkloruna verdiği önem hepimizi memnun etti. Bu güzel hareketin diğer okullarımıza da örnek olmasını dilerim .

Davul-zurna ile oynanan oyunlar, Bakır Yurtsever'in[79] hoyratları hala içimizde yankılar uyandırmaktadır.

Her şeye rağmen Urfa Kurtuluş gecesi mükemmel bir gece İdi... Turizm Derneği'ni tebrik eder yeni ziyafetlerini bekleriz..

Not: Gelecek sayımızda Urfa Folklorunun gönüllü Hizmetkârı MUSTAFA DIŞLI'den bahsedeceğim.

URFA FOLKLORUNUN GÖNÜLLÜ HİZMETKARI MUSTAFA DİŞLİ

Mehmet H. Öcal[80]

İlkokul dördüncü sınıfta iken bir okul piyesinde sahneye çıkmış, başarısının mükafatını Urfa davasına gönül vermişlerden, merhum müftü Hasan Efendi'nin (Açanal) yanaklarına kondurduğu bir takdir busesinin sıcaklığında bulmuştur.

---

[77] Mehmet Hulusi Öcal'ın bu yazısı Demokrat Urfa Gazetesi'nin 15 Nisan 1967 tarih ve 1784 sayılı nüshasında yayınlanmıştır.

[78] **Kadri Barut:** Şanlıurfa eski Belediye Başkanı

[79] **Bakır Yutsever** (Bekçi Bakır): Ünlü ses sanatçısı 1909 Yılında Urfa'da doğmuş, 1985 yılında vefat etmiştir.

[80] **Mehmet H. Öcal :** Şair ve yazar. 'ın bu yazısı 19 Nisan 1967 tarih ve 1784 sayılı Demrokrat Urfa Gazetesinde yayınlanmıştır.

Halk Evleri'nin hakikaten "halk evi" olduğu zamanların gözdesiydi Mustafa Dişli... San'at kabiliyetini görebiliyor, takdirlere mahzar oluyordu.

Urfa Folkorunun çeşitli safhalarını görmüş, grafiğinin alçalış-yükseliş çizgilerinde yaşamış adamdı.. Kırık çögürün[81] iştirakinde yaşadığı Urfa gecelerinden arta kalan tatlı hatırları vardı. Urfa Folklorunun bir çögürün kırık tellerinde inlediği zamanları da görmüş ama bu inleyen sazın bile nice başarılar kazanabileceği ümidini kaybetmemişti.

Kurtuluş bayramlarında, hamaset gecelerinde, milli heyecanı taşıran, milli oyunları costuran adamdır Mustafa Dişli. Alaturka ve alafranga fiğürleri bilen, halka mal olmuş popüler bir insandır.. Bazen bir meclisin neşesi, bazen bir oyun ekibinin reisi olarak görürüz kendisini. Çeşitli münasebetsizliklere hedef olduğu zamanlarda bile, Urfa folklorunun tipik adamı olarak kalmasını bilmiştir.

Sezarın hakkını Sezar'a verecek karekterdeki bazı kimseler Mustafa Dişli için "Urfa'da harcanıyor" derler .. Hakikaten İstanbul gibi bir kültür merkezinde olsaydı Türkiye'nin adamı olurdu Mustafa Dişli. Ama o zaman Urfa Folkloru yetim sayılırdı bence..

Halk eğitiminde Dişli'den istifade edilmesini bilmeliyiz. O, Urfa Folkorunü yaşayan, yaşatmasnı bilen adamdır. [82]

MUSTAFA DİŞLİ (HATIRALAR)

Mehmet Hulusi Öcal

Katıksız Urfa sevgisi ile dolu bir insandı. Memleket ve Millet sevgisinin, hemşerilik duygusunun ne demek olduğunu öğrenmek isteyenlerin onu görmesini, onunla birlikte olmasını isterdirdim. Biz onu gördük ve bunların ne demek olduğunu onunla beraber yaşadık. Bizim ve dönem dönem Meclisi dolduran insanlarımızın onda bulunan samimiyet ve heyecandan biraz olsun nasibi bulunsaydı, bugün Urfa'mız daha başka ve değişik, daha gelişmiş bir düzeyde olurdu. Onun kalbi çalıştığı sürece Urfa için atmış; gücü nispetinde bulunduğu bedenle birlikte memleketine de kan vermeğe çalışmıştır.

Siyasetin etkili bir güç olduğunu biliyordu. Bu bakımdan Onlarla olan temaslarında muharrik bir vasıta olmağa çalışır, Urfa için bir şeyler elde etmeğe gayret gösterirdi.

Urfa'ya faydası dokunabilecek kişileri hangi sahada olursa olsun destekler, bağrına basardı. Zararı dokunabilecek kişileri de o nispette iterdi. Bu sebeple dostu kadar düşmanı da olmuştur diyebilirim. Ama o, işi sadece memleket açısından ele alır, kişisel düşmanlığa gönlünde yer vermezdi.

---

[81] **Çögür:** Bağlama'nın bir çeşidi.

[82] Bu yazısı 19 Nisan 1967 tarih ve 1784 sayılı Demrokrat Urfa Gazetesinde yayınlanmıştır.

Rahmetli Mustafa Dişli benden 12 yaş büyük bir ağabeyimizdi. Urfa'nın Kurtuluş bayramlarında, çeşitli anma ve kültür gecelerinde Onun konuşmalarından etkilenir, gönlümde ürpertiler duyardım. Yazdığım bazı memleket şiirlerinde onun verdiği heyecanın etkisi vardır desem gerçeği ifade etmiş olurum.

İzmir'de yapılan bir Urfa gecesinden yeni dönmüştü. Orada, benim 1963 yılında yazmış olduğum "Urfalı Kız" adlı şiirimi okumuş. Yedi kıtali olan bu şiirin

Hatıramı koy cebine,
Mahcup mahcup bakma yine,
Terbiyene - edebine;
Kul olayım Urfalı Kız...

şeklindeki son kıtası da bitince, oradaki yaşlı kadınlar ağlamaya başlamışlar.. "Mustafa Mustafa... Hala Urfa'da böyle kızlar var mı? Diye sormuşlar.

Ölümünden 4-5 yıl önce cereyan eden bu olayı anlatırken Dişli'nin kendisi de gözyaşlarını tutamıyordu. İnandım ki, İzmir gecesinde ağlayanları benim mısralarımdan ziyade Mustafa Dişli'nin okuyuş tarzı etkilemişti.

Urfa Terziler Derneği Başkanıydı. Mesleğin Türkiye Konfederasyonu'nda da görevli idi. Bir yazlık sinemada "Şair Nabi'yi Anma Gecesi" tertiplemiş, benden de bir konuşma rica etmişti. Gece tamamlandığında herkes memnun ayrılırken, hizmeti olanlara teşekkür etmiş, "İnşallah edebiyatın, kültürün hakiki sahipleri uyanır da, bundan sonraki anma gecelerini onlar yaparlar..„ temennisinde bulunmuştu.

Mustafa Dişli canlı, heyecanlı, hararetli ve kendi ölçülerime göre saygı duyulacak, imrenilecek bir hayat yaşadı. Elbette beşere musallat olan kusurların bir kısmı onun hayatında da yer almış bulunabilir. Unutmıyalım ki, Allahın rahmeti ve gufranı sonsuzdur. Her müslüman gibi o da bundan nasibini alacaktır.

Şunu samimiyetle itiraf edeyim ki, bugün Urfa'da birçok vesilelerle Mustafa Dişli'yi hatırlıyor, "Ah keşke şimdi olsaydı... diyorum, yokluğundan bir kez daha hüzün duyuyorum.

Mustafa Dişli ve onun gibiler bir şehrin, bir memleketin ziynetleridirler. O şehir veya memleket ne kadar güzelleşse, onlarsız çirkin, gösterişsiz, noksan kalırlar. Yerleri doldurulamadıkça böyle sürer gider..

Hatırasını saygı ile tazeliyor, mekânı Cennet olsun diyorum.,

SOĞUDUM

Ölü eti yiyenlerden soğudum

Sana "Soğuk" diyenlerden soğudum

Hak'tan gayrısına kul olmak için

Bel kırıp baş eğenlerden soğudum.

DİŞLİ'YE YAZILAN DÖRTLÜK

Mehmet Hulusi Öcal[83]

Araştırmacı-Yazar dostumuz Sayın Abuzer Akbıyık 10 yıldan beri sürdürmekte olduğu rahmetli Mustafa Dişli ile ilgili bir kitabın finaline gelmiş. Mümkün olduğu kadar, bir noksanı kalmasın istiyor. Yazılı ve sözlü müracaatlarla merhum Dişli hakkında hatıraları olan kişilerin de katkıları ile kitabın daha da zenginleşeceğine inanıyor.

Mustafa Dişli ile çağdaş olup hatırası bulunmayan kişi olmaz diye düşünüyorum. Çünkü, merhum çok yönlü bir adamdı. Bir gün Kurtuluş bayramında en coşkun hitabesi ile onu dinlerken, başka bir gün merhum Hüseyin Peyda ile bir film setinde görünür, yahut bir resim yaparken veya karikatür çizerken bulurdunuz.

Bir futbol maçında veya yüzme yarışında hakem, bir sıra gecesinde, bir anma gecesinde sunucu, bir şiir gecesinde şair, bir siyasi platformda miting hatibi olarak onu görebilirdiniz.

Mütevazi Terzi dükkanında çoğu zaman işini gücünü bırakır, Urfa dâvalarının peşine düşerdi. Her dâvada Dişli'nin tuzu ve sözü bulunurdu. En iyi şekilde devreye girer, muhatabı her kim ise onu ikna etmeden bırakmazdı. İki dönem Belediye Meclis Üyeliği de bu yönden yoğun geçti...

Bu kadar çok yönlü bir insanın dostları kadar çok (düşmanlarını diyemem) çekemiyenleri olacağı da tabiidir. Bu yüzden merhumun nüktedanlığını ve çok ince esprili hayatını hazmedemeyen bazı zavalılar O'nu "soğuk" diye niteler, performansını bozmağa, moralini çökertmeğe çalışırlardı. O bu sözden rahatsız olur ama kafasına ve gönlüne koyduğu işin peşini de bırakmazdı.

Bu yüzden moralinin bozuk olduğu bir günde beraberdik. Yanımda bulunan el kadar bir kâğıda ufak bir dörtlük yazıp uzattım; Başlığı "Soğudum" idi.

Sayın Mustafa Dişliye:

"Ölü eti yiyenlerden soğudum,

Sana "Soğuk" diyenlerden soğuttum..

Hak 'tan gayrisine kul olmak için;

Bel kırıp, baş eğenlerden soğudum.."

Doğrusu; bu kadar meziyetli, memleketinin meseleleri ile ilgilenen ve her insanın hayrına gayret eden bir hemşehrimizin en iyi şekilde değerlendirilerek kendisinden istifade edilmemesine üzülüyor, bu yüzden o'nu çekemiyenleri kınıyordum.

---

[83] Mehmet Hulusi Öcal'ın bu makalesi 10.08.2005 tarih ve 11442 sayılı Hizmet Gazetesi'nde yayınlanmıştır.

Mustafa Dişli 1985 yılında ebedi hayata intikal etti. Ondan sonra da Urfa'nın dertleri davaları eksilmedi. Birçok kere bu konular konuşulurken bir hasretle "Ah gözünü sevdiğim; şimdi Mustafa Dişli olacaktı ki" diyenlere şahit oldum. Daha da çok şahit olacağız herhalde... Mekânı Cennet olsun...

Terzi esnafı ile bir toplantıda

MUSTAFA DİŞLİ'SİZ 11 NİSAN [84]

A.Naci İpek[85]

Şanlıurfa'nın Kurtuluş yıldönümü törenlerinde, kendine özgü yapısı ile bütün temsilleri yönetmek isteyen ve temsili kurtuluş mücadelesini yönetirken o günlerin heyecanını yaşayan Mustafa Dişli'yi kaybettiğinden bu yana Şanlıurfa görkemli kutlama törenlerine de hasret kaldı.

Zaman durmak bilmiyor. İşte, Mustafa Dişli'siz bir 11 Nisan daha kutluyoruz. O, bizleri şimdi Çüt Kubbe'deki ebedî istirahatgahında kendine özgü bakış ve gülüşü ile seyrederken, acaba hangimiz kendisini Fatihalarla hatırlayabildik! Evet, hangimiz?

Rahmetli 11 Nisan'larla öylesine özdeşleşmişi ki, ben vefatına kadar Mustafa'sız 11 Nisan düşünemezdim. Kürsülere çıkar; konuşur, şiirler okur, temsili mücadeleyi kendine özgü konuşmasıyla yönetirdi. Hem de bayram heyecanını hepimizden fazla duyarak, bayram yerine hepimizden önce koşarak... Ben onun bayramdaki heyecanını gururunu kıskanırdım. Hepimiz Urfalı'yız. Ama o daha başka bir Urfalı idi... Ondaki Urfa sevgisi damıtılmıştı, berrak ve saftı... Tabiatı icabı her şeyi alaya alır, hiçbir şeye ciddi bakmaz, ciddiyetle sarılmazdı.

Hayata bile bakışı ciddi değildi. Her şeye alaylı bir gözle bakardı. Ama Urfa meseleleri, Urfa sevgisi konuşulduğu yerde o bir şahin olur. bir atmaca olur, Urfa

---

[84] A.Naci İpek'in bu makalesi Ekpres Gazetesi'nde yayınlanmıştır

[85] **A.Naci İpek:** Gazeteci, yazar ve şair

sevgisini kimseye kaptırmazdı. Ne Urfa'ya ne de Urfalı'ya söz söyletir, toz kondururdu

Rahmetli için Urfa her şeydi. Yaşam lügatinde "ciddiyet" kelimesinin yeri yoktu. Buna rağmen Urfa konusunda öylesine ciddileşirdi ki, tarifi imkânsızdı.

Şiirlerini (Dumanlı Dağlar) isimli bir kitapta toplamıştı. Kırlaşmış saçlan ile kendinin de başı dumanlı idi. Ama yüreği Urfa'ya sevdalı, Urfa'ya tutkulu idi. Yüzü gülerken gönlünde hüzün yumak yamak olurdu.

Kurtuluşumuzun bu 67'nci yıldönümünde kendini rahmet ve dualarla anıp, hemşerilerime hatırlattığım için mutluyum.

Nur içersinde yat, Mustafa!..

URFA'DA ÇOK DEĞERLER YETİŞMİŞTİR

Dr. Osman Bengisu[86]

Urfa'da çok değerler yetişmiştir. Fakat Urfa bunları anlayamamış ve kıymetini bilememiştir. Urfa hakkında veya Urfa'da yaşamış değerli kişiler hakkında ŞURKAV Vakfına kadar birkaç mecmua dışında önemli bir eser meydana getirilmemiştir. Sayın valimiz Ziyaeddin Akbulut, Urfa'ya teşrif ettikten sonra Urfa'nın bir cevher olduğunu anlamış ve bu cevheri işlemeye başlamıştır. Çünkü sayın valimiz kuyumcudur, sarraftır. Altın'dan anlamaktadır. Urfa'da, altın buldum diye ona sarılmıştır. Sevgiler daima karşılıklıdır.

Urfa'nın ambalajı herkesi aldatmaktadır. Gazete kağıdı gibi görünür, fakat içinde altın cevheri saklıdır. ŞURKAV Vakfı kurulduktan sonra Urfa'daki değerler meydana çıkarılmış. Tenekeci Mahmut, Urfa Hoyrat ve Manileri, Urfa Şairlerinden Şair Şevket Hoca ve buna benzer kitaplar yazılmıştır. İşte esas konumuza sebep olan Mustafa Dişli kardeşimizde bu vakıf münasebetiyle değerlendirilmiştir. Merhum Mustafa Dişli'ye 1942–1943 ortaokulda öğretmenlik yaptım. O zaman Urfa da lise yoktu. En yüksek okulumuz Urfa Ortaokuluydu. Şimdiki Asfalt Cadde'nin Su Meydanı'na bakan taş meydanıdır. Mustafa Dişli'den çok samimi olan sınıf arkadaşlarından merhum Ahmet Balak, Eczacı Memduh Timur, Salih Özcan[87], Babi Yılmaz[88], Doktor Celal Arıkan, Müslüm Saraç, Merhum Mustafa Köroğlu, Mehmet Alataş ve Mehmet Alataş hatırıma gelen bazılarıdır. Mustafa Dişli bu arkadaşlarıyla çok güzel diyalog kurmuş ve bunlarla şiir toplantıları yapmıştır. Mustafa Dişli'nin edebiyatı çok kuvvetliydi. Fen derslerinde bile edebiyat yapar ve şiirler okurdu.

Şöyle bir hatırasını anlatacağım: 1942 senesi Nisan – Mayıs aylarına doğru idi. Ben sınıfta problem çözüyordum, bir aralık baktım öğretmen masasın üstünde bir bardak ayran duruyor. Canım sıkıldı sinirlendim. O zaman ki sınıfları okulun giriş katında idi. Arkamı döndüğüm zaman ayrancı Şüko (Şükrü) pencerenin arkasında kafasını gizliyordu. En arka sırada Babe Yılmaz, derste bir bardak ayran içmiş bunu gören Mustafa bir tanede hocama gönder demiş ve bir bardak ayran elden ele

---

[86] **Osman Bengisu:** Diş Hekimi, Şanlıurfa Folklorun Kaynak kişisi

[87] **Salih Özcan:** 1977 seçimlerinde Urfa'dan milletvekili seçildi.

[88] **Babi Yılmaz** (Yılmaz Kayral) : Urfalı şovmen, ses sanatçısı ve şair

dolaşarak öğretmen masasında oturuyordu. Bütün bu işi organize eden Mustafa benim kızdığımı görünce tahtaya geldi. *"Hocam şu çizdiğin üçgen benim bağdaki tarlaya benziyor. Ancak bir kenarının dik olması lazımdır"* diyerek tebeşiri aldı ve üçgeni düzelttikten sonra kulağını bana uzatarak, *"Hocam işte kulağım işte çek, arkadaşlarımın bir suçu yoktur. Hava sıcak hocamın yüreği yanmıştır diye ayran işini ben tertipledim".* dedikten sonra; şu hoyratı okudu.

Gamda Gül

Gamda Bülbül

Gamda Gül

Şad olan her dem güler

Yiğit isen gamda gül

Böylece hem hocasını hem de arkadaşlarını güldürdü. Diğer bir hatırasını anlatayım;

"Urfa Kurtuluşu" diye bir piyes yazmıştı. Bu piyes 1958-1959 senelerinde Urfa Belediyesi'nin yardımı ile sahneye kondu. Piyes tam Urfa kurtuluşunu canlandırıyordu. Aradan öyle sahneler geçiyordu ki seyircilerin hepsi ağlıyordu. Bu arada şöyle bir tablo geçti. Yeni evlenen bir genci çete olarak askere almışlar. Ve o akşam Saco'ya[89] hücum etmek üzere o genci görevlendirmişlerdi. Sahnede çetenin hanımı, beyaz türbanlı olarak altı aylık bebeğini beşikte sallıyordu. Çocuk ağlıyordu. O zaman çetenin şehit edildiği haberi geldi. Herkes heyecanla bu tabloyu takip ederken Karaköprülü İsmail[90] çok güzel sesiyle şu hoyratı okudu;

Naçar ağlama
Gündür geçer ağlama
Bu kapıyı örten Mevlam
Bir gün açar ağlama

Salona baktım Mustafa Dişli dahil, Vali ve Belediye Reisi dahil bütün cemaat ağlıyordu.

İşte Mustafa Dişli de öyle bir kabiliyet vardı ki, istediği zaman cemaati ağlatır, istediği zaman komedi sahneleriyle cemaati güldürürdü. Üçüncü bir hatırasını anlatayım :

1942 senesinin sonu gelmişti. Bir ağanın oğlu da aynı sınıfta okuyordu. O ağa Pazar günü Mustafa Dişli'nin sınıfını Direkli'deki bahçesine davet etti. Hep beraber gittik. Sabahleyin normal kahvaltı yapıldı. Öğlen zamanı çiğköfte ve ayran çıktı. Fakat bu yemekler Mustafa'yı sarmamıştı. Yakınımızda olan bir ağaca bağlı ağanın

---

[89] **Saco:** Urfa'yı işgal eden Fransız kuvveti komutlarından Yüzbaşı Sajous (Urfalıların diliyle Saco)
[90] **Karaköprülü İsmail:** Hoyrat ve Gazel okumasıyla ünlü Urfalı ses sanatçısı

kara kuzusu ara sıra *"me me"* diye meliyordu. Mustafa Dişli elini kulağına alarak Şu hoyratı okudu:

Ağası var
Beği var ağası var
Ellere kazan vermiş
Bizde yağ tavası var

Ağa bu hoyrattan bir şey anlamamıştı. Mustafa elini kulağına aldı, ikinci hoyratı okudu. Hoyratı, etli butlu olan ve ara sıra meleyen kuzuya hitap ediyordu.

Sesi karnından gele
Kavurmay bağrın dele
Ağa seni kesmese
Ahım boynunda kala

Ağa akşam yemeğine cemaate kuzu kavurması ile pilav çıkarmıştı.

Ey Mustafa Dişli kardeşim, yüce Rabbim Mustafa isimli yüzü hürmetine seni ve bizleri af mağfiret etsin. Nur içinde yat. 26.06.1994

BAKBAĞU

Halil Biner[91]

Muhterem kardeşim Abuzer Akbıyık;

Şahsıma hitaben yazmış olduğunuz 16.05.1994 tarihli mektubunuzu bayram ertesi ancak alabildim. Adı geçen mektubunuzda kadim dostumuz "Mustafa Dişli nin hayatını konu alan bir kitap yazmak azminde olduğunuzu ve bu değerli arkadaşımız hakkında benim hatıralarımı talep etmişsiniz. Evvela bu hayırlı ve sevindirici teşebbüsünüzden dolayı sizi kutluyorum. Saniyen benim bu rahmetli kardeşimiz hakkında kayda değer bir hatıramın olmadığını üzülerek belirtmek isterim... Şöyle ki : rahmetli Mustafa Dişli ile arkadaşlığımız çok eskilere yani ilkokul ve ortaokul çağlarına rastlamakla beraber son zamanlarda hiçbir diyalog ve kontağımız vuku bulmamıştır. Bunu üzülerek ifade etmek isterim. Çünkü biz henüz ilkokul ve ortaokulda cidden gece gündüz bir arada yaşadık. Arkadaşlarımızın hemen hemen hepsi bugün "ukba" dediğimiz öbür dünyaya göçmüştür. Rahmetli Mehmet Alataş, Mahmut Alataş, Halil Yüzgen, Balarmudu Mahmut, Emine Çüççan bunlardan bir kaçıdır. Hayatta kalanlar ise ancak Mustafa İshakoğlu, M.Emin Beyazgül ve bendeniz gibiler...

Ne var ki ben ortaokulu Urfa'da okumama rağmen diplomayı Ordu vilayetinde aldım. Yani ortaokuldan sonra hayatımın hemen hemen tamamen diyar-ı gurbette geçmiştir. Birkaç senesi İstanbul'da, Malatya da, Diyarbakır'da, hatta iki senesi de Ceylanpınar'da... Bunun içindir ki henüz ortaokul talebesinin sosyolojik olaylarla pek ilgilenmemesi tabiidir. Urfa'ya döndükten sonrada rahmetliyle ilişkimiz bir selamdan

[91] **Halil Biner:** Gazeteci-Yazar

ileriye gidememiştir. Buna rağmen yukarıda bahsettiğim döneme ait yani ortaokul çağlarındaki şahit olduğum bir olayı anlatmak isterim.

Tarih 1940'lı yıllar olsa gerek. Mevsim bahar gül ve marul zamanı, biz, grubumuzu teşkil eden arkadaşlarla (Mehmet Alataş, Mahmut Alataş, Mustafa Dişli hatırlayamadığım arkadaşlarla birlikte) Beykapısı'ndaki İshak Ağalar'ın Bahçesi'ne gidiyoruz. Beykapısı bahçelerinin, eskiden romantik bir görüntüsü vardı. Su bol olduğu için gür ve yeşil ağaçların sıralandığı gölgelik yolun bir tarafında çay dediğimiz su arkı ve bu su içilecek derecede berrak ve temiz. Gül mevsimi olduğu için su kenarındaki otlar dizi aşmış içi kır çiçekleri ile dopdolu. Dut ve incir ağaçları arasında mahalli deyimle "melesir" ve nar ağaçlarının insanı büyüleyen çiçekleri ve bülbüllerin figanları arasında yürüyoruz. Karşıdan küçücük bir erkek eşek üstünde ihtiyar bir adam geliyordu. Rahmetli Mustafa Dişli, erkek eşeği kızdırmak için kendi ağzıyla (Urfa tabiriyle) zırlamaya başlayınca, eşekte bu sese karşılık verdi. Ama eşek bir türlü susmak bilmiyor. Sahibi elindeki zincirin demir kağızıyle eşeğin başına vura vura hayvanı güçlükle susturdu. Mustafa Dişli, aynı hareketi tekrarlayınca gayet haşeş olan eşek bir daha zırladı. Sahibi hem gülüyor hem "heşş heşş" diye hayvanın başına vurarak susturmaya çalışıyor. Üçüncü defa Mustafa ağzı ile anırma taklidi yapınca zaten eşeğe yan binmiş olan ihtiyar yere atlayarak: "seniy anayı avradi..." deyip Dişli'yi kovaladı. Dişli genç, adam ihtiyar, tabi Dişli arayı açtı, adam küfürü basa basa eşeğine binip yola devam etti.

İkinci ve beni çok güldüren bir olayda şöyle cereyan etmiştir: eskiden, İstanbul'a hep trenle gidilirdi. Akçakale İstasyonu'ndan Toros Ekspresi'ne binilir üç gün üç gecede İstanbul'a varılırdı. İşte bir gün ikisi rahmetli olan Mustafa Dişli ile Yılmaz Kayral (Nam'ı diğeri Babe Yılmaz) İstanbul'a gitmek için Akçakale'den Toros Ekspresi'ne binmişler. Ne var ki İstanbul'dan bir arkadaşları kendilerinden bir çift güvercin istedikleri için ve trene canlı havyan almak o vakit yasak olduğundan, güvercinleri kanepenin altına zula[92] etmişler. Ancak aksilik bu ya, şeftren bilet kontrolü yapacağı sırada güvercinler saklı oldukları yerden (dostumuz Şükrü Alğın'ın[93] bir şiirinde olduğu gibi) "Bağbağu Bağbağu" diye ötmesinler mi? Tam bu sırada Mustafa Dişli zekasını kullanıp kendi ağzıyla kuş ötüşünü taklit edip şeftren karşısında "Bağbağu-Bağbağu" diyince Babe Yılmaz, Şeftren'e *"efendim arkadaşım deli olmuş kendisini kuş zannediyor. Zavallıyı İstanbul'a tımarhaneye götürüyorum"* diyerek tren görevlisini aldatıyor.

Sevgili kardeşim: benim rahmetli hakkında kayda değer bir hatıramın bulunmadığını tekrar etmek isterim. Zira bütün arkadaşlığımız çocukluk devresine isabet etmektedir. Bilvesile gözlerinden öper başarılarınızın devamını dilerim.

---

[92] **Zula:** Kaçak ve yasak şeylerin saklandığı gizli yer. Yerini sadece sahibinin bildiği gizli (saklı) mekan (köşe, yer).

[93] **Şükrü Algın :** Urfalı Şair. Urfa üzerine yazdığı şiirleriyle ünlüdür.

URFALIYAM HEM KAHRAMAN HEM ŞANLIYAM

M.Necdet Yıldırım[94]

Anılarımızdan hangisini anlatsam azdır. Hiç unutmam bir gün Nuri Sesigüzel[95] Urfa'ya, Abdo'nun Mezarı filiminin çekimleri için gelmişti. Nuri Sesigüzel, sabahleyin sete giderken traş için dükkânımda bulunuyordu. Tam o esnada Mustafa abem içeriye girdi ve *"Nolisan kardaş traş mı olusan"* diyerek Nuri Sesigüzel'e bir şiir okudu, Urfalılığını gösterip kendisini ağırladı. Nuri Abe, o kadar duygulandı ki kılları diken diken olup çıkmağa başladı. Gözleri dolu dolu bir şekilde o da Mustafa Abeye karşılık verdi. Yerinden kalkıp ellerinden öptü....Gerçek bir Urfalıydı Urfa'yı sevendi. Urfa için canını verendi.

Yine bir gün, Mustafa Dişli'nin milliyetçiliğine şahit oldum. Asfalt yolda Vali Kadri Eroğan tarafından yaptırılan üç kademeli havuz, pislik, susuz ve mikrop yuvası haline gelmişti ve bu pislik içerisinde olan havuzu yaşatmaya güzelleştirmeye ve Urfa'ya layık bir hale getirmeye karar verip, bizlere esnafa yakın ilişkiye girip bizleri oraya yaralı kılıp azimlendirdi. Havuzu hep berber temizledik, kendisi oranın suyunu temin edip güzel bir görünüm kazandırdı ve içersine de kaz ve ördek bıraktı ve kendini bilmez bazı kişiler *"kazcı Mustafa, Ördekçi Mustafa"* diye lakap taktılar.

Buna istinaden "Yıllarca bana, Savuk Mustafa dediler kızmadım bundan sonra Kazcı Mustafa da deseler ördekçi Mustafa' da deseler ne çıkar Urfa'm için canım feda olsun. Ben Urfa'lıyam hem kahraman hem de Şanlıyam" derdi hakiki Urfalıydı. Misafir perverdi. Herkesin yardımına koşardı. Kadirşinastı, ince yürekli ve bonkördü. Allah rahmet eylesin büyük bir kayıptır bizim için toprağı bol olsun.

ŞAİR MUSTAFA DİŞLİ [96]

Mustafa Ayataç[97]

Mustafa Dişli'yi 1934-1935 yıllarında ilk kez ilk okuldayken milli bayramlarda tanımıştım. Kendisi yaşça benden bir iki yaş büyüktü. Bayramlarda folklorik gösterilerinde şiir yazışma ve okumalarında, konuşmalarda daima ileride ve kültürel, sanatsal yazışmalarda ön saflarda yer aldığını ayan beyan hatırlıyorum.

---

[94] **Necdet Yıldırım:** Urfa'ya gelen ünlülerin birçoğunu traş ettiği için ünlülerin berberi olarak tanınır.
[95] **Nuri Sesigüzel:** Urfalı ünlü ses sanatçısı ve sinema oyuncusu
[96] Şair Mustafa Dişli, Urfalı Ressam Mustafa Ayataç, İstanbul, 17.05.1994
[97] **Mustafa Ayataç**: Ressam-Yazar

Resim de yapardı Mustafa, ancak bu daha çok acemi bir amatörlükten ileri gitmedi. Öğrenciliği sırasında çoğunluk ulusal bayramlarda bazen flama ve bezlere yazılar, resimler çizerdi. Milli ve hamasi günlerde, milliyetçi konuşmalar söylemlerde olurdu. Halkevindeki tiyatro ve müzik çalışmalarında Mustafa'yı yine ön saflarda görürdük. Temsillerde oyunlarda önemli roller alır ve sanırım çok iyide oynardı. 1938'in Ağustos ayında, Urfa Halkevi tiyatro salonunda oynadığımız "Adalı Halil" piyesinde olduğu gibi hep coşkulu bir biçimde daha başka oyunlar oynardık. Bizden daha büyük yüksek okullarda okuyan abilerimizin eşliğinde tiyatro oyunlarının dekorlarını da Mustafa'yla birlikte boyardık. Mustafa'ya Urfalılar nedense bana göre pek isbetli olmayan bir isim takmışlardı "Soğuk Mıçe". Bu ismi Mustafa'ya ben hiçbir zaman yakıştıramamışımdır. Urfalılar ona karşı hiçbir zaman ciddi olamadılar sanırım.

1942 yılından sonra Dişli'yle karşılaşmam çok az ve sayılıdır. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarında (1944-1945'lerde) Mustafa'yla bir defa da Adana'da karşılaştım. Ben orada askerliğimi yaparken, o, Adana Öğretmen Okulu'na devam ediyordu. Şehir dışında kiralık bir evde oturuyordu, onunla birkaç kez buluşup konuşmuşumdur. Sanırım okula pek ısınamamış bir gürünümü vardı. Sonradan Mustafa'nın okulu bitiremeden Urfa'ya döndüğünü duydum. Mizaç itibariyle kabına sığmayan bir yapıya sahipti; bence tam prototip[98] bir Urfalıydı, çabuk kızar, çabuk sönerdi. Şakacı davranışları vardı. Samimi idi. 1975 yılında aynı özelliklerinden çabuk kızgınlığını bana da gösterdi, karar verdiğimiz bir buluşmamızın oluşmaması yüzünden -sanırım bu suç bendeydi- oldukça bana da kızmıştı. Kızgınlığı bile candan ve sıcaktı.

Bana göre Mustafa Dişli anadan doğma (otantik) Urfalı, özgün bir şair ve edebiyatçıydı. Hazır cevaptı, anektodlarla anlatırdı.. Geçmişte olsun, günümüzde olsun birçok urfalı sanatçı gibi Mustafa Dişli'de (vurdumduymaz ve teniperver[99]) Urfalıların ilgisizliğine kurban olmuştur. Kendisiyle son kez 1985'de Urfa'da karşılaştığımda -hasta olmasına karşın- baktı aynı değişmeyen sıcak, çocuksu, sevecenliği ile karşılaması beni son derece duygulandırmıştı. Hele eli titriyerek son şiir kitabını bana imzalayarak vermesi onun ne kadar duygulu ve insanları içtenlikle sevdiğinin belirgin göstergesiydi. Şair Mustafa Dişli, sanırım onunla son görüşmemizden bir hafta sonra son yolculuğuna çıktı, Urfa zamansız, özgün gerçek bir şairini yitirmişti. Ruhu şâd olsun.

---

[98] **Prototip:** İlk örnek. Model

[99] **Teniperver:** (Tenperver, Farsça) Rahatına Düşkün. Tembel. Vücudunu beslemek telâşesinde olan.

Mustafa Dişli, İbrahim Tatlıses, Nihat Güven, Mehmet Çarhoğlu ve Hasan Çelik ile birlikte

MUSTAFA DİŞLİ HAKKINDA BAZI BİLGİLER

Mehmet Çağlayan[100]

Mustafa Dişli'nin kökeni hakkında ve Suruç[101] bölgesinin yaşlı eşrafında edindiğim bazı bilgiler şunlardır:

Mustafa Dişli; Berazi adındaki bir aşirete mensuptur. Cumhuriyetin kuruluş yıllarında Berazi Aşireti'nin ileri gelenlerinden ve zamanın Şahin Bey'in mensuplarından (aynı zamanda Şahin Bey'in oğulları) Bozan ile Hırco Bey'in akrabasıdır.

Urfa'da Dişli lakabı nerden nereden gelmektedir sorusuna ise şu cevabı vermek mümkündür.

Dişli demek, tuttuğunu koparan haklarını yenilmesine müsamaha göstermeyen anlamındadır.

Dişli'nin amca ve babası da dahil hepsine Urfa tabiri ile Dişo (yani Dişli) lakapları ile çağırmışlardır.

Mustafa Dişlinin amcası İsmet İnönü iktidardan 1960'lara kadar yeni mahallede muhtarlık yapan Dişo İsmail'dir.

Mustafa Dişli'ye gelince ilk ve ortaokulunu Şanlıurfa'da bitirmiştir. Okul çağların da talebeler arasında en güzel giyinen kabiliyetli, zeki ve örnek öğrenciler arasında öğretmenleri tarafından sevilen bir öğrenci olarak göze çarpardı.

---

[100] **Mehmet Çağlayan:** Esnaf , Urfa Folklorunun kaynak kişisi
[101] **Suruç:** Şanlıurfa'nın bir ilçesi

Talebelik yıllarında kendisinin en iyi arkadaşı bir dönemin en iyi Türk halk müziği yorumcusu Babi Yılmaz (Urfalı Babe) dır. Babe Yılmaz aynı zamanda tiyatro sanatçısıydı. İşte Mustafa Dişli ve Babe Yılmaz daha küçük yaşlarda iken sanatçılık kabiliyetleri, onların beraberliklerinin kaynağı olmuştur.

Mustafa Dişli, ortaokuldan sonra Adana'daki öğretmen okuluna gitmiştir. Ancak maddi durumu yetersizliği nedeniyle öğretmen okulunu ikinci sınıfında iken bırakmak zorunda kalmıştır. Mustafa Dişli'nin başlıca sanatçılık yönleri şiir, müzik, hitabet ve fiziki yapısı yapısının elverişlerini nedeniyle tiyatro sahalarında kendini göstermiştir. Özellikle Hüseyin Peyda ve Yılmaz Güney Şanlıurfa'da çekimini yaptıkları filmlerde aşiret reisliği hakimlik... vs rollerde Dişliye rol vermişlerdir.

Siyasi düşüncesi ise Halk Partisi'nde uzun yıllar süren bir mücadele vermiştir. Aynı zamanda Urfa Belediyesi'nde çeşitli tarihlerde belediye encümenliği yapmıştır. İsmet İnönü'nün milli şeflik döneminde kurulan Demokrat Partisi'nden sonra Mustafa Dişli'yi evlenip çoluk çoluğa karışmıştır. Yükü gün geçtikçe ağırlaşmıştır. Küçük yaşta, terzilik eğitimi görmemesine rağmen çok kabiliyetli olduğundan, kısa bir sürede terzilik mesleğini elde etmiştir. Ayrıca yanında terzi usta ve kalfaları çalıştırmıştır.

Bu dönemde (1965-70 yıllarında) terzilik mesleğinde iştigal etmesi nedeniyle Urfa Terziler Dernek Başkanlığına seçilmiştir.

CHP'de büyük hizmetli olan Dişli partililerince Urfa'da desteklenmiştir. O günün AP'sinde yetkili ve ileri gelen bir şahsın tesisi ile AP'ye geçmiştir. CHP o zaman tamimiyle Dişli'ye küsmüştü Dişli bir yerde intikam alırcasına konuşmalarıyla nispet yapıyordu.

Dişli, milliyetçi, memleketini seven, şiirleri ve kitapları ile ve de Urfa'nın kurtuluş bayramlarındaki coşkulu konuşmacılığı ile Urfa'da bir döneme damgasını vuran bir Urfalı olmuştur. 1970' lerde UDSAŞ (Urfa Deri Kösele Sanayi Anonim Şirketi)'sının, UPİSAŞ iplik fabrikasının kurulmasındaki toplantımızda bizzat konuşmacı olarak katılıp halkın bu yatırımlarımızı desteklemesi için halka konuşmalarda bulunmuştur.

Hz.Eyyüp Urfa'da mağarada yedi yıl çilesini çektikten sonra, sanki çileli gömleğini Mustafa Dişli'ye giydirip ortadan kaybolmuştur. Bu kul'da çileli gömeği sırtından çıkarmıyordu ve bu nedenle fakirlik hayatı ve yükü günbe gün kendisini çökertmiştir.

BİR YILDIZI ANARKEN [102]

Hüseyin Güzeloğlu[103]

Kısa adıyla ŞURKAV, Şanlıurfa İli Kültür Eğitim-Sanat ve Araştırma Vakfı'nca 08.02.1994 tarihinde, Şanlıurfa Halk Eğitim Merkezi'nde düzenlenen "Mustafa Dişli'yi Anma Gecesi" diyebilirim ki gerek organize, gerek katılım, gerekse gecenin mana ve önemi bakımından her yönüyle amacına ulaşmıştır.

Şu da bir gerçektir ki, Mustafa Duygun'un da (Amigo) belirttiği gibi Urfa artık eski Urfa değil. Bununla kastedilen eski kötülüğü yada ilkelliği değil.. Artık GAP'ın kalbi Urfa'da da geniş bir dinleyici kitlesi, büyük bir araştırıcı topluluğu mevcut.. Peki bu insanlar yada onların hitap ettiği camia bundan önce yok muydu, veyahut nerediydi? Zaten mesele de burada ya..

Herşeyin bir aracı vardır.. Bu kültür topluluğunu bu güzel insanları ortaya çıkaran araç da ŞURKAV olmuştur.. Kim ne derse desin Urfa'nın, Urfalının malı olan bu müstesna kültür vakfımızın daha nice etkinliklere imza atacağını ümit ve temenni ediyoruz. Ben bu vakfın etkinliklerini sürdüreceğine, sadece mahalli bazda olmayıp ulusal, hatta uluslararası platformlarda da ilimizin, beldemizin örf-adet-gelenek ve göreneklerini, bize malolan şeyleri, sahip olup da, zaman içinde başka illere kaptırdığımız veyahut bir köşede atıl durumda bıraktığımız değerleri en iyi şekilde bulup ortaya çıkarıp, tanıtımını ve temsilini yapacağına da tüm kalbimle inanıyorum.

Gecemize gelince; Sayın Vali'nin açılış konuşmasından sonra Abuzer Akbıyık'ın büyük insanın, ortaokul mezunu bir kişinin yaşadığı 59 yıla ne büyük şeyler sığdırdığını, hayatını anlatırken vurguladı.. Mustafa Dişli'ye bakıldığında tam anlamıyla bir Urfa'lı görülmekte.. Tiyatroculuk, şairlik, sinema oyunculuğu, mizah yazarlığı, futbol takımı kurucu ve yöneticiliği, Belediye Meclis Üyeliği, oda başkanlığı, halkoyunları ile ilgili çalışmaları, hakemlik onun uğraşlarından bazıları..

Şanlıurfaspor'un şu andaki renkleri olan sarı ila yeşil takıma kendisinin verdiği de söylenir. Ona göre sarı renk Urfa'nın geçmişini, yeşil renk de geleceğini simgelemekte..Nitekim bu olay hakikaten de gerçekleşmekte.

Memleket meselelerine sahiplenmesiyle ünlenen Dişli, her mekanda, her zamanda ortaya çıkıp yaşadığı şehrin eksikliklerini, başka illerin sahip olduğu ancak bizde bulunmayan hizmetleri kendine has üslubuyla bazen şiir, bazen şarkıyla, bazen de yazı ile dile getirmiştir.. Ankara'ya dönemin Başbakanı'na götürdüğü bir şişe suyu "Bu su memleketimin insanlarının gözyaşı" diyen de yine o. Yayınlanmış tek kitabı "Dumanlı Dağlar". Bu eserinde yer alan "Aney" şiiri kendisini daha da bir ünlendirdi.. Yazdığı şiirleri okumasıyla da ünlü Dişli, geceye konuşmacı olarak Osman Güzelgöz, A.Naci İpek, Abdullah Balak ve oğlu Y.Sabri Dişli katıldılar.. İki tur halinde gerçekleşen konuşmalardan sonra geceye İstanbul'dan katılan Mahmut Tuncer, Atilla Rızvanoğlu hatıralarını canlandırdılar..

---

[102] Av. Hüseyin Güzel'in bu makalesi Hizmet Gazetesi'nin 5 Şubat 1994 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

[103] **Hüseyin Güzeloğlu:** Hazine Avukatı, Yazar

Adil Saraç'da, ben bu şahsı bir kez daha tebrik etmek istiyorum.. Türkçeyi bu kadar düzgün ve etkili kullanan, hitabet sanatını inceliklerine vukuf olan, konuştuğu yerde kendisini adeta dinlemek zorunda bırakan bir insan, Dişli'nin bir şair olmayıp şiir olduğunu , onun hal adamı olma özelliğine sahip olduğunu belirtti.

Dişli'nin şiirlerinde aşk, kader, ezilmişlik, doğaya tutkunluk, ölüm, gurbet gibi konulan işlediğini bunların hepsine de Urfa'yı, Urfa'lıyı kattığını söyleyen Saraç, Dişli'nin kendine has uslubuyla meselelere yaklaştığını, gerçekçi bir kişiliğe sahip olduğunu sözlerine ekledi..

Gecenin 2.bölümünde yine kendisiyle ilgili Tiyatro gösterisi yapıldı.. Son olarak da dinleyicilere müzik ziyafeti çekildi.. Gerçi medya'da bu geceye ilişkin haber, görüntü, ses kaydı çıktı ancak biz birde kendi açımızdan bu değerli insanı, bu Urfa aşığını, elindeki ekmek teknesini satacak kadar Urfa hayranı ve düşkünü olan zatı tanımak, tanıtmak istedik.

Diliyoruz Dişli gibi daha pek çok cevherler, memleketin yetiştirdiği ve kendilerini müzik, spor, sanat, siyaset alanında kabul ettiren daha nice kişiler zaman içersinde ortaya çıkarılsın, tanıtılsın, böylece geçmişle olan kopukluk da böylece giderilmiş olur..

Yoksa sanılanın ve denilenin aksine Urfa sahipsiz değildir.. Bu aciz ifadesi olsa gerek diye düşünüyorum.. Kimi kime şikayet ediyorsun.. Memleket şanssız, sahipsiz demekle bugüne kadar kimsenin bir yere vardığı görülmemiş, görülmezde.. Sen sahip çık, elinle, dilinle, kalbinle tepkini belirt ki, sonra vicdan azabı duyma

Yazımızı sonlarken M.Dişli'yi bir kez daha rahmetle anıyor ve diyoruz ki: "Sen söylenilenin aksine soğuk değil en az Urfa kadar Urfa'lı kadar sıcaksın ve Öyle de kalacaksın.."

Mustafa Dişli'nin katıldığı mesleki bir toplantı

MUSTAFA DİŞLİ [104]

Av. Adil Rastgeldi[105]

Hüseyin Güzel isimli bir kardeşimiz, evladımız, güzel bir girişimde bulunmuş; Şanlıurfa Televizyonu'nda rahmetli Mustafa Dişli ile ilgili bir program yapacakmış bu akşam veya yarın akşam. Beni de davet etti, daha önceden programladığım ve değiştiremiyeceğim İstanbul seyahatim nedeniyle katılamıyacağım.

Mustafa Dişli; çağ dışı, bağnaz, takiyeci bu toplum tarafından dişi çekilerek ebedi aleme gönderilenlerdendir. Vasiyet etmişti: "Beni Kale'nin doğusundaki Çift Kubbe'nin yanma defnedin, Urfamı doya doya seyredim" diye.

Sağlığında itilen, kakılan, ayaklar altına alınmak istenen o güzel yakışıklı bedenini sırtımıza alıp, Kaleboynu mahallesinin daracık sokaklarından, ebedi istirahatgahına taşıdık.

Hep kaybettiği için servetinin değil, yaşasaydın Urfa'ya daha neler yapmak isterdin, diye hesap sorulmuştur mutlaka...

Mustafa Dişli'yi ilk olarak 1940 lı yılların ortalarında Ulu Camii'nin avlusunda beyaz pantolon ile görmüştüm, yanımızdaki, oynadığımız çocukların teşviki ile "Savuk Mıço" diye arkasından bağırınca, bizleri kovalamıştı.

Bugün dahi beyaz pantolonu kabul edemeyen bir toplum yapısı ve 1940 lı yıllarda beyaz pantolon ile gezen ilerici Mustafa Dişli...

Elbette savuk diyeceklerdi...

Toplumdan yarım asır ileride yaşayan bir insan...

Mustafa Dişli, yetenekli, çok yönlü bir insandı.

Adana Öğretmen okulundan terk...

Çok iyi bir ressam...

iyi bir sporcu...

Aktör, artist...

Dost canlı, verici bir tip...

Şair....

Yaratıcı...

Bugün için geçerli sayılan şovmenliği, o yıllarda beceren biri...

Siyasi toplantılarda etkileyici bir hatip...

Bir de cesur bir insan...

---

[104] Adil Rastgeldi'nin bu makalesi Hizmet Gazete'sinin 12.07.1999 tarihli sayısında yayınlanmıştır.
[105] **Adil Rastgeldi:** Avukat, Yazar

Aşiret reisi siyasileri, milletvekillerini tefe, gırgıra alan biri.

Batı'da ilerici bir toplumda yaşamış olsa idi, hele yetenekleri doğrultusunda eğitim görüp, istifadeye çalışılsaydı; Dünya çapında bir insan olabilirdi...

Çok hatıralarımız var, sevdim, saydım, sohbetlerinden zevk aldım. Baba mülkünü iç eden akrabaları aleyhine, kendisini tahrik edip küfür ettirdim ve şu anda çok özlüyorum, arıyorum o'nu...

Tarla çoraklaştı, artık Şanlıurfa'da Mustafa Dişliler bitmiyor, yeşermiyor. Ve Dişli'nin yokluğundan bilistifade Hacı Naci İpek, gazetecilerle, hamama rahat gidiyor, şeyine haphap yeme korkusu yaşamıyordur.

Nur içinde yat Mustafa Dişli ağabey; bu dünya'da rahat yüzü görmedin, göstermediler, namertlere muhtaç kıldılar seni, öteki Düyada mekanın cennet olsun..

MUSTAFA DİŞLİ İLE YAŞADIĞIMIZ BİR OLAY

Faik Dündar[106]

Yıl 1980 aylardan Mayıs. Ankara'dayız, eşim ve ilk oğlum Said Onur ile annemdeyiz. Babamı Karşıyaka Mezarlığı'na defnetmenin ilk haftası. Mustafa abi ve kızı ailemize bir akşam üstü baş sağlığına gelmişlerdi. Sabır dilekleri ve şehit dedem Şekerci Mehmet Emin'den, dayımlardan, kayınbiraderlerimden ve baba tarafımdan geçmişi yad ettik. Bu arada Mustafa abi bizlerle sohbet ederken gözü arada bir kundaktaki yedi aylık oğluma takılıyordu. Derken sohbetlerimize bir reklam arası verir gibi,

—Bu çocukla siz ilgilenmiyor musunuz? Çok zeki ve yakışıklı maşallah.

—Nasıl ilgileneceğiz ki abi dedim.

—Konuşun, güldürün, eğleyin çocuğu.

—Abi yedi aylık bebeği nasıl konuşturacağız, dedim. Annem ve eşim ile Mustafa ağabeyin kızı birbirimize baktık ve Mustafa abi espirilerinden birini yapıyor diye düşünüp gülüşmüştük ki,

—Gelin buraya, bakın nasıl konuşmazmış diyerek, sırtüstü yatan ve bize masumane şekilde bakan Said Onur'a eğilerek ıslıkla konuşma arası bir şeyler terennüm etmeye başladı. Bizim melül duran bebek başladı gülmeye ve kollarını kundaktan çıkartarak, kanatlanmak ve Mustafa amcasına sarılmak ister gibi

---

[106] **Faik Dündar**: Şair ve yazar

çırpınmaya başladı. O'da ıslığa benzer sesler çıkarıyor bir nevi mutluluktan uçuyordu. Sorduk Mustafa ağabeye;

-Bu nasıl oldu abi hayret bir şey

-Eee...bilmez misiniz bütün çocuklar doğduklarında İbranice bilir ve konuşurlar?. Ben de İbranice konuştum, O'da sevinerek tepkisini belirtti işte bu kadar.

Bu hadiseyi ve Rahmetli Mustafa Ağabeyi yıllardır unutmadım ve unutmayacağım. Yeri Cennet olsun, Allah rahmet etsin.

VALİ YAVAŞÇAN MUSTAFA DİŞLİ VE 23 OKUL[107]

Nejat Kırbulut[108]

Vali Yusuf Yavaşçan, soy isminin aksine; hızlı ve dinamik ruhaniyete sahip. Bu vasfın verdiği azimle İstanbul da katıldığı "Urfalılar gecesi" sonrasında görüştüğü Urfalı iş adamlarından 23 okul yaptırma sözü almayı başarmış. Şanlıurfa'ya dönüşünün hemen ardından bir basın toplantısı düzenlerken, gazetecilere müjde veren Yavaşcan'ın gözlerindeki parıltıyı herkesin görmesini isterdim... Zamanın kısıtlığı nedeniyle sadece 12 iş adamıyla görüşebildiğinin altını çizen valimiz, kısa sürede 23 okul yapılacağının müjdesini bizlere verirken, aklıma Şanlıurfa sevdalısı Mustafa Dişli'nin okul hikâyesi geldi. Hikâye dediğime bakmayın, tamamen gerçek ve yaşanmış olaylar. Ben sadece büyüklerimden duyduklarımı anlatmaya çalışacağım.

"Şanlıurfa'da lise bile yoktur. Urfalı gençler okumak için gurbet yollarına Diyarbakır'da ki Maarif Lisesine ve çevre illere gitmek zorunda kaldığı dönemlerdir. Mustafa Dişli, Urfa'da lise bulunmadığından, Adana Öğretmen Lisesi'nde okumuş, dışarıda okumanın zorluklarını aşamadan okulu yarım bırakmak zorunda kalmıştır. O yıllarda Dönemin Milli Eğitim Bakanının Demiryolu ile Şanlıurfa'ya geleceğini öğrenen memleket aşığı Mustafa Dişli, kentte lise yapılması için girişimlerde bulunur. Konuyu Bakan'a iletmek üzere hemen harekete geçer. Aynı kuşaktan ve aynı dertten muzdarip Urfalı arkadaşlarını da organize ederek, Bakan'ın geçeceği güzergâhın bulunduğu duvarlara, ağaçlara ulaşabildiği her yere "Urfa'ya Okul İstiyoruz" yazılı pankartlar açar. Bakan geçtiği her yerde bu yazıları görür. Merhum Dişli bununla da yetinmez, Bakanın oturup çay içeceği mekandaki çay bardağına "Urfa'ya Okul İstiyoruz" diye yazdırır, aynı bardaktan bakana çay ikram edilmesini sağlar. Bakanın dikkatini, çekmeyi başarır ve okul sözü alır. Sonuç olarak mücadele ederek istediğini koparmıştır.

---

[107] Nejat Kırbulut'un bu makalesi 26.04.2006 tarihinde Şanlıurfa'da yayınlanan Reha Gazetesinde yayınlanmıştır

[108] **Nejat Kırbulut** : Köşe yazarı

Vali Yavaşçan, okul müjdesini verirken gözümün önünde merhumun mücadelesi canlanıverdi. Kendi kendime "Mustafa Dişli de burada olup bu müjdeyi duyabilseydi ne çok sevinirdi" diye söylendim. Bende çok sevinmiştim. Urfa'nın ihtiyacı olan derslik sayısı ihtiyacı 5 Bin 300 rakamı telaffuz edilince sevincim kısa sürdü.

Bu yüzlerce okula binlerce öğretmene ihtiyacımız var, demekti. Bu olağan üstü büyük ihtiyaç karşısında insanın 'okul yap yap bitmez" diyesi geliyor.

AÇEV'in katkıları ile ana sınıfında okuyan çocuklara meyve suyu ve kraker dağıtımında basın mensubu olarak bende bulunmuştum. Konuyu Valimiz, Sayın Yavaşcan'a "5 bin 300 derslik yapmak mümkün değil" dediğimde; Vali yumruğunu masaya vurarak "bu iş olacak, derslik sıkıntısını çözeceğiz, göreceksiniz" demişti. Ülkede en çok artan öğrenci sayısı bulunan kentin bu sorunu çözecek kararlılığın enerjisini basın mensuplarına da vermişti. Nitekim Urfa'ya 23 okul sözü ile dönen Vali Yavaşçan kararlılığını perçinlemiştir. Girdiği her ortamda, bulunduğu her platformda derslik sıkıntısına dikkat çekerek, eğitim sorunun masaya yatıran Valimize; başta biz gazeteciler olmak üzere herkesimin her türlü desteği vermesi gerektiği kanaatindeyim.

Şanlıurfa'ya okul yaptırma sözü veren işadamları ve onları ikna eden Valimiz Yusuf Yavaşcan'ı saygıyla selamlıyorum, Urfa için, Urfa'nın eğitimi için; taş üstüne taş koyanın arkasında olacağımızı yinelemek istiyorum.

1 Harf öğretenin 40 yıl, peki okul yaptıranın...?

MUHTEREM SABRİ DİŞLİ

İbrahim Güllüoğlu[109]

1972 yılında Ankara Hukuk Fakültesinde talebeyken Beşevler Urfa yurdunda kalıyoruz. Mustafa Dişli ağabeyimiz işleri dolayısıyla Ankara'ya gelmiş Urfa yurdunda kalıyor..

Akşam sohbet esnasında bana Güllüoğlu ne düşünüyorsun dedi. "hiç" dedimse de vazgeçmedi. "Derdin varsa hocanla konuşum kız meselelisesi ise hallerderim, paran yoksa temin ederim. Biz aile dostuyuz" dedi. O zaman devlet borcu için kefil istiyorlardı, babama yazmıştım onu bekliyordum.

Sabahleyin beni uyandırdı ısrarla notere gittik. Lacivert kadife paltosu, beyaz gömlek, kırmızı kravatı taranmış kır saçları ile pek havalı idi. Urfa esnafından Tüccar-Terzi Mustafa Dişli. Kefalet sözleşmesi hazırlandı. Parasını ödedi. Çıktık

[109] **İbrahim Güllüoglu:** Avukat

yerler buz ve kar "ister oku, ister okuma, okursan iftihar ederim. Hiç minneti yok biz aile dostuyuz" dedi.

Yaz tatilinde Urfa'ya geldiğimde karşılaştık ben mahçup olmayayım diye yolda beni, tanımak istemedi. "ben senin büyüklerinden (Celal Güllüoğlu) tahsilim esnasında büyük destek gördüm" dedi.

Rahmetle minnetle yad ederim, onun sevgisi, düşünce yapısı, dünya görüşü taktire şayandır.

Saygılarımla 14.03.2006

ANEY, BABO ŞİİRÎ[110]

Faruk Habiboğlu[111]

Urfa musikiden öte, şiir sanatı açısında da zengin, verimli bir kent. Tek tek adlarını saymaya gerek yok, birçok değerli şairi yetiştirmiş bu topraklar. Birçok şiire konu ve ilham olmuş. Yine bu kentte birçok şiir kitabı, şiir dergisi yayınlanmış ve halen de yayınlanmaya devam ediyor. Sık sık şiir etkinlikleri de sergileniyor, şiir akşamları tertipleniyor.

Şairler yetişmiş bu topraklarda dedik. Ulusal ve yerel yüzlerce şair ve şair namzedine beşik olmuş bu memleket. Bunlardan biri de merhum Mustafa Dişli'ydi. Ben kendisini dinleme şansı bulmuştum. Kendine özgü, orijinal bir şiiri vardı. Ben şairim diye geçinmezdi ama halk ozanıydı desek yeridir. Bu anlamda "Urfalıca" şiirler de yazardı, okurdu. Ama İstanbul Türkçesiyle şiir yazardı daha çok. Kır saçlıydı ve güzel giyimiyle gerçekten, bir şair vakarı yansıtırdı. O'nun "Aney" şiiri özellikle halk arasında dilden dile dolaşırdı, ezberlerdeydi. Kendisine Allah'tan rahmet diliyorum

bu vesileyle.

Son zamanlarda bazı şiir okuyanlar türedi Urfa'da. Hem de şair namıyla.. Bakıyorsunuz tipik bir Mustafa Dişli taklidi. Başka bir şey yok. "Aney, babo" diye diye şiir okuduklarını sanıyorlar. İlginçtir, popülariteleri de bayağı yüksek. Sık sık programlara çıkıyorlar. Hatta fanatik taraftarları bile var bunların.

Sevgili okurlar, şiir bir sanattır. Her şeyden evvel sağlam bir alt yapı ister, emek ve zahmet ister. Her zaman derim "yüz şiir kitabı okumadan bir tek şiir yazılmaz!". Sonra şiir ciddiyet ve ağırbaşlılık demektir. Dinleyicisini duygulandırır, düşündürür ama sırıttırmaz.. Diğer yandan mahalli ağızla şiir olur mu? Bu da tartışmalı bir husus... Bana göre olmaz, olmamalıdır. Zira şiirin sanat olduğunu

---

[110]Faruk Habipoğlu, Makale, GAP Gündemi Gazetesi, 04.02.2006

[111] **Faruk Habipoğlu:** SM Mali Müşavir, Şair ve Yazar

biliyorsak, sanat da evrenseldir. Elbette yerel imgeler, motifler kullanılabilir şiirde. Bu hem de estetik bir zerafet ve zenginlik katabilir şiire. Ama "Urfalıca şiir" olamaz, olmamalıdır diyorum. Sözün özü aslında toplum olarak bir çok değerimiz yozlaşıyor, nasıl Sıra Gecelerimiz "Zırla Gecesi" olmuşsa, nasıl Urfalılık artık "Kıroluk" olmuşsa, bu memleketin şiiri de aynı işte..Ya n'olacak başka?

Mustafa Dişli ses sanatçısı İbrahim Tatlıses, Mustafa Taş ve arkadaşları ile birlikte

ALMAN USÜLÜ ÖDERİZ

Ali Suvari [112]

Rahmetli Mustafa abi ile ilgili bir anımı yazmaya çalışacağım.

1968 yılı, her zamanki gibi Köprübaşı'nda Dörtyol Kahvehanesi'ndeyiz. Vakit aksama doğru, her görüşten arkadaşlar abilar var, ben Mustafa abiye yakın oturuyorum, konu edebiyat ve birazcık da siyasi şiir ağırlıklı.

Meclisimizi her zamanki gibi Mustafa abi yönetiyor. Sohbetin tatlı bir anında Emin hoca (Tahtasız) geldi, Mustafa abi, Emin hocaya yanına oturması için işaret etti ve sohbet devam etti

Sohbetlerimiz nerede olursa olsun hesapları genellikle Mustafa abi öderdi.

Bir ara Emin hocanın duyacağı şekilde maaşını alıp almadığını sordu? Ayın biri idi her halde, Emin hoca aldım dedi ve Mustafa abi ona; *"yahu Emin iyi ki*

[112] **Ali Suvari :** Avusturalya'da yaşayan bir Urfalı

geldin, benim üzerimde hiç para yok. Arkadaşlara mahcup olacağım diye sıkıntı çekiyordum" dedi ve bundan sonrasını tahmin edebilen Emin hoca lafını tamamlamasına fırsat vermeden, "*canın sağ olsun Mustafa abi söylediğin şeye bak lafımı olur bugün de Alman usulü*[113] *yaparız*" dedi.

Selamlar

HARRAN OĞLU HARRAN [114]

Salih Özcan [115]

Mustafa Dişli ben Harran'dan Urfa'ya geldiğimde Şehit Nusret İlkokulu'na kaydımı yaptırdım. Türkçe bilmiyordum. Mustafa Dişli de o okulda okuyordu. O zaman müdürün ismi Oğuz idi. Müdür ismimi sordu bende "Harran" dedim. Babamı sordu yine "Harran" dedim. Mustafa Dişli bana hep takılırdı şaka yapardı "Harran" diye. Daha sonra Turan İlkokulu'na kaydımı taşıdım o da taşıdı. Yine beraber olduk.

Bizden büyüktü. Hep lider konumunda idi. Biz izci gurubunda idik. O da başkanımızdı. Sonra ortaokula gitti. Salih Saraç onu fizik dersinden bıraktı. O da hocanın hakkında şiir yazdı. Beni her gördüğünde "Harran oğlu Harran" diyordu.

Daha sonra okulu bitirmeden askere gitti. Daha sonra gömlekçilik yaptı. O askere gittikten sonra bende liseyi bitirdikten sonra Urfa'dan ayrıldım. Ancak her Urfa'ya gittiğimde beni bulurdu. Ve "Harran oğlu Harran" diye seslenirdi. Bu ölünceye kadar devam etti. Nutuk çekmeyi çok severdi. Kutlamalarda hep çıkar konuşmalar yapardı. Her Urfa'ya geldiğimde beni bulur ölçümü alır gömlek dikerdi.

---

[113] **Alman Usülü**: Herkesin kendi parasını ödemesine, halk arsında Alman usülü ödeme denir.

[114] Salih Özcan'ın bu yazısı , yeğeni Halil Özcan ve diğer yeğeni Salih Özcan tarafından 19.08.2008 tarihinde bana ulaştırılmıştır. Abuzer Akbıyık

[115] **Salih Özcan:** 1929'da Şanlıurfa'nın ilçesi Akçakale'de doğdu. 1949 yılında liseyi bitirdi. 1977 seçimlerinde Şanlıurfa Milletvekili oldu. Bediüzzaman ve Risâle-i Nur hizmetlerinde bulundu. Hilal Dergisi'ni çıkardı. Ticaretle uğraştı, Faysal Finans Kuruculuğu ve yöneticiliğini yaptı.

URFA'NIN AĞ SAÇLI SEVDALISI

İbrahim Halil Çelik[116]

O; "Dumanlı Dağların" başına yağan kardır. Onun saçları Urfa'nın uğrunda ağardı. O yürekten yüreğe yıldız gibi ağardı. O artist idi.. O şair idi.. O hatip idi.. Ve de O çok iyi bir sanatkardı..

Makas onun elinde şiir yazardı. İğne ile kuyu değil çok kişiyi "tığ" gibi yapardı. Meslektaşı Ekrem Kara'nın Kapaklı Pasajındaki terzi dükkânında sınıf arkadaşı Salih Özcan'a rastladı. Salih Özcan'a ironik takılma ile; "Vahşiye Köyünden gelince Salih ortaokula kayıt için öğretmen adını sordu, Harran dedi, Baba adını sordu, Harran .. doğum yerini sordu, Harran dedi. " Şimdi ise Suudi Krallarının saraylarında altın ibriklerle abdest almakta, bense hala cebi meteliksiz Urfa sokaklarında serseri serseri dolaşmaktayım. Harran oğlu Harran Salih dedi. Salih Özcan ise güleç yüzü ile :"Mustafa! Mustafa! Sen hala "o" huyundan vazgeçmedin mi?" dedi gülerek. Orada bulunan herkes gülmekten kırıldı. İki arkadaş kucaklaştılar yılların hasretiyle, biri siyasetçi diğeri şairdi sözün altında hiçbiri kalır mıydı?

Uzun boylu ve yakışıklılıkta eşi az bulunurdu. Giyimi harikaydı zira üstün vasıflı sanatkar bir terziydi, gür gümüş saçları bir aslanın yelesini andırırdı, boynundaki fular aksesuarını tamamlardı. Yürüyüşü şiir gibiydi. Dili bazen şeker bazen de zehir kusardı. Onunla dost olmak, aslanla dost olmak gibiydi, Naci İpek, Müslüm Köylü, Amigo Mame, Ayrancı Şüko, Salih Özcan, Cemil Dedeoğlu Ahmet İpek ve daha niceleri onun bu huyunu en iyi bilenlerdendi.

11 Nisan gelince zincirlere sığmaz taşardı. Kürsüden 11 Nisan Kurtuluş tablosunu sözle çizerken gözü hiçbir şeyi görmezdi. Cezbeye kapılmış bir derviş gibi halden hale girerdi. Temaşaya gelenler bayram alanındaki savaş sahnesini canlandıran çetelerden daha çok onun mikrofonundan yankılanan sesine hayran kalırlardı. Çünkü O davudi sesiyle 11 Nisan Kurtuluş Savaşını Urfa'nın semasına sözleriyle resmederdi.

Yıllarca 11 Nisan Kurtuluş Bayramını birlikte yönettik. Nihayet yıl 1984'e geldi kader iki kürsü refikini seçimde rakip yaptı. Ben Refah'tan Reislik, O ise CHP den Meclis Üyeliği için adaylığını koymuştu. O iliklerine kadar CHP'liydi. Yıllar önce Urfa'nın su davası için bir heyetle Ankara'ya giderken İsmet İnönü'ye bir şişe suya aspirin ve tuz koyarak: *"Paşam sana su yerine Urfalıların gözyaşlarını getirdim"* diyecek kadar zeki bir siyasetçiydi. Ancak devir değişmiş Urfa kabuğunu kırmıştı. Urfa 25 Mart 1984 te aziz hemşerilerim reyleriyle Refah Partisinden beni reis seçmişti. Onlar ise kaybetmişti seçimleri. Seçimden 17 gün sonra Urfa'nın düşman

---

[116] **İbrahim Halil Çelik:** 1984-1991 Yıllarında Şanlıurfa Belediye Başkanı, 19. ve 20. Dönem Şanlıurfa Milletvekili

işgalinden kurtuluşunun 64. yıldönümü kutlanacaktı. Dün Kurtuluş Bayramının iki hatibi Mustafa Dişli ve İbrahim Halil Çelik iki kürsü dostu seçimde kılıçları çekmişlerdi. Şimdi Çelik Reis olmuştu. Ya Dişli!! Onun Bayram Kürsüsünden mahrum olması olur muydu? Bu yiğitliğe, dostluğa ve de vefaya sığar mıydı? Tabi ki sığmazdı dostluğa onun yokluğu. Çünkü O kurtuluş sahnesinin aranan hatibi idi.

Bu bayramda benim yerime sınıf arkadaşım aziz dostum gönüldaşım ve büyük edebiyatçı Adil Saraç hatip olacaktı. Ya Dişli!! O'nun bayrama gelmesine makam aracımla Zabıta Müdürünü gönderdim. Önce inanmamış bu davete şaka sanmıştı. *"Bu nasıl olur"* demişti gidenlere. Bayram yerine çocuklar gibi şen ve şakrak gelmişti. Kürsüde Adil Saraç ile bayramı yöneteceklerdi. Tören başladı Adil'in mahareti ve belagati Koşu Meydanı'ndan Paşa Bağı'na hatta Harran Ovası'na kadar dalga dalga yayılıyordu. Sıra Mustafa Dişli'ye savaş sahnesini sesiyle resmetmeye gelince mikrofon sanki ağlıyordu. Sesi boğumlanmıştı. Gür gümüş saçlı yılların Urfa sevdalısı Mustafa Dişli'nin elleri titriyor, ayakta duracak hali kalmamıştı. Sanki kalbi durmuş, dili lal kesilmişti. Bir an kürsüden ha düştü ha düşecekti. Adil kollarına yapıştı. Protokol da bizimde nefeslerimiz kesilmişti. Bu Kurtuluş Savaşında Dişli'yi kayıp mı edecektik? O hazin tablo hala tüm sıcaklığıyla gözlerimin önündedir. Ya Rabbi ne korkunç gündü o gün. Tören sona erdi. Protokole geldi bana sarılarak *"benim partimin reisi bile bana bunu yapmadı"* dedi. Gözleri dolmuştu. Zaten içli idi, bir de bizim bu jestimiz onu fazla içli kılmıştı. *"Ben Urfa sevdasını, Urfa aşkımı senden aldım. Hatiplikte ise rahle-i tedrisinden geçtim. Sen Urfa'mızın bir kıymetisin, seni unutmak, Urfa'yı unutmaktır"* dedim. O günden sonra ölümüne dek onunla hep dost kaldım.

O hala her Urfa'lının tatlı dilinde bir espri ustasıdır. O hala bir sinema perdesinde ya bir tiyatro sahnesinde ya da bir şiirin mısralarındadır. O davudi sesiyle kalabalıklara meydan okurdu. O bir nutuk ustasıydı. O acısı ile tatlısı ile sıcağı ile soğuğu ile tam bir Urfa'lıydı. Fırat'ın Harran'la düğününü gördü sevindi. Urfa sevdalısı olarak yaşadı, Urfa aşkıyla öldü. O; ölü yaşayanlardan değil, sağ olan ölülerdendi.

Mustafa Dişli sahnede şiir okurken

ÖLÜMÜNÜN 4. YILINDA MUSTAFA DİŞLİ[117]

Mehmet Faraç[118]

Bir Urfa aşığı, bir has Urfalı, bir büyük kabiliyetti Mustafa Dişli.

Tatlıses'i, Tuncer'i bugünlere getiren Mustafa Dişli erken unutuldu.

Bir Urfa aşığı, bir has Urfalı, bir büyük kabiliyetti Mustafa Dişli. Bundan tam dört yıl önce 1 Kasım günü vefat etmesiyle, çok insanı gerçekten yürekten yaralamıştı. Mustafa Dişli 4 yıl önce ölmesine rağmen erken unutulmuş, kimilerince, yükseklere çıkmak isteyenler için basamak görevini yapmıştı. İbrahim Tatlıses'i Mahmut Tuncer'i bugünkü seviyesine getiren fakat tüm kabiliyetlerine rağmen bir yerlere gelemeyen o sevecen insan, geride bir tek şey bıraktı. O da herkese nesip olmayan derinden içli bir Urfa sevgisi.

---

[117] **Olay Gazetesi**, 15-30 Kasım-1988, Şanlıurfa
[118] **Mehmet Faraç**: Gazeteci-Yazar

Folklor araştırmacısı Abuzer Akbıyık Dişli'nin ölmünden birkaç gün sonra 5 Kasım günü Hizmet Gazetesi'nde yazdığı "Mustafa Dişliyi Unuturmuyuz" başlıklı yazısında Dişli'nin örnek alınması fakat ders olarak kalması gereken niteliklerinden söz etmiş.. Akbıyık yazısının bir bölümünde "Siyasi hayatında çok kişiye basamak olmuş, kendisi hep basamak olarak kalmıştı. Unutulmayacak hatıra ve dersler bırakarak gitti" diye yazmış. Hüseyin Güzel de Hizmet Gazetesi'nde 6 Ekim tarihli yazısında "An bak bakıp ta anma" başlıklı yazısında Dişli'den söz etmiş. Hüseyin Güzel. Mustafa Dişli'nin unutulduğundan haklı olarak yakınırken "Dişli'nin yaptıkları hep Urfa içindi. Şimdi Çiftkubbe'deki mezarında Urfa'yı seyrediyor ve bekliyor... Acaba Urfa kendisi için ne yapacak?... Ve 1 Kasım 1988, 3. ölüm yılında daha ne kadar unutulmanın kemiklerini sızlatmasına dayanacak..." diye yazmış...

1969 yılında Şanlıurfa'da içme suyu sorunu had safhaya ulaşmıştır. Mustafa Dişli ve arkadaşları bir heyet oluşturarak bu sorunları direkt Ankara'ya TBMM'ne anlatmata karar verilir. Bundan sonrasını Muhittin Akıllı'dan dinleyelim.

"Dişli yolda giderken bir şişe suyun içerisine aspirin tableti ve tuz karıştırdığını gördüm. Herhalde birimize bir şaka hazılıyor" diye düşündüm...

Heyetle nihayet Ankara'aya ulaşmış... Devrin bir bakanın makamına kabul edilmiştir. Dişli heyetimizin arasından birden çıkarak bakanın masasına şişeyi bıraktı..

Bakan "bu nedir" dedi...

Dişli şiirsel bir tarzda başladı anlatmaya..

"Bu şişenin içindeki, çeşme başında sıra için tartışan kadınlarımızın göz yaşlarıdır."

"Eninde su olmadığı için akşam kocasına yemek hazırlayamayan, kocasından dayak yiyen kadınlarımızın gözyaşıdır."

"Musalla taşında yıkanmak için bekleyen bir ölünün yakınlarının gözyaşıdır.."

Dayanamayıp "Oğlum yeter" diyen bakan yanındaki yetkiliye sesleniyordu. Şanlıurfa içme sularına altı milyon ayrın..

Mustafa Dişli iyi bir hatip, iyi bir tiyatro oyuncusu, kültürlü lafını bilen hazırcevap bir insandı.. Öylesine kabiliyetleri vardı ki bunları değerlendirmemesi onun layık olduğu yere gelmesini engellemişti.. 30 yıl boyunca 11 Nisan Kurtuluş törenlerini mikrofondan yöneten Dişli'nin uzun süre de Terziler Dernek Başkanlığını, Halkevleri yöneticiliğini üç dönem de Belediye Meclis ve Encümen üyeliğini yapmış. "Dumanlı Dağlar" adlı şiir kitabı ile 2. baskısını yapan Dişli 30 filimde de çeşitli roller almış. Aynı zamanda Şanlıurfaspor kurucularından da olan Dişli'nin yaptıkları sayılmayacak kadardır.

Bu mektubumu da tarihin büyük şehrinde

Sokakları geniş geniş Ankara'da

Gökdelenler gölgesinde yazıyam

Topdağı'nın, Dedeyin Serinci'nin gölgesini arıyam aney ...

Dişli, "Aney" şiirini söylerken gözleri dolar ağlardı. Gittiği her mecliste Aney şiirini öylesine içten okudur ki, dinleyenler duygulanır, tüyleri diken diken olurdu.

Belediye başkanı İ.Halil Çelik, ölümünün 3. yılında Mustafa Dişli'nin adına Üçyüz Konutlar yanında yapılacak olan bir çocuk parkına vereceklerini söylüyor. Siyasette tutunamayan, parlak zekasıyla siyasi misyonları aynı kapta tutmasının, zaman zaman Urfa aşkını, insanların susuzluğunu, Harran'ın sularını kavuşmasını ustaca bir şişeye su, biraz asprin, biraz da gözyaşı koyarak devrin başbakanına sunacak kadar yiğitti...

Mustafa Dişli'yi ölümünden 3.yılında saygıyla anarken Naci İpek'in yazdıklarıyla noktalıyoruz.

Mustafa Dişli bir programda konuşma yaparken

MUSTAFA DİŞLİ VE DUMANLI DAĞLAR[119]

A.Naci İpek

Dört yıldır zaman Mustafa Dişli'siz geçiyor.

Rahmetli hayat dolu idi, neşe kaynağı idi. Onun güldürmediği insan yok gibi idi. Takılmadığı, dalga geçmediği kimse yok gidi...

Sanatkâr idi. Sanatkâr ruhlu idi. Erkek güzeli denilebilecek bir fiziği, etkileyici bir konuşma tarzı vardı. Resim yapar, yazı yazar sahneye çıkar filmlerde rol alır. Kürsülere çıkar irticalen konuşur fıkralarla gülmeyen, abus[120] çehrelerde bile tebessümler oluştururdu. Bunların ötesinde iyi bir terzi, daha ötede şair, en belirgin özelliği ise Urfa sevdalısı bir Urfa aşıkı oluşu idi. Herkes memleketini Urfasını sever fakat Mustafa'nın sevgisi başka idi. Mustafa'nın nazarında Urfa bir Leyla, kendisi de o leylanın mecnununu, , Şirin'in Ferhatı idi.

Mustafa'yı sever takdir ederdim. Faka Urfa sevgisini gıpta eder. Urfa sevgisini kıskanırdım. Zaman zaman içimden "Keşke ben de Urfayı Mustafa kadar sevseydim" diye hayıflanırdım.

Son zamanlarında şiirlerini topladığı "Dumanlı Dağlar"ın ikinci baskısını taptırmayı düşünüyordu. Belki kırk yere baş vurmuş. Kırkından da olumlu cevap almıştı. Ama netice alamamıştı. Hepsi kendini oyalıyordu. Aksine benim teklifimide ciddiye almıyordu. Bu sefer çarklar ters dönmeye başlamıştı. Ben kendisine takılıyordum. *"Gelir kitabımı bastır desen bastırmam haaa"* der, kahkahalarla gülerdim. Gün geçtikçe kendininde kırk kişideki umutları sönüyor, ben haklılık kazanıyordum.

Bir sabah baktım ki Mustafa geçiyor ama bitkin, ama yorgun, bunların ötesinde neşesiz ve somurtkan, dükkana girer girmez koltuğunun altındaki dosyayı kızgınlıkla yarı pişmanlıkla yarı umutla masanın üstüne bıraktı.

"Al ulan dediğin oldu, puştlar beni aldattı sen bastır" dedi.

Afalladım üzüldüm. Bu işte Mustafa gerçekten oyalanmış aldatmıştı... her şeye her zorluya türlü çeşitli kahırlara göğüs geren Mustafa'yı işte bu kitap yıkmış perişan etmişti. Ama ben ilk anda Mustafa'nın ruhundaki fırtınayı hissetmemiş, yüzünde görmemiş, konuşmamıştım. Bu sırada muzipliğinde tutmuş olarak dosyayı kendisine vererek; *"Ben herkesin şiirlerini bastırmam, sana söz verenlere git"* dedim... fakat pişmanda oldum. Yüzü daha dalgalandı. Omuzları çöktü bitkin bir sesle ama emredercesine *"Yapacaksın ulan!... Son kapım son umudum sensin dostluğunu göstereceksin"*, dedi. Hemen de kalkıp gitti birkaç gün sonra geldi.

---

[119] **A.Naci İpek**, İz bırakanlar üzerine, Olay gazetesi,15-30 Kasım1988, Şanlıurfa

[120] **Abus:** Somurtkan, çatık, asık yüzlü kimse.

"Önsözü de sen yazacaksın" dedi. Şartlarımız dedim. *"Dediğin gibi olsun senden eminim"* dedi pazarlığı da kesti.

Önsözü de yazdım. Fakat tüm ısrar ve ricalarına rağmen kitap basılmadan kendisini okumadım. Birgün *"merak ediyorum bana tatı bir işkence çektiriyorsun"* dediğinde ben de *"o kadar da çek ulan..."* dedim.

Kitap geldi yanıma oturdu. Kitabı tetkik etmeden yazdığım önsözü okumaya başladı, ısmarladığım çayı da bir ara yudumluyordu. Kendisini tetkik ediyordum. Mutlu olmuştu. Bir çocuk kadar neşeli sevinçli idi. Yüzünde memnuniyet meltemleri esiyor, gözünden mutluluk göz yaşları dökülüyordu.

Yazıyı bitirdikten sonra titreyen gövdesi elleri sevinçten ağlayan gözleri ile boynuma sarıldı. Beni defalarca öptü öptü....

"Mutluyum sevinçliyim sağol yazıda beni benden iyi tarif etmişsin bekleme değdi" dedi.

Mustafa, Dumanlı Dağlar'ına kavuşmuş muradına ermiş. Mutlu olmuştu. Bir paket koltuğunun altına koyarak gitti. Hasta bedenine umutsuz sanki hayat iksiri enjekte edilmişti.

Bende memnun mutlu olmuştum.

Umarım şimdi "Çüt Kubbe"deki ebedi istirahatgahında da o günkü mutluluğu huzuru ile yatıyordur.

MUSTAFA DİŞLİ VE ANILAR

Misbah Hicri [121]

Urfa'da doğup büyüdüğümüz ve halen yaşadığımız için çeşitli vesilelerle birçok insanı tanıma fırsatım oldu. 1970 yıllarında Ticaret Lisesi'ne başladığım zaman, Asfalt Yolu mekan tutmuştum. Sinemalar burada, kahvehaneler buradaydı. İlimizin renkli simaları hep bu çevrelerde bulunurlardı. Zamanımızın büyük bir kısmını burada tüketirdim. Yeme içme, eğlence gibi gereksinmelerimizi burada temin ederdim. Bu cadde İstanbul'un Beyoğlu'su kadar ünlüydü dersem yeridir. Gündüz kahvehaneler, gece sinema salonları mekânımızdı. Dolaysıyla bu çevredeki esnafı tanıdığımız kadar bu çevreye gelip giden insanlarla tanışır sohbet ederdim.

Müdavimi olduğum Dostlar, Atlas, Asfalt, Ceylan, Biliç vs. isimlerle açılmış bulunan bu kahvehaneler, genelde öğrenciler ve kültürel etkinliklerle uğraşan olduğu gibi özellikle müzisyenlerin toplandığı yerlerdi. O çevrede işte o zaman orada terzilik yapan sayın Mustafa Dişli'yi (Allah rahmet eylesin) tanıdım. Sohbeti hoş, iyi bir hatip, hazır cevap, nüktedan, olaylara ciddi bakan bir insandı. Dükkanı hiçbir bir zaman boş kalmazdı. Her zaman misafirleri gelirdi. İş yeri şehrin

---

[121] **Misbah Hicri:** Öğertmen, Şair ve Yazar

sorunlarının konuşulduğu bir vakıf bir dernek gibiydi. Her ortamda sosyal demokrat düşüncesini söyler ve sahiplenirdi.

Ben o dönemde "Yeni Urfa" adıyla yayınlanan dört sayfalık haftada iki gün yayınlanan gazetede, kimi zaman yazılarım, kimi zaman şiirlerim yayınlanırdı. Tanıştıktan sonra yazılarımı, şiirlerimi ona götürür, okutur, değerlendirmesini isterdim. Genç yaşımda işin ciddiyetini vakıf olduğumu söylemesi beni teşvik etmekteydi.

Sohbetlerimiz devam ettiği bir sırada "bu seçimlerde direkler geldi, öbür seçimde elektrik gelir" diye elektrikle ilgili yazdığım yazıyı okuyunca, bana bir anısını anlattı. O zamanlar elektrik işleri belediye bakıyordu. İlimize elektrik getirilmesi konusunda, siyasileri ziyaret etmek, ilimizin sorunlarını anlatmak için bir gurup Urfalı ile beraber yaptığı yolculuğu ve ziyareti anlattı.

Ankara'ya Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ile görüşmek için gidiyoruz. Yolda mola için durduğumuz bir lokantada bir şişe bulup içine çeşmeden biraz su tadına bakılır düşüncesi ile de biraz tuz ekledim. Herkes ne yapacaksın diye merak ederken ben şişeyi cebime saklayıp Ankara'ya vardık.

Ankara'ya vardık bakanın huzuruna vekillerimizle birlikte çıktık. Tatlı bir sohbet, çaylar içilirken cebimde sakladığım şişeyi bakanın masasına indirdim. Bakan buna bir anlam vermemişti. Arkadaşlarımı da unuttuğu şişeyi karşılarında görünce şaşırdılar. Bir sessizlik oldu. Çünkü şişenin üstünde rakı etiketi olduğundan bakan bunu rakı sanmıştı. Bakan beklenmedik bu davranış karşısında hayli bozuldu. Suratını büzüştürerek "bu ne! deyince" hemen atıldım. "Urfa'da elektrik kesildiğinde ağlayan marangozun, hızarcı ustasının gözyaşıdır. Bu; elektrik kesilince belediye tarafından etleri koktuğu için imha edilen kasabın gözyaşıdır." Parmağımı şişeye uzatıp; "bu elektrik kesilince iş yapamayan, evine bir ekmek götüremeyen işçinin gözyaşıdır. Bu elektrik kesildiği için filimin yarıda kesilen sinema sahibi ve meraklı izleyicilerinin göz yaşıdır" deyip sıralamaya devam ettim. Şişedekinin içki olmadığının verdiği rahatlıkla, bakan "yani sizde elektrikler mi kesiliyor?" şaşırmıştı. "Nasıl elektrikler kesilir?" onun öyle bir sıkıntısı olmadığı için geçte olsa anlamıştı.

Zaman zaman sohbetlerini dinlediğim Urfa hayranı değerli bir insan, saygı değer bir Urfalı olan Dişli'yi zaman geçtikçe daha yakından tanıdım. Tiyatro, şiir, hitabet onun işiydi... Taşrada olması hesabiyle böyle değerli insanlar bir yerlere varmıyorlar. Ancak nice insanın gönlünde yer etmesini en güzel şekilde bildiler ya o da yeterli diyorum.

Bir gün Urfalı bir ses sanatçısı olan, benimde yakından tanıdığım, kadife sesli sanatkar Ahmet Karaoğlu'nun ölümünü duyunca hepimizi derinden yaralamıştık. O zaman Urfalı olarak aramızda sıkı bağlar vardı. Ahmet Karaoğlu'da bir terziydi. İzmir'de sahneye çıkıyordu. Ölümü hakkında şaibeli şeyler söyleniyordu.

Ahmet Karaoğlu'nun İzmir'de ölümü ve cenazesinin Urfa'ya getirilmesi hepimizi yasa boğmuştu. Çok sevilen değerli bir insandı. Belediye'nin merasim bandosuyla cenazesinin defnedilmesinin öncülüğünü yapan Sayın Dişli'ydi. Ahmet Karaoğlu'na karşı son görevini yapmak üzere bir anma gecesi düzenledi. Gece her şeyi ile hazırdı. Konuşmacıları, türkücüleri Ahmet Karaoğlu'nu tanıyan arkadaşlarının

hazır bulunduğu kalabalık bir kitle ile Atlas Sineması salonunda anma yapıldı. Ahmet Karaoğlu'nu anma gecesi bir müzik şölenine dönmüştü. O gece çok sıkıldığını gördüm. Ama onunda yapacağı bir şey yoktu. O gece için ben de Ahmet Karaoğlu'na ithaf ettiğim bir şiir okuyacaktım. O şiire Mustafa Dişli'ye sinema salonunda sessizce dinlerken gözlerinin buğulandığını hissettim. Program arasında beni sahneye çıkarıp "işte Ahmet Karaoğlu'nun acısını yüreğinde hisseden genç bir şairimiz" deyip bana mikrofonu uzattı. Şiiri okudum ve Mustafa Dişliyle şiir bağlamında ilişkilerimizde sürmüş oldu.

Kendisini rahmetle anıyorum. Böyle bir değerin unutulup gitmesi Urfa için bir eksikliktir. Bu anlamda çalışma yapanları kutluyorum.

O'NU HÂLÂ UNUTMADIK.

Bekir Şirinoğlu[122]

Ona şimdi daha fazla ihtiyacımız var. Onun milliyetçiliğine, onun her şeye rağmen Urfalılık ruhuna ihtiyacımız var.

O bir efsaneydi, o bir hatip o bir şâir, o hiçbir kimsede olmayan Urfa sevdalısı, deyim yerinde ise o bir Urfa delisiydi...!

Onun hiçbir şeyi yoktu.

En büyük sermayesi, inanç, iman her şeyini uğruna feda edebileceği Urfa'nın taşı torağı ve de insanlarıydı.

İki şeyden taviz vermezdi. Kişiliğinden ve Urfalılık felsefesinden asla ve asla taviz vermezdi.

Senin yolunda yürümek, gittiğim her yerde ayak izlerine rastlamak benim için büyük bir onur.

Seni yaşatabilmek adına hazırlanan bu eserin araştırmacı yazar Abuzer Akbıyık tarafından kaleme alınması ise ayrı bir haz.

Sana, al dediler, mor dediler, sarı kırmızı dediler ama onlar karada kaldı.

Ve sen hep haklı çıktın.

Ruhun şâd olsun.

---

[122] **Bekir Şirinoğlu:** Şair ve Yazar

URFA SEVDALILARI[123]

Bekir Şirinoğlu

Urfa için gerçekten canını verenler arasında yeri doldurulamayanlar var. Mesela merhum üstadım Mustafa Dişli. O bana Divan şairlerimizden Nef'i yi hatırlatır.

Mangal kadar yürekli, asil bir küheylan gibi yorulmayan, aslanlar gibide kimseye asla ve asla boyun eğmezdi. Ne fırtınalar yaşamıştı. Hepsine rest çeken her şeye rağmen inadına *"Urfam için ben ölüm"* felsefesine sadık bir dosttu.

Bir tarafı yıkıktı, haklı olanın yanındaydı. O Namık Kemâlin başka versiyonuydu. Vatan bayrak ve Urfa onun için, Allahtan sonra gelen değerlerdi.

Merhuma ölümünden sonra sahip çıkılmaması hala bir ayıbımızdır. Seni iki satırla anlatmak mümkün değil. Anlatsam da zaman yetmez ruhun şad olsun.

Yaşar İzgördü : İyi bir gazeteci, yorumcu ve dava adamıydı. Harran adlı şiirinde neler anlatmamış ki. Arşivlerden köşe yazılarını okuyanlar nasıl bir gönül adamını kaybettiğimizin üzüntüsünü yaşayacaklardır. Maalesef onu da unuttuk! Ruhun şad olsun.

Adil Saraç: Adil Saraç hocamda gizli kahramanlardan biridir. Onunla sohbet edenler onun büyüklüğünü, Urfa için neler yaptığını ve yapılması gerekenleri öğrenirler. Edebe ve edebiyata vakıf, yürekli halktan ve haktan kaçamayan bir mizaca sahip olması Urfa için çok önemlidir. Ondan istifade etmek kültürümüzü yaşatmak açısından kaçınılmazdır. Allah onun eksikliğini vermesin. Sen Urfa için bir vakıfsın. *"Asâfın miktarını bilmez Süleyman olmayan"*

Mehmet Hulusi Öcal: O bizim için bir yol haritasıdır. Nereye gitsem hep ayak izlerine rastlarım. Mütevazi kişiliği, Tasavvuf ehli biri olduğunu bilmeyen mi var. Senin verdiğin eserler bir daha yazılamayacak kadar zordur. Hiçbir kimse Çigköfteyi bu kadar detaylı anlatamamıştır. Şiirlerinde bilmeceler var. Çözenler içinde önce Allah'ı sonra Urfa sevdasını bulur. Sen bir kalemi şahesersin. Sen bize bir lütfüsün.

Şimdi yorgun bir savaşçı gibi sadece düşünüyorsun. Allah sana acil şifalar versin. Senin için bir şeyler yapabilme kudretine malik değilim. Sen hiçbir zaman "Ahh" demedin. "offf" demedin. Kızmadın darılmadın. Sustun. Yazılarınla şiirlerinle anlatmak istediklerini anlamaya çalıştık ama senin gibi izah edemedik. Seni Urfa kadar seviyorum üstadım. Geçmiş olsun. İnşallah sağlına kavuşursun.

Urfa da Kültür Kompleksi olduğunda, inşallah olur, salonlara kimin isminin verileceği üzerinde de konuşurduk.

Daha başka güzel insanlar var, onları da yazacağım.....

---

[123] Bekir Şirinoğlu'nun bu yazısı 12.08.2008 tarihinde **www.sanliurfa.com** internet sitesinde yayınlanmıştır

Mustafa Dişli, Urfaspor Transfer komitesinde

MEZARIMIN DAŞI, URFA´YA KARŞI [124]

A.Rezzak Elçi[125]

Ne zaman bu hüzünlü türküyü dinlesem, hep aklıma çift kubbe (Kümbet) gelir. Yattıkları yerden Urfa'nın gecesini gündüzünü seyreden, ebediyete göç etmiş o fanilere bakar bazen de gıpta ederim. Şayet öyle olmasaydı Rahmetli Mustafa Dişli boşuna "Beni Çüt Kubbeye gömün" demezdi herhalde (ruhu şad olsun) Çift Kubbe Şanlıurfa Kalesi'nin doğusundaki mezarlığın içersindedir.

İki anıt mezardan dolayı halk arasında Çüt Kubbe (çift) olarak tanınır, bilinir. Bu türbelerin üzerinde kitabe olmadığından dolayı, yapım tarihleri ve kime ait oldukları kesin olarak bilinmemektedir. Kümbetler kesme Urfa taşından (Nahit) altı ayak üzerine oturtulmuş, üstü kısmı tamamen açık bırakılmış vaziyette inşa edilmişlerdir.

Burası Urfa kalesinin de üzerinde bulunduğu damlacık dağı veya tepesinin bir devamı niteliğindedir, iki yapının arasını ise kalenin hendeği ayırmaktadır.

Mezarlığın içersinde dolaştığınızda, buranın çokta öyle eski bir mezarlık olmadığını görürsünüz. Bunu da mezar taşlarının üzerindeki kitabelerden kolayca anlayabilirsiniz.

Bu mezarlığın ve içersindeki kümbetlerin bilemediniz en fazla 100-150 yıllık bir geçmişi vardır. Çok büyük olmamakla beraber, civardaki mahallerin aile mezarlıkları burada bulunmaktadır.

---

[124] A.Rezzak Elçi'nin bu yazısı **www.gapgundemi.com** internet sitesinde yayınlanmıştır. 22.02.2008

[125] **A.Rezzak Elçi:** Ziraat Mühendisi, Fotoğraf Sanatçısı, Şair ve Yazar

Mezarlık bu kadar hâkim bir tepe üzerinde olmasından dolayı (kalede olduğu gibi) buradan da Urfa'yı kuşbakışı seyretmek mümkündür.

Bu mezarlık ve çevresi 1980'lerin başında tamamen korumasız bir vaziyette idi, ancak seksenlerin ortalarına doğru, Eski Urfa Belediye Başkanı İ.Halil Çelik'in döneminde bir ihata duvarı çekildi. O zaman mezarlığı koruma adına yapılan güzel bir çalışmaydı ama bazalt taşından yapılan ihata duvarı ne yazık ki yıllar yılı çevre ile uyumsuz ve sevimsiz bir duruş sergiledi. Mezarlığın iki tarafına yapılan estetikten uzak, kaba saba iki adet giriş kapısı da işin çabasıydı. Yanı başında istimlâk edilen birkaç evle birlikte oralar kısmen de olsa genişledi ama kara taştan (bazalt) yapılan bu ihata duvarı, ne yazık ki taa ŞURKAV çarşısından, Balıklı göl civarından, Dergâhın yanı başından insanlara sırıtarak, oradaki dokunun uyumunu bozmaktadır. Mezarlık bu gün çok bakımsız ve dağınık olmakla beraber tinercilerin, horoz dövüştürenlerin hatta esrar çekenlerin mekânı olmuş durumdadır. Her ne kadar Belediye "Bekçim var" dese de, ortalarda pek bekçi mekçi görünmemektedir. Belki görünse de bu tip pisliklere müdahale edememektedir. Yani burada tamamıyla ölülerimizin aziz hatırasına bir saygısızlık söz konusudur. Bunu düzeltmek, diğer mezarlıklardaki gibi, çevre düzenlemesi, ışıklandırma, yeni bir ihata duvarı (dokuya uyumlu) güzel bir taş işçiliği ile giriş kapıları yapmak elbette ki Belediyemizin görevidir. Burası dışarıdan ilimizi ziyarete gelenlerinde uğradığı bir yerdedir. Kaleye çıkmayanlar/ çıkamayanlar buradan şehrin manzarasını görmek istemektedirler.

Ama böyle çirkin bir manzara ile karşılaşmaları peygamberler şehri olma iddiasındaki bir şehrin utancıdır ayıbıdır. Buranın bir an önce elden geçirilmesi, düzeltilmesi, restore edilmesi gerekmektedir. Ölülerin arasında horoz dövüştürmek, esrar ve baliy çekmek, memleketimiz adına üzücüdür. Memleketimizin bu manzarası yerli ve yabancı ziyaretçilerin nezdinde çokta iyi bir izlenim bırakmamaktadır.

Bir de ailelerin, mezarlıklarını koruma adına yapmış oldukları korkuluklar var.

Her önüne gelen, aile mezarlığı deyip mezarların etrafını demir parmaklıklar çevirmiş durumda. Bu da ayrı bir kirliliği berberinde getirmekte, aradan geçen patika yolları kapatmaktadır. Bununda bir kaidesinin kuralının olması gerekir ama herkese aynı mesafede olmalıdır, kişilere ve kimliklere göre olamamalıdır. Bakın geçenlerde bir arkadaşım korkuluk yüzünden başından geçen bir olayı ve Belediye ile olan bu problemini bana nasıl anlattı. Bu arkadaşım genç yaşta kardeşini trafik kazasına kurban vermiş evin en büyüğü. Kardeşinin çift kubbede bulunan mezarını mermerden yapmaya karar vermiş. Aradan kısa bir zaman geçmeden bir gün Çift kubbede bulunan mezarı ziyaret gitmiş, bir de ne görsün! Mezar tahrip edilmiş! Mermerlerin orası-burası kırılmış dökülmüş. Ya sabır demiş! Tutmuş kırılan dökülen yerleri tekrardan para vererek onarmış. Aradan bir zaman daha geçmiş, yine mezar ziyaretine gitmiş tekrar aynı manzarayla karşılaşmış, bunun üzerine mezara demirden bir korkuluk yapmaya karar vermiş ancak yetkili kişi yakınlarına, "korkuluk için Belediyeden izin alması" gerektiği söylemiş. İzin için belediyeye giden arkadaş belediyedeki görevli arkadaşın yardımıyla ilgili kişiye ulaşılmış. İzin için ne yapılması gerektiğini sorunca; yetkili kişi korkuluğu söktürdüğünü söylemiş. Bunun üzerini belediyeden ayrılıp Mezarlığa giden arkadaş olayın doğru olduğunu görünce, cep telefonuyla mezarlıklar müdürünü aramış. O da kendisine, korkuluğun yasak olduğunu kendilerinin söküp ambara attıkların söylemiş. Korkuluğu teslim almak için yanına davet etmiş, arkadaş korkuluğu almayı gerek

duymamış. Bir süre sonra bekçinin haber vermesiyle korkuluk o civarda oturan bir akrabasının olduğu yere götürüldüğnü öğrenmiş. Bunun üzerine mezarlığın içersinde bir-iki tür atıp, Müdür Beyin "yasak" dediği korkulukların hiçbirinin sökülmediğini görünce, uygulamanın sadece kendisine karşı yapıldığını kanaat getirmiş, haliyle bu duruma üzülmüş! Tutmuş mezarlıkta sökülmeyen bütün korkulukların fotoğrafını çekip, Belediyeye bir dilekçe vermiş, çektiği bütün fotoğrafları da eklemiş dilekçesine ama ne yazık ki kendisine cevap verecek bir mercii bulamamış. Tekrar yazmış.... Şimdi bir vatandaş olarak atanmışlara değil "seçilmişlere" soruyor: "Belediyenin asli görevlerinden biri de bu tür değerlerin ve emanetlerin korunması, kollanması, bakılması değimlidir. Şayet böyle bir uygulama var idiyse, vatandaşı önce bilgilendirme onrasın da uygulama aşaması olmamalımıdır? Gerek diriye, gerekse ölüye yapılan bu tarz keyfi ve ayırımcı muameleler, vatandaşı kurumlardan ve kuruluşlardan soğutmayacak mıdır? Her fırsatta şeffaf olduğunu söyleyen Belediye Başkanımızın, kurumuna yazmış olduğum 2-3 adet dilekçeye şimdiye kadar bir cevap verilmemesini acaba şeffaflıkla ne kadar bağdaştırmaktadır merak ediyorum. Eğer siz ölülerimizi koruyamıyorsanız bırakın kendimiz koruyalım, o zaman bize neden engel oluyorsunuz? Burada sade bir vatandaş olarak bana yapılanın çifte bir standart olduğunu görüyorum. Eğer varsa ki ölülerin fikri, zikri, düşüncesi ne ise onunla birlikte mezara girmiştir, her türlü ayrımcılık, kayırmacılık hiçbir şekilde olmamalıdır, yapılmamalıdır diyor haklı olarak...Ve ekliyor; oysa ben Belediyedeki yetkililerden şunu beklerdim: Belediye olarak buraları koruyamadığımız bir gerçek, ama ileride ki dönemlerde daha sıkı tedbirler alıp koruyacağız, o zamana kadar bu tarz uygulamalarla geçici de olsa sizin korumanız altında olabilir, fakat biz gerekli tedbirleri aldıktan sonra korkuluklarınızı kesin olarak yerlerinden sökeceğiz, deselerdi amenna....

Bunu yaparken de hiç bir şahsı, aileyi, unvanı göz önünde bulundurmayacağız, deselerdi yine amenna diyecektim ama ne yazık ki işi yokuşa sürmekten zevk alanlar var, keyfi bir uygulama var! Ben kendime yer ayırmıyorum ki; mezarı parsellemiyorum ki, yaptığım sadece ve sadece acımın taze olmasından dolayı bu acıyı ailecek daha fazla yaşamamak, mezarı korumak yaptığım iş sadece ve sadece bu. Evet. Yüreği yanan, kaygılanan, acı duyan bu arkadaşım bir yerde haklı. Uygulamalar kişileri ve kimlikleri kapsamamalı, yasaksa herkese yasak, değilse herkese serbest olmalı. Belli bir kişiyi zümreyi, cemaati, aileyi kapsamamalı,"benden önce, benden sonra" gibi bir uygulama olmamalı. Alınan kararlar sağlıklıysa, yerinde yapılıyorsa hepimiz sahip çıkalım. Ama her şeyi bir oldu bittiye getirmek, vatandaşla sürtüşmek, kavganın bir tarafı olmak, ne Belediyeye, ne Belediye Başkanına, ne Mezarlıklar Müdürlüğüne ne de vatandaşa bir yarar getirir. Ele ele verip iyiyi güzeli, ortak akılı bulup ona göre hareket etmek lazım. Sayın Başkanın, diğer mezarlıklara göstermiş olduğu gayreti ve hassasiyeti hepimiz biliyoruz. Hele ki söz konusu mezarlıkların temizliği ise bu hassasiyeti çok daha iyi biliyoruz. Başkanın Urfa'nın en gözde yerinde, tarihin kalbinde yer alan bu mezarlığımızda, horoz dövüşlerine, tinerci ve esrar erbabına pabuç bırakmayacak kadar cesur olduğunu da biliyoruz. Burası için bir projenin yapıldığını duydum. İnşallah en kısa zamanda bu proje gerçekleştirilir.

Buranında çevre düzenlenmesi, gece ışıklandırılması, dokuya uyumlu ihata duvarı, gelen ziyaretçilerin şehri seyretmesi için bir seyir terası bir an önce yapılır da burası medarı iftiharımız olur.

Oradan uyuyanlar mezarlarında daha bir rahat uyurlar. Bize ve Belediyemize yakışanda budur.

İZMİR'DE HAVA SOĞUDU

İzzet Altınmeşe[126]

Mustafa Dişli olsun, Urfalı Babi Yılmaz olsun bunlar halk filozofu, bu insanlar şair, nüktedan, hazırcevap. Bu kişiler, Urfa denildiği zaman akla gelen ilk isimlerdendir.. Urfalı Babi ile yıllar süren bir dostluğumuz ve anılarımız oldu. Mustafa Dişli'de tanırdım, sanat camiası içinde olduğundan kendisi ile birkaç kez gürüşmemiz oldu.

Biliyorsunuz Urfalı Babi ile Mustafa Dişli hem iyi arkadaşlardı hem de fırsat bulunca sözle atışırlardı.

Birgün İzmir'de Fuarda çalışıyorum, Fuar döneminde hava sıcaktır ve açıkhavada konserlerimizi veririz. Fakat o ara her nedense havalar epeyi soğudu. Program sonunda Urfalı Babi ile buluşup birşeyler yemek üzere lokantaya gittik. Yemeğin gelmesini beklerken, sohbet ediyoruz. Bir ara söz havanın durumuna geldi. "*Babi dedim, bu mevsimde böyle soğuk olmazdı, donduk, bu ne soğuk*" dedim. Urfalı Babi (davudi sesiyle) "*Senin haberin yok mu?*" dedi. "*yok*" dedim. "*Savuh Mıço İzmir'e geldi, havalar soğudu*" dedi.

Rahmetli Urfalı ses sanatçılarının meşhur olması için çok çaba sarf ederdi. Yine bir gün Ankara'dayız, Mustafa Dişli, ses Sanatçısı Mahmut Tuncer'i Ankara'ya getirmiş. O zaman Mahmut Tunceri henüz kimse tanımıyor. Mustafa Dişli de, Mahmut Tuncer'i meşhur etmek için bazı girişimlerde bulunuyor. Bir yerde birlikte otumuş sohbet ediyoruz. Mustafa Abi, Mahmut'un "Tuncer" olan soyadını "Tunçses" olarak değiştirmesini öneriyor. Mahmut Tuncer'de "Tuncer" soyadının kalmasından yana. Bu nedenle Mahmut, Mustafa abiye dönerek "*Abi bırak gül dalında kalsın*" deyince, Mustafa Abi hemen cevabını yapıştırdı "*Sen ne zaman gül oldun, daha sen dikensin*" dedi.

---

[126] **İzzet Altınmeşe:** Kültür Bakalığı THM Korsu Ses Sanatçısı, Bestekar

HAYATIMDA İZ BIRAKAN [127]

Belgin Turan Satıcı

İnsanın hayatında iz bırakan kişilikler vardır. Daha siz çocukken kalbinizi feth eder. Daha sizin yüreğiniz küçücükken bile o kişilerle ruh birlikteliğinizi hissedersiniz. Gözleri, bakışı, elinizi sevgiyle tutuşu sizi alır götürür... Sanki kaybolan benliğinizi ortaya çıkarır. İşte benim hayatımda da izi asla silinmeyecek bir büyüğüm, bir akrabam, bir gönül eşdeşim var. Eşdeşim diye bir sözcük yok aslında. Ben uydurdum. Yani gönlümün bir eşi anlamında...

11 Nisan Urfa'mızın kurtuluş günü ne güzel, ne şerefli bir gündür. 11 Nisan deyince aklıma çok şey geliyor ama birisi var ki, bir güzel insanı, bir dostu, bir büyüğümü aklıma getiriyor. Öğretmenlerim, bana her 11 Nisan da şiir okuturlardı. Yine öyle bir gün şiirimi okudum. Karşıdan beni dinleyen Merhum Mustafa Dişli O kendine özgü can alıcı gülüşü ve kadife sesiyle sırtımı sıvazlayıp anama döndü. Dedi ki, İşte bu kız ekmeğimi yerden kaldıracak. Sarıldık. Keşke şimdi beni duyabilse, ruhun şad olsun canım, ruhum benim iyi ki seni tanımışım. Sen ne güzel bir akrabaydın, ne iyi bir dostun

Sana her şeyi yakıştırırım da, yakıştıramadığım tek şey seni hasta yatağında görmekti. Şimdi ruhun beni duyuyorsa sakın bu satırları okuyunca gözlerin dolmasın emi. Hani sen hastaydın, annemle ziyaretine gelmiştik. Ben kendimi sıktım, seni üzmemek için ağlamadım. Sana yine şiirler okudum. Metanetli durdum. Senden ayrıldım. Sokakta iyi ki annem yanımdaydı. Hüngür, hüngür ağladım. Hıçkırıklarımı yoldan geçenler gördü. Urfa'da bir genç kız yolda böyle ağlayamaz bile, onlara gülmek de yasaktır, ağlamak da... İnan kimseyi gözüm görmedi ama ben senin varlığının değerini sen yaşarken biliyordum. Öldükten sonra değil. İşte en çok da bilir misin? Buna sevinirim.

Sevgili Duayene

Baştan ayağa, güzellik abidesi,

Gönüllere her daim, bin sevgi kasidesi,

O ne güzel hatip, görünmemiş duayen,

O nazik zekasıyla, kırmayan, incitmeyen,

Her sözüyle güldüren, ağlatan, düşündüren,

Ne güzel dosttun Sevgili Mustafa Dişli,

Yüreğimizde bil ki o nur adın işli.

---

[127] Bu yazı Mustafa Dişli'nin oğlu Sabri Dişli tarafından 26.06.2006 tarihinde tarafıma göndermiştir. "*Hocam merhaba, aşağıda yazıyı yazan bayan 2. nesilden kuzenimiz olur...*"

UNUTULMAZSIN [128]

Abdülkadir Alğın[129]

Rahmetli Mustafa Dişli ağabeyi, yaklaşık 1956 yılından beri ilkokul yıllarımdan tanırım. Sonraları güzel sanatlara karşı olan ilgimden dolayı onunla daha yakın dostluklar kurma imkanım oldu.

Kendileri uzun boylu, ela gözlü, beyaz tenli, estetik görünüşlü yakışıklı, açık renk elbiseli ve temiz giyinişli, görünüşü ile toplumda hemen fark edilecek özellikte bir şahıstı.

Esas mesleği terzilikti. Hareketli ve kabına sığmayan bir yaradılışta olduğu için, Adana'daki Yatılı Öğretmen Mektebini bitirmeden, hasretine dayanamadığı Urfa'sına dönmüştür. Öğrencilik hayatı tiyatro oyunu gibi geçmiştir. Bu yıllarında okul duvar gazetesinde çıkardığı yazılar ve çizdiği karikatürlerle öğretmenlerinin ilğisini çekmiştir.

Bütün yaşantısı boyunca esprili, nükteli, hazır cevaplılığı ve etkili sözleriyle toplumda fark edilmiştir. O'nun anlatmak ve tanıtmak kolay değildir. Çünkü sanatın ve güzel sanatların, hemen hemen tüm dallarında amatörce çalışmalar yapmıştır.

Şiirden, müzikten, resimden, tiyatrodan, sinema sanatından, Urfa folklorundan ayrıca, spordan, siyasete kadar uzun bir çizgide çalışmaları olmuştur.

O'nu detaylı tanımak için Urfa'yı ve Urfalıları her yönüyle de tanımak ve incelemek lazımdır.

Bana göre; Mustafa Dişli'siz bir Urfa, Urfa'sız bir Mustafa Dişli düşünmek mümkün degildir. O'nun ayrıca Urfa folklorunda kalıcı iz bırakanlardan biri olmasının en önemli nedeni, halkın her kesimiyle diyaloğu bulunmasıdır. Herkesle dosttur. Herhangi bir kişiyle husumet yaşadığı görülmemiştir.

Güçlü hitabet kabiliyeti, medeni cesareti ve Urfa'nın ve Urfalının dertleriyle yüreğinin yüklü olması, onu Urfa'ya sevdalı kılmıştır. Urfalının tüm kültürel ve folklorik özellikleri onun asaletli kişiliğinde de toplanmıştır.

Yaşantısı boyunca Urfa'nın ve Urfalının dertlerini, sosyal, ekonomik ve kültürel, folklorik anlatımlarla işlemiştir. Bildiği doğruları konuşmuş ve haksızlıkları dile getirmiştir. Bazen bir halk kahramanı gibi olayların üzerine gitmiştir. Çabalamış ve gücü ölçüsünde mücadele etmiştir.

Mustafa Dişi ağabeyi, 1971 yılında Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu son sınıf öğrencisi iken "Dumanlı Dağlar" isimli şiir kitabının basımı için Ankara'ya geldiğinde, çok yönlü sanat kişiliği ile berber tanıma imkanı buldum.

---

[128] Bu yazı Abdülkadir Algın tarafından 25.11.1994 tarihinde yazılmıştır.

[129] **Abdülkadir Algın:** Bestekar, şair ve yazar

Kitabın masraflarını yakın akrabam olan rahmetli Mehmet Nabi İnciler (İnci Baba) karşılamıştı.

Mustafa Ağabey, kitabın düzenlenmesini, tashihini ve kapak resminin çizimini de benden istedi. Ben de bu hizmeti severek yaptım.

Kendileri, bilhassa okumuş, kültürlü insanları çok severdi. Kendisinden yaşça küçük olanlara bile saygıda kusur etmezdi.

Konuşma uslubu ve hareketleriyle, insanları tasviri ve benzetmelerle anlatımı o'nun önemli özelliklerinden biriydi.

Hazıcevap ve hicvetmedeki ustalığına ancak aynı kuşak arkadaşı halk filozofu-sanatçı ve müzisyen, şair Rahmetli Urfalı Babi (Yılmaz Kayral) karşı durabilirdi.

Mustafa Ağabey, bana göre tüm yaşantısında hayatı ciddiye almamıştır. Sanat uğraşlarında daldan dala konmuştur. Ne olduğunu kendisi de bir_türlü anlamamıştır.

Bir sanat dalında istikrar gösterememesinin en önemli nedeni bana göre; duygu, düşünce ve hareketlerinde kabına sığmayan bir buhar misali, bazen yağmur, bazen dolu, bazen kar, bazen de fırtınalar yaratmasıdır. Büyük şehirde yaşamış olsa idi çok iyi bir sanatçı olabilirdi.

Hitabet ve şiir okuma tarzına hiç kimse toz konduramaz. Çok güçlüdür. Topluma hitabeti tarzı, ışık saçan bir şimşege benzerdi.

Milli ve mahalli bayramlarda, binlece insanı coşturan ve duygulandıran bir insanı Urfalıların artık göreceğini tahmin edemem.

Şiirlerinde bizleri, Urfanın değişik mekanlarında dolaştırırdı. Bazen kuru topraklardaki kuyu başına, bazen dar sokakta hoyrat söyleyen garip bir Urfalı gence, bazen de büyük kentlere özlemlere ve siyasete götürüdü.

Fırat'ın Harran'a kavuşması özlemi ile yanıp tutuşmuştur. Hayatı boyunca Urfalıların mutlu olmasını çok istemiştir.

Şöhrete ulaşmış tüm sanatçılarımıza, madi, manevi ve tanıtım yönünden yardımları olmuştur. Onlara rehberlik ve danışmanlık yapmıştır. Rahmetli Seyfettin Sucu başta olmak üzere İbrahim Tatlıses, Mahmut Tuncer, Zekeriya Ünlü, Mehmet Güçlü akla gelen ilk isimlerden bazılarıdır.

Sosyal ve kültürel bir etkinliğin olduğu yerde onu görmemek mümkün değildir. Orada bir rehber, bir danışman veya olayın etkin kişilerinden biridir.

Urfa'nın sorunlarını dile getirmek ve Urfayı tanıtmak için yıllarca mücadele etmiştir. Konu Urfa olunca fedakarlıkta ölçüsü yoktur. Urfa'nın Düşman işgalinden kurtuluşu nedeniyle 1967 yılında Ankara'da Radyosu'ndaki 11 Nisan Programına katılmak için evindeki halısını satarak para temin etmiştir.

Kendisi gerçek bir Türk milliyetçisi, demokrat, uygar düşünceden yana ve inançlıdır. Türk Milletinin bölünmez bütünlüğünün savunucusudur. İyi bir İsmet Paşa (İnönü) hayranıdır. Onunla baba oğul oldukları ve rahat görüştükleri söylenir.

Yıllarca siyasetle uğraşmıştır. Siyaseti şahsi menfaati için yapmamıştır. Siyasetten hiçbir şey kazanmamaıştır. Maalesef Halk Partili oluşu ona yaşantısı boyunca zorluklar yaşatmıştır.

12 Eylül öncesi fanatik düşüncelilerce evine bomba atılmıştır. Çocuğu (Yusuf Sabri) sakatlanmış, maddi manevi zarara uğramıştır.

12 Eylül sonrası nezarethanede tutularak baskı görmüştür. Sıhhati bozulup, aile geçiminde çok zoruklar yaşamıştır. Maddi sıkıntılara düştüğünü kimseye hissettirmemiştir. Ömrünün sonuna kadar garip ve ihvan olarak yaşamıştır.

Güle güle hep başına vurdular

Mustafa Dişi ağabeyimle birçok hatıra ve anılarımız olmuştur. Bunlardan iki tanesini anlatayım.

Mustafa Dişli "Dumanlı Dağlar" şiir kitabının 2. baskısını bana takdim ettiğinde konuştuk. Basım işinde gücendirildiğini anladım. Kendisine maddi katkı sağlanılmadığı sıkıntısını anlattı. Kitabın birinci sayfasına titrek elleriyle "Abdülkadir Alğın kardeşime samimiyetime bağışla, şair ve bestekar ağama 26.01.1985" yazarak duygularını belirtti ve kitabını imzaladı. Bana, "benimle ilgili şiir yazdığını duydum" deyince, ben de kendisine şu şiirlerimi takdim ederek, elini öptüm.

Mustafa Dişli'ye (1)

Hep duygulu hep içli

Ak saçları gümüşlü

Urfa sevdalısıydı

Ağam Mustafa Dişli

Ne bugün nede demin

Urfa'lım olsun emin

Dişli kalbimizdesin

Bu bir ah, bu bir yemin

Mustafa Dişli'ye (2)

Sende dost sanırdın, yüzden güleni

Güle güle hep karşında durudular

Bulamadın sen de halden bileni

Güle güle hep başına vurudular

Feryadın bizlere çektirir çile

Kapandı kapılar, tutuldun sele

Abdülkadir Alğın der; bu sevda böyle

Mustafa Dişli'yi de alıp götürdü.

Hapan mı kalmışsız

Bir başka hatıram da şöyledir: Yıl 1983, Mustafa Dişli ağabey beni, ses sanatçısı Halil Altınses[130] ve Urfa'nın renkli simalarından Topal Halaf (Biçeroğlu) [131], öğlen yemeğine evlerine davet etti.

Topçumeydanından, Devlet Hastanesi yolundaki evlerine gittik.

Sofra hazır olmadan, sofaraya gelen içli köftelerden yarısına yakınını Halaf'la Halil yediler. Yemeğe başlamadan yapılan bu hareket, Mustafa ağabeyin dikkatini çekti. Halaf ve Halil'e yarı hiddetli bir sesle ve espirli bir şekilde *"Ulan hapan[132] mı kalmışsız, esasen önüze ot koymak lazım"* dedi. Yemek boyunca neşe ve coşkumuz hiç eksik olmadı.

Ne zaman karşımda beyaz elbiseli, ak saçlı uzun boylu düzgün ve yakışıklı bir insanı görsem, o büyük insan Mustafa Dişli ağabeyi ve hatırlarımızı anarım.

Tatlıses'in Ankara'ya geliş öyküsü

Derler ya "Altının kıymetini sarraflar bilir", "tavuklar, inciden elmastan ne anlar. Onların nezdinde bir avuç buğday daha kıymetlidir" çünkü onların algılama ve idrak kabiliyetleri pek de gelişmemiştir. İnsana ve insanlığa hizmet donanımıyla yaratılmamışlardır.

İnsan olup da bazı değerleri, kıymetleri, cevherleri, bilinmeyenler de çoktur. Bunlar dünyaya dar açıdan bakan, peşin hükümlü bir hazine; altın, gümüş, pırlanta, mücevheratı bir avuç buğdaya peşinen değişen insanlardır.

İşte Mustafa Dişli böyle çelişkilerin yumağındaki bir ortamda yaşadı. Ve üstün meziyetleri fedakar ana davranışları ve gerçek "halk sanatçılığı kimliği ile yaşadığını

---

[130] **Halil Altınses:** Ses sanatçısı. O günlerde istikbal vadeden Urfalı amatör seslerden biriydi.

[131] **Topal Halaf (Biçeroğlu):** Makamkar, gazel okumayı seven, amatör ses sanatçılarına samimiyetle manevi destek veren, Tatlıses talebemdir diyen Urfanın renkli simalarından biridir. Sene 70'li yılların başı. Urfa'da bir asbap gecesinde (düğünden önceki eğlence gecesi) ses sanatçısı Mustafa Şahin uzun hava, Topal Halaf da gazel okumuştur. Gecede o günlerde pek kimsenin tanımadığı İbrahim Tatlı (Tatlıses)de çok güzel bir uzun hava okumuştur. O eğlence programında kaydedilen "Asbap gecesi bantı" elden ele dolaşmış ve Tatlısesin tanınmasına büyük katkı sağlamıştır. Bu bant halen müzikseverler tarafından zevkle dinlenmektedir.

[132] **Hapan kalmak:** (Urfa ağzında bir deyim) Çok acıkmak.

kanıtladı, ispatladı" yaşayan ve yaşatılacak olan unutulmayan "fenomen"[133] insanlardan biri olarak halk bilimine fikirler, düşünceler, değerler kattı. Sanatçı kimliği ile de bir de Urfalı gençlerin yetişmesinde, yücelmesinde de önemli fedakarlıklarda bulundu.

İşte güzel sanatların çok yönlü taraflarıyla da uğraşan Mustafa Dişli'nin yaşadığı ve yaşatıldığı anıları, hatıralarını anlatmak kitaplara sığmaz. Çünkü o "anlatılması gereken, gerekecek gerçek kişilerden biridir." Bazıları onu sevmese bile anılarını ve hatıralarını zevkle ve heyecanla dinler. Ehl–i kamil[134] insanlar da onun anılarının özünde insanlık adına felsefi ve dünyevi bazda birçok insani değerleri ve aydınlatıcı noktaları görür. Kısacası onu hatırlamak bir "Dişli " kelimesinin iki dudak arasından telaffuz edilmesi ile yeterli kılınır.

Ben şahsım onun yaşantısını bir kitapta "anı ve hatıralarla toplamak isteyen değerli folklorcu yazar " Abuzer Akbıyık Bey'den bu duyumu alınca çok çok sevinmiştim zaten onula ilgili bir kitap yazılması bile o yüce insan çoktan toplumun genetik yapılarına "Mustafa Dişli" olarak klonlanmıştı. Bu kitabın hazırlanması onunla bire bir yaşatılan olayların dökümanteri niteliğini ilk etapta görülebilmesiyle önemlidir. Zaten o çoktan bizlerle gelecek nesillerle yaşamayı ve yaşatılmayı odaklamıştı. Onunla ilgili anılar ve hatıralar oldukça çoktur.

Ben burada onunla ilgili yaşanan zaman, mekan ve şahıslarıyla ilgi, önemli bir belge niteliği taşıyan ve onun yüce yüzünü aktaran önemli bir yaşam diliminden bahsedeceğim.

Olayı bana kendiside bizzat olayların içinde olan "kadim dostum" okul arkadaşım Samet Atabey[135] kardeşim anlattı.

Olay şöyle: Yıl 1971 TRT kurumu ilden ile belgesel tanıtıcı programlar yapmakta. Amaç, Anadolu'nun kültürel dokularını belgelemek ve tanıtmaktır.

Mevsim yaz. Üniversiteler de tatilde. Ekibin çalışması için de uygun bir ortamdır. TRT çekim ekibinin başında "Coşkun Deniz Ercan" isimli bir yapımcı vardır. Ekip bir yerde şanslıdır. Çünkü kendilerine yardımcı olan ve bizzat onları misafir gibi ağırlayan "Samet Atabay" vardır. Coşkun Deniz Ercan, Samet Atabey'in ağabeyi Veli Atabey'in Ankara'dan üniversite ve aynı evde kalan arkadaşıdır. Samet Atabey onlara Urfa'da yabancılık çektirmez. Çevresi geniştir. Ayrıca o yıllarda Ankara'daki Urfa Kültür ve Dayanışma Derneği'nin de başkanıdır. Coşkun Deniz iyi bir gözlemcidir, çalışkandır. Hatta sonraları Belçika ve Fransa Türk elçiliklerinde görevlendirilir. Bilahare başkanlıkta da görev verilip bilgisinden istifa edilir.

---

[133] **Fenomen:** İnsanların dikkatini üzerine çeken ve ya çekebilen diğerlerinden ayrıcalığı ile insanları etkileyen, şaşırtan insanların hafızasın da iz bırakacak kadar bir üstünlüğe sahip,olağan üstü bir olgu olan duyularla algılanabilen olaylara Fenomen denir.İnsanların olağan üstü gördügü hayretle karşıladığı olguların, olayların bütünü. Felsefede anlamı ise: somut, algılanabilir ve denenebilir olay ve nesne demektir

[134] **Ehl-i Kamil:** Olgun, akıllı ne dediğini bilen insandır.

[135] **Samet Atabay :** 1946 Şanlıurfa doğumudur. Makine Mühendisi. 1966-70 yılları arasında Ankara'da Urfa'lılar Yardımlaşma ve Dayanışma Cemiyeti Başkanlığı yapmıştır. Siyasi partilerde teşkilat üst görevlisi olarak çalışmıştır. TMMOB sekreterliği yapmıştır. Halen , Sudan Devleti'nin Güney Eyaletler Teknik Yatırım Müşaviri olarak çalışmaktadır.

Ekibin çalışmaları, yöresel çekimler tarihi ve kültürel ağırlıklı belgesellik niteligindeki mekânsal yerleri ihtiva etmektedir. Ekibe bizzat Samet Atabey'in dönem arkadaşları Ali Yüncü, İbrahim Güllüoğlu, Hasan Hayırlı da yardımcı olurlar. Mustafa Dişli ayrıca bu ekibe mihmandarlık da yapmaktadır.

Çekimler; Urfa Balıklıgöl, Kale, Gümrük Hanı, Kazancı Pazarı, Bedesten, Dabakhane vb. mekânlar ile Harran ve çevresinde yapılır. Harran'daki çekimde Urfa Sağlık Okulu'nun folklor ekibi de gösterilere iştirak eder. Bu özellikli çekimler bir hafta devam eder.

Ekip Köy Hizmetleri Misafirhanesi'nde kalır. Zaman zaman da Samet Atabey'in misafiri olarak ağırlanır.

TRT ekibi, sohbet ve müziğin harmanlaştığı "Sıra Gecesi" geleneğini çekmek ister." Daha sonra bütün ülkenin tanıyacağı ilk Urfa Sıra Gecesi'nin ilk olarak çekimi de bu ekibe kısmet olur.

Sıra Gecesi çekimleri Hayırlı Ahmet Ağa'nın Su Meydanı'ndaki Urfa evinde yapılır.[136]

Çekimlerde yüzük fincan oyunu gibi geleneksel oyunlar oynanır. Türküler ve hoyratlar okunur. Sıra Gecesini canlandıran şekil ve objeler görünümünde "çiğköfte" de yoğrularak çekim tamamlanır.

Çekimlerde organizeyi ve danışmanlığı Mustafa Dişli, Bestekar, folklorcu Abdullah Balak yapar. O gecenin okuyucu grubu ve hatırda kalanlar Şark bülbülü olarak tanınan Seyfettin Sucu, (sonradan keşfedilen) İbrahim Tatlı (Tatlıses), Saz sanatçısı Aziz Çekirge, Meşhur halk oyuncusu Müslüm Baran (Keruka Müsso), ekibe hizmet babında Urfalı yüksek öğrenim talebelerinden adını daha önce söylediğimiz, Samet Atabey, Ali Yüncü, İbrahim Güllüoğlu, Hasan Hayırlı vb. gençlerimiz hizmet verirler.

Çekim bitince herkes mutludur. Çekimin akabinde ekip Ankara'ya gider. Urfa programı çekimden 30 gün sonra yayınlanacaktır. Aradan 15 gün geçmeden Coşku Deniz Ercan'dan, Samet Atabey'e bir telefon gelir. Telefondaki konuşmanın özü şudur. Urfa'daki sıra gecesi çekimlerinin montajı sırasında bir tiz çocuk sesi dikkatimizi çekti. Uzun havayı okuyan kişi olmalı, bu kişiyi bulup, bizimle tanıştırın. TRT Müzik Daire Başkanı bu çocucuğu bizzat görmek görmek ister. Onun sesinin kaydedilmesini gerektigini bizzat arzular.

---

[136] Ev sahibi Hayırlı **Ahmet Ağa** ve **Hasan Hayırlı** da misafirperver ve müzige meraklı insanlardır. Ahmet Ağa, Kürdi gazel okumasıyla meşhurdur

Mustafa Dişli, gazinoda ses sanatçısı Eyüp Uyanıkoğlu, İbrahim Tatlıses ve bir grup arkadaşı ile birlikte (Yeğeni Şeref Gündüz arşivinden)

Gerisini Samet Atabay şöyle anlatır; telefonda Coşkun Deniz Ercan'a; Sıra gecesi çekimi yapılan mekanda herhangi bir çocuk olmadığını söyledim. Coskun bey ısrar edince. Ben de kabullenmek zorunda kalıp, durumu araştırıp kendilerine bildireceğimi ilettim. Hemen Mustafa Dişli'yi telefonla arayıp konuyu naklettim. Sayın Coşkun Deniz Ercan 'nın söylediği, sıra gecesi programı çekiminde çocuk sesinde birinin bu hoyratı okumuş olduğunu ve bu şahsın bulunarak Ankara'ya TRT Müzik Dairesi Başkanı ile görüştürülmesini sağlanmasına vesile olunması gerektiği izah ettim. Mustafa Dişli o sesi, o çocuğu arayıp , bulup kendilerine getireceğini söyledi. Mustafa Dişli bu sesin İbrahim Tatlı olduğunu bilir. Zaten de tahmin etmiştir. İbrahim'i bulur durumu ona açıklar.

Durumu öğrenen İbrahim çok mutludur. İkide bir Mustafa Dişli'nin terzi dükkanına gelir . "Mustafa abe Ankara'dan haber var mı?" diye sorar. Gün geçmeden tekrar gelir. "Mustafa abe Ankara'dan haber var mı?. Bu ısrarlı gelişler karşısında Mustafa Dişli, Samet Atabey'i arar ve telefonda Samet'e şunu söyler "*Bu çocuk yahamı bırahmi*[137]*? Ne zaman geleceğinizi söyle de bu çocuğun elinden kurtulum*"

Samet Atabey, Coşkun Deniz Ercan'la görüşür. Tarih belirlenir. Günü ve haftası Samet tarafından Mustafa Dişli'ye bildirilir. Samet Atabey Ankara'da Urfalı merhum Mehmet Döğücü'nün restoranında yemektedir.[138] Mustafa Dişli'yi

---

[137] **Yahamı bırhmi**: Yakamı bırakmıyor

[138]Bu restoran Ankara'da Demirtepe'de dir. Bu restoranın en önemli özelliği içeriye girişte tam karşı cephede cephe boyu ve yüksekliğinin ölçülerinde Urfa'yı tasvir eden Balıklıgöl ve Urfa Kalesi'nin yağlı boyalı tablosu görülür olmasıdır. Bu tabloya bu kompozisyonu ayrıca Ankara Beşevler'de "**Şanlıurfalım**" restoranında görülen kompzisyonu şu satırları yazan halk müziği bestekarı Abdülkadir Alğın'ın çizim sanat ürünüdür.

karşılarında görünce çok sevinirler. Öpüşürler. Kısa yolluda olsa ne var ne yok babında konuşmaları olur.

Mustafa Dişli, Samet Atabey'e "Sesini beğendiğiniz şahsı getirdim" der. Bu şahıs o günlerde hiç de tanınmayan İbrahim Tatlıses'ten başka birisi değildir.

Samet Atabey'in o günkü tasvirine göre İbrahim Tatlıses "ince, uzun boylu, yanık tenli, esmer, kıvırcık saçlı, ürkek ve çekingen, oldukça mütevazı görünümlü, kıyafet konusunda özenden uzak, yağız, tipik bir Urfalıdır."

Samet Atabey anlatmaya devam eder; Onları da yemeğe buyur ettik, yemek yerken, gelen gencimizin adını öğrenmek istedim. Mustafa Dişli onu bana "İbrahim" olarak tanıttı. Hemen, TRT yapımcısı Coşkun bey'i aradım. Urfa'dan gelmesi beklenilen ve sizlerin görüşüp tanışmak istediği şahıs şu anda yanımda, sizlerin buyruğunda görüşmenize hazırdır." dedim. Coşkun bey cevaben "Müzik Dairesi Başkanıyla görüşüp kendilerini bilgilendireceğini" söyledi. Açılan cevapta yarın saat 10'da TRT Kurumunun " Mithat Paşa Caddesi 49 no'daki stüdyoda bekleniyor" oldukları bildirilir.

İbrahim Tatlıses. Mustafa Dişli, Salih İlhan, Müslüm Akalın, Hasan Rastgeldi ve diğer dostlarıyla TRT'de çıktıgı geceyi kutlarken (Fotograf: Salih İlhan Arşivinden)

Ertesi gün Mustafa Dişli ile İbrahim stüdyoya gider. Mustafa Dişli, Samet Atabay'a; TRT Müzik Dairesi Başkanlığında İbrahim'e beş türkü okutulduğu ve kayda alındığını nakleder. Olaylar böyle devam ederken Samet Atabey tekrar Coşkun beyi arar, durum tespiti hakkında bilgilerini öğrenmek ister. Verilen cevap şudur "*böyle bir tiz (tenor) sese her insanoğlunun sahip olmayacağı, bu sesin geleceğin müzik dünyasında önemli bir yere geleceğini bizzat Müzik Daire Başkanı*

tarafından da ifade edildiği söylenir. Samet Atabey bu durum ve görüş tespitini Mustafa Dişli'ye aktarır. Mustafa Dişli de aynı sözleri ibrahim'e nakleder. Akşam olunca Mustafa Dişli ve İbrahim Urfa'ya dönerler .

Bu arada telefonlar da durmaz. Mustafa Dişli her 10-15 günde bir Samet Atabey'i arar. "*Yeğenim, bu çocuk benim canıma yapışmış, elinden kurtılamiyam*[139], *beni iş yerimde otırtmi.*[140] *İkide bir ne oldu, Ankara'ya ne zaman gideceğiz, bana orada nasıl iş ayarlayacaklar gibi sözlerle her gün canıma yapışi, sizlere ricam orada ona çalışabileceği bir gazino, pavyon, çay bahçesi ayarlıyor olmanız. Sizlerden ricam, bu çocuğun elinden tutalım, hevesini kursağında bırakmayalım.*" Mustafa Dişli, bu isteklerini Ankara'daki eşine dostuna, en çok da Samet Atabey'e iletir.

Bu telefonlar 4-5 ay devam eder. İbrahim'in çalışabileceği mekanlar ve yerler konusu, o gün için bir ögrenci olan Samet Atabey'in dünyasından ayrı yerlerdir. Mustafa Dişli, İbrahim'i bir iki defa tekrar Ankara'ya getirir. Yine aynı taleplerde eşine dostuna ricalarda bulunur. İstekler Mehmet Nabi İnciler'de[141] odaklanır .

Konu bu noktadan itibaren Mustafa Dişli ve Samet Atabey nezdinde o yıllar bu alemin ve bu dünyanın yeni yeni tanınmış olan Müteahhit Mehmet Nabi İnciler'e iletilir. Bu hemşeri sevdalısı insan Nabi İnciler, arkadaşı Kınalı Gazinosu'nun sahibi Sabit Kınalı'yı arar ve İbrahim'e Ankara'daki Kınalı Gazinosu'nda 15 günlük bir program yapmasını sağlar. Maltepe'deki Kınalı Gazino'ya ilk gece saat 12 civarında bizler de gittik. Gazinoda ancak üç masa dolu idi. Toplam 10 kişi vardı desem inanın doğrudur. On gün sonra tekrar gittiğimde "rezervasyonunuz var mı?" dediler. Her taraf dopdolu. Gazino sanki bir ahşer mahşer gününü andırıyordu. İbrahim iki 15'er günlük gazinolardaki programlarından sonra, takriben bir ay geçmeden İstanbul'a gitti. Gidiş o gidiş ...

Buraya kadar anlatılanlar güzel de, fedakar, Urfa sevdalısı Mustafa Dişli ne oldu dersiniz? O yüce insan, insani ve hemşerilik bazındaki görevini yaptı. Yine Urfa'ya 45 derecelik sıcaklıkta kavrulan Urfa'nın ve Urfalının derdi ve hengamesi ile boğuşmaya döndü. Lakin, görevini yapmanın huzuru ve inancı içinde Urfa'yı ve Urfalının dertlerini, şiirlerine, nükteli sözlerine dökerek aramızdan ayrıldı. Ayrıldı diyemiyoruz. Çünkü o bir idoldür, o bir fenomendir. Dünya durdukça konuşulacaktır.

Yukarı mahallede bir lağım patladı

Urfalı olup da Mustafa Dişli ile hatıraları ve anıları olmayan yok gibidir. "Lağım patladı" olayı da onun yaşatılan olaylarından biridir. Olayın birinci derece şahidi olan değerli hemşerimiz THM sanatçısı Mehmet Özbek'tir. Bir sohbetimiz esnasında Mustafa Dişli ile ilgili bir kitabın hazırlanmakta olduğunu söyleyince o da Mustafa

---

[139] **Kurtılamıyam**: Kurtulamıyorum.
[140] **Otırtmi**: Oturtmuyor
[141] **Mehmet Nabi İnciler:** Rahmetli İnci Baba lakaplı Urfalı, yiğit, mert, sözünde duran birisidir. O da sonradan şöhret olacak olan İbrahim Tatlıses'in hemşerisidir. Abdülkadir Alğın'ın da yakın akrabasıdır.

ağabeyle ilgili röportajından ve anılarından söz açtı. Anlattığı anısını, sizlere aktarmayı uygun gördüm. Şimdi sözü Mehmet Özbek beyefendiye bırakalım.

"Yıl, tahmin ederim 1985 olmalıydı. Ben ve TRT'den değerli halk ozanı, halk müziği uzmanı ses ve söz sanatçısı Musa Eroğlu ve yakın sanatçı arkadaş grubumuz Urfa'ya gitmiştik. Amaç, Urfa'da hem konser vermek, hem de araştırma ve inceleme yapmaktı. Ekibin sorumlusu bendim. Konser vereceğim yer, Urfa Kapalı Spor Salonu idi. Her şey hazırlanmış, davetiyeler ve biletler yerlerine ulaştırılmış. Tabi gelir, Kültür Bakanlığı yararına. Biletler cüzi bir fiyatla da satışa sunulmuştu.

Gece, salon ve tribünler desen tıklım tıklım. Tabiri caiz ise "iğne atsan yere düşmez" vaziyette. Halk ve protokol kendi yerlerine oturmuş. Dönemin valisi, emniyet müdürü, diğer mülki idare amirleri, şehrin belediye başkanı vb. yetkililer. Binanın ara koridorları ve ön yan, arka bahçeleri desen insan kalabalığı, insan manzaralarıyla dolmuş. Her taraf tıklım tıklım... Lakin herkeste bu konserin ve gösterilerin izlenmesi heyecanı en üst seviyede... Ben arka kuliste arkadaşlarla programı oluştururken Mustafa Dişli ağabeyle karşılaştım. Onu görünce çok sevindim. Sanki yüzünde yılların yorgunluğu, bitkinliği, hayatın acımasızlığı, işaretleri yansıyordu. O, her zamanki gibi temiz giyinmiş, grand tuvalet görünümünde idi. Kulağına eğildim "Mustafa ağabey, bu gecede size de konuşma yaptıracağım. Uygun görürsen memnun olurum." dedim. Sizin sesinize ve sahnedeki şahlanışınıza, o ulvi yetenekli konuşmanıza bilemezsiniz bu toplumun ve benim ne kadar ihtiyacımız var. Sevindi, gözleriyle sanki güldü. Hemen nazikane tavrıyla "Olur Mehmedim" dedi. Ben sahneye geçip konuşmamı yapmaya başladım. Son cümlelerimle Mustafa Dişli'yi takdim ettim. "Urfa'nın medarı iftiharı, Urfa sevdalısı, vefakar sanatçı, büyük ustamız, hatibimiz, Mustafa Dişli'yi sahneye davet ediyorum." diyerek mikrofonu ona uzattım. Elini öpmek istedim, çabuk hareketle çekti. Beni alnımdan öperek o ulvi ve asalet dolu tavrını gösterdi. İdari ve mülki amirlere "hoş geldiniz" dedi. "Yüce halkımı, sevgili Urfalıları candan-ı gönülden, saygı ve sevgiyle selamlıyorum." dedi. Sanki o kapalı alan bir ahşer mahşer günüydü. Alkışlar, ıslıklar, zılgıtlar şenliğin ve zevkin en üst noktalarında, halkın coşkusu renkli bir atmosfer yaratmıştı. Her tribüne ayrı ayrı nezaket kuralları içerisinde selamlamasını yaptı .

Kendi üslubu ile sanki sahnede şahlanan asil küheylan gibiydi. Konuştu, konuştukça açıldı. Halkı ile buluşmanın heyecanını taşıyordu. Bana döndü "beni bu gece kıymetli hemşerimle buluşturan kıymetli evladımız Mehmet Özbek Bey'e ayrıca sonsuz teşekkürlerimi sunarım." dedi. Halk durur mu? Mutlaka Mustafa Dişli'nin konuşmasına bir kılçık atacak. Yukarıdaki sıradan olanca yüksek bir ses inledi. "*savıh, savıh...*" Mustafa Dişli ağabey konuşmasını kesti. Metanetini ve sinirini bozmadan protokole döndü "*Sayın belediye başkanım, yukarı mahallede bir lağım patladı. Kokusu güzelim halkımızı rahatsız eder. Lütfen, görevlilerin ilgilenmesine emir buyurur musunuz?*" dedi .

Mustafa Dişli konuşmasını sürdürdü. Halkına saygı ve selamlarını sunarak sahneyi alkışlar arasında coşkun tezahüratlarla terk etti. Burada Mustafa Dişli beyefendinin ne kadar zeki ve nüktedan biri olduğu da bilinmeyenlerce anlaşılır oldu. Nur içinde yatsın.

Mustafa Dişli'nin yakın dostlarından Abdülkadir Alğın, Mehmet Özbek ile Nihat Çilek, Hasan Efe ve yeğeni Halil Dişli

Köşe bayrak direği olayı

Mustafa Dişli denildiği zaman; insanoğlu kendi varlığının bilincine varabiliyor. Hayatı seviyor. İnsanları seviyor. Memleketini, vatanını seviyor. Hele hele Urfa'yı sevmesi bir kat daha gönlünde, yüreğinde yüceliyor. Çünkü; "Mustafa Dişli'nin bu mağnetik olan çekiminden etkilenmemek mümkün değildir."

O, öyle bir adam ki, onu anlatmak hem kolay hem de güç. Çünkü; birer ders verici mahiyette oluşmuş bir hayatın baş aktörüdür. Hangi kültürel ve sosyal taşın altını kaldırırsak mutlaka O'nun belirgin izlerine rastlarız. İşte bunlardan biride, O'nun bir maç yönetimindeki yaşanan bir olayın öyküsüdür.

Mustafa Dişli ile "Uyanışspor-Gölspor" maçında yaşanan olayların öyküsünü, bu olayların şahitlerinden Hacı Ahmet Oturakçı şöyle anlattı; "Yıl 1962. Yer, Urfa Şehir Stadyumu. Gölspor-Uyanışspor maçı. Orta hakemde Mustafa Dişli.

Önemli bir maç. Lakin Uyanışspor daha güçlü ve şöhretli futbolculara sahip, Nejat Hoca, Hoho Mico, Mehmet Keser, Kör Bakko (kaleci) vb. döneminin en maharetli oyuncularından kurulu bir takım. Ben ileri dörtlüde. Fırtına gibi bir ekip. Bizim takım Gölspor'a göre hem üstün hem de teknik yönden maharetli oyunculara sahip bir konumda. O dönem Urfa'daki maçlar çok samimi bir hava içerisinde ve de amatör zihniyetle icra edilirdi.

İlk yarının ortaları, çok kaliteli bir maç. Güneşli bir hava, tribünler, yanlar ve kale arkaları dopdolu, bir nevi ana-baba günü. Sert kararları ve ısraralı direnciyle bilinen Mustafa Dişli' de orta hakem. Oyunun tansiyonu oldukça yüksek. Lafların, sözlerin bini bir para. Maçta hakemin çok dikkatli olması ve karar vermesi gerek. Mustafa Dişli'de bu itinayı göstermede ısrarlı. Lakin, olayların gidişatı hiçte bu merkezli oluşuma yönelik olmayacaktır.

Uyanışspor bir korner kazanır. Hırslı ve ısrarcı, sağlam bir fiziksel yapıya sahip olan Mehmet Keser korneri atmaya yönelir. Bu korner atışında köşe bayrak direği

kendisine ters gelir. Bayrak direğini çıkarır. Topu köşeye diker. Atışı yapmak ister. Köşe bayrak direğini çıkartması nizamı bir hareket değildir. Hiçbir maçta da böyle bir hareket yaşanmamıştır. Ve de kurallara uymaz.

Mustafa Dişli korner bölgesine gelir. Bayrak direğini yerden alarak eski yerine diker. Mehmet Keser'i de ikaz eder. Mehmet Keser yine çıkarır. Bir mizahi oyun gibi bu hareketler tekrarlanır. Bayrak direği yine yerindedir. Mustafa Dişli kale önüne yönelip, koşarak atış işaretini verir. Lakin Mehmet Keser'in köşe bayrağını çıkardığını görmez. Atış ta yapılmıştır.

Yükseklerden rakip kale önüne gelen topu Ahmet Oturakçı (Çavuş), yükselerek kafa vuruşu ile kale ağlarına gönderir. Orta hakemin (Mustafa Dişli) işareti santradır. Yani karar gol olarak belirtilir. Gel gör ki tribinler ve oyuncular birbirine girmiştir. Golün, geçersizliği tartışılır.

Rakip taraf Mehmet Dişli'ye küfür eder, uyarır. Köşe bayrak direğinin çıkarıldıktan sonra vuruşun yapıldığını bağırarak ikaz ederler.

Bunun üzerine Mustafa Dişli korner köşesine koşar Mehmet Keser'le, karşıkarşıya gelir. Bayrak direğinin M. Keser tarafından yerine dikildiğini görür. Olanca hiddetiyle M.Keser'in yüzüne tükürür. Mehmet Keser, bu hareketin altında kalmaz. O'da Mustafa Dişli'nin yüzüne tükürür. "Bir tükürük savaşıdır başlar." ...

Bu arada golü iptal eder. Mehmet Keser'e kırmızı kart gösterip oyundan atar. Olay bu noktaya taşınınca saha içi ve dışı bir kargaşaya döner.

Küfürün bini bir para. Herkes ağzına geleni söyler. Uyanışsporlu Hakkı Döngör hakeme hiddetlenir. Arkasından, bağırır: "*Nasıl golü vermezsin*" diye çıkışır. Yöneticiler, emniyet güçleri ve saygın kişiler araya girerek olayların büyümesini önlerler.

Dedik ya; Mustafa Dişli yaşanırlığı hafızalardan silinmeyecek. Bir olayın kahramanı olarak, bir maç yönetimine de imzasını atmış olur.

Karpuz kabuğunu unıtti mı?

"Karpuz kabuğunu unıtti mı?" Yaşanmış Mustafa Dişli olayını, Sayın Hasan Budağ'ın (Köynekçi Hasan) anlatımı ile dilinden dinleyelim:

"Hoca; yıl 1963. Mevsim ilkbahar. Güneşli bir Pazar günü. Yer Urfa Şehir Stadyumu. 11 Nisanspor-Gölspor arasında mahalli bir maç yapılmaktadır. Mustafa Dişli de orta hakem.

Stadyum tıklım tıklım dolmuş. Tabiri caiz ise iğne atsan yere düşmeyecek konumdaki bir kalabalığın harmanladığı bir seyri mekan ortamı. Maç olanca yüksek tempolu bir şekilde oynanmakta. Karşılıklı ataklar. Topyekun ve ferdi mücadelelerin en üst noktaya taşındığı dakikalar. Ve maç ta ağır ağır devam etmekte.

Mustafa Dişli'nin maç yönetme şekli oldukça disiplinli bir şekildedir. Lakin seyircilerin bilhassa hakeme müdahale tarzındaki sataşmalarında hiçte dikkatten kaçmamakta. Bilinir ki; Dişli'nin Urfa'yı sevdiği gibi tüm Urfalılar da onu severdi.

Bilhaasa maç yönetimindeki günlerinde bu sataşmalar oldukça yüksek seviyelere çıkardı. Mustafa Dişli aldırış etmez. Sevildiğini de bildiği için oyunun akışındaki isabetli kararlarından da geri kalmazdı. Gel gör ki; her zaman bu heyecanlı ve zevkli geçen maçlar, bazen saha şovu haline de dönüşebilirdi. Bilhassa kendisiyle yaşanan birebir sataşmalar farklı maceralarda da kendini gösterirdi. İşte 11 Nisanspor-Gölspor maçında da böyle bir olay yaşanır.

"Katır Heso" lakaplı Uyanışspor'un sağbek oyuncusu olarak bilinen Hasan, saha kenarında mütemadiyen ona laf atmaktadır. Kendileri Mustafa Beyi en çok sevip sayan insanlardan biridir. Lakin Mustafa Dişli ile şakalaşmanın ve takılmanın dozunu fazla seviyeye çeken birisidir. Bu maçtaki takılması ve tezahuratı da bu noktada şekillenir. Maç oynanmaktadır. İkinci devrenin ilk dakikalarıdır. 11 Nisanspor bir ceza atışı kazanır.

Taraftarlar arasında, bağrışmalar ve sataşmalar had safadadır. Çünkü ceza vuruşu kritik bir noktada meydana gelmiştir. Mustafa Dişli ısrarlı; atışın yerini göstererek işaret eder. Belirtir. Ceza sahasındaki mesafeyi ve oyuncuların duruşunun kontrolünü de elden bırakmaz.

Atış yapılacak; milletin sesi sedası kesilmiş. Nefesler tutulmuş. Bu fırsatı Katır Hesso kaçırmak istemez. Saha kenarına sokulur, olanca sesiyle bağırmaya başlar. "Ula savuh savuh Karpuz kabuğunı unıtti mı?" der. Ve bu sözleri tekrarlar. Bu sözler Mustafa Dişli'nin kanına dokunur. Çünkü bu karpuz meselesini Katır Hesso ile kendisi yaşamıştır.

Katır Hesso'yu stadyumun içinde kovalamaya başlar. Arkadan hakem düdüğünü kafasına vurmayı da sürdürür. Bir hengame, bir kargaşadır alır başını gider. Ayrıca tekme tokatın da bini bir paradır.

Mustafa Dişli oyunu durdurmuştur. Güvenlik yetkililerinden ve sorumlulardan Katır Heso'nun stadyum dışına atılmasını ister. Yoksa oyunu tatil edeceğini belirtir. İlgililer, Katır Hesso'yu stadyum dışına çıkartır. Ve bu arada Mustafa Dişli maçı tekrar başlatır.

Maç bitiminde hakem soyunma odasına giren "Katır Hesso" Mustafa Dişli'nin ellerine sarılır, elini öper. Bir saat önceki stres ve kargaşa yüreklere serpilen bir dostluk rüzgarına dönüşür. Çünkü bu iki insan birbirini seven, ağırlayan ve şakalaşan konumlarıyla dostluklarını sürdüren belirgin şahsiyetlerdir.

Mustafa Dişli'nin sinirine dokunan şey "Katır Heso'yla yaşadığı karpuz kabuğu meselesinin özünde saklıdır."Karpuz kabuğu olayına gelince o da şöyle bir hikayedir:

Bilinir ki Mustafa Dişli evine barkına çoluk çocuklarına gönüden bağlı ve fedakar bir insandır. Eve yiyeceği ve içeceği bol bol alırdı. Yeni çıkan sebze ve meyveleri çocuklarına ulaştırmayı bir görev addeden fedakar bir babaydı.

Mevsim bahar, karpuzlar şehir çarşılarında yeni yeni görünmekte, o da bu yeni çıkan karpuzlardan iki tane alıp evine getirir. Bir sonraki akşam da sevdiği arkadaşlarından üç-beş tanesini misafir edecektir.

Akşam misafir geleceği için nanımı evde Urfa yemeklerinden en mükemmellerini hazırlar. Mustafa Dişli hazırlıklıdır. Eve misafirlerden önce gelmelidir. Fırına daha önce bıraktığı çömleği (Güveç) ve açık ekmekleri alarak evin yolunu tutar. Yolda Katır Hesso'yla karşılaşır onu da yemeğe misafir etmiştir. Vakit bir yerde erken sayılmaz, lakin sokaklardaki elektrik aydınlatması yeterli değildir. O gün de elektrik üreten motorlarının arızalandığı bir gündür.

Mustafa Dişli ısrar edince Katır Hesso onula gelmeyi uygun görür. Birlikte Mustafa Dişili'nin evini yolunu tutarlar. Akşam ezanı okunalı bir hayli olmuştur. Vakit yatsı namazına doğru ilerlemektedir. Mustafa Dişli ile evlerinin önüne yaklaşmışlardır. Sokaklar desen, hem sessiz hem de karanlıktır. Bu arada sokak kapılarının önlerine de yaklaşılmıştır. Mustafa Dişli arka cebinde bulundurduğu ana giriş kapısının anahtarını çıkartarak kapıyı açar.

Kapıdan önce Mustafa Dişli avluya girer, arkasında da Katır Hesso yürümektedir. Mustafa bey "hanım, hanım" diye seslenir. Daha hanımın sesi duyulur duyulamaz Mustafa Bey kendi kendini avlunun mermer taşları üzerinde bulur. Güveç (çömlek) kabı bir yana kendi bir yana sırtüstü kendini yerde bulur. Çömlek kabı da parçalanmıştır. Görülmeyen karanlık bir ortamda her tarafa saçılmıştır. Anlatılması ve tasvir edilmesi zor bir manzara. Neyse, yenge el feneriyle karşılarda görülür. Mustafa Bey perişandır. Katır Hesso bu manzarayı değerlendirmek ister "*Mustafa abe ne arisan karpuz kabuklarının arasında, yoksa bir şeyler mi kaybettiy?*" der Lakin fırsatı kaçırmadan gerisin geriye döner. "*Hadi bana eyvallah*" deyip o mekanı terk ederken gülmesi kahkahası sanki yeri gögü inletir. Mustafa Dişli çok bozulmuştur. Perişan bir şekilde ayağa kalkar. Hanımına "*bu karpuz kabuklarının hayatta ne işi var?*" der. Hanımı da çok üzülmüştür.

Çünkü onun önceki gün getirdiği karpuzları görünce ikisinin de kel çıktığına şahit olur. Üzülmüştür onları dış sokağa bırakma hesabıyla usulca arka kapının yan tarafına bırakmıştır. Tesadüf bu ya Mustafa Bey de iri cüssesiyle kesilmiş karpuz kabuklarının üstüne basmaz mı? Ne yapsın şehirde elektrik kesilmiş. Ne sokalar ne de evin hayadının aydınlatılması olası. Bir olaydır yaşanır. Mustafa Dişli karpuz kabuğunun üzerinde yüzer bir konumla karşılaşmış olur. Çok sinirlenir. Eşine bir söz söylemez. Kendi kendine başa gelen çekilir diyen duygular içerisinde teselli vermeye çalışır.

Tabi ki Katır Hesso'nun eline bir karpuz kabuğu sermayesi geçmiştir. Mustafa Dişli ile her karşılaştığında karpuz ve karpuz kabuğunu gündeme getirir. Mustafa Bey'le olan şakasının bu merkezli olay yönünü tazeler.

İşte İşte 11 Nisanspor-Gölspor maçında yaşanan "Karpuz kabuğunu unıtti mı?" başlığıyla da sizlere anlatmaya çalıştığımız Mustafa Dişli nin yaşanmış anılarından da olan olayın aslı budur.

Biletinizi aldınız mı?

Mustafa Dişli'yi yakinen tanıyanlar bilir ki, o bir iyilik meleğidir. Hoşgörülüdür. Fedakardır. Yardımlaşmayı seven sosyal yönü oldukça gelişmiş birisidir.

Hemşerilerinin sanatçı kişiliğini tanıtmak için "onları sanat dünyasına kazandırmak için elinden gelen fedakarlıklardan da çekinmeyen birisiydi. İşte, "Biletinizi aldınız mı?" yazımızdaki bir olay da onun Mahmut Tuncer'in tanıtımı için İstanbul'a gittiği dönemde yaşanmıştır.

Yıl 1978-1979 eğitim ve öğretimin tatile girdiği aylardır. Yani mevsim yazdır.

Mustafa Dişli İstanbul Topkapı otogarında Cesur Turizm yazıhanesindedir. Urfa'ya bir paket gönderecektir. Oradaki yetkililerle ve diğer kendisini tanıyanlarla muhabbet içindedir.

Bu esnada iki esmer uzun boylu delikanlı içeriye girer. Bunlar siyasal ve hukuk fakültesinde okuyan Urfalı Suruçlu gençlerdir. Mustafa Dişli'yi tanırlar. Heyecanla onun yanına yaklaşır, elini öpmek isterler. Tabii Mustafa Bey nazik ve centilmendir. Tokalaşmayı tercih eder. Ufak bir-iki hasbıhalden sonra Mustafa Dişli, onların omuzlarına ellerini koyarak samimi referansını gösterir. Mustafa Dişli "babadır, amcadır, dayıdır, ağabeyidir." Sanki kendi akrabalarını, yakınlarını görmüş gibidir.

Gençler Mustafa Dişli'yi Suruç'ta Kılıçoğlu Sineması'nda İbrahim Tatlıses'le birlikte görmüşlerdir. İbrahim'in ilk sanata başladığı dönemdir. Mustafa Dişli'nin de ona hamilik ve menajerlik yaptığı yıllar. O gün konuşma fırsatları olayan gençler, şimdi onunla karşılıklı tanışma ve söyleşme fırsatı yakalamışlardır.

Zaten Mustafa Dişli de Suruçlulara yabancı değildir. Kendileri; konuşmalarında kendilerin Suruç bölgesinden Urfa'ya geldiklerinden söz eder.

"Mustafa Dişli hemşerisi iki gencin omuzlarına dokunduğu anda samimiyetini ve içtenlikli halini sergileyerek onlara sessizce:" *Biletinizi aldınız mı?"* der. Bu anlatımdaki ifade gençlerin ruhunda fırtınalar yaratır. Böyle güzel ve içtenlikli, samimi ifadenin içeriğini de anlamışlardır. Lakin kendileri, Suruç'un varlıklı ailelerinin gençleridir. "*Biletimizi önceden aldık*" derler. Mustafa Dişli o günden sonra daha da farklı bir yönde hafızalarında şekillenir. Aradan 30 yıl geçtiği halde bu cümlenin derinliği ve anlamı akıllarından geçmez.

Ben Abdülkadir Alğın, bu iki insanla tesadüfen Suruçluların Ankara'daki derneklerinde karşılaştığımda, Mustafa Dişli ile gündeme gelen konular içerisinde bana anlattılar.

Bu iki değerli insanımızdan birisi Urfa'da avukatlık yapmakta, diğeri de yüksek dereceli bir devlet görevlisi olarak yaşamlarını sürdürmektedirler.

Onlar bir Suruçlu ve Urfalı olarak Mustafa Dişli'nin bu örnek davranışından bir ders, bir insanlık ve bir "erdemlik" bilgisi dersi de almış olduklarına inanırlar.

HAYATIMIN EN ZOR YAZISI

Yusuf Sabri Dişli[142]

Hayatımın en zor yazısını yazıyorum.

Gür ve ak saçlarıyla kürsülerde göğsümü gererek seyrettiğim, dansı, konuşması, yaratıcılığı, akıcı şiir sunumu ile bulunduğu ortamda gündem yaratabilen, caddede yürüdüğünde dönüp ikinci kez bakılacak kadar yakışıklı.

Babamı.

İdolumu..

Tek erkek evlat ve ortopedik engelli olmam nedeniyle bana olan ilgisi özeldi. 1975'lere kadar tam bir baba-evlat ilişkisi için de geçti. Politize olmanın zorunlu olduğu dönemlerde sol yelpazede kendimi buldum. Siyasi görüşümün doğasından mıydı? Yoksa o yıllarda her şeyi sorgulamak moda mıydı bilmem; babam dahil sorguluyordum.. "*Bu memlekete hayatını verdin memleket sana ne verdi?*" diye.

Karşıma aldığım, Mustafa Dişli'nin Urfa sevdası idi.. Kendime çok zor bir rakip seçmiştim. En az iki yılımı babama yapılan haksızlığı, kendisine anlatmakla sarf ettim. Konserlere çıkmasını hiç istemiyordum. Hatta bu şehirden gitmemiz için baskı kuruyordum.

Onun samimiyetini suiistimal edenlere asla tahammül edemiyordum.

Yoluna; canını, malını, zamanını her şeyini verdiği Urfa insanı; Mustafa Dişli ile şahsı işleri olduğunda "Mustafa Dişli" diye hitap eder, gerekmediğinde "Soğuk Mıço" derlerdi...

Oysa o eve en az üç tane günlük gazete alan hatırı sayılır bir kütüphanesi olan, genel kültürü çıtası gelişmiş, çevremdeki birçok babadan daha demokrattı.

Özel olarak yaptığı bir kasette şöyle diyor: "Ben bu mektubu Ankara'dan yazdım" desem, anamı evdeki anam zan ederler. Hâlbuki ben toprağıma, toprak anama aşığam... Celal"

Aney şiiri kimin?

En çok sevdiğiniz şarkının söz yazarı kimdir diye sorsam?

Peki şarkıyı seslendiren sanatçıyı sorsam?

---

[142] **Yusuf Sabri Dişli**: Araştırmacı-Yazar, Mustafa Dişli'nin tek oğlu

Eminim herkes sevdiği şarkıyı söylenin adını anında cevaplar.

"Aney" şiirinin babama veya Atilla Maraş'a ait olduğunu iddia edecek durumda değilim. Ama kendini has üslubu ve ses tonu ile Aney şiirini seslendirerek, geniş kitlelere sevdiren... Aney şiirini en iyi okuyan, Mustafa Dişli'dir. O şiirin melodik hatibidir.

Mustafa Dişli'dir, *"Dumanlı Dağlar"* kitabında 5 ayrı mektuptan oluşan, Aney şiirini taşımış, Urfa'daki her kesimin belleğine yerleştirmiştir. Öyle ki; 11 Nisan Kurtuluş Savaşı sunumunu yaparken bile yüzlerce insan "Aney" diye tempo tutarak, şiiri okutma isteminde bulunmuştur. Yani şiir Mustafa Dişli ile halk nezdinde özdeşleşmiş kabul görmüştür. Tek mektupluk Aney şiirinin yazarı Attila Maraş, Devlet Konukevi'ndeki bir ödül töreninde:

"Bu şiir bana aittir, öğrencilik dönemimde yazdığım bir şiirdir. Bir başkası tarafından da yazılmıştır. O şiir bana ait değildir. Tamamen siyasi içerikli yazılmıştır." Dediğini Şanlıurfa Belediyesi Kültür Müdürlüğünki arşivinden bulunan video kasetten izledim.

Yazılı olarak "Şiirlerde Urfa Kitabında" Atilla Maraş'a aittir.

Babamdan kalan ve hala bende saklı olan 1969 yıllarında "Göl Dergisinde" iki yazarın aynı kadroda yer aldığını gördüm. Dergide Sayın Maraş'ın ilk sayfada adı geçerken yazısına rastlamadım. Babamın anlık şiirler okuduğu ve doğaçlama ustası olduğu bilinen bir gerçektir. Doğaçlamalarını çok fazla kâğıda dökmediğini de çok iyi biliyorum. Ancak Dumanlı Dağlar Kitabında Aney şiirini yazdığı o tarihlerde şiire kimsenin sahip çıkmadı. Aynı tarihlerde Attila Maraş tarafından. "Aney" isimli bir şiir kitabının basıldı. Tek mektupluk Aney şiiri sanatçı Bülent Sertaç tarafından yöresine uyarlanarak kasette kullanıldı. Çevremdeki insanların baskısı ile yapım firmasını arayarak bu "şiiri nerden aldınız?" dediğim: kaset, piyasaya çıktıktan sonra Atilla Maraş'ın mahkeme vermesiyle uzlaşma yoluyla *"şu kadar ödedik"* dediler. Şarkıcının kendi yöresine uyarladığı şiirin sözlerinin Attila Maraş'ın yazdığı şiirle mukayese ettiğimde birebir örtüştüğünü gördüm.

Aney şiiri yazarın aday olduğu milletvekilli seçimlerinde broşüre basılarak siyasi olarak da kullanıldı.

Sonuç olarak; aney şiirini kim ne amaçla yazmış? Kim kimden esinlenmiş? Esas yazarı kim? Demekten ziyade, şiiri yazan ve sunanlar Urfa kültürüne mal edenleri tarih saygı ile anacaktır. Şimdi bu kitapta Mustafa Dişli'yi andığı gibi...

Şiire emeği geçen her iki şahsiyet bir şekilde Aney şiirinden kendi payına düşen payeyi almışlar mıdır? Evet.

Biri meclise gitmiştir diğeri (...)

Mustafa Kılıç ve Mustafa Bozcan

Bu üç Mustafa'nın kişilikleri kendilerine münhasır olduğu halde, bu üç ismin adaş olmalarından dolayı olsa gerek zaman zaman birlikte anılır olmuşlardır.

Bu konularla ilgili bildiğim bir vebali üzerimden atmam gerekiyor sanırım kitabın diğer bölümlerinde merhum Mustafa Kılıç beyin meşhur "Beygirle çalışmaz" ile "ofsayt" meselesini bir gün babama anlattım. Babam konuyu bilen bir tavırla gülerek, bana dediki;

—Oğlum o zamanki bir siyasi ortamda benim tarafımdan Mustafa Bey için yazılmış gerçekle alakası olmayan hikâyelerdir. Mustafa Kılıç Bey zeki bir insandır. Aksi taktirde muhtarlıktan Bakanlığa kadar yükselebilirmiydi.

Mustafa Dişli, Urfa Valisi, Türkiye çapında derece yapmış, Yurtdışında Türkiyeyi temsil etmiş sporcularden kurulu Urfa Yüzme İhtisas Kulübü Sporcu ve yöneticileri ile birlikte

Ayaktakiler soldan sağa: Görevli, Celal Fener, Adil Satıcı, Yönetici Toprak İskan Müdürü, Urfa Valisi Namık Kemal Diniz, Belediye Başkanı Mustafa Kılıç, Sabri Fener, Mehmet Karahan, Ziya Yaşar, Süleyman Sucu, Sadri Yücel,

Oturanlar soldan sağa: Mustafa Dişli, İmam Arslan, Tapu Sicil Md. Yrd., Mehmet Polat, Mustafa Özbay, Süleyman Sucu, Abdülkadir Aslan, Kemal Bircan, Nihat Bircan, Mehmet Gürcü) (Resimle ilgili bilgiler 1968-1971 dönemi Kulüp Başkanlığı yapmış olan Adil Satıcı'dan alınmıştır)

Annemin Bana Anlattığı Mustafa Kılıç Meselesi

Babam Belediye Başkanlığına CHP'den aday adayı olduğu dönemlerde bir rahatsızlık geçirmiş ve o dönemde Belediye Başkanı olan, Mustafa Kılıç babamı ziyarete gelmiş...

Babama: "*Mustafa benim karşımda sen aday olma, sana 6.000 lira para, bir buzdolabı, bir düdüklü tencere, bir de tüplü ocak hediye edeyim.*" demiş...O zaman

kiradayız, Sayın Kılıç'ın teklif ettiği para ile bir ev geliyor... Şimdi düşünüyorum da Mustafa Kılıç olağanüstü zeki bir insanmış, bilinçli olarak annemin şahit olduğu bir ortamda teklif sunmuş, o zaman her evde bulunmayan mutfak araçlarıyla annemi etki altına almak istemiş.

Tabi babam red etmiş... Sonra aday olduğu CHP kendisini aday göstermemiş.

Halil Çelik ve Pijama Meselesi

Aslında bu konuda yazmak istemiyordum. Babamın yaşantısı ile ilgili bildiği bütün karelerden iftihar ediyorum. İncindiğim için yazıyorum.

1983 mahalli seçimlerinde Belediye Başkan adayı İ.Halil Çelik çok iyi bir hava yakalamıştı..

Ben de Belediye de çalışıyordum. Tabi biz dede mirası partiyi CHP'nin uzantısı olan Halkçı Partiyi destekliyorduk. Babam, Halil Çelik özel hayatı ile ilgili önemli bir propaganda ile halkın arasına inmişti... Anlattığı hikaye özel yaşama girdiği için ben burada yazmak istemedim, ama kafaları karıştırmamak için, şunu diyebilirim Sayın Halil Çelik'in çok eşli olmasını kullanıyordu.

Bana Belediye'de makam şoförü olan İsmail Keskin gelerek..."*Bak kardeşim şu babanı sustur.. Çelik nasılsa kazanacak, sen de sonra burada ekmeğinden olursun*".. Doğrusu tırsmıştım. Babamı uyarmak zorunda kalmıştım.. Çünkü gerçekten Halil Çelik kazanacak gibi duruyordu..

Daha sonra Sayın Çelik, babama iki pijama dikişi sipariş ederek birinin parasını peşin verdiğini birinin seçimden sonra vereceğini her yerde anlatarak, babamdan bir nevi intikam almıştı... Hiç unutmam 2. dönem seçiminde bütün personeli şu Beyaz Saray denilen Halepli Köşkü'ne çağırdı ve onca personelin içinde pijama olayını anlatı...

Oysa aynı Halil Çelik yazdığı bir kitapta ve hayat hikâyelerinin çoğunda hitap etme konusunda Mustafa Dişli'den feyiz aldığını belirtmiştir. Halk Eğitim Müdürü olması nedeniyle Sayın Çelik babamın arkasında yardımcı spiker olarak dururdu.. Daha sonra Halil Çelik Belediye Başkanı seçildi... 2. dönem seçildiğinde babam vefat etmişti.. İ.Halil Çelik yaptığı parklardan bazı verdiği isimleri babamın ismini de saymıştı.. Daha sonra seçildiğinde babamın ismine parkın olmadığını söyledim... Hala da babamın adına bir park yoktur... Sayın Çelik'in hakkını teslim etmek gerekirse, Babamın vefatından sonra kız kardeşimi Belediye işe alarak ailemize destek olmuştur...

Mustafa Dişli meşhur olması için çok çaba sarf ettiği
Ses Sanatçısı Mahmut Tuncer ile
(Yeğeni Şeref Gündüz Arşivinden)

Mahmut Tuncer ve İbrahim Tatlıses

Yıl 1980, lise son sınıftayım... Okuldan da arkadaşım olan Mahmut Tuncer 11 Nisan Şölen gecesinin ertesi günü Ankara'ya gidecek sahne alacaktı... Babamın etrafında çok saygılı bir şekilde duruyor bir dediğini iki etmiyordu... BABO... BABO... Ertesi gün kendilerini yolculadık..

Sanırım bir ay kadar sonra Ankara'ya gittim. Mahmut Tuncer, Bomenti'de sahne alıyordu. Giyimi falan bayağı değişmişti. Babamın karşısında her ortamda teşhir etmek istediği o sıkılgan saygın duruşun yerini iki yaşıt arkadaşlık almıştı. O ara Mustafa Dişli'nin Urfa'dan sanatçı getirdiğini duyan İbrahim Tatlıses babamla bağlarını koparmış 6 ay konuşmamıştı... Daha sonra Mahmut Tuncer sanırım adı "Son Urfalı" olan bir film çevirmişti... Babam öldükten sonra o filminde babamın Dumanlı Dağlar kitabındaki 5 mektuptan oluşan "aney" şiirini kullanmıştı... Hiç müsaade almadan ve şiirlerin kime ait oluğunu yazma gereği bile duymamıştı. O zaman ben Güneydoğu Gazetesi'ne olayı mahkemeye vereceğimi belirttiğim halde mahkemeye vermedim. Çünkü halen ispat veraseti çıkarmamıştım. 1994 yıllında ŞURKAV "Mustafa Dişli'yi Anma Gecesi" düzenledi. Anma gecesi derken konser falan değil, öylesine bir sohbet toplantısıydı. Yeri gelmişken belirteyim, anma gecesi umduğumdan üzerinde ilgi ve alaka gördü. Tabi geceye en büyük emeği Abuzer Akbıyık vermişti. Geceye İbrahim Tatlıses ve Mahmut Tuncer de davet edilmişti. Mahmut Tuncer katıldı. Sayın Tatlıses Temsilci olarak Mahmut Duygun'u Amigo Mame'yi gönderdi. Doğrusu Mame de o geceye ayrı bir renk kattı.

Soldan sağa: İ.Palalı, İbrahim Tatlıses, Mustafa Dişli ve Abdurrahman Direkli

Tatlıses Urfa'da Olduğu Halde Taziyetlerini Bildirmedi.

İbrahim Tatlıses'i çok kıskandığım zamanlar olmuştur. Dişli ile Tatlıses arasındaki baba-evlat ilişkisini anlatamam. Tatlıses televizyona çıksa babam ağlar. Babamın kötü bir günü olsa Tatlıses hemen Urfa'ya gelirdi. Örneğin babaannemin ölümünde... Veya 1984 yıllında babamın kalp rahatsızlığı geçirdiğinde... İşte o gün Tatlıses'in ağzından bizzat duyduğum olayı hatırladığım kadarıyla aktarıyorum.

Tatlıses: "*Baba hatırlıyor musun Allah günahını af etsin sarhoştun. Vatan Sineması'nda beni sahneye davet ederken şöyle demiştin. Şimdi sizlere ileride adını dünyaya altın harflerle yazdıracak bir sanatçı davet ediyorum. İbrahim dedin durdun. Kulağıma eğildin la soyadı neydi dedin. Ben de Tatlı dedim. Dönüp Tatlıses diye anons ettin.*"

O gün evimizde yakın arkadaşım Mehmet Birgül ve aynı anda ziyarete bulunan emekli Belediye Zabıta Memuru Bedir İren bulunuyordu...

1985 yıllında yeğenim Faruk Yılmaz'a sünnet düğünü yapmıştık. O düğüne Sayın Tatlıses ve Tuncer dahil İstanbul'da bulunan tüm Urfalı sanatçılar iştirak etti. Yeğenimin sünnet düğünü sanki bir ayrılış düğünüydü. Vedaydı... 4 ay sonra babam bu dünyaya veda etti... Sayın Tatlıses Urfa'da filmini çeviriyordu. Urfa'da olduğu halde gelip bir başsağlığı dilemedi.

Daha sonra Urfa'da tesadüfen karşılaştığı merhum anneme:

"Aney akşam size geleceğim. Bana babonun günündeki gibi cevizli dolmalı köfte yap." demiş.

Yıllar sonra Tatlıses gelecek diye ailece hazırlandık.

Gelmedi...

Kendisi yerine arkadaşı ve amcası oğlu İsmail Tatlı ile kapalı zarf içinde bir miktar para ve mobil telefon numarasını gönderdi... Zarfı getirenler ayrılmadan Tatlıses'in mobil telefonuna ulaştım... Kendisini telefonla arayarak parayı red ettim. Bana telefonda:

"Sen zaten gençken anarşisttin, böyle şeylere karışma" annemi kastederek, "anamı ver" dedi...

Yıllar sonra aynı samimiyetle bize yaklaşması hoşuma gitmişti hemen annemi verdim. Keşke bugünkü aklım olsaydı!

Tatlıses'in Urfa'da inci Sineması'nın yazlığında Babam tarafından ilk sahneye çıktığı: Şükran Ay'lı geceyi net hatırlıyorum...

En başta iki yakın dostun anılarına ve sanatçının kişiliğinden çok sesiyle ile bütünleşmiş Şanlıurfa'ya saygım nedeniyle anlatmayı uygun görmüyorum.

Neden Soğuk Mıço?

Abdullah Balak hocam da anlattı; babamdan da duymuştum... Sanırım ortaokul yıllarında babam yoğurduğu çiğköfteye kar katmış... Hocalardan biri babama takılır "Sen soğuk musun çiğköfteye kar katıyorsun" deyince "Soğuk Mıço" lakabı üzerine yapışır kalır. Aslında soğuk lakabından hiç haz etmezdi... böyle hitap edilmesine çok sinirlenirdi. Soğuk diye seslenenlere hazır cevabı da vardı... Neyini soğuttum gibi... Demek ki o zaman kimse Çiğköfteye buz katmıyormuş, şimdi herkes çiğköfteyi buzla yoğuruyor... Et ısıdan sürtünmeden kokmasın diye bir yöntemdir bu... rahmetlinin yıllar önce çiğköftenin yoğurma yönetmine katkısı olmuş... Şimdi herkesler yoğururken çiğköfteye buz katıyor. Keşke her Urfalı çiğköfteye kattığı buz kadar "Soğuk Mıço" olabilse...

Beni Çift Kubbe'ye Gömün

Aile mezarlığımız Çift Kubbe'dedir.

Bana ölmeden bir kaç ay önce: **"Ölürsem beni Çiftkubbe'ye gömün. Urfayı hep tepeden kuş bakışı görecağam"** dedi. Tüm ısrarlarıma rağmen Bediüzzaman Mezarlığını kabul etmedi.

BİR URFA SEVDALISI MUSTAFA DİŞLİ -1. Bölüm [143]

Sabri Dişli ile Röprotaj

Nejat Kırbulut[144]

"Şansızlığı ölümünden sonrada devam etti". 22 Yıl önce vefat etti, ismi halen konuşulan "Urfa Sevdalısı" İbrahim Tatlı'ya Tatlıses ismini, Urfaspor'a sarı yeşil renkleri o verdi. Tatlıses ve Tuncer'i sanat dünyasına kazandırdı. Urfa için, oğlunu hasta yatağında bırakarak 11 Nisan'a koştu, döndüğünde oğlunun cenazesi ile karşılaştı. Urfa Lise yoktu, o, lise açılması için olağanüstü gayretlerde bulundu. Ekmek teknesi; dikiş makinesini satıp Ankara'ya giderek Urfa'ya içme suyu istedi. Futbol hakemiydi, Brezilya, Urfaspor'la maç yapsa hakemi ben olsam yenemez dedi. "Aney" şiirini muhteşem yorumuyla Urfa sınırlarının dışına taşıdı....

Tatlıses, ona "Baba" diyordu cenazesine neden katılmadı? Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli ile ilgili herşeyi oğlu Yusuf Sabri Dişli ile konuştuk.

Şanlıurfa'da her mecliste mutlaka ismi geçen Mustafa Dişli'nin hayatını ve Urfa sevdası ile başlayan mücadelesini onu en yakından tanıyan kişiden, oğlu Sabri Dişli'den dinledik, babasının Şanlıurfa uğruna verdiği mücadele karşısında Urfa'nın, Urfalının ne verdiğini konuştuk... Konuştukça vefa ile harcanan bir ömre karşılık muhteşem bir vefasızlık örneği çıktı karşımıza Araştırmacı-Yazar Abuzer Akbıyık'ın dediği gibi "Şansızlığı ölümünden sonrada devam etti."

İşte Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli,

İsterseniz ilk olarak Mustafa Dişli Kimdir? Sorusuna cevap arayalım.

1927 yılında Tepe Mahallesi'nde (Kaleboynu) doğdu. Yağ tüccarı Yusuf Dişli'nin oğlu Dedesi ise Muhtar Müslüm'dür. Yaşam hayatı kısaca varlıklı bir ailenin çocuğu olarak Urfa'da lise olmadığından Adana Öğretmen Okulu'na giden nadir ögrencilerden biriydi. Ancak bazı nedenlerden dolayı eğitimini yarıda bırakarak tekrar Urfa'ya dönmüştür.

Merhum Dişli'nin Urfa'da lise bulunmamasından dolayı bazı sıkıntılar yaşadığı söylenir, daha doğrusu sıkıntıdan çok Urfa'nın garipliği, okulsuzluğu nedeniyle sıkıntı çeker. Mustafa Dişli'nin kente lise

---

[143] Bu röportajın 1.bölümü **Bizim Gazete**, **GAP Haber** ve **sanlıurfa.com** internet sitelerinde yayınlanmıştır.

[144] **Nejat Kırbulut:** Gazeteci-Yazar

yapılması için dönemin bakanını etkilemek adına farklı bir yöntem uygular bunu anlatır mısınız?

Urfa Lisesi'nin açılması ile ilgili olarak şunları söyleyebiliriz: Kendisi öncü bir mücadele başlatarak kendi gibi mücadeleci arkadaşlarını organize edip çalışmalara başlar, dönemin Milli Eğitim Bakanı Urfa'ya gelecektir, her şey önceden hazırlanır. Babam Bakan'ın geçeceği güzergahı öğrenir ve gezi programına göre hazırlıklara başlar önce Bakan ve beraberindeki heyetin geçeceği yollara *"Urfa'ya Lise İstiyoruz"* diye yazılar yazdırır, ardından Bakan'ın mola verip dinleneceği yerdeki bardaklara da aynı şekilde *"Urfa'ya Lise İstiyoruz"* diye yazar. Bakan gelip mola verir ve bakana o bardaklarla çay ikram edilmesini sağlar. Tabi bu arada 3 numara diye tabir edilecek şekilde kafalarını da kazıtıp aynı şekilde kafalarına da kalemle yazarlar. Bakan gördüğü bu manzara karşısında çok etkilenir ve hemen Urfa Lisesi için girişimlerde bulunacaklarını belirterek kısa sürede Urfa Lisesi'ni şehrimize kazandırır. Okul yapıldıktan sonra lisede okuyanlar çok iyi yerlere geldi. Çoğu önemli mevkilerde bürokrat oldu. Karaman ve Düzce Valiliği yapan Halil Nimetoğlu gibi birçok kişi o okulun mezunlarıydı. Lise olmasaydı hayatları belki de çok farklı olurdu. Çünkü o dönemde Diyarbakır'a Adana'ya okutmak için öğrenci göndermek çok külfetli bir şeydi, yurt dışına göndermekten farksızdı.

Böyle bir mücadele karşısında Urfa'ya ilk liseyi kazandırmasına rağmen merhum Dişli'nin ismini bir okul tabelasında göremiyoruz bunun nedeni ne olabilir?

Okul için eğitim için mücadele etmesine rağmen maalesef bir okula ismi verilmemiştir. Bu benim içimde bir uhdedir. Aslına bakarsanız Urfa ve Urfalı babama büyük vefa göstermiştir. Halen onun hikâyelerinin anlatılması isminin halen konuşulması bir vefa örneğidir ancak, bürokratlar vefa göstermedi. Onların bir girişimde bulunmaları gerekirdi. Sadece Onikiler Mahallesi'nde bir sokağa ismi verilmişti. Ama belediye yeni uygulama ile sokak isimlerini numaralandırdı, böylelikle o da silinmiş oldu.

İbrahim Halil Çelik'in Belediye Başkanlığı seçimleri döneminde yaptığı bir mitingde çocuk parkının birine Mustafa Dişli adını verdiğini söylemişti ama ben halen o parkı bulamadım, ama bir dönem Topçu Meydanı'ndaki parka levhası asıldı. Parkın küçük olması nedeniyle vatandaşlardan *'biz bu ismi bu küçük parka yakıştıramıyoruz'* gibi tepkiler gelince oradan da kaldırıldı. Yani Mustafa Dişli'nin şanssızlığı öldükten sonra da devam etti. Hayatını yaşam tarzını bir kitapta toplamaya çalışıyorduk Abuzer Akbıyık ile birlikte ama bilgisayar çöktü, tüm çalışmalarımız heba oldu, ama yeniden başladık bilgiler yeniden derlenmeye başlandı. Şanssızlık bununla da kalmadı. Akbıyık sürekli üreten bir insan olması nedeniyle yeni bir iş alanına döndü. Bu da şanssızlık bir bakıma, çünkü zamanı yok.

Vali Ziyaettin Akbulut döneminde anma gecesi düzenlenmişti; neden devamı gelmedi anma gecelerinin?

Mustafa Dişli'yi anma gecesi 1996 yılında Vali Akbulut döneminde gerçekleştirildi. Çok güzel bir gece oldu gözyaşı ve kahkaha bir arada idi. Halk

Eğitim Merkezindeki o gece muhteşem olmuştu, daha sonraki yıllarda yapılmadı, ama sürekli benim yapmamı istediler. Oysa bu iş bana düşmez. Ben kendi babam için anma gecesi düzenleseydim babama ihanet etmiş olurdum, çünkü onun felsefesine tersti bu durum. Dişli benim babam ise Urfa'nın da Mustafa Dişli'siydi, onun için bu konuda Urfa benden önce sahiplenmeli.

Ekmek teknesini satıp o parayla Ankara'ya ne için gitmişti?

1974 yılında Şanlıurfa'ya içme suyu getirtilmesi için Ankara'ya giden heyetin başına getirilir, bayan terziliği yapar, Ankara'ya gitmek için kalkıp dikiş makinesini satar ve o parayı yolluk yapar. Yolda bir şise suya aspirin atar arkadaşları "Dişli yine bir şeyler yapacak" diye düşünürler, Dönemin Başbakanının huzuruna çıkar. Urfa'dan giden heyet, babam orda Aspirin atarak karıştırdığı şişeyi çıkararak başbakanın masasına koyup başlar anlatmaya "*Ben size Urfa'dan anaların, bacıların göz yaşlarını getirdim*" diye uzayan bir konuşma yapar. Başbakan yeter yeter tamam dur artık der ama o devam eder sonunda, Urfa içme suyu ödeneği tahsis edilir. 1974 yılında 6 milyon lira para tahsil ettirilir, ve o parayla aynı yıl şehir şebekesi yapıldı. Balıklıgöl'den şehre verilen su yerine Gürcü Tepesi kanalı yapılarak şehir içme suyuna kavuşmuş oldu. Kısaca dikiş makinesini Urfa için 6 Milyon liraya satmış oldu bunu da düşündükçe gururlandığımı da itiraf etmek istiyorum.

Siyasetçi Mustafa Dişli?

Siyasi hayatında 1967 yılında Belediye Başkan Aday Adayıydı. Siyasi hayatındaki küsmelerinden dolayı zikzaklar çizdi ama görüşü belliydi CHP'liydi, zaten CHP'den adaydı. Orada bir takım feodal derebeylerini aşamadı ve başkan olamadı. 3 dönem Belediye meclis üyeliği yaptı. Sivil Toplum Kuruluşları içinde yer aldı. Federasyonlarda görev aldı.

Sporcu Mustafa Dişli?

Babam sporun hemen hemen her dalı ile uğraşmıştır. Yüzücülükten, futbol hakemliğine kadar farklı alanlarda boy göstermiş. Yüzme dalında Urfa'ya 7 tane birincilik getirdi. Balıklıgöl'de su topu takımını çalıştırarak antrenman yapmışlar, su topu ve zamana karşı yarışlarda 7 madalya almışlar. Yüzme takımdaki arkadaşlarından halen hayatta olanlar var zaman zaman anlatırlar anılarını. Aslında kendisi futbol hakemidir. Şanlıurfa sevdasına hakemliğini de yakmıştır bilerek, isteyerek. Urfaspor maçında ceza sahamızda kendi futbolcumuz rakip futbolcuyu düşürerek penaltı yaptırıyor ama babam penaltıyı Urfaspor'a veriyor, düdüğü çalıp birden karşı takımın kalesini göstererek Urfasporlu futbolculara penaltıyı kullanmalarını söylüyor. Tabi rakip takım itirazlarda bulunuyor ve 'Böyle penaltı mı olur?' diye soruyor, babam da olur olur bu da "Urfa Penaltısı" diye cevap veriyor. Ardından yine başka bir maçta yan ağlara takılan topu gol olarak vermesi ile hakemlik lisansı iptal edildi. Bana o hep şunu söylerdi "Urfaspor ile Brezilya maç yapsa ve hakemi de ben olsam Brezilya asla kazanamaz" yani Urfa'nın menfaati için objektif bir maç yönetmedi. Ve Urfaspor'a, sarı yeşil renklerini kendisi verdi.

Sanatçı Mustafa Dişli ?

Sanatsal yönü de oldukça ağır basıyordu. Şiir, tiyatro ve piyes yazardı, en çok bilinen şiiri "Aney"dir, Babam hep Aney şiirinin yanlış anlaşıldığını söyler ve şöyle konuşurdu "*Bu şiirde ben aney derken gerçek annemi kastetmedim. Şiirdeki Aney Urfa'yı temsil ediyor herkes aneyi evdeki annem sanıyor ama benin annem: Urfa'dır.*"

"Aney" şiirini sahiplenenler de oldu. Bu şiirin gerçek sahibi kim?

Urfa Edebiyat dünyasının önemli isimlerinden Naci İpek ve Hulusi Öcal şiirin Mustafa Dişli'ye ait olduğunu her zaman söylerler. Ben de bu konuda babam mı Atilla Maraş'tan etkilendi, Atilla Maraş mı babamdan etkilendi diye araştırma yaptığımda; 1967 yılında yayın hayatını sürdüren Göl Dergisi'nde Mustafa Dişli ve Maraş Yayın Kurulunda olduğu halde Maraş'ın çok fazla yazısına rastlayamazsınız, babam şiirlerinde doğaçlama kullanmıştır. Maraş ise 1970'li yıllarda şiirsel tekniği daha çabuk yakaladığı için ilk kez "Şiirlerde Urfa" isimli kitapta yayınlayarak tescil ettirmiştir. Harran Dergisi etrafında toplanan bir grup tarafından ideolojik nedenlerle şiir Maraş'a tescil edilmiştir. Bence Maraş babamdan esinlenmiştir. daha önceleri madem yazılı olarak Maraş'ınki var öyleyse onundur diye düşünüyordum ama son 3 yıldır yayın dünyasına girmemle beraber Naci İpek açıkça babama ait olduğunu söylemiştir.

BİR URFA SEVDALISI MUSTAFA DİŞLİ-2. Bölüm [145]

Sabri Dişli ile Röprotaj

Nejat Kırbulut

Şanssızlığı ölümünden sonra da devam etti. 2 Yıl önce vefat etti, ismi halen konuşulan Urfa sevdalısı, İbrahim Tatlı'ya Tatlıses ismini, Urfaspor'a sarı yeşil renkleri o verdi. Tatlıses ve Tuncer'i sanat dünyasına kazandırdı. Urfa için oğlunu hasta yatağında bırakarak 11 Nisan'a koştu döndüğünde oğlunun cenazesi ile karşılaştı. Urfa Lise yoktu o lise açılması için olağanüstü gayretlerde bulundu. Ekmek teknesi; dikiş makinesini satıp Ankara'ya giderek Urfa'ya içme suyu istedi. Futbol Hakemiydi Brezilya Urfaspor'la maç yapsa hakemi ben olsam yenemez dedi. Aney şiirini muhteşem yorumuyla Urfa sınırlarının dışına taşıdı... Tatlıses, Ona baba diyordu cenazesine neden katılmadı? BİR URFA SEVDALISI MUSTAFA DİŞLİ ile ilgili herşeyi oğlu Yusuf Sabri Dişli ile konuştuk dün birinci bölümünü yayınladığımız röportajın ikinci bölümüne yorumlarınızı bekliyoruz

[145] Bu röportajın 2. bölümü Bizim Gazete, Gap Haber ve 01/05/2007 Şanlıurfa.com internet sitesinde yayınlanmıştır.

Esinlenme mi var yoksa bire bir kopya mı?

Bence esinlemedir ikrar ettiğim gibi Maraş'ın şiiri biraz daha teknik babamın "Aney" şiiri 5 mektuptan oluşmuştur. Urfa anne olarak görülmüştür. Lisede okuyup bir kıza aşık olup verdiği sözleri yerine getiremeyen, birazda siyasi yönü olan bir şiirdir, Maraş'ınkinde ise bir öğrencinin duyguları anlatılır.

Şiirde kıza aşık olan genç Mustafa Dişli mi acaba, kendini mi anlattı şiirinde?

Onu söyleyemem ama babamın lüks bir yaşantısı vardı. Bir öğrencinin yapabileceğinden fazlasını yapmıştır, tabiî ki bir hanımefendiye aşık olma macerası var, yıllar sonra gidip gördüm o bayanı bir kurumda genel müdür idi. Babama olan aşkını herkes bilirdi onun. Ben Mustafa Dişli'nin oğlu olduğumu söylediğimde çok duygulandı gözleri doldu. Kendisi Urfa'da görev yapan bir asker kızıydı. O da evlenmiş hatta oğlunun adını Mustafa koymuş....

Babam şiirlerinin yanı sıra tiyatro oyunları ve piyesler de yazardı. Tamamen kendi yazdığı *'Kurtuluş'* isimli bir piyesi var. Tarihçi Araştırmacı Müslüm Akalın ağabeyimiz piyesi tarihi sürece oturttu. Urfa denildiğinde oluşan hamasi duyguları oturttu piyese. Bu piyes 1972'de İbrahim Tatlıses'in Sivas'ta askerlik yaparken Urfalı bir Yüzbaşı tarafından sahnelendi. Bu piyes Sivas'ta sahnelenirken Tatlıses'te orda oyun sırasında arkadan uzun hava çeker ve orda büyük alkış toplar.[146] Bunların yanı sıra babam karikatür de çizerdi. Vefat ettiğinde Cumhuriyet Gazetesi'nde karikatürist Mustafa Dişli vefat etti diye haberi de çıkmıştı.

Tatlıses demişken, bir de bu konuya değinelim. Babanızın sağlığında Tatlıses ile çok yakın hukukları olmuştur, hatta Tatlıses'i keşfedip elinden tutan Mustafa Dişli'dir, ancak Tatlıses pek de Dişli'nin adını ağzına almaz, bunun nedeni ne olabilir?

İbrahim Tatlıses, Mustafa Dişli'ye "Baba" derdi. Tatlıses ismini ona babam verdi. Bu isim hikayesi ise şöyle: Gazeteci Savaş Ay'ın annesi Şükran Ay Şanlıurfa'da İnci Sinemasında sahneye çıkacaktır. Tatlıses babama gelip kendisinin de sahneye çıkmak istediğini söyler, babam da bir yolunu bulup Tatlıses'in bir iki şarkı söylemesi için ortamı hazırlar. Tatlıses ilk kez büyük bir kitle karşısında şarkı söyleyecektir. Gecede babam sunucudur. İlk olarak İbrahim Tatlı'yı çağıracaktır sahneye. Babam çıkıp anons eder, "İşte karşınızda İbrahim" der ama soyadını hatırlayamaz sahneye dönerek soy ismin neydi diye sorar o da Tatlı der babam tekrar sahneye dönerek "Karşınızda İbrahim Tatlıses" diye anonsunu tamamlar. O günden bu güne ismi Tatlıses olarak kaldı. Bu hikayeyi Tatlıses babamı ziyareti esnasında anlatmıştı. Daha sonra babam Tatlıses'i Ankara'ya götürerek sahneye çıkarttı, Ankara'daki eğlence dünyasında babamın müthiş bir çevresi vardı; onların hepsini Tatlıses için harekete geçirdi. Daha sonra benim okul arkadaşım olan Mahmut Tuncer'i de Urfa'dan alıp Ankara'daki gazinolara babam götürdü. Bunu duyan Tatlıses neden Urfalı sanatçı getiriyorsun diye kızmıştı ve babamla 1980'lerde 6 ay küs kaldı.

---

[146] Kaynak kişi: Belediye tiyatrosundan:**Abdülkadir Kırıcı**

Ses Sanatçısı İbrahim Tatlıses ve Mustafa Dişli halay çekerken

Tatlıses ile babamın baba-oğul ilişkileri çok ilginçtir, çünkü babam öldükten sonra Tatlıses çok değişti, babam vefat etti taziyeye bile gelmedi. Babam vefat ettiğinde Tatlıses Urfa'da film çekiyordu. Öldüğünü duyunca göz yaşlarına boğulmuş, Dergah'ta oturup ağlamış "*kimse Mustafa Dişli'nin adını ağzına almasın çok üzülüyorum dayanamıyorum*" demiş.

1978'de yılında ninem vefat etmeden önce siyasi nedenlerle evimize bomba attılar. Ben de bombanın tesirini azaltmak için ayağımla bombanın üzerine bastım, çünkü ninem hasta yatağındaydı ve ev bir hayli kalabalıktı. Bomba patladı ve ben gözümü hastanede açtım. Tatlıses hastanede beni ziyarete geldi, ninem de kısa süre sonra eceliyle vefat etti. Benim halimi görünce sigara yakmak istedi Tatlıses, babam elinden alıp yere attı. Bu kadar yakınlardı birbirlerine ama halen babamın ismini kullanmıyor. Babam öldükten sonra babamın isminden niye bu kadar rahatsız olduğunu anlamış değilim. Babamın adını anması benim için önemli değil sadece vefa gereği söylemeli, bu anılardan köşe bucak neden kaçıyor. Ayrıca ailemin ve yakınlarımın en ufak bir talebi olmamıştır kendisinden olamaz da. Taziyeye çok sevdiği için gelememiş o zaman o mazereti kabul etmiştik, yıllar sonra annemi Urfa'da yolda görmüş, demiş akşam geleceğim içli köfte istemişti. Annemin içli köftesini çok sever, o gece hazırlık yaptık, bekledik, gelmedi araç telefonunun numarasını bırakmış anneme kimseye vermeyin demiş, ama gelmedi üzerinde çok emeği vardı babamın, unutmamalıydı.

Babamın sözlerini ve hareketlerini bugün taklit ediyor. İbo'nun oynarken bir figürü var parmakları ucunda oynaması babamın sürekli yaptığı hareketti, "*Tegoti, Çigoti*" sözü de babamındı, babamın "*biz elma demesini de biliriz alma demesini* de" sözünü İbo sık sık kullanıyor ama babamın sözü olduğunu hatırlatmıyor.

Mustafa Dişli, İbrahim Tatlıses ile sohbet ederken

Mustafa Dişli Tatlıses'e maddi destek sağladı mı?

O dönemlerde herkeste takım elbise yokmuş, Tatlses te şarkı söylemek için sahneye çıkacak ama elbisesi ve parası yok, babam eski takım elbiselerini söküp iç yüzünü çevirip tekrar dikerdi. O dönemlerde öyle yapılırmış ağaran elbiseler ters çevrilip yeniden giyilirmiş. Babamın 6-7 tane takımı öyle Tatlıses'e yapıldı, hatta benim istediğim bir takım vardı çok istedim onu giymeyi ama babam yine ters çevirip Tatlıses'e verdi. Tatlıses'in nankörlüğü, yaşamında değil ölümünden sonra oldu, çok ilginç bir durum ben sadece nedenini merak ediyorum.

Mustafa Dişli, İbrahim Tatlıses ve Tatlıses'in amcası Reşit Tatlı

11 Nisan size ne anlam ifade ediyor?

Bu tarih Urfa'da hemen hemen herkesin zihninde Kurtuluş Günü olarak belirir, ama bende "vefasızlık" ve "hüzün" duyguları öne çıkar. Çünkü babam 11 Nisan'da Urfa için her şeyini feda etti ama vefasızlık aldı karşısında. 11 Nisan'da görev verilirdi babama Urfa'da olmazsa İzmir'de Ankara'da veya İstanbul'da 11 Nisan geceleri düzenledi. 11 Nisan 1959'da babama yine sunuculuk görevi verilir, babam sabah kalkıp 4 yaşındaki oğlu Nihat Şahin'in ateşler içinde yandığını görür ama görevli olduğu için hemen 11 Nisan Kurtuluş törenlerinin yapıldığı alana koşar, biricik oğlunu hasta yatağında bırakarak, döndüğünde biricik oğlu vefat etmiştir. Ondan sonra zaten babamın saçı kısa sürede ağardı, tek evladını 11 Nisan'a gitmek için feda etmişti. Annem sürekli 11 Nisan'da ağlardı. 11 Nisan benim ağabeyimi kaybettiğim gündür. Buna karşılık büyük vefasızlık ve isminin bir yere yazılmayışı beni rencide ediyor. Geçtiğimiz aylarda Milli Eğitim 3 tane okula isim belirlemek için 6 kişilik liste babamın ismine de verildiğini öğrendim ama Dişli'nin ismi Milli Eğitim Müdür Yardımcılarından biri tarafından çiziliyor ve hiç tanınmamış bir adamın ismi veriliyor. Hem de babamın ismini çizen kişi bir Urfalı....

Babama sadece bir kez kupa vermişler. 11 Nisan Kutlamalarında ödüller verilmiş bir kupa fazla kalmış onu da tutup babama vermişler. Babam Urfa'ya ne verdi tartışılır ama Urfa ona ne verdi adına bir plaket ve kupa dahi yok. Bir insan bu kadar yoğun insan kitlesi üzerinde etki bırakmasına rağmen böyle büyük bir vefasızlık beni derinden yaralıyor.

Yusuf Sabri Dişli babası Mustafa Dişli'ni üç tekerlekli bisikletten yaptığı "At" ile 11 Nisan Urfa'nın Kurtuluş töreninde

Peki Siz Mustafa Dişli'nin çocukları olarak, babanızın Urfa'ya olan düşkünlüğü nedeniyle ki bu düşkünlük oğlunu hasta yatağında bırakmasına kadar gidiyorken Urfa'yı hiç kıskandınız mı?

Gerçekten çok güzel bir soru, yüreğimin tam ortasına dokundunuz, biz Urfa'yı gerçekten çok kıskandık, üstelik işimizde çok zordu düşünsenize bir çocuğun rakibi koca bir şehir ama her zamanda babamın Urfa sevdasından gurur duymuşumdur.

Bir de lakap olayı var Babanızla ilgili.

Evet, lakabını nerden geldiğini Abdullah Balak iyi bilir. Karlı bir kış günü okulda çiğköfte yoğururlar babam dışardan dışarıdan kar getirip çiğköfteyi karla yoğurur bugün bile buzla yoğrulur, lakabı ordan kalmıştır. Ama farklı yorumlanır, babama "soğuk" lakabını takmışlardı ona soğuk diyen yakın dostlarına kızmaz ama Hulusi Öcal bunu çok güzel belirtmiş bir şiirinde "Sana soğuk diyenlerden soğudum, ben bu memleketten soğudum" diye.

Mustafa Dişli'nin oğlu olmak nasıl bir şey?

Ben babam vefat ettikten sonra, ispat veraset çıkartmadım, öz geçmiş istediler çıkartmadığımı söyledim. Verasetin içinde Urfa sevdası da vardı, çünkü bu sevdayı veraset edecek bir mahkeme daha kurulmadı, dolayısıyla bu genetik bir olay bir insanın içine memleket sevdası varsa onun genlerinden bana da geçmiştir. Ben babama muhaliftim konuda *"sen memlekete hayatını verdin memleket sana ne verdi?"* diye tartışırdık, Bana hep o babanın oğlu değilsin derlerdi, yazarlığa başlayınca o babanın oğlusun demeye başladılar. Ben halen Mustafa Dişli'nini oğlu olma sıfatını taşıyorum, şıh oğlu, ağa oğlu gibi benimde bir ayrıcalığım oldu. kimse Sabri Dişli olarak tanımaz beni Mustafa Dişli'nin oğlu olarak tanır.

Mustafa Dişli oğlu Yusuf Sabri Dişli ile

Yazar Sabri Dişli kimdir? Yazılarınızda Mustafa Dişli'den etkilendiniz mi?

Dişli'den etkilendim ama onun tadı bambaşkaydı babamın izinden gittiğimi söyleyebilirim.

Ben bu çizgiyi devam ettirmek istiyorum. Bu çizgide kabul gördüm, herkes şunu biliyor: Urfa benim içim korunması gereken bir alan. Kendi köşemin dışında başka platformda öne çıkmayı düşünmüyorum şu an. Urfa 1000'de 1 en az ağaç olan ili Tema üyesiyim. Şanlıurfa Vakfı'nın fikir gurubunda yer alıyorum ayrıca kişi bazlı belgesel hazırlamaya çalışıyorum. Urfa ile ilgili kişilerin belgeseli Hizmet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Ebru Okutan ile birlikte Hizmet Gazetesi'nin belgeselini hazırladık Vali Nimetoğlu ve Mehmet Hulusi Öcal'ın belgesellerini hazırladım.

Kısaca Mustafa Dişli

19 Nisan 1926 yılında Şanlıurfa'nın Kaleboynu Mahallesi'nde doğdu. İlkokulu Turan ilkokulunda okudu. Güzel Sanatlara karşı ilgisi ve hevesi İhsan Özdemir, Ahmet Yaman, Şaban Özbek ve Lamia Özdemir adlı eğitimcilerin yönlendirmesiyle oldu. Daha sonra Urfa ortaokuluna devam etti,.. İlk şiirlerini ortaokul sıralarında yazdı. O sıralar Urfada lise olmadığından Adana Öğretmen okuluna devam etti. Lise açılması için gösterdiği üstün çaba sonucu Urfa'ya lise açıldı. Böylece Adana'da başladığı lise öğrenimini kurulması için büyük mücadele verdiği Urfa Lisesinde tamamladı.

Lise yıllarında Halide Nusret Zorlutuna, Mehmet Nazi Ecer gibi hocalardan dersler aldı. Urfa lisesinde çıkarılan "Amacım" adlı duvar gazetesinin karikatür, resim ve şiir köşelerini hazırladı.

Askerlik görevini yaparken yazdığı üç perdelik "Yurdum İçin Koreye gidiyorum" adlı piyesten dolayı mükafat izniyle ödüllendirildi.

Askerlik dönüşü önce amcasının yanında terzilik yaptı. Bu dönemde Urfa'da ilk kuru temizleme dükkânını açtı. İstanbul'da kurs görerek yaptığı Urfa da ilk olan "Kadın terziliği"ne başladı. Hayatının sonuna kadar devam ettirdi.

Her şeyden önce bir Urfa sevdalısı olan Mustafa Dişli şairlik-yazarlık, oyunculuk, hatiplik ve sporculuk gibi birçok özelliğe sahipti.

İbrahim Talıses ve Mahmut Tuncer gibi sanatçıları Urfa dışında tanıtmak için büyük gayretleri oldu.

Urfa'ya içme suyu getiren heyete katılmak için tek geçim kaynağı olan dikiş makinesini satmış. Zamanın bakanına aspirinle karıştırdığı su dolu şişeyi sunarak "bu su musalla taşında yıkanmayı bekleyen anamın bacımın Urfalımın gözyaşı suyudur" diye uzayan bir konuşma yaparak, Urfa içme suyu ödeneği tahsis ettirdi.

Mustafa Dişli vatani görevini yaparken

Dişli yüzme, voleybol gibi spor dallarında faaliyet gösterdi.. Urfaspor'un kurucularından olan Dişli, Urfasporu temsil eden renkleride veren kişidir. Bir ara spor hakemliği yaptıysa da Urfa takımı olan Uyanışspor'un bir maçında yan ağlara takılan topu gol sayılması için ısrar edince hakemlik belgesi iptal edildi.

Çok yönlü ve çok yetenekli bir kişiliğe sahip olan Mustafa Dişli, Urfa'nın sorunlarını Urfa ağzı (şivesi) ile yazdığı şiir ve köşe yazıları ile kamuoyuna sundu.

Yazı ve şiirler, mahalli gazetelerin yanında Meslek ve "ulus" gibi ulusal gazetelerde de yayınlanmıştır.

Evli ve 4 çocuk babası olan Mustafa Dişli 1 Kasım 1985'te Urfa da vefat etmiş ölürken "Urfa'yı görmem için beni çift Kubbeye gömün" diye vasiyet etmiştir.

Eserleri:

Dumanlı Dağlar(şiir) özlem Kitabevi. Urfa

11 Nisan 2006 Zafer Düğünü (tiyatro) sahnelendi (yayınlanmamış.)

"Zamanın da ağarmadın" şiiri Seyfettin Sucu tarafından bestelendi ve plaka okundu.

İnternet sitesinde yayınlanan bu yazı dizileri ile ilgili yorumlar.

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli. Yazıyı okuduğumda gördümki Urfalılar olarak balık hafızasına sahip olduğumuz açıkça görülüyor. Bizim için mücadele veren ve tüm varlığını hemşehrileri için harcayan kişileri bu kadar çabuk unutmak ancak Balık hafızasıyla olur Allaha şükür bizde fazlasıyla var. Umarım bu alışkanlığımızdan çabucak kurtulur nice değerlerimizi layıkıyla hatırlar ve yaşatırız. Bize tekrar hatırlattığı ve bu güzel sohbeti yaptığı için Gazeteci Nejat Kırbulut'a da teşekkür etmeyi bir borç biliyorum. 30.04.2007 13:00:45 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli. Allah rahmet eylesin, mekanı Cennet olsun, inşallah yetkililer unutmaz artık 30.04.2007 12:07:59 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Evlerimizin duvarı aynıydı, duvarın bir tarafı bizim ev diğer tarafı rahmetli Mustafa amcanın evi. Onların bahçesinde yetişen dut ağacının dalları bizim eve sarkardı. Helaldir yiyin, derdi; az faydalanmadık dut ağacınızdan ve insanlığınızdan. Kırılan kolumu Mustafa amcanın annesi tedavi etmişti. Urfa için yaptıkları ise kitap yazanlara sermaye olur. Merhumu bir kez daha rahmetle anmamıza vesile olanlara saygı ve şükranlarımı iletiyorum.. M.H.Yücesoy 02.05.2007 12:25:06 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Mustafa Dişli"nin hayatı başlı başına hiç bitmeyecek bir roman gibi olduğunu düşünüyorum. Onun içini görebilmek hissettiklerini bugün oğlunun hissetmesi içten içe yaşaması insanı gerçekten etkiliyor. Maalesef bu devirde bunları anlayacak insanlar o kadar azki. Konu ile ilgili yazılımında önemi var. Vurgulamalar sıralamalar etkisini arttırıyor. Yazıların devamını dilerim. 02.05.2007 09:10:24 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Mekanın cennet olsun. İddia ediyorum koskoca Urfa'da böyle Urfa sevdalısı bir elin parmağını geçmez kendim dahi. Ne zaman Urfa'ya örnek olmuş insanlara sahıp çıkacagız. Allah'tan Mustafa Dişli gibi insanların sayısının artırmasını diliyorum. Evin cennet olsun. 02.05.2007 04:35:21 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı. Değerlere sahip çıkmak Mekanı cennet olsun rahmetli Mustafa Disli'nin. En nihayet sevgili Nejat Kırbulut bir ihmali fark ederek böylesine anlamlı bir haber-dizi hazırlamış, ellerine sağlık. Bu haber ve haberdeki içerik üzerine rahmetli Dişli için benim söyleyecek birşeyim yok. Ama sayın Urfalı hemşehrilerimizin artık, populer kültür denilerek ortaya atılan bazı Urfalılar yerine ya da onlarla beraber, Urfa sevdalısı bir değere sahip çıkmalıdır. Sayın Nejat Kırbulut benim size bir önerim..iz bırakanlar diye bir yazı dizisi hazırlayın, araştırma-dizi halinde olsun.. bunlara Urfa'nın gizli kültürel ve edebi kahramanlarını dahil edin.

(mesela Mıkım Tahir, mesela Kel Hamza, mesela,Tenekeci Mahmut, ve Cemil Cankat hayatta olanlardan sayın Abdulah Balak vbg) ve sonuçta bunu bir kitap ve cd haline getirirseniz Urfa'ya olumlu bir hizmet etmiş olursunuz. Gerek Valilik, gerek Belediye sanırım bunun editi ve basımı icin gereken yolu açar..Hadi açmadi diyelim, biz Urfalı hemşehriler bile aramızda toplayıp bu kültürel mirası bizden sonraki nesillere canlı kanıtı olarak aktarabiliriz. Sevgili Nejat bey, güzel bir yol açtınız sevgili Yusuf Sabri ile.. dilerim devamını getirirsiniz..Urfaya gönül vermiş bütün "Urfa sevadalısı" büyüklerimizi hayattalar ise saygıyla, degillerse rahmetle anıyorum. Keko 01.05.2007 15:51:11 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Bir kere öncelikle Nejat Bey"e, Urfa"nın duayeni bu büyük kişiliği düşünüp gündeme getirdiği için gönül dolusu teşekkürler. Sevgili Mustafa Dayıcığım, bu satırları hisssedeceğini bildiğim için yazıyorum. Seninle gurur duymak ne hadime ama küçükler de büyükleriyle gurur duyup onure olurlar. Seni düşündüğüm an, sadece gözlerim uzaklara dalıyor. İçim yanıyor. Allah seni nur içinde yatırsın. Belki önceleri sana bazı konularda muhalefet olan sevgili oğlun Sabri, inan senin izinde gidiyor. 01.05.2007 11:55:57 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Urfalı şair, memleket sevdalısı, öz urfa evladı Musatafa Dişli ağabeyimizin önünde saygıyla eğiliyorum. 01.05.2007 11:41:26 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Yazınızı çok beğenerek ve gururlanarak okudum... Urfa için çok önemli olan Mustafa Dişli''nin genç kuşak tarafından da tanınması bu makalenizle mümkün olur umarım 01.05.2007 11:37:48 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Keşke Şanlıurfa Mustafa Dişli gibi samimi ve urfa sevdalı insanlar olsa inanın bu dönemde çok ihtiyacımız var samimi insanlara Dr.Halil Subaşı 01.05.2007 11:22:32 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Roportajı yapan Nejat beyi tebrik ediyoruz. Böylesi değerlere sahip çıkmamız gerektiğini bize hatırlattı devamını bekliyoruz 01.05.2007 11:13:41 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli. Gerçek bir Urfa beyefendisi idi. Keşke her Urfalı onun çeyreği kadar Urfa ile yatıp kalksaydı. Bu gün Urfa"nın üstesinden gelemeyeceği hiç bir sorun olmazdı diye düşünüyorum. Ağızlarını açtıkları zaman mangalda kül bırakmayanlar, Urfa için yapmaları gerekenler konusunda, yaşadığı her türlü olumsuzluğa rağmen yüreğini ortaya koyan bu değerli kişilik karşısında

ceketlerini düğmeleyerek saygı göstermeli ve şapkalarını önlerine koyarak kendi kendilerini hiç olmazsa bir kez sorgulamalıdırlar. Nur'lar içinde uyu Mustafa Dişli... Babasının üstlendiği ağır yükü omuzlayan Sayın Y.Sabri Dişli sana da kolay gelsin yüreğin geniş, kalemin Urfa için sürekli keskin ve yaşamın mutluluklarla dolu olsun. Yazıların ile çok katkı sağlayacaksın. Başarılar, senin ve senin gibi Urfa"yı düşünen kişilerin olsun. Saygılarımla...03.07.2007 18:25:48 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli. Ben sayın Dişli'den Emirgan'da duyduğum bir sözünü hatırlatmak istiyorum."ferhat dagı delecek Urfama su gelecek" Allahın rahmeti su gibi üzerine olsun. 07.06.2007 18:13:03 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli. Kapı komşumuz Mustafa Amca, Nur içinde yat. Senin için sanat, siyaset, spor adamı diyorlar ama bence sen bir halk adamıydın. Oynamamız için mahalle çocuklarına getirdiğin futbol topunu ve biz oynarken pencerenden yaptığın hakemlikleri hiç unutmuyorum. Bize sevgiyi ve saygıyı her zaman öğütlerdin. Ama vefayı öğretmene ömrün yetmedi. Bir caddeye isim olamadın belki, adınla anılan bir okul da yok. Olsun, varsın bu da bizim ayıbımız olsun. Seni unutmuyoruz. Doç. Dr. Ahmet Bozkurt 05.06.2007 13:39:20 Ziyaretçi

Ynt: Bir Urfa Sevdalısı Mustafa Dişli (2). Her Urfalının Mustafa Dişli kadar Urfa sevdalısı olmasını isterim. 06 Agustos 2007 12:43 Ziyaretçi

HEKİMDEDE TETİRBESİNDEKİ ÇOCUKLUĞUM[147]

Hakkı Yetkingöz

Benim gibi pek çok insan, küçük yaşlarda yaşadıklarından ancak, çok önemli olayları anımsar. Ancak, belirli bir yaştan sonra ise anımsamak istediğinde bir film şeridi gibi, geçmişinde yaşadığı hatıraları canlandırır, çoğu kez de; anımsadığı olaylar hüzünlü olması bile mazide kaldığı için ufak da olsa bir hüzün kaplar.

Hekimdede Mahallesi'ndeki Sarayönü Caddesi'nden Vezir Hamamı önünden geçerek mahalleye doğru gidildiğinde meydana varmadan son tetirbeden söz etmekteyim. Meydandan Sarayönü Caddesi'ne çıkarken de ilk tetirbedir.[148] Geniş başlayan ve gittikçe daralan bir tetirbede geçti çocukluğum. O mahalleye geldiğimizde 10 yaşındaydım. Dayımın tetirbenin daralan kısmında sol bölümde çok büyük bir evi vardı. Çok büyük ve toprak bir avlusu olan bu ev biri üst kat olmak üzere dört ev ortaya çıktı. Tetirbeden girildiğinde ilk ev, en büyük avlulu ev bittiğinde ilk kiracıları rahmetle andığım ve Urfa'nın gerçek sevdalısı çocukluğumda erken oluşan kişiliğime çok büyük etkileri Rahmetli Mustafa Dişli'dir.

Onun bende kalan en büyük hatırası konuştuğu kişi kim olursa olsun bu bir çocuk, büyük, işçi, köylü, fakir, zengin ve kim olursa olsun, aynı önemi verir, aynı üslupla konuşurdu özellikle bugünlerde pek çok kimsede olmayan ve terk edilen bu özelliğe saygı duymamak mümkün mü?...

Rahmetlinin benim de yaşıtım çocuğu ile oldukça iyi bir arkadaşlığım olmuştu. 10-11 yaşlarımda evlerine çok sık giderdim. Sabri'nin çocukluğunu çok az hatırlarım evlerine sık sık gider oyunlar oynar, eski adliyenin arka yanındaki tek solonlu kütüphaneye sık sık giderdik. Evlerine sık sık gittiğimden evin girişinde sağa dönüldüğünde sanırım kiler olarak kullanılan odada tahta bir bavul vardı ve beni en çok etkileyen o bavulun içinde gördüklerimdir. O resimleri görmek isteğimi çocuğu yerine rahmetli Mustafa Amca'ya iletirken, o da üşenmeden birkaç kez o bavulu açarak içinde binlerce fotoğrafları tek tek gösterir ve çekildiği anları anlatırdı. Hatırladığım resimlerde rahmetli İsmet İnönü ile Süleyman Demirel ve birçok bakanla çekilmiş fotoğraflar ile oynadığı filmlerdeki fotoğraflarda rahmetli Hüseyin Peyda ve Nuri Sesigüzel ile çekilmiş fotoğraflar ile Urfa manzara fotoğrafları ile grup halinde çekilmiş diğer fotoğrafları hiç unutamam. Daha sonra yıllar sonra internet sayesinde bağlantı kurduğum Sabri Bey'den o fotoğrafların pek çoğunun kaybolduğunu söylediğinde çok üzülmüştüm.

O bir Urfa sevdalısıydı; ondan daha Urfa milliyetçisi biri varsa o kişi de onun eseridir diye düşünmekten alıkoyamıyorum kendimi. Mahallemize taşındıklarında yıl 1966 yılıydı ben 10-11 yaşlarındaydım o yıllarda Urfa'ya çok kar yağardı, o kış günlerinde sabah erkenden çizmelerimi ve paltomu giyer komşuların kapıların çalar kendimize ve komşulara ekmek almak için Sarayönü'ndeki ekmek furununa giderdim. Birkaç kez rahmetli Mustafa Amca'larında kapıların çalarak onlara da ekmek aldığımı hatırlarken karın bayağı yüksek olduğunu bazı evlerin duvarlarının

---

[147] **Hakkı Yetkingöz** : Urfalı, Amasya Eski Tapu Müdürü, Bu yazıyı 23.12 2005 tarihinde Sabri Dişli'ye göndermiştir.

[148] **Tetibe:** Çıkmaz sokak.

yarısına kadar karla kaplı olduğunu hiç unutamamam, bizler büyüdükçe kar yağışları da azaldı.

Dayım fotoğrafçılık yaptığından bende onun yanında çalıştım bu arada eğitimime devam ettim. Fotoğrafçılığı geliştirince o yıllarda sık sık Urfa geceleri olurdu. Bu gecelerin tümüne fotoğrafçı olarak giderdim. Özellikle Atlas Sineması'nda yazlık ve kışlık kısmında ve yapıldıktan sonra Vatan Okulu'nun sinema salonunda yapılırdı. Pek çok Urfa gecesinin ve İstanbul'dan gelen ünlü sanatçıların sunucusu ise rakipsiz olan Mustafa Amca'dır, hitap gücü ve sahneye çıktığındaki sahne hakimiyeti ve espri yeteneği bu günlerde ulusal kanallardaki pek çok sunucu şovmen gibi medyada boy gösterenlerden çok farklı ve üstündü. Mustafa Amca önceden herhangi bir hazırlığı ve yardımcısı, konuşmaları yazan metin yazarı gazete küpürlerini tarayan araştırma grubu olmadan tek başına sahneye çıkarak aklına geleni ve kamuoyunun gündeminde olan konuları müthiş espri ve göndermelerle süsler, herkes hayranlıkla izlerken, arada bir seyircilerden biri bir laf attığında hiç unutmam laf atan bölüme dönerek orada bir lağım patladığını ve çok koktuğunu söyleyerek, laf atanı pişman ederdi.

Büyüdükçe onu kıskanan insanları da gördüm, mesleği ile girişkenliğini kıskanan, küçümseyen insanları ayıplardım. Sonradan Urfa dışında yaşamak zorunda olduğumdan fark ettiğim en önemli şey, çalışan insanların mesleklerine göre ayrım ve ayıp görüldüğe tek şehir kanımca Urfa'dır.

En büyük özelliklerinden biri de mahallemizde devlet kapısında işini yaptıramayan veya haksızlığa uğrayanlar rahmetliyi bulur, o da; onlara bir avukat bilgisi ve edasıyla yol gösterir, bizzat yardımcı olur, işlerini görürdü. Konusu Urfa ile ilgili olan her konuda o bir liderdi. Urfa'nın aleyhine oluşan bir olayda ilk tepki ondan gelir, lehine oluşan bir olayda pek önde olmazdı yaptıklarından gururlanmazdı. O, sevinci içinde yaşardı. Sanıyorum belki politika ile ilgilenmiştir ama, herhalde belediye başkanlığı ve milletvekilliğine adaylığını koymadı keşke özellikle Belediye Başkanı olsaydı sanırım pek çok şey yapardı.

Rahmetli Babi ile rekabetlerini duymuştum. Görmedim ve tanık olmadım, zaten yaşım itibariyle böyle bir şey söylemek olmaz ancak aralarındaki tatlı ve acımasız rekabeti bütün canlılığı ile anlatan bir hemşehrimiz vardır.

Urfa şimdi Selahattin Eyyubi Camisi'nin yerindeki eski kilisede bulunan elektrik motoru ile elektrik alırdı. Daha sonra ulusal ağa bağlandığında bu motorun Malatya'ya satıldığını duymuştuk. Sanıyorum bunun satışının yanlış olduğu da rahmetli Mustafa Dişli Karameydan'da çok büyük bir tepki ile protesto etmişti. Bunu protesto eden kişi bir başkası da olabilir tam hatırlamıyorum.

Ruhu şad olsun, onun hakkında çıkacak kitabı en çok gençler okusun bunun için gereken her şey yapılmalı gerçekten örnek alınacak bir insan ve Urfa Sevdalisi onun mücadelesini verdiği yapılmasını istediği pek çok şey yapıldı keşke bunları görebilseydi en çok istediği şeylerden biri de Urfa ya radyo kurulmasıydı her ne kadar TRT Urfa'da radyo kurmadıysa da pek çok özel radyo bugünlerde var. Merak ettiğim bir şeyde var Urfa'dan ayrılalı uzun yıllar oldu, en son 1983 yılında yakın bir yerde Yedeksubaylığımı yaparken ve l984 de evlenme nedeniyle kısa süre Urfa'da kaldım, acaba rahmetli adına herhangi bir tesis veya bir caddede ismi varmı, yoksa gerçekten çok üzücü bir durum. Tekrar ruhu şad olsun.

ARKADAŞIM MUSTAFA DİŞLİ

Prof. Dr. Asaf Özdemir

1930'lu yıllar Türkiye'nin gurur dolu yılları Kurtuluş Savaşı ile yedi düvele meydan okuyup özgürlüğümüzü kazanmış olmanın onurunu sevincini yaşıyoruz. Dayanışma, yardımlaşma, el birliği, karşılıklı saygı gibi Türk toplumuna özgü geleneklerin geçerli olduğu bir dönem Urfa da tüm yurtta olduğu gibi eğitim seferberliği var. Sağlık kampanyaları süre geliyor. 7 ilkokul var Urfa'da, 4 tanesi trahomlu 3 tanesi trahomsuz. Trahomlu çocukları kabul eden okullardan biride Beykapısı'ndaki Turan Okulu. Çocukluk arkadaşım Mustafa Dişli bu okulda öğrenci. Ben trahomsuz okuldayım Vatan okulu. Annem ve babam Turan Okulu öğretmenleri, bu nedenle okula sıkça gidiyorum ve yaşam dolu, canlı, enerjik Mustafa ile arkadaşlı ediyorum. Öğretmenlerimizi konuşuyoruz kıyaslamalar yapıyoruz. En çok 4. sınıfta olduğumuz yılı anımsıyorum. Annem o sınıfın öğretmeni idi. Mustafa daha o yaşlarda zeki, atılgan, yaratıcı, üretici bir geleceğin adayı görüntüsü vermekte idi. Öğretmenlerinin ve annem Lamia Özdemir'in dikkatini çekiyordu. Ben ilkokulu bitirince bir öğrenci olarak Urfa'dan koptum. Ankara'da okudum. Ama yaz ayları ailemin yanına dönüyordum. Mustafa Dişli ile Anzelha da o güzelim gölde, o doğa parçasında buluşuyorduk. Her sabah yüzüyorduk. Bu arada Halilülrahman Gölü'nü de ihmal etmiyorduk. Mustafa oldukça iyi bir yüzücü idi. Çocukluk arkadaşlarım Yavuz ve M.Torpan da yüzme arkadaşlarımızdı. Dereceleri olan mükemmel yüzücü, kısaca abi diye andığımız Abdurrahman'ı hatırlıyorum.

Mustafa ile 1947-1948 yıllarında Urfaspor futbol takımının seyahatlerine katılıyorduk ve maçlarda onunla birlikte takımımızı destekliyorduk. Onun "haydi yayla kartalları" gibi gür sesle haykırdığı sloganları vardı. Otobüs yolculukları onun fıkraları ve şakaları ile çok zevkli geçerdi. Bir "Pampal Pişo" hikayesi vardı. Sık tekrarladığı bir gözü yeşil bir gözü mavi diye sürdürürdü hikayeyi, otobüste gece yol alırken şoför yolcuların uyumasına bozulurlardı. Mustafa'nın uyandırmak için çok ilginç bir yöntemi vardı. Uyuyan birisini dürterek uyandırır ona Abo seni uyandıracaktı ben komadım derdi. Öğretmenleri arasında babam baş öğretmen İhsan Özdemir'e çok özel bir sevgisi ve saygısı vardı. Hemen her alanda büyük bir potansiyeli taşımakta olduğu kuşku görünmezdi. Ben çok genç yaşımda Urfa'dan ayrı düştüm. Onun bir konuşmacı bir yazar bir şair olarak Urfa'nın kültür, sanat yaşamında önemli roller oynadığını öğreniyordum. Türkiye'nin en önemli yazarlarından Zeynep Oral onunla Urfa'da bir röportaj yapıp Milliyet Sanat'ta yayınladı. Bu yetenekli çocukluk arkadaşımla anı ve izlenimlerim yazık ki bu kadarla sınırlı.

AN BAK BAKIP TA ANMA [149]

Hüseyin Güzel[150]

Ak saçlı bir adam vardı Urfa'da, Urfa'ya aşık, Urfa için canını verirdi, Urfa için *"cananım"* derdi. Urfa için; *"anam, babam"* derdi, ne derse Urfa için derdi...

Ve bu adam 1 Kasım 1985 akşamı her insan gibi hayata gözlerini kapadı...

Bu adam Mustafa Dişli idi, idi diyoruz çünkü dimağlardan silinmesi için Dişli hakkında bir tek adım, bir tek isim levhası bile yazılmazdı.

Peki niye yazılsın. Yanlız Urfa demekle herkesin isminin bir yerlere yazılması mı gerek. Elbetteki hayır. Bakın O Urfa için neler yapmıştır.

Urfa için karikatürler çizmiş bunların bir kaçını Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlatmayı başarmıştır.

Urfa için dikiş makinesini satmış, bir heyet kurarak başkentin yolunu tutmuş, makine parasını harcayarak Urfa'ya içme suyu şebekesinin gelmesini sağlamıştır.

Urfa için kitap yazmıştı "Dumanlı Dağlar" adında şiirler yazamıştı.

Fırat'ın Harran'a kavuşması için ağıtlar yakmıştı.

Her 11 Nisan kurtuluş bayramında en az 30 yıl nutuk çekmişti.

İbrahim Tatlıses ve Mahmut Tuncer gibi Urfa elçisi olmuş sanatçıları ilk defa kendisi Ankara'ya götürmüştü.

Urfa'ya hidroelektik gelsin diye gösteriler düzenlenmişti. (1970'li yıllarda)

30'a yakın Urfa'da çevrilmiş filmlerde rol almıştı.

Gündüz 11 Nisan'ı kutladıktan sonra gece de konserler ve piyesler organize ederdi. Ve bu gecelerin değişmez spikeri olurdu.

Bir bakan veya bir üst düzey yetkilisi Urfa'ya geldiğinde kürsüde Urfa sorunlarını dile getirecek tek adam olurdu.

Yılarca Urfalı Terzilerin Dernek başkanlığını yaptı.

Yıllarca Belediye meclisinde encümen ve meclis üyeliği yaptı.

Birkaç Urfalı ile birleşerek Urfaspor'u kurmuştu ve rengini kendi vermişti.

Yaptı ama yaptıkları hepsi Urfa içindi.

Şimdi ise Çiftkubbe'deki mezarında Urfa'yı seyrediyor.

Ve bekliyor acaba Urfa kendisi için ne yapacak.

---

[149] Hüseyin Güzel'in yazdığı bu makale 06.10.1998 tarihinde Şanlıurfa'da yayınlanan 06.10.1998 tarihli Hizmet Gazetesinde yayınlanmıştır.

[150] **Hüseyin Güzel**: Araştırmacı-Yazar

Ve 1 Kasım 1988 3.Ölüm yılında daha ne kadar unutulmana, kemiklerini sızlatmana dayanacak.

Bekliyor. Mustafa Dişli Resmini imzalarken arkasına "an bak bakıpta anma" diye "güzelce" yaz.

BİR URFA AŞIĞI MUSTAFA DİŞLİ

Mehmet Kurtoğlu[151]

Gönlü Urfa sevgisiyle dolu olan Mustafa Dişli, 19 Nisan 1926 yılında Kaleboynu Mahallesi'nde doğmuş. Tahsilini sırasıyla Turan İlkokulu, Adana Öğretmen Mektebi ve daha sonra Urfa Lisesi'nde devam etmiş. Sanata olan ilgisi ortaokul sıralarında başlamış. Devrin meşhur şairi Halide Nusret Zorlutuna ve edebiyatçı Naci Ecer'in rahle-i tedrisatından geçmiş. Doğuştan yetenekli olan Mustafa Dişli, sinema, tiyatro yazarlığı ve oyunculuğu yapmış, şarkı sözü ve şiir yazmıştır. Çok yönlü biridir. Mustafa Ayataç onun için şöyle der: "*Yakın zamanlarda ölen, yakından tanıdığımız çağdaş genç kuşaktan halk içinde yetişmiş, otantik yerel şivede söz ustalığına sahip Urfalı şair Mustafa Dişli. Bulunduğu çevrenin tutucu geleneğini kıramamış, ancak övgüye değer kişisel aktif, sanatsal çalışmalarından da ölünceye değin hiç ödün vermemiştir.*"[152]

Mustafa Ayataç'ın Dişli hakkında söyledikleri doğrudur. İyi bir hatip, iyi bir nüktedandır ama şairliği öyle kuvvetli değildir. Çünkü Dişli'de duygu var ama şiir tekniği yoktur. Ayrıca Urfa'yı fazlasıyla şiire taşıdığından mahalliliği aşamamıştır. Bu da şiirinin önündeki en büyük engeldir. Mahallilikten evrensele ulaşmak isteyen bir sanatçının ruhunda o sanatçılara has olan gizli güç varsa, ne yapıp yapıp mutlaka önündeki engelleri aşar. Yalnız Mustafa Dişli'nin iyi bir hatip ve nüktedan olduğu su götürmez bir gerçektir. Sinema ve Tiyatro oyunculuğunu dahi bence hatipliği bastırmıştır. Urfalılar arasında meşhur olan bu hatipliğidir. Bir insan çok iyi konuşabilir ama çok güzel şiir yazmayabilir. Bu onun kişiliğine gölge düşürmez. Zaten Dişli'yi, Dişli eden hatipliği, nüktedanlığı ve mahalliliğidir. Yüreğinde taşıdığı Urfa sevgisi onun bu topraklardan kopmamasını sağlamış, yazdığı tiyatroları, şiirleri hep Urfa açısından ele almıştır. Örneğin Urfa'ya geleceğini duyduğu dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in trenine "*Urfa'ya bir lise açmadan dönme, yolun*

---

[151] **Mehmet Kurtoğlu:** Şair ve Yazar

[152] **Mustafa Ayataç**, Peygamberler Şehri Urfa, , Sh. 73, Arkeoloji ve Sanat Yay. İst. 1988

açık olsun saygı değer bakanım"[153] diye yazmış. Ardından Urfa'ya lise açılmıştır. Yine 1969 yılında Urfa'da içme suyu sorunu had safhaya ulaşmıştır. Mustafa Dişli ve arkadaşları bir heyet oluşturarak bu sorunları direkt Ankara'ya TBMM'e anlatmaya karar verir. Bundan sonrasını Muhittin Akıllı'dan dinleyelim: "*Dişli yolda giderken bir şişe suyun içerisine aspirin tableti ve tuz karıştırdığını gördüm. Herhalde birimize yine şaka hazırlıyordur*" diye düşündüm. Heyet nihayet Ankara'ya ulaşmış, devrin bir bakanının makamına kabul edilmiştir. Dişli hepimizin arasından birden çıkarak bakanın masasına hazırladığı şişeyi bıraktı. Bakan '*bu nedir?* dedi. Dişli şiirsel bir tarzla başladı anlatmaya: "*Bu şişenin içindeki çeşme başında sıra için tartışan kadınlarımızın gözyaşlarıdır. Evinde su olmadığı için akşam kocasına yemek hazırlayamayan, kocasından dayak yiyen kadınlarımızın göz yaşlarıdır. Musalla taşında yıkanmak için bekleyen bir ölünün yakınlarının gözyaşlarıdır.*" Dayanamayıp "*yeter oğlum*" diyen bakan yanındaki yetkiliye sesleniyordu: "*Urfa içme suyuna altı milyon ayırın*"[154]

Mustafa Dişli'nin bu ve buna benzer birçok hatırası anlatılır. Dişli'yi çok yakından tanıyan Naci İpek ise onun ölümünün dördüncü yılında "İz Bırakanlar" köşesinde hakkında şunları yazar: "*Sanatkar idi. Sanatkar ruhlu idi. Erkek güzeli denilebilecek bir fiziği, etkileyici bir konuşma tarzı vardı. Resim yapar, yazı yazar, sahneye çıkar, filmlerde rol alır, kürsülere çıkar irticalen konuşur, fıkralar ile gülmeyen abus çehrelerde bile, tebessümler oluştururdu.*

Bunların ötesinde iyi bir terzi, daha ötede şair, en belirgin özelliği ise bir Urfa sevdalısı, bir Urfa aşığı oluşu idi. Herkes memleketini Urfa'sını sever fakat Mustafa'nın sevgisi Mustafa'nın sevmesi başka idi. Mustafa'nın nazarında Urfa bir Leyla, Urfa bir Şirindi. Kendisi de o Leyla'nın Mecnunu, O Şirinin Ferhatı idi..."[155]

Mustafa Dişli'nin "Dumanlı Dağlar" adlı şiir kitabının ikinci baskısını yapan Naci İpek, kitaba bir de önsöz yazar. Kitabın Önsözünde "*Herkesle dosttur, herkesle arkadaştır. şimdi konuştuğu birini, ayrıldıktan sonra alaya almak, karıkatürize etmek Mustafa'mızın vazgeçemediği huyudur. Bu bakımdan da çok zaman evvel birileri ona "Soğuk" sıfatı takmıştır. Çoğu kimseler tarafından bu sıfatla anılır ve tanınır. Ama kendisine "soğuk" diyenler bile onun içtenliğinin, samimiyetinin ve dostluğunun hayranıdırlar.*"[156] Bu yazıyı okuyan Mustafa Dişli, Naci İpek'i arayarak: "*Soğukluğumu tescillendirdin*" demiştir.

Yaklaşık 30 filmde rol alan Dişli'yi elbette bir artist gibi göstermek doğru olmaz. Özellikle o yıllarda Urfa'da çevrilen filmlerde aldığı roller figüranlıktan öteye gitmez. Bir nevi dolgu malzemesidir. Çünkü bu filmlerdeki rollerinden hafızada kalan tek bir unutulmaz sahne yoktur. Ayrıca Urfalılar abartıyı sevdiğinden onun bu yönünü anlatırken sanki artist veya jön gibi gösteriyorlar. Onun en belirgin yönü bence hatipliği ve şovmenliğidir.

35 yıl boyunca 11 Nisan Kurtuluş törenlerini mikrofondan yöneten Dişli'nin son zamanlarda 11 Nisan kutlamalarındaki, yokluğu hemen gözleniyor. Hatta Urfa'nın kurtuluşu ile ilgili bir "Zafer Düğünü" adli bir piyes yazan Dişli, çok güzel de şiir okur. Dişli'nin şiirlerin konusu tamamen Urfa'dır. işindeki Urfa sevgisini şiirleriyle

---

[153] **Dumanlı Dağlar**, Mustafa Dişli, Urfa 1. Baskı

[154] **Olay Gazetesi** 15-30 Kasım 1988

[155] **Naci ipek,** Olay Gazetesi, 15-30 Kasım 1988

[156] **Dumanlı Dağlar**, Mustafa Dişli, Önsöz Naci ipek, 1 Sh.8,

dışa taşımıştır adeta. 1960-70'li yılların Urfa'sının profilini görürüz onun şiirlerinde. Şehrin sosyal yaşantısından, kültür ve sanatından izler görmek mümkündür. Fırat'ın Harran'a Kavuşması, Urfa ağzıyla yazdığı Aney Babo şiirleri, sonra başlık parası, çok evlilik, sark çıbanı, Yağmur Duası gibi konularla Urfa'nın sosyal yaralarına parmak basar... Dişli'nin bir de kendini yazdığı ve bestelenerek Urfa türküleri içinde yer alan çok güzel bir şiiri vardır. Bu şiir Dumanlı Dağlar adlı kitabında da yer alır.

"Zamanında ağarmadın
Beni yalancı çıkardın
Her gün kalbime saplandın
Sana artık kızacağım
Seni tek tek yolacağım
Bahtım kara saçım beyaz
Gamlı geçti gene bu yaz

Dert yüküm çok ağırlaştı
Saçlarım birden kırlaştı
Buna aynalar da şaştı
Artık sana kızacağım
Seni tek tek yolacağım
Bahtım kara saçım beyaz
Gamlı geçti gene bu yaz"

"1963 yılında Mehmet Oymak, Nurettin Divitçi, Mehmet Cambaz ve Mustafa Dişli'nin kendisinin yazdığı 'Zafer Düğünü' adlı tiyatroyu sahnelemek için çalışıyorlar. O zaman Urfa'da pek tiyatro falan oynadığı yok. Türkmen Sineması'nda oyunun provası yapılırken herkesin kendini oyuna adapte ettiği bir anda sinemanın içinde çok gür bir ses yankılanır: '*He lan Savığ!*'.. Herkes bir anda durur. Mustafa Dişli'nin morali bozulur. Oturur düşünür. Hiçbir şey demeden çıkar. Bu defa sinemanın içinde ilk önceki sesten daha gür ses yankılanır: *Ne var lan Sıcaah!*"[157]

Mustafa Dişli ile çağdaşı olup da herhangi bir hatırası olmayan yoktur sanırım. Özellikle Urfa'nın mürekkep yalamış, yazar, çizerlerinin anlattıkları ve onun hakkında yazdıkları kitaplara konu olacak kadar çoktur. "Rahmetli Mustafa Dişli Urfa'nın ender yetiştirdiği popüler bir kişiydi. Gençlik yıllarında bir gün çiğköfteyi karla yoğurmuş. Çiğköfte sofraya konulduktan sonra arkadaşlarına çiğköftenin nasıl olduğunu sormuş. Arkadaşları da şakadan "senin gibi soğuk olmuş" cevabını vermişler. Bu cevaba çok kızan Mustafa Dişli'ye, gösterdiği tepkiden dolayı "Soğuk Muço" ismini takmışlar.

Fuat Rastgeldi anlatıyor: "Soğuk kelimesinden çok kızdığından yanında bu kelimeyi telaffuz etmemeye gayret gösterirdik. Çok samimi olan arkadaşları ise kendisini kızdırmak için soğuk kelimesi bulunan cümleleri kasıtlı kullanırlardı. Rahmetli, şimdi sağ olsaydı bu yazımdan dolayı da bana kızardı. Tahminen 1962 yıllarında Gençlik Sporla, Uyanış Spor arasında bir maç vardı. Maçın orta hakemi Mustafa Dişli idi. Gençlik sporda da şimdi İbrahim Tatlıses'in menajerliğini yapan

[157] Anlatan, Şair-Yazar **Mehmet Oymak**

Mehmet Güçlü sporcu olarak oynuyordu. Maç başladı, bir taç oldu, tacı Uyanış Spor oyuncusu attı, hakem kabul etmedi. Gençlik Spor attı, hakem yine kabul etmedi, Uyanış Spor tekrar attı, hakem yine kabul etmedi. Sporcular tacın neden kabul edilmediğini sorunca Dişli nizami atılmadığını söylemiş. Bunun üzerine nizami taç atışın nasıl olacağını sorunca, Hakem Dişli taç atışını kendisi yaptı. Bir hakemin taç atışını ilk ve son o maçta gördüm. Ayaklar bitişik ve yan çizgi üzerinde olacak. Top elden çıkıncaya kadar çift elle tutulacakmış. Maçta bir faul oldu. Dişli düdük çaldı. İtirazlar oldu, Uyanış spor vuruşu kullanacak iken, Hakem Dişli Mehmet Güçlü'nün üzerine yürüdü, Mehmet Güçlü kaçmaya başlayınca Dişli, boynundaki hakem düdüğünü çıkardı ipinden tutarak Güçlüye vurmaya, vurmak için sallamaya başladı. Güçlü saha içerisinde kaçıyor, Dişli kovalıyor. Bir müddet bu kovalamaca devam etti. Köşe kapmaca oyunu gibi kovalama bitince Güçlüyü kırmızı kartla dışarı attı (Seyirciler gülmekten yere yattı) Maç devam, etmeye başladı. Bir iki faul daha olunca seyirciler sahaya girdi. O zamanlar saha etrafındaki tel örgü olmadığından iki taraf seyircisi biri birine girdi. Maç birinci yarı bitmeden tatil edildi. Bir kaç gün sonra Mehmet Güçlü'den hakem Dişli'nin kendisini neden dövmek istediğini sordum. "Ağır bir küfür mü ettin?" dedim, Güçlü'de faulü verince "amma soğuk maç yönetiyorsun" dedim. "Soğuk kelimesine çok kızdığından beni kovaladı" dedi." [158]

Fuat Rastgeldi bir başka hatırasında ise: "*Mobillet tipli motorlar yeni çıktığında Urfa da çok satıldı. Bu satış miktarı Türkiye de birinci Konya'da, ıkinci de Urfa'da olduğu söylenir. Bu mobilletleri alanlar da motorlarının kıymetini bilir, süsler ve görünen yerlerine vecizeler yazdırırlardı. (Kamyon arkalarına ve şehir içi minibüs içlerindeki yazılar gıbi.) Köy ilkokul öğretmeni olan Cemil hoca da bir Mobillet almış tabelacının yanında motoruna bir yazı yazdıracak ama ne yazacağının arayışı içerisinde. O sırada oradan rahmetli Mustafa Dişli geçiyor. Cemil Hoca'ya selam verip biraz takılıyor.*

Cemil hocada ne yazacağını Dişli'ye soruyor. şairliği ve hazır cevaplığı ile öğünen o Dişli, kendinden emin olarak cansız eşek manasına gelen cansız çoço[159] *yazdır diyor. Cemil Hoca da "He yav ne güzel buldun, bizim aklımıza böyle bir fikir kırk sene düşünseydik gelmezdi" diyor. Tabelacıya dönerek "Yaz usta, yaz Mustafa abenin dediğini yaz. Cansız çoço /Şairi soğuk Muço" deyince bu takma isme çok kızan Dişli Cemil Hoca'ya bir ıki tokat vurmak için kovalamaya başlıyor. Cemil Hoca önde rahmetli Dişli arkada Sarayönü Caddesi'nde koşuyorlar. Cemil Hoca'yı yakalayamıyor. Dişli'den soranlara hocanın suçunu da söylemiyor. Rahmetli Dişli çabuk kızardı. Ama kızgınlığı geçince olayı unutup güler geçerdi.*"[160]

Gerçekte Mustafa Dişli sanatçı ruhlu bir insandı. Dinlediğim birkaç ses kaydında özellikle Urfalı Babe ile yaptıkları skeçler, espriler ile aslında iyi bir tiyatro sanatçısı olduğunu gösteriyor. Zira daha o yıllarda şehre hakim olan yerli kültürün verdiği bilgi, birikim ve cesaretle, kırsalı temsil eden ağaları alaya alması, köylülük ile dalga geçmesi hem büyük bir cesaret, hem de büyük bir ustalık işidir. Ayrıca bu ses kayıtlarında kullandıkları argo kelimelere ve yaptıkları esprilere baktığımızda bugün televizyonlarda yapılan skeç ve oyunlarla yarışacak derecededir. Belki şanssızlığı Urfa gibi kapalı bir toplumda bunu icra etmesidir. Gerçi Urfalı Babe,

---

[158] **Fuat Rastgeldi**, Hizmet Gazetesi,

[159] Çoço Urfa'da eşek anlamında kullanılır.

[160] **Fuat Rastgeldi**, Hizmet Gazetesi

Beyoğlu sahnelerinde tek kişilik şovmenlik yapmışsa da istikrarlı bir çizgide olmadığından devam ettirememiştir.

Mustafa Dişli'nin yaşadığı dönemi ve kişiliğini kısa bir yazıda dile getiren Halit Güllüoğlu ise şunları söylüyor:

"Gençlerimize tanıtamadık gönlü Urfa sevgisiyle dolu insanlarımızı. Bir Mustafa Dişli vardı sözüyle, şiiriyle hareketleriyle Urfa sevdalısıydı. Yaşça bizlerin ağabeyiydi. Kendisi mükemmel bir terziydi, hatta o devirde bayan terziliğini uzun müddet yaptı. Daha sonra Terziler Derneği Başkanlığı'ndan emekli oldu. 1956'larda Üniversite öğrencisi idik. Bizim nesil ile tiyatro, edebiyat ve Urfa'mızın geleceği hakkında tartışır ve sohbetlerde bulunurdu. O zaman ulaşımın zorluğu ve hayat şartları nedeniyle büyük şehirdeki oluşum ve gelişimleri bizler vasıtasıyla öğrenirdi. Bir kısım arkadaşlarımız İstanbul'daydık bir kısmımız da Ankara'da okuyorduk. Mustafa Dişili'nin amacı sanat alanındaki gelişmeleri izlemek ve öğrenmekti. Ne acıdır ki o çağlarda Urfalı hemşehrilerimiz Mustafa Dişli gibi sanatsever, kabiliyetli aktif bir genci pek yadigarlardı. Keşke bu yıllarda yaşasaydı televizyonların geliştiği dönemde ve ulaşımın kolaylaştığı devirde 1950 öncesi Halk Evleri vardı. Kuruluş amacı ne olursa olsun halkın eğitimi ve öğrencilerin sosyal gelişimi ve kabiliyetlerinin sahnelenmesi bakımından yararlıydı.

Demokrat Parti iktidara geldiğinde bu Halk Evlerini kapattı. İşe bakınız ki Halk Parti devrinden Atatürk zamanında Adnan Menderes Halk Evleri Genel Başkanlığı yapmıştır. Neyse burası artık siyasi bir mesele olarak kalsın, biz gelelim Şanlıurfa'mızın yetiştirdiği ve ancak ölümünden sonra değerini bildiği Mustafa Dişli'ye. Nerede bir tiyatro toplantı Urfa için bir şey varsa Mustafa Dişli oradadır ve baş roldedir. Kendine özgü şiirleri ve özellikle iyi bir hatip olarak hemşehrilerini coştururdu. Kiminle konuşsa Urfa derdi. Urfalı olmanın bir ayrıcalık olduğunu ifade ederdi.

Urfalının müziği kendine özgüdür. Kerkük'ten, Azerbaycan'dan ve gelmiş geçmiş diğer medeniyetlerin potasında birleşerek Türkiye'nin de artık kabul ettiği bir husustur. Mustafa Dişli'nin maddi olanakları eğer el verseydi simdi çok önemli başarılar elde etmiş olurdu. Fakat bizler Avukat olduktan sonra dahi kendisine cübbe ve sair gömlekleri diktirirdik. Amaç onun kalkınmasıydı. Çok da onurlu birisiydi, kimseye avuç açmak gibi alışkanlıkları hiç olmadı. Hepsi rahmetlik oldu. Hüseyin Peyda ile Mezarımı taştan oyun, Anama söyleyin ağlamasın gibi filmlerde rol almıştı. Çok meraklıydı bazen aşırıya giderdi ve bundan dolayı da kendisine soğuk Mustafa lakabı takılmıştır. (Soğuk Mıço gibi). Aslında hiç de soğuk değildi. Aksine çok sıcak kanlı sevecen insandı. Şanlıurfa aşığı bir hemşehrimizdi. Gazetemizde yayınlanan şiiri onu anmamıza vesile olmuştur."[161]

Mustafa Dişli iyi bir hatip olduğundan seçimlerde hep propaganda çalışmalarına kendisi katılır hatta parayla hatiplik ettiği olurmuş. Eski Urfa Belediye Başkanı İbrahim Halil Çelik Belediye Başkanlığına adaylığını koyduğu sırada Mustafa Dişli aleyhte propaganda yapıyormuş. İ.Halil Çelik ise bunu aleyhimde konuşmaktan nasıl vazgeçtiririm diye düşünmüş, sonra gidip Terzilik eden Dişli'ye ıki kat pijama diktirmiş. O zaman 2000 TL. olan pijama ücretinin yerine Çelik 5000 TL vermiş. Mustafa Dişli almış ama cevabi yapıştırmadan da edememiş: "Ulan Çelik, anamı

---

[161] **Halit Güllüoğlu, Anadolu Gazetesi**, 25 Temmuz 2003

belledin 5000 liraya beni satın aldın" demiş. [162] *Tabi Sosyal Demokrat çizgiden geldiği için de yine muhalefetine devam etmiştir.*

"Mustafa Dişli; çağ dışı, bağnaz, takiyeci bu toplum tarafından dişi çekilerek ebedi aleme gönderilenlerdendir. Vasiyet etmişti: "Beni kalenin doğusundaki Çiftkubbe'nin yanına defnedin, Urfa'mı doya doya seyredim" diye.

Sağlığında itilen, kakılan, ayaklar altına alınmak istenen o güzel yakışıklı bedenini sırtımıza alıp. Kaleboynu mahallesinin daracık sokaklarından, ebedi istirahatgahına taşıdık. Hep kaybettiği servetinin değil, yaşasaydın Urfa'ya daha neler yapmak isterdin, diye hesap sorulmuştur mutlaka ..

Mustafa Dişli'yi ilk olarak 1940'lı yılların ortalarında Ulu Camii'nin avlusunda beyaz pantolon ile görüştüm, yanımızdaki, oynadığımız çocukların teşviki ile "Soğuk Mıço" diye arkasından bağırınca bizleri kovalamıştı. Bugün dahi beyaz pantolonu kabul edemeyen bir toplum yapısı ve 1940'lı yıllarda beyaz pantolon ile gezen ilerici Mustafa Dişli. Elbette soğuk diyeceklerdi. Toplumdan yarım asır ileride yaşayan bir insan...

Mustafa Dişli yetenekli, çok yönlü bir insandı Adana Öğretmen okulundan terk...Çok iyi bir ressam... İyi bir sporcu... Aktör, artist. Dostcanlı, verici bir tip... Şair...Yaratıcı... Bugün için geçerli sayılan şovmenliği o yıllarda beceren biri... Siyasi toplantılarda etkileyici bir hatip... Bir de cesur bir insan... Aşiret reisi siyasileri, milletvekillerini tefe, gırgıra alan biri. Batı'da ilerici bir toplumda yaşamış olsa idi. hele yetenekleri doğrultusunda eğitim görüp, istifadeye çalışılsaydı, dünya çapında bir insan olabilirdi..."[163]

Ölümünün ikinci yılında Adil Saraç'ın kaleme aldığı yazı ise gerçekten Mustafa Dişli'nin, dahası bir şehir sevdalısının, bir Urfa sevdalısının yerini göstermesi açısından ilginçtir. İlginç olduğu kadar da bu şehrin değerlerine karşı vefasızlığının ispatıdır. "Yıl 1969. Mustafa Dişli'nin ailesinin tek erkek çocuğu oluşunun ve kendi evliliğinden iki kızı olduktan sonra 4 yaşında adı gibi kendi Şahin, nazlı mı nazlı bir oğlu vardı. 11 Nisan hazırlıkları sürerken çocuk hastalanmıştı. Ateşi yükselmişti. Aile reisinin doktora götürmesi gerekliydi. Ama Allah versin Mustafa Dişli yine 11 Nisan hazırlıklarını sürdürüyordu. Derken 11 Nisan geldi çattı, yine kürsüde Mustafa Dişli vardı....

Yine içinden geleni tüm samimiyeti ile ortaya döküyor, yine o günün önemini zamanın insanlarına gerektirdiği gibi canlandırıyordu. Bayram bittikten sonra çocuğunun ağır olduğu haberi geldi... O zamanın taşıma aracı Faytonla evinin yolunu tuttu, eve yetişmişti ama iş işten geçmişti. Çünkü Şahin gözlerini ebediyen kapatmıştı. Mustafa Dişli nazlı yavrusunu tek erkek çocuğunu 11 nisan gününde kayıp etmişti. Evlat sevgisinden üstün olan bir şehir sevgisi vardı kalbinde..."[164]

Cemil Meriç'in Cemalettin Afgani için kullandığı: *"O çok şey olmak istedi ama hiç bir şey olamadı, veya hiç anlaşılamadı"* anlamında bir cümlesi vardır. Bu cümle bence en iyi Mustafa Dişli'yi anlatır. Çünkü Dişli de çok yönlü olmanın cezasını çekmiş, bedelini "Soğuk" lakabıyla ödemiştir. Urfa'da bir söz vardır: "Yiğit lakapsız olmaz" diye. Dişli de belki bu kapalı toplumda bazı konularda yiğitlik yaptığından dolayı bu lakabı almıştır. Oysa ona bıyık altında gülen şehrin zenginleri ve seçkinleri

---

[162] Anlatan **Mehmet Oymak**

[163] **Adil Rastgeldi**, Hizmet Gazetesi, 12 Temmuz 1999

[164] **Adil Saraç, Güneydoğu Gazetesi**, 18 Nisan 1987, Şanlıurfa

onun yaptığının yüzde birini bu güne kadar yapmış olsaydılar sanırım Urfa bugün Mustafa Dişli'nin geçmişte dalga geçtiği köylülüğe ve ağalığa teslim olmazdı....

Mustafa Dişli'nin bu ve buna benzer bir çok anısı vardır. Belki toplansa bir kitap çalışması olabilir. Dişli GAP'la değişen ve gelişen Urfa'yı göremedi, onun yaşadığı dönemde Urfa'nın etrafı dumanlı dağlar idi. Bahtı kara, gözü yaşlı idi. Dişli bugün yasasaydı yine yazacak, oynayacak, ağlayacak ve gülecek çok şeyler bulurdu. Fırat'ın Harran'a kavuştuğunu yazardı belki tiyatrosunu yapıp oynardı. Bütün her şeye rağmen Dişli Urfa'nın yetiştirdiği hafızalardan silinmeyecek mahalli bir sanatçı, Usta bir hatiptir. Gelenekçi bir ortamda çok renkli yaşamış biri olan Dişli, 1 Kasım 1985 yılında vefat etmiştir. Urfa, onun soğukluğu neticesinde sıcaklığın verdiği tembellikten kadercilikten dahası suskunluktan kurtuluyordu...

BİYOGRAFİ YAZARLIĞI VE MUSTAFA DİŞLİ ÜZERİNE...[165]

Mehmet Kurtoğlu

Ülkemizde önemi bilinmese de Avrupa'da biyografi yazarlığı ve biyograficiler oldukça değerlidir. Hatta her sanatçının bir açıklayıcısı niteliğinde yazarlar vardır. Bu yazarlar vefat etmiş bir sanatçının eserlerini, yaşamının didik didik edip gizli saklı neyi varsa kaleme alırlar. Böylece o hayattan göçmüş olan sanatçı hem gündeme gelmiş olur, hem de eserlerinin anlaşılması için okuyucularına ipuçları verilir. Buna en güzel örnek olarak Kafka'yı verebiliriz. Kafka'nın eserleri ölümünden sonra yakın dostu Max Brod tarafından yayımlanmıştır.

Benim de uzun süredir üzerinde çalıştığım biyografik denemelerim mevcut. Urfa'da doğmuş, yaşamış veya bir vesileyle alakası olmuş birçok sima tesbit etmiş ve bunların hayatlarını bir kaç sayfalık yazıyla kaleme almıştım. Takip edenler bilirler, Harran ve Şanlıurfa Dergileri'nde yayımlanmaktadır.

İşte bu çerçeve de Harran Dergisi'nin 57. sayısında Mustafa Dişli'nin hayatına yer vermiş, saha çalışması yaparak, gazete ve kitaplardan notlar alarak kaleme almıştım. Yazdığım her yazıda özellikle ön yargılardan kaçınır, olayları ve kişileri objektif açıdan değerlendirmeye çalışırım. İşte Mustafa Dişli'yi de bu endişelerle yazmaya çalıştım. "Bir Urfa Aşığı" başlığı altında kaleme aldığım yazıda onun şairliğinden daha çok tiyatroculuğu, hatipliği ve esprilerine dikkat çekmiştim.

Onun Urfa'ya olan hizmetlerinden, aktörlüğü, tiyatroculuğu, şairliği ve hatipliğinden bahsetmiştim. Özellikle de hatipliği üzerinde durduğumdan bu konuyla ilgili anektodlar vermiştim. Bunlardan biri de İbrahim Halil Çelik'in Belediye Başkanı seçimi sırasında aleyhinde propaganda yapan Mustafa Dişli'yi susturmak için diktirdiği

---

[165] **Hafızasını Kaybeden Şehir**, Mehmet Kurtoğlu, Deneme, Türliye Yazarlar Birliği Şanlıurfa Şubesi Yayınları, S.79, 2000, Şanlıurfa

elbisenin 2.000 TL olan ücretini 5.000 TL olarak ödemesi ve Dişli'nin bu parayı alırken "*ulan Çelik anamı belledin beni 5.000 TL'ye satın aldın*" demesini hayatından bir kesit olarak vermiştim.

Harran Dergisi'ndeki yazıyı okuyan Mustafa Dişli'nin oğlu Yusuf Dişli, Harran Dergisi Genel Yayın Yönetmeni S.Ahmet Kaya'yı arayarak "Dergiyi ve Mehmet Kurtoğlu'nu mahkemeye vereceğini söylemiş". Bunun üzerine Yusuf Dişli'yle görüştüm. Yusuf Dişli haklı olarak "*Benim babam satılık adam değildir. Sol çizgide bir insandır. Zaman zaman farklı partilerde bulunması sol partilere geçici bir kızgınlığındandır. Belediyeye her zaman sol partilerin meclis üyesi olarak girmiştir.*" dedi. Yusuf Dişli'nin söyledikleri elbette doğru. Ama yazımı bütünlüğü içersinde okumuş olsaydı sanırım bir kasıt olmadığını hemen anlardı..

Bu vesileyle bir yalnış anlaşılmayı gidermiş ve Urfa'da biyografi yazmanın ne kadar zor olduğunu böylece anlamış olduk...

İŞ ORTAĞIM VE ARKADAŞIM [166]

İbrahim Tekok[167]

Değerli kardeşim sayın Abuzer,

Şahsıma göndermiş olduğun 01.06.1994 tarihli kıymetli mektubun otelden emekli olduğum için geç aldım. Urfamızın yetiştirdiği her dalda örf ve adetlerimizi tarihe mal edilecek kişiler yavaş yavaş unutulurken son zamanlarda kurulan üyesi bulunduğun ŞURKAV Yönetim Kurulu Başkanı ve onunla beraber çalışan tüm arkadaşlara sonsuz saygılar sunar, asıl sizlere memleketçi ve milliyetçi derim, bu çalışmalarınızın devamını dilerim.

Mustafa Dişli ile uzun seneler arkadaşık ortaklık yaptık. Dişli küçük yaşta iken şiire, piyes yazmaya ve oynamaya, spora ve siyasete, temiz giyinmeye hevesli bir arkadaştı. Karşılıklı idareciliğimiz kendisi Beşiktaş, ben Gençlik olarak mücadele ederdik. Bir ara açılan hakem kursuna girerek amatör kulup maçları idare ederdi. Hele hele kendisinin idare ettiği maç tribünlerdeki heyecan o kadar taşardıki maçın biteceği düşünülmezdi. Çünkü kendisi o kadar idare etse Beşiktaşlı damgası oluşu nedeniyle hayatı en önemli bir maçta düdüğü çalar, saha emniyet müdürünü çağırır. Seyircileri sükünete çağırır taraftarları da saha dışına almasını aksi taktirde maçı iptal edeceğini söylerdi. Türibinlerde kendisini sevmeyen yoktu. Memleket

---

[166] Bu yazı Mustafa Dişli'nin iş ortağı İbrahim Tekok tarafından yazılarak 23.06.1994 tarihinde Abuzer Akbıyık'a verilmiştir.

[167] **İbrahim Tekok:** Terzi, Uzun Yıllar Mustafa Dişli ile ortak olarak çalışmıştır. Mustafa Dişli'nin yakın dostudur.

sevgisi ruhuna o kadar işlemişti ki, eline kalemi alınca hemen yazmaya ve başlar ve Urfamız için piyes yazmayı ve sahne kıyafetlerini de hemen yazdığı kağıdın arkasına resim olarak çizerdi. Unutmasın diye sayısız şiiri ve yazdığı piyesi vardı.

Siyasete ve belediye meclis azalığına, millet vekilliğini kadar yükselmek isterdi. Urfaspor kuruluşunda çok emeği geçti. Urfaspor kulübü üyeliği idareciliğimde de basın sözcüsü olarak beraber görevde bulunduk.

Şanlıurfa Belediye Meclis Üyeliği, Terziler Cemiyet Başkanlığı, CHP kurultay delegeliği de yapan Mustafa Dişli, milletvekilli olsaydı Şanlıurfamızı büyük Millet Meclisi Kürsüsünden tüm Türkiye'ye duyururdu. İmkanı da oldu onuda kendisi red etti.

Partisi alan CHP, milletvekili ve belediye başkanlığı seçimlerinde konuşmacı olarak tam yetki verildi. Seçim kürsüsüne çıkınca dakikalarca alkışlandı. Urfa'da hangi cemiyet toplantısı olursa olsun o toplantıda kendisine de konuşma hakkı verilirdi. Terzilik mesleği ile hiç alakası olmadığı halde, iğne tutulmasını bile bilmeden böyle bir kadın terziliği yapması bizleri adeta düşündürüdü. Hani ressamlık kabiliyeti, ona dayanarak kesemeyeceği kıyafet yoktu. Ölçü almasına çok dikkat ederdi, müşterisinin hemen yanında istediği modeli arada çizer, resim üzerine dükkana gelince kumaşı tezgaha uzatır makası eline alınca doğramaya başlar, kalfalarına da tarif eder, konfeksiyondan çıkmış gibi işleri çıkardı.

Benim esas mesleğim, erkek kıyafet gömlekçilik idi. Bir ara kadın işi yapmaya heveslendim, amacım bunu da Dişli'den çalmaktı. Dükkanına gider kıyafeti keserken dikkatle izlerdim. Bunu kendisi de fark eder bazen de serdiği kumaşı yanlış keserdi. Bazen de beni kovardı. Derken ben de kendisi kadar kadın işine hakim oldum. Dükkanlarımız birbirine yakın oluşu senelerimizi bir arada geçti. Bir gün nasıl ola ise gel bu işimizi birleştirelim bir arada ayrı ayrı iş yapmayalım ikimize de yazık, zaten ikimizden başka kadın işi yapan yok. Ben Mustafa abe levhamızı nasıl yazacağız. Sen dükkanı kapatıyor benim dükkanıma geliyorsun levhada benim ismim olsun diyorsun tabi ben ona o saygısızlığı yapamazdım, sevgim ve hürmetim çoktu ne derse o olacaktı yine kağıdı aldı masaya koydu bir tabela çizdi senin "Tekok" benim "Dişli" benim soyadımın son iki harfi kendisinin soyadının baş üç harfi birleştirildi "Okdiş konfeksiyon" diyerek tabelamız yazdırdı uzun sene arkadaşlığımız nihayet 1968 senesi artık biribirimizin rakibi değil ortak olmuştuk.

Vicdanımı elime koyarak konuşuyorum Dişli'nin hayvan sevgisi, fakire acıması çoktu. Elindeki yediği ekmeği bir hayvan görünce ona yedirir, ucuzluk pazarına getirdiği toplarla kalan kadın kumaşlarını her gelen fakire birer elbiselik verir, severek dağıtırdı.

Asfalt yolda ortaklık dükkanımız karşısında Vali Kadri Eroğan tarafından yaptırılan 3 kademeli fıskiyeli elektrikli yol ortasındaki havuza kendisi kaz ördek bırakır havuza daha da güzel bir görüntü sağlar sabah saat 6-7 arası evden gelirken fırından birkaç ekmek alır, havuza yaklaşırken alışan adeta yol beklercesine bakınan hayvanlar, ekmeği görünce adeta sahibi geldi gibi ötüşmeye başlar o da ekmekleri atarak sevgisini arttırırdı.

Saf çok temiz ve iyi niyetli bir abemizdi. Başkanlık seçimlerinde dernek arkadaşlarımla Dişli'nin başkanlığında Urfa'yı temsilen gittik. Türkiye'nin 64 ilinden yolcu gelmiş, gece otelde yarın yapacağını planlıyor, kendisine konuşma hakkı verilmese yine Urfamız için o kürsüye çıkacak buna eminim. Bir ara yürüyerek ne demek istiyorsun diye bağırınca, *"abe kızma şimdi fakülte mezunları ne hatipler var sana söz düşmez "*, o bakımdan güldüm saygı duyduğumu hürmet ettim ortağım adeta dolmuş patlayacak saati bekliyordu. Gece saat 2 otel odasında sanki deprem oluyor, yattığım karyola sallanıyor bir gözümü açtım ne bakım başım kıltında Dişliyi görünçe kendi kendime *"saatın doldu şimdi seni boğacak"* dedim. Komidinin üzerinde duran sığarayı alarak kirbidi çakmamla sığarayı eline yetiştirdim, gündüz bıyık altı güldüm diye beni yarı geceye kadar uyutmadı *"bak yarın kongre salonununu sallayacağım sen meşhur olacaksın, her şey Urfa için olacak"* gözümü öptüm, emin ol ki bende istiyorum deyip, yarın için onu tahrik ettim.

İbrahim Tekok Anıtkabir'e çelek koyarken

Ertesi gün salonuda tek boş yer yok, kıyamet kopuyor başkanın açılış konuşmasından sonra divan heyetinden konuşmacı arkadaşların ismi okunurken Urfa deleğelerinden Mustafa Dişli deyince bu defada bıyıklarını bükerek, işte er meydanı bana takmış olduğu ismi kullanarak gülmeye başladı. Bende istediğim bu an kürsüye davet edilince işte o anı sizde görecektiniz. Memleketi Urfa aşkından gözler faltaşı gibi açılmış saçlar kirpiku gibi dikleşmiş bir kağıt parçası elinde tirim tirim titiriyor. Yerinden kalktı kürsüye doğru yürüdü tabi salonda ses yok, kürsüde bir an sağa bir ana sola bir ileriye bakarak elini kaldırdı *"Hazreti İbrahim'in Hazreti Eyyüb'ün Peygamberler şehri Urfa'dan selam getirdim"* deyince salonda kıyamet koptu dakikalarca alkışlandı. O zaman yine başkan bulunan Hayrullah Aslan yine başkan seçildi tüm delegelerle birlikte Anıtkabre yürümeyi 64 vilayetten 3 temsilci,

2 kadın 1 erkek temsilci çelenk taşımaya görevlendirldi. Ben ve 2 kadın meslektaşımla o görevide tüm delegelerle beraber tamamlamış olduk. Bana yaklaşarak *"benim öttüğüm yerde başka horoz ötemez sana da bu çelenk taşımayı benim sayemde oldu."* dedi. Ben kızmıştım, sen baş çektin diyerek gözlerimden öptü. 4 sene ortaklığımız sürdü, kendisinin arzusu üzerine ayrıldık, ayrıldığımızda ortaklık eşyalarımız hala evimde bohçada sarılı. Urfa foklor kıyafeti, hışvalı yamşaktan 6 yelek, 6 yeşil sarı 1 sarı kırmızı gömlek hatırası olarak 25 senedir saklamaktayım. Geçen sene cemiyetiniz tarafından düzenlenen Dişli'yi anma gecesinde oğlu Sabri tarafından davet edildim, hastalığım nedeniyle o güzel geceye katılamadım hala üzüntüsünü taşıyorum.

Daha yazılacak çok çok toplantılar var yazılmakla bitmez İbrahim Fennuyun mezarlık başı kahvesinde her sabah 6 dan 9'a kadar mecburi toplantı. Remzi Ağa, Müslüm Köylü, Kebabçı Kekke, Mahmut Paşatuğrul, Mahmut Duygun'un, Ali Zehir, İbrahim Tekok, Mehmet Işık bir araya geldi mi grup tamamlanır.

Dişli'nin ayağına gelen hayatta Urfa için arzu ettiği milletvekilliği dükkanımıza kadar geldi, neden geri çevirdi bende anlayamadım. Ortaklığımız günlerinde bir sabah dükkana iki bey gayet temiz giyinmiş ellerinde çantaları dükkana girdiler. Biz de maliyeye ortaklık bildirmemişiz diye maliyeci sandık. Dişli'yi sordular, bende evde olduğunu söyledim. Çay, kahve meşrubat teklifinde bulundum, "çay" dediler çaydan Asfalt Kahvesi'nden cezvede acı kahve getirttim, tepsi içinde iki fincan, teneke taş kül dolu iki parça kömür ateşi ve cezve içi kahve kaynıyor. Acı içmemişler ki merakla sordular, bende hani beyler bir acı kahvenin 40 yıl hatırı vardır, dedikleri işte budur tarifini yaptım. Siğarayı da yaktılar. Sigaranın dumanının fincana üfleyerek içileceğini söyledim çok memnunu kalarak Ankara'dan da Urfanızdan çok bahsedilir misafirperverliğinizi her tarafta söylenir, geldik ufak bir parça gördük. O sırada Dişli geldi öpüştüler ve arzu ederseniz deyince arkadaşın en güzelini yaptı, o kahvenin kırk yıllık hatırını unutmayız.

Konuşmalar başladı. Biz Ankara'dan geliyoruz. Genel başkanımız sizi Urfa'dan İşçi Partisi'nden milletvekili adaylığını almanız için bizi gönderdi. Hazırlığınızı görün. Ankara'ya hareket edilir, kesin Urfa milletvekilisiniz. Dişli biraz düşündü bana bir-iki gün süre verin dedi. Adamlar gitti bu işe ne diyorsun dedim düşünmem lazım dedi ve teklifi iki gün sonra mektupla red etti. Canı kadar sevdiği Urfa'sının T.B.M.M kürsüsünde tüm Türkiye'ye duyurmaktı o da olmadı yerine Behice Baran oldu.

Bir gün haber geldi Dişli öldü. Koşa koşa şimdiki oturdukları evin ortasında üstü örtülü hayatta yatıyor yüzünü açtım *"Sen gittin, burada yalnız koyma, bizleri de çabuk çağır"* dedim. Ali Zehir eğildi *"Allah'ını seversen usta Dişli'nin kulağına ne söyledin?"* Dedi. Göz yaşlarımı tutamayarak ortağıma *"İnşallah öteki dünyada bir araya geliriz"* dediğimi söyledim.

Ali Zehir gitti

Remzi Ağa gitti

Kekke gitti

Tırafik Mahe gitti

Mehmet Işık gitti

Rahmetli Dişli de herkese isim takmıştı.

Gruptan kalan

Müslüm Köylü

Mahmut Duyğun

İbrahim Tekok

İyi ki birkaç filimde rol aldı şimdi oynadığında Dişli'yi tanıyanlar o günü yaşıyorlar.

Rahmetli Dişli ile geçen günlerim.

Allah cümle din kardeşlerimin günahlarını affetsin Dişli'de nur içinde yatsın.

Değerli kardeşim Abuzer bey, sizler de bu yolda çok hizmet veriyorsunuz, tüm arkadaşların evlerinde çocukları ile huzurlu mesut günler diler işlerinizde başarılar dilerim Allah' a emanet olasınız saygılar sunarım selamlar.

URFALI ŞAİR MUSTAFA DİŞLİ (SOĞUK MİÇO)

Aşir Kayabaşı[168]

Yıl 1981 – 1982. Cezaevi Mümessil Savcısı Abdurrahman Kişioğlu ile cezaevi bahçesinde havuzun başında oturuyoruz. O anda dış nizamiyede görevli bir gardiyanımız görev yerine giderken yanımıza geldi, hafifçe bana doğru eğilerek, Aşir bey dedi.

Ziyaretçilerin arasında, şu beyaz saçlıyı görüyor musun? Diyerek benim dikkatimi o yöne çekti. Ben de o tarafa bakarak evet görüyorum dedim.

— Efendim dedi. O Urfalı Şair Mustafa Dişli (Soğuk Mıço).

— Öyle mi? Dedim evet dedi. Ben bu insanın namını önceden duymuştum ancak kendisiyle tanışmamıştım. Bunu bir fırsat bilerek, gardiyanımıza sen görev yerine git dedim ve Savcı beye dönerek.

— Savcı bey dedim.

— Savcı, buyurun dedi.

---

[168] **Aşir Kayabaşı**: Araştırmacı-Yazar

— Efendim, Urfa'nın şairi güneşin altında bekliyor dedim. Savcı bana ne yapalım dedi?

— Bende ne yapalım var mı? Efendim, çağıralım gelsin dedim.

— Savcı da çağır gelsin dedi.

— Ben hemen orada görevli gardiyana işaret ederek, Mustafa Dişli'yi gönder dedim.

— Gardiyan Mustafa Dişli'ye sizi Savcı beyle, Sosyal Hizmet Uzmanımız Aşir Bey, çağırıyor diyerek, parmağıyla bizi işaret etti.

Mustafa Dişli hemen orada iken kıyafetini düzelterek, bize doğru gelmeye başladı. Ancak gözleri ile bizi süzüyor, aklından acaba onlarla nereden tanışıyoruz düşüncesiyle hafızasını yoklaya yoklaya yanımıza geldi. Fakat bizi tanıyamadı. Çünkü ikimiz de onunla ilk defa karşılaşıyorduk. Nezaketle Savcı Bey'in elini sıktı, benimle de tokalaştıktan sonra oturdu. Önce konuşmaya kendisi başlamadı. Bizi iyice bir süzdükten, yani terazinin kefesinde tarttıktan sonra, Savcı beye döndü.

— Savcı Bey dedi. Efendim ben ara sıra amatörce şiir karalıyor ve okuyorum. İsterseniz size bir tane okuyayım dedi. (Sanki 60–65 yaşlarındaki savcının annesini çok sevdiğini önceden biliyormuşçasına) Mahalli Urfa şivesiyle, "Aney şiiri"ni okumaya başladı. Kendi yorumuyla şiiri okurken,

— Ben savcı beye baktım, gözlüğünün aralarından gözlerinden yaş geliyor!

— Eğilerek, Savcı bey'e ne oldu efendim dedim.

— Savcı bey, ben annemi hatırladım dedi.

Bu arada Mustafa Dişli de savcının ağladığını fark etti. Hemen şiirin geriye kalan dizelerini 33 devir plak gibi hızlandırarak, "Aney şiiri"ni bitirdi ve hemen arkasından, konuyu değiştirmek için;

— Savcı bey, Efendim ben hep böyle şiir yazmadım ha! Dedi. Savcı Ona:

—Nasıl yani?

— Efendim, ben bir şiir yine yazmıştım, nerdeyse hapse giriyordum. Savcı tekrar

—Nasıl yani? dedi

— Dişli isterseniz size onu da okuyayım efendim. Savcı da

— Oku dedi.

— Dişli, efendim bu şiirimin adı da "Başımızda Ayımız Var " dedi ve şiire başladı.

"Ayımız var, Ayımız var,
Başımızda ayımız var.
Mahkemede dayımız var..."

Dizelerinden sonra şiiri bitirdi. Savcı bey, ona

— Şiirin güzel, neden seni hapse atıyorlardı dediğinde.

— Efendim bir de baktım ki, Ankara'da hakkımda dava açılmış, Suç; Şiir yolu ile zamanın Başbakanın manevi şahsına hakaret.

Davetiye gereğince mecburen duruşmaya gittim. Mahkeme salonuna girdiğimde işin ciddiyetini anladım. Hemen üç yüz altmış derece bir çark ederek, yan çizdim.

— Hâkim bana savunmamı yapmamı hatırlattığında nezaketle ayağa kalktım.

— Hâkim bey! Hâkim bey! Biz Urfa çocuğuyuz Urfa, biz Urfa'da damın üzerinde yatarız. Döşeğimizin üzerine balcan gibi uzandığımızda; Gökyüzünde Samanyolu yıldız kümesi, Yedikardeşler, Çobanyıldızı, Zühre Yıldızı'nı seyreder. Hele bir de Ay yeni doğmuşsa, anamız avucunu açar ; "Ay Dede" ye dua eder. O gün için aç, susuz isek ve bir değil birçok derdimiz de varsa, evren'in yıldız kümeleri içerisinde ; "Leyla ile Mecnun" , "Kerem ile Aslı ", " Emrah ile Selvi ", "Tahir ile Zühre" yi hayal eder, hülyalara dalar deliksiz bir uyku çekeriz. Hele bir de yaz aylarının o sıcağında konu - komşumuz gündüz çalışmaz, köylülerimiz dövenle arpa ve buğdayı, sapı - samandan ayırmak için geceleyin çalışır, Çünkü Ay ışığında çalışmak bize ayrı bir şevk ve güç verir.

— Hâkim bey, efendim işte bu şiirde ben kendi kendime seslenerek, Ulen Mustafa dedim. Senin Ankara'da ne işin var? Ulen Urfa'da hiç olmazsa başımızda "ay"ımız vardı. Şimdi burada Ankara'da ne "ay" görünüyor, ne "yıldız", hava kirliği ve apartmanların arasından hiç bir şey görünmüyor.

— Hâkim bana ne yani? Sen şimdi başımızda ayımız var demekle, Başbakanı kastetmiyor musun?

— Bende hemen, hayır efendim dedim. Benim ne haddime Başbakan'a hakaret etmek! Onun hakkında herhangi bir söz söylemek, Ben bu şiirde gökyüzündeki gezegen "ay"ı kastediyorum dedim.

Ve böylece dava düştü ben de kurtuldum.

T.B.M.M GENEL KURUL TUTANAĞI

22. Dönem Şanlıurfa Milltvekili Mehmet Vedat Melilk'in TBMM'de 11 Nisan Urfa'nın Kurtuluşu nedeniyle yaptığı konuşma metni :

14/Nisan /2005 Perşembe

22. Dönem 3. Yasama Yılı 84. Birleşim

Mehmet Vedat Melik - Son 11 Nisan günü yapılan çarpışmalarda birçok askerle birlikte bütün Fransız subayları öldürülmüş ve 100 kadar Fransız askeri de esir edilerek Urfa'ya getirilmiştir.

Değerli arkadaşlar, Urfa halkının bu şanlı mücadelesi sonundadır ki, "Urfa"nın adı, 1987'den itibaren, çıkarılan kanunla birlikte, "Şanlıurfa" olarak değiştirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, asırlarca uğrunda savaştıkları ve hayatlarını feda etmekten çekinmeyen ataları gibi, 1920 yılında da, Urfa halkı ve doğru dürüst Türkçe dahi bilmeyen Kürt ve Arap aşiret çocukları, hilalli al bayrak ve onun temsil ettiği değerler tehlikeye düştüğü zaman, yine, canlarını vermekten çekinmediler ve bundan sonra da çekinmeyeceklerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

Başkan - Buyurun Sayın Melik.

Mehmet Vedat Melik (Devamla) - Zaten, yabancı bayrak görmeye alışkın olmayan o dedelerin torunları, bölgelerinden geçen yabancı askerlere de, köylerine düşen roketleri toplamaya gelenlere de, Türkiye'nin hiçbir yerinde olmadığı gibi tepkiyi de 2003 yılında vermişlerdir.

Değerli milletvekilleri, elbette ki her devletin bir bayrağı vardır. Dünyadaki birçok devletin bayrağı, o ülkeyi, o devleti uluslararası platformlarda tanıtmak için sonradan yaratılmış simgelerdir; ama, bizim bayrağımız sadece Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin simgesi değildir, Türk Milletinin bayrağıdır. Hatta şu anda Türkiye'nin siyasî sınırları dışında yaşayan, devlet hayatı için kısa olan bir süre öncesine kadar birlikte yaşadığımız, aynı devlet çatısı altında bulunduğumuz; ama, şu anda birçok değişik devletin tabiyetinde olan milletlerin de bayrağıdır.

Sözlerime, Urfa'nın değerli evladı, şair rahmetli Mustafa Dişli'nin 1948'de, Urfa'nın kurtuluşuyla ilgili yazdığı bir şiirle son vermek istiyorum.

"Başa kalkmam, çabalaram ölürem.
Toprak vermem, içine gömülürem.
İndirmem başımı ben, Nabi'nin oğluyam.
Tapamam hiç kimseye, ben Allah'ın kuluyam.
Benim anam sırtıyla su daşıydı.
Babam düşmanla yaka yaka savaşıydı.
O zaman Urfa kurtuluş savaşıydı.
Ben o ananın, o babanın oğluyam."

Urfa'nın kurtuluşunda şehit düşen ve bugün hayatta olmayan tüm gazileri rahmet ve saygıyla anıyor, Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

Başkan - Teşekkür ederim Sayın Melik.

Hakiki Urfalıların yaşadığı, dışarıdan gelip şehre yerleşenlerinde Urfalılığı; örf, adet, gelenek, görenek ve kültürünü benimsediği yaşadığı ve yaşattığı ki bu 1970 lerin ilk yarısına kadar sürdü. Daha sonra özellikle 1980 sonrası şehrin anormal derecede ilçelerden gelenlerin göçüyle ve bu gelen kardeşlerimiz, kendi kültürlerini kabul ettirdiklerinden yeni neslin ve yabancıların bu şiiri okurken ve dinlerken duyğu seline kapılıp, ağıdın boğazında düğümlenerek ve şiiri yaşar gibi dinlemelerinin mümkün olmayacağını düşünüyorum. Bazı kelimeler ve cümleler sitede yanlış yazılmış. Rıdvaniye'nin Rizvaniye, Avize'nin Eğzye (eğyze), Bağ yapılarının Bağ yatısı (dağ yatısı) olduğunu ve bunların anlamını anlamadan bu şiiri ağıt gibi okumayanların etkilenmemesi normaldır. Ayrıca bu şiiri en iyi şekilde okuyarak tanıtan Mustafa Dişli'ye ölümünün 20'yılında Allah'tan rahmet diliyorum.

Memet Atilla Maraş, Urfalı bir şair. Bu şiirine de kentinin kültürü ve yaşamı sinmiş. Ancak anlatılanların gerçek yaşamda pek karşılığı yok. Hangimiz okulu bitirdikten sonra şehrin ve şarabın esrikliğinde[169] yalpalamadık? Hangimiz Çalıkuşu'nun Feride'si, köy köy gezip öğrenci toplayan öğretmen Avar olabildik. Gün geldi, yenildik. Ancak bu şiiri pek çok Urfa gecesinde içtenlikle okuyan rahmetli Mustafa Dişli'yi saygıyla ve sevgiyle anmak gerekir.[170]

İÇERİDE ÇOCUK VAR

Fethi Aytar

Şanlıurfa'da Asfalt Caddesi'nde (şimdiki Yeni Karamürsel Mağazası'nın ön tarafı) Berber İsmail'in dükkanı vardı. Tam yılını hatırlamamakla birlikte 1970'li yıllarda Ortaokul öğrencisi olan ağabeyim Nebih Aytar o dükkana saç traşı için gitmiş. Traş olmak için beklerken o esnada freni bozulan bir tanker Bediüzzaman Mezarlığı yönünden gelerek büyük bir gürültüyle Berber dükkanını ortalayarak içeri giriyor. Olayın akabinde çevrede oluşan kalabalık tanker patlayacak korkusuyla sağa sola kaçışırken birileri *"içeride bir çocuk var"* diyor. Diyor ama; kimse de cesaret edip içeri giremiyor. İşte o esnada olay yerine gelip bunu duyan Mustafa Dişli cesaretle dükkana dalıyor; ağabeyimi sıkıştığı yerden hafif yaralı olarak çıkarıyor ve kendisine mi ait, kiralama mı olduğunu bilmediğim bir jeep'e bindirerek Devlet Hastanesine götürüp tedavisini yaptırdıktan sonra durumu ailemize bildiriyor. O gün, yaptığı bu fedakarlıktan dolayı ailemizden büyük dua almıştı. İnsanların bilinenleri kadar bilinmeyenleri olduğuna inandığımdan dolayı ailemizde önemi olan ve bilinmeyen bu insanlık örneğini, toplumun not defterinde rahmete kavuşan Merhum Mustafa Dişli ile ilgili sütunda *"iyi insanlar"* bölümüne not düşülmesi açısından aktarmak istedim. Allah rahmet eylesin..

BİR MUSTAFA DİŞLİ VARDI[171]

Avukat Halit Güllüoğlu[172]

Gençlerimize tanıtamadık gönlü Urfa sevgisiyle dolu insanlarımızı. Bir Mustafa Dişli vardı sözüyle, şiiriyle, hareketiyle Urfa sevdalısıydı. Yaşça bizlerin ağabeyiydi. Kendisi mükemmel bir terziydi. Hatta o devirde bayan terziliğini uzun müddet yaptı.

---

[169] **Esrik:** Sarhoş
[170]http://**www.antoloji.com**/

[171] Av.Halit Güllüoğlu'nun bu yazısı 25 Temmuz 2003 tarihli Anadolu Gazetesi'nde yayınlanmıştır.
[172] **Av.Halit Güllüoglu:** Köşe Yazarı

Daha Terziler Derneği Başkanlığı'ndan emekli oldu 1956'larda üniversite öğrencisiydik. Bizim nesil ile tiyatro, edebiyat ve Urfamızın geleceği hakkında tartışır ve sohbetlerde bulunurduk. O zaman ulaşımın zorluğu ve hayat şartları nedeniyle büyük şehirlerdeki oluşum ve gelişimleri bizier vasıtasıyla öğrenirdi. Bir kısım arkadaşlarımız İstanbul'daydık bir kısmımız da Ankara'da oturuyorduk.

Mustafa Dişli'nin amacı sanat alanındaki gelişmeleri izlemek ve öğrenmekti.

Ne acıdır ki o çağlarda Şanlıurfalı hemşerilerimiz Mustafa Dişli gibi sanat sever kabiliyetli aktif bir genci pek yadırgarlardı. Keşke bu yıllarda yaşasaydı televizyonların geliştiği dönemde ve ulaşımın kolaylaştığı devirlerde. 1950 öncesi Halk Evleri vardı kuruluş amacı ne olursa olsun haklın eğitimini ve öğrencilerin sosyal gelişimi ve kabiliyetlerinin sahnelenmesi bakımından yararlıydı. Demokratik Parti iktidara geldiğinde bu Halk Evleri'ni kapattı. İşe bakınız ki Halk Parti devrinde Atatürk zamanında Adnan Menderes Halk Evleri Genel Başkanlığı yapmıştır. Neyse burası artık bir siyasi mesele olarak kalsın.

Biz gelelim Şanlıurfamızın yetiştirdiği ve ancak ölümünden sonra değerini bildiği Mustafa Dişli'ye nerede bir tiyatro toplantı Urfa için her şey varsa, Mustafa Dişli ordadır ve baş roldedir. Kendine özgü şiirleri ve özellikle iyi hatip olarak hemşerilerini coştururdu. Kiminle konuşsa Urfa derdi. Urfalı olmanın ayrıcalık olduğunu ifade ederdi.

Şanlıurfa'nın müziği kendine özgüdür. Kerkük'ten Azerbaycan'dan ve gelmiş geçmiş diğer medeniyetlerin potasında birleşerek Türkiye'ninde artık kabul ettiği bir husustur. Mustafa Dişli'nin maddi olanakları eğer elverseydi şimdi çok önemli başarılar elde etmiş olurdu fakat bizler avukat olduktan sonra sonra dahi kendisine cübbe ve sair gömlekleri diktirirdik. Amaç onun kalkınmasıydı. Çok ta onurlu birisiydi kimseye avuç açmak gibi alışkanlıkları olmadı.

Hepsi rahmetlik oldu Hüseyin Peyda "Mezarımı Taştan Oyun", "Anama Söyleyin Ağlamasın" gibi filmlerde rol almıştı. Çok meraklıydı, bazen aşırıya giderdi ve bundan dolayı kendisine "Soğuk Mustafa" lakabı takılmıştır. (Savuk Mıço gibi) aslında hiçte soğuk değildi aksine çok sıcak kanlı sevecen insandı. Şanlıurfa aşığı bir hemşerimizdi. Gazetemizde yayınlanan şiiri onu anmamıza vesile olmuştur.

Sayın Dişli, birçok konuda hemşerilerine önder olmuştur şimdi pek çok Mustafa Dişlileri duymakla övünüyoruz. Gerçek Urfalı unutulmaz. Mustafa Dişli'yi sevgiyle, saygıyla hatırlayalım ve rahmetle analım unutmayalım. Hoşçakalınız

AĞLARKEN OYNAMAK [173]

Ali Çizmecioğlu[174]

Yıl 1972, yer Urfa Lisesi. Müdürümüz İhsan Erdem, O dönemin valisi rahmetli Turgut Sayın, babam rahmetli Halil Çizmecioğlu Urfa Lisesi Okul Aile Başkanı. O zamanki lise şu anki Asfalt Yol diye tabir ettiğimiz, duvarları buram buram nostalji kokan Urfa'daki bütün büyüklerimizin okuduğu taş ve büyük bina yani; Urfa Lisesi.

Yine rahmetli büyüğümüz Mustafa Dişli Urfa'nın gündeminde her türlü sosyal faaliyet ve ilişkilerde, rolünü memleketi için oynuyor.

Günlerden bir gün okul yönetimi ve aile birliği kararı ile okulda, okul yararına bir gece yapılacak. Herşeyin organizesinin yapıldığı öğrenci ve skeçlerin ön plana alınarak hazırlandığı program salonda devam ederken, bir an da rahmetli Mustafa Dişli, yanında esmer, yakışıklı yağız bir delikanlı ile salona girdi. Yanında saz ve ses sanatçısı Halil Yıldırım da var.

Program akışında naçizane benimde bir türkü okuma sıram ve hakkım var. Her şey iyi giderken Sayın Dişli ve Yıldırım'ın yanında gelen ve getirilen bu türkücünün program yapması istenir.

Biz öğrencilerin programı bir an da kesilerek, yağız delikanlı mikrofonu alarak günün popüler sanatçısı Hakkı Bulut'un şarkısını seslendirmeye başlar.

Herkes güzel ve tatlı sesi dinlemeye başlar. Herkes bu güzel ve ritmik havaya daldığı anda sayın vali Turgut Sayın, bu delikanlının bıyıklarının ve saçının uzunluğunu anında tesbit ederek *"Kim bu adam, okulun öğrencisi değilse burada ne işi var, derhal gönderin"* diye talimat zincirini çalıştırır.

Buz gibi esen bir havadan sonra, sanki Urfa Türküleri kalmamış gibi, Tokat türküsü *"Hey Onbeşli, Onbeşli kızların gözü yaşlı"* ile ben bir türkülük hakkımı kullandım.

Salonda programına son verilen o yağız delikanlının şimdi dünyanın peşinden koşturan İbrahim Tatlıses olduğunu ve olacağını tabii hiç kimse kestiremezdi.

Evet dostlar; İbrahim Tatlıses ile ilgili yazı ve yorum enflasyonu oluşunca, ben yazmayı ve yorumu düşünmedim.

Ve de yazmayacaktım. Gelin görün ki, İbrahim Tatlıses ile ilgili yazmamak ve konuşmamak mümkün değil.

Pazar günkü İbo Şov'dan sonra karar verdim. Hatta o anda elimde dünyaya sesimi duyuracak teknolojik imkânım olsa bağıra bağıra anlatacaktım.

Her okuduğu parçaya ruhunu ve şivesini, tarzını ve mesajını oturtan sanatçı yok diyorum.

---

[173] Ali Çizmecioğlunun bu yazısı 30.11.2005 tarihinde http://**www.urfahaber.net** internet sitesinde yayınlanmıştır

[174] **Ali Çizmecioğlu:** Köşe Yazarı

Uzun hava, hoyrat, maya okurken bile izleyenlerin çoğu, hem oynuyor, hem de ağlıyorlar. Var mı böyle bir şey? Müzik literatürünün on binlerce yıl derinliğine inilse bu olayı bilemezsiniz. En son çizdiği tablo ise ben aydınım, yazarım, çizerim diyen insanlara ders veren insanların beynine Urfa ve Urfalıyı kazıyan bir sanatçı oldu.

Bu yoğun duyguları yaşayanın sadece ben olmadığını düşünüyorum. Düşünemediğim bir şey vardı, İnsanları oynatırken ağlatan, ağlarken oynatan, bir davranış biçimin sergilenmesiydi. Bu olayın, bilim adamlarının araştırmalarına ileride katkı sağlayacağına inanıyorum.

İşte İbrahim Tatlıses

ERZURUM'DA YAŞAYAN URFALI DOKTORDAN MEKTUP VA

Yusuf Sabri Dişli[175]

Erzurum Tıp Fakültesi'nde Urfalı Doktor Eyüp Tarımak'la sadece internetten tanışmışlığımız var...

Şanlıurfa gündemini gurbetten bir ajanda titizliğinde izliyor... Katkıda bulunmak için çırpınıyor... Bivefa kentimin az sayıdaki vefalı insanlarından biri... Mustafa Dişli'nin ölüm yıldönümünü unutmamış ve ne güzel tesadüf ki; onun askerlik yaptığı Palandöken dağlarından baş sağlığı dilemiş...

Yağmurlar musondan borçlanmış...

Sel gibi düşüyor ya memleketime...

Eyüp de duygularımıza muson olmuş, düşmüş dizelerle...

Duygular yarışır olmuş, sellerle...

Bu duyguları siz "Hizmet" okuyucularıyla da paylaşmak istedim:

"Her toplumun kahramanları vardır. Kahraman terimini çekici kılan en önemli kavram ise karşılıksız fedakârlık yapabilmektir. Günümüzün menfaat dünyasında kahramanlık olgusu da çoktan rafa kaldırıldı. Ne yazık ki artık her şey çıkar ilişkisi çerçevesinde yürüyor.

Şanlıurfa da bu kahramanlardan elbette nasibini almıştır. Kahraman ve Urfa lafını bir araya getirince benim aklıma Mustafa Dişli gelir. Sorunların dağ gibi yığıldığı, iletişimin olmadığı bir zaman ve her mekânda, Şanlıurfa'nın sorunlarını

---

[175]Yusuf Sabri Dişli'nin bu yazısı 02.11.2006 tarihinde **www.hizmetgazetesi.net** internet sitesinde yayınlanmıştır.

yetkililere iletmek için akla hayale gelmedik yöntemler uygulaması iletişim fakültelerine ders olacak nitelik içeriyor.

Şanlıurfa'nın sorunlarını ailesinden, sevdiklerinden daha fazla önemseyecek kadar fedakâr olmak. O kadar güzel bir hitabeti varmış ki Mustafa Dişli'nin şu meşhur "Aney" şiirini dinlerken insanlar mest olurmuş. Mustafa Dişli aslında Urfa insanının bir prototipini oluşturmakta, bir örneğini, numunesini teşkil etmekte. Elverişsiz şartlar nedeniyle okuyamayan, devlet büyükleri tarafından unutulan, memleketinin sesini avazı çıktığı kadar bağırarak duyuran ve bir türlü bu sorunların nihai çözümünü bulamayan biri.

Bugün Şanlıurfa'da yaşayan ya da Şanlıurfalı olan herkesin bir vefa borcunun olduğunu düşündüğüm Mustafa Dişli'nin ölüm yıldönümü. Ben kendi payıma düşeni yaparak duamı okuyup, ardından Palandöken Dağı'nın kar tutmuş zirvesinden bütün dünyaya titrek ve avazımın çıktığı kadar yüksek bir sesle haykırdım o meşhur şiiri.

Mustafa Dişli'ye ölümünün 21'inci yılında rahmet dilerken, bütün Urfalılara bir kez daha başsağlığı diliyorum.

FIRAT GELİN OLDU

Sabri Temel [176]

Yarim-ağyarim;

Sevdam dediğin,

Kızın Fırat'ı

Gelin etmek isterdin Herran'a.

İyi bir kapıya,

Gelin gitsin diye.

Arı namusu-telli duvağıyla.

Nazlanırdı azgın,

Ve şimarık kızın.

Olmaz.

---

[176] Kaynak: http://sabritemel0263.blogcu.com, Sabri Temel: Şanlıurfalı 55 yaşında İstanbul'da yaşıyor. **www.kalaboynu.com**

Ben Fırat'ım.
Gelinlerin beşiğiyim.
Nice gelin yatar, benim böğrümde.
Gitmem beleşe.
Başlık isterem.
Yüknen altın.
Boğçalarnan çeyiz.
Yoktu onca altın;
Boğçalarnan çeyiz.
Yoktu....yoktu...yok.
Yok olası sıcce.
Sevdan Fırat'in başlık parası.
Çırpındın-didindin.
Nefes tükettin
Emeğin ve nefesin;
Bereket oldu;
Başlık parası oldu,
Kızın-Fırat için,
Sonrdan.
Aldı, toprak ana başlığını.
Verdi kızını,
Sevdan, Herran'a nişanladılar.
Kaygılanma-tasalanma.
Kızın "Fırat"kaçmadı,
Kaçırmadılar.
Gelin ettiler;
Telli duvak,
Toy düğünle.
Gizlice-delerek toprağı.
Sevdalar diyari Herran'a.
Nağara-zurna çaldilar,

Gövend tuttular,
Değnek oynı,oynadılar:
Mendil sallayip-diz büktüler.
Gerdan kirdilar.
Beraberce,
Gelinler-kızlar.
Yağız delikanlılar.
Süphe yaptılar.
Zerde-ayran;
Üzlemeli pilav-karacadağ pirincinden.
Zılgıtlar çaldı,
Baco'lar-ano'lar,
Dam başlarında,
Köşe başında.
Hoyratlari fon müzüği oldu,
Duyuldu, davudi sesler;
Herran'in;
Can çekişen;
Kubbeli-harebelerinden.
Yankılandı sonra;
Sesler,
Selamlayarak;
Halil ibrahim Dergah'ını;
Nebi Efendi Mezarlığı'nı,
Çift Kubbe seyrangah'ını.
Herran'a su geliyor diye;
Müjdeliyordu.
Yedi iklim-yetmiş iki düvele.
Sulandi Herran.
Nefes aldi-nefes verdi.
Bir daha sulandi.

Yeşillendi Herran.
Karşındaki, sarı- kuru,
Kiraçlara inatla...
Sarı-yeşil, yeşil-sarı.
İdol renklerin.
Korunuyordu hala.
"ağa can" "*Dişli....Mustafa.*"
Nefesin can,
Emeğin bereket oldu.
Dirildi can suyuyla;
Yeniden-heybetle.
"toprak ana" Herran'da.
Susuz ve çatlak,
Kuru felhen;
Susuz herran,
Oldi siye Herrannnnnn.....babo-ane...
Geçmişinde olduğu gibi.
""Yarin Fırat"" gelin oldu.
Sevinç göz yaşlarıyla.
Herran'a.
Asırlarca flört ettği,
Şattül-Arap'a-nisbetle.
Akıyor sevdan'a doğru,
Nazli nazli...
Ak saçın akladı,
Ak alnın pakladı Herran'ı,
Ak yüreğin gibi.
"Babacan" Mustafa abi „
Mürüvetini çoktan öngörmüştün,
İnançla yazdığın şiirlerinde,
"Yiğit Can" "Mustafa Dişli"

Can dın -yarendin,

"Babo"y dun,

Biz gençlere o zaman.

Rahat uyu.

Kulağ asmidi saviğlara-köhnemiş densizlere

Gene kulağ asma.

Sevdan,

Bizim evde gelin.

"U r f a" da.

"Mustafa" abi...

Rahmet-minnet

Ve saygiyla anıyorum,

Anılarını....

ONUN İÇİN ANEY URFA'YDI [177]

Yusuf Sabri Dişli

Urfa Canım Cananım, Urfa Anamdır Benim...

O Aney şiirini okurken "Aney evdeki anam değil Urfa'dır" derdi...

Konu Urfa olunca; kâh bir tiyatro senaristi veya yönetmeni, kâh kurtuluş savaşını canlandıran çete, kâh artist... kâh ressam, kâh ozan, gâh sivil toplum örgütlerinde önder. Ama çoğu zamanda çok iyi giyinen moda öncüsü bir terziydi...

Eline mikrofonu aldığında, o mikrofon Urfa için silâh olurdu; cephenin ön saflarında yer alan savaşçı, fedai, şövaleye kesilirdi.

Onun için Fırat, Harran'a kavuşması gereken Murattı, damattı...

Sen benden ayırlalı,

Anam, bacım, kardaşım

Çukurova tarlalarına doldu.

Hayatları ipotek oldu.

Gavurdağı şehit mezarlığı oldu..

Yollara düştü Harran.

Fırat senin yüzünden

Urfa'nın içme suyu sıkıntısı had safhada olduğu yıllarda tuzlu suyu bir şişenin içine doldurarak, dönemin başbakanının masasına şişeyi bırakıp: "*Bu şişenin*

---

[177]Onun için Aney Urfa'ydı, Makale, Hizmet Gazetesi ve Şanlıurfa.com internet sitesi, 31.10.2005

içinde musalla taşında susuzluktan bekleyen ölünün, anamın bacımın kardeşimin gözyaşları var! "diyecek kadar atak ve gözü pekti.

Kimilerine ilham kaynağı olmuş, kimileri de ondan esinlenmişti...

Ben hitap üslubumu ondan aldım diyen; İbrahim Halil Çelik, daha sonraları o hitabetin hakkını vererek, Belediye Başkanı seçildi. Söz verdiği halde onun adını bir çocuk parkına vermedi...

"Aney" şiirini halkla bütünleştirdi, şiiri sevdirdi, herkesin diline "Çiğköfte yoğuran ellerinden öperem Aney" deyimini bir şarkı sözü gibi yerleştirdi.

O varken kimse "Aney şiiri benimdir" deme cesaretini gösteremedi.

"Ben Güney'in çocuğuyam,

Yanıktır türkülerim" derdi.

Türküleri yanık okuyan İbrahim Tatlıses'i, dönemin süper sanatçısı Şükran Ay'ın Urfa konserinde ilk kez o sahneye çıkardı. l976 yılında yine ilk olarak TRT'ye çıkmasını sağladı.

Mahmut Tuncer'i ilk Ankara'ya götürdü, şöhretin çirkef asamaklarını atlatarak meşhur olmasını o sağladı...

Daha sonraki yıllarda o Tatlıses için bir modacı, Tuncer için unutulması gereken bir dost olmuştu...

Tuncer "Aney" şiirlerini filminde kullanmış, şiirlerin kime ait olduğunu bile yazmamıştı...

Her ikisi de ona karşı bivefa olmuş, son yolculuğunda Urfa'da oldukları halde uğurlamaya gelmemişlerdi...

31 Ekim 1985 günü akşamı telefon geldi. Acile kaldırılmıştı!...Üstündeki beyaz çarşaf yüzüne kadar örtülmüş, O koca gövde bir sedyeye uzatılmış, öylece cansız duruyordu..

Endamından tanımıştım.

O benim babam Mustafa Dişli idi...

20 yıl nasıl da geçti...

"Son ikametgâhım Çift Kubbe'den Urfa'ya kuşbakışı bakacağım" derdi.

Urfa sevdan, nüktedan kişiliğin "vefakâr Urfa'lılar" tarafından hiç unutulmadı...Tüm nankörlüklere inat; yaşadığı kuşakta her kişide özel anılar bırakan, o anılarla her zaman rahmetle yad edilen babam rahat uyu..

Allah'ın rahmeti üzerinde olsun...

SOĞUDUM

Ölü eti yiyenlerden soğudum,
Sana 'soğuk' diyenlerden soğudum.
Haktan gayrisine kul olmak için;
Bel kırıp baş eğenlerden soğudum

Şiir: Hulusi Öcal (Yıl: 1977)

ÜÇ TEKERLİKLİ KİRALIK BİSİKLET[178]

Yusuf Sabri Dişli

Okuldaki çocuklar rengârenk giysiler içinde, kimi prens, kimi asker, kimi çete-folklorik kıyafetler giyinmiş, cıvıl cıvıl renklerle 23 Nisan provaları yapıyorlardı.

Onları bir köşede boynu bükük izliyordum...

Aksak ayakla basan, engelli bir çocuktum...

Kıyafet olsa bile, resmigeçitten yürüyerek geçmeyi kabul etmezdim.

Ya kendini bilmez biri bağırırsa! O zamanlar öyleydi birileri arkandan seslenirdi... Karmaşık duygu selinde boğuluyordum. Hani "gözün yol kesiyor" derler ya... Karşındakine bakarsın ama başka âlemlerde, deryalara dalmışsındır... İşte öyle bir anda babam beliriverdi...

Yanında zincirli ve üç tekerlekli bir bisiklet vardı. Benim mi? "hayır, kiraladım" dedi. O zaman kiralık bisikletler vardı.

-N'olacak "23 Nisan Bayramı'na katılacaksın."

Bir bisikletle geçide katılmak bana pek mantıklı gelmedi.

Sonra babam dükkânımızın yanında bulunan marangoz da yaptırdığı iskeleti, bisiklete monte etti, dolgu yaptı, boyadı...

Sonunda bisiklet kukla at görünümüne dönüştü. Terziydi hem de iyi bir terziydi, o gece bana kıyafet dikmek için, dükkânda çalışanlarla birlikte sabaha kadar çalıştı...

Sabah kalktığımda at kılığına girmiş bisikletim...Roma döneminden esinlenerek imal edilmiş naylon oyuncak kılıcım...Kalpağım, pelerinim, kurtuluş savaşından kalma rütbeli asker üniformam, hepsi hazırdı.

Okula ulaştığımda ilgi odağı olmuştum, çevremde çember oluşmuş, herkes beni izliyordu.

Resmigeçit takındaki bayraktarın hemen arkasında, ön sıra da yer verdiler.Tam Valinin önünden geçerken, bana tembih edildiği gibi: naylon kılıcımı çıkarıp öne doğru savurarak bağırdım... *"Ya istiklal Ya ölüm!"*

Tören sonrası okul müdürü bir konuşma yaptı... "23 Nisan'a hazırlanan okullar arasında 1. seçildiniz"

Meğer o yıllarda bütün okullar "I. seçilirmiş".

O günkü halimi anlatmaya "mutluluk" kelimesini bugün bile yetersiz buluyorum. Engelliydim, ama babam vardı. Yere düştüğüz de veya aksadığınızda,

---

[178] Üç Tekerlekli Bisklet, Sabri Dişli, Makale, Hizmet Gaztesi, yayın tarihi: 05.06.2006

yanı başınızda üç tekerlekli bisikletle beliriveren o periye, hak ettiği değeri yaşıyorken verin; zira periler hayata karşınıza bir defa çıkar.

Babalar gününde, seni rahmet ve minnetle anıyorum, Mustafa Dişli.

ŞANLIURFA'YI TANITMAK

Yusuf Sabri Dişli [179]

Şanlıurfa İl Kültür Müdürlüğü'nce hazırlanan tanıtım gecesini izledim. Başta Selami Yıldız ve Mehmet Kurtoğlu olmak üzere emeği geçen herkesi kutluyorum. CD'de yer alan müzik ve metin tek kelimeyle harika olmuş. Doğrusunu söylemek gerekirse hata aradım, ama kadı kızından öteye gidemedim.

Sayın Kurtoğlu'nun Urfalı yazarlar bölümüne taktım.

Biraz kişisel olacak ama...

Arkadaşım Kurtoğlu bir dergide Mustafa Dişli'nin orijinal el yazısı ile yazdığı bir tiyatro senaryosunu kaleme almıştı, bir başka dergide yazar olarak.. Kitabında da (ünlü pijama meselesiyle birlikte) yine yazar olarak yer verdiğini hatırlıyorum. Emeklerini hiçe sayarsam, gözüm, dizim zevale uğrar. İyi de bir gün yazar, diğer gün değil. olmaz ki! Kitapta; Mustafa Dişli'ye, Mehmet Hazar Hoca'nın yazdığı Urfalı sinema sanatçıları bölümünde yer verilmiş. İyi ki; 'Hazar' hoca varmış. Siz isterseniz Dişli'yi tanıyan halka sorun: Merhumu nasıl bilirdiniz veya merhumu hangi sanat dalında anmak isterdiniz?

Merak ettiğim için soruyorum?

Yazarlığın mihenk taşı bulunmadığına göre, hangi otoriteye başvuracağız?

Hani diyorum, Yazarlar Birliği öte tarafa göçmüş kişileri üye olarak kayıt eder mi (!)?

"Şiir seçkisi" kitabındaki şiirleri kim seçmiş? Tam teşekküllü edebiyat heyeti mi? Şair ve yazarlık kriteri konusunu tartışmaya açarak, yelpazeyi genişletmek istemiyorum.

Kaç yelpaze varsa?(!)

Neyse, sonuçta büyük emeklerle onlarca eser yayınlanmış... Ok, yaydan çıkmış.

"Yayınlanmış kitabın hesabı sorulmaz" demişler. .....Ne de güzel demişler

Aslında tanıtıcı afiş ve tanıtıcı kitaplar hakkında söylenecek çok söz var ama bir kere kişisel dedik.

---

[179] Yusuf Sabri Dişli'nin bu yazısı www.hizmetgazetesi.net internet sitesinde 21.09.2006 tarihinde yayınlanmıştır

DİŞLİ'NİN HAKEMLİĞİ [180]

Fuat Rastgeldi [181]

Rahmetli Mustafa Dişli Urfa'nın ender yetiştirdiği popüler bir kişiydi. Gençlik yıllarında bir gün çiğköfteyi karla yoğurmuş. Çiğköfte sofraya konulduktan sonra arkadaşlarına çiğköftenin nasıl olduğunu sormuş. Arkadaşları da şakadan "senin gibi soğuk olmuş" cevabını vermişler, Bu cevaba çok kızan Mustafa Dişli'ye, gösterdiği tepkiden dolayı " Soğuk Muço" ismini takmışlar.

Soğuk kelimesinden çok kızdığından yanında bu kelimeyi telefuz etmemeye gayret gösterirdik. Çok samimi olan arkadaşları ise kendisini kızdırmak için soğuk kelimesi bulunan cümleleri kasıtlı kullanırlardı. Rahmetli, şimdi sağ olsaydı bu yazımdan dolayı da bana kızardı.

Tahminen 1962 yıllarında Gençlikspor'la Uyanışspor arasında bir maç vardı. Maçın orta hakemi Mustafa Dişli. Gençlikspor'da da şimdi ibrahim Tatlıses'in menejerliğini yapan Mehmet Güçlü sporcu olarak oynuyordu. Maç başladı, bir taç oldu, tacı Uyanışspor oyuncusu attı, hakem kabul etmedi. Gençlikspor attı, hakem yine kabul etmedi, Uyanışspor tekrar attı, hakem yine kabul etmedi, sporcular tacın neden kabul edilmediğini sorunca Dişli nizami atılmadığını söylemiş. Bunun üzerine nizami taç atışının nasıl olacağını sorunca, Hakem Dişli taç atışını kendisi yaptı. Bir hakemin taç atışını ilk ve son o maçta gördüm. Ayaklar bitişik ve yan çizgi üzerinde olacak. Top elden çıkıncaya kadar çift elle tutulacakmış.

Maçta bir faul oldu. Dişli düdük çaldı, itirazlar oldu, Uyanışspor vuruşu kullanacak iken, Hakem Dişli, Mehmet Güçlü'nün üzerine yürüdü, Mehmet Güçlü kaçmaya başlayınca Dişli boynundaki hakem düdüğünü çıkardı ipinden tutarak Güçlü'ye vurmaya, vurmak için sallamaya başladı. Güçlü saha içerisinde kaçıyor, Dişli kovalıyor. Bir müddet bu kovalamaca devam etti. Köşe kapmaca oyunu gibi kovalama bitince Güçlü'yü kırmızı kartla dışarı attı (Seyirciler gülmekten yere yattı) Maç devam etmeye başladı. Bir iki faul daha olunca seyirciler sahaya girdi. O zamanlar saha etrafındaki tel Örgü olmadığından iki taraf seyircisi biri birine girdi. Maç birinci yarı bitmeden tatil edildi.

Bir kaç gün sonra Mehmet Güçlü'den hakem Dişli'nin kendisini neden dövmek istediğim sordum. "Ağır bir küfür mü ettin?" dedim. Güçlü'de faulü verince "amma soğuk maç yönetiyorsun" dedim. "soğuk kelimesine kızdığından beni kova-ladı dedi.

Hatip şair,yazar, tiyatrocu, siyasetçi futbol ve su müsabakaları hakemi rahmetli Mustafa Dişli nur içinde yatsın.

---

[180] Şair ve Yazar Fuat Rastgeldi'nin bu yazısı 5 Mart 1998 tarihli Hizmet Gazetesi'nin "Hanek" köşesinde yayınlanmıştır

[181] **Fuat Rasgeldi:** Şair ve Yazar

Mustafa Dişli, Urfalı ses sanatçısı Nuri Sesigüzel, İbrahim Tatlıses ve arkadaşlarıyla halay çekerken
(Yeğeni Şeref Gündüz arşivinden)

CANSIZ ÇOÇO [182]

Fuat Rasgeldi 183

Geçen hafta rahmetli Mustafa Dişli'den bir anekdot yazmıştım. Okuyucularım beğenmişler. Tanıdık arkadaşlar beni görünce hemen yazımdan bahsettiler. Bu hafta yine rahmetli Dişli'nin bir anekdotunu anlatacağım.

Mobilet tipli motorlar yeni çıktığında Urfa da çok satıldı. Bu satış miktarı Türkiye de birinci Konya'da, ikinci de Urfa da olduğu söylenir.

Bu mobiletleri alanlarda motorlarının kıymetini bilir, süsler ve görünen yerlerine vecizeler yazdırırlardı. (Kamyon arkalarına ve şehir içi minibüs içlerindeki yazılar gibi.)

Köy ilkokul öğretmeni olan Cemil hoca da bir mobilet almış tabelacının yanında motoruna bir yazı yazdıracak âmâ ne yazacağının arayışı içerisinde. O sırada oradan rahmetli Mustafa Dişli geçiyor. Cemil hocaya selam verip biraz takılıyor.

Cemil hocada ne yazacağını Dişli'ye soruyor. Şairliği ve hazır cevaplığı ile öğünen o Dişli, kendinden emin olarak cansız eşek manasına gelen "Cansız Çoço" yazdır diyor. Cemil hocada "he yav ne güzel buldun, bizim aklımıza böyle bir fikir kırk sene düşünseydik gelmezdi" diyor . Ve Tabelacıya dönerek "yaz usta yaz Mustafa abi' nin dediğini yaz.... Cansız çoço Şairi soğuk Muço" deyince bu takma isme çok kızan Dişli, Cemil hocaya bir iki tokat vurmak için kovalamaya başlıyor. Cemil hoca önde rahmetli Dişli arkada Sarayönü caddesinde koşuyorlar.

---

[182], Fuat Rastgedi, Makale, Hanek köşesi, Hizmet Gazetesi,12.03.1998
[183] **Fuat Rasgeldi:** İnşaat Mühendisi, Şair ve Yazar

Cemil hocayı yakalayamıyor. Dişli'den soranlara hocanın suçunu da söylemiyor.

Rahmetli Dişli çabuk kızardı. Ama kızgınlığı geçince olayı unutup güler geçerdi.

BİR FOTOGRAFIN HİKÂYESİ "BEN NABİ'NİN OĞLUYAM !

Avukat Müslüm Akalın[184]

1978 yılının Mart sonları olmalı. Rahmetli Av. Adil Rastgeldi'nin Bulvar Pasajı'ndaki bürosunda 10-15 kişi toplandık. Ben gazeteci ve Anzılha Dergisi'nin yöneticisi olarak toplantıya katılmıştım. Konu, yaklaşan 11 Nisan bayramını kutlama etkinlikleriydi.

Az sonra Belediye Başkanı Feridun Yazar da katıldı aramıza. Mutabık kalınan kutlama programının dışında, değişik bir şeyler olsun isteniyordu. Kimin önerisi olduğunu şimdi hatırlamıyorum, aramızdan biri TRT'de bir program yapılması için girişimde bulunmamızı önerdi ve bunu gerçekleştirme şansı tartışıldı. O sırada dünya ikincisi olan Kız İlk Öğretmen Okulu folklor ekibi ve o sırada yeni parlamaya başlayan İbrahim Tatlıses'li bir program düşünülebilirdi. Üstelik Devlet Bakanı'mız da vardı, bize yardımı dokunabilirdi. Bu fikrin en heyecanlı savunucusu rahmetli Mustafa Dişli'ydi ve karar onun arzu ettiği şekilde çıktı. Ankara'ya gitmekle görevlendirilenler arasında Mustafa Dişli'yle benden başka Öğretmen Okulu folklor ekibi ve hocası Hasan Rastgeldi, Feridun Yüzgen de vardı. Vaktimiz çok azdı ve bir an önce harekete geçmemiz gerekiyordu.

Bir-iki günde hazırlandık ve Ankara'nın yolunu tuttuk. Akşam bindiğimiz otobüs Ankara'ya vardığında gazeteci hemşehrimiz Salih İlhan bizi karşıladı. Hedefimiz TRT idi, ancak kötü bir sürpriz bizi bekliyordu: Çekimin yapılabilmesi için boş stüdyo yoktu ve üstelik TRT'nin ilke kararına göre kurtuluş günlerinin sonu sıfır ve beşle biten yıldönümleri için yayın yapılabiliyordu. Buna göre boş stüdyo bulsak bile yayın kurtuluşun 60. yıldönümü olan 1980 yılında yapılabilecekti. Üstümüze bir yılgınlık çöktü. Devlet Bakanı Mustafa Kılıç'a gitmekten başka çare yoktu. Ziyareti müteakip yoğun bir telefon trafiği sorunu çözdü : Çekim yapılıp yayınlanacaktı. Alelacele derme çatma bir stüdyo oluşturuldu ve çekim hazırlığına başlandı. Hazırlanan programa göre yayında Öğretmen Okulu folklor ekibiyle İbrahim Tatlıses yer alacaktı. Ancak rahmetli Mustafa Dişli de ısrarla programda yer almak istiyor, ancak bu isteğini yapımcılara kabul ettiremiyordu. Sonunda çantasında getirdiği kaçak HB sigaraları ve tatlı dili sorunu çözdü.

---

[184] **Av. Müslüm Akalın;** Şair ve Yazar. Şanlıurfa Eski Baro Başkanı. Urfa tarihi üzerine yayınlanmış kitapları vardır.

Stüdyoda İzzet Altınmeşe, folklor ekibine her zamanki tevazuuyla 'hoş geldiniz bacılar' dedi. Program Mustafa Dişli'nin okuyacağı bir şiirle açılacaktı : *Ben Nabi'nin oğluyam!.*

Stüdyo'dan çıktığımızda hava kararmak üzereydi. O gece otelde kalmakla Urfa'ya dönmek arasında kararsızdık. Urfalı avukat Nedim Dilek ve diş hekimi olan kardeşi, İbrahim Tatlıses ile heyetimizi bir gazinoya davet etti. Gazino'nun solisti masamızdaki Tatlıses'i sahneye davet edip bir-iki parça söyletti. Hepimiz geceden uykusuzduk, Hasan Rastgeldi Hoca'nın baş ağrısı tutmuş , kafasını kaldıramıyordu.. Tatlıses , kendi kaldığı otelde heyetimizle kalmamız için çok ısrar etti. Ancak biz gazinodan çıkınca Urfa'ya dönmenin daha doğru olacağını düşündük ama ne yazık ki otobüslerde yer yoktu. Salih İlhan uzun bir arayıştan sonra Mardin otobüslerinin birinde yer buldu ve bizi rahatlattı. Otobüse binerken, bizi uğurlamaya gelen İbo'yla otogardaki vedalaşma sırasında, folklor ekibinden gençlerin bir-ikisinin göz pınarlarının ıslandığını gördüm. Arzu ettiğimiz gibi otobüs hızla gece karanlığına dalarak bizi Ankara'dan uzaklaştırdı.

Hepimiz uykusuzduk ama hiç birimiz otobüs Urfa'ya varıncaya kadar uyumadık. Ama uyumayan yalnız bizler değildik, otobüsün hemen bütün yolcuları uyumamıştı. Mustafa Dişli o gece bir harikaydı. Öyle şeyler anlatmıştı ki kasıklarımız patlarcasına gülmüş, gözlerimizden yaşlar boşalmıştı. Gece 'Yedi kekemeler ' hikâyesinden başlamıştı ve Otobüs sabahleyin o zamanki durma yeri olan Şimdiki Harran Oteli'nin yanına vardığında o hâlâ Babê Yılmaz 'la devam ediyordu.

Bizler otobüsten indik, ama onun işi zordu. Mardinli şoför, muavin, yolcular onu bırakmak istemiyor ve kendileriyle Mardin'e devam etmesini istiyorlardı. Nezaketle ve zorla kurtuldu ellerinden. Mekânı mutlaka cennettir, diye düşünüyorum..

Mustafa Dişli, ses sanatçısı İbrahim Tatlıses'in şöhret basamaklarını tırmandığı TRT'deki programında. Sağdan sola Mustafa Dişli, Av. Müslüm Akalın, Ressam Hasan Rastgeldi, TRT Kameramanı Salih İlhan ve Şanlıurfa Halk Oyunları ekibi Davulcu Kadir Eğlence. (Fotoğraf: Salih İlhan Arşivinden)

Mustafa Dişli, TRT saz sanatçısı Altan Demirel ile

MUSTAFA DİŞLİ VE TATLISES

Altan Demirel [185]

Sevgili Abuzer kardeşim,

Gıyaben birbirimiz tanımamıza rağmen bugüne kadar yüz yüze görüşmek kısmet olmadı. Şanlıurfa halk müziği kültürüne yapmış olduğun katkılar tabiki malumumuzdur.

1978 senesinde Musa Eroğlu ile birlikte İbrahim Tatlıses'e eşlik ediyorduk. Bir anlamda İbrahim Tatlıses'in Ankara'daki "Ayağında Kundura" ile parlayıp bilahare İstanbul'a gittiği yıllardı. O günlerde kendisinin mavi bir Volkswagen arabası vardı. Eşi ve çocukları ile Ulus'ta bir otelde kalıyordu.

Birkaç gazinoda çalıyorduk. Maltepe'deki Şanzelize'de sabaha doğru sahneye çıktığımız günlerden bir gün Tatlıses'i dinlemeye ve izlemeye Mustafa Dişli'nin geldiğini ve gazinoda bulunduğunu İ.Tatlıses anons etti. Ben kendisini bir vesile ile "Aney" şiirinden gıyaben tanıyordum. Daha sonra İbrahim Tatlıses'in anonsu ile sahneye çıktı. Tatlıses saygıda kusur etmeyerek elini öptü ve Mustafa Dişli kısa bir sevgi konuşmasından sonra beklendiği gibi "Aney "şiirini okudu.

O şiiri onun kadar güzel bir başkasının okuyabileceğini düşünemiyorum. Her sözcük, her dize okunmuyor adeta yaşanıyordu. O an gözlerimi yumdum ve kendimi bir an için Urfa bozkırlarında, Harran ovasında hissettim. Öylesine duygu yüklü idi. Özellikle mahalli bir ağızda yöresel sözcüklerin vurgulanış biçimi bile bir başka güzellikte oluyor.

Kendisiyle 1982 yılında bir turne esnasında Şanlıurfa Kapalı Spor salonunda çektirdiğimiz bir fotoğrafı ekte gönderiyorum görüşmek dileğiyle....Altan

[185] **Altan Demirel:** TRT saz sanatçısı

VAKİTSİZ ÖTEN HOROZ

Mehmet Faraç[186]

Urfa'nın nevi şahsına münhasır renklerinden biriydi. Gazetecilik yıllarımın hemen başlarında Mustafa Dişli'yi tanıdığımda bembeyaz saçları yorgun bedenin sembolü halindeydi. Sanki bambaşka bir kültürün içinden Urfa'ya süzülmüş ve Urfa kadar eski bir gümgümde demini bulmuş acı kahve misaliydi.

Zaman zaman tanık olduğum küçük toplantılarda, özenle seçilmiş cümlelerin arasına şiirlerini serpiştiren Dişli, siyasal bilincimin henüz oturmaya başladığı bir dönemde, hem kültür hem de siyasi yapısını tüm çarpıcılığıyla zihnime yansıtabilmişti..

Türk sineması ya da tiyatrosunun büyük karakter oyuncularından biri olabilecekken Urfa sevdasını önüne set etmişti!...

Şüphesiz hiciv sanatının çok daha bambaşka platformlarda çok daha etkileyici biçimde sergileyebilmiş, insanları güldürmüş tabi ki kesinlikle de düşündürebilmişti. Okuduğu her mısrada, içten haykırdı, her dizede Urfa sevdasının uçsuz bucaksız renklerini dışa vuran, yaşamının belki de çok büyük bölümünü bu uğurda yoksul bir şekilde harcayan Dişli zihnimdeki en çok da Atlas Sineması'ndaki bir parti kongresinde yer etmişti.

80'li yılların başlarında demokratik sürece girilen bir dönemdeydik. Cumhuriyet gazetesinin çiçeği burnunda muhabiri olarak parti kongrelerini tabi ki özellikle sol partilerin kongrelerini yakından izliyordum.

Necdet Calp, Halkçı Parti'nin başındaydı ve o gün il kongresi için Urfa'ya gelmişti. Turgut Özal rüzgarı henüz esiyordu. Turgut Sunalp'in başında olduğu MDP ise arkasına 12 Eylül rejiminin gücünü alarak siyasal yaşamda yer etmeye çalışıyordu. Sunalp'in partisinin ambleminde bir horoz vardı. Ve o büyük taşlama ustası MDP'yi kendi içinden vurmak için o amblemi kullanmıştı.

Calp ve ekibi sinemaya girer girmez programı sunan Mustafa Dişli mikrofonu eline alarak önce Özal'ın partisini ardından MDP'yi yerden yere vurmaya çalıştı. Dişli belli ki 12 Eylül'den çok fazla muzdarip olmuş bir CHP'li olarak MDP'ye daha çok diş geçirmeyi tercih etmişti. Sunalp'in aniden ortaya çıkıp parti kurmasını eleştirirken darbecilerin etkisiyle siyasal alanda kimsenin başarılı olamayacağını vurgulamak istemişti. Dişli, "Sunalp de nereden çıktı" demeye getirirken konuşmasının sonunda salonu çınlatan bir cümle kurmuş ve çok büyük bir alkış almıştı: "Vakitsiz öten horozun kellesini keserler!.."

Halk gerçekten de MDP'ye sıcak bakmadı ve Sunalp'in partisi sabun köpüğünden ileri gitmedi.

Peki ya Dişli?...

---

[186] **Mehmet Faraç:** Gazeteci-Yazar. Cumhuriyet Gazetesi'nin yurt haberleri servisi şefi olarak görev yapıyor.

"Aney" şiirinin o hüzünlü adamı, yaşamın yoksulluğuna, düşenin yalnızlığına ve sanatçının hüznüne dişlerini geçiremedi! Tıpkı ayağına bir kundura bile alamayacak kadar gurbet elde fırın damlarına düşen Mıkım Tahir, tıpkı o hüzünlü nefesini bir katalitiğin zehrine kurban veren Kazancı Bedih gibi Mustafa Dişli de sanatçı olmanın, duyarlı olmanın yoksulluğu, yalnızlığı ve çaresizliğiyle bu dünyadan çekip gitti...

Eski Urfa evlerinin geniş avlularında bir aneyin elinden tezek ateşine düşen bazlamanın kokusu gibi iz bıraktı...

Ama Dişli, hiçbir zaman vakitsiz öten bir horoz olmadı!

MUSTAFA DİŞLİ ANILARIYLA ARAMIZDA GİBİ[187]

Mehmet Hulusi Öcal[188]

Katıksız Urfa sevgisi ile dolu bir insandı. Memleket ve Millet sevgisinin, hemşehrilik duygusunun ne demek olduğunu öğrenmek isteyenlerin onu görmesini, onunla "birlikte olmasını isterdim.

Biz onu gördük ve bunların ne demek olduğunu onunla beraber yaşadık. Bizim ve dönem dönem Meclisi dolduran insanlarımızın onda bulunan samimiyet ve heyecandan biraz olsun nasibi bulunsaydı bugün Urfamız daha başka ve değişik, daha gelişmiş bir düzeyde olurdu.

Onun kalbi çalıştığı sürece Urfa için atmış; gücü nisbetinde, bulunduğu bedenle birlikte Memleketine de kan vermeğe çalışmıştır.

Siyasetin etkili bir güç olduğunu biliyordu. Bu bakımdan onlarla olan temaslarında, muharrik bir vasıta olmağa çalışır, Urfa için birşeyler elde etmeğe gayret gösterirdi.

Urfa'ya faydası dokunabilecek kişileri hangi sahada olursa olsun destekler, bağrına basardı. Zararı dokunabilecek kişileri de o nisbette iterdi. Bu sebeple dostu kadar rakibi de çok olmuştur. Ama o, işi sadece Memleket açısından ele alır, kişisel düşmanlığa gönlünde yer vermezdi.

---

[187] Şair ve Yazar Mehmet Hulusi Öcal'ın bu yazısı Şanlıurfa'da yayınlanmakta olan Hizmet Gazetesi'nin 26 Ağustos 2005 tarihli nüshasında yayınlanmıştır.

[188] **Mehmet Hulusi Öcal:** Şair ve Yazar

Rahmetli Mustafa Dişli benden 12 yaş büyük bir ağabeyimizdi. Urfa'nın Kurtuluş Bayramlarında, çeşitli anma ve kültür gecelerinde onun konuşmalarından etkilenir, gönlümde ürpertiler duyardım. Yazdığım bazı memleket şiirlerinde "Onun verdiği heyecanın etkisi vardır" desem gerçeği ifade etmiş olurum.

İzmir'de yapılan bir Urfa gecesinden yeni dönmüştü. Orada, benim 1963 yılında yazmış olduğum "Urfalı Kız" adlı şiirimi okumuş. Yedi kıtalı olan bu şiirin;

"Hatıramı koy cebine,

Mahcub mahcub bakma yine,

Terbiyene-edebine;

Kul olayım Urfalı Kız..."

şeklindeki son kıtası da bitince, oradaki yaşlı kadınlar ağlamağa başlamışlar.. "Mustafa, Mustafa.. Hâlâ Urfa'da böyle kızlar var mı?.." diye sormuşlar.

Ölümünden 4-5 yıl önce cereyan eden bu olayı anlatırken Dişli'nin kendisi de gözyaşlarını tutamıyordu. İnandım ki, İzmir gecesinde ağlayanları benim mısralarımdan ziyade Mustafa Dişli'nin okuyuş tarzı etkilemişti.

Urfa Terziler Derneği Başkanıydı. Mesleğin Türkiye Konfederasyonu'nda da görevli idi. Bir yazlık sinemada "Şair Nabi'yi Anma Gecesi" tertiplemiş, benden de bir konuşma rica etmişti. Gece tamamlandığında herkes memnun ayrılırken hizmeti olanlara teşekkür etmiş, "İnşallah edebiyatın, kültürün hakiki sahipleri uyanır da, bundan sonraki anma gecelerini onlar yaparlar.." temennisinde bulunmuştu.

Mustafa Dişli canlı, heyecanlı, haraketli ve kendi ölçülerime göre saygı duyulacak, imrenilecek bir hayat yaşadı. Elbette beşere musallat olan kusurların bir kısmı Onun hayatında da yer almış bulunabilir. Unutmayalım ki, Allanın rahmeti ve gufranı sonsuzdur. Her müslüman gibi O da bundan nasibini alacaktır.

Şunu samimiyetle itiraf edeyim ki. bugün Urfa'da birçok vesilelerle Mustafa Dişli'yi hatırlıyor, "Ah keşke şimdi olsaydı.." diyoruz. Yokluğundan bir kez daha hüzün duyuyoruz.

Mustafa Dişli ve Onun gibiler bir Şehrin, bir memleketin ziynetidirler. O şehir veya memleket ne kadar güzelleşse gelişse, onlarsız çirkin, gösterişsiz noksan kalırlar. Yerleri doldurulamadıkça bu böyle sürer gider..

Hatırasını saygı ile tazeliyor, mekânı Cennet olsu diyorum.

URFA FOLKLORUNUN GÖNÜLLÜ HİZMETKÂRI MUSTAFÂ DİŞLİ [189]

Mehmet H. ÖCAL

İlkokul dördüncü sınıfta iken bir okul piyesinde sahneye çıkmış, başarısının mükâfatını Urfa dâvasına gönül vermişlerden merhum müftü Hasan Efendi'nin (Açanal) yanağına kondurduğu bir takdir busesinin sıcaklığında bulmuştu...

Halk Evlerinin hakikaten "Halk Evi" olduğu zamanların gözdesiydi Mustafa Dişli... San'at kabiliyetini gösterebiliyor, takdirlere mazhar oluyordu. .

Urfa Folklorunun çeşitli safhalarını görmüş, grafiğinin alçalış-yükseliş çizgilerinde yaşamış adamdı... Kırk çöğürün iştirakinde yaşadığı Urfa gecelerinden arta kalan tatlı hatıraları vardı .. Urfa Folklorunun bir çöğürün kırık tellerinde inlediği zamanları da gömmüş ama bu inleyen sazın bile nice başarılar kazanabileceği ümidini kaybetmemişti...

Kurtuluş bayramlarında, hamaset gecelerinde, Milli heyecanı taşran, Milli oyunları coşturan adamdır Mustafa Dişli. Alaturka ve Alafranga figürleri bilen, halka mal olmuş popüler bir insandır... Bazen bir meclisin neş'esi, bazen bir oyun ekibinin reisi olarak görürüz kendisini... Çeşitli münasebetsizliklere hedef olduğu zamanlarda bile, Urfa Folklorunün tipik adamı olarak kalmasını bilmiştir...

Sezar'ın hakkını Sezar'a verecek karakterdeki bazı kimseler Mustafa Dişli için "Urfa da harcanıyor" derler... Hakikaten İstanbul gibi bir kültür merkezinde olsaydı Türkiye'nin adamı olurdu Mustafa Dişli... Ama o zaman Urfa Folkloru yetim sayılırdı bence...

Halk Eğitiminde Dişli'den İstifade etmesini bilmeliyiz... O, Urfa Folklorunu yaşıyan, yaşatmasını bilen adamdır...

---

[189] Mehmet Hulusi Öcal'ın bu makalesi Urfa'da yayınlanan Demokrat Urfa Gazetesi'nin 19 Nisan 1967 tarih ve 1784 nüshasında "Gün Işığı" köşesinde yayınlanmıştır.

URFALININ TERAZİSİNDE MUSTAFA DİŞLİ

Osman Güzelgöz[190]

Bu sözü de O'ndan mı duydum bilmiyorum. Ama daha çok O'nun söyleyebileceği bir söz olarak hissediyorum:

"Urfalının terazisi, Urfalıyı hafif tartar!"

Mustafa Dişli bana göre Urfalının terazisinde hafif tartılmış olan, yani hak ettiği esas değeri ile tartılmamış olan önemli bir kıymettir. Tıpkı birçok Urfalı sanatçı, edebiyatçı, şair, yazar, hatip, siyasetçi ve idareci gibi.

Farklı, üretken, zeki, hoşgörülü, sıcak, samimi bir insandı Mustafa Dişli. İyi bir hatipti aynı zamanda. Konuşurken yukarıda saydığım özellikler daha bariz olarak görülürdü. Samimi olduğu bilindiği için kimse kendisine kızmazdı, kızamazdı.

Mustafa Dişli aynı zamanda iyi bir modacı idi. Mükemmel bir kadın terzisi. Zekâsı, sanata olan yatkınlığı, ruhundaki naiflik, hassaslık, kişiliğindeki zarafet sanki sanatı ile terziliği ile de örtüşüyordu. Belki de sırf bunun için modacılığı seçmişti.

Aileden gelen, yani geleneksel bir CHP'li idi Mustafa Abi. İsmet İnönü hayranlığının bir CHP'liliği idi bu. Tıpkı birçok Urfalı ailede olduğu gibi. Ailesi bu nedenle kız çocuklarına (Mustafa Dişli'nin kız kardeşi) bile İsmet adını vermişti.

İşte o İsmet Abla bizim ailece çok sevdiğimiz değerli bir kadındı. Sevgi ve şefkat doluydu. Güngörmüş, asil, kültürlü, iyi konuşan, eşraf olma özelliklerini üzerinde taşıyan, bizi çocuklarından ayırmayan, vefakâr, vakur, yiğit bir kadındı.

Merhum Durak Oruç Ağabeyimizin eşi olan Rahmetli İsmet Abla'ya bir gün sormuştum çocuk saflığımla ve samimiyetimle:

"Mustafa Abi'ye neden Soğuk Mıço diyorlar!" diye.

İsmet Abla'da bütün sevecenliği ve ciddiyeti ile olup biteni bize şöyle anlatmıştı:

"Abim bir gün okulda çiğköfte yoğuruyormuş. Karlı bir günmüş. Abim bahçeden kar toplayıp getirmiş ve çiğköfteyi karla yoğurmuş. Yiyenler de 'Mustafa bu soğuk, soğuk bu Mustafa' diye söylenmişler. O günden sonra bu deyim abimin üstüne yapışmış ve bir daha da çıkmamış."

Bu benim zihnimde kalan sıcak bir hatıradır. Anlamlıdır. Çünkü Urfalının terazisi birini hafif tartacaksa "genellemeler" yapar çabucak ve işin kolayına kaçar bilirsiniz. Kendisi bişey üretmeyen, üreteni çekemeyen Urfalılar genellemelerle, lakap takmalarla, istihzalar ve küçümsemelerle kendi kendilerini tatmin ederler. Bu çok klasik bir kötü huyumuzdur bizim.

---

[190] **Osman Güzelgöz:** Gazeteci-Şair ve Yazar, Sağlık Bakanı Basın Danışmanı

Aslında Mustafa Dişli'ye asla yakıştırılamayacak, O'na büyük bir haksızlıktır bu deyimle O'nu anmak. Çünkü Mustafa Dişli sımsıcak, samimi, içten, esprili, memleketi için canını verebilecek kadar da ciddi ve içten bir insandı. CHP'li olduğu bilinmesine rağmen, tanıyan herkes kendisini severdi. Her camiadan önemli dostları vardı. Sanat ve kültürün hep içindeydi. Şiir okur, şiir yazar, şiir severdi. Attığı adımlarda, birilerine yardım ederken maddiyat peşinde olmadı hiçbir zaman. Çok cefakâr ve fedakârdı aynı zamanda.

Mustafa Dişli ile ilgili ne kadar özellik sayarsanız sayınız; hepsinin üstüne çıkan, önünde olan ve bütün özelliklerini de içine alarak kendini hemen belli eden önemli vasfı Urfa'ya olan sevdası idi. Mustafa Dişli bu bakımdan örnek bir Urfalı idi.

Urfa ile ilgili her konuda varını-yoğunu esirgemeyen, gecesini-gündüzüne katarak koşturan, elinden gelenden de fazlasını ortaya koymaya gayret eden bir Urfa sevdalısı idi Mustafa Dişli.

Bir kişinin bütün özellikleri ile benimsenmesi ve kabul edilmesi elbette mümkün değildir. Hiç birimiz tornadan çıkma değiliz. Hepimizin bize göre iyi ve güzel olan ama başkaları tarafından yadırganabilecek özellikleri vardır. Olabilir. Burada önemli olan genel kabullerdir. Bu anlamda Mustafa Dişli hayırla yâd edilecek, iyi özellikleri ile hatırlanabilecek, Urfa adına unutulmaması gereken önemli bir şahsiyettir.

Elinizdeki bu çalışmanın önemi de bence burada yatmaktadır. Değerli Dostum Abuzer Akbıyık yine çok önemli bir adım atarak Mustafa Dişli'yi her yönü ile bir kere daha Urfalının terazisine koymaktadır. Öyle umuyorum ki, bu çalışma sayesinde tanımayanlar Mustafa Dişli'yi tanıyacak, sevecektir. Tanıdığını sananlar ise eksikliklerini görecek ve sevineceklerdir.

Her şeyden önemlisi belki de bu çalışmanın aracılığı ile "Urfalının terazisi değerli bir Urfalıyı hak ettiği değerde tartabilecektir."

BAĞ-KUR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
EĞİTİM SERTİFİKASI

Sn. Mustafa DİŞLİ

Bağ-Kur uygulamasıyla ilgili kuruluşlar personeli için düzenlenen eğitim proğramına katılmıştır.

10 / 6 / 1975 - 12 / 6 / 1975

Orhan ARIKAN
Genel Müdür

Sedat TARHAN
Genel Müd. Yrd.

URFA SEVDALISI MUSTAFA DİŞLİ [191]

Eyüp Tarmak [192]

1926 yılında Şanlıurfa'da dünyaya geldiğinde kurtuluş savaşının yeni bittiği, ayağa kalkmaya çalışan bir ülkenin şirin bir kentiydi Urfa o zamanlar. Kuva-i Milliye hareketinin en can alıcı örneğini teşkil etmişti bu topraklar. Antep ve Maraş'la beraber kurtuluş savaşında göstermiş olduğu cesaretten dolayı ilerleyen yıllarda bir ödülle taltif edilecekti hatta. Şanlı unvanı her zaman beşibirlik altın takan gelin gibi durdu şirin Urfa'mın üstünde. Urfa el bebek gül bebek büyütülmüş nazlı bebekleri andırırdı cumhuriyetin ilk yıllarında. O zamanlar Urfa'ya daha şanlı ünvanı verilmeden önce insanların zihinlerinde Urfa isminin önüne envai çeşitte ödüllendirici nesne konmuştu bile.

Kurtuluş savaşının ardından bambaşka bir mücadele daha başlıyordu Anadolu insanı için, devlet yatırımları, kalkınma hamleleri,huzur ve istikrarın devamını oluşturacak ekonomik girişimler, altyapı çalışmaları, kültürel ve sosyal faaliyetlerin gelişimi noktasında sarf edilen efor. İşte bu noktada büyük maratondan nasiplenmek adına bir çok il adeta ikinci bir kurtuluş savaşı vermekteydi. İlk zamanlar devletin öncülüğünde yapılan yatırımların, yani devletçi ekonominin şehir seçmesinde elbette lobiciliğin etkisi çok büyüktü. Ve bu seçimden her il gerektiği şekilde yararlanmalıydı. Peki ama nasıl, elbette devlet yönetiminde söz sahibi olan kişilerin dikkatini çekerek. Bu aynı zamanda bir tanıtım savaşının kıvılcımlarını çakmak anlamına geliyordu.

Kurtuluş savaşında üstün kahramanlıklar sergileyen Şanlıurfa'nın bu noktada bir çaba sarf etmediğine şahit oluyoruz. Yada en azından düzenli ve kapsamlı, profesyonel bir lobicilik ruhunun vuku bulmadığı aşikardır. İlimizin en eski lobicisi, yada moda tabirle aktivisti bana kalırsa Mustafa Dişli'dir. Urfa'ya okul yapılmasından tutunda en akla gelmedik işte bile büyük bir Urfa sevdası ile işlerin üzerine gitmiş ve her platformda bu düsturu kendisine şiar edinmiştir.

Bugün ne yazık ki her alana sirayet etmiş kişisel hırs ve kaprislerden eser olmayan ve bütün bu duygularını Urfa'nın menfaati istikametine kanalize eden Mustafa Dişli'nin hitabetinin ne kadar güçlü olduğunu onun zamanında hazır bulunanlar ve meclisine iştirak edenlerinde malumudur. Atilla Maraş'ın dillere pelesenk olmuş "Aney" adlı şiirinin tadının ancak ve ancak Mustafa Dişli'nin ağzından çıktığında gerçek bir tad bırakacağını söyleyenlerin sayısı haylice fazladır.

Mustafa Dişli Urfa için her şeyini ortaya koymuş, ailesini, işini, sevdiklerini ihmal etmiş. İlk etapta büyük bir memleket fanatizmi ile karşı karşıya kaldığınızı sanabilir ve yanlış anlamalara da mahal verebilirsiniz. Ancak onun mücadelesi daima hak dairesinde olmuş ve gereksiz memleket milliyetçiliğine mahal vermeyecek şekilde sadece ve sadece haklı sesini dünyaya haykırma girişimi olarak

---

[191] *Eyüp Tarmak'ın bu yazısı 01.11.2007 günü Şanlıurfa'da yayınlanmakta olan Sembol gazetesinin* internet sitesi olan **www.sanliurfasembol. com** adlı internet sitesinde yayınlanmıştır.

[192] **Eyüp Tarmak:** Doktor. Köşe Yazarı

cisimleşmiştir. İbrahim Tatlıses'inden tutunda Mahmut Tuncer'e kadar bugünün popülizm dünyasında başrolu oynayan insanların bu sahada varolabilmeleri için elinden geleni yapmış. Urfaya lise yapılması için bakanlara tiyatro mizanseni düzenlercesine protestolarda bulunmuş, bakanın çay içtiği bardağa lise isteriz diye yazdıracak kadar gözü kara bir aktivist olagelmiştir. Bugün aman banane diyebileceğimiz bir çok olayda hep başrolü oynamış, ama kendini ön plana çıkarmaktan çok yaşadığı kentin filmini oynatma çabası içerisinde olmuştur.

Bu insanın ömrü boyunca hayal ettiği yada uğruna bir ömür tükettiği amacını yerine getirmek biz urfalılara düşüyor. Onun kişisel olarak, münferit bir şekilde sarf ettiği çabasını biz bir araya gelerek, birlik içinde en azından onun emeklerinin karşılığını verdiğimizi gösterecek şekilde ufakta olsa bir buket örnek sunmamız gerekiyor. Lobicilik faaliyetini bilinçli ve profesyonelce yapmak bir Mustafa Dişli örneğinden binlerce, onbinlerce yeni Mustafa Dişli'ler üretmek ben Urfalıyım diyen herkesin vefa borcu olmalı. Geldiğimiz bu ana dek böyle bir gerçekliğin farkında olup bunun için girişimde bulunmamak böylesine bir kişinin mirasına saygısızlıktan, mirasyedilikten başka bir şey olamaz.

Bugün Şanlıurfa'da bu iş ile ilgilenen, görev yapan oluşumların yada kişilerin yada hepimizin ben Urfalıyım diyebilen herkesin Mustafa Dişli'yi yeni nesillere tanıtmak ve onun ruhunu yad etmek gibi bir çalışması olmalı diye düşünüyorum.

Mustafa Dişli 01 Kasım 1985 günü ebediyete intikal ederken belki de en çok vefa duygusunun hakim olmasını isterdi. Ömrünü heba ettiği, akla hayale gelmedik fedakarlıklar ettiği memleketi de ve hemşerileride ona onun diliyle mukabale etmelidir, edeceğine olan inancımda tamdır. Yok illaki vefasızlık gösterip Mustafa Dişli'yi unutalım derseniz zaten o işini sağlama almış öyle göç eylemiş ebediyete ve söyleyeceğini söylemiş şiirinde "bahtım kara saçım beyaz."

Ben bu vesile ile Mustafa Dişli'nin ölüm yıldönümünde kendisine Allahtan rahmet ailesine, sevenlerine ve bütün Şanlıurfalılara başsağlığı diliyorum.

Mustafa Dişli, Ses sanatçıları Mahmut Tuncer ve İsmail Badıllı

1983 yılında yıkılarak yerine Cebeci İşhanı yapılan Vali Konağı

1980 Yılında Yıkılan Belediye (Uray) oteli

İSOT MEDENİYETİ [193]

M.Emin Ergin[194]

" .....Medeniyetin çok geniş bir kavramı ve kapsama alanı olmasına rağmen kelimenin anlamı itibariyle yerleşik düzene geçme, şehirde yaşama,belirli kurallara bağlı bir toplulukta ikamet etme, anlamını taşıdığından, konu Şanlıurfa olması nedeniyle söylenilenlerin sadece bu şehirle sınırlı olduğunun, bir başka değişle medeniyet demekle Şanlıurfa şehrinin hedeflendiğinin bilinmesi, ve kitaba ***"isot medeniyeti"*** demekle yaşanılan şehrin defolu hale getirilmesine, kültürünün yozlaştırılmasına, hafife alınmasına, görmezden gelinmesine, yok sayılmasına, işaret etmek atıfta bulunmak amacıyla kullanılmıştır.

Bu kitapla yöre insanını horlamak veya kültürünü hafife almak değil, aksine engin ve zengin kültürünü " karınca kararınca" tanıtmanın yanında, bugüne kadar bu kültüre bilerek veya bilmeyerek zarar verenlerin medeniyet adına yaptıkları yanlışı gözler önüne sermek, kitabın ileriki sayfalarında ara sıra, yeri geldiğinde "îsot medeniyeti" demekle bu kültürü isotla eşdeğer tutarak hafife alan, basite indirgeyen, hatta isota verilen önem kadar bile değer vermeyen, içi boşaltılmış ve sadece ambalajı olan, kendi kültüründen habersiz ve bilgisiz bir medeniyete doğru gidişi işaret etme adına kullanılmıştır.

.....

1924 yılından 1983 yılı sonuna kadar çeşitli dönemlerde yapılan büyük yıkımlar ve daha sonra ise küçük çapta resmi ve sivil binaların tamamaına yakını şehir imar etme adı altında Belediye ve İl özel idaresi tarfından yıkılmıştır.n Yıkılanların hepsi de kesme taştan yapılmış tarihi ve estetiği olan taşlarımızdır.

.....

Tarihi mimari dokuyu "Kaş yapayım derken..." bozanların yaptığı çalışmalar devam etmiş 1971-1972 yıllarındaki yıkımlarda Balıklıgöl de Rizvaniye Camii'nin kuzeyinde ve içinde birçok Urfa evi bulunan Mollaali Tetirbesi (çikmazı)ve sokağın batısında bulunan Sultan IV. Murat Kapısı da, Müze Müdürlüğü'nün yıkılamaz raporu vererek karşı çıkmasına rağmen bir gecede yerle bir edilmiştir. Zamanın Valisi ise Müze Müdürü ile Belediye Başkanını karşı karşıya getirmiş ve konu kendisini ilgilendirmiyormuş gibi bir tavır sergileyerek aradan çekilmiş ve yıkımı görmezlikten gelmiştir.

Oysa tarihi şehrin, surlarının güneybatı kapısı olan ve padişah IV. Murat'ın Bağdat seferine giderken şehre uğrayıp bu kapıdan girdiği ve Şeyh Ali Dede ve Urfa eşrafı tarafından bu kapıda karşılanıp konuk edilen padişahın ismi ile ünlenen bu tarihi şehir kapısı, Sultan Murat Kapısı olarak bilinen ünlü ve önemli bir şehir kapısı idi.

Bu kapının yıkılması ile, hiç de önemli olmayan bir yol açma çalışması yapılmıştı. Sadece, Halillür-rahman'dan Halepli Bahçesi'ne kestirme yol olsun diye açılmıştı. Oysa 100 metre, güneyinde Aynzeliha Parkı ile Urfa Kalesi'nin arasında mevcut yolun ıslah edilmesi ile daha cazip ve otantik bir yol olarak ihtiyaç karşılanabilir, kullanılabilirdi.

---

[193] **İsot Medeniyeti**, M.Emin Ergin, Elif Matbaası, 204 sayfa, 2008, Şanlıurfa.

[194] **M.Emin Ergin:** Folklor Araştırmacısı-Yazar

Zamanın Belediye Başkanı, Müze Müdürü'ne ***"Ben yıkıyorum, sen istediğin yere şikâyet et"*** diyerek Vali' den de aldığı cesaretle bir gecede yıkıp atmanın hazzını yaşamıştır.

Yine gerekli yerlerden itirazlar gelmemiş, sadece gerçek bir Urfa sevdalısı olan, her zaman ve her gördüğü yerde bana *"Babamın oğlu"* diye hitap eden merhum Mustafa Dişli ağabeyim valiyi bu konuda tenkit etmiş, yapılanın yanlış olduğunu söyleme cesaretini gösterdiği için valinin talimatıyla bir gece merkez karakolunda nezarette tutulmuş, hırpalanmış, uyarılmış olduğunu, ertesi günü ise ***"Sayın Valim, sizi en büyük makama Allah'a şikâyet ediyor, onun adaletine havale ediyorum"*** şeklinde postaneden vilayete bir protesto telgrafı çektiğini bizzat kendisinden duymuştum."

ANEY !

Yusuf Sabri Dişli[195]

Bu gece gene gözüme uyku girmedi.
Kız aney! siye sesleniyem;
Meşgul! çet takasını kapatmış.
Kız aney gece kırılmış
Babo misafır odasındaki laptopta,
çet takası açık
kim bilir kimnen konuşi?!
Herifiye sehep çıhğ!
Aney
ohuyacağam adam olacağam...
Deyecağam ama...
...olamayacağam gibi...
Mezun olup
Boşta gezecağam Aney.
Üskek Lisans yapsam da
ele mi boşta gezsem!

[195] Mustafa Dişli'nin oğlu olan Yusuf Sabri Dişli'nin bu şiiri www.sanliurfa.com internet sitesinde yayınlanmıştır.

Aney şimdi sen;
sebeh erken kalkıp...
tandırlıkta ekmek yapmiyacaksan...
Öndeleci Heco'dan
rendevu almış
saçı yaptıracaksan...
parfüm kohan saçıdan
bir tutam gönder kohliyım ley...
Kız Aney
baktım çeti kapalı
siye bu mekdubu hotmail'den gönderdim....
cold marka direksiyon,
kablosuz maus tutan,
elleriden öperem...
ben seni, Allahtan, sonra
Nalandan, paradan hatta;
Microsofttan bile çok severem....

02.05.2007

ÇİFT KUBBEDEKİ KARA YAZILI AK SAÇLI AYDIN

Nejat Kırbulut[196]

Mustafa Amca bu mektubu siye
çok uzaklardan yazıyam;
Urfa'dan...
Urfa çok değişti amca,
çok farklı oldu,
şimdi çok uzaklaştı özünden...
Urfa'ya okul yaptırmak için,
verdiğin mücadeleyi dinleyerek büyüdük
Ama mektep kurulsun diye Ankaralarda döktüğün teri,
İçme suyu gelsin diye sattığın dikiş makineni unuttuk!...
Âşık olduğun Urfa'ya yazdığın şiirleri dinledik, okuduk ama unuttuk
Sen şimdi Çift Kubbe'de uzanmış "Sevgili Urfa'nı" izlerken
Biz unutuvermişiz seni.
"Dumanlı Dağlar" şiir kitabın kitaplığımızda bile yok..
Kara yazılı Urfa'nda artık okullar fabrikalar yükseliyor
Kara yazılı Urfa'nda mühendisler doktorlar yetişiyor
Ne var ki Mustafa Amca, yüzümüzde kara artık
Unuttuk ya şiirlerini, mücadeleni, Urfa'm deyişini
"Urfa Canım, Cananım, Urfa anamdır benim" Deyişini Unuttuk ya seni oş ver anmayı, anılmayı
Bir sokak vardı adına...
Onikiler Mahallesinde...
Beton yığma evler...Yüzümüz kara amca!
Silmişler..
Teknolojiye geçtik ya...
İsmin rakama dönüştü...

---

[196] Nejat Kırbulut'un bu şiiri 31.10.2007 tarihinde **www.sanliurfa.com** ve **www.balikligolgazetesi.com** internet sitelerinde yayınlanmıştır.

Bilmem kaçıncı sokak oldu...
Ve senin gibi nice değerleri
Nice öykülerden alınan isimler.
Numara oldu, her yer numara...
Lej yapıp numara çekiyorlar bize...
Bilmiyorum kaç kişi senin gibi öz Urfa lehçesiyle konuşur...
Kaç Urfalı senin gibi halis mıhlıs sever...
Urfa'yı...
Bugün 1 Kasım, 22 yıl olmuş sen Çift Kubbe'ye taşınalı
Oradan izliyorsun bizi, biliyoruz.
Her ne kadar bir şeyler yapamadıysak da hatırana,
Mustafa Dişli ruhunu yaşatıyoruz içimizde.
Gençler sevdanın şevkini ışık tutmuş yürüyor,
Merak etme, rahat uyu Urfa anlı, şanlıdır
Vefalıdır, kadirşinas'tır geçte olsa hatırlayacaktır...
Mustafa Dişli Anısına

XI.ALEYHİNE YAZILAR

KİŞİ AYNADA KENDİNİ GÖRÜR

İz.. [197]

Bir gazetede Dişli'nin "Değişti" isimli bir şiirini okudum. Bir çok şeylerin değişliğinden bahsediyor, *"üslûbu-beyan ayniyle insadır"* demişler ya; Dişli'de öyle.

Meselâ Valimizin Urfa'ya ilk geldiğinde yazılan *"Alkış ve Kıral"* isimli methu senanın sahibi Dişli, muhtarlık mühünü amcasının elinden alınca ayni insan hakkında neler yazdığı malum.

Yine Dişli, ayrılış merasiminde adeta ağlıyarak konuştuğu Kadri Erogan'a kendi partisine rakip bir partiden mebus olunca eski konuşmalarını inkâra gitdigi de biliniyor.

Öyleyse "Degişti"yi, hoş görmek lazım, zira Dişli ile değişti bir birine çok benzer.

Gördü

HAKEM MUSTAFA DİŞLİ

Tektekspor ancak 1-0 galip getirebildi [198]

Sahada Düdük öttürmesinden Başka hiç bir şey bilmeyen Hakem Mustafa Dişli taraf tutmamalıdır.

Maça saat 15.30 da hakemlikle alakası olmayan Mustafa Dişli'nin idaresinde Gençlik sporun vuruşuyla başlandı. Maça çok süratli başlayan Gençlik ilk dakikalar hakimiyeti eline almış fakat hakemin yersiz kararlarıyle ınorali tamaman bozuluş ve bu yüzden 1-0 lık muğlubiyete kurban gitmiştir. Ve bu mağlubiyet'de sebep olan

---

[197] **Yaşar İzgördü:** Şair veYazar. Yaşar İzgördü ile Mustafa Dişli biribirlerine muhalif olup zaman zaman gazete sütunlarında atışmışlardır. Mustafa Dişli aleyhine Yaşar İzgördü tarafından yazılan bu yazı Hizmet Gazetesi'nde "İz.. Gördü..." köşesinde yayınlanmıştır

[198] Bu haber Demokrat Türkiye Gazetesi'nin 5 Kasım 1962 tarih ve 415 sayısındaki spor sayfasında yayınlanmıştır.

hakem olmuştur. Halbuki hakem taraf tutmasaydı Gençlik çok açık farkla galip gelecekti. Gençlik sporun birçok alanlarını kesen Mustafa Dişli'nin acaba azda olsa yüreği sızlamadı mı?

İbrahim Tatlıses, Mustafa Dişli, Ali Erdihan ve Emin Tahtasız

Sünnet töreninde

XII. MUSTAFA DİŞLİ'Yİ ANMA GECESİ

Şanlıurfa İli Kütür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı (ŞURKAV) tarafından 09.02.1994 akşamı Mustafa Dişli'yi anma gecesi düzenlendi. Şanlıurfa Halk Eğitim Merkezi Salonu'nda yapılan geceye Şanlıurfa Valisi Ziyettin Akbulut, Belediye Başkan Vekili Naci Kayışlıgil, Vali yardımcısı Hasan Dururer, Emniyet Müdürü Mehmet Cebe, Valilik Özel kalem Müdürü Hüseyin Ötegeçili, şairler, yazarlar, sanatçılar ve çok sayıda Mustafa Dişli'yi sevenler katıldı.

İmam Bakır Ergin'in sunduğu gecede Şanlıurfa Valisi Ziyettin Akbulut açılış konuşmasını yaptı. Mustafa Dişli'nin hayatını Araştırmacı-Yazar Abuzer Akbıyık anlattı. Ahmet Mortaş'ın hazırladığı TRT Radyo Programından Mustafa Dişli'nin "Mamoş Türküsü"nün hikayesi ve okuduğu şiirler dinletildi. Edebiyat Öğretmeni Adil Saraç, Mustafa Dişli'nin şiirleri üzerine konuşma yaptı..

Geçenin açıkoturum bölümünü Şair ve Yazar Osman Güzelgöz yönetti. Açık oturma Bestekar Abdullah Balak, Gazeteci Naci İpek, Mustafa Dişli'nin oğlu Yazar Sabri Dişli ve Ses Sanatçısı Mahmut Tuncer katıldı Belediye başkanı vekili Naci Kayışlığil, Mustafa Dişli'nin arkadaşları Mahmut Duygun (Amiğo Mame) ve Atilla Rızamanoğlu da anılarını anlattı. Tiyatrocu Mehmet Bıçakçı, Mehmet Kurt ve arkadaşları bir tiyatro oyunu sergilediler. Halil Demirkol, Mustafa Dişli'nin "Aney" şiirini okudu. Ses ve saz sanatçısı Mehmet Nacak ve arkadaşları Mustafa Dişli'nin bestelenen *"Zamanında ağarmadın beni yalancı çıkardın"* adlı eserini seslendirdiler.

İmam Bakır Ergin

İsterse yığılmasın bir yığın taş kucuma
İsterse dikilmesin bir selvi başucuma...

Hatırlamayın hiç gelmeyin karşıma
Yalnız şunları yazın yeter, mezar taşıma:

"Uyandırmayın yatsın, bir elem yolcusudur,
Mansıbına varmadan buhar olmuş bir sudur."[199]

Sayın Valim sağıdeğer misafirler. ŞURKAV tarafından düzenlenen merhum Mustafa Dişli'yi anma gecesine hoş geldiniz.

---

[199] Bu şiir Mustafa Dişli'ye aittir.

Programın açılış konuşmasını yapmak için Şanlıurfa Valisi Sayın Ziyaettin Akbulut'u sağılarımla mikrofona davet ediyorum.

Şanlıurfa Valisi Ziyaettin Akbulut

Sayın başkan, değerli mesai arkadaşlarım, sağıdeğer hemşerilerim, değerli Şanlıurfalılar, basınımızın ve radyolarımızın değerli temsicileri, hepinizi saygı ve sevgi ile selamlıyorum.

Değerli Şanlıurfalılar, *"Baki kalan bu kubbede hoş bir seda imiş"* diyor şair. Dünyada her şey fani, bir gün gelir herkes ömrünü doldurur geçer gider ve insan ölür, eseri kalır. İlahi kanun bu ama bu kısacık dünya ömründe her insana düşen görev; bu kısa ömürünü insanlığa hizmetle, Allah'ın emrettiği bir kul olmakla, ölçülere uygun bir insan olarak geçirmektir. Eğer bu ölçüler içerinde insanlığa yararlı olan, çevresine, beldesine, ailesine devletine yararlı olan ve kutsi ölçüler içerinde değerini bulan bir insan, kendine düşen bu insanlık görevini, dünyaya gelme görevini bi hakkın yerine getirmiş demektir.

Bu akşam sizlerle Şanlıurfa Kültür Sanat ve Araştırma Vakfı'mızın bu gecesinde çok değerli bir hemşehrimiz Rahmetli Mustafa Dişli'yi anmak için toplandık. Rahmetli bundan 9 yıl önce 1985 yılında vefat etmiş. Fakat ben dört yıldır Urfa'dayım gün geçmiyor ki Mustafa Dişli ile ilgili bir olay anlatılmasın, Mustafa Dişli'den bahsedilmeyen bir meclis olmasın. O kadar çok merhumu duydum, işittim ve hatırlarını yad ettim ki, bu artık bende adeta kendisini hayatta tanımış olacak kadar bir duygu uyandırdı. Öylesine kendisini anladım. Bir insan ancak bu kadar çok yönlü olabilir. Hem şair hem araştırmacı, hem güzel bir hatip, hem halk adamı ve daha buna benzer birçok vasıflarıyla, bütün bir özellikleriyle bir insanın yad edilmesi, anılması her faniye nasip olmayacak bir mazhariyettir.

Şanlıurfa Kültür Sanat ve Araştırma Vakfı, Urfa'yı tanıtmak, Urfa'yı layık olduğu yere ulaştırmak, Urfa'da unutulmaya yüz tutmuş bütün tarihi eserlerle birlikte Urfa'nın yetiştirdiği değerli insanları, bilim adamlarını, şairleri ve ediplerini, Mustafa Dişli gibi topluma mal olmuş çok yünlü insanları yeni kuşaklara ve gelecek kuşaklara örnek olması açısından tanıtma faaliyetleri cümlesinden bu akşam rahmetli Mustafa Dişli'yi anacağız. Hatırlarını dinleyeceğiz ve genç kuşaklara ve gelecek nesillere bir Mustafa Dişli'nin neler yaptığını ve her birinin birer Mustafa Dişli olması gerektiğini anlatmak istiyoruz. Bu güzide toplantıya gösterdiğiniz yakın ilgi ve alaka, Mustafa Dişli'nin Urfa'da ne kadar derin izler bıraktığını gösteriyor.. Kendisini rahmetle anıyorum. Geride kalan yakınlarına yıllar sonra da olsa tekrar baş sağlığı diliyorum. Ama bir yandan da böyle bir insanın en güzel iz bırakarak bu kubbede hoş bir seda bırakarak gitmesinin de çok mutlu bir gidiş olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu gecenin hazırlanmasında emeği geçen Şanlıurfa Kültür Sanat ve Araştırma Vakfı'nın Yönetim Kurulu Üyelerine , bu akşam bu toplantıda rahmetli Mustafa Dişli'yi anlatmak üzere konuşacak değerli hatiplere huzurlarınızda teşekkür ediyorum, tekrar merhuma Cenab-ı haktan rahmet diliyor, hepinize sevgiler ve saygılar sunuyorum.

Abuzer Akbıyık

Sayın Valim, değerli misafirler gecemize teşrif ettiğiniz hiçin hepinize teşekkür ediyor saygılar sunuyorum.

Rahmetli Mustafa Dişli çok renki bir kişilige sahiptı. Bu kısa konuşmayla onu tanıtmanın zorluğunu biliyorum ama bir ömür boyu sürdürdüğü hareketli yaşamından bazı kesitler sunarak, onu sizlere tanıtmaya çalışacağım.

Sanırım, Urfalı olupta Mustafa Dişli'yi tanımayan yoktur.. Mustafa Dişli, Bir Urfa sevdalısıdır, tabiri cizse bir Urfa delisidir.

Urfa onun herşeyidir bu nedenle o da bütün ömrünü Urfa'ya adamıştır. işte bu eşsiz insan; 19 Nisan 1926 tarihinde Şanlıurfa'da doğdu, Turan İlkokulu ve orta okulu, Urfa'da bitirdi. O zamanlar Urfa'da lise olmadığı için bir süre Adana Öğretmen Lisesi'nde okudu, bilahire Urfa'ya gelerek liseye devam etti. Çeşitli nedenlerle okulu bitiremedi.

Askerlik görevini yapmak üzere Karaköse'ye gitti. Askerliğini bitirdikten çeşitli meslekleri yaptı.

Mustafa Dişli'nin hayatı mücadelelerle doludur. Bilhassa ömrünün son döneminde maddi yönden çok sıkıntılar çekti. 01.11.1985 tarihinde vefat etti.

İyi bir aile babasıydı, çoçuklarının üzerine titrerdi. Nahide, Nermin ve Nevin isimli üç kızı, Yusuf Sabri adında bir oğlu vardır.

Esas mesleği terzilikti. Ayrıca Urfa'da ilk olarak temizleyici dükkanı açtı. Uzun yıllar Terziler Dernek başkanlığı yaptı.

Şanlıurfa Belediye başkanları Kadri Barut ve Mustafa Kılıç dönemlerinde olmak üzere iki dönem Belediye Meclis Üyeliği yaptı.

Coşkulu konuşmalarıyla 11 Nisan Urfa'nın düşman işgalinden kurtuluş günlerinin değişmez kişsiydi. Kurtuluş savaşını anlatması ve kurtuluşla ilgili şiirlerini okuması ile orada bulunanları çoşturur, çoğu zaman da ağlatırdı. Urfa ve Urfa dışında birçok 11 Nisan gecelerini hazırladı.

Mizah ustasıydı. Çevresinde gördüğü çarpıklıkların mizahi yönünü yakalar ve fıkra veya şiir şeklinde ifade ederdi. Hemen her ortamda Urfa ile ilgili sorunları dile getirirdi. Bu iki huyu tabiki bazılarının işine gelmezdi bu nedenle kendisine "Soğuk" lakabı takmışlardı. Lakabı soğuktu ama kendisi hiçte öyle değildi. Samimi, duyğulu, sıcak bir insandı.

Bazı olayların mizahi tarafını yakaladığında onu fıkra haline getirir birçok yerde anlatırdı. Zamanın belediye başkanı ile ilgili sık sık anlattığı fıkrayı burada nakletmek istiyorum.

"Bir şehirde belediyediye başkanın tahsili yok ama nüfuzu sayesinde sürekli seçimleri kazanıyor. O zamanda da şehrin elektirigi jeneratörle sağlanıyor. Bir vesile ile o şehre gelen heyet Jeneratörlerin bulunduğu yeri de görmek istiyor. Belediye başkanı heyetle birlikte jenaratörlerin bulunduğu yere geliyorlar. Jenaratör hakkında belediye başkanı bilgi vermeye başlıyor. Bir ara Heyet başkanı *"Bu*

jenaratörler kaç beygir gücünde" diye sorunca başkan da meseleyi kavrayamadığı için *"Efendim bizin jenaratörler beygirle değıl mazotla çalışıyor "* diye cevap veriyor.

Dişli, hazırcevaptı, nüktedandı. Kendisi gibi birini görse dayanamaz ona mutlaka laf atardı. Tabi bu laf atması başına olmaz işler de açardı.

Emekli öğretmen Camil Dedeoğlu espirisi bol biridir. Birgün yeni aldığı Mobilyet motoronun üzerine bir yazı yazdırmak üzere tabelecı'nın yanına uğrar. Mustafa Dişli, espirili kişiliğini bildigi Cemil bey'i tabelacıda görünce, dayanamaz hocaya takılmak için kendisi de oraya gider. Cemil Hocaya sorar *"Hayırdır hocam ne işiniz var tebalacıda"*, Cemil hoca da *"Motosikletimin üzerine birşeyler yazdıracağım"* diyince. Dişli, Hoca motorunuzun üzerine *"Cansız Çoço"* yazdırın der. Coço biliyorsunuz Urfa'da hayvanlara söylenir. Hoca da hiç bozuntuya vermez. Tabelacıya dönerek *"Yaz oğlum Canzsız çoço, imza Savıh Mıço"*

Mustafa Dişli spora çok düşkündü, Urfaspor onun ayrılmaz sevdasıydı. Hiçbir maçını kaçırmaz, Urfaspor kaybettiginde hünğür hünğür ağlardı. kazandığında çocuklar gibi sevinirdi. Kendisi aynı zamanda Urfaspor kurucularındandır. Urfaspor'a yeşil sarı rengini kendisi vermiştir." Kendisi şöye derdi. *"Sarı Urfa'nın geçmişi, Yeşil geleceği"* dir.

Dişli, bir ara futbol hakemliği de yaptı, aşırı bir Urfa sevgisi olduğundan sporda Urfa'nın yenilmesine hiç tahammül edemezdi. Bu sevgisi nedeniyle bir Urfa takımıyla yabancı bir takam maç yaparken kendisi de hakemlik yapıyor, maç Urfa'nın aleyhine bitecekken yan ağlara takılan topu gol diye veriyor. Bu nedenle hakemlik belgesi iptal ediliyor.

Eski futbolcu Necat Hocayı, Dişli'nin spor yaşantısıyla ilgili konuşma yapmak üzere çağırmıştım. Telefonda "ben Ankara'ya gideceğim bu nedenle gelemiyorum fakat bende şöyle bir anısı var onu size anlatayım" dedi ve anlattı. "Bir gün Van'a gittik, maç yapıyoruz. Maçta gol olmayan bir pozisyonda hakem gol verince biz itiraz ettik. Hakeme, *"efendim bu gol değil, niye gol verdiniz"* deyince, hakem, (Mustafa Dişliyi kastederek.*) "Urfa'da yan ağlara takılan gollere bir şey demiyorsunuz bizim bu golümüz sizin golünüze göre çok daha nizamidir"*

Sutopu ve yüzücü antrenörlüğü yaptı. Sutopu takımının yöneticilgini yaptı, ekipleri Adana'daki yarışmalara götürdü. Başarılı neticeler almasını sağladı.

Halk oyunları ile ilgili çalışmaları oldu, bilhassa Dörtlü Oyun'un canlanması için ekip oluşturdu. Elbiselerini kendisi dikti, bu ekibi birçok gösteriye götürdü, televizyona çıkarttı.

Dişli'nin en büyük özelliklerinden biri, Urfa'nın sorunlarını her ortamda dile getirmesiydi.

Urfa'nın sorunlarını Ankara'ya taşıyan insanların başında gelirdi,

Urfa'ya üst düzeyde bir hükümet yetkilisi, bir milletvekili bir bakan geldiğinde gider kendi diliyle Urfa'nın sorunlarını anlatır çözümünü isterdi.

Urfa'nın su probeminin giderilmesi için Ankara'ya giden heyetin başında gitmişti. Ama ne acıdır ki, yol parası olmadığı için tek geçim kaynağı olan dikiş

makinasının satmış yol parası yapmıştı. Yolda bir şişeye tuz, Aspirin ve su koyup beraberinde Ankara'ya götürmüş, devrin Başbakanı kendilerini kabul ettiğinde *"Size Urfalıların gözyaşını getirdim Size çeşme başında su almak için biribiriyle dövüşen bacılarımın göz yaşlarını getirdim, size musalla taşında suyu bekleyen cenaze sahiplerinin göz yaşlarını getirdim, akşam evinde yemek pişirmek için su bekleyen ananın göz yaşlarını getirdim, bir damla su için ağlaşan yavruların gözyaşlarını getirdim,"* diye şiir gibi konuşmasına devam eder. Çok duyğulanan dönemin Başbakanı *"tamam oğlum sus artık, meseleyi halledeceğim"* diyerek yetkililere seslenir, Urfa içme suyu projesi için 7 milyon ayırmaları için orada talimat verir. Böylece Urfa'nın su sorunu o gün için çözümlenir. Urfa'dan giden kişiler orada hazır bulunanlar bu duyğulu tablo karşısında gözyaşlarını tutamazlar.

Bugün ünlü olan birçok Urfalı sanatçının hamiliğini yaptı. Urfa dışında sahneye çıkmalarını sağladı.

Tiyatro ve mizah yazarı ve oyuncusudu, "*Yurdum için Kore'ye Gidiyorum", "Asfalt Yolda Şaşırmışam", "11 Nisan Urfa'nın Kurtuluşu"* adlı tiyatro oyunalarını yazdı ve Urfa'da ve Urfa dışında birçok defalar oynadı.

Amatör olarak sinama oyunculuğu yaptı. Sanatçılara kostüm hazırladı. Urfa'da çevrilen Hüseyin Peyda ile *"Mezarımı Taştan Oyun"*, Eşref Kolçak'la *"Erkek Ali"*, Yılmaz Güney'le "*Hudutların Kanunu",* Nevin Aypar'la *"Söyleyin Anam Ağlasın",* Muhterem Nur'la *"Bu Nasıl Aşk",* İbrahim Tatlıses'le *"Kara Yazmalım"* ve *"Günah"* filmlerinde oynadı.

Lisede okurken arkadaşlarıyla birlikte *"Amacım"* adlı bir duvar gazetesi çıkardı. Okul hayatından sonra da amator olarak Gazeteciliği sürdürdü Günaydın, Ulus, Meslek gazetelerinin muhabirligini yaptı. Seneryo, hikayeler yazdı, yazdıkları Balıklıgöl Dergisi, Hizmet, Akgün Gazetesi, Meslek ve Ulus gazetelerinde yayınlandı. Karikatür, resim yaptı birkaç karikatürü Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlandı.

Okulda hocası olan Halide Nusret Zorlutuna'dan da etkilenerek şiirler yazdı. Şiirlerini mahalli gazetelerde yayınladı, ayrıca *"Dumanlı Dağlar"* isimli şiir kitabının iki baskısı yapıldı. Şiirlerinde ismin den başka "Samir, Mustafa Samir" mahlaslarını da kullandı. İkinci şiir kitabının şiirlerini hazırlamaktaydı. İkinci şiir kitabına da *"Zılğıt"* ismini vermeyi düşünüyordu.

Şiir yazması kadar şiirlerini okuması da ünlüydü. Şiirlerini okurken coşkulu, duyğulu bazen de ağlayarak okurdu. Okuduğu şiirleri adeta yaşardı. "Aney" şiiri onun en çok okuduğu şiirlerden biriydi.

Urfa'ya ilk lisenin açılaması için, Kahve fincanlarına, çaybardaklarına "Urfaya lise istiyoruz" diye yazdı. Urfa'yı ziyarete gelen Milli Eğitim Bakanına ikram etti. Böylece lisenin açılmasına vesile oldu. Urfa'ya merkezi elektirigin gelmesi için miting yaptı. Ayrıca Urfa'ya fabrika yapılması, radyoevi açılması, havaalanının gelmesi, Harran Üniversitesinin kurulması ve Urfa'ya Fırat'ın gelmesi için her yerde konuştu.. konuştu konuştu...çok mücadele etti ..

Siyasetle uğraştı, seçim meydanlarında heyacanlı konuşmalar yaptı. Birçok kişiye basamak olup meclise taşıdı fakat kendisi hep basamak olarak kaldı.

Urfa'nın çiğköftesi, fıstığı, türküleri konusunda çok hassatı. Başka yörelere mal edilmesine çok kızardı.

Değerli misafirler, Mustafa Dişliyi anlatmak o kadar zor ki, bilemem bu konuşmalarımla sizlere bir nebze olsun tanıtabildim mi? Mustafa Dişli'nin bir radyo konuşmasıyla sizleri başbaşa bırakarak sözlerime son veririrken, şunu söylemek istiyorum. Urfa'ya gönül vermiş insanların ölümünden sonra hatırlanması ve anılması çok güzel bir davranış ve takdire şayan. Ama bence daha da önemlisi, bu gibi insanlara sağlığında sahip çıkılmasıdır. Bu dileklerimle Merhum Musafa Dişli'ye Allah'tan rahmet diler, bu gecenin hazırlanmasına vesile olan Sayın Valimize teşekkür eder, hepinize saygılar sunarım.

Ahmet Mortaş TRT Diyarbakır Radyosu programı

Jenerik müziği eşliğinde

Yurdumuzun bir köşesi Güneydoğu - Hazılayan Ahmet Mortaş

Spikerin konuşması:

İyi akşamlar sevgili dinleyiciler, Yurdumuzun bir köşesi Güneydoğu'dan merhabalar. Hepinize Diyarbakır Radyosu TRT-1 den ve Çukurova Radyosu'ndan tüm dinleyicilere mutluluklar ve esenlikler diler. Yeni yılda dört aylık süre ile 2 Mayıs'a kadar yeni bir programla her hafta Çarşamba günleri bu saate birlikte olacağız sizlere. Programınain adı *"Yurdumuzun Bir Köşesi"*. Bu programda Güneydoğu Anadolu'yu tanıtacağız sizlere, Urfa, Gaziantep Adıyaman, Malatya, Elazığ, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Bitlis ve Bingöl illerimizin ekonomik ve sosyal sorunları işleyeceğimiz konular olacak. Diyarbakır Radyosu'nun yayın alanına giren bu illerimizin çözümlenen ve çözümlenemeyen sorunlarını yetkililerin sesinden dinleyeceğiz. Tarihi akış içinde zihinlerde yer etmiş yanlış bilgileri, yöreden korkulu düşleri ve bölgesel gerçekleri dökeceğiz ortaya. Kısaca dünü ve bugünüyle Güneydoğu'yu tanıtacağız sizlere. Bölgeyi ve bölge insanlarını konuşturacağız sazı ve sözüyle ve onları dinleyeceğiz her hafta akşam. Programımızın ilkini sıcak kanlı, dost canlı insanların diyarı Urfa'dan başlıyoruz Urfa'nın zengin folklöründen

(Hoyrat okunur)

Urfalıyam ağam ben...

Her derde Ortağam ben yar yar

Haber verin nazlı yarıma benim vay vay

Ölmemişem sağam ben yar yar

Esmer elinden yar

Şirin elinden yar

(Sahneye Mustafa Dişlinin resmi yansıtıldı ses olarak da Ahmet Mortaşın hazırladığı "Yurdumuzun bir köşesi" adlı TRT radyo programından Mustafa Dişli'nin konuşması ve şiiri verildi.)

Mustafa Dişli

Ayağını mayın tarlalarında bir ekmek için, bir ceket için bırakıp gelen kardaşlarımızdan, Tektek Dağları'nda[200] çift süren anamızdan, kara bahtım gibi kara sac üstünde Karacadağ'da[201] ekmek yapan bacımızdan selam, selam size Reha'dan[202] Edessa'dan[203] Mezopotamya'dan[204] selam. Şimdi tarihin Urfasındayız. Urfa'da yetimlerin, dulların, sebilerin sokakta dolaştığı kent. Bu kentte şöyle bir tablo oldu. Sepeti bir gün yere vurdu, ağladı, bağırdı, sepetim seni ne yüzle eve götüreyim dedi....

Ağlamayın le, sızlamayın lo

Bu gece de eve sepeti boş getirdim.

Kazanamadım, kazanı kaynatamadım

Yatın ley, yatın loo...

Komşuda kıymalı ekmek[205] kohı

Acıdır kohlamayın leyy

Kohlamayın lo

Tepsi tepsi kadayıf

Üzlemeli pilav geçiy kapıdan

Acıdır dadmayın ley

Dadmayın lo

---

[200] **Tek Tek Dağları:** Şanlıurfa'nın, Harran'la Viranşehir Ovaları arasında kuzeyden güneye doğru uzanan sıradağlardır. 2007 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye'nin 38. Milli Parkı ilan edilmiştir.

[201] **Karacadağ:** Şanlıurfa'nın kuzeydoğu kesiminde, sönmüş bir volkan olan bu dağdır. Siverek ilçesi yakınlarındaki bu dağ 1938 m. yüksekliği ile ilin en yüksek noktasıdır. Kışın kayak yapılan dağ çevresinde yetiştirlen piriç "Karacadağ Pirinci"" olarak ünlüdür.

[202] **Reha:** Şanlıurfa'nın tarihteki eski ismi. Araplar da Şanlıurfa'ya "Ruha" ismini vermişlerdir.

[203] **Edessa:** Büyük İskender'in Şanlıurfa'yı fethinden sonra Mekadonyalılar bu şehri vatanlarındaki "Edessa" yani "Vodina" kasabasına benzeterek "Edessa" adını vermişlerdir.

[204] **Mezopotamya:** Irak, doğu Suriye ve Türkiye'de Güneydoğu Anadolu'yu bölgesini kapsayan, Şanlıurfa'nın da içinde bulunduğu coğrafi bölgeyi tarif eden bir isimdir.

[205] **Kıymalı Ekmek:** "lahm" Arapça "et", "acin"de yoğrulmuş demekir. "Lahm-i acin" da yoğrulmuş et demektir. Bu kelime Türkçeye "Lahmacun" olarak geçniştir. Lahmacun'a Şanlıurfa'da "Kıymalı Ekmek" denir.

Bu gece size

Aş yerine nenni çalacağım.

Ekmek yerine, beşik sallayacağım.

Siz ağlamayın ben ağlayacağım.

Bitirmeyin ley, tüketmeyin lo

Yatın le yatın lo

Yatın le yatın lo

Tık tık tık dertli beşim dertli beşim

İşte biz beşik seslerinde ses ve söz alan, sözde ve sazda her kentin kensine has lezzeti varken, biz duvarlarda yürüyen karınca izlerinden dahi muzik zevkini alan kentin çocukları.....

Mustafa Dişli'den Mamoş Türkü'sünün hikayesi

Bazı kentlerimizde Memede "Mamoş", bizde de Mahmut'a "Mamoş" derler. Mahmudumuz çok nazlıdır, tek evlattır. Annesi biraz serttir. Fıstıklığı, bağı bahçesi bilhassa Halepli Bahçesi'nin[206] yarısı kendisinin olan tanınmış bir aile çocuğudur. Bir kızla nişanlıdır. Kızın ismi Emoş'tur. Emoş'un esası Emine'dir. Emoş derler. *"Uy Emoşum Emoşom ben aşkından sarhoşum"* o, ona *"uyan Mamoş uyan uyan"* der ama . Der ama Mamoş'u uyandırmak için mi söyler. Halbuki Mamoş'u öldükten sonra annesine kara haberin geleceğini ve pencereden bir taşla, üstüne yazılan bir mektupla gelen haberin, geleceğinden behaberdir annesi. Birgün, o çok güzel Emoş'a bakarken, babası birden görür onu, eyvah der, bu güzel kızı oğluma mı alacağım. Fıstıklığını başlık olarak verir, gizli gizli haberler gönderir, Mamoş'un izzetnefsiyle Harrankapısı'nın Kahvesinde, çok tarihi bir kahvesinde, çok eski bir kahvesinde, kürsülerle hakaret eder. Mamoş buna dayanamaz Urfa'dan kaçar. Sonra duyar ki babası nişanlısına gönül vermiş. Başlık olarak fıstıklığını ve bir köy

---

[206] **Halepli Bahçe:** Şanlıurfa'da Balıklıgöl civarında ünlü bir bahçe. Bu Bahçede düzenlenen müzik meclislerndeki olaylar türkülere konu olmuştur.
Kapuyu çalan kimdir
Aç bakım gelen kimdir
Yaram derine düştü
Belki gelen hekimdir
Koy desinler desinler
O dilleri yesinler
Halepli bahçesinde
Nesimem oynar desinler
Feridem oynar desinler

Halepli Bahçede, 2007 yılında yapılan kazılarda, günümüzden 3000 yıl öncesine dayanan " Savaşçı Amazon Kraliçelerinin Mozaiğe Resmedilmiş Dünyadaki İlk Örnekleri" ne rastlanılmıştır.

hibe etmiş, bir katar deve vermiş ve kızı almış. Mamoş, Elazığ'da boş gezmemek için o beldenin zaptiyesine[207] müracaat eder ve zaptiyeye yazılır. Çok yakışıklıdır Mamoş. Bir gün bir kapının önünden geçerken *"Uy Emoşom Emoşum ben aşkından sarhoşum"* türküsünü söyleyerek geçer. Söyler ki, pencere açılır alkol almış bir koca bağırır *"Emoş bu sana mı söyler"* Birden kızar çiftenin iki gözümü birden patlatır. Mamoş sırtından vurulmuş, kanlar arasında yayılmıştır. İşte o zaman Mamoşun annesine tam bir hafta sonra haber verilir *"oğlun Mamoş öldü"* İş o zaman *"Pencereden bir taş geldi, ben zannettim Mamoş geldi* " diye ağlar, bayılır.. O zaman katır sırtında Elazig'a doğru gider ve *"Kül başıya"* diyen Urfadaki kadınlarda halen mevcut olan, folklormuza bir isim olan, nasıl yaslı bir günde başıya kül elene, kül başıya, kül toprak başıya gider. Mezarını bulur Mamoş'un, başına toprağı savurarak kendi ağzına geleni söyler ve bu beste olur.

Pencereden bir daş geldi

Ben zannettim Mamoş geldi

Uyan Mamoş uyan uyan

Miski amberlere dayan

Kadife yastığa dayan

Bu bizim dilimizle, dilceğimizle, hatta hatta milli oyunlarımıza, kadınların ve erkeklerin Dörtlü Oyunlarına[208] katılmıştır. Bunlar ağır aksak bir oyunumuzdur ve öz bizimdir. Bazı radyolarda duyuğumuz vakit tüylerimiz diken diken olur. Zira her evde yaşlı bir kadının, yaşlı bir erkeğin öyküsüdür, herkes birine söyler. Bunun bir hikayesi vardır, mevcuttur "uyan Mamoş" bizimdir. Hiç kimsenin değildir.

(Fonda Udla "Mamoş Türküsü" çalınır)

Sunucu İmam Bakır Ergin:

Değerli Misafirler şimdi açık oturum için huzurlarınıza Naci İpek ve Abdullah Balak'ı, Merhum Mustafa Dişli'nin oğlu Yusuf Sabri Dişli ve oturumu yönetmek üzere Osman Güzelgöz davet ediyorum.

Osman Güzelgöz

Sayın Valim, saygıdeğer misafirler, çok kıymetli Mustafa Dişli dostları, Şurkav dostları. Muhterem büyüğümüz Mustafa Dişli'yi anma gecesinde sizlerle birlikte olmaktan mutluyuz. Ayrıca Şurkav vasıtasıyla Urfa'ya emeği geçmiş bütün

---

[207] **Zaptiye:** Osmanlı Devleti'nde toplum güvenliğini sağlamakla görevli askerî polis kuruluşu, zaptiye memuru.

[208] **Dörtlü Oyun:** Şanlıurfa'da davul zurna eşliğinde, dört kişinin karşılıklı olarak oynadığı halkoyunudur. Bu oyunda giriş müziği olarak Mamoş Türkünün ezgileri çalınır. Bu oyuna "Dörtlü" veya "Değnek Oyunu" da denir.

ömrü boyunca Urfa Urfa diye soluklamış bir insanı, Şurkav vasıtasıyla anmanın da mutluluğunu yaşıyoruz. Bu anmalar, Urfa'ya emek verenleri hatırlamalar, Sayın Valimizin nezdinde Şurkav tarafından yapılmaya devam edecektir. Bunu umuyoruz bunu bekliyoruz. Bu beklenti ve ümitle, umutla oturumumuzu idare etmeye çalışacağım. İdare etmek lafı benim için biraz üsten bir laf, çünkü muhterem büyüklerimle berber burada sizlere daha güzel anekdotlar aktarmak üzere diyelim programımıza başlıyoruz. Mustafa Dişli çok önemli prototip aslında. Urfa'nın geçmişte var olan bütün problemlerini en güzel bir biçimde şiire yansıtan, müziğe yansıtan, hayatına yansıtan yetmediği zamanda da dışarıya yansıtan, Urfa adına, herkesin yakasını tutacak bir insan olduğu için biz Mustafa Dişli'yi seviyoruz. Kim ne derse desin Urfalıların lakap takma metoduyla kim ne lakap takarsa taksin, biz Mustafa Dişli'yi Urfa kadar sıcak, Urfa'nın problemleri kadar sıcak, Urfa'nın problemlerin halledilmesini bekleyen insanların umutları kadar sıcak buluyoruz. Bu bulgu ile beraber ben bu dörtlüyü başka bir misafirlerimizle beşlemek istiyorum. İstanbul'dan Mustafa Dişli için, Şurkav'ın davetlisi olarak teşrif eden sanatçı bir kardeşimizi takdim edeceğim, buraya davet edeceğim, sayın Mahmut Tuncer aramızda, Mahmut Tucerin de bizlere Mustafa Dişli ile ilgili anlatacakları şeyleri olduğu için bu anektod oturumuna onu da davet ediyorum.

Evet Sayın Naci İpekle başlamak istiyoruz. Sayın İpek, Mustafa Dişli'nin Dumanlı Dağlar kitabını yayınladınız isterseniz ondan başlayarak sizin anekdotlarınızı dinleyelim.

Naci İpek

Mustafa Dişli dost bir insandı, gönül dostuydu.. aynı anda duygualandır aynı anda güldüdürdü. Şimdi içimizde bulunasaydı hepizmizle ayrı ayrı alay eder matrak geçerdi... Dumanlı Dağlar kitabının birinci bakısı bitmişti. İkinci baskısını yaptıracaktı. Maddi durmu da iyi değildi. "Ulan"la birbirimizle konuşurduk. *"Ulan Naco bu kitabı bastıracaksın"* dedi. *"Getir şartları konuşak"* dedim *"Ne kadar katkıda bulunacaksın... benim bir şartım var, ben önsözünü yazacağım"* dedim. İş uzadı çekip gitti. İstanbul'a gitti. Falan bastıracak.. falan bastıracak.. Üç beş ay sonra geldi. *"Amca kızı kerir ise amcoğlunun boynuna kalır".* Dedim *"valla Mustafa şartlarım daha ağırlaştı baskı parasının da yarını verceksin"*. Birden kulaklarımı dişledi.. ben de o da heyecenlandı.. ama diyorum..... neyse ben yazı yazacağım kendine göstermeyeceğim.. aksi gibi matbaanın bazı işleri araya girdi. Bizimki on onbeş gün sürdü.. tabiri caizse sigara parası, eve götürecek ekmek parası yok... kitap basıldı geldi....Hiç olmazsa beni davet et dedim. Elini cebine attı ...bütün servetim bu dedi...

Çıkan kitaptan Rahmetli Alataş'a götürüp verdim. Dedim orada bir yazı yazdım *"Mustafa Dişli'nin her şeyinden şüphelenirim yalnız Urfa sevgisinden şüphelenmem."* Dedim. Siz ona sorun Naci ne demek istiyor, Dişli'nin her şeyinden şüphelenirim diyor. Arının deliğine çöp soktum....

Oturur konuşurlar, Alataş *"Naci'nin yazdığı yazıyı gördün mü"* der.. Dişli; *"gördüm der beni benden iyi yazmış"* der.. Alataş; *"senin neyinden şüphe ediyor*

sen bilmem ne misin..." bir iki arkadaş daha gelir onu Dişli'yi doldururlar.. üzerime göndeririler Hasta idi çahşaşa çahşaşa[209] geldi. *"Ulan Naco"* dedi *"bugün kuduz olmuşam gelip seni kapacağım"* dedi.. Ben de hemen yanından fırladım kaçtım...

Osman Güzelgöz

Hatırasından dolayı Çok teşekkür ediyoruz Naci İpek'e.

Sayın Hocam Abdullah Balak Bey aynı zamanda Mustafa Dişli'nin aile dostu da müzikle halkoyunları ile çok yakından ilişkileri olduğu için, merhum Dişli ile oldukça geniş bir hatıra yumağı var. Bunlardan birini bizler için anlatacak.

Abdullah Balak

Teşekkür ediyorum.. Ben hatıralara başlamadan önce Mustafa Dişli ile gece yapılmasından dolayı başta sayın valimiz Ziyaettin Akbulut beye, Vali yardımcısı Hasan Duruer beye, Osman Güzelgöz'e Abuzer Akbıyık'a teşekkür eder saygılarımı arz ederim. Bu geceye emeği geçenlere de tek tek teşekkür ederim.

Belki unuturum diye ben buraya not almışım. Urfa'yı gezerken hep Mustafa Dişli'yi düşünürdüm her Urfalı gibi. Fakat içimde bir sızı vardır. Keşke derdim şu parkın ismi Mustafa Dişli olsun, şu sokağın ismine Mustafa Dişli'nin adı verilsin diyordum. Burada yetkililer varken, Şanlıurfalılar varken bu noktaya basmak istedim arz ederim.

Ben Mustafa Dişli'yi 5-6 yaşlarında tanıdım. Şu Güzel Sanatlar Galerisi'nin olduğu yer bizim evimizdi. Önünde de İzgördü'nün yapmış olduğu blokta da çok büyük bir avlumuz vardı. Rahmetli ağabeylerim orada iki tane ağ kurmuşlardı. Bütün arkadaşları gelir veleybol oynarlardı. O zaman veleybol çok revaçtaydı. İşte ben de oturur seyrederdim.. Küçüktüm. Birgün baktım. İçinde bir genç vardı, saçları taralı, pırıl pırl giyinmiş, ayakabısı temiz öyle dikkatimi çekti. Kanım kaynadı. Babamın da elinden tutmuşum dedim *"Babo bu abeyi çok sevdim"*. Hemen çağırdı *"Mustafa gel gel Abdullah seni çok sevmiş"* dedi. Mustafa geldi beni bir kucaklayışı var, bir sarılışı var çok duygulandım daha da çok sevdim onu.

Dişli, askere gidiyor, gözleri nemli nemli geldi. Baş öğretmenin elini öptü baş öğretmenin de ona bir sarılışı var, o da beni çok duygulandırmıştı. Bu da Mustafa Dişli ağabeyimizin vefa borcu büyüğe saygı, öğretene saygısını gösteriyordu. Büyüdükten sonra ağabey ve arkadaş bağları içinde biri birimizi çok sevdik.

Mustafa Dişli'yi nasıl anlatayım, bakıyorsun terzi, yüzücü, hakem, folklorcu, müzisyen, ressam, şair kültürün bütün dallarında kendisini yetiştirmişti iyi bir hatipti. Eskiden at festivalleri olurdu burada. At Festivali yapıldı kendisi de geldi. Çok da güzel ressamdı. Yani yarım saat sürmedi şimdiki Vatan Sinaması'na birkaç tane at resmi çizidi. O kadar güzelleştirdi ki orayı. O zaman anladım ki Mustafa ağabeyimiz yalnız şair değil, çok da büyük ressamdı.

---

[209] **Çahşaşmak:** (Urfa ağzı) Sağa sola sallanmak

Mustafa Abi zamanında çok iyi bir liderdi. Gençliği aşılar, mili duyguları kamçılardı. Mesela her Ankara'ya geldiğinde bizi bir araya toplar, bütün öğrenciler tabi Urfa hasretiyle yanmıştır, kimsinin morali bozulmuştur, kiminin dersi kötüdür. Herkesimi başına toplardı. Çok da iyi çiğköfte yapardı. Çiğköfte yoğurur, bize şiirler okurdu. Lise hayatındaki *"Yedi Kekeme"* denilen bir meselesi var. Tabi ben onu anlatamam tiyatrocu olmak Mustafa Dişli olmak lazımdır. Bizi gülmekten kırar geçirirdi. Bir araya geldiğimizde, mesela bir akşam beraber olduk. Mal mülkten bahsedildi. Pek o bahsetmezdi. İşte falanın babasından bir köy kalmış, filanın dayısından iki bahçe kalmış, filanın kayınbabasından da üç değirmen kalmış, dedi tabi çok iyi espiri yaratıcıydı. Hemen orada bir şey yaptı dedi *"herkese bağ kaldı, hamam kaldı köy kaldı bana da dedi kayınbabam öldü yüzyirmi kıloluk bir kaynanam kaldı."* ve hemen bunu bir dörtlükle bağladı

Ağası var

Beği var ağası var

Herkese böyük böyük

Kazan verdi

Bizde de yağ tavası var.

Osman Güzelgöz

Teşekkür ediyorum hocam. Mustafa Dişli'nin duygu ve düşünceleri bu anekdotlarla daha güzel bir biçimde ortaya çıkıyor. Oğlu burada yanımızda, daha önceki bir anma gecesinde aynı duyguları yaşadığım için çok zor olduğunu biliyorum[210], bir oğulun böyle bir anma gecesinde babasını hatırlaması ve babasını anlatması çok zor. duygularına katılıyorum. Yusuf Sabri Dişli, bize Mustafa Dişli nasıl bir babaydı, babalığının özelliklerini anlatmaya çalışacak

Yusuf Sabri Dişli

Efendim, ben henüz mikrofonun yabancısıyım, ilk defa mikrofonla bir araya geldim ve geniş bir topluluğa hitap etmeye çalışacağım. Onun için heyecanımı bağışlayın. Önce sayın Valime dikkat ediyorum, bizim anıları yaşarcasına dinliyor. Hep tebessüm halinde dinliyor ve sayın Vali Muavinime, diğer zevata ve bu olayı hazırlayan, ŞURKAV'ın emeği geçen, ŞURKAV'ı uluslararası alanda festival haline dönüştüren kardeşlerimize minnet ve teşekkürlerimi arz ederim.

"Urfa anam, Urfa babam, Urfa canım, Urfa cananımdır benim". diyen bir babanın evladı olarak zaten bana bir şey kalmıyor. Hepsi Urfa'nın oldu. Daha önce

---

[210] **Osman Güzelgöz :** Sağlık Bakanı Basın Danışmanı olan Osman Güzelgöz, Urfalı Meşhur gazelhan kaynak kişi Tenekeci Mahmut Güzelgöz'ün oğludur. ŞURKAV vakfı Tenekeci Mahmut Güzelgöz'ü anma gecesi de düzenlemişti.

de anlatıldı, ekmek teknesini satan bir insan, Ankara'ya giden bir insan tabi ki ailesini ihmal etmek zorunda idi, zaman zaman Urfa sevdası yüzünden bizim aile yapımızı ihmal ediyordu. Ama gözümüzü de hiç dışarıda bırakmamak için elinden gelen her şeyi yapardı. Şimdi 23 Nisan geldi. Ben ilkokul ikinci sınıftayım, herkes kıyafet yapıyor. O zaman kıyafetler serbestti herkes istediği kıyafeti giderdi. 23 Nisan geliyor, 22 Nisan olmuş saat 16'sıralar hala babam bana bir şey yapmamıştı. Ben somurtuyorum tabi. Bir baktım ki gitmiş üç tekerlekli bir bisiklet kiralamış, kiralık bisikletler vardı o zaman. Bir tahta aldı tekerleğin ön tarafına tahtayı çaktı. Ondan sonra terzi malzemeleriyle tahtanın etrafını doldurdu. Baktım ki bisiklet, ortaya bir at olarak ortaya çıktı. Bana da bir süvari elbisesi yaptı. Sabah bayrama gittim, bütün odak noktası bendim. 23 Nisan'da bisiklet üzerinde gidiyorum. Bir yıl sonra yine tabi benim 23 Nisan'da beklentim var, Babam ne yapacak. Birincisinde sürpriz yaptı ya bekliyorum artık 90. dakika olsa da babam bir şeyler yapacak. Yine gitti üç tekerlekli bisiklet getirdi. Ben dedim *"Eyvah yine suvari olacağım"* dedim. Bu defa baktım ki ortaya bir gemi çıkardı, bana da bir bahriyeli elbisesi yaptı. Kendisi terzi olduğu için hemen dikerdi ama akşama kadar da mesai yapıyordu. Geminin üzerine da Bandırma yazdı. Demek ki biz de Urfa'dan Samsun'a çıktık arada.

Aslında bütün bu yaratıcılığın arkasında yatan bir incelik vardı, ben oraya gelmek istiyorum. Yani benim o dönemde de ayağım aksardı. Psikolojik bir etki yaratmasın diye bende o aksaklığı gidermek için o bisikleti yarattı. O bir, bir-buçuk saat içinde onu yapabildi. Öylesine evladını yakından seven bir insandı. Ama bunun yanında ehmalkarlığına tekrar döneceğim ben. Yıl 1959, günlerden 11 Nisan, kendisi ailesini tek çocuğu, benim ağabeyim olan Şahin de ailesinin tek çocuğu, o da çok nazlı. Şahin ateşler içinde yanıyor ama 11 Nisan. Mustafa Dişli 11 Nisan'ı kaçırır mı. Babam, anneme para veriyor *"Çocuğu doktora götür, ben sonra gelirim"* diyor. Tabi o zaman doktorlar pratisyen hemen soğuk alğınlığı diyor. Demek ki birinci derecede menenjit hastalığı. 11 Nisan dönüşünde, babam Şahin'i kaybetmiş olarak buluyor. Ben şunu söylemek istiyorum yani 11 Nisan'ı hiçbir şekilde kaçırmıyor. Şair olup da oğlunu kaybeder şiir yazmaz mı?

Oğlum

Sen toprak için yaratılmış

Sen ölüm için

Ama ya ben

Ben nasıl dayanırım gidişine can verişine

O yalvaran göz o ceylan gözler

Hele baba deyişine son gidişine

Taşıyamadım kucağımda

Sanki gözüm seninki gibi kapandı

Sanki dudağım seninki ile yandı

Tir tir titredi dizim

Bitmeyen sızım

Kalbimdeki sancım

En şiddetli acım

Dünya zindan, içinde ağıt figan

Senin son dönmemek üzer toprağa verişime

Yardım ve iyiliksever kişiliğinden de bahsetmek istiyorum babamın. Benim babam eve geldiği saatlerde, kapının önünde benim yaşıtım olan arkadaşlarım hemen gelirlerdi. Çünkü Mustafa Dişli eve geldiği zaman yalnız evine değil mahalledeki çocuklara da karınca kararınca bir şeyler getirirdi. Tabi bu annemlere sorun olurdu. Çünkü bunun bir yerde maddi dayanağı da olurdu. Yalnız içimde bir ukdedir, ben babamın Urfa sevdasını 1980'li yıllardan sonra paylaşabildim. Babamı ben iki defa kaybettim Bir Urfa sevdasıyla birlikte kaybettim Çünkü yeterince döküman alamadım. Benim buradan yazan-çizen ağabeylerimin yakınlarına bir mesajım olacak. Lütfen yazılan çizilen şeyleri atmayın, fare yedi, bilmem ne oldu diye yakmayın bunları. Benim babamın bir sandık dolusu dokümanları yandı. Bir kısmı tahrip olmuştu kendisi hayataiken. Son olarak şunu söyleyebilirim. Eğer Mustafa Dişli hayatta varsa, Mustafa Dişli gibiler hayatta varsa, sağ iken sahip çıkılsın. Mustafa Dişli'nin hataları çok olabilir, hatta işlerini de bilmeyebilirler, fakirde düşebilirler, fakat önemli olan Mustafa Dişli'lere sağ iken sahip çıkmak. Allah şükür bir ŞURKAV'ımız var sahip çıkıyor. Teşekkürler efendim.

Mustafa Dişli 23 Nisan Töreninde oğlu Yusuf Sabri Dişli'ye kiralık üç tekerlekli bisiklet üzerine hazırladığı at-1968

Osman Güzelgöz

Biz de bu içten duygulu konuşması için Sabri beye, Sabri Dişli kardeşime teşekkür ediyoruz Mustafa Dişli halk adamı, Mustafa Dişli Urfa sevdalısı, Mustafa Dişli Urfa milliyetçisi, kronik iflah olmaz Urfa milliyetçisi, biz öyle tanıdık son dönemlerine yetiştik fakat bize anlatılanlarda o aynı o şekilde. Ama Mustafa Dişli Urfalı olurda müzisyen olmaz mı? Hele halk müziğine gönül vermez mi? Türkülerle hoyratlarla büyümez mi, çocuklarını büyütmez mi, artı Urfalılığının yardımseverliğinin örneklerini takdim etmez mi. Urfa'dan sanatçı olabilecek insanlara etti. Son dönemlerinde özellikle Mahmut Tuncer'le çok günleri geçti. Beraber zannedersem İzmir'de fuarda Mahmut bey çalışırken onun yanından ayrılmadı, İbrahim Tatlıses'le de birlikte olmuştu. Ama burada teşrif eden Mahmut Tuncer olduğu için. Ayrıca İbrahim Beye de teşekkür ediyoruz kendi adına teşrif eden bir misafiri var. Temsilcisi var. Onunla da biraz sonra konuşmaya çalışacağız, solondaysa gözlerim arıyor. İnşallah buluruz konuşuruz. O da en azından kendi temsilcisini göndermiş. Bu da Mustafa Dişli'nin ne kadar sevildiğinin en güzel örnekleri. Mahmut Tuncer de bize Mustafa Dişli ile sanat yaşamındaki anılarından bahsedecek.

Mahmut Tuncer

Efendim, öncelikle bizi buraya davet eden değerli ŞURKAV ve bu geceye emeği geçen değerli valimize ve bütün mülki amirlerimize sonsuz sevgilerimizi sunuyoruz. 1979'un Mart ayında, o zaman biraz kibarlıktan dışarı çıkah. O zaman

top oynuyoruz Urfaspor genç takımında, bir Kale Bant Stüdyosu var.[211] Urfa Lisesi'nin tam karşısında, işte bi gece bant doldurmağa gittiler, ben de sanatçı-manatçı değilem. dinlemeğa getmişem. Sanatçının sesi kısıldı, dedim ha ben söylüyim. Ben söledim. Hinçe-mintçe ne olduğunu da bilmiyoruz işte bir bant doldurduk. Onun arkasına rahmetli Mustafa Dişli sanatçı toplamış, o gönül verenlerin, 11 Nisan gecesine çıkarmak için, biz de geldik karşısında oturuyoruz. İşte o kasetçi arkadaş (Vehbi Öncel) dedi ki, "*Mustafa Abe bunu da çıkarak*" çünkü dükkana yakındık rahmetlinin de dükkanı Lisenin karşısında idi. Valla çıktık. 11 Nisan gecesinde bizi çıkardı. Ondan sonra, Urfa Belediyesi folklor ekibi Ankara'ya televizyon çekimine gidiyor. Dedi "*gel seni de götüreceğim la*" elimizden tuttu gettik. Orda 5 parça söylettiler bize. Bin lira da para vermişlerdi o zaman. O zamanın parasından eyyi para. Döndük geldik. ondan sonra beni oraya davet ettiler. Ve biz rahmetli Mustafa Dişli ile berber gittik Ankara'ya. Yaklaşık son 5 yılda yani 80'le 85 yılları arasında yaklaşık bir senemiz beraber geçti diyebilirim. Yani fuarlar, gazino çalışmaları, plak çalışmaları, film çalışmaları hep içi içeydi. Tabi bende olan anılarından iki üç tane anlatayım, hareketlenme açısından.

Şimdi rahmetli hakikaten Urfa'yı çok severdi. Musa Eroğlu şimdi burada çalışıyor, Kültür Bakanlığı'nda birde İhsan Öztürk vardı, bunların ikisi de koyu folklorcu işte "*Pencerden bir daş geldi ben zannettim Mamoş geldi.*" Hikayesi, dediler bu Elazığ türküsüdür. Konuşma kabiliyeti de çok güzeldi. Dedi "*Hayır efendim bu Urfa Türküsüdür*" işte bunu anlattı. O sırada Mardin türküsü çıkmış "*Yola çıkmış Mardin'e*", artık Mustafa Dişli'nin karşısında mağlubiyet meydana gelince, dediler "*şimdi baba sen dersin ki Yola Çıktım Mardin'e de Urfa türküsüdür*", Dişli, dedi "*Evet o da Urfa Türküsüdür*" dedi, türkün esası;

"Yola çıktım Suruc'a[212],
Gülleri burca burca
Sen ne söylersen kabülüm
Şimdi atıyam hurca"[213]

"*Bu türkü de Urfanındır kardaşım*" dedi. Yani Urfa'yı çok severdi hakiketen.

İzmir Fuarı'nda çalışırken. Mehmet Güçlü abimiz, sanatçıydı bir zamanlar, lokantası vardı oraya gettik. Urfa lakabıyla isotu aldı, ekşiliyi[214] aldı, bele barmaklarını da (ağzına) dayadı dedi "*Ağe ula tam Urfa kohi*", Güçlü "*yav ne Urfası bunu ben burada Tepecikten*[215] aldım" dedi.

Bir anısı daha var bende. O zaman "*Uyandım sabah ile*" yeni çıkmış. Beni de İzmir Fuarına götürmüşler. Gençlik tabi, sanatçılık ve yaşımızın gençliği dolayısıyle tam konsantre olamıyoruz. Önce onu çıkarırdım, o şiir okurdu. Fakat

---

[211]Urfa'da mahalli sanatçıların seslerini kaydeden ve kasetlerini satan bant stüdyoları vardır. İbrahim Tatlıses, Mahmut Tuncer, Zekeriya Ünlü, Seyfettin Sucu, Kadir Sema gibi birçok Urfalı ses sanatçısı müzik piyasasına bu bant stüdyolarında kaydedilen sesleri ile çıkmışladır. Kale Bant Stüdyosu, Galeri Müzik, Özdemir Bant, Emektar Bant, Urfa Bant, Yalçınlı Bant, Sinem Kasetçilik, Ergin Bant, Klay Bant bunlardan birkaçıdır.

[212] **Suruç:** Şanlıurfa'nın bir ilçesi

[213] **Hurç:** içerisine eşya konulmak üzere elle örülmüş bir çeşit torba

[214] **Ekşili:** Urfa'da yapılan bir çeşit turşu

[215] **Tepecik;** İzmir'in bir semti

her çıktığında en son şiirimi, en son şiirimi okuyorum diye şiir okurdu. Aradan üç sene geçti, gene çıkardık, misafir olarak gelmişti o zaman, dedi ki size en son şiirimi okuyacağım dedi. *"Zamanında ağarmadın, beni yalancı çıkardın hergün kalbime saplandın, artık sana kızacağım seni tek tek yolacağım"* diye bir şiir vardı. Onu söyledi. Üç yıl üst üste bende çalışan bir zurnacı da vardı. *Dediki "yav baba hep deyisen ki son şiirim son şiirim sen bundan başka son şiir çıkaramadın mı?"* dedi. Demek Mustafa Abi bunu kafasına yazmış. Biz fuardan sonra da bir ekstra işine gittik. Bir Urfalının düğününe gittik. Neyse çaldı maldı. Mustafa abe geldi biye dedi *ki "bu zurnacı artık çalmağı mı unutmuş, eyyi çalami biye mi ele gelmiş"* yani oradan oraya kaynaklanan şey.

Ankara'dan Urfa'ya gelirken. Ankara'da kendisine baba baba diye hitap ederlerdi. Tam bele Bireciğe yaklaştığımızda dedi *"Ahh.. Ahh..."*dedi *"ben bu Urfa'yı sevdiğim kadar heç bir yeri sevmedim"*. Dedi *"Bak, Ankara'da Baba.. Baba.. Yaklaşıyıh Mustafa Abe Mustafa abe, Mustafa, Mustafa Mıço, Mıço, Urfa'ya geliyem Savıh Mıço oluyam çıhıyam"* dedi ben dedi *"bu Urfayı nasıl ediyim"* Fakat şimdi bu ŞURKAV'a çok teşekkür ediyorum, Savıh Mıçoluktan bizim Mustafa Dişlimizi çıkarmışlar, bu işin gelenek ve görenek olarak her sene uygulanacağını tertip edileceğini de umuyorum ve sevgilerimi iletiyorum.

Mahmut Tuncer, Mustafa Dişli ile birlikte-1985

Osman Güzelgöz

Mahmut Beye çok teşekkür ediyorum, Mustafa Dişli'yi başka bir boyutu ile de önümüze getirdi. takdim etti sanatçı kişiliğinin yanı sıra sanatçıya nasıl yardımcı olduğunu da nasıl birlikte olduğunu da güzel bir biçimde ifade etti.

Mahmut Tuncer

Pardon, başkan, ben hazır gelmedim ya.. Bir de efendim bizim Mustafa Dişli'mizi burada kimse unuttu, hiç okumadılar. 1996 senesinde Harran ve Fırat'la ilgili şiiri vardır. Mesela çoğu çıkar der ki Harran Fırat bu bizim bizim projemiz, benim tahminime göre Mustafa Dişli'nin projesidir.

Osman Güzelgöz

Mustafa Dişli'nin gerçekten bitip tükenmeyen Fırat'ın Harran'a ulaştırılması özlemi var. Bunu 60'lı yılarda 69'da 70'de yazdığı şiirlerde, çok daha önce 48'li yıllarda yazdığı şiirlerinde dile getirmiş. Arkadaşlarımız kısım kısım onun şiirlerin belki okuyacaklar bizden sonra.

Mustafa Dişli'nin esprili hayatı mizaha olan yatkınlığı "Dumanlı Dağlar" şiir kitabının birinci baskınına yansımış. Bugün buraya çıkacağım için daha dikkatli bir biçimde inceledim. Şiirlerinden öte, şiirlerinin arkasına kitabı bastırmak üzere temin edebildiği reklamlarına mizah yansımış, yani Mustafa Dişli'nin hayatının tamamına yansımış. Çok ilginç bir arkadaşın uyarısıyla fark ettim kitabın son sayfasında Ankara Gazozu iç diye bir reklam var. Yazıyor *"iştahı açar hacmi kolaylaştırır"* , *"hazmi kolaylaştırır"* diye yazılacağına *"hacmi kolaylaştırır"* diye çıkmış, yani mizah Mustafa Dişli'nin kitabının reklamına bile yansımış. Öz Urfalılar kebap evi diye bir reklam var. O da ilginç, *"Ankara'daki bir kebap evi. Güneyin kebap evi, lahmacun, çiğköfte, Ezo gelin çorbası, zalım avcı pilavı, sanki Urfa'da pişmiş."* Bu metinler Mustafa Dişli'nin reklam metinleri, kendisi yazmış Mehmet Dalgalı'nın Ankara Lokantası için yazmış bunları. Görgün Kundura Mağazası vardı. Urfalılar çok iyi bilir eskiden. Onun reklamı da var burada. *"Güzel giyinenlerin mağazası, dost başa düşman ayağa bakar fakat herkes görgün kunduralarına bakar."* Bu da böyle bir reklam. Bir de bir banka reklamı koymuş bu da çok ilginç. *"Esnafın Sanatkarın bankası, Halk Bankası ile ilgili bütün mevduatını oraya yatır, halk bankası, hak bankası, tank bankası"*, ya tashih hatası veya bilerek yazılmış. Evet yani Mustafa Dişli'nin kitabının sonunda da hani filmi izlersiniz araya reklam girer reklamına bile hayatı yansımış. Çok kısa bir tur daha yapmak istiyorum. Ben bu oturumla ilgili. Çünkü salonda oturanlardan bazı misafirlerimizin de hatıraların dinlemek istiyoruz. Aralarında dolaşarak yapacağız bu işi belki. Onun için bu kısa turda Naci beyle başlayarak bir anekdot daha aktarmalarını istirham ediyorum.

Naci İpek:

Efendim ben bir değil iki olay anlatacağım, ikisi de ibretamizdir. Gerçi bende Mustafa Dişli'nin yüzlerce hatırası, anısı var. Fakat biri hamiyyetperverliğinin ötekisi de Urfa'ya hizmetin bir belgesidir. Ben bunun ikisine de şahit olmuşumdur. Ve ismini şimdi zikredeceğim benden büyük ağabeylerim de o işin içindeydiler.

Herhalde sene 1962 falan. Urfa'da kronik derecede bir elektrik sıkıntısı var. Elektrik fabrikası haftanın iki günü çalışır. Veya üç beş saat çalışır üç beş saat çalışır 7-8 gün çalışmaz. Böyle. Bir iki saat elektrik yandı mı biz bayram ederiz. O sırada bir heyet teşekkül ettirildi Urfa'da, Vilayetten sayın zamanın valisi, belediye başkanı, Ticaret Odası Başkanı Hacı Hasan Demirkol bey, Memduh Vecdi Timur, Adil Hacıbanoğlu, barodan filan on-onbeş kişilik bir heyet. Ben de basın temsilcisi olarak heyete katıldım. Hareket etmek üzereyiz Mustafa koşa koşa geldi boş olan arabadan içeri atladı beni almadan gidemezsiniz dedi. Arabaya bindi. Araba hareket etti. Biz Ankara'ya gittik. Urfa'nın o zaman elektrik sorunu var, su meselesi var, yani bir damla su bulamazdık, artı ilk öğretmen okulu problemi vardı o da kronikleşmiş bir vakaydı, bunlar görüşülecekti.. Daha başka Urfa'nın meseleleri de vardı. Gidildi oradaki milletvekilleriyle temas kuruldu. Zamanın başbakanı koalisyon hükümeti başkanı Sayın İsmet Paşa'dan randevu alındı. İşte oraya gittik Paşa bizi kabul etti. İçeri, girdik sayın rahmetli İnönü bizi ayakta karşıladı.. Urfa heyeti gelmiş falan, tanıyabildikleriyle ilgilendi, konuşuldu meseleler anlatıldı bilmem nasıl oldu, bir ara *"Mustafa Dişli nasılsın eskisi gibi Dişli misin sağlam mısın?". "Paşam"* dedi, *"eskisi gibiyim amma dedi bizim bu elektrik işini hallet dişlerimi çek cebime koy"* galiba mendilini de çıkardı *"Mendilin içersine koy ben Urfa'ya hemşehirlerime bunu götüreceğim. Yoksa ben buradan gitmem"* dedi. Paşa bu söz karşısında -emin olun hala o sahne gözlerimin önündedir- böyle durakladı. Hemen özel kalemden birini çağırdı, hemen dedi Almanya'daki fabrikaya talimat verilsin Türkiye Cumhuriyeti başbakanın emri -Allah için ben şahitim- sipariş verilmiş olan iki tane dizel motor Urfa'ya filan tarihe kadar çıkarılmazsa siparişimiz iptali diye.

Osman Güzelgöz

Ondan sonra Urfa'ya beygirle çalışan elektrik motorları gelmişti.

Naci İpek

Şimdi burada ayrı bir mesele Adana ve Antakya bu motorların peşindeydi. Yani Urfa için sipariş verilmişti. Urfa'dan gitme ihtimali vardı ya Adana'ya, ya da Antakya'ya gitme ihtimali vardı. Mustafa Dişli rahmetlinin bu sözü üzerine hem çabuk geldi hem de iki dizel motor Urfa'ya geldi. Biri bu. İkincisi. Bu ondan daha evvel bir gün Sarayönü'nden[216] geçiyorum. Beni çağırdı. Baktım yanında çok yaşlı bir kadın. Aşağı bir sergi sermiş bir mendil falan, biz peştimal, marhama deriz. Onun gibi bir şey. Sarayönü'nde bakkallar vardır orada. Dedi buraya bir iki kilo

---

[216] **Sarayönü:** Şanlıurfa'da eskiden saray bulunan cadde

patlıcan, domates bir şeyler al koy dedi. Neyse Mustafa'nın emri baş üstüne, biraz bir şeyler aldım. Giden geleni çağırdı. Sonradan anladım ki o fakir Mustafa'dan bir şeyler istemiş, Mustafa da ona acımış herhalde tanıyor, kimsesiz olduğunu biliyor, giden gelen dostlarını çağırdı. Neticede 15-20 kilo patatesi, patlıcanı, şuyu buyu, şekeri, pirinci topladı. Ondan sonra iyi hatırlarım o zaman –afedersiniz -merkepli hamallar vardı, bir de merkeple hamal tuttu, hamal parasını da kendisi verdi. O kadını da gönderdi. İşte Mustafa Dişli hem böyle hamiyetperver, hem de böyle memleket severdi.

Soldan sağa; Ses Sanatçısı Seyfettin Sucu, Şair Mustafa Dişli ve Bestekâr Abdullah Balak

Osman Güzelgöz

Çok teşekkür ediyorum Naci İpek'e. Abdullah Balak hocam da son olarak anekdotlardan birini daha aktaracak.

Abdullah Balak

Mustafa Dişli ağabeyimiz her Urfalının gönlünde taht kurmuştur ve gönlünde yaşayacaktır. Mustafa Ağabeyim çok yönlü dedim. Her tarafıyla kültür hizmetlerine kendi kendini vermiş özverili bir ağabeyimizdi. Ankara'ya gider İstanbul'a gider Urfa ekiplerinin başında gider. Urfa ekipleri çıktığı zaman, kendisi takdim ettiği zaman Urfa ekipleri başka oynar, okuyucu başka seslerdir. Ben bunları kendi ağızlarından duydum. Diyorlardı ki; Mustafa Dişli bizi takdim ettiği zaman başka çalıyor, başka oynuyoruz. Duyguluydu ve duygusunu da karşı tarafa yansıtırdı. Çok merhametliydi. Çok zengin bir ailenin çocuğuydu. Sonra tabi, "Bir kararda kalan Allah.", Urfalıların bir sözü var "Bir zengin fakir düşerse, kırk yıl

zenginlik kokar." derler. Mustafa Dişli de öyle bir ağabeyimizdi. Cebinde parası olmadığı zaman yine çok cömertti. Parası olduğu gün Urfaspor'a (Çay bahçesi) otururuz ilk önce gider –affedersiniz-kimsesiz kedilere köpeklere et alır onların karnını doyurur. Çıkarır, ha bu beş lira akşam beni götürecek araba parası der, şu kadar da eve çocuklara pasta alacağım derdi. Hepsini ayırırdı. Parasını bitirmeden de rahat edemezdi. Bir gün İstanbul'dan gazeteci yazar Zeynep Oral isminde hanımefendi gelmişti. Beni salıklamışlardı. Konuştuk. Ben baktım onun istediği şiirler benim şiirlerim uygun değil. Dedim Zeynep hanım senin aradığın şiirleri taşıyan çok iyi bir ağabeyimiz var. Epeyce anlattım hayret etti. Dedi böyle adam burada var mı? Urfa'da mı yaşıyor? Dedim, Urfa'da yaşıyor. Neyse gittim kendisini buldum. Turban Oteli'ne gittik. Üç tane de misafiri vardı. Tanıştırdım. Giderken de ben onun bam telini çok iyi bilirdim. Bam teline bastım, bastım bastım oturduk, bu başladı bir şiir okumaya. Zeynep hanımın baktım gözlerinden yaşlar döküldü. Misafirlerin de gözlerinden yaşlar döküldü. Hepimiz ağlamaya başladık, baktım kendinin de gözlerinden yaşlar döküldü, tam konsantre olduk. Aynı anda bir espri yaptı bu defa gülüyorduk. Zeynep hanım dedi ki "hayret böyle insan da varmış ben hayatımda böyle bir insana rastlamadım" ben sözlerimi-herhalde son söz değil mi-ben yine Mustafa Dişli'yi hatırladım o bakışlarını, o aslan yürüyüşünü, bir dörtlük döküldü müsaadenizle onu burada okuyayım

Aslan yürüyüşlü,
Şahin Bakışlı
Gerçek Urfa sevdalısı
Mustafa Dişli

Saygılarımla.

Osman Güzelgöz

Çok teşekkür ederim sayın hocama. Şimdi ben sayın Dişli'yi tekrar heyecanıyla birlikte mikrofona çağırıyorum. Babalığını anlattı daha çok, başka daha sonra aklına gelen bir şey varsa veya son olarak tekrar duygularını alayım.

Yusuf Sabri Dişli

Şimdi herşeyden önce ben, Mahmut Tuncer kardeşime teşekkür etmeyi unuttum, ona çok teşekkür ederim. Mahmut Tuncer'e telefon ettiğim zaman geleceğim dedi. Şimdi bir sanatçının programını bozmak doğru değil, programını bozma dedim. Hiç imkanı yok, geleceğim dedi. Ondan teşekkür etmeyi unuttum onun için özür diliyorum. Babamın en çok kızdığı şey de Urfa türküsünün radyoda Antep veya civar il olarak anons edilmesiydi. İşte zaman zaman Antep türküsü diye bir şey anons edilirdi. "Makaram sarı bağlar." O başlardı buradan Antebe kadar bir gezinti yapardı. Dedi bir gün bir Antepliyi yakaladım -bunu bantında da okumuş-dedi söyle bakayım "Makaram sarı bağlar kız söyler gelin ağlar", kendi ağzından dedi söyle "Mekerem serı beğler, kız söyler egeler" dedi bu böyle değil bak bu Urfa türküsüdür " ağlar... bağlar."

Osman Güzelgöz

Çok teşekkür ederim.

Abdullah Balak

Sayın Osman Güzelgöz demin bir noktayı unutmuştum, tahmin ediyorum oturanların da çoğu bu konuyu değinmemi istiyor müsaadenizle, Mustafa Dişli sevgi izi de bırakmıştı. Bu iz Atilla Rızvanoğlu'nu ta İstanbul'dan buraya getirdi, Mahmut Duygun'u Amiğoyu buraya getirdi, Mahmut Tuncer'i buraya getirdi derken bir de onun bir öyküsü var helva meselesi. Ben rica ediyorum bu helvayı da bir mırıldansın öyküsüyle müziğiyle beraber. Gelmişken Herkesin arzusu bu. Lütfen.

Osman Güzelgöz

Evet Mahmut bey, Abdullah hocamızı kıramaz zaten, hocam da kırmayacağını bildiği için. Lafı hocalığına ve ustadlığına uygun şekilde bağlamak istiyor. Herhalde kırmayacağız

Mahmut Tuncer

Ne demek olsun, Hocam siz anlatın, meseleyi.

Abdullah Balak

Evet, sayın Mustafa Dişli ağabeyimiz, gece bir bakıyor ki yakınımız (Bakkal) hala müşteri bekliyor. Hemen bir yerden telefon açıyor. "Hacı amca ne ediyorsun, ne bekliyorsun", "Valla ağa işte müşteri bekliyih", "eyyi valla ben de dedim acep açıhmısan değilmisen" , "Uni var mı?", "Var ağe", "Yaği var mı?", "Var", "Şekeri var mı?", "Var" "daha ne durisan helva yapsana" der. Tabi bu espiri oldu Urfa'ya yayıldı. Bu Mahmut Tuncer de iletildi. Mahmut Tuncer bunu çok güzel bir beste yaptı. Çocukların dilinde sokaklarda. Biz de bunu arzu ediyoruz, rica ediyoruz istirham ediyoruz.

Mahmut Tuncer

Şimdi "Var Var"ları kim söyleyecek.

Abdullah Balak

Ben söylerim.

Osman Güzelgöz

Bu kadar Mustafa Dişli seveni var. Herhalde sizi yalnız bırakmazlar, siz onlara bakarak söylerseniz. Zaten Urfa'da şimdi her şey var, "Helvada var, yağ da var unda var yapacak olan da var."

Mahmut Tuncer

Bakkal Amca... Bakkal amca ..

Ne var, ne var..

Yağı var mı?

Var var...

Uni var mı?

Var var...

Şekeri var mı?

Var var...

Ne duruyorsun.

Ne yapayım.

Helva yapsana,

Helva yapsana,

Helva yapsana,

Vay vay helva yapsana.

Osman Güzelgöz

Teşekkür ediyorum. Biraz önce Mahmut bey, Mustafa Dişli'nin "Fırat" sevdasından bahsetti. Kitabını karıştırdığım sayfasında önümde birkaç mısrası var.

Senin geldiğin gün Urfa' ya

Yeşil sahalarında fakir fukaraya

Düğün olacak.

Al yeşil giyinecek gelinler, kızlar,

Bağıracak Urfalı zılgıt çalacak

Dikenlerin, fabrikada kağıt olacak.

Pamukların çadır olacak değil

Pamukların üstünde hoplayan yavrularına

Allı pullu elbise olacak.

Yükselecek sıra sıra bacalar

Fabrikar bol olacak.

Sen geldiğin gün

Urfa' da düğün olacak.

Tarih olan Harran uyanacak

Artık Nemrut ateşini yakmayacak,

İbrahim'i ateşe atmayacak.

Bütün yangınları söndüreceksin, Fırat

Biz seni Eyyüb' ün sabrı ile bekliyoruz.

Biz diyoruz ki, Harran seninle

Sarmaş dolaş olacak,

Ve... işte senin düğünün Fırat,

Böyle olacak...

Evet, birkaç konuk var aramızda oturuyor. Ben konukların yanına gitmek istiyorum. Onların da anlatacak bazı şeyleri var, daha sonra tekrar birlikte olacağız. Reis vekilimiz burada, Sayın Naci Kayışlıgil, Mustafa Dişli ile çok hatıraları var bir tanesini bize anlatmasını istirham ediyoruz.

Naci Kayışlıgil

Efendim, 1977 yılında benim çocuğun sünnet düğününde, düğün telaşından kendisini davet etmeyi unutmuşum. Fakat kirvemiz o günkü devlet bakanı Mustafa Kılıç'la beraber kendisi de geldiğinde ben mahçup oldum. Yüzüne baktım, Dedi "ben sana kızmışım". Sahneye çıktı, geceye bir güzel hava verdikten sonra, en son sözü hiç unutmam "Keyış[217], keyış olur mu bu iş" dedi.

Osman Güzelgöz

Çok teşekkür ediyorum. Mahmut Duygun'u hepiniz tanıyorsunuz ben böyle ön tarafa davet ediyorum, herkesin görmesi için. Onun da hatırası çok. Hoş geldiniz. Spor salonundaki en son buluşmanızı hatırlıyorum. Millet, Mustafa Dişli'den

---

[217] **Keyış:** (Urfa ağzı) Kayış

"Aney"i istiyorodu "Aney" mi "Mamey" mi biri birine karışmıştı. Onunla ilgili anılarınızı anlatır mısınız.

Mahmut Duygun

Sayın Valim, basının mümtaz kişileri, değerli misafirler, değerli hemşehirlerim, değerli hanımefendiler. Deminden beri göz yaşlarımı zor tuttum. Esprileri bazen bizi güldürdü ama bazen de uzak yerlere götürdü. Çok varlıklı bir aileden gelen, çok ızdırap çeken ve aç ölen bir insanın muhasebesini yapıyoruz, aç ölen.. Bu neydi, gururdu, kibirdi. Kibirlik neydi. Onun kibiri. Urfa'yı sevmek, Urfalı olmak, Urfa'yı en iyi şekilde temsil etmek adına. Kimseyi beğenmezdi.. Neden beğenmezdi derdi ki; eğer Büyük Millet Meclisi'nde yemin merasimi yapılacaksa ancak Urfalı ben olmalıyım. Ve bu zat bir gün Urfasporun kuruluşu için büyük çaba gösterdi. O zamanın Uyanışspor, Beşiktaş ve Akanspor diye üç takımın birleşmesinden Urfasporu meydana geldi. Takımın bir yeri yok, takımın bir başkanlık binası yok, yöneticisi yok, kendisi de genel sekereter. Zamanın belediye başkanı kurucu başkan, her takımdan birer yönetici girmiş Ali Zeher... Akanspor'dan Müslim Köylü, İbrahim Tekok o var Urfasporu kurdular..Urfaspor kağıt üzerinde sayın Valim. daha bir şey yok, Yönetim Kurulu toplanacak, nerde toplanacak ...Mustafa Dişli'nin elinde defter gidi, nere.."dükene beko, dı kalıp sabun"[218]. Divan Lokanta adında bir lokanta vardı orata gittik. Belediye Başkanımız Mustafa Kılıç orada yemek yiyor. Gittik bekledik. Bizi çağırsın ki Yönetim Kurulu orda karar alalım. Neyse, Mustafa Dişli diyor ki; cemiyetler masası şunları istiyor bunları yapacağız, Mustafa Kılıç diyor ki. Filanla konuştum Çarşamba günü Urfa'ya gelecek. Siyaset konuşuyor. Yine o bir şeyler anlatıyor. Başkan diyor ki ; Efendim Ankara heyeti bilmem ne zaman gidecek. Baktım ki şafak attı. Dişli bele etti "Yav" dedi "Reis beğ bey biz burada gülle mi oynuyih". "Gülle" dediğimiz şey Urfalıların misket oyunu. Urfaspor meydana geldi. Çok büyük çabalar gösterdi. Ve muhalefetiyle bir sporumuz vardı. Şimdi rahat Urfaspor var, ama o zaman neydi. O zaman Urfaspor Yönetim kuruluna girmeyenler muhalefet yapardı. Sanki siyasi teşekküdür. Ne oldu. Efendim, kendisinin lakap taktığı kişiler de vardı. Onlardan bir de bendim. Mesela Yönetim kuruluna girmemiş İbrahim Tekok, "Bıyığo" lağabıyla meşhur Tezi hacı İbrahim Tekok hicaza gitti saygı duyarım. Müslüm Köylü "Dudağo", Ali Zehir rahmetlik olmuş o da "Gegiro". Yine rahmetle anıyorum Remzi Ulusoy Şekerci Remzi derler o da "Cevizo", haliyle ben de "Amigo". Her sabah Mustafa Dişli'nin Asfalt Yol'daki dükkanı vardı. Oraya giderdik. Havuz vardı. Eski valilerimizden Kadri Eroğan yaptırmıştı. Oraya gider havuzun kenarında otururduk. Çay söylerdi. Çok bonkerdi. Çaycı getirir tebeşirle çizgi atardı. Para yok. Şimdi nerden bulmuşsa 12 tane kaz bulmuş getirmiş havuza bırakmış. Dediki bak "Bıyığoya bak nasıl salli bıyığını, dodağoyu kuvali" Bir toplantı yaptık kazlar bir araya geldik. Akşam dedi ki ne yapak ne yapak, Biri dedi ki "Ağam bu işi bana bırakın, ben çözerem" dedi. Zehirli bugday varmış. Getirmiş gece zehirli buğdayı vermiş. Hayvanlar ölmüş. Sabahleyin geldim baktım Dişli, oturmuş hüngür hüngür

---

[218] **Dükane Beko dı kelıp sabun:** Hiç bir şeyi yok anlamında kullanılan Kürtçe bir ifade (Bakkal Bekir o kadar fakir ki) Bekir'in dükkanında sadece iki kalıp sabun var.

ağlıyor. Dedim "ne ağlisan Mustafa abe", Dedi ki, "hangisine ağlamayayım bıyoğoya bak, dodağoya bak". Hepsini saydı. Dedim ki "peki bunlar niye öldü". Tabi ben biliyem niye öldü. Dedi ki "benim arkadaşlarıma fazla saldırıdan öldü. Taziyesi de bizim dükkanda yapılıyor". Oturup çay içtik.

Yine bir gün kapalı salonda bir Urfa gecesindeyiz. Dişli şahane konuştu, millet titriyor şu anda benim titrediğim gibi, onu dinlerken. Meşhur şiirini okuyor "Kız Aney" diyor. Benim de kafam eyyi, ben kalkıp diyem ki "Ula seni o anayın" Oradaki kadınlar deyi "vışş vışş". Dişli duruyor şiiri bir türlü okuyamıyor. Tam çıldırıyor.. O gene deyi "Kız aney siye bu mektubu ", deyem ki "seni o anayın". Artık üç beş. En son gene dedi "Kız aney" deyince en son dedim ki "seni o anayın elerinden öperem"

İstanbul'da yanında çalışmaktan büyük gururu duyduğum Sayın sanatçı İbrahim Tatlıses adına da hepinizi saygı ile selamlıyorum...

Böyle bu günler için, böyle toplantılar için ve şehrimize çok büyük hizmetler getiren sayın valimize şöyle burada iki kelime söylemeden geçemiyeceğim. Çok güzel bir Urfa yapmış hakikaten büyük devlet adamı. Urfamızı ben böyle bırakıp gitmemiştim. Beni de siz tanıyorsunuz. Ben de Urfa'yı seviyorum ama ben bıraktığım zaman ne caddesi böyleydi, ne sokağı böyleydi. Fevkalede bir Urfalı, fevkalede bir Urfa var. Urfamız hepimize hayırlı olsun, saygılar sunarım.

Asfalt Yol'daki havuzda Mustafa Dişli'nin beslediği ördekler

Osman Güzelgöz

Mahmut Duygun'a teşekkür ediyorum. Mustafa Dişli'yi gerçekten tasavurumuzun ötesinde anlattığı için, Urfa adına da bu duygularından dolayı teşekkür ederim. Bir misafirimiz daha var Mustafa Rızavnoğlu aramızda, o da Mustafa Dişli gecesi için burada. Onunda da duygularını öğrenmek istiyorum. Önce hoş geldiniz diyorum.

Atilla Rızvanoğlu

Sayın Valim, değerli misafirler, bu anlamı geceyi hazırlayan ŞURKAV'ın çok değerli yöneticilerine çok teşekkür ediyorum. Sayın rahmetli Mustafa Dişli'yi çok güzel anlattılar.. Kusura bakmayın çok duygulandım. Çok severdim o abimizi. Ben de sizlere İstanbul'daki bir anımızı size anlatayım. Biraz önceki konuşmacılar söylemişti Urfa gecesi nerede olursa olsun Mustafa Dişli'siz Urfa gecesi olmazdı. Ben, İstanbul'daki dernek yöneticisi olarak bir gece hazırlıyordum. Mustafa Dişli ağabeyimizi davet ettik geldiler. Çok görkemli bir gece.

Kendisi sundu..Gece bittikten sonra İbrahim Tatlıses Topkapı'da çok büyük bir kalabalıkla folklor ekibi ile birlikte gönderdik. Mustafa Dişli ağabeyimiz iki gün daha misafirimiz oldu. Onun da yolculadığımız sırada dernek yönetiminden Mahmut Atlıoğlu, Halil Kırmızı ve ben vardım. Döndü bize baktı dedi ki "İbrahim Tatlıses ve folklor ekibi giderken binlerce kişi vardı, ben gariban Mustafa Dişli giderken yalnız üç yönetici var". Bu anı her zaman yanımda, saygıyla anıyorum. Teşekkür ediyorum.

Osman Güzelgöz

Bu kişiyi anekdotlarla İstanbul'dan Urfa'dan il içinden ve il dışından hatıralarla andık bizi ayrılan sürenin sonuna geldik. Ben ölümünden önce kendisiyle bir vesileyle buluşmuştum. Sen dedi bazı programlarda sunuculuk falan yapıyorsun eksiklerin var ben kendisini saygıyla dinledim. Çeşni olsun diye kimseye satmadığım bir malım var sana satacağım. Bunu anlatırsın yalnız bütün telif hakları bana aittir. Tabi ona telif olarak ödeyeceğimiz bir şeyimiz yok saygımızı sevgimizi gönderiyoruz . Onu anlatarak bitiriyoruz. Fıkra bu. Kendine mal ederek anlattı. Başka bir kaynaktan da ben daha sonra duydum. Kahveye gitmiştim dedi. O zaman kahve 5 paraydı, içtim kahveyi kalktım 5 parayı vermek için kahveciye doğru gittiğimde, baktım ki kahvecinin üzerinde bir bez pankart asılı yazıyor diyor ki ; "kahve Yemen'den gelir yolları ırak, 5 para yetmez 10 para bırak". Diyor tabi Mustafa Dişli nüktedanlığı, cebimde 5 para var diyor, 5 paradan fazlada kahve içmem diyor zaten. Hayatım benim bu bir kalem kağıt verin dedim diyor. Kağıt kalemi aldım elime bende yazdım diyor kağıda kahvecinin önüne attım gittim. Ne yazdın dedim abi: "kahve yemenden gelir yolları sapa, 5 para yetmiyorsa kahveyi kapa".

ŞURKAV'a çok teşekkür ediyoruz bu toplantı için sayın Naci İpeğe sayın Abdullah Balak'a sayın Yusuf Sabri Dişli'ye ve Mahmut Tuncer beye Mahmut Uygun

beye sayın Naci Kayışıigil'e ve sayın Atilla Rızvanoğlu beye, bölümüme katkıda bulundukları için teşekkür ediyorum hepinize saygılar sunuyorum.

İmam Bakır Ergin

Merhum Mustafa Dişli'nin şiirleri üzerine konuşma üzere edebiyat hocamız Adil Saraç beyi sahneye davet ediyorum.

Adil Saraç

Bu garip insana, şimdi Çift Kubbe'den Urfa'sını garip garip seyreden Mustafa Dişli'ye rahmet okuyor bu tür güzelliklere imza koyanlara teşekkür ediyor ve siz dinleyenlerime saygılar sunuyorum. Bu gecede emeği geçen herkese, bu gecede bize konuk olan herkese başta sayın valim Urfa ilini saygı değer protokol üyelerine, İstanbul'dan gelen misafirlerimize hepinize hoş geldiniz diyor hepinizi sevgilerin en sıcağıyla bağrıma basıyorum. Bize bu etkinlik içerisinde Mustafa Dişli'nin şiirini incelemek düştü. Ne zor ve ne zor bir görev. Bu yüzden konuşmamın ağırlığını Mustafa Dişli'nin şiirleri üzerine olacaktır. Mustafa Dişli'nin şiirleri dendiği zaman kusura bakılmasın ama ben biraz ön yargılı davranacağım. Çünkü kesinlikle inanıyorum ki Mustafa Dişli'nin kendisini, yaşamını şiirini birbirinden ayırmak oldukça zor. Mustafa Dişli bir şiirdir, şair değildir. Ama ustaca yazılmamış bir şiir olabilir meram süslü söz oyunlarının kafiyelerin arkasına gizlenmemiş çırılçıplak yalın olabilir. Ama burada beni dinleyenler arasında onu tanıyan ve seven sevmeyen herkes takdir eder ki Mustafa Dişli bir şiirdir ve şiir gibi yaşamıştır. Bu sözlerimi abartılı bulanlarla her yerde her zaman burası hariç tartışmaya hazırım. Bu saptamayı yaptıktan sonra Mustafa Dişli'nin şiir dünyasına şöyle bir girmekte ve biraz dolaşmakta yarar vardır. Bildiğiniz gibi onun dünyadayken sahip olmaktan gurur duyduğu bir kitap var "Dumanlı Dağlar". Bu kitaptaki şiirlere baktığınızda onun, aşk, keder, ezilmişlik vatan sevgisi, doğaya tutkunluk her türlü haksızlığa isyan ölüm gurbet gibi konularda şiirler yazdığını ve bunların hepsinin içine de, Urfa'yı yerleştirdiğini görüyoruz. Şiirleri buram buram Urfa kokuyor.

Yine ağlar, çocuk ağlar yar ağlar

Giyim ister Mamoş'tan bütün avratlar

Baharın çiçekleri kadar Mamoş'un derdi var

Baharın yeşil ümidi Mamoş'ta biter

Derdi birikir dağ kadar olur dert insan derdi toprak derdi

Dert ortasında ömründe az olur baharın

Gam eker harman zamanı dert elem biçer

Harmanlar duman olur saman olur halimiz yalan olur

Bu okuduğumuz mısralarda ne var. Ne yok ki, şairliğin yapaylığın dışında her şey, çünkü dobra dobra . Bence hiçbir şairlik iddiası da yok. Yoksulluğun, ümitsizliğin, tükenmişliğin siyah-beyaz bir fotoğrafı. İşte size bir örnek daha

Mezopotamya'ydı adım

Yeşil yeşildi tarlalarım

Kayalardan su damlardı

Hayat saadet damlardı

Şimdi kurudu topraklarım

Eyvah Fırat'ımı çaldılar

İşte size yüzyıllar süren özlem, şiirin yazılış tarihi 1963 ve onun getirdiği traji-komik bir hava. Çünkü su Urfa da bir rüya, yıllarca kara toprağa düşmeyen bir yağmur damlası ve bunun gereği olarak bir yağmur duası, dar bir peyzajla önümüzde duruyor.

Kıblede yığın yığın kıble de saf saf

Kıblede hallaç pamuğu gibi kıblede yığıldı bulutlar.

Sanki Urfa'da bulutlara davet var

Sanki şehrin üstünde büyük bir ziyafet var .

Bu havadan sonra onun işte size onun şiirinden kara mizah örneği işte onun at şiirinden bir bölüm;

Ben Viyana kapılarında kişnedim

Ben Gazi Osman'ı taşım sırtımda

Ben Hz. Ali'nin düldülü

Ben Fatih Mehmet'in kıratı

Beni rozet yapıp göğüslere taktınız

Bayrak yapıp arabaya astınız.

Kayseri'de kesip pastırma yaptınız.

Sosis yapıp Beyoğlu'nda sattınız.

Mustafa Dişli'nin şiirlerinde az yer alan öğelerden biride aşk şiirleridir. Bunlardan birini örnek olarak bir fikir edinmeniz için veriyorum.

Benim hurma saçlım,

Hoş nefeslim,

Burma burma saçlım geleceksin.

O ceylan ayaklarını andıran topuklarınla geleceksin.

Bir şiir gibi süzülerek kulaklarımda gezinen sesinle

Unutamadığım nefesinle geleceksin.

Ceylan gözlüm geleceksin,

Belki de mezarımın başına geleceksin,

Geleceksin ya...

Şairimizin o meşhur ak pak saçlarıyla kavga ettiği bir şiirinden örnek sunmak gerek. Bir bölüm. Oysa biz onun bu saçlarını çok sevdiğini bilirdik meğer yanılmışız. Bakın ne diyor.

Dert yüküm çok ağırlaştı.

Saçlarım birden kırlaştı

Buna aynalarda şaştı

Artık sana kızacağım

Seni tek tek yolacağım

Bahtım kara saçım beyaz

Gamla geçti yine bu yaz

Gam, keder, baht, çile, kısmet, kısmet, kısmet başka ne olabilir ki,

Tüm ilgilerden uzak bir kentte tüm ilgileri üstüne toplayan bir insanda. İşte yine aynı nakarat yine aynı özlem;

Gam sözlüm, keder yüküm, ızdırap nişanlım

Ben hep bunlarla yaşarım

Hülya tarlaları teselli ilacımdır

Bazen hayallerimde kalorifer görürüm

Asansörle çıkarım bulutlara

Birde onun burada adında söz etmeden geçemeyeceğim, dillere destan olmuş bir şiiri var "Aney".

Bir sevilmesi açısından, birde sevgili şair dostumuz Mehmet Atilla Maraş a ait aynı adda bir şiirin olmasından. Şiirin aslı kimin, hangisi daha güzel, kim önce yazmış bu kabil sorular sorulur hep. Polemik konusu olur gereksiz yere, bana göre çözüm basittir. Her iki şair de bizimdir, her iki şairde aynı havanın aynı suyun ürünüdür. Her ikisi de "Aney" şiiri yazmıştır, her ikisi de beğenilmiştir. Ama birisi alt ay önce yazmıştır, biri altı ay sonra ne fark eder sanki. Önemi tarihinde değil, önemi benzemesinde değil, önemi talihinde, önemi gönlümüzdeki yerinde.

İşte bana göre Mustafa Dişli'nin Aney şiirinden daha içten daha başarılı şiiri. Gerçi programın başında kendisinden dinlemiştik onun kadar okuyamam o bakımdan kendisinden ve sizden özür diliyorum.

Bu gece eve sepeti boş getirdim.
Kazanamadım, kazanı kaynatamadım,
Yatın le yatın lo...
Komşuda kıymalı ekmek kohi,
Acıdır koklamayın le, kohlamayın lo...
Tepsi tepsi kadayıf geçti
Üzlemeli pilav süphe geçi kapıdan,
Acıdır bahmayın le, bahmayın lo...
Bu gece size aş yerine neni çalacağam
Ekmek yerine beşik sallayacağam
Siz yatın, ben ağlayacağım
Ağlamayın le sızlamayın lo

Burada, birde rahmetli şairin vefalılığından örnek istiyorum. Urfa'nın yetiştirdiği önemli sanatçılardan Ahmet Karaoğlan'ın ölümü için yazdığı ağıttan 1 – 2 bölüm;

Sen gittin yaban elere
Düşürdün dilden dillere
Ateştin döndün küllere
Talihimiz kara imiş
Sende bildin bende bildim

Kavuşmak kaldı mezara
Al-yeşil yerine kara
Beni ahirette ara

Talihimiz kara imiş
Sende bildin bende bildim

Konuşmamızın başında da ifade ettiğimiz gibi Mustafa Dişli iyi şairdir çok güzel şiirler yazmıştır demiyoruz. O bir hal adamıdır, o bir haldir. O hali anlamak görmek için onu tanımak gerekirdi, onunla oturup iki satır konuşmak gerekirdi. Rabbimin rahmet ve mağfiretini diliyorum ona. Saygılarımla.

Mehmet Bıçakçı ve arkadaşlarının tiyatro bölümü

Tiyatro sanatçısı Mehmet Bıçakçı, Mehmet Kurt ve arkadaşları, Mustafa Dişli ve Urfalı Babi'nin (Yılmaz Kayral) sınıfında geçen bir tiyatro oyunun sergilediler.

İmam Bakır Ergin

Merhum Mustafa Dişli'nin şiirlerinden "Aney" şiirini seslendirmek üzer Halil Demrikol beyi sahneye davet ediyorum.

Halil Demirkol

Geceyi tertip eden ŞURKAV vakfına teşekkür ediyor, sayın valimize değerli misafirlerimize hoş geldiniz diyorum. Mustafa Dişli kendisiyle bütünleştirdiği "Aney"şiirini Urfa'ya ithafen yazmıştır. Hiçbir zaman kendi annesine yazmamıştır. Onun anası Urfa, babası Urfa, evladı Urfa, kızı Urfa, her şeyi Urfa idi. Ben de onun yorumuyla değil kendi yorumumla söyleyeceğim şiiri. Ama onun gibi söyleyemeyeceğimden dolayı çok çok özür dilerim.

Ben siye bu mektubu Aksaray' da yazıyam,
Ne "Delice" ötüşü ne "Yusubu tutan" ın sesi var,
Ne kazan kebabı ne şıllık kokusu var,
Dolaştım adım adım aşhanaları
Lokantaları
Karnım doymadı leyy...
Sen şimdi kara bahtım gibi
Kara sac üzerinde bazlamaç yapisan
Hem yapısan hem aktarisan ley...
Buram buram Karacadağ pirinci gıbi
Ter dökisen
Doldur şişeye o damlalarını
Esans gibi kokliyim, leyy...
Dün gece ben seni rüyamda gördüm

Keşkeşli ayzeynen eyvanda gezisen.
Babam kırk düğme yeleğini soymuş
Üzü kesık annebi ayakkabısını çıkarmış
Sen onu yellisen...
Kız aney, Kız aney.. çok zor bu şehirde yaşamak
Ama siye söz veriyem
Okuyacağam adam olacağam
Seni tandırlıhtan
Tezek dumanlarından
Kızgın güneş alevlerinden kurtaracağam, leyy
O çığ köfte yoğuran elleriden öpiyem.

Bu mektubu şimdı siye şimdi, Beyoğlu'ndan yaziyam
Deste deste derdim var Aney.
Seni çok öksemişem
Geremeç kenarında küleğin içindeki
Su mu ayran mıydı? ley
Şimdi cünge çekilmişsen
Teşi eliyde biye kazaklık yünk mi eğrisen,
Yoksa çırık mı çevirirsen.
Bütün bunlardan seni kurtaracağam Aney,
Okuyup gelecağam
Dergah dergah yazılar
Sıra sırra saf saf minaralar yanına
Fabrika bacaları koyduracağım.
Siye hayırlı olmazsam namerdem aney
Boranı kiftesi yuvarlıyan elleriden öperem.

Bu mektubu da, tarihinin büyük şehrinde
Sokakları geniş geniş Ankara' da
Gökdelenlerin gölgesinde yazıyam.
Topdağı' nın Dedeyin Serinci'nin gölgesinde arıyam Aney...
Son sınıftayam, hayırlı evlat olmazsam namerdem
Bir sabah günle beraber
O ak şaçlarıyı iri dişli darakla darıyken
Bir fabrika dumanı görecahsan...
Babam sevincinden yiğit göğsüne vuracak
Bacım Heco, sevincından zılgıt çalacak
Ve Urfam cennet bahçalarına dönecah
Fırat' la Harran' ı barıştıracağım ley..
Aney, Aney.. eğ kulağı, bi şey söyliyim
Gelir gelemez evlenacağam
Aney...
Arına – namusuna
Teline duvağına
Kurban olduğum kınalı ayağına yakışan

Urfalı kız iste, leyy
Burda evlenemem Aney
Yuvamı kurduktan sonra
Derdimi derdikten sonra
Ben Anama kul köle olacağam, Aney
Seni Allah' tan sonra seviyem Aney!...

Mehmet Nacak ve Müzik ekibi

Mustafa Dişli'nin "*Zamanında Ağarmadın*" adlı şiiri Urfalı ses Sanatçısı ve bestekar Seyfettin Sucu tarafından bestelenerek plaka okunmuştur. Urfalı ses ve saz sanatçısı Mehmet Nacak, Akif Çekirge (Bağlama), Abdülkadir Karakuş (Kaval), Naci Yoluk (Ud), Mehmet Öncel (Kanun), Yusuf Oktay (Darbuka), Nuri Yıldırım sazları eşliğinde "*Zamanında Ağarmadın*" adlı eseri okudu.

Zamanında ağarmadın
Beni yalancı çıkardın.
Her gün kalbime saplandın
Sana artık kızacağım
Seni tek tek yolacağım
Bahtım kara saçlarım beyaz
Gamlı geçti gene bu yaz

Dert yüküm çok ağırlaştı
Saçlarım birden çok kırlaştı
Buna aynalar da şaştı
Artık sana kızacağım
Seni tek tek yolacağım
Bahtım kara saçlarım beyaz
Gamlı geçti gene bu yaz
Kadir Mevlam güldür biraz
Dost ömrüm dost

Öğrenci Mustafa Dişli

Sporcu Mustafa Dişli

Flim artisti Mustafa Dişli

Modacı Mustafa Dişli

Kulüp ve derneklerde Yönetici Mustafa Dişli

Hatip Mustafa Dişili

Şair ve Yazar Mustafa Dişli

Tiyatrocu Mustafa Dişli

Esnaf ve Sanatkârların Sesi
Gazetesi - Ankara
BASIN TANITMA KARTI
№ 000091
Mustafa DİŞLİ
Muhabir ve Yazar

Gazeteci Mustafa Dişli

Siyasetçi Mustafa Dişli

Sanatçıların dostu Mustafa Dişli

Urfalı ses sanatçısı İbrahim Tatlıses -1984

Ses sanatçısı Edip Akbayram ile

Saz sanatçısı Aziz Çekirge ile

Urfalı TSM Ses Sanatçısı Eyüp Uyanıkoğlu ile birlikte

Mustafa Dişli, Ses Sanatçısı Mustafa Şahin ve Şovmen Urfalı Babi (Yılmaz Kayral) (Fotoğraf: Mustafa Şahin Arşivinden)

Ses sanatçısı ve bestekâr Orhan Gencebay ile

Urfalı ses sanatçısı İbrahim Tatlıses ve Fotoğraf sanatçısı Salih İlhan ile (Fotoğraf: Salih İlhan arşivinden)

Urfalı ses sanatçıları İbrahim Tatlıses, Eyüp Uyanıkoğlu ve dostları ile

Urfalı ses sanatçısı İbrahim Tatlıses ile

Burçak Orkestrası üyeleri ile

Ses Sanatısı Ali Rıza Binboğa ile

Ankara Köşk Gazinosu'nda Urfalı Nabi İnciler (İnci baba) ile Ses sanatçısı Bület Ersoy'u dinlerken
(Yegeni: Şeref Gündüz arşivinden)

Recep Kaymak'ın sahne aldığı gazinoda şiir okurken
(Yegeni Şeref Gündüz arşivinden)

Ses ve saz sanatçısı Arif Sağ, Urfalı Ses sanatçısı Seyfettin Sucu, Mahmut Dugun (Amiğo Mame) ve Topal Halaf (Biçeroğlu) ile

Urfalı Ses Sanatçıları Seyfettin Sucu, Abdullah Uyanık ve Ahmet Karaoğlan ile

Urfa halk oyunlarını çok güzel oynamasını bilen Mustafa Dişli halay çekerken
(Sağ baştaki Mahmut Tuncer)

Urfalı ses sanatçısı Nuri Sesigüzel'in programında sahnede oynaken

Mustafa Dişli ve Mahmut Tuncer

Urfalı Ses Sanatçısı Mahmut Tuncer, Bestekar Abdullah Balak ve Mustafa Dinç ile-1985

Mahalli kıyafet giymiş oyuncu
Mehmet Dörtkardeş ile

Şark bülbülü Seyfettin Sucu ile sahnede

Terziler Dernek Başkanı olarak yaptırdığı sünnet töreninde

Hemşirelerin kep giyme töreninde

Güreşçilere verilen madalya Töreninde Olimpiyat Şampiyonu güreşçi Urfalı Seyit Hışırılı ile

Mustafa Dişli arkadaşlarıyla

Mustafa Dişli süphe'de (düğün yemeğinde)

Mustafa Dişli, Sarayönü Caddesi'ndeki bakkal Hasan Bülbül ve diğer arkadaşları ile

Mustafa Dişli, Ahmet İpek, Ali Zehir ve diğer dostları ile

Mustafa Dişli ve Oğlu Yusuf Sabri Dişli, Urfalı sinema sanatçısı Hüseyin Peyda ile

Urfalı Fotoğraf sanatçısı (soldan ikinci) Hüseyin Kırcalı ile

Mustafa Dişli CHP kurultayında

Mustafa Dişli Esnaf Toplantısında
Sağdan sola Şanlıurfa Esnaf Birliği Başkanı Ahmet Akbıyık, Esnaf Kefalet Kooperatifi Başkanı Yrd.Veysi Volkan, Başkan Hadi Kazancı, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanı Hüsamettin Tiyanşan, Şöförler Derneği Başkanı Mesut Can ve diğer arkadaşları ile

Ankara'da bir toplantıda

Mustafa Dişli, Terziler Federesyonu Başkanı ile
(Yeğeni Şeref Gündüz arşivinden)

Mustafa Dişli arkadaşı ile

Türkiye'yi temsil etmek üzere Kanada'ya giden
Urfalı Yüzücü Mehmet Çoban (Kıllı) ile

Mustafa Dişli, Spor Yazarı İslam Çupi, Mahmut Duygun (Amiğo Mame), Gazeteci Sedat Atilla, Fotoğraf Sanatçısı Hüseyin Kırcalı, Hizmet Gazetesi sahibi Ömer Okutan, Müslüm Helvacı ve diğer dostları ile.

Mustafa Dişli sahnede

Biz Elma'ya "Elma" da "Alma" da demesini biliriz diyen
Mustafa Dişli sahnede konuşma yaparken

Mustafa Dişli, oğlu Yusuf Sabri Dişli ile Merkez Ortaokulu Mezuniyet Gecesi programını izlereken

Balıklıgöl Çay Bahçesinde dostları ile
(Sol baştaki Mustafa Dişli)-1954

Urfaspor kalecisi Bahattin Tosun ile

11 Nisan URFA KURTULUŞ TABLOSU

" TARİHİ NOKTALAMA"

Parçalamak istedikleri Anadolumuzun Urfasına sahip olmak için evvela İngilizler baş kaldıran Urfalılara dayanamayıp,kaçınca Fransızlar bir alayını Urfanın En yüksek noktalarına yerleştirdiler karargâhlarını yıldı.Urfa devlet hastanesi Mehmet [illegible]'in Köşkü ve buna benzer bir çok yerlerde kurdular.Beli bükük Hasayı taşıdıkları halayı sormadan öldürdüler bir yandan iç düşman Kızılcalar bir yandan silahları uçakları ağır makineleri topları ateş saçarak candeleri kana boyadılar bir sabah Urfa Kanlı verdi.Mutlaka Urfa kurtulacak 12 mahallenin 12 kahramanı yağız atlarına binmesiyle deryaların dibinde esir olmuş bir avuç kum deryalar sıkı durun ben uyanıyorum.Büyük bir uyanış hareketi ile dalgalanıyor şanlı bayrağımız en yüksek yerlere dikilmesin İslami içersinde düşmanın dalgalanan bayrağını gördükçe kahrolsa erkekli soyca Kahraman başkaya şiddete dayanamayan Urfalı 12 kahramanın ensinde elleri silahsız göğüsleri insanlı karşı düşmana bir elçi gönderiyor,elçi kahpece arkadan öldürülüyor bu memleket içinde bomba tesiri yapıyor Şıhrenazan Menet Mehmet,Barut sade Hacı İsmail,Ayrıbiyeden Hacı İsmail Elçi, Harran kapısından Ali Şella,Gülliğinde Hacı Osman,Kalebaşından Molla oğlu Hacı Halil Bey kapısından Aydoğdu Halil,Bakırdöken Küçük Hacı Mustafa,Karrahman başından vatanı kurtarma zamanı düşmana şamar atmak için bir ruh gibi Hacı Kamil sade büyük Hacı Mustafanın etrafında toplandılar,Elçinin gelmesini düşman haberlerini almak için bekledilen fakat ayrılı Elçiyi kalleşce soymuş düşman vurunca birden şafa kaynadı birden çoştu Urfa İa İstiklal ra Elde diyarak yer yer şafa kaynadı.Karadağlan şahit kasları ile [illegible].ve düşman çaşkına döndü.Bayrağı sallıyarak mütareke teklif ettiler.birden bire uğultu koptu.

Dağlarda uğultular göklerde gürler
Yıldızlar dinmeden soyler o gözü
Urfada bir daha kahram çıkarlar
Bir 11 Nisan. Ömrüm dönü
Tarihe ağlamadır kurtulmamız

Bir ayrılık denizinde kurtulmamız
En büyük şerefdir Türk olmamız

Diyen Urfalı hasretle yanan bayrağını düşman bayrağının yerine diktiler ve

Ben Kağnıcı çakmaran ölürüm
Büyük vatanım için çekilirim
Baş eğmem Hasayı ben Mahmin oğluyum.
Yapamam hiçbiriyle ben Allahın kulluyum.

Ben Anam sırtı ile mı doydı.
Babam düşmanla yaka yakaya savaşıdı.
O zaman Urfa Kurtuluş savaşıdı
Ben O babanın Anamın oğluyum

Birden tarihe ağlayan deyhanın tarihe ermeyen oluşu birden Türk'ün Urfanın kökü reyişi ve birden Urfalının tarihe düşüşü tekrar Abidelaşan tekrar çoşkun bir savaşın ateşe sesini yerefle taşıyan Urfalım gazilik kahramanlık sana az gelir sen yavuz Sultanselim'in Kahramanı Urfalısın sana Gazilikte az gelir sen tarihin adamısın sen defalarca savaş görmüşsün sen benim arasam numunesin Urfamsın sen benim bayrağımsın

(2)

Ne ^anılar ^ın Bozgınd parıldarya
Türk Ğalında gönçeyi var gönç varya
Ovalarda kan dökülür kan akarya
Ürfanda ne ğıjık var ğıjıklıkya
Türü çete yürü ağım yürü tarih
Dişanıları ene ene şerf tarih
Ürekleri mefertede bürü tarih
Bu toprakta ne ğıjık var ğıjıklıkya

Bu tarihi Altın yaprağın tarihe girdiği büyük komutan Atatürk'ün ezber mejdanı büyük komutanına gösterem bir Ürfanın Ürfanına gösterem büyük bir ^ant 'ın sahibi Allahın insanlarındır ^anın şuheret ola Ürtalım.60.yılı kutlayan ^ahrasanlığın çeşitliğin tarihte ki yerafın silinesa silinesa.

Büyük ^ayramın kutlu olsun

34 Senedan beri Ürfa
Kurtuluş tarihi dile
getirdi Ürfa Belediye
Meclis Üyesi

Ğurtaşı Dğğlı

^ğğıldarada

Sayın

Adı Urfa Soyadı Mehmetpamya olan kendim asil çocuklarım,

Şahsıma gönderildiğinize beni büyük bir müjde olma kuruluşunuzla gurur ve gerçek duygusunu gözlerini yaşartan o haberinizi birçok Urfa severlere okudum,bende sizin kadar nedem diye sordum,sizlerin yapacağınız her işlerinizde manevi güvenle maddi yapınızı ancak tüm İmkanlarla yardımlaşırım,herkese sorduğum nedenleri siz bana sorduğunuzda yersiz telaşınız olduğunu.

Birhazırlık sarılan ana temele harç atmış gibi çağrıma ilerde Urfada yapılacak herhangi bir harekette hareketli verimler getireceğine candan inanıyorum,İlk prdim olarak ancak emeğimin karşılığı olarak tüm Urfa dertleri ile ilgili(Duyanlı Dağlar) kitabından 400 tane gönderiyorum,Fiyatı 7.50 kuruştur,Satışından yarısı kurumu olduğunuz cemiyetinizindir,Urfa Lisesinden büyük katkınız ve Urfa reforumda Film Belgesi olarak Türkiyye ve Hükümet olarak gösterilmesi sahsda olsa bu sene kapalı Spor salonunda (Urfa Gençlik Gecesi)diye adlandıran 19/Mayıs akşamı yapacağınız gece en aşağı 5 bin lira olarak 25.000.TL birakın,acil yetiştirebilirseniz modelini alt tarafı çizdiğim rozeti yaptırabilirsenize dahıtta olarak II Nisanda yalnız 20.000 Lira Rozetten kazanacağınızı ümrim,Benim değerli kardeşlerim belki yukarıdaki ara atmış olduğum gelir kaynaklarını size sunmak düşünmüşüzdür.

Benim yapacağım bergeyde emirlerinize amadeyim,yalnız ümrim yani uzaktan değil yakından sevilin,Urfanın hayrına olacak bu kuruluşunuz bi çok Urfa kürsü hatlarda gö[illegible] Marmara Sularına iki damla götüreceğim damlayım.

Bu günler bilmem [illegible] nisan 5 Abuzer bugün hastane penceresine tırmanıp çıktı,fransızların ağır makineli mamlusuna yaptı,ancak olan zamla elini yatıya halde bırakmadı hayetle bu tabloya gören düşman subayı pencereden çıkmak üzere olan Abuzerin göğsüne ateş etti,atış çokadar serdi ki,gördeyi ikiye böldü,Bacaklar aşağıda bekliyen iki sert adamın yanına düştü,Sert mehmutla sert gavuş ağıtlarını kişiler geriye doğru düşecekleri esnada ağır makineli ile Abuzerin diğer kısmı pencereden düştü,Ölürünerek ağır makineli ile Abuzeri beş buçuk büyük Hacı Mustafaya ikisi birden götürdüler. Abuzer kalem Silah tutmuştu,etraftakilerin gözyaşlarına ile salınan şehit ve büyük Hacı Mustafanın yüksek sesli(Oğlum Abuzer verdiğin silah tuttu,elim yumuşamadı olsa silahı getirdiğ ama bırakmıyorum,bırak anlar Abuzerle birlikte diğer an Abuzer elini açtı) Silah II Nisan Kazananlarının en büyük silahı olan,İngeallan bir ağır makineli,o düşmanın elinden aldınız,artık beş Savaran pencresinde değil elim lüle lüleye bir silah olacağım,Ya emrinizdeyim.

İstanbulda okuyan kardeşim çocuklarına sayın ve lemin ve gülür sizi boş bırakmamak için elim geçe-ikken söylüyorum,W.

Urfayılın Gam dilberi bilirem 5/4/1974
Bülbül gibi Gam dalımı gelirem
Ölürem ben Gam olmasa ölürem
Böyle ancak urfalılar konuşur
Sevgilerimle.

Mustafa Bigli

Toprağımın Rengi

Şehitler listesinde Mehmet Emin Akyol adlarını ve İki Şehit Hacı Ahmet Kaçmaz'ın [illegible]

KÖPRÜLERİMİZ VE TARİHÇELERİ

Atalarımız tüm yemeklerin Urfa folklorunu tarihi katkıları vardır.derken efsanevi küçük ve çok geniş tarihçelerini anlatırlar,

ÇİÇEKÇİTE

En büyük efsane çiçekçiteyin efsanesidir.çiçekçite İbrahim Halilullah Nemrut mücadelesinde meydana gelmiştir. Bir buluş değil ilk doğuşu bir mecburiyetin eseridir.Hayin Nemrut -

(Tüm ateşler İbrahim için yanacak hiç bir evde yakacak yanacak bilecek birşey kalmayacak damların direkleri söküleceek tahta kapılar kapıdan çıkıp manzınığın önüne yığılacak en tane ağaçlar dahi kökünden vurulacak kalmıyacak memlekete yanacak birşey hiçbir evin ocağı tütmeyecek dumah görmeyeceğim hiçbir yerde bütün ateşler İbrahim için yanacak ona ayır ayır yakacağım manzınığa dayanacağım o yanarken ben kahkaha atacağım

Evet Nemrudum dediği yapılır Nemrut taraftarı bir cengaver Mesopotamyadan vurduğu bir ceylanın evine getirir ve şöyle bağırır.

-EMİNE-Abuzer --Emine gel ceylanı al bu kapı nereye gitti

Emine --(içeriden)Nemrut gördü kapıyı

Abuzer-- Ceylanı pişireceksin

Emine --(Üstü açılmış odanın tavanını göstererek)bakmanıza ne var yakacak hepsi gitti neyimle pişireyim Abuzerim.

Abuzer --demek nemrut soysuzluğumun bir daha ispatladı demek alçaldı Nemrut demek ben ona boğuna hizmet etmişim demek dumanı evini o yıktı olamaz olamaz böyle şey

Emine--Sırtımdaki gömleğimden başka ne kadar elbise varsa onlarıda Nemrudun taraftarları götürdü bence İbrahimin dediği doğru Allah merhametsiz birşeyi görür bence seninde İbrahim tarafına dönmen gerekir ya Abuzer

Abuzer--Elbette Eminem gideceğim Nemrut tek başına kalacak arkadaşlarımada söyleyeceğim artık hepimiz İbrahimden yana olacağız o kınsız'a derse vereceğiz der kapısın evinden hiddetle çıkar savallı emine ceylanı neyar kara etlerine bakar düşünür nerde pişireceğini ki temiz yıkanmış taşın arasında ezer bulgurı döker eliyle evalar domates katar bir daha evakar tuz ve bibere karıştırır ovalar ağzına ker et kokusu gelmektedir taze terçin kuru soğan doğrar eliyle ezer taşla ezer bir tarafa endirir biraz ocara yaralı kül alıeleri yüzüne terlemiş anlında biriken ıstırat işaretleriyle kapıdan Abuzer görünür

Abuzer-- Eminem Nemrut yaktığı alevlerin üstüne İbrahim Halil'i itecek atmak isterken kızı ayn-ı Zeliha diz çöktü Nemrut'a babı onu atma Halil'im

[illegible]

Köyde şairlikle ünvanın ustadı Yusuf [illegible] hazretleri ayinbet köyüne bir [illegible] geçtiğinde ya arkının ölmesine ya koyunun ya emtanın evine gitmeli [illegible] et dahinde ayinbete yanlaşarken dağ eteğinde bir ocağın önüne kadar [illegible] yavaşlaş bahar olması dolayısıyla evrad yaparken mağaranın önünde [illegible] Kadir yanyana dertleşmekteydiler.patnos çiçekleri ayrılış gelinciklerle [illegible] çeşit tarlaların ekili olmuş Nabiyi ilk gören Fatma birden ayağa kalkar[illegible] Fatma- Kadir bak ilk defa bize doğru Nabi geliyor bu büyük misafir geçiş[illegible] tek bir koyunumuz var eğer onden alırsanız yiyecek kesmiş onu ancak böyle [illegible] eldeki deyimce Kadir birden koşarak ağıla giyer koyunu getirir Nabi'nin [illegible] ataman ayakları dibine uzatır.

Nabi- Onu kesmeyin bilirsen bir koyununda var eğer onden yağ ondan [illegible] yemek lezzetli bırakın onu dir [illegible] Attan iner piçaqı kadirin elinden alır.

Kadir- Yüce misafir çergi birşeyimiz yok bir koyunumuz var onu s[illegible] zurbanı etmeye hazırdık.neden ümit oldunuz

Nabi- Allahtan başka yüce yoktur.ben sadece bir misafirim birdah[illegible] böyle yaparsanız daha hiç uğramamışım sadece şunu söyliyeyim birazcık [illegible] birazcık bulgur biraz da üstüne yağ dökersenize işte o zaman tarım deyim.

Bütün bu olayları Fahime içeriden izlemektedir bunlar tek kızı olu[illegible] Nabiye bunları dinlerken merdiveni ocağa koyar tezeği yakar mercimek koyu[illegible] kadir sofrası doğrur az birazcık yağ ile bulgurı birazcık biberi bununla atıp ka[illegible] kır salçayı katar birde daha yoğurur kızın merdivenşi üstüne [illegible] [illegible] kapık [illegible] rafiyle [illegible] sofrayınca kadar birazcık daha yoğurur tam doğru[illegible] merdivenini karıştırır ve Nabi'nin önüne indirir.Nabi elini bıyıncıyla ayrılı[illegible] yar

Nabi- İşte gördüklerimi yuvarlaklı kifteden sonra ıslı kifteden son[illegible] çıkıftaya bir arkadaş daha girdi mercimekli kifte der kalkan sesdayı [illegible] ikindi namazını kılmak üzere sağlaşa yerir bu sırada öğretilmiş gizli koyun[illegible] gelir Nabi'nin çubbesini yalamağa başlar sanki koular sanki ötar Nabi'yi [illegible] Nabi çu duşgı Allahı avuç açarak diler

Nabi- Allahım koyunu kurtardın yavrumun sevvayı yavrumun [illegible] bana nasip et koyun birden ağıla doğru koşar bir ağlama sesi gelir [illegible] bir sevinç çıkıldı Fatma'nın sıhhat sesi duyular

Fatma- Abuzar koyunumuz bir dişi kuzu doğurdu daha bir ay var [illegible] edişordum.Nabi efendinin ayakı [illegible] getirdi barekat getirdi yavrıyı kucağına alır Nabi'ye getiren Abuzer

Abuzer- Ya Nabi bak sonsuzda arkasına ölgü geldi işte arde kuzu yı[illegible] gözleri dolgun dolgun yavruya bakar Nabi sevinir ei girgan kuzuyu öper se[illegible]

Nabi- Bir mercimekli kifte bize çok şey getirdi Allahım sana şü[illegible] birdahe bağlandım zaten bağım yüzlmezki ses her şeye kesirsin.

Rivayete göre Ayinbet köyünde bütün koyunlar ikişi kuzu doğurur [illegible] Nabi'nin ismi dalma e köyün dat mdedir.işte mercimekli kiftenin nüzuyu tarihçesi.

Moda Olmuş

Şarkan deye ~~Ço~~
Çalben Ankara
Diyenler
Tapusuz tapu Sahipleri
Köylünün Hakkın
Çiftçinin Hakkın
itirmadan
Çuval Çuval
Kamyon Kamyon
Çürük yemek moda olmuş

Kulaktan Çenesine
Yükünün yarısına
Kil Bırakmak
Kalem Çubuk değil
~~Kil Bırakmak moda~~
Yarım sakal moda old
Rarda kalan Vatandaşa
Ev yıkılmış Kardaşa
Birin ikiye
yüzü Bire
Faiz Vermek moda olmuş

Herkesde hayrat
Söyleyen
Dağlarda Kesi Deneyen
Sözde güzel
Sözde güzel
Filek yapmak moda olmuş

Resim bir bakmada
Bir birini aldatmada
Ne oyuna
Hem oyuna
Hem hamaya
Hem de Suya
Zam üstüne zam
Moda olmuş moda
olmuş

Yemin

Ben Seni Canımdan
Hayatımdan mahrumdum
Milkümden ~~Canımdan~~
daha çok Seni miyorsum.
Her an onu muyorsum.
Kurugayım Tolayım.

ikî Defa Kistim
Selvadan bekletin
~~Sen bana~~
yatıkta bekletin

Kuvarum Sarum
Rouçolarum
Tüm insanlar
Ahenge uymuşsa
Bütün Çanlı varlıklar
Dile gelmesse
Kuvarum Sarum -

URFA
Ar-al Ohsen

Burada geç
Erken geldim dünyaya
Vaya geç
O zaman padişah varmış
Bacısı 8 kardeş 80
Avrat olmuş
Ölüm Penza 80 Boralıbı
Mezar Teslarına Sarak Sardım
Türbe olmuş Yetimlerler istanbula
Burada geç
Ya Erken geldim ya geç
Zor Bentler Sor Solarımı
Şeytan mesk Yapar mı
O zamanda herkes şiirini dapik
Güzele Tazarmış
Güzel çiçek güzel elmis
Güzelin Hepsine Anadınız
Arana Ola Sular ağacına
Sular şiirler bestelir yazarmış
Burada geç

Şimdi Sokaklar boşa boşuna
Şimdi Caddelerde kul koka
Şimdi Her ağacın altında
Ölmüş dedaşın
Şimdi Ölüşda arkadaş
Arkada yavaş yavaş
Çok olmuş sabı kıymetlik

Unutmadım.

İlk Aşkımı unutmadım.
Bir güvercin misali
Kanadlanmış
Bir güvercin misali
Kalbimin Çarpıntısı
Baş Aşağı Akan Su
Tamamda hayallerin
Kaçmış Hiçe
Ne gündüz Huzuru
Ne gece uykusu
Kalmamış.
16 altı yaşım Heyecanı
16 Altı yaşım Duygusu
Başlamış.

Albümde kamsuyor fotoğraflar
Duvarda Hatıra Tablolar
Hatıralar Canlı Hatıralar
Boğulmuş

AZİ KURT

Döner

~~Döner [illegible]~~

Dalaş dertli dertli döner.
Bizimle eğlenir.
Oylar Nebirle döner
dolunlar eğlenir.
Meteoriler Ahenkle döner
Asıl dönenler.
Doğu batı ayın etrafında
Yavaşça döner.
Aya inen eğlenir
Bizimde ayımız var
Her gün Ay Ay. yımız var
Biz Ay Ay der deriz
Bizimde ayımız var.

12/5/1967.

Pişman olacaksın

Aşkma yan baktın
Kör olacaksın
İşittin işitmezlikten geldin
Sağır olacaksın.

Sana kalbimi verdim
Giremedin içine.
Gel dedim
Gelemedin.
Sev dedim
Sevemedin
Pişman olacaksın

Ufak yer, yeni gifte

Ağacı var
Kari var ağacı var
Elterre Karanlı vermiş
Burda yap Tomosi var

Yerde yatmış
Çok içmiş yerdeydim

Dikken gibi
Gibi bıt dikken gibi

Ağacı
Geçti Burdan ağacı
Adamlar Kafe gitti
Geldi yeni Kafe

Döndü

DEMOKRAT URFA

Siyasi Günlük Gazete

İmtiyaz Sahibi
Ahmet Haberveren

Mes'ul Müdürü
AVUKAT
M. Hüsamettin
Körün

Bandığı Yer: Demokrat Urfa Matbaası

23 Nisan Bayramı Yarın Kutlanacak

23 Nisan Millî Ha... kimiyet ve çocuk bay... 47 yıldönü... yarın bütün yurt... ve şehrimizde tö... lerle kutlanacaktır. Bugün resmî ve özel... teşekküllerde okullar... çelenkleriyle birlikte... Lise önünde birleşip... Belediye bandosu ile... berber Belediye par... kındaki Atatürk'ün... büstüne gelinecek sa... at 13.15 te çelenk... konulacaktır. Çelenk konması... sırasında vurulacak (Ti) işareti üzerine... saygı duruşuna geç... lecek saygı duruşunu... takiben Belediye bah... desi İstiklal Marşını... çalacaktır. Bugün saat... Sayfa 5, 4 de...

Mehmet H. Öcal Karüeş

Mustafa DİŞLİ

Samimiyet ve iyi niyet dolu yazıları, gö... lecimi yaşattı. Zengin Urfa folklörüne de... senlerle, sözlü ritimlerle beslenmiş hareketli figürlerle süslenen Urfa folkloru. Ne Çare.

Gelme bak gelme
Kınayı yakma elime
Düşmüş sarkeş dilime

Bağırmak çağırmak para etmiyor Sayın Ö... cal, kimi-re gitmedim. En büyük taşlara baş... mı vurdum derlidim toplıdım yardımcı arka... daşlar sayesinde öğretmenler derneğinde sayın... valimiz ve o günün Urfa müfrizlerinin huzurunda... Urfa'ya dün getirmeğe çalışım. Aliaka şöv... Sayfa 5, 4 de...

Gören...

Bu Adam Kim?

Belediyeden emek... li olarak ayrıldığı hal... de, özel idareden o... zel işlere burnunu... sokmuşundan uzaklaştı... rılan, bazen kayı... partiçiliği kûfüre dö... ken, bazen kendinden... çok büyük adamlara... saçmış seyrek dişle... rini gıcırdatan, bazen... memleketini her şey... den çok seven genç... leri çürütmek için kin... dolu gözlerini onlara... diktiği halde halen... iş başında gül gibi geçinip... bu şehre yerinde olu... mu olan bu adam kim!

Sayfa 5, 4 de...

İlk okul sıraları... başlıyan nesl'ünün... yeniyi araşdırma ve... memleketin inkişa... kavuşacak demokrat...

23 Nisan... yağında daha büyü...

URFA

Mustafa DİŞLİ

Her devrin duvarında, öldürücü silahların gazi yarası olan şehir.

Mezar taşlarında dahi kurşun yarasını alan şehir.

Her devirde şansızlığı, talihsizliğinden solan şehir.

İlmin irfanın demet demet sazı ile güftesi ile bestesi ile göğsüne vurup zılgıtlayan senin için sivan şehir.

Her devirde sahipsiz kalan şehir. İçinde barınanlara dargın sinesinde doğanlara kazan şehir. Tarih boyunca düşmana baş eğmeyen bu oğurda, tarih olaylarına, deste deste yanlışlıklarla dolan şehir.

Hanların hakanların, padişahların paşaların, kürek kazmasına kurban şehir. Ermeni pazıtlarında dost ve düşmana talan olan şehir. Tarlalarında sarı altın başak başak uzun saçlarını susuzluktan solan şehir. Gece gündüz sönmüş ışıklarıyla tarihin ilk çağında kullanılan mum gibi yanan şehir. Veriştirdiği yük yük, ton ton fıçıkların ismini konuşmuna veren şehir. Evliya ve enbiyalara ahnşanı açmış, yalandan kaçınmayan daima doğruya giden, büyük zatların yeşil türbelerine verdikleri emre uymayıp halka dolap ruzak vaad insanlımın güç yalanlarla boğulan şehir.

Hani Urfalı beklediklerin hani? Her devirde verilen söz, her devirdeki ceneret hayatı hani? Sen sabirlisin Hz. İbrahimin bereketini, Hz. Eyyubun Sabrını nereye sakladın?

Senin annen sırtıyla su taşıydı.
Baban fransızlarla yaka yakaya savaşıdı
O zaman Urfa Kurtuluş savaşıydı
Sen o annen o babanın oğlusun oğlu

Sen yağmur duasında Allahtan yağmur isterken, göz yaşlarına yağmur taneleri arkadaş oldu... Sen o nurani yüzüne yağmur taneleri damladıkça sevinç içinde senin eşe alaya çıkarı.

Sen herşeye layıksın...

Yine bekliyoruz, rüyalarımızın gerçek olmasını yaşlı ve kor kunuz fakat yıllar yılı çatlamış dudakları ile, nasır tutmuş ayakları ile deve dikeni gibi sert kılları ile sarağında bekleyen erkek.. Harran sözülüp yabana ellere geçen Gerçekten kavuşuğu an sağlığı ona küçre olacak. Et Liğiyi Sabırla bekliyecek. kara talihinin yok olduğunu yıkılmış sekenin dikildiği oi gördüğüm gün, sana kurban olacağım URFA

8

DEMOKRAT TÜRKİYE Sayı: 30

Tarih

Baştarafı S. 3 te

rıhtımını su yollarını yapturmuş, meşhur antalya tersanesini kurmuş. Bundan sonra Antalya Anadolu selçuklularının Akdenizde bir deniz üssü ve hükumdarlarının kışlağı olmuştu. Selçuklular Antalyada pek çok bina, köprü, medrese v.s. yaptılar. Giyasüddin [ ]. Keyhüsrev binı Keyhobad medreseleri, Yivli camii ve minaresi. bir çok nesrit bunların eserridir.

X[ ]. yüzyılın başında Selçuk imparatorluğunun yıkılması üzerine Antalya ve Havalisi 1360 da Isparta hükum süren Hamit oğullarının idaresine geçti. 1387 de Sultan Murat Hüdavendigar zapt ve işgal etti.

Antalya kalesinin burcularında 1082 sene evvel ilk islam bayrağı dalgalanmış 564 senedeo beri de aynı burcularda Türk bayrağı remaviş etmiştir. 564 seneden beri Antalya ve havalisi fesilasız olarak Türklerin elinde bulunmaktadır Edebiyata kadar da böyle kalacaktır.

Sayın okurlarım şayet müsaade buyurursanız Antalya şehrini tanıtmak için biraz da coğrafi durumundan bahsedeyim.

YURTTAŞ!

Kara gün Dostu

Kızılaya Yardımı

Unutma

KARMA KÖŞE

Fırattı her Yerde istiyeceğiz

DIŞLI

Ellerinizi Havaya açıp: Allahım nere fırattı çok görme derken yer gök titreyecek bütün canlı varlık birdenbire aklınızı dile gelecek herkes ellerini havaya açacak istiyecektir. Herkes bir şey yalvaracaktır.

Bir devlet büyüğü bizden ne istiyorsunuz derse fırat fırat fırat diyeceğiz.

Neşeli anlarımızda fırat

Istıraplı anlarımızda fırat

Her yerde fırat

Her şeyde fırat

Ne topluluğu olursa olsun münasebet olsun olmasın ilgili ilgisiz nesesi olursa olsun fırattı her yerde soracak her şeyde onu arayacağız.

Mevkiiyde düşünüz o olacak

Cemiide ilk aşkımız o olacak

Bizden bir şey istiyen olursa en büyük istediğiniz olan fırattı hatırlatacağız. bizden şey istiyen olursa fırattı söylüyeceğiz.

Seçilmek istenen herkes biri fırattı sıvlamasın söz versin kandırmasın fırat için önderlerimiz olsun, göksünde rezel fırat olsun

Devamı Sayfa 6 de

MASUN

-33-

Istırak etti, amma

bazı çalınmaları ile kahkahaları yerde kalbirlerinin yüzlerine bakınlar, sanırlar geridi

Fırattı her Yerde istiyeceğiz

Baştarafı S. 5 te

ciz. Istıraplı bardaktı ne ıstıraplı tartı kahve içiyor fincanda fırat yapılı olsun.

Leyla de mecnunu karşılarken fırat ile Horan karşılaşıp gözü dolduğu, Bedirhan Koca ovaya nazdet yapan erkek yağan.

Evet münasebetsizler bağımlı münasebetsiz bulurlar folumuzu her yerde. Tahammüldüğü gibi adamlar çıkabilir, biz onlara sadece "kervan yürür köpekler yolumuzda durmadan yürüyeceğiz.

Edebiyat

SAHİFESİ

Allahım, Nasıl Tutardı

Allahım nasıl tutardı
Ellerim nasıl karanlıktı;
Allahım nasıl tutardı
Bağlarımı aynı yastıkta.

Bugünde ben aynı çocuğum,
Aynı el aynı yüz ve aynı tebessüm
dudaklarda;
Bugün de tıpkı [illegible] bir vücudum...

Mesela aynı karanlıklarda
Avuçlarım yine hissedebilir
Yüzümün beyazlığını
Saçlarımı duyan gibidir

Başımın kurnazlığını.
Hulâsa hep aynı vücut içinde aynı bir;

Ayrı düşünür, Ayrı yüz...
Değişen bir nokta bulamıyorum
O günden beri dünyamda;
Yanlız, görmekten kendimi alamıyorum
Senin yokluğuma rüyamda.

Cevdet Kudret Solak

Hatıra

Geçsin günler haftalar
Aylar mevsimler yıllar...
Zaman sanki bir rüzgar
Ve bir su gibi akıyor

Sen gözlerimde bir renk
Kulaklarımda bir ses
Ve [illegible] bir [illegible]
Olarak [illegible]

Kiyamet Kopacak ya

Dündeki devam

Der Hoca hoca *eğitmez. Birisi daha* gelir kiri ıslak gelir. Velhasıl Hocanın peşini bırakmazlar. Hoca bakar ki [illegible] gibi değil sergili kapı zamanı kalıp bir [illegible] yolculuğa çıkmağa karar verir.

Halıcılar dükkanlar yapıp, bir sağ bir sola giderler, Kozu kesilir sağ [illegible] Kozu bitirmiş ya [illegible] dar arkadaşları da ağaçların altında oyun oynamaya karar verdiler. Meşrep neşe

BİTMEDİ

Akgün Gazetesini oku ve okut

Bölgemizde okut
Okutan
BİRLEŞİN
Para Mukabili İşçilik
Yardımı yaparak
okul inşa ediniz
İyi ahlak derneği

Degişti

Journalcilar sağbellendi, yalancılar bir oro
Rağbet mertlerindi, mertlik değişti.
Belli değil mevsimler ne yaz ne bahar
Alem lüzz edildi mevsimler yer değişti.

Müşterek yanlış verdi, muhkar kardeşine
Operatörler ilâm etti, adet değişti.
Arabasın atları, rahatları kaçırdı
Nallar bıtlık oldu, taşlar değişti.

Bu memleketin toprağı, ağaç dikilmez oldu
Neyleyim dünyayı, [illegible] bahçesin değişti.
Ramazan yaklaştı, Zakire damı koç
Neylesin İsleğe, hayat değişti.

Davalarım hepsi, yüz üstü kaldı
Avukatım matos oldu, vekil değişti,
Gazetemiz Ustada, satılmı diye
Yalan haberler yaptık, satış değişti.

5 milyon, Fırata verildi diye
Yüzler yalandan güldü, dolap, değişti.
Ay sonunda bitecek, ilimize gelecek
Gelmezlerse ne yapalım, pusula değişti.

Öğretmen vekilliğin, vekilli olmaz
Kadersiz yapmamız, [illegible] değişti.
Hayali büyükler, öğretmene Sıkı
Yazı tahtalarımız, [illegible] değişti.

SAMİ

İncil ve toprak

Siz beyazlar doğduğunuzda
Bir İncilimiz vardı yanımızda
Bizim toprağımız
Şimdi bizim İncilimiz var
Sizinse toprağınız

G.P. ilçe Kongresi

G. P. İlçe Kongresi geçen Pazar günü İnci Sinemasında delegelerin iştirakiyle yapılmıştır.

Kongrede ilk konuşmayı G.P. İl Başkanı Mustafa İzol yapmış ve özetle:

U r f a Merkez ilçe kongresinin insanlık için, Türk milleti için ve sayın Urfa halkı için hayırlı ve uğurlu olmasi dileğinde bulunarak kongreye iştirak etmiş tarafsız vatandaşlara, Basın mensuplarına, kongre delegelerine saygılarini sundu.

İlaveten Türk toplumunun G.P. yi anladığını ve kimin kendisine... den yana olduğ... kattiğini ve ... hareket ettiğini sebeple G.P. sin... b... zamanda çal... fe kaz ettiğini ... tinin tüm Türk... pinde yaygın ha... diğini belirtmiş... vamla G.P. si... si çekişmeler, n... kavgalar ve ne ... nü belirtti... Toprak reformu... şı olarak doğ... G.P. nin Türk ... reva görülmek ...

KADASTRO MÜDÜRÜ GELDİ

Bir süre evvel vefat eden eski kadastro müdürü Bekir Sezgin in yerine Balıkesir Tapu Kadastro azası Mehmet Yılmaz atanmıştır.

Yeni müdüre hoş geldiniz der, vazifesinde başarılar dileriz.

CHP den Belediye Başkanlığına aday adayı olan MUSTAFA DİŞLİ ile KONUŞTUK

RÖPORTAJ: Ö. Faruk SÖNMEZ

Duyduğumuza göre Terziler Derneği Başkanı Mustafa Dişli Belediye Başkanlığına adaylığını koyuyormuş.

Gazetemizi ziyaretlerinde kendilerine şu soruları sorduk:

S=1 Belediye Başkanlığına adaylığınızı koyuyormuşsunuz, doğrumu?

C— Her vatandaş gibi meşru hakkımdır.

Onu kullanacağım.

S=2 Bu cesareti nereden aldınız ve bugünkü şartları biliyormusunuz?

C— Her seçim devresinde Urfa politikasının içerisinde olduğunu için her partinin adayları belli olur. Nedense CHP nin adaylarını duymadım. Karşı tarafın sayısız adayları 20 nin üstünde iken ve yüzde yüz kazanacak kimsenin belli oluşu beni bu işe teşvik etti.

Çünkü yalnızlık Allaha yakışır.

S—3 Plân ve programınız nedir?

C— Yılların şehri yüz ölçümü bakımından 7. nci nüfus bakımdan 17 nci olan şehrimiz yıllarin

Devamı Sayfa 4'de

GİZLİ KAPAK D. Söy...

Mustafalar...

Belediye seçimleri gün geçtikçe yaklaşıyor. Seçim günü yaklaştıkça da Belediye Başkanlığına aday adayları belli olmaya başladı.

Belediye Başkanlığı aday adayları içerisindeki 3 Mustafa var.

AP'den Mustafa Kılıç, CHP'den Mustafa Dişli ve Mustakil aday Mustafa Bozcan (Milli Kalkınma Partisi İl Başkanı) adayı.

Bu üç Mustafa da Urfa'da tanınmış zekâ kimselerdir. Hemen hemen üçünü de 70 e kadar Urfa'lı tanır ve nasıl insan olduklarını bilirler.

Biz üç Mustafaya da bol şanslar diliyoruz. Bilmem siz okuyucularımız ne dersiniz

ŞANLIURFA 1918

Hizmet

GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYASİ GAZETE

TELEFON : 56 11

ŞANLIURFA

MUSTAFA DİŞLİ

Burası Müslümün kenti,
Şanlıurfa.
Ay ışığında reçetesini yazan,
Yıldızları sayan,
Şanlıurfa.
Derdi yıldızlar kadar olan,
Şanlıurfa.
Plâkitsiz caddelerden geçilmeyen,
Şanlıurfa.
Burası ölüsünü temiz su ile
yıkayamayan,
Şanlıurfa.
Burası abdesti doğru dürüst almayan,
Şanlıurfa.
Müslümün kent,
Türkiyenin büyük kenti,
Vatana güvenen ve inanan,
Şanlıurfa.
Şan ve şeref sizin olsun,
Bir taş su verin imdat Su verin su,
Su,
Geceleri sabahlara kadar su arıyoruz
su.
Su, Su, Su, Su, Su Su, Su, Su,
Yorgun yine geceleri uykusu,
Hani Müslümün kent
Hani Şanlıurfa.
Bir kova su için baş başa gelmiş,
Su diye Allâha doğru el açmış,
Şanlıurfa.
Bir kova su için göz yaşları dökmüş
Kurtuluş savaşında bir şahin gibi
ötmüş,
Şanlıurfa.
Sırtını İhtiyar dağlara dayamış,
Eteklerini harran ovasına yaymış,
Hiç bir devirde utanmamış, hiç bir
utanacak iş yapmamış,
Evet burası,
Şanlıurfa.
Kırk defa ermeni patrtsanda kafa
tutmuş,
Tarihe altın sayfalar bağışlamış,
Şanlıurfa.
Şan ve şeref sizin olsun su istiyoruz,
Su, Su, Su, Su, Su, Su, Su, Su.
Kaçmış yine geceleri uykusu,
Selam sana su
Sayg sana su.
Gel artık geç.
Yeter Çok Bekledin.

Kayıt Memurluğu 09-09
Belge-1 MK-1 Ebat 03-035

Şanlıurfa
ONBİR NİSAN
Müstakil Haber Gazetesi

AYIN ŞİİRİ

Ben Mutluyum

Umutluyum!
Dert, arkadaşım olsa da,
Keder, yoldaşım olsa da,
Yine mutluyum.

Doğuştan aşığım,
Bayrağa, millete, vatana,
Onun için mutluyum.

Anam çift sürer, yayık yayar;
Bacım tezek ateşiyle yemek yapar,
Medeniyet nedir, bilmem,
Vatanıma bağlıyım.
Kerpiçten ev, ağıl yaparız,
Terleriz gün batana kadar,
Dost uyur, düşmanı uyur, yılan uyur,
Biz uyur, uyanık...
Sap yastıklara dayanık,
Keçelerin üstünde,
Gökyüzünün yıldızlarından
Işık payı ararım.
Renkli rüyalar, hülyamın eşidir.
Şarkıda hayat başkadır;
İnanç başkadır,
Hergün şafak sökecek diye beklerim,
Umutluyum, umutluyum,
Onun için ben mutluyum.

11 Nisan 1949

MUSTAFA DİŞLİ

DEMOKRAT URFA

Siyasi Günlük Gazete

Sahibi Yeni Demokrat Urfa Matbaası

— Telefon: 1812 —

— Fiatı 25 Kuruştur —

Sayı 1786

İmtiyaz Sahibi
Ahmet Haberveren

Mes'ul Müdürü
AYDAT
H. Hüsametto
Kerun

Cumartesi ve Cumartesi Çıkar

Gün ışığı

19 Nisan 1967

Urfa Folklörünün Gönüllü Hizmetkârı

MUSTAFA DİŞLİ

Mehmet H. OCAK

Mustafa dördüncü sınıfta iken bir okul piyesinde zabıtaya çıkmış, başarısının mükâfatı olarak Urfa dâvâsına gönül vermişlerden merhum müftü Hasan Efendinin (Açıkel) yanına konduruldu bir takdir beselerin sıcak kucağı bulmuştu...

Halk Evlerinin hakikaten «Halk Evi» olduğu zamanlarda gündeyiydi Mustafa Dişli... Sanat kabiliyetini gösterebiliyor, takdirlere mazhar oluyordu...

Urfa Folklörünün çeşitli safhalarını görmek, gelişinin alçalış - yükselişe çizgilerinde yaşamak adamı... Kırk çoğurun iştirâkinde oynanan Urfa gecelerinden arta kalan tatlı hatıraları vardı... Urfa Folklörünün bir çoğu [illegible] telleriyle inlediği zamanları da görmüş ama bu dâlgayan sazın bile nice başarılar kazanacağı ümidini kaybetmemişti...

Kurtuluş bayramlarında, hamaset gecelerinde Millî heyecanı taşıran, Millî oyunları temsilen adamdır Mustafa Dişli. Atatürke ve Kurtuluş figürleri bilen halka mal olmuş [illegible] bir insandır... Bazen bir meclisin neşesi, bazen bir oyun ekibinin reisi olarak görülmüştürdür... Çeşitli münasebetsizliklere [illegible] olduğu zamanlarda bile, Urfa Folklorü [illegible] olarak kalmasını bilmiştir...

Tarihin hakkını Sezara verecek karakter [illegible] kimseler Mustafa Dişli için «Urfa [illegible]» derler... Hakikaten İstanbul gibi bir kültür merkezinde olsaydı Türkiyenin [illegible] olurdu Mustafa Dişli... Ama o zaman Urfa Folklörü yetim sayılırdı bence...

Halk Eğlencesinde Dişli'den istifade etmesi [illegible]... O, Urfa Folklörünü yaşıyan, [illegible] bilen adamdır...

URFAYI SEVMEK

Urfaya faydalı olmanın veya olabilmenin tek yolu Urfaya ve Urfalılara hizmettir. Bu hizmetler uyutmakla bitmez, ancak bazı noktalara işaret etmek mecburiyeti vardır.

Heybetli bir kahramanın uyuduğu gibi uyuyan şehir. Kalkmasıyla kollarını sıvaması bir olacak. Çalışacak, kazanacak, birleşecek memleketini imar edecek. Fakat bunu uyandırmak, bir parmak işareti vermek büyüklere düşer.

Dikkat!

Bu tarihi [illegible] uyanı yardım bu diyorum. Tüm yönlerden kalkınmaya hizmet bekler bu tarihi bölge.

Bayağı, küçük ölçek uğraşmak bizim derdimiz unuttuzar ve bu bir gafletle olan şehri uyandırmak uyanmak... uyanmak.

Zamanı bir anmet birlelim, elele bu derde bir çare, bir derman bulalım.

Urfaya, Urfalıyı sevelim. Bir vatanın gibi bir müsafir gibi değil, bir Urfalı gibi sevelim Urfayı.

Ara Sıra:

Fırat Urfaya yakıştırmayanlar

Duygusuzsun, bilgisizsin, görgüsüzsün. Urfanın tarihini okumadığın için, bilgisizsin Harranı görmediğin için görgüsüzsün, duygusuzluğunda yazdığın yazıdan anlaşılıyor.

Urfanın 3 zümre yükselmesini istemez 1—40 defa istila etmek istiyen emperyalistler olarak, 40 defa bu topraga gömüldüler onların torunları istemez.

2 — Fransızlar Urfaya geldiklerin de kokusu açık boş bir bina zannettiler. Urfada bir iman şahlandı ve Fransızların bilkide bizden alacak, bir intikamları vardır onun için [illegible] mezar.

3 — Urfa bu Hazreti Eyyuptan mahbini alan Nemrut denilen Hazreti İbrahimi ateşe atan dikte Nemrudun Tahtını Taçını devirdiği için nemrudiler sevmez.

Aydında senin Urfine hizmet edenlerin olduğuna inanmıyorum fakat senin düşmanlığının nereden geldiğini anlıyamadım ben biraz utangacım ağ kulagımı bir çift sözüm var ..... öyle değilmi yoksa rahmetlik olan Topal Fazo amca ile Kavlak Ali amca ile tanıştınmı?

Bir düşüncelikta oradan gelir,

12.07.1999 Hürriyet Gazetesi

2

AV. Adil RASTGELDİ

İrtibat:
Tel: (0.324) 233 95 59

MUSTAFA DİŞLİ

Hüseyin Güzel isimli bir kardeşimiz, evladımız, güzel bir girişimde bulunmuş. Sandarda Televizyonu'da rahmetli Mustafa Dişli ile ilgili bir proğram yapacakmış bu akşam veya yarın akşam. Beni de davet etti, daha önceden proğramladığım ve değiştiremeyeceğim İstanbul seyahatim nedeniyle katılamayacağım.

Mustafa Dişli; çağ dışı, bağnaz, takiyeci bu toplum tarafından dışlı çekilerek ebedi akıma gönderilenlerdendir. Vasiyet etmişti: "Beni Kale'nin doğusundaki Çift Kubbe'nin yanına defnedin. Tafarnı doya doya seyredim" diye.

Sağlığında itilen, kakılan, ayakta ahunu ahunuk istenen o güzel yakışıklı bedenini sarıntıya alıp, Kaleboyun mahallesinin darsız sokaklarından, ebedi istirahatgâhına taşırdık.

Hep kaybettiği için servetinin değil, yaşamaydın Defa'ya daha neler yapmak isterdin, diye hesap sorulmuştur muhakkak...

Mustafa Dişli'ye ilk olarak 1940 lı yılların ortalarında Ulu Camii'nin avlusunda beyaz pantolon ile görmüştüm, yanımızdaki, oynadığımız çocukların teşvikiyle "Sarak miço" diye arkasından bağırınca, bizleri kovalamıştı.

Bugün dahi beyaz pantolonu kabul edemeyen bir toplum yapısı ve 1940 lı yıllarda beyaz pantolon ile gezen ilerici Mustafa Dişli...

Ebeline sarak diyorlardı...

Toplumdan yarım asır ileride yaşayan bir insan...

Mustafa Dişli, yetmezkli, çok yönlü bir insandı.

Adana Öğretmen okulundan terk...

Çok iyi bir ressam...

İyi bir sporcu...

Aktör, artist...

Dost canlı, verici bir tip...

Şair...

Yaratıcı...

Bugün için geçerli sayılan sevmediyi, o yıllarda beceren biri...

Siyasi toplantılarda etkileyici bir hatip...

Bir de cesur bir insan...

Ağırlıklı siyaseti, milletvekillerini tefe, gayra alan biri...

Batı'da ilerici bir toplumda yaşamış olsa idi, hele yetenekleri doğrultusunda eğitim görüp, sinema'ya çalışsaydı. Dünya çapında bir insan olabilirdi...

Çok hatıralarımız var, sevdim, sayılan, sohbetlerinden zevk aldım. Baba mülkünü iç eden akrabaları aleyhine, kendisini tahrik edip küfür ettirdim ve şu anda çok özlüyorum, arıyorum onu...

Tarla çorakleşti, artık Sandarda'da Mustafa Dişliler biteniyor, yeşermiyor. Ve Dişli'nin yokluğundan bıkmıştı, de Hacı Naci İçek, gazetecilerle, hamama rahat gidiyor, şeyine haphap yeme korkusu yaşamıyordur.

Nur içinde yat Mustafa Dişli ağabey; bu dünya'da rahat yüzü görmedin, yöntemediler, namertlere muhtaç kıldılar seni, öteki Dünya'da mekanın cennet olsun...

Ekspres
Aynca para ile satılmaz

Kurtuluşu

Mustafa Dişli'siz 11 Nisan

Şanlıurfa'nın kurtuluş yıldönümü törenlerin de, kendine özgü yapısı ile bütün temsilleri yönetmek isteyen ve temsilî kurtuluş mücadelesini yönetirken o günlerin heyecanını yaşayan Mustafa Dişli'yi kaybettiğinden bu yana Şanlıurfa görkemli kutlama törenlerine de hasret kaldı.

Mustafa Dişli'yi ölümünden sonra bir kez daha anmak gerek.

Yazan: A. Vahit İşik

Zaman durmak bilmiyor. İşte, Mustafa Dişli'siz bir 11 NİSAN daha kuluyoruz. O, hizleri şimdi Çiğ Kubbedeki ebedi istirahatgahında kendine özgü bakış ve gülüşü ile seyrederken, acaba hangimiz kendişini Fatiha'larla hatırlayabildik! Evet, hangimiz?

Rahmetli 11 NİSAN'larda öylesine özdeşleşmişti ki, ben vefatına kadar Mustafa'sız 11 NİSAN Düşünemezdim. Kürsülere çıkar; konuşur, şiirler okur, temsili mücadeleyi kendine özgü konuşmasıyla yönetirdi. Hemde bayram heyecanını hepimizden fazla duyarak, bayram yerine hepimizden önce koşarak...İşte onun bayramdaki heyecanını, gururunu kıskanırdım. Hepiniz Urfalı'yız. Ama o daha başka bir Urfalı idi...Ondaki *Urfa sevgisi damgalanmıştı, berrak* vesaf:...Tabiatı icabı herşeyi alaya alır, hiçbirşeye ciddi bakmaz, ciddiyetle sarılmazdı. Herşeye böyle bakışı ciddi değildi. Herşeye sayılı bir gözle bakardı. Ama Urfa meseleleri, Urfa sevgisi konuşulduğu yerde o bir şahin olur, bir mücadeleci olur, Urfa sevgisini kimseye kaptırmazdı. Ne Urfa'ya ne de Urfalı'ya söz söylettir, toz kondururdu.

Rahmetli için Urfa herşeydi. *Yaşam felsefesinde* "ciddiyet" kelimesinin yeri yoktu. Buna rağmen Urfa konusunda öylesine ciddileşirdi ki, tarifi imkânsızdı.

Şiirlerini (Dumanlı Dağlar) isimli bir kitapta toplamıştı.

Kırlaşmış saçları ile kendinin de başı dumanlı idi. Ama yüreği Urfa'ya sevdalı, Urfa'ya tutkulu idi. Yüzü gülerken gönlünde hüzün yumak yumak oturdu.

Kurtuluşumuzun bu 67'nci yıldönümünde kendini rahmet ve dualarla anıp, hemşerilerime hatırlatmam için mutluyum.

Nur içerisinde yat, Mustafa!..

15-30 KASIM 1988

İZ BIRAKANLAR

● Ölümünün 4. yılında

Mustafa Dişli

● Bir Urfa aşığı, bir has Urfa'lı, bir büyük kabiliyetti Mustafa Dişli

● Tatlıses'i, Tuncer'i bugünlere getiren Mustafa Dişli erken unutuldu..

● Çiftkubbede'ki mezarında ebedi uykusuna yatan Mustafa Dişli çok insanın basamak yaparak yükseklere çıktığı bir insandı ama, o tüm kabiliyetine rağmen bir yerlere varamamıştı..

● Dişli'yi bir çok satançı basamak olarak kullanmış fakat kendi bir yere gelememiş ti..

Mustafa Dişli futbol sahasında çok yönlü faaliyet gösteriyordu..

● İbrahim Tatlıses'i, Mahmut Tuncer'i bugünkü seviyelerine getiren fakat tüm kabiliyetlerine rağmen bir yerlere gelemeyen o sevenecen insan geride bir tek şey bıraktı, "URFA SEVGİSİ..."

ARAŞTIRMA SERVİSİ

Bir Urfa aşığı, bir has Urfa'lı, bir büyük kabiliyetti Mustafa Dişli... Bunan tam dört yıl önce 1 Kasım günü vefat etmesiyle çok insanı gerçekten derinden yaralamıştı... Mustafa Dişli 4 yıl önce ölmesine rağmen erken unutulmuş, kimilerince, yükseklere çıkmak istiyenler için bir basamak görevini yapmıştı.. İbrahim Tatlıses'i, Mahmut Tuncer'i bugünkü seviyelerine getiren fakat tüm kabiliyetlerine rağmen bir yerlere gelemeyen o sevenan insan geride bir tek şey bıraktı... O herkese nasip olmayan derinden,

Dişli; şiirsel bir tarzla başladı anlatmaya:

"Bu şişenin içindeki, çeşme başında sıra için tartışan kadınlarımızın gözyaşlarıdır"

"Evinde su olmadığı için akşam kocasına yemek hazırlayamayan, kocasından dayak yiyen kadınlarımızın gözyaşlarıdır.."

"Musalla taşında yıkanmak için bekleye .. bir ölünün yakınlarının gözyaşlarıdır"

Dayanamayıp "Oğlum yeter!" diyen bakan, varındaki varlıklar [illegible] du; Şanlıurfa içme sularına altı mil-

5.11.1985 HİZMET GAZETESİ

NOTLAR

Abuzer Akbıyık

Mustafa Dişli'yi unuturmuyuz?

Şanlıurfamızın derdlerini anlatmak için, terzilik yaptığı makinalarından birini mezata verip satan o şarmıyla Ankaraya gidip ve elindaki şişeyi göstererek "İşte size Urfalıların gözyaşını getirdim, yeter derdimize bir çare bulun" diyen Mustafa Dişliyi nasıl unuturuz...

Bayramlarda duygulu ve heyecanlı konuşmalarını dinlediğimiz geccelerde ağlayarak "Aney" "Babo" şiirlerini okuyan, iyi bir şair ve bir hatip Mustafa Dişliyi nasıl unuturuz...

Memlekete hükümetin bir yetkilisi veya bir brokrat geldiğinde karşılamaya giden ve Şanlıurfamızın derdlerini, ızdıraplarını kendi diliyle anlatan, Urfa sevgisi kalmamış, canına kıymış olan Mustafa Dişliyi nasıl unuturuz...

Soğuk sıcak demeden hatta son günlerinde hasta olmasına rağmen Urfaspor'u bir an olsun yalnız bırakmayan, maç kaybedildiğinde ağlayan, kazanıldığında çocuklar gibi sevinen Mustafa Dişli'yi nasıl unuturuz...

Kendisi çocukluğumdan beri bayramlarda, geccelerde yaptığı konuşma okuduğu şiirlerden tanırdım. Sonra aynı pasajda dükkanlarımız oldu ve komşu olduk ve kendisini daha yakından tanıma fırsatı buldum... Fakat o zaman çok düşmüş çok hastaydı, eski Mustafa Dişli'den eser kalmamıştı... Nihayet geçen sene şiirlerini kasete okumasını rica ettim ve o pazar Urfaspor maçından çıkarken kendisini alıp şiirlerini okuması için stüdyoya götürdüm. Çok heyecanlıydı maçı kazanmıştık ayakta duracak ve ziyette olmamasına rağmen çocuklar gibi sevinıyordu... Şiirlerini okumak üzere mikrofona uzattım, okumaya başladı... gözlerine baktım ağlıyordu... Memleket meselelerinde çok duygulu çok içliydi.

Siyasi hayatında çok kişiye basamak olmuş kendisi hep basamak olarak kalmıştı. Unutulmayacak hatıra ve dersler bırakarak gitti. Allah rahmet etsin.

İşte adını Türkiye'ye duyuran şiir

ANEY

Bu mektubu da, tarihin büyük şehrinde
Sokakları geniş geniş Ankara'da
Gökdelenler gölgesinde yazıyam
Topdağı'nın, Dedeyin, Serinci'nin gölgesi
arıyam. Aney..

Son umudayam.
Siye tevdah olmazsam namerdem.
Bir sabah günle beraber,
O ak saçlarıyı iri dişli darakla darıyken
Bir fabrika dumanı göreceksan...
Babam sevincinden yiğit göğsüne vuracak,
Jacini Heco zılgıt çalacak
Ve Urfam cennet bahçelerine dönecek...
Fırat'la Harran'ı barıştıracağım.

Aney, sağ kulağıma bi söz söyliyeccağam:
Gelir gelmez evleneceğam,
Arına kamuruna
Tellae duvağına,
O kınalı ayağına kurban olduğum
Urfalı kızı iste, leyy...

Burda evlenemem Aney,
Yuvamı kurduktan sonra
Derdimi derdikten sonra
Ben siye kul köle olacağam, Aney:
Seni Allah'tan sonra seviyem Aney!...

XIV.ABUZER AKBIYIK BİYOGRAFİSİ

ABUZER AKBIYIK

Folklor Araştırmacısı-Şair ve yazar

1958 yılında Şanlıurfa'da doğdu. İlk, orta tahsilini Şanlıurfa'da yaptı. 1978 yılında Afyon Maliye Muhasebe Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. 1981 yılından itibaren 25 yıl Şanlıurfa'da Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olarak çalıştı. 2006'yılından beri Ankara'da özel bir şirkette Mali İşler Genel Müdürü olarak çalışmaktadır. Sema Hanımla evli olup Fatih, Seda, Ayşe ve Ahmet isimlerinde dört çocuk babasıdır.

1970 yılından beri Şanlıurfa folkloru üzerine araştırma çalışmaları yapmaktadır. Bu güne kadar yayınlanmış 11 kitabı vardır. Urfalı Ünlü Üç Musiki Ustası ve Tenekeci Mahmut Güzelgöz'ün hayatı ile ilgili Türkçe ve İngilizce kitap ve seslerinden oluşan 2 CD hazırlamıştır. Şiir yazmaktadır. Şiirleri ilk olarak 1976 yılında Eskişehir Hakimiyet Gazetesi'nde yayınlanmıştır. Araştırma yazıları, makaleleri ve şiirleri çeşitli dergi ve gazetede yayınlanmıştır. Derlediği uzun havalar TRT Repertuarına alınmıştır. Araştırdığı türkü hikayeleri belgesel filim olarak çekilmiştir. Folklor ile ilgili konferans vermiş, birçok bilimsel toplantılara ve televizyon programlarına konuşmacı olarak katılmıştır. Folklorumuzun kaynak kişileri, ses ve saz sanatçıları ve şairlerle mahalli radyo ve televizyonda programlar yapmıştır. Şanlıurfa kültür, sanat, folklor ve turizm konularında kapsamlı bilgilerin bulunduğu **www.abuzerakbiyik.com.tr** adlı bir internet sitesi vardır. Kültürel çalışmalarından dolayı kendisine, Folklor Araştırmaları Kurumu tarafından "Türk folkloruna hizmet" ödülü, ŞURKAV tarafından "Kültür Sanat" ödülü ve Motif Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı tarafından "Halk Bilimi Teşvik Ödülü" verilmiştir.

Yayınlanmış Kitapları

1-Şanlıurfa Halk Oyunları (Abuzer Akbıyık, ŞURHOY Yayınları, İzmir,1989)
2-Folklor (Halkbilim) ve Şanlıurfa (A.Akbıyık, S.Kürkçüoğlu , ŞURHOY Yayınları,İzmir,1990)
3-Şanlıurfa Hoyrat ve Maniler (A.Akbıyık,S.Kürkçüoğlu,ŞURHOY Yayınları, 1991)
4-Kaynak Kişi Tenekeci Mahmut Güzelgöz'ün hayatı (Abuzer Akbıyık , ŞURKAV Yayınları,1992)
5-Şanlıurfa Halk Müziği (A.Akbıyık, S.Kürkçüoğlu, O.Güzelgöz, S.Turhan, K.Dökmetaş Şanlıurfa Valiliği,1999)
6-Notalarıyla Türkülerimiz ve Hikayeler (A.Akbıyık, S.Kürkçüoğu, S.Turhan, Alfa yayın,İst.,2003,)
7-Şanlıurfa Sanayi Rehberi (A. Akbıyık,S.Kürkçüoğlu, 1993)
8-Sanayileşen Şanlıurfa (Abuzer Akbıyık, Şanlıurfa Organize sanayi Müdürlüğü Yayınları,1995)
9-Şanlıurfa'dan Üç Musiki Ustası Kitap ve CD (Abuzer Akbıyık,Kalan Müzik, 2004)
10-Şanlıurfa Sıra Gecesi (Abuzer Akbıyık, Elif Matbaası, Şanlıurfa,2006)
11-Urfalı Tenekeci Mahmut Güzelgöz, Kitap ve CD (Abuzer Akbıyık, Prof Dr. İlhan Başgöz, Kalan Müzik, FRS Matbaacılık, İstanbul, 2007, 142 Sayfa)

İletişim Adresi:

Telefon : 0-532-2314585

E-Posta:abuzer@abuzerakbiyik.com.tr

Web : http://www.abuzerakbiyik.com.tr

FIRAT

Senin geldiğin gün Urfa' ya
Yeşil sahalarında fakir fukaraya
Düğün olacak.
Al yeşil giyinecek gelinler, kızlar,
Urfalı bağıracak zılgıt çalacak
Dikenlerin fabrikada kağıt olacak
Pamukların çadır olacak değil
Pamukların üstünde hoplayan yavrularına
Alı pullu elbise olacak
Yükseleceksin sıra sıra bacaklar
Fabrikadan bol olacak
Sen geldiğin gün
Urfa' da düğün olacak

Tarih olan Harran uyanacak
Artık nemrut ateşini yakmayacak
İbrahim ateşe atılmayacak
Bütün yangınları söndüreceksin, Fırat
Biz seni Eyyüb' ün sabrı ile bekliyoruz.

Biz diyoruz ki, Harran seninle
Sarmaş dolaş olacak,
Ve... işte senin düğünün Fırat,
Böyle olacak...

URFA SEMBOL YAYINLARI